

LENIN

OPERE COMPLETE

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

32

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÂNĂ
APARE ÎN URMA HOTĂRIRII C.C.
AL P.M.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ
DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ
ED. A V-A

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE COMPLETE

EDIȚIA A DOUA

EDITURA POLITICA
BUCUREȘTI — 1964

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

VOL.

32

Mai — iulie 1917

EDITURA POLITICA
BUCUREŞTI — 1964

P R E F A T Ă

Volumul 32 din Operele complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise în perioada mai—iulie 1917, cu începere de la Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia și pînă la evenimentele din iulie. Înarmat cu rezoluțiile Conferinței din aprilie, ale căror proiecte au fost elaborate de Lenin, partidul bolșevic și-a îndreptat eforturile spre pregătirea clasei muncitoare și a țărănimii sărace în vederea luptei pentru etapa a doua, socialistă, a revoluției din Rusia, pentru făurirea unei armate politice a revoluției.

Situația politică în țara noastră pe vremea aceea se caracteriza printr-o continuă adîncire a stării de spirit revoluționare a maselor. Guvernul provizoriu burghez nu putea și nu voia să rezolve nici una din problemele puse de revoluție. El nu putea să dea poporului nici pace, nici pînă și nici pămînt și nu era în stare să pună capăt crahului economic, care căpăta proporții tot mai mari. Trăsătura caracteristică a acelei perioade era lupta încordată pentru atragerea maselor, care se dădea între bolșevici, de o parte, și partidele burgheze și mic-burgheze, de altă parte. Principalul conținut al acestei lupte îl constituia problema puterii politice. Lozinca leninistă „Toată puterea în mâinile Sovietelor!“, lansată de partidul bolșevic, însemna pe atunci orientarea eforturilor spre transformarea treptată, pașnică a revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă și instaurarea dictaturii proletariatului. „Rusia — arăta V. I. Lenin — este acum mai aproape decît oricare altă țară de începutul unei asemenea revoluții. Numai în Rusia

există posibilitatea ca puterea să treacă imediat, pe cale pașnică, fără insurecție, în mîinile unor instituții deja existente, în mîinile Sovietelor, căci capitaliștii nu vor fi în stare să opună împotrivire Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor" (volumul de față, p. 323).

Sarcina partidului bolșevic era ca, în cadrul luptei pentru revoluția socialistă, să unească într-un puternic șuvi revoluționar mișcarea general-democratică pentru pace, lupta țăranilor pentru pămînt și mișcarea de eliberare națională a popoarelor asuprite, dornice să-și cîștige independența. Pornind de la această idee, organizațiile de partid au desfășurat o amplă activitate politică și organizatorică în Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților, în Sovietele de deputați ai țăranilor și în comitetele soldaților, în comitetele de întreprindere și în sindicate etc. În procesul luptei de clasă, partidul bolșevic a militat pentru trecerea întregii puteri în mîinile Sovietelor, pentru ca, dezvăluind în față maselor caracterul antipopular al politicii duse de socialistii-revoluționari și de menșevici, să obțină majoritatea în Soviete și să modifice politica lor.

Pe la sfîrșitul lunii aprilie și începutul lunii mai, partidul bolșevic număra 80 000 de membri, grupați în 78 de organizații. În raport cu întreaga populație a țării, numărul membrilor de partid nu era prea mare, dar el reprezenta o armată de luptători activi pentru comunism, care era călită în bătăliile de clasă. În cursul luptei revoluționare, partidul își completa zi de zi rîndurile cu mii de noi membri, reprezentanți dintre cei mai activi, mai conștienți și mai devotați ai muncitorilor și ai țăranilor săraci, ai soldaților și ai marinarilor. În iulie (în ajunul Congresului al VI-lea), efectivul partidului s-a ridicat la 240 000 de membri, care erau grupați în 162 de organizații.

Scriserile cuprinse în volumul de față ne dezvăluie rolul imens pe care l-a avut Lenin în definirea liniei tactice a partidului, în atragerea maselor de partea bolșevicilor. El s-a aflat în centrul activității multilaterale desfășurate de partid și de Comitetul său Central. Lenin avea legături strînse cu organizațiile locale ale partidului, dădea instrucțiuni amănunțite reprezentanților lor, stătea de vorbă cu muncitorii, soldații și țăranii. În articolele scrise de el,

aproape zilnic, pentru „Pravda“, ca și în referatele și cuvîntările lui, masele muncitoare aflau răspuns la toate problemele care le frămîntau ; lucrările lui dezvăluiau sensul evenimentelor politice și intențiile dușmanului de clasă, arătau muncitorilor și țărănilor pe ce cale pot obține victoria asupra capitalismului. Scrimerile cuprinse în volumul de față sănătății pătrunse de ideea fundamentală că în Rusia poate și trebuie să încinge revoluția socialistă.

Un loc important ocupă în acest volum lucrările care urmăreau să demasă caracterul imperialist al războiului, natura antipopulară a guvernului provizoriu și a partidelor burgheze, care căutau în fel și chip să prelungească războiul, precum și a partidelor mic-burgheze — al socialistilor-revolutionari și al menșevicilor —, care le sprijineaau în încercările lor de înselare a maselor populare. În scrieri ale sale ca „Secretele politicii externe“ și „Un tratat secret dintre altele“, în prelegerea „Războiul și revoluția“ și în „Cuvîntarea cu privire la război“, rostită la primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, ca și în alte lucrări ale sale, Lenin arată că caracterul imperialist al războiului pe care continua să-l ducă guvernul provizoriu nu s-a schimbat. În articolul „„Criza puterii““, Lenin scria : „Guvernul provizoriu este un guvern al capitaliștilor. El nu poate să renunțe la tendința lui spre cuceriri (anexiuni), nu poate să pună capăt printr-o pace democratică acestui război de jaf, nu poate să nu apere profiturile clasei sale (adică ale clasei capitaliștilor), nu poate să nu apere pămînturile moșierilor“ (p. 2).

Lenin a arătat că guvernul provizoriu burghez se lasă condus de imperialiștii ruși și anglo-francezi și, pentru îmbogățirea lor, e dispus să sacrifice milioane de soldați ruși. Prin exemple și fapte concrete, el a demascat politica de agresiune și cotropire dusă de cele două blocuri imperialiste ostile : cel austro-german și cel anglo-franco-american. Lenin a dezvăluit, încă de pe atunci, tendințele de dominație mondială ale imperialismului american. În prelegerea „Războiul și revoluția“, ținută de el în fața unei mase compacte de mii de ascultători, Lenin a spus că în lumea capitalistă „forța este determinată de numărul băncilor ;

acolo forța este determinată, așa cum a arătat, cu o frâncheță pur americană și cu un cinism pur american, un organ al miliardarilor americanii, care a declarat : «În Europa se duce război pentru dominația asupra lumii. Pentru a-ți asigura o asemenea dominație, trebuie să ai două lucruri : dolari și bănci. Dolari avem, bănci o să înfiițăm, și în felul acesta o să obținem dominația asupra lumii» (p. 90). Și în vremea noastră, imperialismul american continuă, în mod fățu și cu cinism, să urmărească același țel. Dar, deși S.U.A. este principala putere economică, financiară și militară între țările capitaliste, „viața arată însă totala neterminate a pretențiilor imperialismului S.U.A. la dominația mondială” („Congresul al XXII-lea al P.C.U.S.”, București, Editura politică, 1962, p. 354).

Lenin a demonstrat că singura ieșire cu puțință din războiul imperialist este lupta revoluționară pentru cucerirea puterii de către clasa muncitoare și țărăniminea săracă, prin intermediul Sovietelor. A răsturnat puterea burgheziei în Rusia, a instaurat dictatura proletariatului și a dat un exemplu practic muncitorilor din celelalte țări, iată în ce constă, în esență, lupta pentru pace dusă de muncitorii ruși. Lupta pentru ieșirea revoluționară din război, chemarea adresată clasei muncitoare internaționale de a sprijini inițiativa revoluționară a muncitorilor ruși trece ca un fir roșu prin toate lucrările cuprinse în volumul de față. Muncitorii și oamenii muncii din celelalte țări, scria Lenin, vor urma neapărat exemplul muncitorilor ruși. O deosebită atenție a acordat el activității agitatorice desfășurate în rândurile soldaților, organizării acțiunilor de fraternizare pe front, cu scopul de a face să crească cât mai repede starea de spirit revoluționară în toate țările.

Un rol agitatoric deosebit de important în mobilizarea maselor l-au avut articolele lui Lenin consacrate explicării politicii bolșevice în problema agrară — „Scrisoare deschisă către delegații la Congresul general al deputaților țărănilor din Rusia”, „Despre «ocuparea cu de la sine putere» a pământurilor”, proiectul de rezoluție în problema agrară întocmit pentru primul Congres general al deputaților țărănilor din Rusia, cuvîntarea în legătură cu

problemă agrară rostită la acest congres, precum și alte lucrări ale sale.

Guvernul provizoriu nu voia să rezolve problema agrară și, căutînd să încele masele țărănești, o amîna pînă la convocarea Adunării constituante. În primăvara și vara anului 1917, mișcarea țărănească s-a întins cu repeziciune în întreaga țară. În ciuda amenințărilor guvernului provizoriu, care a trecut la reprimarea fățișă a „dezordinilor agrare“, țăraniii punea stăpînire pe pămînturile moșierești lăsate în părăsire și le semănau, refuzau să plătească o arendă mare ș.a.m.d. După datele oficiale, în cursul lunii mai s-au înregistrat 259 de acțiuni țărănești, iar în iunie 577. Pînă în iulie, mișcarea țărănească a cuprins 43 de gubernii.

Programul agrar bolșevic, care fusese elaborat de Lenin cu mult înainte de revoluția din februarie, propunea în primul rînd naționalizarea pămîntului, ca o măsură menită să înlesnească transformarea revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă. În lucrările sale consacrate problemei agrare, Lenin explică de ce e necesară naționalizarea pămîntului. Numai prin lichidarea proprietății private asupra pămîntului, a spus el la primul Congres general al deputaților țăraniilor din Rusia, „va fi făcut un pas înainte spre un viitor mai bun, socialist“ (volumul de față, p. 194). Elaborîndu-și tactica lor în legătură cu mișcarea țărănească, bolșevicii au ținut seama de nevoile practice imediate ale majorității maselor țărănești, adică ale săracimii satelor și ale proletarilor agricoli. Lenin a arătat că e necesar ca țăraniii să treacă imediat și în mod organizat la ocuparea cu forța a pămînturilor moșierești, bisericești sau de altă natură, fără să mai aștepte convocarea Adunării constituante, astfel ca să poată executa lucrările de însămîntare a acestor pămînturi încă în primăvara anului 1917. Bolșevicii îi sfătuiau pe țărani să ocupe pămîntul în mod organizat, prin intermediul Sovietelor de deputați ai țăraniilor, să nu îngăduie nici o deteriorare a bunurilor și să aibă grija să obțină cantități sporite de produse agricole.

Lenin considera că cea mai sigură chezăsie pentru o justă rezolvare a problemei agrare, pentru dezvoltarea cu succes

a revoluției la sate este încheierea unei strânsse alianțe între muncitori și țărani săraci în lupta comună pentru socialism. „Fără o asemenea alianță nu vor putea fi învinși capitaliștii. Și, dacă ei nu vor fi învinși, nici un fel de trecere a pământului în mâinile poporului nu-l va izbăvi de mizerie“ (p. 48). În articolul „Despre necesitatea înființării unui sindicat al muncitorilor agricoli din Rusia“, Lenin a atras atenția partidului bolșevic asupra necesității de a crea un sindicat cu caracter de masă al proletarilor agricoli, de a se ocupa în mai largă măsură de educarea lor politică, explicîndu-le că interesele lor nu se pot împăca cu interesele burgheziei sătești și arătîndu-le că singura cale pe care trebuie să-o urmeze este aceea a luptei pentru revoluția socialistă. Căutînd să convingă țărăniminea muncitoare, și în primul rînd pe proletarii și semiproletarii agricoli, că în condițiile capitalismului, chiar dacă se va trece la o împărțire a pămînturilor moșierești, ei tot nu vor scăpa de mizerie și exploatare, Lenin scria că fără unelte, fără semințe, fără o rezervă de produse și fără bani nu se poate gospodări; a ne bizui pe făgăduieli, a crede că ei vor fi ajutați înseamnă a da doavă de o prostie de neierat. Care e atunci soluția? Soluția, arăta Lenin, constă în lupta împotriva capitalismului, în unire, în cultivarea în comun a pământului, în forma colectivă de gospodărire. „Dacă ne vom menține, ca în trecut, la mica gospodărie, fie și ca cetăteni liberi pe un pămînt liber, vom fi amenințați, oricum, de o pieire inevitabilă“ (p. 197). Călăuzindu-se după învățătura marxist-leninistă, Partidul Comunist al Uniunii Sovietice a reorganizat în mod radical agricultura, a antrenat milioanele de țărani în munca de construire a socialismului, în cursul căreia s-a schimbat nu numai sistemul economic al gospodăriei țărănești, dar și mentalitatea de proprietar privat a țărănlui. În U.R.S.S., agricultura alcătuiește, împreună cu industria, o puternică economie socialistă, care nu cunoaște crize și zguduiri.

În afara de mișcarea țărănească, o importanță deosebită pentru dezvoltarea revoluției socialiste a avut mișcarea de eliberare națională, care se dezvolta cu repeziciune în Finlanda, Ucraina, Letonia, Lituania, Bielorusia, Estonia și în alte regiuni naționale de la periferia imperiului, ale că-

ror popoare își legaseră speranțele lor de eliberare de sub jugul național de victoria revoluției burghezo-democratice din februarie. Dar guvernul provizoriu a continuat, în problema națională, aceeași politică de colonizare dusă de țarism. Un rol deosebit de însemnat în atragerea maselor populare din regiunile periferice naționale de partea revoluției, în educarea maselor muncitoare de toate naționalitățile în spiritul internaționalismului au avut articole ale lui Lenin ca „Finlanda și Rusia“, „Politica externă a revoluției ruse“, „Ucraina și înfrângerea partidelor guvernanțe din Rusia“, precum și alte lucrări incluse în volumul de față. În aceste articole, Lenin explică programul național al bolșevicilor și demască politica de națiune dominantă dusă de guvernul provizoriu și de blocul eseromenșevic.

Credincios internaționalismului proletar, partidul bolșevic a recunoscut și a apărut libertatea națiunilor asuprите de țarism de a se despărți de Rusia și a militat, totodată, pentru unirea de bunăvoie a tuturor popoarelor libere cu poporul rus. Prin politica sa de națiune dominantă, țarismul, a arătat Lenin, a făcut totul pentru a învrajbi popoarele Rusiei, pentru a despărți pînă și niște popoare atît de apropiate „prin limba și teritoriul lor, prin caracterul și istoria lor“ cum sunt poporul rus și cel ucrainean (p. 364). Pentru ca unirea popoarelor Rusiei să fie trainică, arăta Lenin, e necesar ca ea să fie făcută de bunăvoie, e necesar ca muncitorul rus, fără a se încrede nici o clipă și în nici o privință în burghezia sa proprie sau în cea străină, să militeze pentru dreptul la despărțire, fără a impune popoarelor prietenia sa, ci străduindu-se s-o cîștige printr-o atitudine de la egal la egal, ca un aliat și frate în lupta pentru socialism. Bolșevicii și-au cîștigat simpatia și au obținut sprijinul direct al maselor muncitoare din regiunile naționale de la periferia imperiului, demascînd politica partidelor naționaliste burgheze, care căutaau să folosească lozinca autodeterminării popoarelor în scopul satisfacerii intereselor lor egoiste de clasă. Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, cucerind puterea, a rezolvat sarcina atît de complexă a relațiilor dintre națiuni. Uniunea Sovietică a devenit o uniune frătească a

popoarelor, o țară a prieteniei și înfloririi națiunilor. „O dată cu victoria comunismului, în U.R.S.S. — se spune în Programul P.C.U.S. adoptat la Congresul al XXII-lea — va avea loc o apropiere și mai mare între națiuni, va crește comunitatea lor economică și ideologică, se vor dezvolta trăsăturile comuniste comune ale fizionomiei lor spirituale“ („Congresul al XXII-lea al P.C.U.S.“, București, Editura politică, 1962, p. 431).

Orientîndu-se spre revoluția socialistă, partidul bolșevic a acordat o deosebită atenție educării politice și organizării clasei muncitoare din Rusia, în vederea pregătirii ei pentru îndeplinirea misiunii sale istorice în lupta împotriva capitalismului, pentru cucerirea puterii politice. Un loc deosebit de însemnat ocupă, în acest volum, articolele consacrate conducerii mișcării muncitorești revoluționare, care în acea vreme căpătase o mare ampioare.

Lenin se adresa clasei muncitoare cu îndemnul de a participa în mod activ la lupta împotriva haosului economic și a foamei care amenință, de a căuta să-și consolideze pozițiile ei economice și politice. El arăta că pentru a propria clasa muncitoare de socialism trebuie luate unele măsuri, ca : instituirea controlului muncitoresc asupra producției și repartiției, asupra băncilor, trusturilor și sindicatelor, publicarea supaprofiturilor obținute din furnituri militare, înființarea unei miliții muncitorești, introducerea muncii obligatorii pentru toți etc. În articolele „Ne amenință ruina economică“, „Capitaliștii trebuie demascați“, „Rezoluție cu privire la măsurile economice de luptă împotriva ruinei economice“ și altele, cuprinse în acest volum, Lenin emite ideea că numai prin adoptarea de măsuri revoluționare se poate lupta cu succes împotriva ruinei și a foamei, care capătă proporții tot mai mari, împotriva sabotajului și a profiturilor scandalioase obținute de capitaliști de pe urma furniturilor militare, în disprețul intereselor popoarelor. Asemenea măsuri, atrăgea atenția Lenin, nu înseamnă încă socialism, dar ele sănăt menite să apropie clasa muncitoare de socialism.

Printre măsurile primordiale, imediate menite să ducă la socialism, Lenin enumera unirea tuturor băncilor într-o bancă națională unică și punerea lor sub controlul Soviete-

lor, instituirea unui control al Sovietelor asupra marilor monopoluri, introducerea impozitului progresiv pe veniturile și averile marilor capitaliști. Răspunzînd la atacurile calomnioase ale unor ziare burgheze care scriau că proletariatul are intenția „să dezbrace“ pe toți capitaliștii, Lenin arăta că proletariatul nu-și pune un asemenea obiectiv. Pentru noi, arăta el, este important să cucerim principala citadelă a capitalului finanțiar — băncile; cît despre diverși capitaliști, proletariatul are interesul să-i pună în serviciul său, sub controlul muncitorilor. În articolul „Cum încearcă capitaliștii să sperie poporul“, Lenin arăta că pentru o trecere treptată și pașnică la socialism este de ajuns să expropriezi pe cei mai mari capitaliști, bancheri și afaceriști din domeniul industriei și comerțului, să depozezezi de proprietatea asupra mijloacelor de producție cîteva sute sau, cel mult, o mie sau două mii de milionari. Așadar, tactica dezvoltării pașnice a revoluției socialiste, preconizată de Lenin, prevedea deposedarea magnaților capitalului de mijloacele de producție și deprinderea treptată a capitaliștilor să muncească, sub controlul Sovietelor, în folosul societății. Necesitatea adoptării de măsuri revoluționare în lupta împotriva ruinei era dictată de condițiile obiective ale unei situații într-adevăr complicate, care punea astfel problema: sau se instituie un control muncitoresc asupra producției și repartiției, asupra băncilor și trusturilor, sau ne amenință pieirea a zeci de milioane de oameni. Totodată, lupta dusă de bolșevici pentru instituirea controlului muncitoresc era o parte componentă din lupta generală pentru pregătirea clasei muncitoare în vederea revoluției socialiste și a construirii socialismului.

În scrisorile din volumul de față se arată cu cîtă bucurie întîmpina Lenin și cum încuraja el inițiativa revoluționară a muncitorilor, intrepiditatea revoluționară dovedită de ei în înființarea de sindicate, în organizarea comitetelor de întreprindere, care introduceau cu de la sine putere ziua de lucru de 8 ore, luau în mâinile lor conducerea întreprinderilor în lipsa proprietarilor respectivi, se îngrijeau de procurarea combustibilului și a materiilor prime, interveneau în chestiunile de angajări și concedieri.

Menșevicii și socialiștii-revolutionari căutau să împiedice introducerea controlului muncitoresc. În vorbe ei făceau „promisiuni exagerate” muncitorilor — că vor lua 100% din profiturile capitaliștilor —, dar, în realitate, pentru ei noțiunea de control se reducea la un control de stat efectuat cu participarea unor organizații ale burgheziei. Într-o serie de articole din acest volum : „Colaborare de clasă cu capitalul sau luptă de clasă împotriva capitalului ?”, „Catastrofă inevitabilă și promisiuni exagerate”, „O poziție mic-burgheză în problema ruinei economice” etc., Lenin a demascat pe conciliatorii esero-menșevici în problema controlului, a luat în derîdere încercarea lor de a prezenta controlul muncitoresc drept sindicalism.

O dată cu cerința de a se introduce controlul muncitoresc și obligativitatea generală a muncii, Lenin a formulat și cerința de a se organiza o milăie populară. Sprijinindu-se pe această forță, clasa muncitoare va putea să pună în aplicare măsurile sale revoluționare de luptă împotriva ruinei, să se opună încercărilor întreprinse de contrarevoluție de a restaura țarismul și, ceea ce e deosebit de important, să pună la dispoziția Sovietelor o forță politică reală în lupta pentru transformări socialiste. „Fără organizarea maselor — scria V. I. Lenin — nu se poate introduce obligativitatea generală a muncii, care este absolut necesară, și nu se poate efectua un control cât de cât serios asupra băncilor și a sindicatelor, asupra producției și repartiției produselor. De aceea trebuie început — și început imediat — cu milăia muncitorească...” (p. 118).

În perioada de pregătire a revoluției socialiste, principalul dușman de clasă al proletariatului rus și adversarul lui direct era burghezia, cu partidele ei politice, și în primul rînd cadeții, care deveniseră un partid de guvernămînt. În numeroase articole cuprinse în acest volum — „Din ce izvor de clasă vin și «vor veni» Cavaignacii ?” etc. —, Lenin a dezvăluit planurile contrarevoluționare ale partidelor burgheze, care urmăreau să înăbușe revoluția. În înfăptuirea politicii lor, aceste partide se bazau pe sprijinul partidelor mic-burgheze ale menșevicilor și socialiștilor-revolutionari, care negau posibilitatea unei victorii a revoluției socialiste în Rusia și considerau că sarcina lor constă

doar în a consolida cuceririle revoluției burgheze, a instaura „ordinea“ în țară și în armată și a duce războiul imperialist pînă la obținerea victoriei. O asemenea poziție antisocialistă a împins aceste partide la încheierea unei alianțe cu cădeșii, le-a determinat să intre în guvernul de coaliție, a făcut ca ele să-și piardă influența asupra maselor și, ulterior, să dispară de pe arena politică.

În perioada mai—iulie 1917, partidul bolșevic, care urmărea izolarea blocului esero-menșevic, educarea revoluționară a maselor și organizarea lor, a întreprins o serie de campanii politice legate de lupta împotriva împrumutului de război și a constituirii unui guvern de coaliție, în legătură cu alegările pentru Dumele raionale din Petrograd și cu pregătirea, de către guvernul provizoriu, a unei ofensive, în iunie, pe front. Conducerea ideologică a acestor campanii a avut-o Lenin. Articolele lui care se publică în volumul de față concentrău atenția bolșevicilor asupra celor mai importante și mai arzătoare probleme politice din acel moment.

La primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, la ale cărui lucrări a participat îndeaproape, Lenin a expus un curajos program bolșevic de luptă pentru transformarea socialistă a Rusiei. El a ținut două mari cuvîntări — una la 4 (17) iunie, cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu, și alta la 9 (22) iunie, în legătură cu războiul —, care au produs o puternică impresie nu numai asupra delegaților la congres, dar și asupra maselor revoluționare din toată țara. În aceste cuvîntări și în diverse lucrări ale sale, Lenin explică rolul și însemnatatea Sovietelor ca organe noi ale puterii, care au fost create de însesi masele revoluționare. Existența Sovietelor în Rusia a ușurat extrem de mult transformarea revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă. Fără Soviete, spunea Lenin, „nu poate fi vorba de o victorie a revoluției ruse în sensul de victorie asupra moșierilor, în sensul de victorie asupra imperialismului. Fără această putere de stat nici vorbă nu poate fi să repurtăm noi singuri o asemenea victorie“ (p. 283). Lenin a atras atenția că Sovietele nu vor putea dăinui multă vreme alături de un guvern provizoriu burghez. Ele tre-

buie să ia puterea în mîinile lor, sau, dacă nu, riscă să fie dizolvate de generalii contrarevoluționari și să piară de o moarte lipsită de glorie.

Răspunzînd la afirmația făcută de Tereteli — unul din liderii menșevicilor — că în momentul de față în Rusia nu există nici un partid care să-și asume întreaga putere, Lenin a rostit celebra sa replică „Există un asemenea partid!“ și, de la tribuna congresului, a declarat că partidul bolșevic „este oricînd gata să preia întreaga putere“ (p. 284). Aceste cuvinte ale lui Lenin au dat prilej de zefle-meli și atacuri în presa burgheză, care nu credea că muncitorii și țărani muncitori vor fi în stare să facă față unei sarcini atât de grele cum e conducerea statului. Victoriile obținute de poporul sovietic în construirea socialismului și comunismului, succesele dobîndite de el în dezvoltarea economiei, științei și culturii au demonstrat în mod convingător că, luînd puterea în mîinile sale, clasa muncitoare este capabilă să conducă statul mai bine decît moșierii și capitaliștii.

În acest volum au fost incluse și „Materialele pentru revizuirea programului partidului“, care au fost pregătite în conformitate cu rezoluțiile Conferinței a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia și publicate de Lenin, din însărcinarea Comitetului Central al partidului, în iunie 1917. Această lucrare prezintă o imensă importanță teoretică ; în cuprinsul ei sînt lămurite problemele fundamentale ale politicii partidului proletar, se face o caracterizare a imperialismului și este definită forma politică a dictaturii proletariatului — republica Sovietelor. „Partidul proletariatului — scria Lenin — nu se poate mărgini la republica democratică burghezo-parlamentară ... Partidul luptă pentru o republică mai democratică, proletar-țărănească“ (p. 151). Viața a confirmat pe deplin analiza epocii imperialismului, făcută de Lenin, care a definit-o ca o epocă a revoluțiilor proletare. Imperialismul nu și-a schimbat natura lui, și în zilele noastre el continuă să stea în calea progresului omenirii. Iată de ce în Programul P.C.U.S. adoptat la Congresul al XXII-lea sînt reproduse tezele fundamentale din caracterizarea făcută de Lenin imperialismului.

Lenin considera că cea mai importantă condiție pentru înfăptuirea revoluției socialiste este unitatea de acțiune revoluționară a muncitorilor din toate țările, lupta dîrza dusă de ei împotriva oportunismului — a social-șovinismului și centrismului —, cu a căror caracterizare propunea să se completeze proiectul noului program. Lupta împotriva oportunismului a fost o chezăsie sigură pentru victoria marxism-leninismului asupra social-democratismului, al căruia standart principal a devenit în zilele noastre anticomunismul, care îi împinge într-un impas politic-ideologic pe socialistii de dreapta. „*Noua epocă istorică a adus un adevărat triumf al concepției revoluționare despre lume a proletariatului.* Marxism-leninismul a cucerit mintile omenirii progresiste“ („Congresul al XXII-lea al P.C.U.S.“, București, Editura politică, 1962, p. 373).

În „Materialele pentru revizuirea programului partidului“, Lenin a introdus noi subdiviziuni, a formulat noi revendicări economice și politice, în locul acelora care se învechiseră, și le-a prevăzut cu adnotările necesare. În prefața sa la aceste „Materiale“, Lenin a atras atenția asupra necesității de a antrena un număr cât mai mare de membri de partid, de a-i face să participe în mod activ la elaborarea noului program al partidului. El a propus ca noul program să fie adoptat la apropiatul Congres al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia. Dar, dată fiind situația grea care s-a creat după evenimentele din iulie, Congresul al VI-lea, ale cărui lucrări s-au desfășurat în condiții de semilegalitate, nu s-a putut ocupa de această problemă. Importantele teze teoretice elaborate de Lenin în „Materiale“ au fost incluse în al doilea program al partidului bolșevic, care a fost adoptat la Congresul al VIII-lea, în 1919.

O serie de articole incluse în acest volum sunt consacrate demascării campaniei de calomnii dezlănțuite împotriva lui Lenin și a partidului bolșevic de către întreaga presă burgheză și mic-burgheză, îndeosebi după zilele din iulie. Articolele „A mia una minciună a capitaliștilor“, „Calomniile mîrsave răspîndite de presa pogromistă și de Aleksinski“, „În problema prezentării liderilor bolșevici în fața justiției“ și alte câteva ne arată cât de grea era situația în care au trebuit să lupte bolșevicii pentru vic-

toria revoluției socialiste în Rusia. Calomniile împotriva partidului bolșevic au început să-și facă loc în coloanele presei burgheze și mic-burgheze încă din primele zile ale revoluției. „Este — scria Lenin — aceeași luptă pe care imperialiștii și Scheidemannii au dus-o împotriva tovarășilor Liebknecht și F. Adler (se știe doar că amândoi au fost declarati «nebuni» în organul central al «socialiștilor» germani, fără a mai vorbi de presa burgheză, care nu s-a sfiat să-i declare «trădători» în slujba Angliei)“ (volumul de față, p. 354—355). Pe măsură ce creștea influența bolșevicilor asupra maselor, se intensifica și campania de calomnii împotriva partidului. Cele mai odioase calomnii și cele maijosnice minciuni au fost lansate de presa burgheză și, după ea, de presa esero-menșevică, în special împotriva lui Lenin. Dar masele de muncitori, soldați și țărani și-au dat seama care sănt rosturile acestei campanii de defăimare, menită să servească interesele de clasă ale burgheziei.

Munca lor de agitație și propria experiență a maselor le-au adus bolșevicilor o victorie remarcabilă. În ziua de 18 iunie (1 iulie), aproape 500 000 de muncitori și soldați din capitală au participat la o demonstrație cu lozincile bolșevice: „Toată puterea în mânile Sovietelor!“, „Jos cu cei zece miniștri capitaliști!“ etc. „În numai cîteva ore — scria Lenin —, această demonstrație a spulberat definitiv vorbăria goală despre complotiștii de bolșevici și a arătat cît se poate de grăitor că avangarda maselor muncitoare din Rusia — proletariatul industrial și trupele din capitală — este incontestabil, în majoritatea ei covîrșitoare, pentru lozincile pe care le-a susținut întotdeauna partidul nostru“ (p. 386). Demonstrația din iunie a fost pentru partidul bolșevic o mare victorie în opera de făurire a unei armate a revoluției socialiste.

Lenin a urmărit cu atenție și a analizat în profunzime evenimentele, a condus cu mînă sigură lupta partidului bolșevic, avînd grija ca el să nu rămînă în urma evenimentelor sau s-o ia înaîntea lor. Într-o serie de lucrări cuprinse în acest volum: „Cuvîntare rostită la ședința Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia la 11 (24) iunie 1917 în legătură cu revocarea demonstrației“,

„La cotitură“ și altele, Lenin sfătuiește partidul să acumuleze forțe, să nu treacă în mod precipit la acțiune decisivă, să dea dovedă de maximum de fermitate și stăpînire de sine și să nu se lase provocat la o luptă prematură și, ca atare, defavorabilă.

Volumul se încheie cu o serie de articole care cuprind o caracterizare a evenimentelor din iulie de la Petrograd — „Pe ce au putut conta cadeții plecând din guvern?“, „Trei crize“ și altele. Demonstrația din iulie a început în mod spontan, ca un prim răspuns al maselor la cele dintâi știri sosite la Petrograd în legătură cu înfrângerea ofensivei pe front; soldații și muncitorii au cerut înlăturarea guvernului provizoriu. Știind că armata și provincia nu sunt dispuse să sprijine capitala, bolșevicii au atras atenția asupra caracterului prematur al unei acțiuni armate. Punându-se în fruntea mișcării, ei au avut grijă să-i imprime un caracter pașnic. Cu toate acestea, contrarevoluția, cu sprijinul socialistilor-revolutionari și al menșevicilor, a dat ordin să fie aduse de pe front unități militare reacționare, care au făcut uz de arme. S-a deschis focul asupra demonstranților, s-a adus bolșevicilor acuzația că au încercat să dea o lovitură de stat, s-a trecut la represalii împotriva lor, iar ziarele lor au fost suspendate. Făcând o caracterizare a evenimentelor din iunie și iulie, Lenin a arătat că, formal, ele au fost o demonstrație antiguvernamentală, a cărei forță a marcat o continuă creștere. Dar aceste evenimente n-au fost doar simple demonstrații, ci ceva mai mult decât o demonstrație și mai puțin decât o revoluție; ele au fost o explozie de revoluție și, totodată, de contrarevoluție. Situația obiectivă în țară, arăta în mod profetic Lenin, este de așa natură, că asemenea crize au să se repete, dacă nu în formă, atunci în conținut, pentru că este cu totul imposibil să se rezolve sarcina revoluției fără a lua măsuri decisive împotriva burgheziei, măsuri pe care numai proletariatul revoluționar în alianță cu țărăniminea săracă le poate înfăptui.

Evenimentele din iulie au schimbat în mod radical situația politică din țară: Sovietele, trădate de majoritatea esero-menșevică, au pierdut puterea, contrarevoluția a ieșit pentru moment învingătoare, dualitatea puterii a luat

sfîrșit în favoarea burgheziei. Posibilitatea unei cuceriri pașnice a puterii de către proletariat, prin intermediul Sovietelor, a dispărut. Soarta revoluției, soarta dictaturii proletariatului, urma să fie hotărîtă printr-o insurecție armată victorioasă, la a cărei pregătire a și chemat Lenin partidul bolșevic.

În volumul de față se publică pentru prima oară articolele lui Lenin „În legătură cu poziția lui Grimm” și „Rușine!”, apărute în 1917 în „Pravda”, fără semnatură, cît și „Adaos la articolul «O mică pagină din istoria Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia» de N. K. Krupskaia“.

În acest volum au intrat și următoarele lucrări, care au fost incluse pentru prima oară în Opere : „O autobiografie neterminată”, „Raport cu privire la bilanțul Conferinței a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, prezentat la adunarea organizației din Petrograd. 8 (21) mai 1917”, „Declarație într-o chestiune de fapt în legătură cu comisia de pe lîngă ziarul «Vpered»”, făcută în ședința Comitetului organizației de partid din Petersburg la 30 mai (12 iunie), „Cuvîntare rostită într-o ședință a fracțiunii bolșevice la primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia. 31 mai (13 iunie) 1917”, „Raport cu privire la momentul actual, prezentat la Conferința generală a organizațiilor din armată, de pe front și din spatele frontului, ale P.M.S.D. (b) din Rusia la 20 iunie (3 iulie) 1917”. Principalul conținut al acestor documente este lămurirea maselor asupra politicii partidului bolșevic în problemele esențiale ale revoluției, în problema războiului și a păcii, în problema agrară etc. „Noi, bolșevicii — spunea Lenin —, trebuie să explicăm muncitorilor și țăranilor cu răbdare, dar și în mod stăruitor concepțiile noastre... fiecare dintre noi trebuie... să se ocupe cu de toate : să fie și agitator, și propagandist, și organizator al partidului nostru. Numai în felul acesta vom ajunge ca poporul să înțeleagă doctrina

noastră, să scoată învățăminte din experiența sa și să ia în mod efectiv puterea în mîinile sale“ (p. 55).

În secțiunea „Materiale pregătitoare“ sînt cuprinse următoarele documente: „Teze cu privire la declarația guvernului provizoriu“, „În legătură cu congresul Sovietelor“, „Planul raportului cu privire la bilanțul Conferinței a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, prezentat la adunarea organizației din Petrograd în ziua de 8 (21) mai 1917“, „Planul rezoluției cu privire la măsurile economice pentru combaterea ruinei“, „Proiect de rezoluție a consfătuirii reprezentanților comitetelor raionale și ai unităților militare din Petrograd cu participarea reprezentanților C.C. și ai Comitetului din Petrograd. 10 (23) iunie 1917“. Toate aceste documente, cu excepția primelor două, se tipăresc, de asemenea, pentru prima oară în Operele lui V. I. Lenin.

*Institutul de marxism-leninism
de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.*

„CRIZA PUTERII“

Întreaga Rusie își aduce încă aminte de evenimentele de la 19—21 aprilie, cînd pe străzile Petrogradului era cît pe-aci să se dezlănțuie un război civil¹.

La 21 aprilie guvernul provizoriu² a tîcluit o nouă hîrtiuță liniștitoreare³, în care „dădea explicații“ în legătură cu nota sa anexionistă de la 18 aprilie.

După aceea, majoritatea Comitetului executiv al Soviețului de deputați ai muncitorilor și soldaților⁴ a hotărît să considere „închis incidentul“.

Au mai trecut cîteva zile, și s-a pus problema constituirii unui guvern de coaliție. Comitetul executiv s-a împărțit în două părți aproape egale: 23 din membrii săi s-au pronunțat împotriva unui guvern de coaliție, iar 22 pentru un asemenea guvern. Incidentul s-a dovedit a fi „închis“ numai pe hîrtie⁵.

Au mai trecut după aceea încă două zile, și iată că se produce un nou „incident“. Ministrul de război Gucikov, unul dintre conducătorii guvernului provizoriu, și-a dat demisia. Se spune că demisia întregului guvern provizoriu este un lucru hotărît (în momentul cînd scriem aceste rînduri, nu știm încă dacă e adevărat că a demisionat întregul guvern). S-a produs iarăși un „incident“, și încă unul în comparație cu care toate „incidentele“ anterioare sunt o nimică toată.

Dar cum se explică toate aceste „incidente“? Nu cumva există aici o cauză fundamentală care duce în mod inevitabil la izbucnirea, unul după altul, a acestor „incidente“?

O asemenea cauză există. Ea constă în aşa-zisa dualitate a puterii, în echilibrul instabil care s-a format în urma înțelegerii intervenite între Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților și guvernul provizoriu.

Guvernul provizoriu este un guvern al capitaliștilor. El nu poate să renunțe la tendința lui spre cuceriri (anexiuni), nu poate să pună capăt printr-o pace democratică acestui război de jaf, nu poate să nu apere profiturile clasei sale (adică ale clasei capitaliștilor), nu poate să nu apere pământurile moșierilor.

Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților reprezintă alte clase. Majoritatea muncitorilor și soldaților care fac parte din Soviet nu vor un război de jaf, nu sunt interesați în profiturile capitaliștilor și în menținerea privilegiilor moșierilor. Totodată însă, această majoritate încă mai dă dovedă de încredere în guvernul provizoriu al capitaliștilor, vrea să se înțeleagă cu el, vrea să rămînă în contact cu el.

Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților sunt ele însese un embrion al puterii. Paralel cu guvernul provizoriu, încearcă și ele să-și exerceze puterea în unele chestiuni. Rezultă astfel un amestec de puteri sau ceea ce numim acum o „criză a puterii“.

Lucrurile nu pot să mai meargă multă vreme aşa. Într-o asemenea situație, fiecare zi va aduce un nou „incident“ și va crea noi complicații. O hîrtiuță cu mențiunea: incidentul a fost închis — se poate scrie. Dar în viață reală aceste incidente nu vor dispărea. Si aceasta pentru simplul motiv că aici nu poate fi de loc vorba de „incidente“, de cazuri întîmplătoare, de lucruri mărunte. Aici avem de-a face cu manifestări exterioare ale unei profunde crize interne. Totul arată că întreaga omenire a ajuns la un impas. Nu există și nu poate să existe o ieșire din acest război tîlhăresc dacă nimeni nu se hotărăște să aplice măsurile propuse de socialistii-internaționaliști.

Poporului rus i se prezintă acum, pentru rezolvarea „crizei puterii“, trei căi. Unii spun: lăsați lucrurile să meargă cum au mers și pînă acum, încredeti-vă și mai mult în guvernul provizoriu. Se prea poate că el să amenește cu demisia tocmai pentru a sili Sovietul să spună:

avem și mai multă încredere în voi. Guvernul provizoriu vrea să se lase implorat : veniți și stăpâniți, ce ne-am face noi fără voi...

A doua cale este aceea a unui guvern de coaliție. Să împărțim portofoliile ministeriale cu Miliukov & Co., să introducem în guvern câțiva oameni de-a noștri, și atunci totul o să meargă altfel decât pînă acum.

A treia cale o propunem noi : să fie schimbata întreaga politică a Sovietelor, să se renunțe la atitudinea de încredere în capitaliști și întreaga putere să fie trecută în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților. Prin schimbarea unor persoane nu se va ajunge la nimic, trebuie schimbata politica. Este necesar să vină la putere o altă clasă. Toată lumea va avea încredere într-un guvern al muncitorilor și soldaților, fiindcă oricine înțelege că muncitorul și țăranul sărac nu vor să jefuiască pe nimeni. Numai în felul acesta poate fi grăbită terminarea războiului, numai în felul acesta putem să ieșim din actuala ruină economică.

Toată puterea în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților ! Nici o încredere în guvernul capitaliștilor !

Cu fiecare „incident”, cu fiecare zi ce trece, cu fiecare oră se va confirma justitia acestui cuvînt de ordine.

FINLANDA ȘI RUSIA

Atitudinea Finlandei față de Rusia a devenit o problemă deosebit de actuală. Guvernul provizoriu *n-a știut să satisfacă cerințele poporului finlandez, care deocamdată nu cere despărțirea, ci doar o largă autonomie.*

Politica nedemocratică, anexionistă, promovată de guvernul provizoriu, a fost formulată și „apărată”, zilele acestea, de „Raboceaia Gazeta”⁶. Și ea a făcut lucrul acesta în aşa fel, că nici nu putea să-și compromită mai bine „clientul”. Aceasta este într-adevăr o problemă fundamentală, care prezintă o importanță de stat, și asupra ei trebuie să ne oprim cu toată atenția.

„Comitetul de organizare — citim în „Raboceaia Gazeta” nr. 42 — este de părere că problema relațiilor dintre Finlanda și statul rus în ansamblu poate și trebuie să fie rezolvată numai printr-o înțelegere între Seimul finlandez și Adunarea constituantă. Iar pînă atunci tovarășii finlandezi” (Comitetul de organizare a stat de vorbă cu social-democrații finlandezi) „nu trebuie să uite că, în caz de întrebire a tendințelor separatiste în Finlanda, s-ar putea ca tendințele centraliste ale burgheziei ruse să devină mai accentuate”.

Acesta este punctul de vedere al capitaliștilor, al burgheziei, al cadeșilor⁷, și nicidecum al proletariatului. Programul partidului social-democrat, și anume § 9 al acestui program, care recunoaște tuturor națiunilor din acest stat dreptul la autodeterminare, a fost aruncat peste bord de social-democrații menșevici. În realitate, ei au renunțat la acest program și au trecut în mod efectiv de partea burgheziei, aşa cum au procedat și în problema înlocuirii ar-

matei permanente cu înarmarea generală a poporului etc.

Capitaliștii, burghezia, inclusiv partidul cadeților, n-au recunoscut niciodată națiunilor dreptul de autodeterminare politică, adică *libertatea de a se despărți* de Rusia.

Partidul social-democrat a recunoscut acest drept în § 9 al programului său, adoptat în 1903⁸.

Dacă Comitetul de organizare⁹ „a îndrumat“ pe socialdemocrații din Finlanda spre o „înțelegere“ între Seimul finlandez și Adunarea constituantă, înseamnă că, în această problemă, el a trecut de partea burgheziei. Pentru a ne convinge pe deplin de acest lucru, este de ajuns să comparăm cu atenție poziția adoptată de *toate* clasele și partidele principale.

Tarul, cei de dreapta, monarhiștii nu sunt pentru o înțelegere între Seim și Adunarea constituantă, ci pentru supunerea directă a Finlandei față de națiunea rusă. Burghezia republicană este pentru o înțelegere între Seimul finlandez și Adunarea constituantă. Proletariatul conștient și social-democrații care au rămas credincioși programului lor cer ca Finlandei și tuturor celorlalte naționalități lipsite de drepturi depline să li se recunoască *libertatea de despărțire* de Rusia. Aceasta este tabloul indiscretabil, clar și precis al situației. Sub lozinca unei „înțelegeri“ care nu rezolvă absolut nimic — căci ce-i de făcut în caz că nu se va ajunge la o înțelegere? —, burghezia promovează aceeași politică de supunere, practicată de țarism, aceeași politică de anexiuni.

Căci Finlanda a fost anexată de țarii ruși pe baza unor tranzacții încheiate cu Napoleon, sugrumatul revoluției franceze etc. Dacă suntem într-adevăr împotriva anexuielor, atunci trebuie să spunem: *libertate de despărțire pentru Finlanda!* Când vom fi spus și vom fi realizat acest lucru, atunci — și numai atunci! — „înțelegerea“ cu Finlanda va fi într-adevăr benevolă, liberă, va fi într-adevăr o înțelegere, și nu o înșelăciune.

Numai cei egali pot să încheie între ei o înțelegere. Pentru ca ea să fie într-adevăr o înțelegere, și nu o supunere camuflată prin vorbe, este nevoie de o adevărată egalitate în drepturi a celor două părți, adică este necesar ca atât

Rusia cît și *Finlanda* să aibă dreptul de a *nu* fi de acord. Aceasta este limpede ca lumina zilei.

Numai „libertatea de despărțire“ exprimă acest drept : numai o Finlandă care dispune de libertatea de a se despărții este cu adevărat în stare să înceie cu Rusia „o înțelegere“ menită să stabilească dacă ea trebuie să se despartă. Cine *nu* ține seama de această condiție, cine *nu* recunoaște libertatea de despărțire și se mulțumește doar să pledeze pentru „înțelegere“ se însală pe sine și însală și poporul.

Comitetul de organizare ar fi trebuit să le spună clar finlandezilor dacă recunoaște sau nu libertatea de despărțire. El a mușamalizat această chestiune, după procedeul cadeților, și a renegat astfel libertatea de despărțire. Ar fi trebuit ca el să atace burghezia rusă, pentru că ea refuză să acorde națiunilor subjugate dreptul la despărțire, ceea ce *echivalează cu anexionismul*. Or, în loc să facă acest lucru, Comitetul de organizare îi atacă pe finlandezi, avertizîndu-i că tendințele „separate“ (trebuia să spună : separatiste) vor face ca tendințele centraliste să devină și mai pronunțate !! Cu alte cuvinte, Comitetul de organizare îi amenință pe finlandezi cu întărirea burgheziei velicorse anexioniste ; or, tocmai acest lucru au făcut întotdeauna cadeții, tocmai sub acest steag promovează Rodicev & Co. anexionismul lor.

Iată o explicație practică concludentă pentru problema anexiunilor, despre care vorbesc astăzi „cu toții“, temîndu-se să pună problema în mod deschis și precis. *Cine este împotriva libertății de despărțire este pentru anexiuni.*

Țarii au folosit în politica lor de anexiuni mijloace brutale, schimbînd un popor cu altul pe baza unei înțelegeri cu alți monarhi (împărțirea Poloniei, tranzacția încheiată cu Napoleon în legătură cu Finlanda etc.), aşa cum făceau moșierii între ei schimb de țărani iobagi. Devenind republicană, burghezia duce *aceeași* politică de anexiuni, însă într-o formă mai rafinată și mai camuflată : ea *promite* că va ajunge la „o înțelegere“, însă cu prilejul înțelegерii *răpește* singura garanție reală pentru o adevă-

rată egalitate în drepturi, și anume : libertatea de despărțire. Comitetul de organizare se tîrăște în coada burgheziei și de fapt trece de partea ei. (De aceea „Birjevka”¹⁰, care a reprodus tot ce este esențial din articolul publicat de „Raboceaia Gazeta” și a lăudat răspunsul dat finlandezilor de către Comitetul de organizare, a avut perfectă dreptate cînd a calificat acest răspuns drept „o lecție de democrație rusă“ pentru finlandezii. „Raboceaia Gazeta“ a meritat acest sărut al „Birjevkăi“.)

La conferința sa — într-o rezoluție cu privire la problema națională — partidul proletariatului (bolșevicii) a confirmat încă o dată libertatea de despărțire¹¹.

Felul în care sănt grupate clasele și partidele este clar.

Micii burghezi se lasă speriați de spectrul ce i se năzare unei burghezii speriate — iată care este, în esență, politica social-democraților menșevici și a socialistilor-revolutionari. Ei „se tem“ de libertatea de despărțire. Proletarii conștienți nu se tem de ea. Și Norvegia, și Suedia au avut de cîștiagat cînd Norvegia, în 1905, s-a despărțit în mod liber de Suedia : a crescut sentimentul de încredere între cele două națiuni ; ele s-au apropiat de bunăvoie una de alta, au dispărut absurdele și dăunătoarele fricțiuni dintre ele, a sporit *puterea de atracție* între cele două națiuni în domeniul relațiilor economice, politice, culturale și sociale, s-a întărit alianța frățească dintre muncitorii din ambele țări.

Tovarăși muncitori și țărani ! Nu vă lăsați amăgiți de politica anexionistă dusă de capitaliștii ruși, de Gucikov, de Miliukov și de guvernul provizoriu față de Finlanda, Kurlanda, Ucraina etc. ! Să nu vă temeți să recunoașteți libertatea de despărțire pentru toate aceste națiuni. Nu prin violență trebuie atrase celealte popoare într-o uniune cu velicorușii, ci numai printr-o înțelegere cu adevărat benevolă, cu adevărat liberă, *care nu este posibilă fără libertatea de despărțire*.

Cu cât Rusia va fi mai liberă, cu cât republica noastră va recunoaște în mod mai categoric libertatea de despărțire pentru națiunile nevelicoruse, cu atît celealte națiuni se vor simți mai puternic *atrase spre o unire cu noi*, cu atît

vor fi mai puține fricțiuni, cu atât vor fi mai rare cazurile de despărțire reală, cu atât va fi mai scurtă durata pentru care se vor despărții unele dintre națiuni, cu atât va fi mai strânsă și mai trainică, în ultimă analiză, uniunea frățească dintre republica proletar-țărănească rusă și republicile orientărilor alte națiuni.

„*Pravda*” nr. 46
din 15 (2) mai 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

SCRISOARE CĂTRE REDACȚIE

Ieri ziarele burgheze au publicat din nou informații inexakte, în care se spune că am promis să vorbesc duminică 30 aprilie în fața delegațiilor de pe front¹². Eu nu am făcut asemenea promisiuni. Din motive de boală n-am să pot lua cuvântul. Rog să se dea crezare numai informațiilor publicate de „Pravda“¹³ și numai declarățiilor semnate de mine: altminteri nu pot să lupt împotriva neadevărului, a inexactităților și incorectitudinii.

N. Lenin

„Pravda“ nr. 46
din 15 (2) mai 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

O ÎNCERCARE DE APĂRARE A IMPERIALISMULUI CAMUFLATĂ CU VORBE FRUMOASE

Tocmai o asemenea încercare este apelul, apărut azi în ziare, pe care Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd îl adresează socialiștilor din toate țările¹⁴. Vorbe împotriva imperialismului găsești în el câte vrei, dar ele sunt complet anihilate printr-o singură propoziție, care glăsuiește precum urmează :

„Guvernul provizoriu al Rusiei revoluționare și-a în-sușit această platformă“ (și anume : platforma unei păci fără anexiuni și fără contribuții, pe baza dreptului de autodeterminare al popoarelor).

În această propoziție se află toată esența. Și ea constituie o încercare de a apăra imperialismul *rus*, de a-l camufla și a-l prezenta în culori trandafirii. Fiindcă, în realitate, guvernul nostru provizoriu nu numai că nu și-a „însușit“ platforma unei păci fără anexiuni, dar o și calcă în picioare, zi de zi și ceas de ceas.

Guvernul nostru provizoriu a declarat „în mod diplomatic“ că renunță la anexiuni — întocmai ca și guvernul capitaliștilor germani, întocmai ca și tîlharii de Wilhelm și Bethmann-Hollweg. În vorbe, *ambele* guverne au renunțat la anexiuni. În mod practic însă, *amândouă* continuă să ducă o politică de anexiuni : guvernul capitalist german ține în stăpînire cu forța Belgia, o parte din Franța, Serbia, Muntenegru, România, Polonia, districtele daneze, Alsacia etc. ; guvernul capitalist rus ține în stăpînire cu forța o parte din Galicia, Armenia turcească, Finlanda, Ucraina etc. Guvernul capitalist englez este cel mai an-

xionist din lume, fiindcă el menține cu forța, în cadrul imperiului englez, cel mai mare număr de populații : India (cu 300 000 000 de locuitori), Irlanda etc., Mesopotamia turcească, coloniile germane din Africa etc.

Apelul Comitetului executiv aduce un imens prejudiciu cauzei revoluției și cauzei proletariatului, fiindcă, vorbind despre anexiuni, spune un neadevăr camuflat prin vorbe deosebit de frumoase. În primul rînd, apelul nu face distincție între renunțarea în vorbe (în acest sens, *toate guvernele capitaliste din lume, fără excepție, și-au „însușit“ „platforma unei păci fără anexiuni“ și renunțarea în practică la anexiuni* (în acest sens, *nici un* guvern capitalist din lume n-a renunțat la anexiuni)). În al doilea rînd, apelul — pe nedrept, fără temei și contrar adevărului — prezintă într-o lumină favorabilă guvernul provizoriu al capitaliștilor *din Rusia*, cînd știut este că el nu este cu nimic mai bun (și, probabil, nici mai rău) decît celealte guverne capitaliste.

Încercarea de a camufla cu vorbe frumoase un adevăr neplăcut reprezintă tot ce poate fi mai dăunător și mai periculos pentru cauza proletariatului, pentru cauza maselor muncitoare. Adevărul, oricît de amar ar fi el, trebuie privit drept în față. O politică ce nu satisface această condiție are urmări din cele mai funeste.

Adevărul în problema anexiunilor constă tocmai în faptul că *toate guvernele capitaliste*, printre care și guvernul provizoriu al Rusiei, însăși poporul, *făcînd promisiuni* că renunță la anexiuni și continuînd *în practică* politica lor de anexiuni. Orice om cît de cît priceput își va da lesne seama de acest adevăr dacă se va apuca să întocmească o *listă completă* a anexiunilor efectuate fie și de numai *trei* țări : Germania, Rusia și Anglia.

Faceți o încercare, domnilor !

Cine nu face acest lucru, cine caută, pe nedrept, să scoată basma curată *propriul* său guvern și să ponegrească pe celelalte devine *în practică* un apărător al imperialismului.

În încheiere ținem să semnalăm că sfîrșitul apelului conține de asemenea „o lingură de fiere“, și anume afirmația că, „oricît de mari ar fi divergențele de păreri care

au dezbinat socialismul de-a lungul celor trei ani de război, nici o fracțiune a proletariatului nu trebuie să înceteze a participa la lupta comună pentru pace“.

Și asta este, din păcate, o vorbă frumoasă, o vorbă goală și lipsită de orice conținut. Și Plehanov și Scheidemann ne asigură că „luptă pentru pace“, și încă pentru o „pace fără anexiuni“. Dar cine nu vede că, în realitate, fiecare din ei își apără propriul său guvern imperialist, care se află în slujba capitaliștilor? Ce vor avea de cîști-gat clasele de oameni ai muncii dacă le vom spune un neadevăr dulceag și vom căuta să le ascundem faptul că Plehanovii și Scheidemanii au trecut de partea *propriilor lor* capitaliști? Nu este oare evident că a ascunde în felul acesta adevărul echivalează cu a prezenta într-o lumină plăcută imperialismul și pe apărătorii lui?

„Pravda“ nr. 47
din 16 (3) mai 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

UN DOCUMENT REGRETABIL

Apelul către armată adresat de către Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd și publicat ieri în ziare este o nouă doavadă de trecere a conducătorilor Sovietului — a narodnicilor¹⁵ și a menșevicilor — de partea burgheziei imperialiste ruse.

Confuzia de idei care domnește în acest apel este de-a dreptul uluitoare. Numai niște oameni care și-au împuiat complet capul cu frazeologia „revoluționară“ pot să nu observe acest lucru.

„... Poporul muncitor n-avea nevoie de război. Nu el a fost acela care l-a început. Războiul a fost pus la cale de către monarhii și capitaliștii din toate țările...“

Adevărat. Chiar aşa e. Și, când apelul „cheamă la insurrecie, la revoluție pe muncitorii și țărani din Germania și din Austro-Ungaria“, salutăm și noi, din tot sufletul, o asemenea chemare, fiindcă prezintă o lozincă justă.

Dar cum poți să spui, o dată cu acest adevăr incontestabil, următorul *neadevăr strigător la cer* :

„...Voi (soldații ruși) apărați cu pieptul vostru nu pe țar, nu pe alde Protopopov și Rasputin, *nu pe bogăți — pe moșieri și pe capitaliști...*“

Cuvintele subliniate de noi aici sunt un neadevăr vădit, de-a dreptul revoltător.

Căci dacă poporul muncitor „n-are nevoie“ de război, dacă acest război a fost pus la cale *nu numai* de monarhi, ci și de „capitaliștii din toate țările“ (după cum se afirmă

cît se poate de categoric în apelul lansat de Soviet), atunci este evident că, atîta timp cît oricare dintre popoare toleră la el acasă, în acest război, un guvern al capitaliștilor, el „apără“ *tocmai* pe capitaliști.

Una din două : *sau* „vinovați“ de acest război sunt numai capitaliștii austro-germani. Dacă aceasta este părerea conducerilor narodnici și menșevici ai Sovietului din Petrograd, înseamnă că ei alunecă cu totul pe poziția lui Plehanov, a acestui Scheidemann al Rusiei. În acest caz ar trebui să se spună că războiul a fost „pus la cale“ de „capitaliștii din toate țările“. În acest caz ar trebui respinsă cu toată tăria, ca un neadevăr, lozinca „pace fără anexiuni“, fiindcă pentru o asemenea politică ar fi justă lozinca : germanilor să li se ia anexiunile lor germane, iar englezii și rușii să-și mențină (și să-și sporească) anexiunile lor engleze și ruse.

Sau acest război a fost într-adevăr pus la cale de „capitaliștii din toate țările“. Dacă conducerii narodnici și menșevici ai Sovietului *nu* tagăduiesc acest adevăr incontestabil, atunci nu trebuie tolerat revoltătorul neadevăr că soldații ruși, atîta timp cît tolerează un guvern al capitaliștilor, „*nu*“ apără pe capitaliști.

Atunci trebuie să li se spună adevărul și soldaților ruși (și nu numai celor austro-germani) : tovarăși soldați, atîta timp cît tolerăm la noi în țară un guvern al capitaliștilor, atîta timp cît tratatele secrete ale țarului sunt considerate drept sacrosancte, noi ducem *tocmai* un război imperialist, un război de cotropire, „*apărăm*“ tratatele tîlhărești înceiate de fostul țar Nicolaie cu capitaliștii anglo-francezi.

Este un adevăr amar, dar astă-i adevărul. Poporului trebuie să i se spună adevărul. Numai atunci i se vor deschide ochii și va învăța să lupte împotriva neadevărului.

Dar, dacă priviți problema și sub alt aspect, vă veți convinge o dată mai mult de completa duplicitate a apelului lansat de Soviet. Acest apel îndeamnă „la insurecție“ pe muncitorii și țaranii din Germania. Foarte bine. Dar la insurecție împotriva cui? Oare numai împotriva lui Wilhelm?

Dar dacă în locul lui Wilhelm ar veni la putere Guchkovii și Miliukovii germani, adică reprezentanții clasei ca-

pitaliste germane, ar putea acest lucru să schimbe caracterul anexionist al războiului în ce privește Germania? Bineînțeles că nu. Fiindcă toată lumea știe — și apelul Sovietului recunoaște — că războiul „a fost pus la cale de către monarhii și capitaliștii din toate țările“. Prin urmare, răsturnarea monarhilor nu schimbă absolut cu nimic caracterul războiului dacă puterea trece în mâinile capitaliștilor. Anexarea Belgiei, Serbiei etc. nu încetează să fie o anexiune dacă în locul lui Wilhelm vine cadeții germani, tot aşa cum anexarea Hivei, Buharei, Armeniei, Finlandei, Ucrainei etc. n-a încetat să fie anexiune prin faptul că locul lui Nicolaie a fost luat de cadeții ruși, de capitaliștii ruși.

Și acum să facem o altă presupunere, ultima cu putință, și anume că apelul Sovietului îndeamnă pe muncitorii și țărani germani la insurecție nu numai împotriva lui Wilhelm, dar și împotriva capitaliștilor germani. În acest caz, noi răspundem: iată un îndemn potrivit, o chemare justă. Sîntem încă totul de acord cu proclamarea ei. Dar un lucru vreau să vă întreb pe dv., stimați cetățeni Cernov, Ciheidze și Tereteli: este just, este rațional, este demn să chemi pe germani la insurecție împotriva capitaliștilor, iar tu, la tine acasă, să sprijini un guvern al capitaliștilor?

Nu vă temeți dv., stimați concetățeni, că muncitorii germani o să vă acuze de nesinceritate și chiar (ferească sfîntul!) de duplicitate?

Nu vă temeți că muncitorii germani vor spune: la noi n-a izbucnit încă revoluția, noi n-am ajuns încă pînă acolo încît să avem Soviete de deputați ai muncitorilor și soldaților care să trateze în mod deschis cu capitaliștii chestiunea puterii. Dacă voi, frați ruși, ați și ajuns pînă acolo, de ce ne adresați nouă îndemnuri la „insurecție“ (care e o treabă grea, singeroasă, anevoioasă), iar voi nu luați pe cale pașnică puterea din mâinile lui Lvov & Co., care au și declarat că sănătatea să plece? Vă referiți la revoluția din Rusia, dar dv., stimați cetățeni Cernov, Ciheidze și Tereteli, ați studiat totuși socialismul și știți foarte bine că revoluția dv. a adus *deocamdată* la putere pe capitaliști. Nu comiteți o triplă nedreptate cînd, în numele revoluției ruse, care a dat puterea în mâna capitaliștilor-imperialiști

ruși, ne cereți nouă, germanilor, să facem revoluție împotriva capitaliștilor-imperialiști? Nu reiese oare că la voi „internaționalismul“, „revoluționarismul“ sănt „articole de export“? — că pentru germani considerați nimerită revoluția împotriva capitaliștilor, iar pentru ruși (cu toate că în Rusia clocotește revoluția) o înțelegere cu capitaliștii?

Cernov, Ciheidze și Tereteli au alunecat definitiv pe poziția apărării imperialismului rus.

Este regretabil, dar ăsta-i adevărul.

„*Pravda*“ nr. 47
din 16 (3) mai 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CUM ÎNCEARCĂ UNII SĂ ÎNSPĂIMÎNTE POPORUL CU GOGORIȚE BURGHEZE

Ziarele capitaliștilor, în frunte cu „Reci”¹⁶, fac tot ce le stă în puțință pentru a însăcăpa poporul cu spectrul „anarhiei”. Nu e zi în care „Reci” să nu se plângă împotriva anarhiei, să nu amplifice știrile și zvonurile în legătură cu unele cazuri izolate, cu totul neînsemnate, de tulburare a ordinii și să nu încerce să însăcăpe poporul cu spectrul ce i se năzare burghezului îngrozit.

La zarva stîrnită de „Reci” și de celealte publicații capitaliste se asociază și ziarele narodnicilor (printre care și acelea ale socialistilor-revolutionari¹⁷), și ale menșevicilor, care s-au lăsat intimidate. În editorialul lui de azi, ziarul „Izvestia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov”¹⁸, ai cărui conducători în momentul de față fac parte din aceste partide, trece definitiv de partea celor ce răspindesc „gogorite burgheze”, ajungînd pînă acolo încît face următoarea afirmație care... ca să ne exprimăm mai delicat... este vădit exagerată :

„În armătă are loc un proces de descompunere. Pe alocuri s-a trecut la ocuparea în mod dezordonat a pămînturilor, la nimicirea și jefuirea vitelor și a inventarului. Procedeele samavolnice devin tot mai frecvente...“.

Prin procedee samavolnice, narodnicii și menșevicii — aceste partide ale micii burghezii — înceleg, printre altele, luarea, pe loc, în stăpînire a întregului pămînt de către țărani, fără să mai aștepte convocarea Adunării constituante. Tocmai această sperietoare („samavolnicia”) a fost lansată, după cum se știe, de ministrul Šingarev în celebra

sa telegramă care, la timpul ei, a făcut ocolul întregii prese (vezi „Pravda“ nr. 33) *.

Samavolnicie, anarhie... ce cuvinte teribile ! Dar narodnicul sau menșevicul care vrea să gîndească ar face bine să reflecteze puțin asupra următoarei probleme.

Înainte de revoluție, pămînturile se aflau în stăpînirea moșierilor. Această situație *nu* se numea anarhie. Dar la ce a dus *această* situație ? La un faliment pe toată linia, la „anarhie“ în cel mai adevărat sens al cuvîntului, adică la o totală ruină a țării, la ruinarea și pieirea majorității populației.

Se poate oare concepe o altă ieșire din această situație în afară de lupta desfășurată cu maximum de energie, cu inițiativă și hotărîre de către *majoritatea* populației ? Este împede că nu.

Și ce rezultă pînă la urmă ?

1) Partizanii țărulei vor ca la sate întreaga putere să-o dețină moșierii și ca întregul pămînt să rămînă în mîinile lor. Ei *nu* se tem de „anarhia“ pe care ar provoca-o, într-adevăr, o asemenea situație.

2) Cadetul Șingarev, ca reprezentant al tuturor capitaliștilor și moșierilor (cu excepția unui mic număr de țărăși), se pronunță pentru instituirea unor „camere agricole de conciliere pe lîngă comitetele de aprovizionare ale plășilor, cu misiunea de a ajunge la o înțelegere de bunăvoie între agricultori și proprietarii funciari“ (vezi telegrama adresată de el). Politicienii mic-burghezi — narodnicii și menșevicii — urmează de fapt îndemnul lui Șingarev, sfătuindu-i pe țărani „să aștepte“ pînă ce va fi convocată Adunarea constituantă și calificînd drept „anarhie“ orice confiscare imediată a pămînturilor la sate, efectuată de către însiși țărani.

3) Partidul proletariatului („bolșevicii“) se pronunță pentru imediata luare în stăpînire de către țărani a pămînturilor la sate și recomandă ca ei să procedeze pe cît se poate în mod organizat. Noi nu vedem în aceasta o manifestare de „anarhie“, căci tocmai o asemenea hotărîre,

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 236. — Nota red.

și numai ea, este conformă cu *voința majorității* populației locale.

De cînd o hotărîre luată de majoritate se numește „anarhie“ ?? Nu este mai just să numim anarhie o hotărîre luată *de minoritate*, așa cum propun, în diferite forme, *atât* țărăștii, *cît și* Șingarevii ?

Căci, dacă Șingarev vrea să-i oblige pe țărani „să se împace“ „de bunăvoie“ cu moșierii, înseamnă că asta este o hotărîre luată de o minoritate, dat fiind că, în Rusia, la o familie de mare moșier revin, în medie, trei sute de familii țărănești. Dacă eu propun celor trei sute de familii „să se înțeleagă“ „de bunăvoie“ cu o familie de mare exploataator, înseamnă că propun o hotărîre pe placul minorității, o hotărîre anarhică.

Dv., domnilor capitaliști, prin vociferările astea împotriva „anarhiei“ încercați să ascundeți faptul că apărați interesele unui ins împotriva intereselor a trei sute. Iată miezul problemei.

Ni se va obiecta, poate : dar dv. vreți ca problema să fie rezolvată numai de către populația locală, fără a mai aștepta să fie convocată Adunarea constituantă ! iată în ce constă anarhia !

Răspundem : dar Șingarev ce vrea ? Vrea și el ca problema să fie rezolvată de către populația locală („printr-o înțelegere de bunăvoie“ între țărani și moșieri), și tot fără a mai aștepta să fie convocată Adunarea constituantă !

În chestiunea aceasta, între noi și Șingarev nu există nici o deosebire : și el, și noi suntem pentru o rezolvare definitivă de către Adunarea constituantă și pentru o rezolvare prealabilă — și transpunerea ei în viață — de către populația locală. Deosebirea dintre noi și Șingarev constă numai în faptul că noi spunem : trei sute trebuie să hotărască, iar unul să se supună, în timp ce dînsul spune : dacă vor hotărî cei trei sute, înseamnă că se comite o „samavolnicie“ ; cei trei sute trebuie „să se declare de acord“ cu unul.

Cît de mult trebuie să fi decăzut narodnicii și menșevicii că să ajute pe cei de teapa lui Șingarev & Co. În răspîndirea unor asemenea gogorițe burgheze !

Teama de popor — iată ce anume îi determină pe ei să recurgă la asemenea gogorițe.

N-am de ce să ne temem de popor. Când majoritatea muncitorilor și țărănilor ia o hotărîre, nu înseamnă că e anarhie. O asemenea hotărîre este singura chezășie posibilă pentru democrație în general și pentru adoptarea cu succes a unor măsuri menite să ne scape de ruină în special.

Scris la 3 (16) mai 1917

*Publicat la 17 (4) mai 1917
în ziarul „Pravda” nr. 48*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

O AUTOBIOGRAFIE NETERMINATĂ¹⁹

Tovărăși ! Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd mi-a trimis scrisoarea voastră din 24 aprilie 1917. În această scrisoare mă întrebați „de unde sînt de fel, pe unde am fost, dacă am fost deportat și, dacă am fost, pentru ce anume ? În ce fel m-am întors în Rusia și ce activitate desfășor în momentul de față, adică dacă ea vă este folositoare sau dăunătoare“.

Vă voi răspunde la toate aceste întrebări, în afară de ultima, fiindcă voi singuri puteți să judecați dacă activitatea mea vă este folositoare sau nu.

Mă numesc Vladimir Ilici Ulianov.

M-am născut la Simbirsk, la 10 aprilie 1870. În primăvara anului 1887, fratele meu mai mare, Alexandru, a fost condamnat și executat de oamenii lui Alexandru al III-lea pentru un atentat la viața lui, care a avut loc la 1 martie 1887. În decembrie 1887 am fost arestat, pentru prima oară, și exmatriculat din Universitatea din Kazan pentru participare la tulburările studențești ; după aceea am fost expulzat din acest oraș.

În decembrie 1895 am fost arestat, pentru a doua oară, pentru propaganda social-democrată desfășurată în rîndurile muncitorilor din Petersburg... *

*Scris nu mai devreme
de 4 (17) mai 1917*

*Publicat pentru prima oară
la 16 aprilie 1927, în ziarul
„Pravda“ nr. 86*

Se tipărește după manuscris

* În acest loc manuscrisul se întrerupe. — Notă red.

ÎN AJUN²⁰

Mașina „de conciliere“ lucrează din plin. Narodnicii și menșevicii muncesc în sudoarea frunții lor la întocmirea listei de miniștri ! Sîntem în ajunul formării unui „nou“ guvern...

Dar, vai ! El se va deosebi prea puțin de cel precedent. Guvernul capitaliștilor își va asigura o anexă de miniștri mic-burghezi, narodnici și menșevici, care s-au lăsat antrenați în sprijinirea războiului imperialist.

Se vor debita mai multe fraze, se va imprimă un nou fast, se vor face promisiuni solemne, se va porni o zarvă pestriță pe tema unei „păci fără anexiuni“ — și nu se va manifesta nici urmă de hotărîre, fie și în sensul de a enumera în mod exact, fără ocol, deschis, în conformitate cu adevărul, anexiunile *efective* operate, să zicem, de trei țări : Germania, Rusia și Anglia.

Să te amăgești pe tine însuți cu utopia unei sprijiniri a capitaliștilor de către țărănimile (țărani înstărați nu reprezintă încă țărăniminea...), cu utopia unei „ofensive“ pe front (în numele unei „păci fără anexiuni“...), — credeți că mult timp vor fi de ajuns toate acestea, cetățeni foști și viitori miniștri ?

AU UITAT CEEA CE ERA MAI IMPORTANT

(PLATFORMA MUNICIPALA
A PARTIDULUI PROLETARIATULUI)

Cu prilejul apropiatelor alegeri pentru dumele raionale, ambele partide democratice mic-burgheze — narodnicii și menșevicii — au dat publicități mult trîmbițatele lor platforme. Aceste platforme nu diferă cu nimic, prin natura lor, de acelea ale partidelor burgheze din Europa, care se îndeletnicește cu captarea maselor credule și înapoiate ale alegătorilor din rîndurile micilor proprietari etc., cum face, de pildă, în Franță „partidul radical și radical-socialist“²¹. Aceleași fraze sforăitoare, aceleași promisiuni solemnne, aceleași formulări confuze, aceeași trecere sub tăcere sau omisiune a ceea ce este mai important, și anume *a condițiilor reale* pentru aducerea la îndeplinire a acestor promisiuni.

În momentul de față, aceste condiții reale sunt următoarele : 1) războiul imperialist ; 2) existența unui guvern al capitaliștilor ; 3) imposibilitatea de a lua măsuri serioase pentru îmbunătățirea situației muncitorilor și a tuturor maselor de oameni ai muncii, fără a atenta în mod revoluționar la „sacra proprietate privată a capitaliștilor“ ; 4) imposibilitatea de a traduce în viață sistemul de reforme promise de către aceste partide atât timp cât mai există vechiul organ administrativ și aparatul său, cât mai există o poliție care nu poate să nu-i favorizeze pe capitaliști și să nu pună o mie și una de piedici în calea înfăptuirii acestor reforme.

Să luăm un exemplu : „...reglementarea chiriei pentru locuințe în perioada de război“, „...rechiziționarea rezervelor de acest fel“ (și anume a rezervelor de produse ali-

mentare, atât de la stabilimente comerciale, cât și de la persoane particulare) „pentru nevoile societății”, „organizarea de prăvălii, brutării, cantine și bucătării publice” — scriu menșevicii... „acordarea atenției cuvenite problemelor sanitare și de igienă” — le țin isonul narodnicii (socialiștii-revolutionari).

Minunate deziderate, nimic de zis, dar esențial e faptul că ele nu pot fi înfăptuite *fără a pune capăt* sprijinirii războiului imperialist, sprijinirii împrumutului (care prezintă avantaje pentru capitaliști), sprijinirii guvernului capitaliștilor, care apără profiturile capitalului, și *fără a lichida* poliția, care va împiedica, va sabota, va anihila orice reformă de acest fel, chiar dacă guvernul și capitaliștii n-ar da un ultimatum reformatorilor (or, ei vor da neapărat un ultimatum de îndată ce va fi vorba de profiturile capitalului).

Esențial e tocmai faptul că toate platformele de acest fel, toate aceste liste de reforme grandiozente, dacă se ignoră asprele și brutalele condiții ale dominației capitalului, sănt niște vorbe goale, care în practică se reduc la niște nevinovate „deziderate pioase” sau la o simplă înselare a maselor de către politicianii burghezi de duzină.

Trebuie să privim adevărul în față. Să nu-l cocoloșim, ci să-l arătăm în mod deschis poporului. Să nu camuflăm lupta de clasă, ci să dezvăluim legătura care există între ea și minunatele, fermecătoarele reforme „radicale”, care au o rezonanță atât de plăcută.

Tovarăși muncitori și cetățeni din Petrograd ! Pentru a înfăptui reformele urgente, arzătoare, necesare poporului, despre care vorbesc narodnicii și menșevicii, trebuie să se pună capăt sprijinirii războiului imperialist și a împrumuturilor, să nu mai fie sprijinit guvernul capitaliștilor, să se renunțe la principiul inviolabilității profiturilor capitalului. Pentru a înfăptui aceste reforme trebuie să nu permitem reînființarea poliției, lucru pe care îl urmăresc astăzi cadeții, și să facem ca ea să fie înlocuită cu o milиie a întregului popor. Iată ce trebuie să spună poporului partidul proletariatului cu prilejul alegerilor, iată ce trebuie el să declare împotriva partidelor mic-burgheze ale narodnicilor și menșevicilor. Iată care este esența „plat-

formeи municipale“ proletare pe care ele caută să-o camufeze.

În capul acestei întregi platforme, în capul listei de reforme, ca o condiție fundamentală pentru înfăptuirea lor efectivă, trebuie să stea trei puncte principale, esențiale :

1) Să nu se acorde nici un sprijin războiului imperialist (sub forma sprijinirii împrumutului și, în general, sub orice formă).

2) Să nu se dea nici un sprijin guvernului capitaliștilor.

3) Să fie împiedicată reînființarea poliției, care trebuie înlocuită printr-o milicie a întregului popor.

Dacă nu se concentrează atenția principală asupra acestor probleme cardinale, dacă nu se arată în mod limpede că ele constituie o condiție pentru înfăptuirea tuturor reformelor municipale, programul municipal se transformă în mod inevitabil (în cel mai bun caz) într-un pios deziderat.

Să ne oprim asupra punctului 3.

În toate republicile burgheze, chiar și în cele mai democrate, poliția este (ca și armata permanentă) principalul instrument de asuprirea a maselor, o chezăsie a întoarcerii — care e, întotdeauna posibilă — la monarhie. Poliția își snopește în bătăi pe oamenii „simpli“ la secțiile de poliție, atât la cele din New York, cât și la cele din Geneva sau din Paris, ea manifestă îngăduință față de capitaliști fie datorită faptului că se lasă de-a dreptul mituită (ca în America etc.), fie datorită unui sistem de „protecții“ și „intervenții“ practicat de cei bogăți (Elveția), fie prin folosirea ambelor sisteme (Franța). Fiind separată de popor, formând o castă de profesie, alcătuită din oameni „dresați“ în spiritul măsurilor de constrângere împotriva populației sărace, din oameni care primesc un salariu mai mare și beneficiază de privilegiile „autoritații“ (fără a mai vorbi de „veniturile accesorii permise de lege“), poliția din oricare republică democrată rămîne inevitabil, în condițiile dominației burgheze, instrumentul, sprijinul și apărătorul ei cel mai credincios. Reforme radicale și serioase în folosul maselor muncitoare *nu se pot* înfăptui cu ajutorul poliției. Este o imposibilitate obiectivă.

Înființarea unei miliții a întregului popor în locul poliției și al armatei permanente — iată care este *condiția* necesară pentru înfăptuirea cu succes a unor reforme municipale în folosul oamenilor muncii. Într-o perioadă revoluționară poate fi asigurată această condiție. Si asupra ei trebuie concentrată în primul rînd întreaga platformă municipală, întrucât celelalte două condiții fundamentale se referă nu numai la domeniul municipal, ci și la cel statal.

Cum anume să se procedeze pentru a crea o miliție a întregului popor — asta este o chestiune de ordin practic. Pentru ca proletarii și semiproletarii să poată face parte din rîndurile miliției trebuie ca patronii să fie siliți să le plătească salariul pentru toate zilele și orele consacrate serviciului de miliție. Acest lucru este realizabil. O altă problemă este dacă trebuie să organizăm *la început* o miliție muncitorească, sprijinindu-ne pe muncitorii din marile uzine, adică pe muncitorii cei mai bine organizați și cei mai potriviti pentru această misiune, sau să organizăm *imediat* serviciul general obligatoriu în miliție pentru toți adulții — bărbați și femei —, care să consacre acestui serviciu o săptămână sau două pe an etc.; această problemă nu prezintă o importanță principală. Dacă în diferite regiuni se va proceda în mod diferit, n-o să fie nimic rău, experiența o să fie mai bogată, organizarea miliției o să se desfășoare mai ritmic și mai corespunzător cu cerințele practice.

Miliție a întregului popor — înseamnă educarea cu adevarat a *maselor* populației în spiritul democrației.

Miliție a întregului popor — înseamnă că cei săraci *nu mai* sunt conduși de cei bogăți, cu ajutorul poliției lor, și că poporul, în rîndurile căruia cei săraci dețin o influență precumpăratoare, se administrează el însuși.

Miliție a întregului popor — înseamnă că controlul (asupra fabricilor, asupra locuințelor, asupra repartiției produselor etc.) poate să devină un control efectiv, și nu doar pe hîrtie.

Miliție a întregului popor — înseamnă că la distribuirea pînii nu se va mai face „coadă” și nu vor exista *nici un fel* de privilegii pentru cei bogăți.

Miliție a întregului popor — înseamnă că o serie întreagă de reforme serioase și radicale, care au fost enumerate atât de narodnici cât și de menșevici, nu vor rămâne un pios deziderat.

Tovarăși muncitori și tovarășe muncitoare din Petrograd ! Participați cu toții la alegerile pentru dumele rationale. Apărați interesele populației sărace ! Împotriva războiului imperialist, împotriva sprijinirii guvernului capitaliștilor, împotriva reînființării poliției, pentru înlocuirea ei imediată și necondiționată cu o miliție a întregului popor !

„Pravda” nr. 49
din 18 (5) mai 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

COLABORARE DE CLASĂ CU CAPITALUL, SAU LUPTĂ DE CLASĂ ÎMPOTRIVA LUI ?

Tocmai aşa pune problema istoria, și nu istoria în general, ci istoria economică și politică a Rusiei *de astăzi*.

Narodnicii și menșevicii, Cernov și Tereteli, au mutat comisia de contact²² din camera vecină (cu cabinetul în care își țineau ședințele miniștrilor) și au mutat-o chiar în cabinetul ministerial. Aceasta, și numai aceasta, este semnificația pur politică a evenimentului pe care-l constituie „noul” guvern.

Semnificația lui politică sau de clasă constă, în cazul cel mai bun (pentru stabilitatea guvernului și pentru menținerea dominației capitaliștilor), în aceea că vîrfurile burgheziei țărănești, în fruntea căreia se află, începând din 1906, Peșehonov, și „conducătorii” mic-burghezi ai muncitorilor menșevici *au promis* capitaliștilor colaborarea lor de clasă. (În cazul cel mai rău pentru capitaliști, toată această schimbare are doar o semnificație personală sau cu caracter de clică și în nici un caz o semnificație de clasă.)

Să presupunem că acest — cel mai bun — caz este un fapt real. Chiar dacă facem o asemenea presupunere, nu poate să existe nici umbră de îndoială că cei care au promis nu sănătățe să-și țină promisiunile. „Noi vom depune eforturi — în alianță cu capitaliștii — pentru a scoate țara din această criză, pentru a o salva de la un crah și a o scăpa de război” — iată sensul real al intrării în guvern a unor conducători ai micii burghezii, ca Cernov și Tereteli. Noi răspundem: eforturile voastre nu ajută la nimic. Criza a ajuns mult mai departe decât vă închipuiți

voi. Să salveze țara, și nu numai țara noastră, asta o poate face numai clasa revoluționară, aplicînd măsuri revoluționare împotriva capitalului.

Criza este atât de adîncă, a atins domenii atât de variate, a căpătat o extindere atât de mare, cu caracter mondial, și este atât de strîns legată de capital, încît lupta de clasă împotriva capitalului trebuie să capete în mod inevitabil forma dominației politice a proletarilor și semiproletarilor. Altă ieșire nu există.

Vreți să stîrniți entuziasm revoluționar în armată, cetățene Cernov și cetățene Tereteli? Așa ceva nu veți reuși să faceți, fiindcă entuziasmul revoluționar al maselor populare nu poate fi stîrnit printr-o schimbare a „conducătorilor“ de guvern, prin cuvintele sonore ale unor declarații, prin promisiunea că se vor face demersuri în vederea revizuirii tratatului cu capitaliștii englezi, ci numai prin realizările de fiecare zi, vizibile pentru toți, ale unei politici revoluționare îndreptate împotriva atotputerniciei capitalului, împotriva profiturilor lui de război, prin realizările unei politici într-adevăr menite să îmbunătățească substanțial condițiile de viață ale masei celor săraci.

Chiar dacă veți da imediat poporului tot pămîntul, fără să adoptați măsuri revoluționare împotriva capitalului nu veți putea ieși din criză.

Vreți o ofensivă, cetățene Cernov și cetățene Tereteli? Nu veți fi în stare să determinați armata să pornească o ofensivă, deoarece acum nu se poate recurge la măsuri de violență împotriva poporului. Or, fără asemenea măsuri împotriva lui, poporul nu va porni un război de ofensivă decât în vederea înfăptuirii mărețelor obiective ale marii revoluției împotriva capitalului din toate țările, și încă ale unei revoluții care să nu fie numai promisă, numai proclamată, ci care să se înfăptuiască în mod practic, care să fie transpusă în viață în mod vizibil și să fie palpabilă pentru toți.

Vreți o aprovizionare bine organizată, cetățene Peșehonov și cetățene Skobelev, vreți să aprovizionați pe țărani cu mărfuri, armata cu pîine și carne, industria cu materii prime și.a.m.d.? Vreți să instituiți un control asupra producției și, în parte, chiar să procedați la organizarea ei?

Nu veți izbuti să faceți acest lucru fără entuziasmul revoluționar al maselor proletare și semiproletare, care nu poate fi trezit decât prin măsuri revoluționare împotriva privilegiilor și profiturilor capitalului. Fără acest entuziasm, controlul promis de dv. va rămâne o jumătate de măsură biocratic-capitalistă născută moartă.

Experiența colaborării de clasă cu capitalul o fac astăzi niște cetăteni ca Cernov și Tereteli, o fac anumite pătușii ale micii burghezii, pe o scară nouă, imensă, pe scară întregii Rusii, a întregului stat.

Cu atât mai folositoare vor fi învățăminte pentru popor când el se va convinge — și se va convinge, pe cît se pare, curînd de tot — de inconsistența și zădărnicia unei asemenea colaborări.

*„Pravda” nr. 50
din 19 (6) mai 1917*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

O PUTERE REVOLUȚIONARĂ FERMĂ

Sîntem pentru o putere revoluționară fermă. Oricît ar vocifera capitaliștii și lacheii lor, oricîte afirmații contrare ar face ei, minciuna lor rămîne tot minciună.

Trebuie numai să avem grijă ca frazele să nu ne zăpăcească mintea, să nu ne întunece conștiința. Cînd se vorbește despre „revoluție“, despre „poporul revoluționar“, despre „democrația revoluționară“ etc., în nouă cazuri din zece avem de-a face cu o minciună sau cu o amăgire de sine. Trebuie pusă întrebarea : despre revoluția *cărei clase* este vorba ? despre o revoluție *împotriva cui* ?

Împotriva țarismului ? În acest sens, în Rusia moșierii și capitaliștii, în majoritatea lor, sînt acum revoluționari. Cînd treaba s-a făcut, atunci și reacționarii se situează pe terenul cuceririlor revoluției. În momentul de față nu există o mai frecventă, mai mîrșavă și mai dăunătoare îngălăzare a maselor decît amăgirea lor prin laude aduse revoluției *în acest sens*.

Împotriva moșierilor ? În acest sens, majoritatea țăraniilor și chiar aceea a țăraniilor înstăriți, care laolaltă reprezintă, cu certitudine, nouă zecimi din populația Rusiei, sînt revoluționari. S-ar putea ca și o parte din capitaliști să se arate dispuși să devină revoluționari, făcîndu-și următoarea socoteală : și aşa acum moșierii nu mai pot fi salvați, să trecem mai bine de partea revoluției, pentru a salvgarda inviolabilitatea capitalului.

Împotriva capitaliștilor ? Tocmai aici e problema principală. Tocmai aici e esențialul, fiindcă fără o revoluție *împotriva capitaliștilor* toată pălăvrăgeala despre „o pace

fără anexiuni“ și despre terminarea grabnică a războiului printr-o astfel de pace denotă fie naivitate și ignoranță, fie ineptie și îngăduință. Dacă nu-ar fi existat războiul, Rusia ar fi putut trăi ani și chiar zeci de ani fără o revoluție împotriva capitaliștilor. În timp de război aşa ceva este obiectiv imposibil: ori faci revoluție împotriva capitaliștilor, ori mergi spre pieire — iată cum se pune problema. Așa este ea pusă de viață.

În Rusia, majoritatea populației, și anume proletarii și semiproletarii, adică muncitorii și țărani săraci, simpatizează instinctiv, din sentiment, din înclinație, cu o revoluție împotriva capitaliștilor. Totuși, o conștiință clară nu există încă, și din această cauză oamenilor le lipsește și hotărârea. A dezvolta și pe una și pe cealaltă — iată care e sarcina noastră principală.

Conducătorii micii burghezii — intelectualitatea, țărăneala înstărită, actualele partide ale narodnicilor (inclusiv socialistii-revolutionari) și menșevicii — nu sunt acum pentru o revoluție împotriva capitaliștilor, și, în parte, sunt chiar adversarii ei, cei mai periculoși pentru popor. Guvernul de coaliție constituie o „experiенță“, care va ajuta întregului popor să se vindece deosebit de repede de iluziile concilierii mic-burgheze cu capitaliștii.

Concluzia este clară: numai atunci când proletariatul, sprijinit de semiproletari, va pune mâna pe putere, numai atunci va putea țara să aibă o cîrmuire cu adevărat fermă și cu adevărat revolutionară. Ea va fi cu adevărat fermă, pentru că va avea de partea ei o majoritate sigură și conștientă a poporului. Va fi fermă pentru că nu se va sprijini pe o „conciliere“ subredă, prin forța împrejurărilor, a capitaliștilor cu micii proprietari, a milionarilor cu mica burghezie, a Konovalovilor și Șingarevilor cu Cernovii și Teretelii.

Numai ea va fi cu adevărat revolutionară, fiindcă numai ea este în stare să arate poporului că, într-o perioadă de nemaipomenite suferințe pentru mase, puterea nu se oprește, cuprinsă de teamă, în fața profiturilor capitalului. Ea va fi cu adevărat revolutionară, pentru că numai ea va trezi, va stimula, va face să crească nespus de mult entuziasmul revolutionar al maselor, dacă ele vor vedea,

își vor da seama, vor simți zi de zi și ceas de ceas că ea are încredere în popor și nu se teme de el, că ea ajută celor săraci să-și îmbunătățească imediat condițiile de viață și îi obligă pe bogăți să poarte în egală măsură povara grea a suferințelor poporului.

Noi suntem pentru o putere revoluționară fermă.

Suntem pentru o putere revoluționară fermă, singura care e cu puțință azi și singura care prezintă garanții de izbîndă.

„Pravda” nr. 50
din 19 (6) mai 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

ÎN DAR NOULUI NĂSCUT... „NOULUI“ GUVERN²³

Într-un serios (surioz *), cum se spune în popor) articol de fond, ziarul „Reci“ scrie:

„Să sperăm că n-o să fie nevoie de prea mari zguduiiri în relațiile noastre cu aliații pentru a dovedi adeptilor formulei «fără anexiuni și fără contribuții» (citește: nou lui guvern) că ea este practic inaplicabilă“.

Au în fond dreptate capitaliștii, al căror purtător de cuvînt este ziarul „Reci“. Această formulă este într-adevăr „practic inaplicabilă“... fără o aplicare practică a revoluției împotriva capitalului !

Din discursul lui Miliukov, care n-a plecat el din guvern, ci a fost poftit să plece :

„Putem să găsim noi oricîte formule, și oricît de frumoase, pentru a ne exprima prietenia față de aliații noștri, dar, dacă armata va sta inactivă, înseamnă că, în mod practic, ne-am călcat obligațiile. Si invers, oricîte formule teribile, care să constituie o trădare a loialității, am folosi noi, dacă armata va lupta în mod efectiv, înseamnă că, în mod practic, ne respectăm obligațiile noastre față de aliați...“

Perfect adevărat ! Înțelege el, uneori, cum vine treaba, acest cetățean Miliukov... Dar d-ta cetățene Cernov, și d-ta, cetățene Tereteli, cum se poate să nu înțelegeți ce

* — în rusesc „suriozno“, formă învechită a cuvîntului ; aici e folosit în sens ironic. — Nota trad.

concluzie decurge de aici pentru atitudinea dv. *practică* față de războiul imperialist?

Din discursul rostit de Șulghin la o ședință a contrarevoluției în curs de organizare :

„Preferăm să fim cerșetori, dar cerșetori în propria noastră țară. Dacă sănăteți în stare să ne păstrați această țară și să ne-o salvați, puteți să ne dezbrăcați, că n-o să plângem“.

Nu încercați să ne speriați, domnule Șulghin ! Chiar cînd *noi* vom fi la putere, nu vă „vom dezbrăca“, ci vă vom asigura haine bune și o hrană bună, cu condiția să prestați o muncă pe măsura puterilor și a deprinderilor dv. ! Puteți folosi asemenea metode împotriva unora ca Cernov și Tereteli ; pe noi însă nu veți reuși „să ne speriați“ !

Din discursul lui Maklakov, rostit la aceeași ședință („a membrilor Dumei de stat“) :

„Rusia s-a dovedit a fi nedemnă de libertatea pe care a cucerit-o“.

Sensul acestor cuvinte e următorul : țărani și muncitorii nu i-au satisfăcut pe cei de teapa lui Maklakov. Acești domni vor ca Cernovii și Teretelii „să împace“ masele cu Maklakovii. N-o să reușească !

Din același discurs :

„Se pot face multe reproșuri, dar noi, în Rusia, nu ne vom putea lipsi nici de burghezie, nici de proletariat și nici de diferite curente sau de diferite persoane“.

Să fie cu iertăciune, cetățene Maklakov, dar „noi“ (partidul proletariatului) „putem, în Rusia, să ne lipsim de bur-

ghezie“. Cu timpul o să vedeți și dv. și o să recunoașteți că altfel nu se putea ieși din războiul imperialist.

Din același discurs :

„Vedem cum o mulțime de instințe rele au răzbit la suprafață : că oamenii nu mai vor să muncească, că sănt lipsiți de conștiința datoriei față de patrie ; vedem că în timpul unui război atât de cumpălit Rusia este o țară a festivităților, a mitingurilor și a discuțiilor, o țară care nu recunoaște puterea de stat și nu vrea să i se supună“.

Da, aşa e ! Există o mulțime de „instințe rele“, în special la moșieri și la capitaliști. Asemenea instințe se observă și la micii burghezi ; de pildă, tendința de a intra într-un guvern de coaliție cu capitaliștii. Instințe rele se manifestă și la proletari și semiproletari : bunăoară, ei se eliberează destul de anevoie de iluziile cu caracter mic-burghez și ajung doar cu timpul la convingerea că *întreaga „putere“* trebuie să treacă tocmai în mâna acestei clase, și numai în mâna ei.

Din același discurs :

„Puterea de stat se va deplasa tot mai mult spre stînga, în timp ce țara va evoluă tot mai mult spre dreapta“.

Prin cuvîntul „țară“ Maklakov subînțelege pe capitaliști. În acest sens el are dreptate. Dar „țara“ muncitorilor și a țăranilor săraci, vă asigur, stimate cetățene, este de o mie de ori mai de stînga decît acești Cernovi și Tereteli, de o sută de ori mai de stînga decît noi. Aveți răbdare, și o să vedeți că e aşa.

**„NOUL“ GUVERN A ŞI RĂMAS
NU NUMAI ÎN URMA MUNCITORILOR
REVOLUȚIONARI, DAR ŞI ÎN URMA
MASELOR ȚĂRANEŞTI**

Iată o dovadă :

În ediția ei de seară, „Russkaia Volea“²⁴ — da, Russkaia Volea ! — cu data de 4 mai ne informează despre starea de spirit a delegaților la congresul țărănesc care s-a întrunit zilele acestea²⁵.

„Principala nedreptate care, după părerea delegaților, a fost făcută țăraniilor este că toate clasele culeg de pe acum roadele revoluției, în timp ce ei își așteaptă și acum partea ce li se cuvine. Numai lor li se cere să aștepte pînă la convocarea Adunării constituante, care urmează să rezolve problema agrară.

— Nu, n-o să fie aşa, nu vrem să mai așteptăm, după cum n-au așteptat nici alții. Vrem să ni se dea pămînt chiar acum, imediat“.

Nu încape îndoială că, în cazul de față, reporterul de la „Russkaia Volea“, un ziar care se află în slujba celor mai răi dintre capitaliști, nu-i calomniază pe țărani (el n-ar avea nici un interes să mintă), ci spune adevărul, punîndu-i în gardă pe capitaliști. Acest adevăr este confirmat de *toate* știrile ce ne parvin de la congres.

Comparați cu acest adevăr ceea ce se spune în paragraful 5 din proiectul de declarație al „noului“ guvern :

„Lăsînd ca Adunarea constituantă să rezolve problema trecerii pămîntului în mîinile oamenilor muncii, guvernul provizoriu va lua... măsuri“ ş.a.m.d. (și „vechiul“ guvern provizoriu mereu „lua măsuri“...).

„Noul“ guvern a rămas de pe acum, în mod iremediabil,
în urma pînă și a congresului țărănesc !!

O asemenea afirmație poate să-i surprindă pe mulți,
dar acestea sunt faptele.

Iar faptele sunt îndărătnice, cum spune un proverb
englez.

„*Pravda*“ nr. 50
din 19 (6) mai 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

VOR SĂ NE-O IA ÎNAINTE

Ieri, 5 mai, două mari ziară de dimineață, „Delo Naroda“²⁶ și „Reci“, au publicat, în prima pagină, un comunicat care a fost reproducăt, în ediția de seară, de „Vecherne Vremea“²⁷, ziarul lui Gucikov și Suvorin, și care merită o deosebită atenție.

În acest comunicat se aduce la cunoștință că, „în baza înțelegerii intervenite între Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților și Uniunea inginerilor și din împuñnicirea guvernului provizoriu“, la Petrograd s-a format un „Comitet central pentru restabilirea și asigurarea desfășurării normale a lucrului în întreprinderile industriale“.

„Comitetul central — citim în acest comunicat — își pune ca sarcină principală să elaboreze și să coordoneze toate măsurile necesare pentru restabilirea și asigurarea desfășurării normale a lucrului în întreprinderile industriale și să organizeze un *control public* activ și permanent asupra tuturor întreprinderilor industriale“.

Cuvintele „control public“ sunt subliniate în comunicat.

Ele ne amintesc de comisiile senatoriale și de toate celelalte comisii de birocrati din vremurile „bune de altădată“, din vremurile țarismului. Dacă se întâmplă ca vreun nemernic de ministru, guvernator țarist sau mareșal al nobilimii etc. să comită o delapidare, sau ca vreo instituție care depindea direct sau indirect de guvernul țarist să se facă prea mult de rușine în fața întregii Rusii și în fața întregii Europe, — pentru „liniștirea opiniei *publice*“ se proceda imediat la instituirea unei comisiilor alcătuite din re-

prezentanți ai înaltei și foarte înaltei nobilimi, din înalți și foarte înalți demnitari, din „personalități“ bogate și foarte bogate.

Și toate aceste personalități se apucau „să liniștească“ opinia publică, și întotdeauna cu mare succes. Ele pregăteau întotdeauna pentru orice „control public“ o înmormântare neapărat clasa înții și făceau treaba asta cu atât mai tenieinic cu cît dădeau asigurări mai solemne că „conștiința publică“ a fost liniștită de către înțeleptul nostru țar.

Așa a fost și așa o să fie și de acum încolo — îți vine să spui cînd citești grandilocventul comunicat cu privire la noul Comitet central.

Domnii capitaliști vor să ne-o ia înainte. În cercurile muncitorești, oamenii devin tot mai conștienți de necesitatea de a se institui un control *proletar* asupra fabricilor și sindicatelor. Și „genialilor“ potențați ai lumii de afaceri, oploșiți în cercurile ministeriale și în cele din preajmă lor, le-a venit o idee „genială“ : hai să le-o luăm înainte ! Să tragem după noi Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților, ceea ce n-o să fie prea greu, atîta timp cît în fruntea lui se află narodnicii și menșevicii. Să instituim un „control public“ : asta o să fie ceva atît de impunător, o să creeze impresia unei deosebite înțelepciuni de stat, o să fie atît de ministerabil, atît de solid... și asta o să înmormânteze atît de sigur și de discret orice control efectiv și orice control *proletar*... Genială idee ! O totală „liniștire“ „a conștiinței publice“ !

— În ce mod să fie alcătuit noul „Comitet central“ ?

O, bineînțeles, în mod democratic. Sîntem doar cu *toții* „democrați revoluționari“. Dacă cineva e de părere că democrația cere ca 200 000 de muncitori să trimită 20 de reprezentanți, iar 10 000 de ingineri, capitaliști etc. un singur reprezentant, avem de-a face, firește, cu o aberație „anarhistă“. Nu, adevăratul democratism constă în a imita modul cum și-a alcătuit „democrația revoluționară“ „noul“ ei guvern : muncitorii și țaranii să fie „reprezentați“ prin 6 menșevici și narodnici, iar moșierii și capitaliștii prin 8 cadeți și octombriști²⁸ : oare ultimele cercetări statistice, care au fost întreprinse de noul minister al muncii pe baza

unei înțelegeri cu vechiul minister al industriei și care sănătate aproape terminate, nu dovedesc că în Rusia majoritatea populației este alcătuită din moșieri și capitaliști?

Dar poate că vreți să vedeați lista *completă* a „reprezentanților“ acelor instituții care s-au grupat în noul Comitet central pe baza înțelegerii dintre „democrația revoluționară“ și guvern:

Comitetul central este format din reprezentanți: 1) ai Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților; 2) ai Comitetului provizoriu al Dumiei de stat; 3) ai Uniunii generale a zemstvelor din Rusia; 4) ai Uniunii generale a orașelor din Rusia; 5) ai Administrației publice orășenești din Petrograd; 6) ai Uniunii inginerilor; 7) ai Sovietului de deputați ai ofițerilor; 8) ai Consiliului congreselor reprezentanților industriei și comerțului; 9) ai Asociației industriașilor și fabricanților din Petrograd; 10) ai Comitetului central pentru industria de război; 11) ai Zemgorului*; 12) ai Comitetului de asistență tehnică militară; 13) ai Asociației pentru studii economice²⁹.

— Atât?

— Atât.

Nu este de ajuns pentru o liniștire sigură a conștiinței publice?

— Bine, dar dacă una și aceeași mare bancă sau unul și același sindicat al capitaliștilor va fi reprezentat prin acționarii săi de vreo cinci sau zece ori în acestezeze sau douăsprezece instituții?

— O, nu trebuie să ne legăm de „amănunte“, cînd esențialul este să asigurăm un „control public activ și permanent“!

Scris la 6 (19) mai 1917

*Publicat la 20 (7) mai 1917
în ziarul „Pravda“ nr. 51*

*Se tipăreste după textul
apărut în ziar*

* Comitetul unic al Uniunii zemstvelor și al Uniunii orașelor. — Notă trad.

**MANDAT PENTRU CEI CE VOR FI ALEȘI,
PE FABRICI ȘI REGIMENTE,
ÎN SOVIETUL DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR
ȘI SOLDAȚILOR³⁰**

1) Deputatul nostru trebuie să fie un adversar fără rezerve al actualului război de cotropire, care e un război imperialist. Acest război este dus de capitaliștii din toate țările — atât de cei din Rusia, cât și de cei din Germania, din Anglia etc. — pentru profiturile lor, pentru sugrumearea popoarelor slabe.

2) Atât timp cât în fruntea poporului rus se află un guvern al capitaliștilor, să nu se dea nici un sprijin, nici o copeică acestui guvern, care duce un război de cotropire !

3) Deputatul nostru trebuie să se pronunțe pentru publicarea imediată a tratatelor secrete de jaf (cu privire la sugrumarea Persiei, împărțirea Turciei, Austriei etc.), pe care fostul țar Nicolaie le-a încheiat cu capitaliștii din Anglia, Franța etc.

4) Deputatul nostru trebuie să se pronunțe pentru denunțarea imediată a tuturor acestor tratate. Poporul rus, muncitorii și țăranii nu vor să asuprească — și nu vor asupri — nici un popor ; ei nu vor să mențină — și nu vor menține — cu forța în cuprinsul Rusiei nici un popor nerus (nevelicorus). Libertate tuturor popoarelor,alianță frâțească între muncitorii și țăranii aparținând tuturor naționalităților !

5) Deputatul nostru trebuie să ceară ca guvernul rus să propună în mod deschis, imediat și neapărat, fără nici un fel de rezerve și fără cea mai mică tergiversare pace *tuturor* țărilor beligerante, cu condiția să fie eliberate

toate popoarele asuprite sau lipsite de drepturi depline, fără nici o excepție.

Asta înseamnă că velicorușii nu vor menține cu forța Polonia, Kurlanda, Ucraina, Finlanda sau Armenia și, în general, nici un popor. Ei propun tuturor popoarelor să alcătuiască împreună o uniune frătească și să constituie un stat comun pe baza liberului consimțământ al fiecărui popor, și în nici un caz prin violență, directă sau indirectă. Velicorușii se obligă, potrivit condițiilor stipulate pentru încheierea unei asemenea păci, să-și retragă imediat trupele din Galitia, Armenia și Persia și să permită astfel acestor popoare, cît și în general *tuturoi* popoarelor fără excepție, să hotărască în mod absolut liber dacă vor să trăiască într-un stat separat sau, cu oricine ar dori, într-un stat unional.

Potrivit condițiilor unei asemenea păci, Germania trebuie să renunțe nu numai la *toate* teritoriile, fără excepție, care au fost acaparate de ea de la începutul războiului, dar și la popoarele pe care le ține cu forța în granițele Germaniei : danezii (provinciile nordice ale Schleswigului), francezii (o parte din Alsacia și Lorena), polonezii (Poznanul) etc. Germania trebuie să se oblige ca, numai decât și concomitent cu Rusia, să-și retragă trupele din toate regiunile ocupate de ea și din toate regiunile sus-menționate și să permită fiecărui popor să hotărască în mod liber, printr-un referendum, dacă vrea să trăiască într-un stat separat sau, cu *oricine ar dori*, într-un stat unional. Germania trebuie să renunțe neapărat și fără nici o rezervă la toate coloniile ei, întrucât colonii înseamnă popoare asuprite.

Potrivit condițiilor unei astfel de păci, Anglia trebuie să renunțe imediat și necondiționat nu numai la teritoriile străine cotropite de ea de la începutul războiului (coloniile germane din Africa etc. ; teritoriile turcești, Mesopotamia etc.), dar și la *toate coloniile ei*. Anglia — ca și Rusia și Germania — trebuie să-și retragă imediat trupele din toate teritoriile ocupate de ea, din toate coloniile ei și din Irlanda, permitînd fiecărui popor să hotărască, printr-o consultare liberă, dacă vrea să trăiască într-un stat separat sau, cu oricine vrea, într-un stat unional.

Și aşa mai departe : tuturor țărilor beligerante, fără excepție, trebuie să li se facă propunerea de a încheia imediat pacea pe baza unor asemenea condiții precis stabilite. Capitaliștii *din toate* țările nu trebuie să mai înselie poporul, promițându-i doar cu vorba „o pace fără anexiuni“ (adică fără cotropiri), și în realitate menținîndu-și anexiunile *lor* și continuînd războiul pentru a smulge de la adversar anexiunile „*sale*“.

6) Deputatul nostru nu trebuie să sprijine *nici un* guvern, nu trebuie să voteze nici un împrumut, nu trebuie să dea nici o copeică din banii poporului dacă respectivul guvern nu se obligă în mod solemn să propună imediat tuturor popoarelor asemenea condiții de pace imediata și dacă nu va publica, spre cunoștința generală, această propunere a sa în termen de *două zile*.

7) ... *

Scris înainte de 7 (20) mai 1917

*Publicat pentru prima oară în 1925,
în „Culegeri din Lenin“, vol. IV*

Se tipărește după manuscris

* Aici manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

**SCRISOARE DESCHISĂ
CĂTRE DELEGAȚII LA CONGRESUL GENERAL
AL DEPUTAȚILOR ȚĂRANILOR DIN RUSIA**

Tovarăși deputați ai țăranilor !

Comitetul Central al Partidului muncitoreesc social-democrat (bolșevic) din Rusia, din care am onoarea să fac parte, a binevoit să mă împuternicească să reprezint partidul nostru la congresul țăranilor. Fiind însă bolnav și neavând, deocamdată, posibilitatea să aduc la îndeplinire această însărcinare, îmi permit să vă adresez această scrisoare deschisă pentru a saluta congresul țărănimii din întreaga Rusie și a arăta, pe scurt, profundele divergențe care despart partidul nostru de partidul „socialiștilor-revoluționari“ și de acela al „social-democraților menșevici“.

Aceste divergențe profunde se referă la trei probleme dintre cele mai importante, care privesc pământul, războiul și organizarea statului.

Întregul pământ trebuie să aparțină poporului. Toate pământurile moșierești trebuie să treacă fără răscumpărare în mâinile țăranilor. Acest lucru este clar. Se pune doar chestiunea dacă, la sate, țăranii trebuie sau nu să ia imediat întregul pământ fără să plătească moșierilor vreo arendă și fără să mai aștepte convocarea Adunării constituante.

Partidul nostru este de părere că trebuie, și îi sfătuiește pe țărani, la sate, să ia imediat în stăpînire întregul pământ, să facă acest lucru în mod cât mai organizat, să nu permită în nici un caz deteriorarea inventarului și să depună toate eforturile pentru ca producția de cereale să crească, deoarece pe front soldații trăiesc într-o mizerie groaznică. Adunarea constituantă va stabili definitiv mo-

dul cum trebuie poporul să disponă de pămînt, iar folosirea lui în momentul de față, imediat, în vederea semănăturilor de primăvară, tot nu este posibilă altfel decât prin intermediul instituțiilor locale, căci guvernul nostru provizoriu, care e un guvern al moșierilor și capitaliștilor, amînă mereu convocarea Adunării constituante și pînă acum n-a fixat nici măcar data convocării ei.

Numai instituțiile locale pot să disponă, în mod provizoriu, de pămînt. Pămînturile trebuie să fie însămînțate. La sate, majoritatea țăranilor este întru totul în stare să disponă în mod organizat de pămînt, să-l are și să-l semene în întregime. Acest lucru este necesar pentru a îmbunătăți situația alimentară a soldaților de pe front. De aceea este inadmisibil să se aștepte pînă la convocarea Adunării constituante. Noi nu contestăm cîtuși de puțin dreptul Adunării constituante de a stabili în mod definitiv proprietatea întregului popor asupra pămîntului și modul cum trebuie să disponă de el. Dar, în mod provizoriu, chiar acum, în această primăvară, la sate țăranii trebuie să disponă ei însiși de pămînt. Soldații de pe front pot și trebuie să transmită delegați la sate.

Mai departe. Pentru ca întregul pămînt să ajungă în mâinile celor ce muncesc, este nevoie de o strînsă alianță între muncitorii de la orașe și țăranii săraci (semiproletari). Fără o asemenea alianță nu vor putea fi îvinși capitaliștii. Și, dacă nu vor fi îvinși, nici un fel de trecere a pămîntului în mâinile poporului nu-l va izbăvi de mizerie. Pămîntul nu poți să-l mânânci, și fără bani, fără capital n-ai cum să-ți procuri unele, vite și semințe. Nu în capitaliști și în țăranii bogăți (care, și ei, sănătot capitaliști) trebuie să se încreadă țăranii, ci numai în muncitorii de la orașe. Numai în alianță cu ei vor izbuti țăranii săraci să facă în aşa fel ca pămîntul, căile ferate, băncile și fabricile să treacă în proprietatea tuturor celor ce muncesc; fără această condiție, și numai prin trecerea pămîntului în mâinile poporului, nu se poate pune capăt lipsurilor și mizeriei.

În unele localități din Rusia muncitorii trec de pe acum la instituirea unei supravegheri muncitorești (a unui control muncitoresc) asupra fabricilor. O asemenea suprave-

ghere, exercitată de muncitori, este în avantajul țăranilor, fiindcă ea duce la sporirea producției și la ieftinirea produselor. Țăranii trebuie să sprijine din toate puterile o asemenea inițiativă a muncitorilor și să nu dea crezare calomniilor răspîndite de capitaliști pe seama muncitorilor.

A doua problemă este aceea a războiului.

Acest război are un caracter anexionist. El este dus de capitaliștii din toate țările pentru scopurile lor de cotropire de teritorii și realizarea unor profituri sporite. Poporului muncitor, acest război nu-i aduce și nu-i poate aduce în nici un caz altceva decât pieire, grozăvii, pustiire și sălbăticire. De aceea partidul nostru, partidul muncitorilor conștienți, partidul țăranilor săraci, condamnă categoric și fără rezerve acest război, refuză să dea dreptate capitaliștilor dintr-o țară față de capitaliștii din altă țară, refuză să sprijine pe capitaliștii dintr-o țară, oricare ar fi ea, și fac totul pentru terminarea cât mai grabnică a războiului prin răsturnarea capitaliștilor din toate țările, printr-o revoluție muncitorească în toate țările.

În noul guvern provizoriu, care s-a înscăunat acum la noi, zece miniștri fac parte din partidele moșierilor și capitaliștilor, iar șase din partidul „narodnicilor“ („socialiștilor-revoluționari“) și din acela al „social-democraților menșevici“. Convingerea noastră este că narodnicii și menșevicii comit o gravă și fatală greșală acceptînd să facă parte dintr-un guvern al capitaliștilor și arătîndu-se, în general, dispuși să-l sprijine. Oameni ca Tereteli și Cernov speră să-i determine pe capitaliști să pună capăt cât mai curînd și în condiții cât mai onorabile acestui război de cotropire. Dar acești conducători ai partidului narodnicilor și ai partidului menșevicilor se înșală: în realitate, ei îi ajută pe capitaliști să pregătească o ofensivă a trupelor rusești împotriva Germaniei, adică să tărăgăneze războiul, să sporească jertfele, nemaipomenit de grele, aduse războiului de către poporul rus.

Sîntem convinși că capitaliștii din toate țările înșală poporul promîndu-i o pace grabnică și dreaptă și făcînd, în realitate, totul pentru prelungirea războiului de cotropire. Capitaliștii ruși, care au avut în mîinile lor vechiul guvern provizoriu și care, ca și înainte, au în mîinile lor nouă gu-

vern, n-au vrut nici măcar să dea publicitatea tratatele secrete de jaf pe care fostul țar, Nicolae Romanov, le-a încheiat cu capitaliștii din Anglia, din Franța și din alte țări cu scopul de a cuceri de la turci Constantinopolul, de a lăua austriecilor Galitia, turcilor Armenia și.a.m.d. Guvernul provizoriu a confirmat și confirmă aceste tratate.

Partidul nostru consideră că aceste tratate sunt tot atât de nelegiuite și de prădalcice ca și cele încheiate de tîlharii de capitaliști germani și de tîlharul de Wilhelm, împăratul lor, cu aliații lor.

Sîngele muncitorilor și țăranilor nu trebuie să curgă pentru realizarea unor asemenea scopuri prădalcice ale capitaliștilor.

Trebuie să se pună capăt cît mai repede acestui război criminal, și *nu* printr-o pace separată cu Germania, ci *printr-o pace generală*, nu printr-o pace a capitaliștilor, ci printr-o pace a maselor muncitoare *împotriva* capitaliștilor. Un asemenea obiectiv poate fi atins numai pe o singură cale: trecerea *întregii* puteri de stat în mâinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor atât în Rusia cît și în celealte țări. Numai astfel de Soviete sunt în stare să împiedice în mod efectiv înșelarea popoarelor de către capitaliști, să împiedice prelungirea războiului de către capitaliști.

Și cu asta am ajuns la a treia și ultima problemă din cele indicate de mine: aceea a organizării statului.

Rusia trebuie să fie o republică democratică. Cu această cerință sunt de acord și cei mai mulți dintre moșieri și capitaliști, care au fost întotdeauna pentru monarhie, dar care s-au convins acum că în Rusia poporul nu va admite pentru nimic în lume să fie restaurată monarhia. Capitaliștii depun acum toate eforturile pentru a face ca în Rusia republică să semene cît mai mult cu monarhia și să poată fi cît mai ușor transformată din nou în monarhie (exemple în acest sens ne-au fost oferite, în repetate rînduri, de numeroase țări). În acest scop, capitaliștii vor să mențină funcționărimea, care se situează *deasupra* poporului, precum și poliția și armata permanentă, care este separată de popor și se află sub comanda unor generali și ofițeri care nu sunt aleși. Iar generalii și ofițerii, dacă

nu sănt aleși, provin aproape întotdeauna din rîndurile moșierilor și capitaliștilor. Acest lucru este cunoscut și din experiența tuturor republicilor din lume.

De aceea partidul nostru, partidul muncitorilor conștienți și al țăranilor săraci, luptă pentru instaurarea unei altfel de republici democratice. Noi vrem o republică în care să nu existe o poliție care să-și bată joc de popor; în care toți, absolut toți funcționarii, de jos și pînă sus, să fie aleși și să poată fi revocați, în orice moment, la cererea poporului; în care leafa acestor funcționari să nu fie mai mare decît salariul unui muncitor calificat; în care toți comandanții din armată să fie și ei aleși, iar armata permanentă, care acum e izolată de popor și se află sub comanda unor clase străine poporului, să fie înlocuită prin înarmarea generală a poporului, prin milicia întregului popor.

Vrem o republică în care întreaga putere de stat, de jos și pînă sus, să aparțină în întregime și în mod exclusiv Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor etc.

Muncitorii și țăranii formează majoritatea populației. Puterea trebuie să se afle în mâinile lor, și nu în mâinile moșierilor și capitaliștilor.

Muncitorii și țăranii formează majoritatea populației. Puterea și conducerea trebuie să se afle în mâinile *Sovietelor* lor, și nu în mâinile funcționarilor.

Acestea sănt părerile noastre, tovarăși deputați ai țăranilor! Sîntem ferm convinși că experiența va arăta curînd celor mai largi mase ale poporului cît de greșită este politica narodnicilor și a menșevicilor. Experiența va arăta curînd maselor că salvarea Rusiei, care, ca și Germania și alte țări, se află la marginea prăpastiei, salvarea popoarelor istovite de război nu e cu puțină printr-o înțelegere cu capitaliștii. Numai prin trecerea directă a întregii puteri de stat în mâinile majorității populației pot fi salvate toate popoarele.

N. Lenin

Petrograd, 7 mai 1917.

**RAPORT CU PRIVIRE
LA BILANȚUL CONFERINȚEI A VII-A GENERALE
(DIN APRILIE) A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA,
PREZENTAT LA ADUNAREA ORGANIZAȚIEI
PETROGRAD 8 (21) MAI 1917³¹**

Tov. Lenin a început prin a arăta că conferința noastră s-a întrunit într-un moment deosebit, și nu într-unul obisnuit : acum, în Rusia are loc o cotitură, se desfășoară revoluția, și întreaga lume e bîntuită de un război fără precedent.

Așadar, pentru a înțelege hotărîrile conferinței noastre, trebuie, în primul rînd, să înțelegem ce fel de război ducem noi și cine a început acest război, ce revoluție am înfăptuit și ce revoluție ne așteaptă de acum înainte.

Războiul n-a fost început de muncitori sau de țărani : el n-a fost început nici de muncitorii și țărani ruși și nici de muncitorii și țărani germani, francezi, italieni, belgieni sau englezi. Războiul acesta a fost început și este purtat, în continuare, de capitaliștii din întreaga lume : de capitaliștii englezi și prietenii lor, capitaliștii francezi, ruși și italieni, împotriva capitaliștilor germani și a prietenilor lor, capitaliștii austrieci.

Pentru ce se poartă război ?

Pentru eliberare, pentru interesele muncitorilor și țărănilor ? Nu.

Jaful, iată care este scopul războiului ; împărțirea pămînturilor străine, iată ce-i determină pe capitaliști să spună în gura mare că trebuie dus războiul pînă la victoria finală.

Tarul Nicolaie, care e tot un jefuitor, ca și Wilhelm, a încheiat prădalnice tratate secrete cu capitaliștii englezi și francezi ; aceste tratate n-au fost date publicitate, fiindcă, în momentul în care întregul popor își va da seama că a

fost înselat, războiul va înceta imediat. Iată de ce, în hotărîrile noastre în legătură cu războiul, noi am spus în mod deschis că acesta este un război prădalnic, *imperialist*.

Dar cum să punem capăt acestui măcel mondial ? I se poate pune capăt prin ieșirea din război a vreunui din state ?

Nu, nu se poate. Nu se poate, pentru că aici nu sunt angajate în luptă doar două state, ci mai multe, și pentru că un capitalist poate să înceteze războiul numai pentru un timp oarecare, ca să se pregătească în vederea unui nou război. Iar o astfel de pace nu dorește nici muncitorul, nici țăranul, fie el german, francez sau rus.

Atunci cine ar putea să pună capăt războiului ?

Numai muncitorii și țăranii — și nu numai cei din Rusia, dar și cei din lumea întreagă — pot să pună capăt războiului. Muncitorii și țăranii din lumea întreagă au aceleași interese : să lupte împotriva capitalistului și a moșierului. De aceea, numai dacă vor fi uniți, vor putea muncitorii și țăranii din lumea întreagă să pună capăt războiului. Iată de ce noi, bolșevicii, suntem împotriva unei păci separate, împotriva unei păci încheiate doar între Rusia și Germania. O pace separată e o nerozie, fiindcă nu rezolvă problema esențială, problema luptei împotriva capitaliștilor și a moșierilor.

Dar cum să se unească muncitorii și țăranii din lumea întreagă ? Războiul, după cum se știe, îi împiedică să facă acest lucru.

Revoluția rusă a răsturnat autocrația și a dat poporului rus o libertate fără precedent, de care nu dispune azi nici un alt popor din lume. Dar a rezolvat ea problema cea mai importantă a vieții din Rusia — problema pământului ? Nu, n-a rezolvat-o, fiindcă, deocamdată, pământul se află încă în mâinile moșierilor. Și de ce se prezintă astfel lucrurile ? Fiindcă poporul, care l-a răsturnat pe țar, n-a prestat puterea numai în mâinile aleșilor săi — țărani și muncitori —, Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților, ci și în mâinile guvernului provizoriu.

Dar guvernul provizoriu se identifică cu capitaliștii, cu moșierii și cu cei ce declară, în mod sincer sau ipocrit, că

numai dacă mergem împreună cu moșierii poate fi salvată Rusia.

Dar moșierii nu vor să dea pămînt țărănilor, iar capitaliștii nu vor să renunțe la profiturile lor de pe urma războiului și la jefuirea de pămînturi străine.

Iată de ce noi, bolșevicii, nu sprijinim guvernul provizoriu și nu-i sfătuim pe socialisti să accepte posturi ministeriale.

Miniștrii socialisti nu vor face decât să acopere cu numele lor jafurile și cotropirile. Și ei le acoperă încă de pe acum. Ei au intrat în guvern și, împreună cu capitaliștii, au spus: acest război n-are numai un caracter defensiv, ci și unul ofensiv, iar țărănilor nu le vom da pămînt acum, ci după ce va fi convocată Adunarea constituantă.

Iată de ce suntem noi împotriva guvernului provizoriu și recunoaștem numai guvernul *nostru*, Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților. Altul mai bun nu există; poporul nu l-a creat încă, și de născocit nu poate fi născocit.

Dar de ce a hotărît acest guvern al nostru să acorde sprijin guvernului provizoriu, alcătuit din capitaliști, moșieri și socialisti, care acum nu vor să dea pămînt poporului și pledează pentru o ofensivă? Pentru că acum Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților este alcătuit, în majoritatea lui, din soldați proveniți din rândurile țărănimii, care nu-și dau seama ce urmărește în realitate fiecare partid.

De aceea sarcina noastră este să explicăm cu răbdare muncitorilor și țărănilor că toate acestea: și terminarea războiului, și împărțirea pămîntului la țărani, și adevarata luptă — în fapte, iar nu în vorbe — împotriva capitaliștilor vor deveni realitate numai când întregul popor va înțelege din propria lui practică, și nu din citirea unor broșuri, că numai puterea Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țărănilor și soldaților îl va ajuta să înceapă o luptă hotărîtă și pentru pace, și pentru pămînt, și pentru socialism.

Nu se poate să nu ții seama de popor. Numai visătorii, conspiratorii credeau că minoritatea trebuie să-și impună

voința ei majorității. Așa credea revoluționarul francez Blanqui, și nu avea dreptate. Când majoritatea poporului nu vrea să ia puterea în mânile sale, pentru că nu înțelege încă ce înseamnă lucrul acesta, atunci minoritatea,oricât de revoluționară și pricepută ar fi, nu poate să-și impună voința ei majorității poporului.

Și tocmai din acest punct de vedere decurg acțiunile noastre.

Noi, bolșevicii, trebuie să explicăm muncitorilor și țărănilor cu răbdare, dar și în mod stăruitor concepțiile noastre. Fiecare dintre noi trebuie să dea uitării concepțiile de pînă acum asupra muncii noastre, fiecare dintre noi — fără să mai aștepte să vină un agitator, un propagandist, un tovarăș mai învățat, care să-i explice totul — trebuie să se ocupe cu de toate: să fie și agitator, și propagandist, și organizator al partidului nostru.

Numai în felul acesta vom ajunge ca poporul să înțeleagă doctrina noastră, să scoată învățăminte din experiența sa și să ia în mod efectiv puterea în mânile sale.

Publicat pentru prima oară în 1927,
în „*Zapiski Institutu Lenina*”,
vol. I

Se tipărește după textul
apărut în „*Zapiski*”

„ARMISTIȚIU DE FAPT“

Ziarul „Novaia Jizn“³² cu data de 7 mai a publicat niște interviuri acordate de miniștrii „noului“ guvern. Președintele Consiliului de Miniștri, Lvov, a declarat: „țara trebuie să-și spună cuvântul său autoritar și să-și trimite armata la luptă“.

Iată care este în esență „programul“ noului guvern. Ofensivă, ofensivă și iar ofensivă !

Și, prezentând acest program imperialist, pe care și l-au însușit astăzi și Cernovii, și Teretelii, prim-ministrul Lvov, cuprins de o nemărginită și nobilă indignare, a tunat și fulgerat împotriva „armistițiului de fapt care s-a stabilit pe front“ !

Asupra acestui program *de ofensivă*, asupra acestor discursuri tunătoare ale unor miniștri, care sunt îndreptate împotriva „armistițiului de fapt“, trebuie să reflecteze atent fiecare muncitor rus și fiecare țăran.

Milioane de oameni au fost nimiciți sau mutilați în acest război. Nenorocirile pe care el le-a adus omenirii, și mai ales maselor muncitoare, sunt nemaipomenite. Capitaliștii realizează profituri scandalioase de pe urma războiului. Soldații îndură chinuri extraordinare și sunt istovită pînă în ultimul grad.

Ce rău este, în acest caz, în faptul că s-a ajuns la un armistițiu de fapt ? Ce este rău în faptul că măcelul a fost întrerupt ? Ce este rău în faptul că soldații au căpătat fie și un mic răgaz ?

Ni se obiectează că s-a ajuns la armistițiu numai pe un front și că, de aceea, există pericolul ca el să ducă la o

pace separată. Dar această obiecție este vădit neîntemeiată. Căci, dacă *nici* guvernul rus, *nici* muncitorii și țărani ruși *nu vor* să se încheie o pace separată cu capitaliștii germani (precum se știe, partidul nostru a protestat și el, în repetate rânduri, împotriva unei asemenea păci, și nu mai în articolele apărute în „Pravda”, dar și într-o rezoluție adoptată de conferința noastră³³, care a vorbit în numele întregului partid), dacă nimeni în țara asta nu vrea o pace separată cu niște capitaliști izolați, atunci cum, de unde, prin ce minune ne poate veni o asemenea pace ? ? Cine poate să ne-o impună ? ?

Obiecția este vădit neîntemeiată ; e vorba, evident, de o născocire, de o încercare de a arunca praf în ochi oamenilor.

Mai departe. De ce armistițiul de fapt, care s-a stabilit pe un singur front, „amenință” să ducă la o pace separată pe acest front, *și nu amenință să ducă la o extindere a armistițiului de fapt asupra tuturor fronturilor* ?

Armistițiul de fapt este o stare instabilă, o stare de tranziție. Acest lucru e indisutabil. De tranziție la ce ? La o pace separată el nu poate să ducă, din moment ce *nu există*, în acest sens, consimțământul reciproc a două guverne sau a două popoare. Dar de ce n-ar putea un asemenea armistiți să constituie o tranziție spre un armistiți de fapt pe *toate* fronturile ? Căci pentru aşa ceva există, de bună seamă, consimțământul *tuturor* popoarelor împotriva tuturor guvernelor sau împotriva majorității lor.

Fraternizarea pe un front poate — și trebuie — să constituie o tranziție spre fraternizarea pe toate fronturile. Armistițiul de fapt, stabilit pe un front, poate — și trebuie — să constituie o tranziție spre un armistiți de fapt pe toate fronturile.

Popoarele ar putea să-și refacă forțele istovite de acest măcel. Muncitorii revoluționari din *toate* țările ar deveni și mai conștienți de forța lor, influența lor ar crește și totodată s-ar întări credința lor în posibilitatea și necesitatea unei revoluții muncitorești în țările capitaliste înaintate.

Ce este rău într-o asemenea tranziție? De ce să nu contribuim, pe măsura puterilor noastre, la o *asemenea* tranziție?

S-ar putea obiecta că un armistițiu de fapt pe toate fronturile, în momentul de față, ar favoriza pe capitaliștii germani, dat fiind că pînă acum ei sunt cei care și-au asigurat cea mai bogată pradă. O asemenea afirmație ar fi inexactă, deoarece capitaliștii englezi sunt cei care au jefuit mai mult (coloniile germane din Africa, insulele germane din Oceanul Pacific, Mesopotamia, o parte din Siria etc.) și, spre deosebire de capitaliștii germani, n-au pierdut absolut nimic. Aceasta în primul rînd. Iar în al doilea rînd, în cazul cînd capitaliștii germani s-ar arăta mai puțin concesivi decît cei englezi, în Germania revoluția ar căpăta o vigoare și mai mare. Revoluția în Germania se apropie în mod vădit. O ofensivă a armatelor ruse ar împiedica această creștere. „Armistițiul de fapt“ face ca această revoluție să se dezvolte mai repede.

În al treilea rînd, situația Germaniei, sub aspectul foamei în continuă agravare, al crahului general, al ruinei economice, este mai desperată și mai fără de ieșire, mai proastă decât în oricare din celelalte țări, îndeosebi după intrarea Americii în război. „Armistițiul de fapt“ nu va face să dispară *această* cauză, principală, de slăbiciune a Germaniei, ci, dimpotrivă, va duce mai degrabă la îmbunătățirea situației din celelalte țări (libertatea aprovizionării) și va face să se înrăutățească situația capitaliștilor germani (care nu vor avea de unde să aducă provizii și cărora le va fi greu să ascundă poporului adevărul).

Poporul rus are de ales între două programe. Unul din ele este programul capitaliștilor, care a fost preluat de cei de teapa lui Cernov și Tereteli. Este un program de ofensivă, de prelungire a războiului imperialist, de prelungire a măcelului.

Celălalt este programul muncitorilor revoluționari din întreaga lume, care în Rusia este susținut de partidul nostru. Acest program constă în încurajarea fraternizării (fără a permite germanilor să-i însеле pe ruși), în fraternizarea prin schimb de apeluri, în extinderea atât a fraternizării, cât și a armistițiului de fapt pe toate fronturile, în sprijin

nirea prin toate mijloacele a unei asemenea extinderi, în grăbirea, pe această cale, a creșterii revoluției muncitorești în toate țările, în crearea posibilității unui răgaz, fie el și vremelnic, pentru soldații din toate țările beligerante, în grăbirea trecerii puterii — în Rusia — în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, în grăbirea, pe această cale, a încheierii unei păci cu adevărat echitabile, cu adevărat generale în interesul oamenilor muncii, iar nu în interesul capitaliștilor.

Guvernul nostru, împreună cu Cernov și Tereteli, împreună cu narodnicii și menșevicii, se pronunță pentru primul program.

Majoritatea poporului rus și a tuturor popoarelor din Rusia (și nu numai din Rusia), adică majoritatea muncitorilor și țăranilor săraci, sănt, fără îndoială, pentru al doilea program.

Cu fiecare zi ce trece ne apropiem de victoria *acestui* program.

„Pravda” nr. 52
din 22 (9) mai 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

SECRETELE POLITICII EXTERNE

Este cît se poate de regretabil că masele populare nu pot citi cărți de istorie a diplomației și nici articole de fond ale ziarelor capitaliste! Dar este și mai regretabil — acest cuvînt, de altfel, este prea slab în cazul de față — că miniștrii din partidul socialistilor-revolutionari și din cel al social-democraților menșevici, împreună cu colegii lor ministeriabili, trec sub tăcere fapte din această istorie, ca și articole ale „oamenilor mari“ din lumea diplomatică, care le sănătate cunoscute.

„Reci“ reproduce o știre, demnă de crezare, după părerea sa, apărută în ziarul „Birjevka“, al cărei sens adevarat este că Anglia ar fi cu totul dispusă să renunțe la „dezmembrarea Turciei și la împărțirea Austro-Ungariei“, cu alte cuvinte că ar fi dispusă să se declare de acord ca Rusia să nu capete anexiunile ce i-au fost promise prin tratatele anterioare (Constantinopolul, Armenia, Galitia). În acest sens — și numai în acest sens — ar fi dispusă Anglia să procedeze la o revizuire a tratatelor.

Și „Reci“ se indigneaază :

„Așadar, acesta este primul rezultat al victoriei noii lozinci“ (adică a lozincii : pace fără anexiuni și fără contribuții). „Se va proceda, probabil, la o revizuire a acordurilor : se întreprind «acțiuni pregătitoare» în această direcție, și de data asta nici măcar de către noi, ci de către aliații noștri. Dar rezultatul acestei revizuiri nu va fi o renunțare în egală măsură“ (auzi ! auzi !) „la toate obiectivele serioase pe care le-au fixat toți aliații, ci o renunțare unilaterală“ (spuneți și dv., nu este asta o perlă ?) „la obiectivele fixate în sud-estul Europei“ (citește : în Austria și în Turcia, adică răpirea Armenei, a Constantinopolului, a Galitei), „în favoarea unor obiective

care de data asta n-au mai fost fixate de noi, ci de aliații noștri, în alte părți și în colonii.

Între altele, în presă s-a și vorbit de posibilitatea ca aliații noștri să renunțe la obiectivele fixate în Asia Mică. Ce-i drept, declarațiile în acest sens, făcute, după cum se afirmă, de Albert Thomas în fața Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților și reproduse de presa din Moscova, n-au fost pînă acum confirmate în mod oficial. Dar în ceea ce privește Anglia ar fi greu să ne așteptăm la o asemenea renunțare. Anglia se menține pe punctul de vedere just că trebuie mai întîi să ocupi ceea ce vrei să obții“ (auzi ! auzi !), „și ea ocupă de pe acum cu trupele ei regiuni din Mesopotamia și din Palestina, care prezintă importanță pentru interesele ei vitale“ (citește : pentru capitaliștii ei). „În aceste condiții, refuzul Angliei de a lupta pentru satisfacerea intereselor vitale ale celorlați (subliniat de „Reci“) aliați în acest domeniu ar avea, firește, de asemenea un caracter unilateral și ar prezenta avantaje numai pentru ea“.

Într-adevăr, lui Miliukov sau altuia care va fi scris aceste rînduri ar trebui să i se ridice, încă în viață fiind, un monument drept recunoștință... pentru sinceritatea de care a dat dovedă. Bravo, bravo vouă, sinceri diplomați de la „Reci“ ! (Și de ce sănii ei sinceri ? fiindcă sănii furioși că Miliukov și-a pierdut portofoliul)...

Tot ce se spune în rîndurile citate aici este un adevăr confirmat de întreaga istorie a diplomației — și de istoria plasamentelor de capital în străinătate — din ultimii ani. În orice caz, Anglia nu va renunța la răpirea (anexarea) Palestinei și a Mesopotamiei, dar ea este dispusă să-i pedepsească pe ruși (pentru „armistițiul de fapt“ de pe frontul russo-german), făcîndu-i să piardă Galitia, Constantinopolul, Armenia etc., — iată sensul simplu și clar, redat în limba de toate zilele, și nu în limbaj diplomatic, al pasajelor citate din „Reci“.

Și capitaliștii ruși, al căror purtător de cuvînt este „Reci“, își stăpînesc cu greu furia, lasă să le scape secrete ale politicii externe, scrișnesc din dinți și turbează, adresînd cuvinte începătoare capitaliștilor englezi : aceasta, vedeti dv., este ceva „unilateral“, aceasta „vă convine“ vouă, dar nu și celorlați.

Tovarăși muncitori și tovarăși soldați ! Reflectați adînc asupra acestor declarații extraordinar de sincere și de veridice ale multștiitorilor diplomați și foști miniștri de la „Reci“. Gîndiți-vă bine la această excelentă demascare

a adevăratelor scopuri urmărite în acest război nu numai de capitaliștii ruși, dar și de cei englezi.

Tovarăși soldați ruși ! Veți accepta voi oare să luptați pentru ca capitaliștii englezi să jefuiască Mesopotamia și Palestina ? Veți consimți voi oare să sprijiniți guvernul rus al lui Lvov, Cernov, Tereșcenko și Tereteli, care este legat de interesele capitaliștilor și care se teme să spună pe față adevărul divulgat de „Reci“ ?

„Pravda“ nr. 53
din 23 (10) mai 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

UN TRATAT SECRET DINTRE ALTELE

Se știe că primul cuvînt al guvernului provizoriu „revoluționar“ în legătură cu politica externă a fost declarația în care se spunea că toate tratatele secrete încheiate de fostul țar Nicolaie al II-lea cu capitaliștii „aliați“ rămîn în vigoare și că noua Rusie le va respecta cu toată sfîrșenia și fără cea mai mică abatere.

Se știe, apoi, că „defensiștii“ noștri sprijină cu multă ardoare refuzul miliukoviștilor de a publica tratatele secrete. Acești pseudosocialiști au decăzut în aşa hal, încît apără diplomația secretă, și încă diplomația secretă a fostului țar.

De ce păstrează acești apărători ai războiului imperialist cu atîta zel secretul tratatelor?

Vreți să știți de ce, tovarăși muncitori și soldați? Căutați să vedeați ce cuprinde măcar unul din aceste nobile tratate: ne referim la tratatul „nostru“ cu Italia (adică cu capitaliștii italieni) încheiat la începutul anului 1915.

Pe baza unor materiale publicate de „Novoe Vremea“³⁴, d-l V. Vodovozov, un democrat burghez, arată în ziarul „Den“³⁵ (din 6 Mai 1917) care e conținutul acestui tratat:

„Puterile aliate i-au garantat Italiei Tirolul de Sud cu Trientul, întreg litoralul, partea de nord a Dalmației cu orașele Zara și Spalato, partea centrală a Albaniei cu Valona, insulele din Marea Egee situate lîngă litoralul Asiei Mici și, în afară de aceasta, o concesiune feroviară avantajoasă în partea asiatică a Turciei, — iată care e prețul singelui, obținut, după multă tocmeală, de către Italia. Aceste adăugiri teritoriale întrec cu mult toate pretențiile naționale care au fost formulate cîndva de către Italia. În afară de regiunile cu populație italiană (Tirolul de Sud și Triestul), care numără vreo 600 000 de

suflete, Italia capătă, în baza tratatului, teritorii cu o populație de peste 1 000 000 de locuitori, care e absolut străină de ea din punct de vedere etnografic și religios. Așa este, de pildă, Dalmatia, a cărei populație în proporție de 97% este de origine sârbă, în timp ce italienii alcătuiesc doar ceva mai mult de 2%. Era cu totul firesc ca tratatul cu Italia, care a fost încheiat nu numai fără consimțămîntul Serbiei, dar și fără stirea ei, să provoace în această țară foarte multă amărăciune și iritate. Pașici, într-o declarație făcută în scris, și-a exprimat speranța că zvonurile în legătură cu tratatul se vor dovedi neadevărate, întrucât Italia însăși și-a făurit unitatea ei în numele principiului național și n-ar putea să întreprindă nimic de natură să năruie însăși temelia pe care se sprijină acest principiu. Dar Pașici s-a înșelat : tratatul a fost încheiat.

Dintre tratatele referitoare la războiul actual, acesta este singurul al cărui conținut îl cunoaștem, și el are un caracter de-a dreptul tîlhăresc. Nu știm dacă și în celealte tratate se manifestă sau nu instințe atât de tîlhărești. În orice caz, pentru o democrație care a înscris pe steagul ei «pace fără anexiuni» ar fi deosebit de important să afle acest lucru».

„Nu știm“ cât de tîlhărești sunt celealte tratate secrete ? — Ba da, d-le Vodovozov, știm foarte bine : tratatele secrete cu privire la împărțirea Persiei și a Turciei, cele cu privire la cotropirea Galiției și a Armeniei sunt niște tratate tîlhărești tot atât de mîrșave ca și cel încheiat cu Italia.

Tovarăși soldați și muncitori ! Vi se spune că apărăți „libertatea“ și „revoluția“ ? În realitate voi apărăți tratatele tenebroase ale țarului, care vă sunt tăinuite aşa cum este tăinuită o boală secretă.

UN TON MINISTERIAL

Redactorii de la „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“ au început să adopte un ton ministerial. „Pravda“ nu le place ; ei condamnă „atacurile ei vehemente la adresa guvernului provizoriu“.

A critica ceea ce nu-i place este dreptul sacru al fiecărui publicist. Dar de ce să te faci de rîs lansîndu-te în acuzații pe un ton ministerial împotriva „atacurilor“, fără să procedezi la o critică de fond ? N-ar fi mai bine să încerci a analiza argumentele noastre ? sau măcar una din rezoluțiile noastre ? sau măcar una din indicațiile noastre cu privire la lupta de clasă ?

„Tara merge azi spre pieire“, ni se spune în articolul de fond din „Izvestiia“. E adevărat. Si tocmai de aceea n-are nici o rațiune să te bizui azi pe politica de conciliere a micii burghezii, a narodnicilor și a menșevicilor cu capitaliștii. Pe această cale țara nu poate fi salvată de la pieire.

„*Pravda*“ nr. 53
din 23 (10) mai 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

SE CAUTĂ UN NAPOLEON

Ziarul fostului ministru Miliukov spumegă de mînie împotriva menșevicilor și a socialiștilor-revolutionari, care au înlăturat pe careva din guvern, și de aceea se lasă an trenat pe panta unor declarații nu tocmai... „prudente“.

„Mai poate fi tolerată o asemenea propagandă criminală?... — citim într-un articol fără semnătură din 9 mai, în care ni se vorbește despre fraternizare. — Nu se pune o dată capăt acestei situații? Să nu ne putem noi lipsi de un Napoleon? Să ne mulțumim noi doar cu vorbe goale despre necesitatea unei discipline de fier? !!“

O aluzie fină, foarte fină la cuvintele, de tristă célébritate, ale lui Kerenski despre disciplina de fier.

„Reci“ prezintă cititorilor un tablou veridic și exact a ceea ce se petrece în „noul“ „nostru“ guvern. Îi mulțumim din tot sufletul pentru această francheță, care constituie o raritate excepțională pentru un asemenea ziar și care e provocată de împrejurări cu totul aparte.

În „noul“ guvern, Kerenski, sprijinindu-se pe Cernov și pe Tereteli, proclamă „disciplina de fier“ în armată ca fiind necesară (pentru aplicarea programului imperialist de ofensivă).

Iar moșierii și capitaliștii, care dețin 10 din cele 16 portofolii ministeriale existente, spumegă de mînie împotriva lui Kerenski: „Trebuie să ne mulțumim doar cu vorbe goale despre necesitatea unei discipline de fier?“.

Nu e împedea că prin asemenea cuvinte se urmărește îmboldirea lui Kerenski sau a generalilor „corespunzători“ să-și asume rolul unui Napoleon, să-și asume rolul de su grumător al libertății, de călău al muncitorilor?

NU S-A SCHIMBAT NIMIC

Acum, când la guvern se află și miniștri „socialiști”³⁶, totul o să meargă altfel — încercau și încearcă să ne asigure defensiții. N-au trecut decât cîteva zile, și oamenii au început să vadă cît de neîntemeiate erau aceste asigurări.

Se știe ce indignare a produs în rîndurile soldaților și muncitorilor declarația fostului ministru Miliukov că nu vrea să publice și nu va publica tratatele secrete încheiate de fostul țar Nicolae cu capitaliștii englezi și francezi. Și acum ce se întîmplă? Ce ne spune acum, în legătură cu această chestiune, *noul* ministru de externe, d-l Tereșcenko, coleg de guvern cu Skobelev și cu Tereteli?

Tereșcenko recunoaște că „această problemă (a tratatelor secrete) trezește patimile”. Dar ce face el pentru a potoli aceste patimi? El *repetă* pur și simplu ceea ce a spus Miliukov, cel de curînd debărcat:

— „Publicarea imediată a tratatelor ar echivala cu o ruptură cu aliații”, a declarat Tereșcenko într-o convorbire cu ziariștii.

Iar miniștrii „socialiști” tac și acoperă sistemul diplomației secrete.

Guvernul de coaliție n-a schimbat nimic. Tratatele secrete ale țarului rămîn pentru el sacrosancte.

Și mai vreți, domnilor, ca toate astea să nu „trezească patimile”? Drept cine îi luați pe muncitorii și soldații conștienți? Sau îi socotiți într-adevăr drept niște „sclavi răsculați”?

O REGRETABILĂ ABATERE DE LA DEMOCRATISM

„Izvestiia“ publică în numărul de azi o informație în legătură cu ședința secției de soldați a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților. La această ședință s-a pus, între altele,

„în discuție dacă soldații pot îndeplini funcția de militian. Comisia executivă propune adunării următoarea rezoluție :

Dat fiind că soldații trebuie să-și îndeplinească misiunea lor directă, Comisia executivă a Sovietului de deputați ai soldaților se pronunță împotriva încadrării soldaților în milicie și cere ca toți soldații care fac parte din milicie să fie retrimiti îndată la unitățile lor.

După scurte dezbatări, rezoluția a fost adoptată cu un amendament care permite ca soldații sterși din controalele armatei de operații și cei răniți să fie încadrați în milicie“.

Este foarte regretabil că nu s-a comunicat textul exact al amendamentului și al rezoluției. Si mai regretabil este că Comisia executivă a prezentat — și adunarea a adoptat — o rezoluție care reprezintă o totală abatere de la principiile de bază ale democratismului.

E îndoienic să existe în Rusia vreun partid democratic care să nu admită cerința programatică a înlocuirii armatei permanente prin înarmarea generală a poporului. Si nu cred să se găsească vreun socialist-revolutionar sau vreun social-democrat menșevic care să aibă cutezanța să se pronunțe împotriva acestei cerințe. Dar toată nenorocirea este că „în vremurile de astăzi“ „a devenit un obicei“ ca, la adăpostul unei frazeologii sonore pe tema „democrației revoluționare“, să se recunoască programele democratice

(de socialism nici nu mai vorbim) „în principiu“ și să se renunțe la ele în practică.

A te pronunța împotriva încadrării soldaților în rîndurile miliției pe motiv că „soldații trebuie să-și îndeplinească misiunea lor directă“ înseamnă a uita cu desăvîrșire principiile democrației și a te pronunța — în mod involuntar, inconștient, poate — pentru menținerea armatei permanente. Soldatul este un profesionist; misiunea lui directă *nu* este serviciul public, — aceasta este concepția adepților armatei permanente. Aceasta nu este o concepție democratică. Este concepția Napoleonilor. Este concepția adepților vechiului regim și a capitaliștilor, care visează la o revenire ușoară de la republică la monarhia constituțională.

Un democrat este din principiu împotriva unei asemenea concepții. Participarea soldaților la miliție are ca obiectiv dărîmarea zidului care desparte armata de popor. Ea înseamnă o ruptură cu trecutul blestemat al „cazărmii“, în care, separată de popor și împotriva poporului, era „instruită“, dresată, muștruluită o pătură specială de cetăteni care aveau „misiunea directă“ de a exercita numai profesiunea de militar. Participarea soldaților la miliție este legată de problema fundamentală a reeducării „soldaților“ și transformării lor în cetăteni-milițieni, a reeducării unei populații compuse din filistini și a transformării acestora în cetăteni înarmați. Democrația va rămîne o frazeologie goală și înșelătoare sau o jumătate de măsură dacă *întregul* popor nu va căpăta imediat și neapărat posibilitatea să învețe minuirea armelor. Fără o încadrare largă, sistematică și permanentă a soldaților în miliție, acest lucru nu va putea fi realizat.

Se va obiecta, poate, că soldații nu pot fi *sustrași* de la îndatoririle lor *directe*. Dar nici nu e vorba de aşa ceva. Este ridicol să se menționeze în mod expres acest lucru, după cum nu se menționează în mod expres că un medic care veghează la căpătâiul unui om grav bolnav nu are dreptul să plece pentru a-și depune buletinul de vot sau că un muncitor ocupat într-o întreprindere a cărei funcționare neîntreruptă este recunoscută de toți ca fiind absolut necesară nu are dreptul, atât timp cât nu este schimbat

de un alt muncitor, să plece pentru a-și exercita drepturile sale politice. Asemenea preteste ar fi de-a dreptul neseroioase sau chiar necinstitite.

Încadrarea în rîndurile miliției este una dintre cerințele cele mai importante și mai esențiale ale democrației, este una dintre garanțiile fundamentale ale libertății. (În paranteză fie spus, nu există cale mai sigură pentru dezvoltarea calităților pur militare și a capacitatei de luptă a armatei decât înlocuirea armatei permanente prin înarmarea generală a poporului, decât instruirea poporului de către soldați; această metodă a fost și va fi folosită în orice război cu adevărat revoluționar.) Trecerea imediată, necondiționată și generală la organizarea unei miliții a întregului popor, la o participare cât mai largă și multilaterală a soldaților la activitatea miliției este cerută de interesele vitale ale muncitorilor, țărănilor și soldaților, ale imensei majorități a populației, majoritate care nu este interesată în apărarea profiturilor moșierilor și capitaliștilor.

*Scris la 10 (23) mai 1917
Publicat la 25 (12) mai 1917
în ziarul „Pravda” nr. 55*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

**CU PRIVIRE LA CONVOCAREA
UNEI CONFERINȚE INTERNAȚIONALE
PRETINS SOCIALISTE CU PARTICIPAREA
SOCIAL-ȘOVINIȘTILOR**

„Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“ publică azi o „Decizie“ a Comitetului executiv cu privire la formarea unei comisii pentru convocarea unei conferințe internaționale³⁷. Din această comisie a fost invitat să facă parte, printre alții, și un reprezentant al partidului nostru. Se înțelege de la sine că partidul nostru nu va accepta în nici un fel să facă parte din această comisie sau să participe în general la lucrările proiectatei conferințe, la care urmează să ia parte și niște pretinși mihiștri socialisti, care au trecut de partea propriei lor burghezii. Oricine a manifestat interes pentru partidul nostru și a citit rezoluția, adoptată de el, asupra stării de lucruri din Internațională³⁸ nu putea să nu știe acest lucru.

Comitetul Central al partidului nostru încă de acum cîteva zile a hotărît în unanimitate să trimită un delegat la proiectata conferință de la Zimmerwald³⁹, căruia îi va da dispoziția să părăsească imediat această conferință și să se retragă din Uniunea zimmerwaldiană dacă conferința se va pronunța pentru o apropiere, sub orice formă, de social-șoviniști sau pentru o examinare în comun a problemelor ridicate.

Scris la 10 (23) mai 1917

*Publicat la 25 (12) mai 1917
în ziarul „Pravda“ nr. 55*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

**CUVÎNTARE ROSTITĂ LA UN MITING
DE LA UZINELE „PUTILOV“ 12 (25) MAI 1917**

SCURTĂ DARE DE SEAMĂ PENTRU PRESĂ

Lenin a expus concepțiile de bază ale bolșevicilor asupra războiului, păcii și guvernului de coaliție.

În prima jumătate a cuvîntării sale, el a arătat, pe scurt, cauzele care au făcut ca la întoarcere să vină prin Germania, apoi a trecut la problema războiului și a explicat caracterul lui prădalnic. După aceea s-a oprit asupra chestiunii cum se poate pune capăt războiului și a dezvoltat ideea că singurul mijloc în acest sens îl constituie o alianță a muncitorilor din toate țările beligerante.

Mai departe, Lenin s-a oprit asupra cauzelor care împiedică constituirea unei alianțe a muncitorilor din toate țările și a arătat calea pe care se poate merge — și trebuie să se meargă — spre o asemenea alianță.

Această cale nu este aceea a înțelegerii muncitorilor cu capitaliștii și a țăranilor-soldați cu moșierii, ci aceea a luptei muncitorilor și țăranilor împotriva asupritorilor lor.

Guvernul de coaliție este rezultatul unei înțelegeri între socialiști și capitaliști și el înseamnă înăbușirea revoluției.

Cucerirea puterii de către muncitori și țărani va da posibilitate țării noastre să rezolve o serie de probleme care nu mai suferă amînare : problema agrară, problema trecerii pămîntului în mâinile țăranilor, precum și alte probleme legate de război : problema aprovizionării, a îmbunătățirii situației muncitorilor etc.

PARTIDUL PROLETARIATULUI ÎN ALEGERILE PENTRU DUMELE RAIONALE

Partidul nostru se prezintă în aceste alegeri cu liste proprii. După datele provizorii primite de secretariatul Comitetului Central, în 4 din cele 12 raioane (și anume în raioanele Moscovski, Rojdestvenski, Kolpino și Porohovskoi), aceste liste au fost întocmite fără nici un fel de blocuri. În toate celelalte raioane ne prezentăm în bloc *numai* cu internaționaliștii : anume în 6 raioane (orășenesc 2, Narva, Petrogradskaia storona, Moskovski, orășenesc 1 și Vasilievski Ostrov) cu „interraioniștii”⁴⁰ (care, după cum se știe, au condamnat în modul cel mai categoric intrarea narodnicilor și menșevicilor în guvernul capitaliștilor) ; apoi în 4 raioane (Viborg, Neva, orășenesc 1 și Vasilievski Ostrov) cu menșevicii internaționaliști⁴¹, adversari ai ministerialismului „socialist”⁴², și într-un raion (Neva) de asemenea cu internaționaliștii din partidul socialistilor-revolutionari, care condamnă „ministerialismul” partidului lor.

O asemenea alianță cu internaționaliștii din alte partide corespunde întru totul hotărîrilor conferințelor noastre (aceea a organizației din Petrograd⁴³ și cea generală), cît și liniei principiale a partidului proletar, îndreptată împotriva defensismului mic-burghez și a ministerialismului menșevicilor și narodnicilor.

Propaganda în favoarea unui „bloc de stînga”, pe care o desfășoară, printre altele, și „Novaia Jizn”, n-a putut, firește, să clintească hotărîrile partidului nostru. Este greșită, complet greșită părerea că alegerile municipale „n-au un caracter politic atât de pronunțat” (ca alegerile pentru Adunarea constituantă). Tot atât de greșită este și părerea

că „programele municipale ale diferitelor partide sociale-liste (?) nu se prea deosebesc între ele“. A repeta asemenea afirmații ciudate, fără a răspunde în fond la argumentele „Pravdei“, înseamnă a te eschiva de la o analiză a problemei celei mai importante sau, pur și simplu, a te da bătut.

A reduce în timp de revoluție alegerile din capitală la un program pur (sau fie că) „municipal“ este ceva nemaipomenit de absurd. Înseamnă să-ți bați joc de experiența tuturor revoluțiilor. Înseamnă să-ți bați joc de bunul simț al muncitorilor, care știu foarte bine că Petrogradul are un rol conducător, iar uneori și hotărîtor.

Cadetii grupează în jurul lor pe toți cei de dreapta, întreaga contrarevoluție, pe toți moșierii și capitaliștii. Ei sunt pentru guvern, ei vor ca Petrogradul revoluționar să nu aibă alt rol decât acela de a ține isonul guvernului capitaliștilor, care au 10 miniștri față de cei 6 ai narodnicilor și menșevicilor.

Împotriva cadetilor, a șoviniștilor, a partizanilor războiului pentru cucerirea strîmtorilor luptă partidul proletariatului, care este un dușman neîmpăcat al imperialismului și care este singurul în stare să rupă cu interesele capitalului și să adopte măsuri revoluționare serioase, fără de care masele muncitoare *nu pot* fi ajutate într-un moment când se apropie și e gata să se producă o catastrofă de proporții uriașe. Fără măsuri revoluționare *nu există* salvare. Fără milиie muncitorească, ca o treaptă intermediară spre crearea neîntîrziată a unei milиii a întregului popor, *nu este cu putință* — chiar când se manifestă toată bună-voință — să fie înfăptuite asemenea măsuri, *nu este cu putință* mai ales să scăpăm de „cozi“ și de dezorganizarea care domnește în domeniul aprovizionării.

Cît despre „linia de mijloc“, linia micii burghezii, a menșevicilor și narodnicilor, care enunță deziderate pioase și se epuizează prin politica lor de conciliere cu capitaliștii și prin subordonarea lor față de capitaliști (6 miniștri contra 10 ! !), — ea este o linie moartă. Masele se vor convinge curînd de acest lucru din propria lor experiență, chiar dacă pentru moment ele cred în politica „de conciliere“ cu capitaliștii.

Cine este pentru satisfacerea efectivă a intereselor maselor muncitoare, cine este pentru înlăturarea poliției și înlocuirea ei printr-o milie a întregului popor, cine este pentru adoptarea de măsuri serioase, revoluționare, menite să scoată țara din nemaipomenita criză și din nemaipomenita ruină în care se zbate, trebuie să voteze listele partidului proletar, ale Partidului muncitoresc social-democrat (bolșevic) din Rusia.

„Pravda” nr. 56
din 26 (13) mai 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CE DECLARAȚII A FĂCUT PARTIDUL NOSTRU ÎNAINTE DE REVOLUȚIE ÎN LEGĂTURĂ CU RĂZBOIUL

Un interes deosebit prezintă acele declarații care aveau în vedere tocmai o victorie a revoluției sub steagul șovinismului („defensismului”). În nr. 47 din 13 octombrie 1915 al ziarului „Sozial-Demokrat”⁴⁴, care apărea la Geneva ca Organ Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, sub conducerea lui Zinoviev și Lenin, s-au publicat, în numele redacției, următoarele :

„....8) Considerăm revoluționari-șoviniști pe aceia care doresc victoria asupra țarismului în vederea victoriei asupra Germaniei, — în vederea jefuirii altor țări, — în vederea consolidării dominației velicorușilor asupra celorlalte popoare din Rusia etc. Baza șovinismului revoluționar o constituie situația de clasă a micii burghezii. Aceasta oscilează întotdeauna între burghezie și proletariat. Acum ea oscilează între șovinism (care o împiedică să fie consecvent revoluționară chiar și în sensul revoluției democratice) și internaționalismul proletar. Exponenții politici ai acestei mici burghezii din Rusia sunt în momentul de față trudovicii⁴⁵, socialistii-revoluționari, «Nașa Zarea»⁴⁶, frații Cihideză⁴⁷, Comitetul de organizare, d-l Plehanov și alții de-o seamă cu ei. 9) Dacă în Rusia ar învinge revoluționarii-șoviniști, noi am fi împotriva apărării «partiei» lor în războiul actual. Lozinca noastră este: împotriva șoviniștilor, chiar dacă sunt revoluționari și republicani, împotriva lor și pentru alianța proletariatului internațional în vederea înfăptuirii revoluției socialești. 10) La întrebarea dacă este posibil ca proletariatul să aibă rolul

conducător în revoluția burgheză din Rusia, răspundem : da, este posibil dacă în momentele hotărîtoare mica burgherie va oscila spre stînga ; or, pe ea o împinge spre stînga nu numai propaganda noastră, ci și o serie de factori obiectivi de ordin economic, finanțiar (povara războiului), militar, politic etc. 11) La întrebarea ce ar face partidul proletariatului dacă revoluția l-ar aduce la putere în războiul actual, răspundem : am propune pace *tuturor* beligeranților, cu condiția să fie eliberate coloniile și *toate* popoarele dependente, asuprите și lipsite de drepturi depline. Sub actualele lor guverne, nici Germania, nici Anglia și Franța n-ar accepta această condiție. Atunci ar trebui să pregătim și să pornim un război revoluționar, adică nu numai că am înfăptui în întregime, prin măsuri dintre cele mai energice, tot programul-minimum al partidului nostru, dar am și chema sistematic la insurecție *toate* popoarele azi asuprute de velicoruși, toate coloniile și țările dependente din Asia (India, China, Persia etc.), iar totodată — și în primul rînd — am chema la insurecție proletariatul socialist din Europa împotriva guvernelor sale și în pofida social-șoviniștilor săi. Nu încape nici o îndoială că victoria proletariatului din Rusia ar crea condiții extrem de favorabile pentru dezvoltarea revoluției atât în Asia, cât și în Europa. Acest lucru l-a dovedit chiar și revoluția din 1905⁴⁶. Iar solidaritatea internațională a proletariatului revoluționar este un *fapt*, în pofida spumei murdare a oportunismului și social-șovinismului⁴⁷ *

*„Pravda” nr. 56
din 26 (13) mai 1917*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

* Vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 51—52. — Nota red.

ADAOS LA ARTICOLUL: „O PAGINĂ
DIN ISTORIA PARTIDULUI MUNCITORESC
SOCIAL-DEMOCRAT DIN RUSIA“
DE N. K. KRUPSKAIA ⁴⁹

Marți 9 mai au venit din Elveția, trecând prin Germania, peste 200 de emigranți, printre care Martov, conducător al menșevicilor, Natanson, conducător al socialiștilor-revoluționari, și alții. Această călătorie a dovedit încă o dată că din Elveția nu există altă cale sigură de trecere decât prin Germania. În „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“ (nr. 32 din 5 aprilie) a fost publicat raportul lui Lenin și Zinoviev despre călătoria lor prin Germania și au fost indicate numele socialiștilor din cele două țări neutre (Elveția și Suedia) care au atestat, sub proprie semnătură, că drumul prin Germania a fost dictat de necesitate și că nici un fel de legături cît de cît reprobabile n-au fost stabilite, cu această ocazie, cu guvernul german.

„Soldatskaia Pravda“ nr. 21
din 26 (13) mai 1917

Se tipărește după manuscris

NE AMENINȚĂ RUINA ECONOMICĂ

Știrile, comentariile, temerile, zvonurile în legătură cu catastrofa care ne amenință devin tot mai frecvente. Ziarurile capitaliștilor caută să sperie lumea, spumegă de mînie împotriva bolșevicilor și fac caz de niște referiri anonime ale lui Kutler, în care e vorba de „o“ uzină, de „niște“ uzine, de „o“ întreprindere etc. Uimitoare metode și ciudate „dovezi“... Dar de ce nu se indică *numele unei anumite uzine*? De ce nu se dă publicului și muncitorilor posibilitatea să controleze aceste zvonuri, menite să provoace alarmă?

Ar fi cazul ca domnii capitaliști să înțeleagă că, neprezentând date precise cu privire la niște uzine bine precizate, ei se pun pur și simplu într-o situație ridicolă. Doar dv. sănăteți la guvern, domnilor capitaliști, dv. aveți 10 miniștri din 16, dv. purtați răspunderea și dv. dați dispozitii. Nu este ridicol ca niște oameni care au majoritatea în guvern și care dețin posturile de comandă să se mărgească la referirile anonime ale unui Kutler, pentru că le e teamă să vorbească deschis și răspicat și încearcă să treacă răspunderea asupra altor partide, care nu au în mîna frînele puterii?

Ziarele partidelor mic-burgheze, ale narodnicilor și ale menșevicilor, se văcăresc și ele, dar pe un ton oarecum diferit, și dacă nu-i învinuiesc atîta pe teribilii bolșevici (deși, bineînțeles, nu uită să facă și aşa ceva), însîră tot felul de deziderate pioase. Deosebit de caracteristică în această privință este atitudinea ziarului „Izvestiia“, a cărui redacție se află în mîinile blocului celor două partide men-

ționate. În nr. 63 din 11 mai au fost publicate două articole pe tema luptei împotriva ruinei economice, care au un conținut identic. Unul din ele este intitulat... cum să ne exprimăm mai delicat?... extrem de imprudent (după cum „imprudentă“ este, în general, și intrarea narodnicilor și menșevicilor în guvernul imperialiștilor): „Ce vrea guvernul provizoriu?“ Ar fi fost nimerit ca el să fie intitulat: „Ce *nu* vrea guvernul provizoriu și ce promite el?“

Celălalt articol este, de fapt, o „rezoluție a secției economice a Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților“. Iată cîteva citate din acest articol, care redau cît se poate de exact conținutul lui:

„Pentru multe ramuri de producție a venit momentul să se introducă monopolul comercial de stat (cereale, carne, sare, piele), pentru altele s-au ivit condițiile necesare pentru crearea unor trusturi reglementate de stat (extracția cărbunelui și a petrolului, producția de metal, zahăr, hîrtie) și, în sfîrșit, în aproape toate ramurile de producție condițiile actuale impun o participare coordonatoare a statului la repartizarea materiilor prime și a produselor fabricate, precum și la fixarea prețurilor... În același timp, toate instituțiile de credit trebuie să fie puse sub controlul publicului și al puterii de stat, pentru a combate specula cu mărfuri supuse reglementării de către stat... Totodată trebuie... luate cele mai energice măsuri în vederea luptei împotriva trîndăviei, mergînd pînă la introducerea obligativității muncii... Țara a și ajuns într-o situație catastrofală, din care o poate scoate numai efortul creator al întregului popor, *în frunte cu o putere de stat care și-a asumat în mod conștient* (hm... hm... !?) „grandioasa sarcină de a salva țara ruinată de război și de regimul țarist“.

Afară de ultima frază, de la cuvintele subliniate de noi, în care, cu o credulitate pur mic-burgheză, se atribuie capitaliștilor meritul de a-și fi „asumat“ sarcini pe care nu le pot îndeplini, — afară de această frază programul este excelent. Si control, și etatizarea trusturilor, și combaterea speculei, și obligativitatea muncii — dar spuneți-mi, vă rog, prin ce se deosebesc toate astea de „teribilul“ bolșevism? Ce au vrut mai mult decât atîta „teribili“ bolșevici?

Tocmai aici e nodul problemei, tocmai aici este esența ei, tocmai acest lucru nu vor să-l înțeleagă nici în ruptul

capului mic-burghezii și filistinii de toate nuanțele: programul „teribilului” bolșevism *trebuie* recunoscut, fiindcă nu poate exista un alt program pentru ieșirea din dezastrul cu adevărat îngrozitor, care într-adevăr ne amenință, dar... dar capitaliștii „recunosc” acest program (vezi faimosul § 3 din declarația „noului” guvern provizoriu)⁵⁰ pentru a nu-l transpune în practică. Iar narodnicii și menșevicii „se încred” în capitaliști și încearcă să insuflle și poporului o asemenea încredere nefastă. În aceasta constă întreaga esență a întregii situații politice.

Pentru a introduce un control asupra trusturilor — care să fie însoțit de publicarea de către ele a unor dări de seamă complete, de convocarea imediată a unor congrese ale funcționarilor lor, de participarea obligatorie la control a muncitorilor însăși, de admiterea unor reprezentanți ai fiecărui dintre partidele politice mari la un control de sine stătător — este necesară doar adoptarea unui decret, pentru a cărui întocmire este de ajuns o singură zi.

Atunci ce mai așteptați dv., cetățene Şingarev, cetățene Tereşcenko și cetățene Konovalov? ce mai așteptați dv., cetățene Cernov și cetățene Tereteli, care sănăti niște miniștri cvassisocialiști? și ce mai așteptați dv., cetățeni conducători — narodnici și menșevici — ai Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților?

Noi n-am propus altceva decât introducerea *imediată* a unui asemenea control asupra trusturilor, băncilor și comercului, *asupra „trîntorilor”* (un cuvînt cum nu se poate mai potrivit le-a picat sub pană — în mod excepțional — redactorilor de la „Izvestiia” ...), asupra aprovizionării, și nimeni, în general, nu putea să propună altceva. Si nici nu se poate imagina ceva mai bun decât „efortul creator al întregului popor”...

Numai că nu trebuie să ne încredem în vorbele capitaliștilor sau să împărtăşim speranța naivă (în cel mai bun caz naivă) a menșevicilor și narodnicilor că un asemenea control poate fi înfăptuit de capitaliști.

Ne amenință ruina. Se apropie catastrofa. Capitaliștii au dus și duc toate țările la pieire. Există o singură scăpare:

disciplină revoluționară, măsuri revoluționare ale *clasei revoluționare*, ale proletarilor și semiproletarilor, trecerea întregii puteri de stat în mânile acestei clase, care va putea într-adevăr să introducă tocmai un asemenea control, să ducă în mod efectiv și cu succes „lupta împotriva trădăviei“.

„*Pravda*“ nr. 57
din 27 (14) mai 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

RĂZBOIUL ȘI REVOLUȚIA

PRELEGERE ȚINUTĂ LA 14 (27) MAI 1917¹¹

Problema războiului și a revoluției este pusă atât de des în ultima vreme în întreaga presă și în fiecare adunare populară, încît e foarte probabil că mulți dintre dv. cunoașteți bine numeroase aspecte ale ei și chiar ați ajuns să vă plăcăti de ele. Nu am avut încă prilejul să iau vreodată cuvîntul și nici măcar să particip la adunări de partid sau, în general, la întâlniri populare din acest raion, și de aceea voi risca, poate, să repet unele lucruri care s-au mai spus sau să nu mă ocup destul de amănuntit de acele aspecte ale problemei care vă interesează în mod deosebit.

Mi se pare că principalul lucru care, de obicei, nu este luat în considerare sau căruia nu i se acordă destulă atenție atunci când se discută problema războiului, principalul lucru din pricina căruia se poartă atât de multe discuții — și aş putea spune chiar discuții goale, infructuoase, fără rost — este că se trece cu vederea problema principală : ce caracter de clasă are războiul, din ce cauză a izbucnit el, care clase poartă războiul, ce condiții istorice și istorice-economice au dus la dezlănțuirea lui. Din cît am putut eu urmări, la diverse mitinguri și adunări de partid, felul cum se pune la noi problema războiului, am ajuns la convingerea că pe acest teren se ivesc o mulțime de confuzii datorită tocmai faptului că, atunci când discutăm această problemă, de cele mai multe ori vorbim limbi complet diferite.

Din punctul de vedere al marxismului, adică al socialismului științific contemporan, principala problemă care

se pune pentru socialisti atunci cînd discută cum trebuie apreciat războiul și ce atitudine trebuie adoptată față de el este aceasta : în ce scop este dus acest război, ce clase l-au pregătit și i-au determinat direcția. Noi, marxiștii, nu suntem adversari cu orice preț ai oricărui război. Noi spunem : scopul nostru este să făurim orînduirea socială socialistă, care, punînd capăt împărțirii omenirii în clase și lichidînd orice exploatare a omului de către om și a unei națiuni de către alte națiuni, va face să dispare în mod inevitabil orice posibilitate de război în general. Dar, în lupta pe care o ducem pentru această orînduire socială socialistă, ne vom lovi în mod inevitabil de astfel de împrejurări cînd lupta de clasă din sînul fiecărei națiuni se poate lovi de un război între diferite națiuni, care a fost generat chiar de ea, de această luptă de clasă, și de aceea nu putem nega posibilitatea unor războaie revoluționare, adică a unor războaie care, decurgînd din lupta de clasă, sînt purtate de către clasele revoluționare și au o însemnatate revoluționară directă, nemijlocită. Cu atît mai puțin putem nega acest lucru cu cît în istoria revoluțiilor europene din ultimul secol, în decurs de 125—135 de ani, alături de războaie reaționare — care au constituit majoritatea — au avut loc și războaie revoluționare, ca, de pildă, acela al maselor revoluționare franceze împotriva Europei monarhice, înapoiate, feudale și semifeudale, coalizată împotriva lor. Si astăzi nu există o metodă de înșelare a maselor mai răspîndită în Europa occidentală, iar în ultimul timp și la noi, în Rusia, decît aceea de a le induce în eroare invocînd exemplul războaierelor revoluționare. Există războaie și războaie. Trebuie să ne lămurem asupra condițiilor istorice care au dus la izbucnirea unui anumit război, să vedem ce clase duc războiul și pentru ce. Dacă nu vom lămuri această chestiune, toate discuțiile noastre despre război vor fi condamnate să rămînă doar niște vorbe goale, niște dispute pur verbale și sterile. Iată de ce — întrucît ați ales ca temă problema raportului dintre război și revoluție — îmi permit să mă opresc în mod amănunțit asupra acestei laturi a problemei.

Este cunoscută maxima lui Clausewitz — unul dintre cei mai renumiți scriitori în domeniul filozofiei războaie-

lor și al istoriei războaielor —, care sună astfel : „Războiul este continuarea politicii cu alte mijloace”⁵². Această maximă aparține unui scriitor care a studiat istoria războaielor curând după epoca războaielor napoleoniene și a tras învățaminte filozofice din ea. Acest scriitor, ale cărui idei principale sunt îmbrățișate azi, fără îndoială, de orice om care gîndește, a combătut, încă cu vreo 80 de ani în urmă, prejudecata, întreținută de filistini și ignoranți, că războiul ar putea fi despărțit de politica guvernelor respective, a claselor respective, ca și cum războiul ar putea fi considerat vreodată ca o simplă agresiune care violează pacea și care e urmată de o restabilire a acestei păci violate. S-au luat la bătaie și apoi s-au împăcat ! Aceasta este o concepție primitivă, izvorâtă din ignoranță, care a fost infirmată cu zeci de ani în urmă și este infirmată de orice analiză, cît de cît atentă, a oricărei epoci din istoria războaielor.

Războiul este continuarea politicii cu alte mijloace. Orice război este indisolubil legat de orînduirea politică din care decurge. Aceeași politică pe care un anumit stat, o anumită clasă din cadrul acestui stat a dus-o în decursul unei lungi perioade înaintea războiului, această clasă continuă, neapărat și inevitabil, s-o ducă și în timpul războiului, schimbînd doar forma de acțiune.

Războiul este continuarea politicii cu alte mijloace. Dacă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea orășenii și țăraniii francezi revoluționari, răsturnînd în țara lor monarhia pe cale revoluționară, au instaurat republica democrată, dacă ei, răfuindu-se cu monarhul lor, s-au răfuit în chip revoluționar și cu moșierii lor, această politică a clasei revoluționare nu putea să nu zguduie din temelii tot restul Europei, absolutiste, monarhice, regale, semifeudale. Și urmarea inevitabilă a acestei politici a clasei revoluționare care a învins în Franța au fost războaiile în care împotriva Franței revoluționare s-au ridicat toate popoarele monarhice din Europa, formînd faimoasa lor coaliție și pornind un război contrarevoluționar împotriva Franței. Așa cum în interiorul țării poporul revoluționar francez a dat atunci dovadă, pentru prima oară, de o energie revoluționară cum nu se mai văzuse în decursul secolelor,

tot aşa şi în războiul de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea el a dat dovedă de o tot atât de minunată capacitate crea-toare revoluţionară, refăcînd întregul sistem al strategiei, renunţînd la toate vechile legi şi reguli ale războiului şi creînd, în locul vechilor trupe, o armată nouă, revolu-ţionară, populară şi un nou mod de a duce războiul. Acest exemplu, mi se pare mie, merită o deosebită atenţie, fiindcă ne arată în mod concret ceea ce uită acum la fie-care pas publicistii de la ziarele burgheze, încercînd să profite de prejudecăţile şi ignoranţa filistină a maselor populare cu totul înapoiate, care nu înțeleg că există o indisolubilă legătură economică şi istorică între orice război şi politica premergătoare lui dusă de fiecare țară, de fiecare clasă care deţinea o poziţie dominantă înainte de război şi care căuta să-şi asigure realizarea scopurilor ei prin aplicarea unor aşa-zise mijloace „paşnice“. Aşa-zise, deoarece măsurile de represiune, care sunt considerate necesare, de pildă, pentru exercitarea unei dominaţii „paşnice“ asupra coloniilor, cu greu ar putea fi numite paşnice.

În Europa domnea pacea, dar ea se menţinea datorită faptului că dominaţia naţiunilor europene asupra sutelor de milioane de locuitori din colonii era exercitată numai prin războaie permanente, neîntrerupte, care nu încetau nici-o dată şi pe care noi, europenii, nu le considerăm războaie, fiindcă prea adeseori ele semănau nu a războaie, ci a massacre nemaipomenit de sălbatrice, a exterminare a unor popoare neînarmate. Şi lucrurile se prezintă în aşa fel că, pentru a înțelege războiul actual, trebuie mai înainte de toate să ne aruncăm o privire generală asupra politicii duse de puterile europene în ansamblu. Nu trebuie să luăm exemple izolate, cazuri izolate, care întotdeauna pot fi lesne smulse din conexiunea fenomenelor sociale şi care n-au nici o valoare, deoarece tot atât de lesne se poate prezenta şi un exemplu contrar. Dimpotrivă, trebuie luată în considerare întreaga politică a întregului sistem de state europene, privite în relaţiile lor economice şi politice reciproce, pentru a înțelege modul cum din acest sistem a decurs în mod implacabil şi inevitabil războiul actual.

Observăm că se face în permanență încercarea, mai ales de către ziarele capitaliste — atât de cele monarhice, cât și de cele republicane —, de a atribui actualului război un conținut istoric care îi este străin. De exemplu, nu există în Republica Franceză un procedeu mai obișnuit decât acela de a încerca să se prezinte acest război, în ce privește Franța, ca o continuare, într-o formă oarecum asemănătoare, a războaielor marii revoluții franceze din 1792. Nu există un procedeu mai răspîndit de înselare a maselor populare franceze, a muncitorilor francezi și a muncitorilor din toate țările decât acela de a transpune în epoca noastră „jargonul“ acelei epoci, unele lozinci ale ei și de a încerca să se prezinte lucrurile ca și cum Franța republicană își apără și azi libertatea ei împotriva monarhiei. Se uită o „mică“ împrejurare, și anume că atunci, în 1792, războiul a fost purtat în Franța de o clasă revoluționară, care a înfăptuit o revoluție fără seamă, care prin eroismul nemaipomenit al maselor a distrus pînă-n temelie monarhia franceză și care, ridicîndu-se împotriva Europei monarhice coalizate, n-a urmărit alt scop decât acela de a-și continua lupta revoluționară.

În Franța, războiul era continuarea politică acelei clase revoluționare care a făcut revoluția, a cucerit republica și care, cu o energie nemaivăzută pînă atunci, s-a răfuit cu capitaliștii și moșierii francezi și, în numele acestei politici, pentru continuarea ei, a dus un război revoluționar împotriva Europei monarhice coalizate.

Acum însă avem de-a face, înainte de toate, cu două grupuri de puteri capitaliste, care alcătuiesc două coaliții. Avem în fața noastră toate marile puteri capitaliste mondiale — Anglia, Franța, America și Germania —, a căror întreagă politică, în decurs de secole, se prezintă ca o neîncetată competiție economică, în care fiecare urmărea să-și asigure dominația asupra întregii lumi, să înăbușe popoarele mici, să-și asigure profituri întreite și înzecite la capitalul ei bancar, care a cuprins întreaga lume în plasa influenței sale. În aceasta constă adevărata politică a Angliei și Germaniei. Acest lucru țin să-l subliniez în mod deosebit. Și trebuie să subliniem neîncetat acest lucru, fiindcă, dacă-l vom uita, nu vom înțelege nimic din

războiul actual, și atunci vom da dovadă de neputință, vom fi la discreția oricărui publicist burghez, care va căuta să ne vîrre în cap tot felul de fraze amăgitoare.

Adevărata politică a celor două grupuri de mari giganți capitaliști — Anglia și Germania, care, împreună cu aliații lor, au pornit una împotriva celeilalte —, această politică, luată pe o perioadă de lungi decenii dinainte de război, trebuie studiată și înțeleasă în ansamblul ei. Dacă n-am face acest lucru, nu numai că am nesocoti cerința fundamentală a socialismului științific și a oricărei științe sociale în general, dar ne-am lipsi de posibilitatea de a înțelege ceva din războiul actual. Am ajunge să fim la cheremul lui Miliukov, la cheremul acestui mincinos, care ațită șovinismul și ura unui popor împotriva altuia prin procedee care sănt folosite pretutindeni, fără nici o excepție, prin procedee despre care Clausewitz, menționat de mine la începutul acestei expuneri, scria cu 80 de ani în urmă, luând în derîdere, încă de pe atunci, acest mod de a privi lucrurile : au trăit popoarele în pace, și apoi s-au încăierat ! Ca și cum acesta ar fi adevărul ! Poți oare să dai o explicare a războiului fără să-l pui în legătură cu politica anterioară a statului respectiv, a sistemului de state respectiv, a claselor respective ? Încă o dată repet : aceasta este problema principală, care este permanent trecută cu vederea și a cărei neînțelegere face ca $\frac{9}{10}$ din discuțiile cu privire la război să se transforme într-o ciorovăială fără rost și într-un schimb de vorbe goale. Noi spunem : dacă n-ați studiat politica dusă de ambele grupuri de puteri beligerante într-o perioadă de decenii — pentru a nu ajunge la concluzii întîmplătoare și a nu extrage exemple izolate —, dacă n-ați arătat legătura care există între acest război și politica anterioară, înseamnă că nu ați înțeles nimic din acest război !

Or, această politică ne arată un singur lucru, și anume o neîntreruptă rivalitate economică între doi giganți mondiali, între două din cele mai mari economii capitaliste. De o parte se află Anglia, un stat care stăpînește o mare parte din globul pămîntesc și care, prin bogăția sa, ocupă primul loc, care și-a strîns această bogătie nu atât prin truda muncitorilor ei, cât, mai ales, prin exploatarea unui

număr imens de colonii, prin puterea nemărginită a băncilor engleze, care s-au constituit, în fruntea tuturor celor lalte bănci, într-un grup infim ca număr — trei, patru sau cinci — de bănci gigantice, care dispun de sute de miliarde de ruble, și dispun de ele în aşa fel că putem spune, fără nici o exagerare, că nu există pe întregul glob pămîntesc un colțisor de pămînt pe care să nu-și fi pus laba lui grea acest capital, nu există colțisor de pămînt care să nu fi fost învăluit în miile de fire ale capitalului englez. Acest capital a crescut, la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, în asemenea proporții, încât și-a mutat activitatea sa departe peste granițele diferitelor state, formînd un grup de bănci gigantice, care dispuneau de bogății nemaipomenite. Cu ajutorul acestui număr infim de bănci, el a învăluit în această rețea de sute de miliarde de ruble întreaga lume. Aceasta este elementul fundamental în politica economică a Angliei și în aceea a Franței, despre care însăși publiciștii francezi, bunăoară niște colaboratori ai ziarului „l'Humanité”⁵³, care este condus acum de niște foști socialisti (de pildă nimeni altul decât Lysis, cunoscutul publicist în domeniul problemelor financiare), au scris încă cu cîțiva ani înainte de război : „Franța este o monarhie financiară, este o oligarhie financiară, este cămătarul întregii lumi”.

Pe de altă parte, împotriva acestui grup, care era mai cu seamă anglo-francez, s-a pus în mișcare un alt grup de capitaliști, și mai prădălnic, și mai tîlhăresc, grupul celor care au venit la ospățul capitalist într-un moment cînd locurile erau deja ocupate, dar care au adus în luptă noi metode de dezvoltare a producției capitaliste, o tehnică mai bună și o organizare incomparabilă, care transformă vechiul capitalism, acela al epocii de liberă concurență, într-un capitalism al trusturilor gigantice, al sindicatelor și al cartelurilor. Acest grup a pus bazele etatizării producției capitaliste, ale unirii giganticei forțe a capitalismului cu gigantica forță a statului într-un singur mecanism, care grupează zeci de milioane de oameni într-o singură organizație a capitalismului de stat. Aceasta este istoria economiei, istoria diplomației pe o perioadă de cîteva decenii, și nimeni nu o poate ocoli. Numai ea vă

arată calea spre o rezolvare justă a problemei războiului, conducîndu-vă la concluzia că acest război este și el un produs al politicii acelor clase care s-au încăierat în acest război, al politicii duse de cei doi dintre cei mai mari giganți, care, cu mult înainte de război, au învăluit întreaga lume, toate țările, în rețeaua exploatarii lor financiare și și-au împărțit între ei, pe plan economic, întreaga lume de dinainte de război. Ei trebuiau să ajungă la o ciocnire, întrucît din punctul de vedere al capitalismului reîmpărțirea acestei dominații devenise inevitabilă.

Vechea împărțire se baza pe faptul că în decurs de câteva sute de ani Anglia ruinase pe foștii ei concurenți. Un fost concurent al ei era Olanda, care la timpul ei și-a exercitat dominația asupra întregii lumi; un fost concurent al ei era Franța, care timp de vreo sută de ani a dus războaie pentru dominație. Prin războaie îndelungate, Anglia, sprijinindu-se pe forța ei economică, pe forța capitalului său comercial, și-a statornicit dominația ei mondială, care nu mai era nicăieri contestată. A apărut apoi un nou tîlhar, a luat ființă, în 1871, o nouă putere capitalistă, care s-a dezvoltat incomparabil mai repede decât Anglia. Aceasta este un fapt esențial. Nu veți găsi nici o carte de istorie a economiei în care să nu fie recunoscut acest fapt indiscretabil: dezvoltarea mai rapidă a Germaniei. Această dezvoltare rapidă a capitalismului german a fost dezvoltarea unei fiare tinere și viguroase, care și-a făcut apariția în mijlocul puterilor europene și le-a spus: „Ați ruinat Olanda, ați zdrobit Franța, ați pus stăpînire pe jumătate din lume, — faceți bine și dați-ne partea ce ni se cuvine“. Și ce înseamnă „partea ce ni se cuvine“? În ce mod poate fi ea stabilită în lumea capitalistă, în lumea băncilor? Acolo forța este determinată de numărul băncilor, acolo ea este determinată aşa cum a arătat, cu o fracheteă pur americană și cu un cinism pur american, un organ al miliardarilor americanii, care a declarat: „În Europa se duce război pentru dominația asupra lumii. Pentru a-ți asigura o asemenea dominație, trebuie să ai două lucruri: dolari și bănci. Dolari avem, bănci o să înființăm, și în felul acesta o să obținem dominația asupra lumii“. Aceasta este declarația unui ziar conducător al

miliardarilor americanii. Trebuie să spun că această frază cinică americană, demnă de un miliardar înfumurat și insolent, conține de o mie de ori mai mult adevăr decât miile de articole ale unor mincinoși burghezi, care prezintă acest război drept un război provocat de nu știu ce interese naționale, de nu știu ce probleme naționale și alte asemenea minciuni mai mult decât evidente, trecând cu vederea întreaga istorie și lăsând un exemplu izolat, cum este cazul tîlharului german, care s-a năpustit asupra Belgiei. Acest caz este, fără îndoială, adevărat. Da, acest grup de tîlhari s-a năpustit cu o nemaipomenită sălbăticie asupra Belgiei⁵⁴, dar a procedat întocmai cum a procedat ieri, cu alte mijloace, celălalt grup de tîlhari și cum procedează astăzi cu alte popoare.

Cînd discutăm despre anexiuni — și ele constituie doar o problemă cuprinsă în ceea ce am încercat să vă expun, pe scurt, ca o istorie a relațiilor economice și diplomatice care au provocat războiul actual —, cînd discutăm despre anexiuni, uităm întotdeauna că de obicei ele constituie tocmai scopul pentru care se duce acest război : împărțirea teritoriilor cotropite, sau, ca să ne exprimăm mai popular, împărțirea prăzii jefuite de cele două grupuri de tîlhari. Si, cînd discutăm despre anexiuni, ne lovim în permanență de procedee care din punct de vedere științific nu suportă nici o critică, iar din punct de vedere social-publicistic nu pot fi altfel calificate decât ca o înselătorie grosolană. Întrebați-l pe un șovinist sau pe un social-șovinist rus, și el are să vă explice în chip minunat ce înseamnă o anexiune înfăptuită de Germania, fiindcă el înțelege perfect de bine acest lucru. Dar el n-are să vă răspundă niciodată la rugămintea de a da o definiție generală a anexiunii care să se potrivească atât Germaniei, cât și Angliei și Rusiei. El n-are să dea niciodată o asemenea definiție. Si cînd „Reci“ (ca să trecem de la teorie la practică), făcînd ironii pe seama ziarului nostru „Pravda“, a spus : „Pravdiștii ăștia consideră Kurlanda drept o anexiune ! Ce să mai stăm de vorbă cu asemenea oameni ?“ și cînd noi am răspuns : „Fiți buni și prezentați-ne o definiție a anexiunii care să se potrivească atât germanilor, cât și englezilor și rușilor, și adăugăm că ori vă veți eschiva de la o asem-

nea definiție, ori vă veți demasca imediat“ *, — „Reci“ a tăcut. Noi afirmăm că nici un ziar, fie el și din aceleă ale șoviniștilor în general, care afirmă pur și simplu că trebuie să ne apărăm patria, sau din acelea ale social-șoviniștilor, n-a dat vreodată o definiție a anexiunii care să se refere atât la Germania, cât și la Rusia, o definiție care să poată fi aplicată oricărei din părți. Si nici nu poate să dea, pentru că întreg acest război este o continuare a politicii de anexiuni, adică de cotropiri, de jaf capitalist, pe care o practică ambele părți, ambele grupuri care duc războiul. Si, de aceea, e lesne de înțeles că chestiunea care dintre cei doi tîlhari a scos primul cuțitul nu prezintă nici o importanță pentru noi. Luați istoria cheltuielilor navale și militare făcute de ambele grupuri în decurs de decenii, luați istoria acelor mici războaie pe care le-au dus ei înaintea celui mare — „mici“ fiindcă în cursul lor au pierit puțini europeni, dar în schimb au pierit sute de mii de oameni aparținând popoarelor pe care le sugrumau, care din punctul lor de vedere nici nu pot fi considerate popoare (niște asiatici, niște africani — parcă asta sănătatea popoare?) ; împotriva acestor popoare se ducea război în felul următor : ele erau neînarmate, și erau secerate cu mitralierele. Parcă asta sănătatea războaie ? Asta propriu-zis nu sănătatea războaie, aşa că pot fi trecute cu vedere. Iată în ce fel caută ei să înșele în permanență masele populare.

Războiul acesta este o continuare a politicii de cotropiri, de masacrare a unor popoare întregi, de nemaiînmenite atrocități practicate de germani și englezi în Africa, de englezi și ruși în Persia — nu știu care din ei în mai mare măsură — și din pricina căror capitaliștii germani îi privneau ca pe niște dușmani. A, voi sănătatei puternici pentru că sănătatei bogați ? Dar noi sănătatei mai puternici decât voi, și de aceea avem același drept „sacru“ de a jefui. Iată la ce se reduce adevărata istorie a capitalului finanic englez și a celui german în decursul unui întreg sir de decenii dinainte de război. Iată la ce se reduce istoria relațiilor russo-germane, russo-engleze și germano-engleze.

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 130—131. — Nota red.

Iată unde trebuie căutată cheia înțelegерii cauzei pentru care se duce războiul. Iată de ce versiunea — atât de răspândită — în legătură cu cauza care a făcut să izbucnească războiul este o șarlatanie și o înșelăciune. Se dă uitării istoria capitalului finanțiar, istoria felului cum a fost pregătit acest război pentru reîmpărțire și se prezintă chestiunea astfel : trăiau în pace cele două popoare, apoi unii au atacat, iar ceilalți s-au apărat. Este dată uitării întreaga știință, ca și existența băncilor, popoarele sănt chemate sub arme, este chemat sub arme țăranul, care nu știe ce este politica. Trebuie să ne apărăm, și nimic mai mult ! Dacă se pune chestiunea în felul acesta, logic ar fi să se suspende toate ziarele, să se ardă toate cărțile și să se interzică orice discuții în presă cu privire la anexiuni, — în felul acesta se poate ajunge la o justificare a acestui punct de vedere asupra anexiunilor. Ei nu pot să spună adevărul despre anexiuni fiindcă întreaga istorie a Rusiei, ca și aceea a Angliei sau a Germaniei, se prezintă ca un război continuu, necruțător, singeros pentru anexiuni. În Persia și în Africa au dus războaie necruțătoare liberalii, care în India dădeau ordine să fie biciuiți delincvenții politici fiindcă îndrăzneau să formuleze revendicări pentru care s-a dus luptă și la noi, în Rusia. Trupele coloniale franceze au subjugat și ele popoare. Iată istoria premergătoare, iată adevărata istorie a acestui jaf fără precedent ! Iată politica acestor clase, a cărei continuare este războiul actual. Iată de ce în problema anexiunilor ei nu pot da răspunsul pe care-l dăm noi cînd spunem : orice popor care este alipit la un alt popor nu potrivit dorinței, liber exprimate, a majorității lui, ci pe baza unei hotărîri a monarhului sau a guvernului, este un popor anexat, un popor cotropit. A renunța la anexiuni înseamnă a acorda fiecărui popor dreptul de a forma un stat separat sau de a trăi în alianță cu cine vrea el. Un asemenea răspuns este cît se poate de clar pentru orice muncitor cît de cît conștient.

În oricare din rezoluții, așa cum sănt ele adoptate cu zecile și publicate chiar și în ziarul „Zemlea și Volea“⁵⁵, veți găsi un răspuns prost formulat : noi nu vrem război pentru a pune stăpînire pe alte popoare, noi luptăm pen-

tru libertatea noastră, — aşa spun toți muncitorii și țărani, și prin aceasta ei exprimă punctul de vedere al muncitorului, al omului muncitor, felul cum înțeleg ei războiul. Ei spun prin aceasta : dacă războiul ar fi în interesul oamenilor muncii și împotriva exploataților, noi am fi pentru război. Atunci am fi și noi pentru război și nu există nici un partid revoluționar care să fie împotriva unui asemenea război. N-au dreptate autorii acestor numeroase rezoluții, deoarece ei își închipuie lucrurile ca și cum ei ar duce războiul. Noi, soldații, noi, muncitorii, noi, țărani, luptăm pentru libertatea noastră. N-am să uit niciodată întrebarea pe care mi-a pus-o unul dintre ei după un miting : „Ce tot vorbiți într-una de capitaliști ? Ce, eu sănătățim capitalist ? Noi sănătățim muncitori, noi ne apărăm libertatea“. Nu e adevărat, voi mergeți la război pentru că ascultați de guvernul vostru, care e un guvern al capitaliștilor ; războiul nu-l duc popoarele, ci guvernele. Pe mine nu mă miră că un muncitor sau un țăran, care n-a studiat politica, care n-a avut fericirea sau nefericirea să pătrundă în secretele diplomației, face cunoștință cu tabloul acestui jaf financiar (al acestei subjugări a Persiei de către Rusia și Anglia, de pildă), nu mă miră că el uită această istorie, că întreabă cu naivitate : ce mă interesează pe mine capitaliștii, din moment ce eu sănătățim acela care lupt ? El nu înțelege ce legătură există între război și guvern, nu înțelege că guvernul e acela care poartă războiul, în timp ce el este instrumentul cu care acționează guvernul. El poate să spună că e popor revoluționar, poate să scrie rezoluții frumoase — pentru ruși aşa ceva e mult, fiindcă a intrat în uz abia de curînd. Nu de mult a apărut o declarație „revoluționară“ a guvernului provizoriu. Asta nu schimbă cu nimic situația ; și alte națiuni, mai experimentate decît noi în arta înșelării maselor de către capitaliști prin ticiuarea de manifeste „revoluționare“, au bătut de mult, în acest domeniu, toate recordurile din lume. Dacă luați istoria parlamentară a Republicii Franceze din momentul când a devenit o re-publică ce sprijină țarismul, veți găsi de-a lungul deceniilor de istorie parlamentară franceză zeci de cazuri când manifeste care abundau în cuvintele cele mai elocvente aco-

pereau politica celui mai murdar jaf colonial și finanțiar. Întreaga istorie a celei de-a treia Republici Franceze⁵⁶ este istoria acestui jaf. Din aceste izvoare a luat naștere războiul actual. El nu este rezultatul relei-voințe a capitaliștilor și n-a fost provocat de o politică greșită a monarhilor. Ar fi o greșală să privim astfel lucrurile. Nu, acest război a fost provocat în mod inevitabil de dezvoltarea unui capitalism de proporții gigantice, în special de dezvoltarea capitalismului bancar, care a avut ca rezultat că vreo patru bănci din Berlin și cinci sau șase din Londra își exercită dominația asupra întregii lumi, acaparează toate mijloacele, își sprijină politica lor finanțiară pe întreaga forță armată și, în sfîrșit, s-au angajat într-o încăierare nemaipomenit de crîncenă din cauză că nu mai aveau unde merge nestînjenite mai departe pe calea cotropirilor. Sau unul, sau celălalt trebuie să renunțe la posesiunea coloniilor sale. Asemenea probleme, în lumea asta a capitaliștilor, nu se rezolvă prin bună înțelegere. Ele pot fi rezolvate numai printr-un război. Iată de ce este ridicol, în acest caz, să înviniuiești pe un tîlhar încoronat sau pe altul. Sînt toți la fel tîlharii ăștia încoronati. Iată de ce este și absurd să-i înviniuiești pe capitaliștii dintr-o țară sau alta. Ei sînt vinovați doar de faptul că au introdus un asemenea sistem. Dar treaba asta se face după toate legile, care sînt apărate de toate forțele unui stat civilizat. „Eu cumpăr acțiuni, am tot dreptul să le fac. Toate tribunalele, toată poliția, toată armata permanentă și toate flotele din lume apără acest drept sacru al meu de a avea acțiuni“. Dacă se înființează bănci care manipulează sute de milioane de ruble, dacă aceste bănci au învăluit întreaga lume în rețeaua lor de jecmărire, dacă ele s-au angajat într-o încăierare pe viață și pe moarte, cine-i vinovat? Caută-l pe vinovat! Vinovată de această situație este întreaga dezvoltare pe care a căpătat-o capitalismul în decurs de o jumătate de veac, și nu există altă ieșire din această situație decît răsturnarea dominației capitaliștilor și revoluția muncitorească. Aceasta e răspunsul pe care-l dă partidul nostru în urma unei analize a războiului, și de aceea spunem noi: problema aceasta, atît de simplă, a anexiunilor a fost încîlcită în aşa

măsură, iar reprezentanții partidelor burgheze s-au deprins atât de mult cu minciuna, încât pot să prezinte lucrurile ca și cum Kurlanda n-ar fi o anexiune a Rusiei. Cei trei tîlhari încoronati au împărțit împreună Kurlanda și Polonia. Ei le-au împărțit timp de o sută de ani, au smuls din carne vie, și tîlharul rus a smuls mai mult, fiindcă pe atunci era mai puternic. Și, cînd tînăra fieră care participase atunci la împărțeală — Germania — a devenit o viguroasă putere capitalistă, ea a spus: hai să facem o nouă împărțeală! Vreți să mențineți vechea stare de lucruri? Credeți că sănăteți mai tari? Atunci hai să ne măsurăm puterile!

Iată la ce se reduce acest război. Bineînțeles, această sfidare — „hai să ne măsurăm puterile!“ — nu este altceva decît expresia politică de jaf duse, în decurs de decenii, de către marile bănci. Iată de ce nimeni nu poate să spună, aşa ca noi, adevărul despre anexiuni, care e un adevăr simplu, pe înțelesul fiecăruia muncitor și al fiecăruia țăran. Iată de ce o problemă atât de simplă cum e aceea a tratatelor a fost încîlcită cu atîta nerușinare de întreaga presă. Spuneți că avem un guvern revoluționar, că în acest guvern revoluționar au intrat niște miniștri care sănătățile aproape complet socialisti, miniștri narodnici și menșevici. Dar atunci cînd ei fac declarații că vor o pace fără anexiuni, numai cu condiția de a nu preciza ce înseamnă pace fără anexiuni (înseamnă să iei anexiunile germane, iar pe ale tale să le păstrezi), — noi spunem: ce preț mai are guvernul vostru „revoluționar“, ce preț mai au declarațiile voastre, afirmațiile voastre că nu vreți un război de cuceriri cînd, în același timp, cereți armatei să înceapă ofensiva? Nu știți voi că aveți tratate, că ele au fost încheiate de Nicolaie Sîngerosul în modul cel mai tîlhăresc? Nu știți voi acest lucru? Este scuzabil să nu-l știe muncitorii, țăranii, care n-au jefuit, care n-au citit cărți pline de înțelepciune, dar cînd ne țin asemenea predici cadeții cei culți, înseamnă că ei știu foarte bine ce conțin aceste tratate. Aceste tratate sunt „secrete“, însă întreaga presă diplomatică din toate țările vorbește despre ele: „Tu vei căpăta strîmtorile, tu — Armenia, tu — Galitia, tu — Alsacia și Lorena, tu — Triestul, iar noi vom

împărți în mod definitiv Persia“. Cât despre capitalistul german, el spune: „Iar eu am să iau Egiptul, am să sugrume popoarele europene dacă nu-mi dați înapoi coloniile mele, și încă cu dobîndă“. Acțiuni* fără dobîndă nu se poate. Iată de ce o problemă atât de simplă și de clară ca aceea a tratatelor a prilejuit acel noian de minciuni nemaiapomenit de sfrunțate și de nerușinare, care se revarsă din paginile tuturor ziarelor capitaliste.

Luați numărul de azi al ziarului „Den“. În acest ziar, Vodovozov, un om care în nici un caz nu poate fi bănuit de bolșevism, dar care este un democrat cinstiț, declară: sănt un adversar al tratatelor secrete, permiteți-mi să vorbesc despre tratatul cu România. Există un tratat secret cu România și în el se prevede că România va dobîndi o serie întreagă de popoare străine dacă va lupta de partea aliaților. La fel sănt și tratatele celorlalți aliați. Fără tratate ei n-ar fi pornit să-i sugrume pe toți. Pentru a cunoaște conținutul acestor tratate nu este nevoie să scotocesti în reviste de specialitate. Pentru aşa ceva este de ajuns să-ți amintești de principalele fapte din istoria economică și diplomatică. Se știe doar că Austria a căutat, decenii de-a rîndul, să pătrundă în Balcani pentru a sugruma popoarele de acolo... Iar dacă s-au ciocnit într-un război, nici nu se putea să nu se ciocnească. Și iată de ce la toate apelurile, din ce în ce mai insistente, ale maselor populare de a se publica tratatele, miniștrii — cel precedent, Miliukov, și cel actual, Tereșcenko (primul într-un guvern fără miniștri socialiști, iar cestălalt într-un guvern cu un șir întreg de miniștri aproape-socialiști) — răspund că publicarea tratatelor ar duce la o ruptură cu aliații.

Da, nu pot fi publicate tratatele, pentru că voi faceți parte cu toții din una și aceeași bandă de tîlhari. Sîntem de acord cu Miliukov și Tereșcenko că tratatele nu pot fi publicate. De aici se pot trage două concluzii diferite. Dacă săntem de acord cu Miliukov și Tereșcenko că tratatele nu pot fi publicate, ce rezultă de aici? Dacă tratatele nu pot fi publicate, trebuie să-i ajutăm pe miniștrii capitaliști să continue războiul. Iar cealaltă concluzie sună

* E vorba de acțiunile emise de societățile anumite. — Notă trad.

astfel : întrucât capitaliștilor le este imposibil să publice ei însăși tratatele, trebuie să-i răsturnăm. Vă propun să hotărîți singuri care dintre aceste concluzii este mai justă și, totodată, vă recomand să reflectați neapărat asupra consecințelor ei. Dacă ar fi să judecăm aşa cum judecă miniștrii narodnici și menșevici, ar reieși următoarele : din moment ce guvernul spune că tratatele nu pot fi publicate, trebuie să publicăm un nou manifest. Hîrtia nu este încă atît de scumpă ca să nu putem scrie noi mănuște. Să scriem un nou manifest și să pornim ofensiva. Dar pentru ce ? În ce scop ? Cine va fixa acest scop ? Li se cere soldaților să aducă la îndeplinire prevederile tratatelor tîlhărești încheiate cu România și Franța. Trimiteți acest articol al lui Vodovozov pe front și apoi jeliuți-vă : uite, astea se trag de la bolșevici, se vede treaba că bolșevicii au născocit acest tratat cu România. Dar atunci nu numai că va trebui să i se facă viață imposibilă ziarului „Pravda“, va trebui să fie izgonit pînă și Vodovozov, pentru că a studiat istoria, vor trebui să fie arse toate cărțile lui Miliukov, care sănt nespus de periculoase. Deschideți, drept probă, orice carte a acestui conducător al partidului „libertății poporului“ și fost ministru de externe. Cărțile sănt bune. Și ce se spune în ele ? Se spune că Rusia are „drepturi“ asupra strîmtorilor, asupra Armeniei, asupra Galiciei și asupra Prusiei orientale. El a împărțit totul, a anexat chiar și o hartă. Nu numai că bolșevicii și Vodovozov vor trebui să fie trimiși în Siberia pentru că scriu asemenea articole revoluționare, dar vor trebui să fie arse cărțile lui Miliukov pentru că, dacă ar fi adunate acum simple citate din aceste cărți ale lui Miliukov și ar fi trimise pe front, nu se va găsi nici o proclamație incendiарă care să producă un efect atît de incendiar.

Potrivit schiței de plan pe care mi-am întocmit-o pentru expunerea de astăzi, mi-a mai rămas să mă ocup și de „defensismul revoluționar“. Cred că, după cele ce am avut cînstea să vă spun pînă aici, pot să tratez mai pe scurt această problemă.

Sub denumirea de „defensism revoluționar“ se subînțelege o camuflare a războiului care se sprijină pe argumentul că noi, oricum, am făcut o revoluție, că noi, ori-

cum, suntem un popor revoluționar, suntem o democrație revoluționară. Și la acest argument ce răspuns dăm? Ce fel de revoluție am făcut? L-am răsturnat pe Nicolaie. Această revoluție n-a fost prea anevoieasă în comparație cu o revoluție care ar fi răsturnat întreaga clasă a moșierilor și capitaliștilor. Dar cine a venit la putere după revoluția noastră? — Moșierii și capitaliștii — aceia care în Europa sunt încă de mult la putere. Acolo au avut loc asemenea revoluții cu o sută de ani în urmă, acolo sunt de mult timp la putere alde Tereșcenko, Miliukov și Konovalov, și n-are absolut nici o importanță dacă ei alocă o listă civilă⁵⁷ monarhului lor sau se dispensează de acest lux. O bancă rămîne tot bancă și cînd se investesc sute de capitaluri în concesiuni, iar profitul rămîne tot profit atât într-o republică, cît și într-o monarhie. Dacă vreotă să te ascultă să nu dea ascultare capitalului nostru civilizat, care înființează niște bănci atât de impozante în colonii, în Africa, în Persia, dacă vreun popor barbar nu se supune băncii noastre civilizate, trimitem trupe care înscăunează acolo cultura, ordinea și civilizația, aşa cum a făcut cîndva Leahov în Persia sau cum au făcut trupele „republicane“ franceze, care au exterminat cu aceeași cruzime popoare din Africa. Parcă nu e tot una: avem de-a face cu același „defensism revoluționar“, numai că el e manifestat de masele largi populare cu un grad redus de conștiință, care nu văd legătura dintre război și guvern, care nu știu că această politică este consfințită prin tratate. Tratatele au rămas, băncile au rămas, concesiunile au rămas. În Rusia se află la guvern cei mai buni oameni ai clasei lor, dar prin asta nu s-a schimbat absolut nimic din caracterul războiului mondial. Noul „defensism revoluționar“ nu este altceva decît încercarea de a camufla, cu ajutorul măreței noțiuni de revoluție, acest război murdar și sinuos, la baza căruia se află niște mîrșave și odioase tratate.

Revoluția rusă n-a schimbat caracterul războiului, dar a creat organizații care nu există în nici o țară și care n-au existat nici în cele mai multe din revoluțiile din Apus. Majoritatea revoluțiilor se soldau doar cu formarea unui nou guvern, în genul celui alcătuit azi, la noi,

de alde Tereşcenko și Konovalov, în timp ce țara rămînea în stare de pasivitate și dezorganizare. Revoluția rusă a mers mai departe. Acest fapt conține în germene posibilitatea ca ea să îningă războiul. Acest fapt constă în aceea că în afară de guvernul ministrilor „aproape-socialiști“, care e un guvern al războiului imperialist, un guvern al ofensivei, un guvern legat de capitalul anglo-francez, în afară de el și independent de el avem pe tot cuprinsul Rusiei o rețea de Soviete de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor. Aceasta este revoluția care nu și-a spus încă ultimul cuvînt. Ea este o revoluție cum n-a existat în Europa occidentală în asemenea condiții. Si aici avem organizațiile acelor clase care într-adevăr n-au nevoie de anexiuni, care n-au depus milioane la bânci și pe care, bineînțeles, nu le interesează dacă colonelul rus Leahov și ambasadorul liberal englez au împărțit în mod echitabil Persia. Si tocmai aici e chezașia că această revoluție poate merge mai departe. În faptul că clasele care într-adevăr nu manifestă nici un interes pentru anexiuni, cu toată încrederea lor nemărginită în guvernul capitaliștilor, cu toată această îngrozitoare confuzie și înselăciune care rezidă în însăși noțiunea de „defensism revoluționar“, cu toate că ele sprijină împrumutul și sprijină guvernul războiului imperialist, — în faptul că ele, cu toate acestea, au știut să creeze organizații în care sunt reprezentate masele claselor asuprite. Aceste organizații sunt Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, care în foarte multe regiuni din Rusia au mers, în munca lor revoluționară, mult mai departe decât la Petrograd. Si acest lucru e cît se poate de firesc, deoarece în Petrograd se află organul central al capitaliștilor.

Si dacă Skobelev a spus ieri în discursul său: o să le luăm întregul profit, o să le luăm 100%, a vrut să facă pe grozavul, ca un adevărat ministru. Dacă deschideți ziarul „Reci“ de azi, veți vedea ce ecou a avut acest pasaj din discursul lui Skobelev. În acest ziar scrie: „Dar asta înseamnă foamete, înseamnă moarte, fiindcă a lăsat 100% înseamnă a lăsat totul!“ Ministrul Skobelev merge mai departe decât bolșevicul cel mai extremist. Este o calomnie să se afirme că comuniștii sunt cei mai de stînga.

Ministrul Skobelev este cu mult „mai de stînga“ decît ei. Eu am fost împroșcat cu cele mai josnice injurii pe motiv că aş fi propus mai-mai să fie dezbrăcați capitaliștii. În orice caz, Șulghin a spus : „Las'să ne dezbrace !“. Imaginea-vă un bolșevic care se apropie de cetățeanul Șulghin și se pregătește să-ldezbrace. Șulghin ar putea cu mult mai ușor să-l acuze de asemenea intenție pe ministrul Skobelev. Noi n-am mers niciodată atât de departe. Noi n-am propus niciodată să se ia 100% din profit. O asemenea promisiune este totuși prețioasă. Dacă veți lua rezoluția partidului nostru, veți vedea că noi propunem, într-o formă mai amănunțit argumentată, ceea ce am propus și eu. Trebuie să se institue un control asupra băncilor, iar apoi un impozit echitabil⁵⁸ pe venit. Și atâtă tot. Skobelev propune să se ia o sută de copeici dintr-o rublă. Noi n-am propus și nu propunem nimic asemănător. De altfel, și Skobelev n-a vrut decât să facă pe grozavul. El nu se gîndește în mod serios să ia asemenea măsură, iar dacă totuși se gîndește, tot n-o să poată face nimic, pentru simplul motiv că, după ce ai legat prietenie cu Tereșcenko și Konovalov, este cam ridicol să promiți toate astea. Poți să le iei milionarilor 80—90% din venitul lor, dar nu mergînd mînă în mînă cu astfel de miniștri. Dacă puterea s-ar afla în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților, ele ar lua într-adevăr, dar nu chiar totul, fiindcă n-au nevoie de aşa ceva. Ele ar lua o mare parte din venit. O altă putere de stat nu poate face acest lucru. Cît despre ministrul Skobelev, el poate să fie animat de cele mai bune intenții. Eu văd de cîteva decenii ce fac aceste partide, căci mă aflu de vreo 30 de ani în mișcarea revoluționară. De aceea nu înclin cîtuși de puțin să pun la îndoială bunele lor intenții. Dar nu asta interesează, nu de bune intenții este vorba aici. Cu bune intenții este pavat iadul. Azi toate cancelariile sunt pline de hîrtii semnate de cetățenii miniștri, și cu asta nu s-a schimbat nimic. N-aveți decât să începeți dacă vreți să introduceți controlul, n-aveți decât să începeți ! Programul nostru este astfel întocmit, încît, citind discursul lui Skobelev, putem spune : mai mult nici nu cerem. Noi suntem mult mai moderati decât ministrul Skobelev. El

propune și control și 100%. Noi nu vrem să luăm 100%, însă le spunem: „Atât timp cât n-ați început să faceți ceva, nu vă credem“. Tocmai aici e deosebirea dintre noi și alții, și anume că noi nu credem în vorbe și promisiuni și nu-i sfătuim nici pe alții să creadă. Experiența republicilor parlamentare ne arată că nu trebuie să ne încredem în declarațiile menite să rămână doar pe hîrtie. Dacă vreți control, trebuie să-l începeti o dată. E de ajuns o singură zi pentru a promulga o lege cu privire la un asemenea control. Sovietul funcționarilor de la fiecare bancă, Sovietul muncitorilor de la fiecare fabrică și fiecare partid capătă drept de control. Așa ceva e inadmisibil, ni se va spune, fiindcă aici există secret comercial, există sacra proprietate privată! Ei, cum vreți, alegeti una din două. Dacă vreți să feriți toate registrele, toate conturile și toate operațiile trusturilor, atunci lăsați toate trăncărilele despre control și nu mai spuneți că pierde țara.

În Germania, situația este și mai proastă. În Rusia se poate procura pînă, pe cînd în Germania nu. În Rusia se pot face multe prin organizare. În Germania nu se mai poate face nimic. Nu mai sunt grîne, și pieirea întregului popor este inevitabilă. Scriu unii acum că Rusia se află la marginea prăpastiei. Dacă este așa, atunci e o crimă să aperi „sacra“ proprietate privată. Si dacă așa stau lucrările, ce înseamnă să vorbești despre control? Ați uitat oare că Nicolaie Romanov a scris și el multe despre control? La el veți găsi de o mie de ori cuvintele: control de stat, control public, numirea de senatori. În cele două luni care au trecut de la revoluție, industriașii au jefuit întreaga Rusie. Capitalul a realizat profituri de sute de procente, așa cum reiese din fiecare dare de seamă. Iar cînd, în cursul acestor două luni de la revoluție, muncitorii au avut „neobrăzarea“ să spună că vor să trăiască omenește, întreaga presă capitalistă din această țară a început să urle. Fiecare număr al ziarului „Reci“ este un urlet sălbatic: muncitorii jefuiesc țara, cînd, de fapt, noi promitem doar instituirea unui control împotriva capitaliștilor. Nu s-ar putea să se facă mai puține promisiuni și mai multă treabă? Dacă vreți să instituiți un control birocratic, care să fie efectuat prin intermediul acelorași

organe ca și înainte, atunci partidul nostru își exprimă profunda convingere că nu vi se poate acorda nici un sprijin în această direcție, chiar dacă acolo, în guvern, s-ar afla o duzină de miniștri narodnici și menșevici, în loc de o jumătate de duzină. Controlul poate fi exercitat numai de către poporul însuși. Trebuie să organizați acest control prin Sovietele funcționarilor de bancă, Sovietele inginerilor, Sovietele muncitorilor, și chiar de mîine să porniți la treabă. Fiecare funcționar să fie tras la răspundere și supus sancțiunilor penale în cazul cînd ar face declarații false în oricare din aceste instituții. Aici e vorba de soarta țării. Vrem să știm ce cantități de cereale există, ce cantități de materii prime, de câte brațe de muncă dispunem și unde să le plasăm.

Acum trec la ultima problemă : cum să se pună capăt războiului. Ni se atribuie un punct de vedere absurd, și anume că urmărим încheierea unei păci separate. Tîlharii de capitaliști germani întreprind unele demersuri de pace, spunînd : eu am să-ți dau o bucătică din Turcia și din Armenia dacă tu îmi dai terenuri metalifere. Doar despre asta vorbesc diplomații în oricare din orașele neutre ! Asta o știe oricine. Numai că ei își maschează această intenție prin fraze diplomatice convenționale. De aceea sunt ei diplomați, ca să folosească un limbaj diplomatic. Dar cît de absurdă e afirmația că noi suntem pentru încheierea războiului printr-o pace separată ! Să pui capăt, printr-o renunțare unilaterală la ostilități, unui război pe care îl duc capitaliștii din statele cele mai bogate, unui război care este rezultatul unui deceniu de istorie a dezvoltării economice este o prostie atît de mare, încît ni se pare chiar ridicol să-o mai dezmințim. Și dacă noi am scris în mod special o rezoluție prin care dezmințim o asemenea afirmație, am făcut-o pentru că avem de-a face cu masele largi, în rîndul căror se răspîndesc calomnii împotriva noastră. Dar nici nu se poate vorbi în mod serios despre aşa ceva. Războiul pe care-l duc capitaliștii din toate țările nu poate fi terminat fără o revoluție muncitorească împotriva lor. Atîta timp cît controlul nu va trece din domeniul vorbelor în acela al faptelor, atîta timp cît în locul guvernului capitaliștilor nu va veni un guvern al

proletariatului revoluționar, guvernul este condamnat să spună doar atât : mergem spre pieire, și nimic mai mult. Acum, în „libera“ Anglie sînt azvîrliți în temnițe socialistii pentru că spun același lucru ca și mine. În Germania zace la închisoare Liebknecht, care a spus același lucru ca și mine, iar în Austria — Friedrich Adler, care a spus același lucru cu ajutorul revolverului (poate că a și fost executat). Simpatia maselor muncitorești din toate țările se îndreaptă spre acești socialisti, și nu spre aceia care au trecut de partea capitaliștilor din țara lor. Revoluția muncitorească crește în întreaga lume. Desigur, în alte țări ea este mai anevoieasă. Acolo nu există demenți ca Nicolaie și Rasputin. Acolo conducerea treburilor de stat se află în mîinile celor mai buni oameni din clasa respectivă. Acolo nu există condiții pentru o revoluție împotriva absolutismului, acolo există deja un guvern al clasei capitaliste. Acolo cîrmuiesc de multă vreme reprezentanții cei mai talentați ai acestei clase. Iată de ce acolo revoluția, cu toate că n-a venit încă, este inevitabilă, oricît de mulți revoluționari ar fi să piară, cum pieră Friedrich Adler, cum pieră Karl Liebknecht. Viitorul le aparține lor, și muncitorii din toate țările sînt cu ei. Si muncitorii din toate țările trebuie să învingă.

În legătură cu intrarea Americii în război aş avea de spus următoarele. Se invocă argumentul că în America domnește democrația, că acolo este Casa Albă. Eu spun : sclavia a fost abolită cu o jumătate de veac în urmă. Războiul împotriva sclavagistilor s-a terminat în 1865. Dar, între timp, acolo au apărut miliardari. Ei țin în stăpînire, cu finanțele lor, întreaga Americă, pregătesc sugrumea Mexicului și vor ajunge în mod inevitabil la un război cu Japonia pentru împărțirea Oceanului Pacific. Acest război se pregătește încă de cîteva decenii. Despre el vorbesc toate publicațiile. Si adevăratul scop al intrării Americii în război este pregătirea pentru viitorul război împotriva Japoniei. Totuși, poporul american se bucură în mare măsură de libertate și e greu de crezut că el va accepta de bunăvoie instituirea serviciului militar obligatoriu, crearea unei armate pentru anumite scopuri de cucerire, pentru o luptă împotriva Japoniei, de pildă. Ameri-

canii văd din exemplul Europei la ce rezultate duc toate acestea. Și iată că capitaliștii americanii au găsit că e necesar să se amestece în acest război, ca sub pretext că luptă pentru înfăptuirea unor înalte idealuri, pentru apărarea drepturilor popoarelor mici, să-și creeze o puternică armată permanentă.

Tăranii refuză să dea cereale pe bani și cer unelte, încălțăminte și îmbrăcăminte. Această hotărîre conține, în mare măsură, un extrem de profund adevăr. Realitatea este că țara noastră a ajuns într-o asemenea stare de ruină, încât se observă, deși într-o măsură mai mică, un fenomen care în alte țări există de mult: banii și-au pierdut puterea de cumpărare. Întregul mers al evenimentelor subminează în așa măsură dominația capitalismului, că țăranii, de pildă, nu mai vor să ia bani. Ei spun: „Ce să facem cu banii?“ Și au dreptate. Dominația capitalismului este subminată nu pentru că cineva vrea să smulgă puterea. „Smulgerea“ puterii ar fi o absurditate. Ar fi imposibil să se pună capăt dominației capitalismului dacă acest lucru n-ar fi pregătit de întreaga dezvoltare economică a țărilor capitaliste. Războiul a accelerat acest proces, și prin aceasta a făcut să fie insuportabil capitalismul. Nici o forță n-ar putea să distrugă capitalismul dacă el n-ar fi ros și subminat de istorie.

Și acest exemplu este cât se poate de grăitor. Acest țăran dă expresie unei stări de lucruri pe care o observă toată lumea: puterea banilor este subminată. Aici nu există decât o singură soluție: Sovietele de deputați ai muncitorilor și cele de deputați ai țăranilor să cadă de acord ca, pentru cerealele lor, oamenii să primească unelte, încălțăminte și îmbrăcăminte. Iată încotro merg lucrurile, iată răspunsul pe care ni-l sugerează viața. Dacă nu se procedează în felul acesta, zeci de milioane de oameni vor trebui să rabde și de acum încolo de foame, să umble tot desculți și dezbrăcați. Zeci de milioane de oameni se află la un pas de pieire, așa că numai de apărarea intereselor capitaliștilor nu poate fi vorba. Aici nu există altă soluție decât trecerea întregii puteri în mânile Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, care reprezintă majoritatea populației. S-ar putea să se facă,

cu acest prilej, și unele greșeli. Nimeni nu pretinde că un lucru atât de greu se poate face dintr-o dată. Departe de noi gîndul de a afirma aşa ceva. Ni se spune: noi vrem ca puterea să fie în mîinile Sovietelor, dar ele nu vor. Noi spunem că experiența vietii le va arăta, și întregul popor va vedea, că altă soluție nu există. Noi nu suntem pentru „smulgerea“ puterii, fiindcă întreaga experiență a revoluțiilor ne învață că numai o putere care se sprijină pe majoritatea populației este trainică. De aceea „smulgerea“ puterii ar fi o aventură, în care partidul nostru nu s-ar putea lăsa antrenat. Dacă acest guvern va fi exponentul majorității, s-ar putea că la început el să ducă o politică greșită, însă altă soluție nu există. Atunci înăuntrul acelorași organizații se va produce o schimbare pașnică în orientarea politicii. Nu se pot născoci alte organizații. Iată de ce spunem că o altă rezolvare a problemei nu se poate concepe.

Cum să se pună capăt războiului? Dacă Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților ar lua puterea, iar germanii ar continua războiul — ce am face noi? Cine vrea să afle care e punctul de vedere al partidului nostru poate să citească, într-un număr recent din ziarul nostru „Pravda“, un citat, reprodus întocmai, dintr-o declarație făcută de noi în străinătate încă în 1915: dacă clasa revoluționară din Rusia, clasa muncitoare, va veni la putere, ea va trebui să propună pacea. Și ea va fi în întregime pentru război dacă capitaliștii din Germania sau din altă țară, oricare ar fi ea, vor respinge condițiile noastre*. Noi nu propunem să se pună capăt dintr-o singură lovitură războiului. Nu promitem aşa ceva. Noi nu propovăduim un lucru atât de imposibil și irealizabil ca terminarea războiului prin voința unei singure părți. E ușor de făcut asemenea promisiuni, însă ele nu pot fi împlinite. Nu se poate ieși cu ușurință din acest război îngrozitor. El ține de trei ani de zile. Va trebui să luptați zece ani de acum încolo sau să porniți la o revoluție grea, anevoieasă. Altă soluție nu există. Noi spunem: războiul care a fost început de guvernele capitaliștilor poate fi terminat numai prin-

* Vezi volumul de față, p. 77. — Nota red.

tr-o revoluție muncitorească. Cine se interesează de mișcarea socialistă nu are decât să citească Manifestul de la Basel din 1912⁵⁹, adoptat în unanimitate de toate partidele socialiste din lume, manifest care a fost tipărit de noi în „Pravda” noastră și care în momentul de față nu poate fi publicat în nici o țară beligerantă, nici în „libera” Anglie, și nici în Franța republicană, fiindcă în acest manifest s-a spus adevărul despre război încă înainte ca el să fi izbucnit. În manifest se spune: rivalitatea dintre capitaliști va duce la un război. Acolo se spune: s-a acumulat atîta praf de pușcă, că armele vor porni să tragă singure. Acolo se arată din ce cauză va izbucni războiul și se declară că războiul va duce la revoluția proletară. De aceea spunem noi socialistilor care, după ce au semnat acest manifest, au trecut de partea guvernelor lor capitaliste că au trădat socialismul. În întreaga lume, socialistii sunt azi dezbinăți. Unii sunt miniștri, iar alții stau la închisoare. În întreaga lume, o parte din socialisti îndeamnă la pregătiri de război, iar o altă parte, ca Eugene Debs — acest Bebel american, care se bucură de deosebită considerație din partea muncitorilor americanii —, spun: „Mai bine să mă împuște decât să dau un singur cent pentru acest război. Sunt gata să lupt, însă numai pentru un război al proletariatului împotriva capitaliștilor din întreaga lume”. Așa s-au scindat socialistii în întreaga lume. Social-patriotii de pretutindeni își închipuie că apără patria. Dar se înșală, căci ei apără interesele unui mănușchi de capitaliști împotriva altuia. Noi propovăduim revoluția proletară, singura cauză justă, pentru care zeci de oameni au trebuit să meargă la eșafod și pentru care sute și mii au fost azvârliți în închisori. Acești socialisti din închisori formează o minoritate, însă au de partea lor clasa muncitoare, au de partea lor întreaga dezvoltare economică. Toate acestea ne arată că altă soluție nu există. Acest război poate fi terminat numai printr-o revoluție muncitorească în cîteva țări. Dar, deocamdată, trebuie să pregătim această revoluție, să o ajutăm. Cu toată lura sa împotriva războiului și cu toată voința sa de a obține pacea, poporul rus, atîta timp cît războiul a fost dus de căr, nu-a putut să facă altceva împotriva războiului decât

să pregătească revoluția împotriva țarului și detronarea lui. Și chiar aşa s-au petrecut lucrurile. Istoria a confirmat ieri acest lucru și are să-l confirme și miine. Noi am spus încă de mult: trebuie să ajutăm revoluția rusă, aflată în plină creștere. Asta am spus-o la sfîrșitul anului 1914. Pentru asta deputații noștri din Dumă au fost deportați în Siberia, iar nouă ni se spunea: „Voi nu dați răspuns. Voi vorbiți de revoluție într-o vreme cînd grevele au încetat, cînd deputații au fost trimiși la ocnă și cînd nu mai există nici un ziar!“. Și eram învinuiți că ne eschivăm să dăm un răspuns. Asemenea învinuiri, tovarăși, le-am auzit ani și ani de-a rîndul. Noi răspundeam: puteți să vă indignați, dar atîta timp cît țarul n-a fost răsturnat, nu se poate face nimic împotriva războiului. Și previziunea noastră s-a adeverit. Ea nu s-a adeverit în întregime, dar începutul a fost făcut. Revoluția începe să schimbe caracterul războiului în ce privește Rusia. Capitaliștii continuă încă să ducă război, și noi spunem: atîta timp cît nu începe o revoluție muncitorească în cîteva țări, războiul nu poate să înceteze, fiindcă la putere se află tot cei ce vor acest război. Ni se spune: „Într-o serie de țări, totul pare că doarme. În Germania, toți socialistii, pînă la unul, sunt pentru război, singur Liebknecht este contra“. La care eu răspund: acest singur Liebknecht reprezintă clasa muncitoare, și numai în el, în adeptii lui, în proletariatul german își pun toți nădejdea. Nu credeți ce vă spun? Atunci continuați războiul! Altă cale nu există. Dacă nu credeți în Liebknecht, dacă nu credeți în revoluția muncitorilor, în revoluția care se apropie, dacă nu credeți în toate acestea, atunci încredeti-vă în capitaliști!

Afară de revoluția muncitorească în cîteva țări, nimeni nu va învinge în acest război. Războiul nu este o jucărie, războiul este ceva nemaipomenit: el costă milioane de jertfe, și nu este aşa de ușor să i se pună capăt.

Soldații de pe front nu pot să separe frontul de stat și să hotărască cum cred ei de cuviință. Soldații de pe front sunt o parte a țării. Atîta timp cît statul poartă război, va avea și frontul de suferit. Aici nu e nimic de făcut. Războiul a fost provocat de clasele dominante, și numai

revoluția clasei muncitoare îi va pune capăt. Dacă veți avea sau nu în curînd pace, asta depinde numai de felul în care se va desfășura revoluția. Oricîte cuvinte simțite veți auzi rostindu-se, oricît vi s-ar spune : hai să punem numai-decît capăt războiului, aşa ceva nu se poate face fără dezvoltarea revoluției. Cînd puterea o să treacă în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, capitaliștii o să ia atitudine împotriva noastră : o să fie împotriva noastră Japonia, o să fie Franța, ca și Anglia, o să fie împotriva noastră guvernele din toate țările. O să fie împotriva noastră capitaliștii, iar alături de noi o să fie muncitorii. Atunci o să ia sfîrșit războiul pe care l-au început capitaliștii. Acesta este răspunsul la întrebarea cum să se pună capăt războiului.

*Publicat pentru prima oară
la 23 aprilie 1929, în ziarul
„Pravda” nr. 93*

Să tipărește după stenogramă

PROCEDEE DETESTABILE

Întregul congres al delegaților de pe front⁶⁰ a înfierat la 13 mai, într-o rezoluție adoptată în unanimitate, proce- deele mîrșave folosite de ziarul „Reci“, care, vrînd să semene discordie între armată și bolșevici, s-a apucat să debiteze minciuni pe socoteala tovarășului nostru Zinoviev. Gentlemanii de la „Reci“, bineînțeles, nici n-au cadas- sit să publice această rezoluție a congresului celor de pe front, cu toate că ea le-a fost trimisă și lor. În schimb, nu prea onorabilul lor ziar își continuă campania lui pro- vocatoare împotriva ziarului nostru și a tovarășului nostru Zinoviev, incitînd de-a dreptul la un mic pogrom.

— „Pravda“ publică în mod sistematic știri în legătură cu Germania care nu pot fi găsite în nici un alt ziar. De unde și cum obține ea știrile ei speciale (!)? — întreabă pe un ton plin de încîteles ziarul „Reci“ într-un articol cu un titlu cît se poate de semnificativ: „O ciudată capaci- tate de informare“.

Vreți să știți de unde, domnilor calomniatori?

— Din telegrammele și scrisorile trimise de coresponden- tul nostru, tovarășul Radek, un social-democrat polonez care a stat ani de-a rîndul în închisorile țariste, care acti- vează de mai bine de zece ani în rîndurile social-demo- crației germane, care a fost expulzat din Germania pentru că a desfășurat agitație revoluționară împotriva lui Wil- helm și împotriva războiului și care a plecat în mod spe- cial la Stockholm pentru a ne informa de acolo. Din scri- sori și telegramme, domnilor cadeți, pe care agenții dumneavoastră, care-și fac de cap la granița rusu-suedeză,

nu întotdeauna reușesc să le intercepteze ; din tăieturile de ziare și din publicațiile și proclamațiile germane ilegale, care ne sunt procurate de prietenii noștri, partizanii lui Karl Liebknecht, aşa cum ne sunt procurate materialele corespunzătoare despre Franța de către Henri Guilbeaux, un socialist internaționalist *francez*, prieten al lui Romain Rolland și tovarăș de idei al tov. Loriot, cunoscutul internaționalist francez.

— „Marele stat-major german a interzis fraternizarea“, am scris noi în „Pravda“, pe baza unei știri apărute zilele acestea în toate ziarele rusești. De data asta, calomniatorii de la „Reci“ fac ochi mari și caută „să opună“ acestei informații o declarație a ministrului de război rus care spune că „toate sectoarele frontului în care s-au făcut încercări de fraternizare au și fost distruse de artleria inamicului“.

Noi nu știm, firește, dacă această informație în legătură cu distrugerea unor sectoare este adevărată. Dar, dacă este adevărată, ea nu infirmă, ci, dimpotrivă, confirmă știrea că marele stat-major german este împotriva fraternizării. Fiindcă e la mintea oricui că, distrugînd sectoarele în care a avut loc fraternizarea, marele stat-major german caută să-i dezvețe de fraternizare atât pe soldații ruși, cât și pe soldații germani cinstiți care nu vor să facă din fraternizare o capcană.

Ați cam încurcat-o, domnilor falsificatori cadeți !

În încheiere, semnalăm încă o minciună : „După cum se știe, la congresul țăranilor, Zinoviev n-a reușit să-și termine cuvântarea“, scrie organul lui Miliukov. „După cum se știe“, mințiți încă o dată, domnilor cadeți, aşa cum ați mințit și cînd ați vorbit de congresul frontului. Prost trebuie să stea lucrurile la dv., domnilor, dacă ați ajuns să vă apărați pozițiile prin procedee atât de nerușinate, atât de detestabile.

CATASTROFĂ INEVITABILĂ ȘI PROMISIUNI EXAGERATE

(ARTICOLUL INTII)

Pericolul unui dezastru economic și al unei catastrofe de proporții nemaipomenite, care ne amenință în mod inevitabil, constituie o problemă atât de importantă, încât trebuie să revenim mereu asupra ei pentru a ajunge la o completă clarificare. În numărul trecut al ziarului nostru am arătat că acum *programul* Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților nu se mai deosebește *cu nimic* de *programul „teribilului“ bolșevism* *.

Azi trebuie să arătăm că *programul* prezentat de ministrul menșevic Skobelev merge *mai departe* decât bolșevismul. Iată cum arată acest program în relatarea făcută de „Reci“, ziarul guvernului :

„Ministrul (Skobelev) declară că... economia țării se află la marginea prăpastiei. Este nevoie de o intervenție în viața economică în toate sectoarele ei, deoarece în vîstieria statului nu sînt bani. Trebuie să îmbunătățim situația maselor muncitoare, și pentru aceasta este necesar să punem stăpînire pe profiturile din casele întreprinzătorilor și ale băncilor. (O v o c e d i n s a l ā : „În ce mod?“) Printr-o impunere necrûtoare a averilor — răspunde ministrul muncii Skobelev. Știința financiară cunoaște acest mijloc. Trebuie mărite cotale de impunere a claselor avute pînă la 100% din profit. (O v o c e d i n s a l ā : „Dar asta înseamnă totul“.) Din păcate, declară Skobelev, diferite societăți pe acțiuni au și distribuit acționarilor dividende, și de aceea noi trebuie să supunem clasele avute la plata unui impozit individual progresiv. Vom merge și mai departe, și, dacă capitalul vrea să-și mențină modul de producție burghez, atunci să lucreze fără dobîndă ca să nu-și piardă clienții... Trebuie să introducem obligativitatea muncii pentru d-nii acționari, bancheri și

* Vezi volumul de față, p. 81. — *Nota red.*

fabricanți, care au început să dea dovedă de indolență din cauză că nu mai există stimulentele care îi îndemnau altădată să lucreze... Trebuie să-i simt pe d-nii acționari să se supună statului, și pentru ei trebuie introdusă o obligativitate, obligativitatea muncii".

Îi sfătuim pe muncitori să citească și să recitească acest program, să-l discute și să reflecteze în mod serios asupra condițiilor în care el poate fi îndeplinit.

Totul constă în a asigura aceste condiții și a trece numai decât la înfăptuirea programului.

Programul ca atare nu numai că este excelent și coincide cu cel bolșevic, dar într-o privință el merge *mai departe* decât programul nostru, și anume acolo unde promite „să pună stăpînire pe profiturile din casele băncilor“, luând „pînă la 100% din profit“.

Partidul nostru este mult mai modest. El cere mai puțin, în rezoluția sa, și anume doar instituirea unui control asupra băncilor și „trecerea treptată“ (auzi ! auzi ! bolșevicii sunt pentru măsuri treptate !) „la o mai justă aşezare a impozitului progresiv pe venituri și pe averi“⁶¹.

Partidul nostru este mai moderat decât Skobelev.

Skobelev împarte în dreapta și-n stînga promisiuni nemoderate și chiar exagerate, fără să înțeleagă în ce condiții pot fi într-adevăr aduse la îndeplinire.

Aici e nodul problemei.

Nu numai că nu se poate vorbi de aducerea la îndeplinire a programului lui Skobelev, dar în general *nu se pot face* nici măcar pași cît de cît serioși spre îndeplinirea lui mergînd mînă în mînă cu cei 10 miniștri din partidele moșierilor și capitaliștilor sau cu ajutorul aparatului funcționăresc birocratic la care guvernul capitaliștilor (cu anexa lui de menșevici și narodnici) este nevoit să se limiteze.

Mai puține promisiuni, cetățene Skobelev, și mai multă treabă ! Mai puține fraze pompoase și mai multă înțelegere a felului cum trebuie să se treacă la fapte.

Se poate trece — și trebuie să se treacă — la fapte imediat, fără a pierde o singură zi, pentru a salva țara de la o catastrofă dintre cele mai îngrozitoare, care a devenit inevitabilă. Totul este că „noul“ guvern provizoriu *nu vrea* să treacă la fapte, și, chiar dacă ar vrea, *n-ar*

putea, fiindcă este prins în miile de fire ale apărării intereselor capitalului.

Se poate — și este necesar — ca într-o singură zi întregul popor să fie chemat să treacă la fapte, ca într-o singură zi să fie emis un decret prin care să fie *imediat convocate*:

1) Sovietele și congresele funcționarilor de bancă, atât din fiecare bancă cît și pe întreaga Rusie, cu misiunea de a elabora imediat măsuri practice în vederea contopirii tuturor băncilor și instituțiilor de credit într-o singură bancă generală de stat și a exercitării unui control cît se poate de riguros asupra tuturor operațiilor băncilor; să fie imediat publicate rezultatele acestui control;

2) Sovietele și congresele funcționarilor din toate sindicatele și trusturile, cu misiunea de a elabora măsuri de control și evidență; să fie publicate imediat rezultatele acestui control;

3) acest decret trebuie să acorde dreptul de control nu numai tuturor Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, dar și Sovietelor muncitorilor din fiecare fabrică mare, precum și reprezentanților fiecărui partid politic mare (considerînd drept partide mari, bunăoară, pe acelea care la 12 mai iau depus la Petrograd liste proprii în cel puțin două raioane); trebuie să se pună la dispoziție toate registrele comerciale, toate documentele în vederea efectuării unui asemenea control;

4) decretul trebuie să ceară acționarilor, directorilor și membrilor consiliilor de administrație ale tuturor societăților să publice listele acelora care posedă acțiuni în valoare de cel puțin 10 000 (sau 5 000) de ruble, specificîndu-se totodată acțiunile și societățile în care sunt „interesate“ aceste persoane; declarațiile false (la controlul funcționarilor de bancă și al altor funcționari) se pedepsesc cu confiscarea întregii averi și închisoare pe termen de cel puțin 5 ani;

5) decretul trebuie să facă apel la întregul popor să introducă imediat — prin intermediul organelor locale de autoadministrare — obligativitatea generală a muncii; pentru instituirea controlului și pentru exercitarea lui să se organizeze o milîtie a întregului popor, în care să fie

cuprinși toți cetățenii (la sate — imediat, iar la orașe prin intermediul miliției muncitorești etc.).

Fără obligativitatea generală a muncii *nu poate fi salvată* țara de la pieire. Iar fără o miliție a întregului popor nu se poate realiza obligativitatea generală a muncii. Acest lucru îl va înțelege oricine n-a fost lovit de scrințele ministeriale sau căruia încrederea prostească în retorismul ministerial nu i-a luat mințile.

Cine vrea într-adevăr să salveze zeci de milioane de oameni de la catastrofă *vă trebuie să vină în sprijinul unor asemenea măsuri.*

În articolul nostru următor ne vom ocupa de trecerea treptată la o impunere mai justă și vom arăta cum ar trebui promovați din popor organizatorii într-adevăr talentați (proveniți din rîndul muncitorilor, ca și din rîndul capitaliștilor), care se vor afirma cu succes într-o muncă de acest gen, și puși treptat în locul ministrilor.

(ARTICOLUL AL DOILEA)

Când Skobelev, în discursul său, a făcut pe grozavul ca un adevărat ministru, mergînd pînă acolo că a propus să li se ia capitaliștilor 100% din profitul lor, el ne-a oferit un model de frază menită să producă impresie. Cu asemenea fraze este permanent înselat poporul în republicile parlamentare burgheze.

Dar în cazul de față este vorba de ceva mai rău decît o frază. „Dacă capitalul vrea să-și mențină modul de gospodărire burghez, atunci să lucreze fără dobîndă ca să nu-și piardă clienții“, a spus Skobelev. Această declarație sună ca o amenințare „teribilă“ la adresa capitaliștilor, dar în realitate ea nu este altceva decît o încercare (probabil, inconștientă din partea lui Skobelev și, fără îndoială, conștientă din partea capitaliștilor) de a *salvăda* *atotputernicia* capitalului, sacrificînd pentru scurtă vreme profiturile.

Muncitorii iau „prea mult“ — gîndesc capitaliștii —, hai să trecem răspunderea pe umerii lor, dar fără să le cedăm puterea sau să le dăm posibilitatea de a dispune

efectiv de întreaga producție. Nu-i nimic dacă noi, capitaliștii, o să rămînem un timp oarecare fără profituri, fiindcă, „dacă menținem modul de producție burghez, pentru a nu pierde clienții“, vom grăbi falimentul acestei stări intermediare a industriei, o vom dezorganiza prin toate mijloacele și vom arunca vina pe muncitorii !

Că asta e socoteala capitaliștilor, ne-o dovedesc faptele. Proprietarii de mine de cărbuni din sud nu fac altceva decât să dezorganizeze producția ; ei „*o lasă în părăsire și o dezorganizează în mod intenționat*“ (vezi în „Novaia Jizn“ din 16 mai declarațiile făcute de o *delegație muncitorească*⁸²). Tabloul este clar. Proprietarii de mine de cărbuni „dezorganizează în mod intenționat producția“. Skobelev însă declară plin de emfază : „dacă capitalul vrea să-și mențină modul de producție burghez, atunci să luceze fără dobândă“. Tabloul este clar !

Capitaliștilor și funcționarilor le convine să facă „promisiuni exagerate“, pentru a abate atenția poporului de la *lucrul principal*, și anume de la trecerea efectivă a controlului efectiv în mânile muncitorilor.

Muncitorii trebuie să dea riposta cuvenită frazeologiei, promisiunilor, declarațiilor, proiectomaniei funcționarilor de la centru, care sunt totdeauna gata să ticiuască planurile, prescripțiile, statutele și reglementările cele mai impresionante. Jos cu toate aceste minciuni ! Jos cu această zarvă a proiectomaniei birocratice și burgheze, care pretutindeni a suferit un eșec rușinos. Jos cu această manieră de a pune totul sub obroc ! Muncitorii trebuie să ceară instituirea *imediată și efectivă* a unui control, care, neapărat, să fie exercitat de către muncitorii îșiși.

Aceasta este principala condiție de reușită, principala condiție pentru evitarea unei catastrofe. Dacă o asemenea condiție nu există, tot restul este înghețăciune. Dar, dacă există, noi nu ne vom grăbi de loc „să luăm 100% din profit“. Noi putem — și trebuie — să fim mai moderati, să trecem *treptat* la o impunere mai justă, noi vom face deosebire între micii acționari și acționarii bogătași, vom lua foarte puțin de la cei dintâi și vom lua foarte mult

(dar *nu* neapărat totul) *numai* de la ceilalți. Numărul marilor acționari este infim, însă rolul lor, ca și totalul bogăției lor, este *enorm*. Putem spune, fără teamă de a greși, că, dacă s-ar face o listă de oamenii cei mai bogăți din Rusia, în număr de *cinci mii sau chiar numai de trei mii* (sau poate chiar numai de o mie), sau dacă s-ar urmări (cu ajutorul controlului *de jos*, exercitat de către funcționarii de bancă, de cei din sindicate etc.) toate firele și legăturile capitalului lor finanțiar, ale legăturilor lor bancare, ar ieși la iveală întregul nod al dominației capitalului, toate bogățiile principale acumulate de el din munca străină, toate rădăcinile, într-adevăr importante, ale „controlului“ asupra producției sociale și a repartiției produselor.

Tocmai *acest* control trebuie trecut în seama muncitorilor. Interesul capitalului cere ca tocmai acest nod, aceste rădăcini să-i fie ascunse poporului. Mai bine să consumăm să dăm, un timp oarecare, „întregul“ profit sau 99% din venit decât să dezvăluim poporului aceste rădăcini ale puterii noastre — aşa gîndesc clasa capitaliștilor și slujitorul ei inconștient, funcționarul.

Noi nu vom renunța în nici un caz la dreptul nostru și la cerința noastră de a deschide poporului tocmai citadela cea mai importantă, citadela capitalului finanțiar, de a o pune tocmai pe ea sub controlul muncitorilor — aşa gîndește și va gîndi muncitorul conștient. Și pe zi ce trece, un număr tot mai mare de săraci, o majoritate tot mai însemnată a poporului, în general un număr tot mai mare de oameni sinceri, care caută în mod cinstit o salvare de la catastrofă, se vor convinge de justețea acestei idei.

Trebuie cucerită tocmai cetatea principală a capitalului finanțiar; fără aceasta, toate frazele și toate proiectele de salvare de la catastrofă sunt o curată înselătorie. În ce privește diversii capitaliști, și chiar majoritatea capitaliștilor, trebuie spus că proletariatul nu numai că nu are de gînd să-i „dezbrace“ (cum s-a „speriat“ Șulghin și a încercat să-i sperie și pe ai săi), nu numai că nu intenționează să le ia „totul“, dar, dimpotrivă, vrea să-i pună la o

muncă folositoare și onorabilă — sub controlul muncitorilor însși.

Ceea ce este mai de folos și mai necesar poporului în acest moment, cînd se apropie catastrofa inevitabilă, este munca *organizatorică*. Minuni de organizare proletără — iată care este astăzi lozinca noastră și care va fi în și mai mare măsură lozinca și cerința noastră atunci cînd proletariatul va fi la putere. Fără organizarea maselor nu se poate introduce obligativitatea generală a muncii, care este absolut necesară, și nu se poate efectua un control cît de cît serios asupra băncilor și a sindicatelor, asupra producției și a repartiției produselor.

Dé aceea trebuie început — și început imediat — cu miliția muncitorească, pentru a trece cu fermitate și principere, în mod treptat, aşa cum se cuvine, la organizarea miliției întregului popor, la înlocuirea poliției și a armatei permanente prin înarmarea generală a poporului. De aceea trebuie promovați organizatori talentați din *toate* păturile poporului, din *toate* clasele, fără a-i exclude cîtuși de puțin pe capitaliști, care *în momentul de față* posedă în mai mare măsură experiență necesară. Sînt multe asemenea talente în popor. În rîndurile țărănimii și ale proletariatu-lui sălășluiesc asemenea forțe, care nu-și găsesc întrebuințare. Ele trebuie promovate de jos, prin muncă practică, dîndu-le sarcina de a lichida cu pricepere „cozile“ într-un raion sau altul, de a organiza cu șicusință comitete de imobil, de a-i uni laolaltă pe oamenii de serviciu, de a organiza o gospodărie model într-un sat sau altul, de a pune în perfectă stare de funcționare o uzină care a trecut în mîinile muncitorilor etc. etc. Promovîndu-i de jos, prin muncă practică, verificînd talentul lor în practică, trebuie să-i facem pe toți „ministra“ — nu în vechiul sens, în sensul de a-i răsplăti prin acordarea unui portofoliu, ci în sensul de a le încredința funcția de instructori ai întregului popor, de organizatori care se deplasează în diferite locuri, de oameni care ajută la statornicirea *pretutindeni* a ordinii celei mai stricte, la economisirea cea mai rigu-

roasă a muncii omenești, la asigurarea celei mai stricte discipline tovărășești.

Iată ce trebuie să explice poporului partidul proletariatului pentru a-l salva de la o catastrofă. Iată ce trebuie el să înfăptuiască, în parte chiar de pe acum, în diferitele regiuni unde pune mâna pe putere. Iată ce trebuie el să înfăptuiască în întregime atunci cînd va cuceri puterea în stat.

„Pravda” nr. 58 și 59
din 29 și 30 (16 și 17) mai 1917

Se tipăreste după textul
apărut în ziar

CU PRIVIRE LA UNIREA INTERNATIONALIȘTILOR

Conferința generală a partidului nostru a hotărît: să se considere necesare, pe baza unei rupturi cu politica de trădare mic-burgheză față de socialism, apropierea și unirea cu grupurile și curentele care se situează în fapt pe poziția internaționalismului⁶³.

Problema unirii a fost discutată, zilele acestea, și la Conferința organizației interraionale a social-democraților uniți din Petrograd.

Căutând să pună în aplicare hotărârile Conferinței generale, Comitetul Central al partidului nostru, care consideră că este foarte de dorit să fie înfăptuită unirea cu „interraioniștii”, a făcut următoarele propuneri (la început aceste propuneri au fost făcute numai în numele tov. Lenin și al cîtorva membri ai Comitetului Central, dar după aceea ele au fost aprobate și de majoritatea membrilor Comitetului Central) :

„Este de dorit ca unirea să fie înfăptuită imediat.

Se va propune Comitetului Central al P.M.S.D.R. să includă neîntîrziat în redacțiile ambelor zare (actuala „Pravda”, care va fi transformată într-un ziar *popular* pe întreaga Rusie, și Organul Central, care va fi fondat în viitorul cel mai apropiat) cîte un reprezentant al interraioniștilor.

Se va propune Comitetului Central să instituie o comisie organizatorică specială pentru convocarea (peste o lună și jumătate) a unui congres al partidului. Conferința interraioniștilor va avea dreptul să desemneze pentru această comisie doi delegați ai săi. Dacă menșevicii, partizani ai

lui Martov, vor ajunge la o ruptură cu „defensiștii”, este de dorit și necesar ca în sus-menționata comisie să fie incluși și delegați de-ai lor.

Libertatea de discuție în jurul problemelor controversate va fi asigurată prin publicarea unor foi de discuții de către editura «Priboi»⁶⁴ și printr-o discuție liberă în revista «Prosvescenie» („Kommunist“)⁶⁵, care urmează să-și reia apariția⁶⁶.

(Schiță citită de N. Lenin, în numele său personal și al cîtorva membri ai Comitetului Central, la 10 mai 1917.)

Interraioniștii, la rîndul lor, au adoptat o altă hotărîre. Ea sună astfel :

„Despre unitate. Luînd în considerare că numai o strînsă unitate a tuturor forțelor revoluționare ale proletariatului :

1) va face din el un luptător de avangardă pentru netezirea drumului spre socialism ;

2) îi va da posibilitatea să devină conducătorul democrației ruse în lupta ei împotriva tuturor rămășișelor regimului semifeudal și a moștenirii lăsate de țarism ;

3) îi va permite să ducă revoluția pînă la sfîrșitul ei decisiv și să rezolve în întregime problema războiului și a păcii, a confiscării pămînturilor, a zilei de lucru de opt ore etc. ;

Consfătuirea e de părere :

a) că o înmănușcare a forțelor, care constituie o necesitate atât de urgentă pentru proletariat, poate fi realizată numai sub steagul Zimmerwaldului și Kientalului, numai pe baza programului partidului și a hotărîrilor lui din 1908 și 1910, 1912 și 1913 ;

b) că nu trebuie să existe nici o organizație muncitorească, fie ea sindicat, club cultural sau cooperativă de consum, și nici un ziar sau revistă muncitorească care să nu urmeze acest steag ;

c) totodată, confătuirea declară că ea sprijină cu toată hotărîrea și cu toată ardoarea înfăptuirea unității pe baza hotărîrilor menționate⁶⁷.

Care hotărîre duce mai repede la unitate, — asta e o problemă pe care trebuie s-o discute acum și s-o lămu-rească toți muncitorii internaționaliști.

În rezoluțiile lor politice, interraioniștii au adoptat, în esență, linia justă a ruperii cu defensiștii.

În aceste condiții, după părerea noastră, orice fărîmițare a forțelor n-ar putea fi prin nimic justificată.

„Pravda” nr. 60
din 31 (18) mai 1917

Se tipărește după textul apărut
în ziar, care a fost
confruntat cu manuscrisul

HARABABURA DIN CAPELELE UNORA

(INCA O DATA DESPRE ANEXIUNI)

Redactorii ziarului „Izvestiia“, care se află în mîinile blocului narodnicilor și menșevicilor, bat toate recordurile în materie de confuzie. În nr. 67 din 16 mai al acestui ziar, ei încearcă să polemizeze cu „Pravda“ și, bineînțeles, potrivit unei detestabile maniere „ministeriale“, ei fac acest lucru fără s-o vizeze nominal. „Pravda“, vedeti dv., are o *noțiune* nebuloasă despre anexiuni, menită să inducă în eroare.

Să ne fie cu iertare, stimați cetăteni miniștri și redactori ministeriabili, dar faptele arată că *numai* partidul nostru a dat, în rezoluțiile sale oficiale, precis formulate, o definiție a anexiunii. Anexiunea (acapararea) este reținerea cu forța a unui popor străin în granițele unui anumit stat. Nici un om care știe să citească și care înțelege rusește *nu* putea să *nu-și* dea seama de acest lucru citind suplimentul la nr. 13 al ziarului „Soldatskaia Pravda“ (rezoluția Conferinței generale din 24—29.IV.1917)⁶⁶.

În ce constă obiecția formulată de redactorii narodnici și menșevici de la „Izvestiia“? În simplul fapt că, potrivit concepției noastre, ar trebui „să se ducă război pînă cînd Germania va fi redusă la ducatul Brandenburgului..., iar Rusia la marele cnezat al Moscovei“ !! O anexiune — și dăscălește această redacție cititorii ei — „este acapararea cu forța a unui teritoriu care în ziua declarării războiului se află în posesiunea unui alt stat“ (mai pe scurt: fără anexiuni = statu-quo, adică restabilirea stării de lucruri existente înainte de război).

Este o imprudență din partea conducătorilor narodnici și menșevici ai Comitetului executiv că încredințează redacția unor oameni. În ale căror capete domnește o asemenea harababură, este, categoric, o imprudență.

Să aplicăm la definiția lor obiecția ridicată de ei împotriva noastră : trebuie „să se ducă război pînă cînd Rusia va retroceda Polonia, iar Germania va retroceda Togo și coloniile din Africa“ ?? Ar fi o absurditate evidentă, și nu numai teoretică, dar și practică, fiindcă soldații din orice țară i-ar lua la goană pe redactorii care ar exprima un asemenea punct de vedere.

Argumentația lor e falsă, din următoarele motive :

1) În definiția teoretică a anexiunii intră noțiunea de popor „străin“, adică de popor care și-a păstrat specificul său și care vrea să ducă o existență de sine stătătoare. Reflectați asupra acestui lucru, stimați concetăteni ; citiți, dacă chestiunea încă nu vă este destul de clară, cele spuse de Engels și Marx cu privire la Irlanda, la teritoriile daneze ale Germaniei, la colonii, și veți vedea în ce halvăți încurcat. Nici ducatul Brandenburgului și nici cnezatul Moscovei n-au vreo legătură cu această chestiune.

2) Este absurdă aici confuzia ce se face între două lucruri ca *noțiunea* de anexiune și chestiunea „pînă cînd să se poarte război“. A face o asemenea confuzie înseamnă a nu înțelege legătura care există între război și interesele și dominația unor anumite clase, înseamnă a renunța la punctul de vedere *al luptei de clasă*, a accepta punctul de vedere mic-burghez al celor ce se situează „în afara claselor“. *Atât timp* cât la putere se află clasa capitaliștilor, popoarele se vor război, în mod inevitabil, „pînă cînd“ va vrea această clasă. Este o iluzie mic-burgheză să crezi că poți ieși din această situație cu ajutorul dezideratelor, revendicărilor și al consfătuirilor.

3) *Atât timp* cât se află la putere clasa capitaliștilor, pacea lor se va reduce în mod *inevitabil* la „un schimb de anexiuni“ : Armenia contra Lorena, colonii contra colonii, Galitia contra Kurlanda etc. Se poate ierta unor ignoranți că închid ochii asupra acestui lucru, dar nu redactorilor de la „Izvestiia“.

4) Cînd proletariatul va pune mâna pe putere — și războiul duce și va duce pretutindeni la acest rezultat — va fi într-ade-

vări posibilă o „pace fără anexiuni“; altminteri ea nu este posibilă.

Când partidul nostru spune: „pace fără anexiuni“, el explică întotdeauna — pentru a-i preveni pe aceia în ale căror capete domnește încă confuzie — că această lozincă trebuie privită ca fiind *indisolubil* legată de revoluția proletară. Numai în legătură cu revoluția proletară este ea justă și necesară, numai linia *acestei revoluții* o trasează ea și numai la dezvoltarea și avîntul acesteia contribuie ea. Cine șovăie neputincios între speranța în capitaliști și speranța în revoluția muncitorească se condamnă la neputință și confuzie în problema anexiunilor în general.

P. S. „Delen Naroda“, în numărul său din 17 mai, se declară de acord cu „Izvestiia“ cînd susține că „fără anexiuni“ este totușa cu „statu-quo“. Încercați o dată, domnilor socialisti-revolutionari sau domnilor menșevici, să spuneți asta clar, precis și răspicat, în numele partidului vostru, al comitetului vostru din Petrograd, al congresului vostru!

„Pravda“ nr. 60
din 31 (18) mai 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

LUPTA ÎMPOTRIVA RUINEI ECONOMICE PRIN SPORIREA NUMĂRULUI COMISIILOR

În numărul din 17 mai, „Izvestia“ publică o rezoluție extrem de lungă, de plăticăoasă și neinteligentă, adoptată de secția ei economică, cu privire la lupta împotriva ruinei.

Strașnică luptă, nimic de zis ! Idei admirabile și planuri excelente se înăbușă într-o rețea de instituții birocratice lipsite de viață. „Secția economică se transformă... — auzi !, auzi ! — „într-o secție a organizării economiei naționale“...

Minunat ! Sîntem pe calea cea bună ! Acum, tu, țara mea, poți fi liniștită ! Secția și-a schimbat *nu-me-le*.

Dar este în general cu puțință „să organizezi economia națională“ fără să ai în mînă puterea de stat ? La asta au uitat să se gîndească cei din Comitetul executiv.

...Secția are *șase* „subsecții“... Așa scrie în § 1 al rezoluției ; al 2-lea paragraf prevede : să se stabilească „o strînsă legătură organizatorică“ ; al 3-lea : să se elaboreze „principiile de bază“ ale reglementării ; al 4-lea : să se stabilească „un strîns contact organizatoric“ cu miniștrii (pe legea mea, asta nu e luată din fabula lui Mujic Vrednîi, ci din nr. 68 din 17 mai al ziarului „Izvestia“, p. 3, col. a 3-a, § 4...); al 5-lea : „guvernul va institui comisii“ ; al 6-lea : „încă din primele zile trebuie elaborat un proiect de lege“ ; al 7-lea : se va proceda imediat „la elaborarea principiilor de bază ale proiectelor de lege“ cu privire la cele cinci alineate...

Înțelepți legiuitori avem noi ! Si demni discipoli ai lui Louis Blanc !

ÎNCĂ O ABATERE DE LA DEMOCRATISM

Narodnicii și menșevicii din redacția ziarului „Izvestiia“ vor să treacă drept socialiști, dar ei nu știu să fie nici măcar democrați. În nr. 68 din 17 mai, ei îndeamnă la o atitudine de „prudență“ față de „lozinca unor realegeri parțiale“. „Deputații — îi dăscălesc ei pe muncitori — trebuie să fie aleși pe un anumit termen, bunăoară pe două-trei luni, dar în nici un caz (!!) pe o săptămână — de la un miting la altul“.

Îi șade bine unui organ oficial să se frământe atâtă din cauza unor realegeri și să îndemne la „prudență“... în ce sens? În sensul că masele trebuie să-și manifeste neîncredere față de acest organ!

Aceasta este prima chestiune.

A doua chestiune: nu obligă oare un democratism conștient ca problema prudenței, de care trebuie să se dea dovedă cu prilejul realegerilor, să fie pusă (dacă e cazul să fie pusă) numai și numai din punctul de vedere al *partinității*? Noi, cei din blocul narodnicilor și menșevicilor, considerăm că linia noastră, a blocului, este justă pentru cutare și cutare motive, iar cea bolșevică este greșită pentru cutare și cutare motive. De ce, dar, sus-zișii redactori, abătîndu-se de la democratism, în loc să facă apel la partinitate invocă ciudatul argument că în alegeri numai în mod excepțional se „poate comite o greșală“? Se poate să nu știe ei că despre „greșala“ făcută de Skobelev și Cernov, prin intrarea lor într-un guvern al capitaliștilor, vorbesc și gîndesc pretutindeni muncitorii,

care consideră că ea *nu constituie cîtuși de puțin o „excepție“?*

A treia chestiune: n-ar trebui oare ca un democrat, dacă și-a propus să ridice problema realegerilor, să recunoască și să sublinieze acel principiu al democrației care prevede dreptul populației de a rechema *oricind* pe oricare dintre mandatarii ei, să destituie pe oricare dintre funcționari?

N-ar trebui oare ca redactorii de la „Izvestiia“, dacă ei țin într-adevăr seama de părerile exprimate de Marx și Engels — în temeiotorii socialismului științific —, să-și amintească de cele scrise despre un asemenea drept de către acești adevărați socialisti?

„Pravda“ nr. 60
din 31 (18) mai 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CUM ÎNCEARCĂ CAPITALIȘTII SĂ SPERIE POPORUL ?

În articolul său de fond din 17 mai, „Finansovaia Gazeta“⁶⁷ scrie :

„Răsturnarea politică, atât de mult dorită și așteptată de toată lumea, ia forma unei revoluții sociale cum n-a mai existat încă nicăieri. «Lupta de clasă», care într-o țară liberă este ceva legitim, firesc, a căpătat la noi caracterul unui război de clasă. Ne amenință un dezastru financiar. Falimentul industriei a devenit inevitabil...“

Pentru a săvîrși revoluția politică a fost de ajuns să se provoace abdicarea lui Nicolaie al II-lea și să fie arestați vreo zece miniștri de-al lui. Acest lucru s-a putut face cu ușurință, într-o singură zi. Pentru a săvîrși o revoluție socială e însă nevoie ca zeci de milioane de cetățeni să fie determinați să abdice de la toate drepturile lor patrimoniale și să fie arestați toți nesocialiștii. Așa ceva nu se poate face nici în zeci de ani“.

Nu-i adevărat, stimați concetăteni, ceea ce spuneți dv. este un neadevăr flagrant ! Vă place să denumiți „revoluție socială“ trecerea *controlului* asupra industriei în mîinile muncitorilor. Dv. faceți aici trei greșeli monstruoase :

În primul rînd, revoluție socială a fost și cea de la 27 februarie. Orice răsturnare politică, dacă nu se reduce la înlocuirea unei cliici prin alta, este o revoluție socială, — însă chestiunea care se pune aici este asta : revoluție socială *a cărei clase* ? Revoluția de la 27 februarie 1917 a însemnat trecerea puterii din mîinile moșierilor iobagiști, în frunte cu Nicolaie al II-lea, în mîinile burgheziei. A fost revoluția socială a *burgheziei*.

Recurgînd la o terminologie greoaie și greșită sub raport științific și făcînd confuzie între revoluția „socială“ și cea „socialistă“, „Finansovaia Gazeta“ vrea să ascundă po-

porului faptul, atât de evident, că muncitorii și țărani nu se pot mulțumi cu luarea puterii de către burghezie.

Acest fapt simplu și clar, domnii capitaliști îl trec sub tăcere, înșelându-se pe ei și înșelând și poporul.

În al doilea rînd, marele război imperialist din 1914—1917 trebuie să fie și el calificat drept unul „cum n-a mai existat nicăieri“. „N-a mai existat nicăieri“ o asemenea ruină, asemenea atrocități cumplite, asemenea calamități și o asemenea *prăbușire a întregii culturi*. Nu nerăbdarea cuiva, nu propaganda cuiva, ci condițiile obiective, caracterul fără precedent al acestei prăbușiri a întregii culturi, — iată ce face să fie necesară trecerea la controlul asupra producției și repartiției, asupra băncilor, fabricilor etc.

Altminteri — și nu exagerăm cînd spunem acest lucru — este inevitabilă pieirea a zeci de milioane de oameni.

Dar în condițiile de libertate create de „răsturnarea politică“ de la 27 februarie, în condițiile existenței unor Soviete de deputați ai muncitorilor, țăraniilor etc., efectuarea unui asemenea control *nu este cu puțință* fără o influență predominantă a muncitorilor și țăraniilor, fără subordonarea minorității populației față de majoritate. Oricît v-ați indigna dv., altfel nu se poate face.

În al treilea rînd — și acesta este lucrul principal —, chiar și pentru revoluția socialistă *nu este cîtuși de puțin nevoie ca „zeci de milioane de cetăteni să fie determinați să renunțe la toate drepturile lor patrimoniale“*. Chiar și pentru socialism (or, controlul asupra băncilor și fabricilor *încă nu este socialism*) nu este de loc nevoie de așa ceva.

Aceasta este o josnică calomnie la adresa socialismului. Nici un socialist n-a propus vreodată ca „zeci de milioane“ de cetăteni, adică de țărani mici și mijlocași, să fie depozietați de avutul lor (= „să fie determinați să renunțe la toate drepturile lor patrimoniale“).

Nimic din toate astea !

Toți socialistii au respins întotdeauna o asemenea absurditate.

Socialiștii vor să-i determine *numai* pe moșieri și pe capitaliști „să abdice“. Pentru a da o lovitură decisivă batjocurii la adresa poporului — la care se dedau, de

pildă, proprietarii minelor de cărbuni, dezorganizând și sabotând producția — e de ajuns ca *cîteva sute* sau, cel mult, o mie-două de milionari care dețin în mânile lor finanțele, comerțul și industria să fie determinați „să abdice“.

Așa ceva ar fi cu totul suficient pentru a frînge împotrivirea capitaliștilor. Nici chiar acestui *grup restrîns de bogătași nu e nevoie* să i se ia „*toate*“ drepturile patrimoniale; li se poate lăsa și proprietatea asupra multor obiecte de uz personal, precum și un anumit venit de proporții modeste.

A frînge împotrivirea cîtorva sute de milioane — aceasta și numai aceasta este sarcina care se impune. În felul acesta — și numai în felul acesta — *putem* fi salvați de la dezastru.

*„Pravda“ nr. 61
din 1 iunie (19 mai) 1917*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

ÎNCĂ O FĂRĂDELEGE A CAPITALIȘTILOR

Nu de mult au fost demascați la Petrograd — într-un raport prezentat de o delegație muncitorească din bazinul Donețului — domnii proprietari de mine de cărbuni din această regiune, care *dezorganizează* în mod criminal și opresc producția, condamnînd (pentru a-și apăra dreptul lor „sacru” la profituri fabuloase) pe muncitori la șomaj, țara la foamete, iar industria la criză din cauza lipsei de cărbuni.

Azi am primit o telegramă din care aflăm despre comportarea tot atât de insolentă și de criminală a proprietarilor de mine de cărbuni dintr-un alt colț al Rusiei. Iată cuprinsul acestei telegrame, care a fost trimisă Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților, precum și către trei miniștri (cuvintele din paranteze reprezintă corecturile făcute de noi în text) :

„(Sovietul) de deputați ai soldaților și sindicatul funcționarilor de la minele de cărbuni Michelson din Sudja au înlăturat, la 29 aprilie, 9 persoane din administrația minelor, din cauză că conduceau treburile într-un mod criminal și provocator, ceea ce amenință să ducă la înșetarea lucrului în mine. Conducerea minei a fost încredințată (unui) consiliu de ingineri și unei comisii tehnice care se află sub controlul direct al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților. O comisie a organizațiilor de conducere din Tomsk, cercetînd cazul, a confirmat hotărîrea noastră.

La 11 mai, Michelson a comunicat, printr-o telegramă, că refuză să plătească salariile muncitorilor; cerem restaurarea deplină. Restaurarea este imposibilă * ; minele sunt amenințate de anarhie, iar pe muncitori îi amenință mizeria. Luați măsuri de urgență, trimînd o

* Sensul nu este clar: nu înseamnă că, în caz de înșetare a lucrului, va fi greu, sau aproape imposibil, ca el să fie reluat?

jumătate de milion de ruble, hotărîți soarta minelor, confiscați-le. Minele lucrează pentru apărare; extracția zilnică: 135 000 de puduri; încetarea lucrului amenință circulația pe căile ferate și (activitatea) uzinelor. Deocamdată, munca se desfășoară normal. Plata salariilor pe martie-aprilie n-a fost terminată. Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților, sindicatul funcționarilor».

Nici nu s-ar putea găsi o expresie mai nimerită decât aceea care a fost folosită în această telegramă trimisă de Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților și de sindicatul funcționarilor: capitaliștii „conduceau treburile într-un mod criminal și provocator”.

Și se vor dovedi a fi complici la această crimă toți membrii guvernului provizoriu, inclusiv miniștrii care se pretend socialiști, dacă împotriva dezastrului ce se apropie vor continua „să lupte” numai prin rezoluții, comisii, tratative cu patronii, dacă vor continua „să-și piardă timpul cu sfaturi răsuflate acolo unde-i vorba de autoritate (împotriva capitaliștilor)“ *.

„*Pravda*“ nr. 61
din 1 iunie (19 mai) 1917

*Se tipăreste după textul
ziarului „Pravda“*

* Din fabula lui Kirov: „Motanul și bucătarul”. — *Nota trăd.*

MINCIUNĂ ȘI NIMIC ALTCEVA DECÎT MINCIUNĂ

„Edinstvo“ *⁶⁸ (unitate cu burghezia) afirmă azi că „leniniștii susțin că Kurlanda este o provincie germană“.

Aceasta e o minciună. Aceasta e o afirmație în spiritul celor de la „Russkaia Volea“ și „Reci“ și nu e altceva decât o minciună.

„Pravda“ a aruncat o provocare lui „Reci“ și altor ziare: dați dv. o definiție a anexiunii care să fie valabilă atât pentru anexiunile germane cât și pentru cele engleze și cele rusești.

Ziarele burgheze (printre care și „Edinstvo“) nu sunt în stare să răspundă la această întrebare și de aceea încercă să iasă din încurcătură repetînd într-o minciună lor. Să le fie rusine!

Scriș la 18 (31) mai 1917

*Publicat la 1 iunie (19) mai 1917
în ziarul „Pravda“ nr. 61*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

* — edinstvo — unitate. — *Nota trad.*

SCRISOARE CĂTRE REDACȚIE

Ziarele au publicat încă o dată informația, cu totul falsă că eu, din motive ce n-au fost stabilite, n-am venit la congresul țărănesc, m-am eschivat etc. În realitate trebuia să iau cuvântul miercuri, și era gata să mă duc acolo, cînd am fost informat că atunci figura pe ordinea de zi problema organizatorică, iar discuțiile asupra problemei agrare au fost temporar suspendate; la fel s-a întîmplat și astăzi, adică joi. Rog încă o dată să nu se dea crezare nici unui ziar în afara de „Pravda“.

N. Lenin

Scris la 18 (31) mai 1917

*Publicat la 1 iunie (19 mai) 1917
în ziarul „Pravda“ nr. 61*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

A DISPĂRUT OARE DUALITATEA PUTERII ?

Nu, n-a dispărut. Ea se menține încă. Problema cardinală a oricărei revoluții, problema puterii de stat, continuă să rămînă imprecisă, instabilă, vădit tranzitorie.

Faceți o comparație între ziarele guvernamentale — de pildă ziarul „Reci“, de o parte, și „Izvestiia“, „Delo Naroda“, „Raboceaia Gazeta“, de altă parte. Aruncați-vă privirea asupra scurtelor comunicate oficiale — prea scurte, din păcate —, care ne arată ce se petrece la ședințele guvernului provizoriu, cum „amînă“ el dezbaterea problemelor celor mai importante, pentru că nu e în stare să adopte o orientare precisă. Citiți cu atenție rezoluția din 16 mai a Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților cu privire la problema — cea mai esențială, cea mai importantă — a măsurilor în vederea luptei împotriva ruinei, împotriva inevitabilei catastrofe ce ne amenință, și vă veți convinge că dualitatea puterii a rămas absolut intactă.

Toți recunosc că țara merge cu pași repezi spre catastrofă, dar caută să scape prin diverse tertipuri.

Oare nu este tertip faptul că o rezoluție în legătură cu o problemă ca aceea a catastrofei, și adoptată într-un moment ca acela prin care trecem noi astăzi, îngrämadăște comisii peste comisii, secții peste secții, subsecții peste subsecții? Că în cazul, nemaiomenit de scandalos, al proprietarilor de mine de cărbuni din bazinul Donețului, care au fost demascați ca unii ce dezorganizează în mod premeditat producția, același Comitet executiv adoptă o rezoluție în care, de asemenea, nu găsești nimic altceva

decît deziderate pioase? Să se fixeze prețurile, să se reglementeze profiturile, să se stabilească minimul de salariu, să se treacă la formarea de trusturi reglementate de stat — prin intermediul cui? și în ce fel? „Prin intermediul instituțiilor centrale și locale ale bazinului Doneț-Krivoirog. Aceste instituții trebuie să aibă un caracter democratic și din ele trebuie să facă parte reprezentanți ai muncitorilor, ai patronilor, ai guvernului și ai organizațiilor democratice revoluționare“!

Ar fi de rîs dacă n-ar fi atât de trist.

Căci este îndeobște cunoscut că asemenea instituții „democratice“ au existat și există atât în provincie cât și la Petrograd (același Comitet executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților) și că ele n-au fost în stare să facă absolut nimic. De la sfîrșitul lunii martie — al lunii martie! — au loc tratative între muncitorii și proprietarii de mine din bazinul Donețului. A trecut mai bine de o lună și jumătate, și rezultatul este că muncitorii din această regiune se văd nevoiți să constate că proprietarii de mine dezorganizează în mod conștient producția!

Și poporului i se servesc iarăși promisiuni, comisii, adunări de reprezentanți ai muncitorilor și industriașilor (nu cumva pe bază de paritate?), și de fiecare dată se repetă povestea cu cocoșul roșu!

Rădăcina răului se află în dualitatea puterii. Greșelile narodnicilor și menșevicilor își au rădăcina în neînțelegerea luptei de clasă, pe care ei vor s-o înlocuiască sau s-o estompeze, s-o domolească prin fraze, promisiuni, tertipuri, comisii din care „să facă parte“ reprezentanții... aceluiași guvern de dualitate a puterii!

Capitaliștii au strîns în timpul războiului bogății nemaiomenite, de-a dreptul scandaluoase. Ei au de partea lor majoritatea membrilor guvernului. Ei vor să aibă în mîinile lor întreaga putere și nu pot, din punctul de vedere al poziției lor de clasă, să nu tindă spre acapararea întregii puteri, să nu caute s-o apere.

Masele muncitoare, care formează imensa majoritate a populației, care au în mîinile lor Sovietele, care simt forță pe care o reprezintă ele ca majoritate, cărora li se promite pretutindeni „democratizarea“ vieții, care știu că democra-

ția înseamnă dominația majorității asupra minorității (*și nu invers*, cum vor capitaliștii), care au ajuns să obțină o îmbunătățire a traiului lor abia de la începutul revoluției (și încă nu peste tot), iar nu de la începutul războiului, nu pot să nu năzuiască spre trecerea întregii puteri în mâinile poporului, adică ale majorității populației, astfel ca totul să se hotărască de către majoritate, adică potrivit voinei muncitorilor împotriva unei minorități, împotriva capitaliștilor, iar nu pe baza unei „înțelegeri” între majoritate și minoritate.

Dualitatea puterii dăinuie încă. Guvernul capitaliștilor rămîne tot un guvern al capitaliștilor, cu toată anexa pe care și-a creat-o sub forma unei minorități de narodnici și menșevici. Sovietele continuă să fie tot o organizație a majorității. Conducătorii narodnici și menșevici se zbat neputincioși, vrînd să stea în două luntri.

Iar criza se adîncește mereu. Cît de departe au ajuns lucrurile ne-o arată *nelegiurile* comise, cu o nemaipomenită insolență, de către capitaliștii proprietari de mine de cărbuni, faptul că ei *sabotează și opresc* producția. Crește șomajul. Se vorbește de lock-outuri. De fapt, lock-outurile *încep* tocmai prin dezorganizarea producției de către capitaliști (fiindcă, după cum se știe, cărbunele este *pîinea industriei ! !*), tocmai prin creșterea șomajului.

Întreaga răspundere pentru această criză, pentru catastrofa ce se apropie cade asupra conducătorilor narodnici și menșevici. Fiindcă tocmai ei sunt, în momentul de față, conducătorii Sovietelor, adică ai majorității. Este inevitabil ca minoritatea (capitaliștii) să nu se supună majorității. Cine n-a uitat tot ce ne învață știința, ca și experiența tuturor țărilor, cine n-a dat uitării lupta de clasă nu va aștepta cu încredere să se ajungă la o „înțelgere” cu capitaliștii într-o chestiune atât de esențială și atât de arzătoare.

Majoritatea populației — adică Sovietele, adică muncitorii și țăranii — ar avea deplina posibilitate de a salva situația, de a împiedica pe capitaliști să dezorganizeze și să opreasca producția, de a o pune imediat, efectiv, sub controlul său dacă n-ar fi la mijloc politica „conciliatoare”

a conducătorilor narodnici și menșevici. Ei poartă întreaga răspundere pentru criză și pentru catastrofă.

Dar altă soluție decât aceea pe care o indică hotărîrea majoritatii, a muncitorilor și țărănilor, împotriva minorității, a capitaliștilor, *nu există*. Nici un fel de amînare nu va ajuta la nimic ; ea va face doar să se agraveze boala.

Din punctul de vedere al marxismului, „conciliatorismul“ conducătorilor narodnici și menșevici este o manifestare a oscilărilor micii burghezii, care nu are încredere în muncitori, care se teme s-o rupă cu capitaliștii. Aceste oscilări sunt inevitabile, după cum inevitabilă este și lupta noastră, a partidului proletar, care cauță să biruie oscilațiile, să explice poporului necesitatea de a reface, de a organiza, de a spori producția, împotriva voinței capitaliștilor.

Altă ieșire din această situație nu există. Ori înapoi, spre atotputernicia capitaliștilor, ori înainte, spre o democrație reală, în care majoritatea să fie aceea care să hotărască. Actuala dualitate a puterii nu se poate menține multă vreme.

„Pravda“ nr. 62
din 2 iunie (20 mai) 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

DESPRE „OCUPAREA CU DE LA SINE PUTERE“ A PĂMÎNTURILOR

(ARGUMENTELE INCONSISTENTE ALE „SOCIALIȘTILOR-REVOLUȚIONARI“)

În nr. 10 din 19 mai al ziarului „Izvestiia Vserossiiskogo Soveta Krestianskikh Deputatov“⁶⁹ a fost publicat un referat al lui S. Maslov, care cuprinde unele considerații în legătură cu „ocuparea pămînturilor“. „În unele locuri — a spus dînsul —, țărânimă caută să-și exercite dreptul ei asupra pămîntului prin ocuparea cu de la sine putere a pămînturilor moșierești încercinat. Se pune întrebarea în ce măsură este indicat acest procedeu“.

S. Maslov consideră că nu este indicat acest procedeu și invocă în sprijinul său patru argumente. Să le examinăm cu atenție.

Primul argument: rezervele de pămînt în Rusia nu sunt repartizate în mod egal în diferitele regiuni și gubernii. Menționând acest fapt indisutabil, S. Maslov spune:

„Nu e greu de închipuit ce complicații se vor ivi în calea unei juste rezolvări a problemei agrare dacă fiecare gubernie sau regiune va pretinde, cu drept de exclusivitate, pămînturile din cuprinsul ei și le va ocupa pentru sine. Nu e greu de prevăzut ce se va întâmpla dacă țărani din unele sate vor pune stăpînire pe pămînturile moșierilor vecini, în timp ce ceilalți țărani vor rămîne fără pămînt“.

Acest raționament este în vădită, flagrantă contradicție cu realitatea. El lovește în cei cărora le-ar trece prin minte să-i sfătuiască pe țărani să ia în stăpînire — cu titlu de proprietate — pămîntul, și încă în mod neorganizat. Să pună stăpînire pe el, să-l împartă, și cu asta basta.

Asta ar fi, într-adevăr, culmea anarchismului, culmea absurdității.

Cine a propus o asemenea absurditate, ce partid, nu știm. Dacă acest lucru l-a avut în vedere S. Maslov înseamnă că el se bate cu morile de vînt. Așa ceva e ridicol.

Partidul nostru, P.M.S.D.R. (bolșevic), într-o rezoluție precis formulată, a propus ca proprietatea asupra pământului să treacă în mânile întregului popor. Prin urmare, noi respingem orice luare în stăpînire — cu titlu de proprietate — a pământului.

Dar nu despre asta este vorba, și S. Maslov s-a trădat singur cînd a pomenit de lucrul cel mai important și mai esențial: ocuparea pământurilor moșierești. Aici e esențialul. Aici e miezul problemei. Aceasta e chestiunea în jurul căreia se tot învîrtește S. Maslov.

Pământurile moșierești trebuie confiscate *imediat*, adică proprietatea asupra acestor pământuri trebuie desființată *imediat* și *fără nici o răscumpărare*.

Dar cum rămîne cu *posesiunea* acestor pământuri? Cine trebuie să le ia numai decît în posesiune, să le însămînzeze? Țăranii localnici, și în mod organizat, adică pe baza hotărîrii adoptate de majoritate. Acesta este sfatul pe care-l dă partidul nostru. Pământurile moșierești să fie trecute *imediat* în posesiunea țăranilor localnici, iar proprietatea asupra lor să rămînă poporului. Dreptul *definitiv* de posesiune va fi stabilit de Adunarea constituantă (sau de Sovietul Sovietelor din Rusia dacă poporul îl va transforma într-o Adunare constituantă).

Ce legătură există între toate astea și răspîndirea inegală a rezervelor de pămînt în diferitele regiuni? E clar că nu există nici o legătură. Această răspîndire inegală se va menține, în orice caz, pînă la convocarea Adunării constituante, indiferent de orice planuri, adică indiferent de planul moșierilor, acela al lui S. Maslov sau de al nostru.

S. Maslov n-a făcut altceva decît să abată atenția țăranilor de la problema propriu-zisă. El a cocoloșit esențialul prin vorbe goale, care n-au nici o legătură cu chestiunea.

Esențialul îl constituie aici problema pământurilor moșierești. Moșierii vor să-și păstreze pământurile. Noi vrem să le trecem *imediat* în mânile țăranilor *fără nici o răs-*

cumpărare, fără nici o plată. Maslov vrea să provoace tărăganeli cu ajutorul „camerelor de conciliere“.

O asemenea poziție este dăunătoare. Tărăganilele sunt păgubitoare. Trebuie ca moșierii să se supună imediat voinței majorității, voinței țăranilor, iar nu ca majoritatea (țăranii) să fie „conciliată“ cu minoritatea (moșierii). O asemenea conciliere ar constitui o favoare nelegitimă, nejustă, nedemocratică acordată moșierilor.

Al doilea argument al lui S. Maslov :

„Țăranii caută să ia în stăpînire pământurile, în speranța că, dacă vor apuca să are ceva, atunci totul le va rămâne lor. Acest lucru săt în stare să-l facă numai gospodăriile tărănești care au un număr suficient de brațe de muncă și de cai. Familiile fără cai și cele care, în urma mobilizării, au rămas cu un număr mult mai redus de brațe de muncă nu vor fi în stare să recurgă la metoda ocupării pentru a se asigura cu pămînt. Este clar deci că această metodă poate să prezinte avantaje pentru gospodăriile mai puternice și chiar pentru cele cu pămînt mai mult, dar nu pentru cele care au cel mai mult nevoie de pămînt“.

Și acest argument reprezintă un neadevăr flagrant. S. Maslov caută să abată din nou atenția țăranilor de la ceea ce este esențial, de la problema pământurilor moșierești. Fiindcă, dacă țăranii vor lua pământurile moșierești nu „prin ocuparea lor“ (adică fără plată, aşa cum propun moșierii și S. Maslov), se va produce vreo schimbare? Oare pentru a luce pământurile luate în arendă de la moșieri nu e nevoie de cai și de brațe de muncă? Și familiile care au pus forțe de muncă la dispoziția armatei pot lua pămîntul în arendă deopotrivă cu familiile numeroase?

În această privință, toată deosebirea dintre partidul nostru, al bolșevicilor, și Maslov constă în aceea că el propune să se ia pămîntul de la moșieri cu plată și în urma unei înțelegeri cu caracter „conciliator“, în timp ce noi propunem ca el să fie luat imediat și fără plată.

Problema celor bogați din rîndurile țărănimii n-are nici o legătură cu chestiunea în discuție. Mai mult chiar: pentru cei săraci este mai avantajos să ia pămîntul fără plată, pe cind celor bogați le e mai ușor să-l ia cu plată.

Ce măsuri sînt posibile și necesare pentru ca țăranul bogat să nu-l nedreptășească pe cel sărac?

1) De hotărît să hotărască majoritatea (cei săraci sînt mai numeroși decît cei bogați), adică tocmai ce propunem și noi;

2) Țăranii săraci să-și aibă organizarea lor aparte, pentru ca ei să discute în mod *separat* interesele lor *speciale*, adică tocmai ce propunem și noi;

3) Arătura în comun, cu vite comune și cu unelte comune, a pămînturilor moșierești, sub conducerea Sovietelor de deputați ai muncitorilor agricoli, adică tocmai ce propunem și noi.

Tocmai aceste două din urmă măsuri, care sînt cele mai importante, nu le susține partidul „socialiștilor-revoluționari”. Ceea ce e cît se poate de regretabil.

Al treilea argument:

„La început, în primele zile ale revoluției, cînd în armată, printre soldați, a început să se răspindească zvonul că acolo, în țară, se împarte pămîntul, mulți dintre ei, de teamă să nu fie nedreptățiți la împărțeală, s-au lăsat stăpîniți de dorința aprigă de a pleca acasă, ceea ce a făcut să sporească numărul cazurilor de dezertare”.

Acest argument se referă la o *împărțire imediată a pămînturilor*, pentru a fi luate *în proprietate*. Nimeni n-a propus aşa ceva și de data asta S. Maslov nimerește alăturea de țintă!

Al patrulea argument:

„În sfîrșit, ocuparea pămînturilor atrage după sine pericolul unei reduceri a suprafeteelor însămînțate. Se cunosc cazuri cînd țăranii, ocupînd pămînturile moșierești, le însămînțează prost, cu o cantitate redusă de semințe, sau își lasă neînsămînțate propriile lor pămînturi. Acum, cînd țara noastră are atîta nevoie de alimente, o asemenea situație este absolut inadmisibilă”.

Ei bine, dar acesta este un argument cît se poate de prost, care nu va face decît să stîrnească rîsete! Reiese că, dacă pămînturile moșierești vor fi luate cu plată, vor fi lucrate mai bine!

Nu te face de rîs, stimate cetățean S. Maslov, cu asemenea argumente!

Dacă țărani însămîntează prost ogoarele înseamnă că ei, și *anume țărani săraci*, trebuie sprijiniți prin trecerea la cultivarea în comun a pămîntului în mari gospodării. Un alt mijloc de a sprijini pe țărani săraci *nu există*. Și tocmai acest mijloc, din păcate, *nu-l* propune S. Maslov...

Adevărul ne obligă să arătăm că și S. Maslov, pe cît se vede, și-a dat seama de subrezenia argumentelor sale, fiindcă, spunând cele de mai sus, el adaugă imediat :

„Acum, după cele arătate aici, simt că unii dintre dv. sănt gata să ridice obiecții, să spună : cum aşa, ni se recomandă să lăsăm totul cum a fost, cînd noi am îndurat atîta de pe urma proprietății moșierești. Eu n-am să vă fac nici o propunere“.

Tocmai asta e ! Din cele spuse de S. Maslov reiese că dînsul ar vrea să lase totul cum a fost (deși *nu* vrea aşa ceva). Înseamnă că argumentele invocate de dînsul sănt foarte subrede.

De hotărît trebuie să hotărască țărani însiși. De propus trebuie să propună *partidele*. Partidul nostru propune ceea ce am arătat eu mai sus și ceea ce a fost expus în mod precis și amănunțit în rezoluțiile noastre⁷⁰ (supliment la nr. 13 al ziarului „Soldatskaia Pravda“, prețul 5 copeici).

„Pravda“ nr. 62
din 2 iunie (20 mai) 1917
Semnat : N. Lenin

Se tipărește după textul
apărut în ziar

MATERIALE PENTRU REVIZUIREA PROGRAMULUI PARTIDULUI

Scris în aprilie—mai 1917

Publicat în prima jumătate a lunii iunie 1917, în broșura „Materiale pentru revizuirea programului partidului”, apărută în editura „Priboi”, Petrograd

Se tipărește după textul broșurii

1

PREFATĂ

Comitetul Central al Partidului muncitoresc social-democrat („bolșevic“) din Rusia a însărcinat pe semnatarul acestor rînduri să publice neîntîrziat materialul care a fost pregătit în vederea revizuirii programului partidului și care a fost deja pus la dispoziția Comitetului Central.

Acest material este alcătuit din următoarele :

a) Un proiect inițial de modificare a părții teoretice și politice a programului, care a fost prezentat de autorul acestor rînduri la Conferința generală a P.M.S.D.R. din 24—29 aprilie 1917 și examinat numai în cadrul comisiei instituite de conferință în vederea elaborării acestei probleme.

b) Observațiile făcute de comisie și de unii din membrii ei cu privire la acest proiect, cât și în legătură cu el.

c) Răspunsul meu la aceste observații.

d) Proiectul complet de modificare a programului economic minimum, care a fost elaborat la Conferința din 24—29 aprilie 1917, de subcomisia pentru protecția muncii.

e) Proiectul de modificare a acelor puncte din programul partidului care se referă la învățămîntul public ; el e însoțit de scurte explicații. Acest proiect a fost întocmit după conferință, de către N. K. Krupskaia⁷¹.

Publicînd acest material, mă mărginesc să fac doar unele observații, extrem de scurte, întrucât consider că principala sarcină a partidului în momentul de față este ca, prin publicarea acestui material, să atragă un număr cât mai

mare de tovarăși la o participare activă la întocmirea programului partidului.

Intrucât toate proiectele de modificări enumerate mai sus alcătuiesc, în ansamblul lor, proiectul textului complet al noului program, eu public, la sfîrșitul prezentei broșuri, *atât* textul vechi *cât și* pe cel nou, în aşa fel ca cititorii să aibă în fața lor întregul material într-o formă *cât* mai accesibilă pentru a face o comparație și a introduce modificări.

Din însărcinarea Comitetului Central, mă adresez tuturor tovarășilor, membri de partid, ca și tuturor simpatizanților partidului, cu rugămintea de a reproduce, pe scară *cât* mai largă, acest material în publicațiile de partid, să-l facă cunoscut *tuturor* membrilor de partid și să trimită la redacția ziarului „Pravda“ (Moika, 32, Petrograd, cu mențiunea: pentru Comitetul Central, materiale pentru vizuirea programului) toate observațiile și proiectele lor.

20 mai 1917

N. Lenin

2

**PROIECT DE MODIFICARE
A PĂRȚII TEORETICE ȘI POLITICE,
PRECUM ȘI A ALTOR PĂRȚI ALE
PROGRAMULUI**

La sfîrșitul părții principale a programului (după cunintele : „punctul de vedere al proletariatului“) să se introducă :

Capitalismul mondial a ajuns în vremea noastră — și anume de pe la începutul secolului al XX-lea — la treapta imperialismului. Imperialismul, sau epoca capitaliste finanțiar, este epoca unei economii capitaliste ajunse la un înalt grad de dezvoltare, cînd uniunile monopoliste ale capitaliștilor — sindicale, cartelurile, trusturile — au căpătat o importanță hotărîtoare, capitalul bancar, de o înaltă concentrare, s-a contopit cu cel industrial, exportul de capital în țările străine a căpătat proporții foarte mari, întreaga lume este deja împărțită din punct de vedere teritorial între cele mai bogate țări și a început împărțirea lumii din punct de vedere economic între trusturile internaționale.

În aceste condiții, războaiele imperialiste — adică războaiele care au ca obiectiv dominația asupra lumii, cucerirea piețelor necesare pentru capitalul bancar, sugrumarea popoarelor mici și slabe — sunt inevitabile. Si tocmai un asemenea război este primul mare război imperialist, din anii 1914—1917.

Gradul extrem de înalt de dezvoltare a capitalismului mondial în general, înlocuirea liberei concurențe prin capitalismul monopolist, pregătirea de către bănci, precum și de către uniunile de capitaliști a unui aparat pentru reglementarea socială a procesului de producție și a repartiției produselor, creșterea scumpetei, care e legată de întă-

rirea monopolurilor capitaliste, și întăirea asupririi clasei muncitoare de către sindicate*, îngreuiarea enormă a luptei ei economice și politice, grozăviile, calamitățile, ruina și sălbăticirea pe care le aduce cu sine războiul imperialist, — toate acestea fac ca treapta atinsă azi de dezvoltarea capitalismului să se transforme într-o eră a revoluției proletare, sociale.

Această eră a început.

Numai revoluția proletară, socialistă poate scoate omenirea din impasul în care au adus-o imperialismul și războaiele imperialiste. Oricît de mari ar fi greutățile revoluției și oricare ar fi eventualele ei insuccese vremelnice, oricît de puternice ar fi valurile contrarevoluției, victoria finală a proletariatului este inevitabilă.

De aceea, în epoca prin care trecem, datorită condițiilor obiective existente, se pune la ordinea zilei pregătirea directă și multilaterală a proletariatului pentru cucerirea puterii politice, în vederea înfăptuirii măsurilor economice și politice care formează conținutul revoluției sociale.

Îndeplinirea acestei sarcini, pentru care e nevoie de o încredere deplină, de o alianță frătească cît mai strânsă și de o unitate directă de acțiune revoluționară a clasei muncitoare din toate țările înaintate, nu este cu puțină fără o ruptură imediată și principală cu denaturarea burgheză a socialismului, care a ieșit învingătoare în păturile superioare ale marii majorități a partidelor social-democrate oficiale. O asemenea denaturare este, pe de o parte, curențul social-șovinismului⁷², al socialismului în vorbe și al șovinismului în fapte, care încearcă să mascheze apărarea intereselor prădalnice ale „propriei“ sale burghezii naționale prin lozinca „apărării patriei“, iar pe de altă parte curențul, tot atât de larg și de internațional, al așa-zisului „centru“⁷³, care este pentru unitate cu social-șoviniștii, pentru menținerea sau îmbunătățirea Internaționalei a II-a, ajunsă în stare de faliment, și care oscilează între social-șovinism

* E vorba, bineînțeles, de sindicalele capitaliștilor. — Notă trad.

și lupta revoluționară-internaționalistă dusă de proletariat în vederea înfăptuirii orînduirii socialiste.

În programul-minimum să fie înlăturat tot începutul (de la cuvintele : „Pe calea“ și pînă la § 1) și să fie înlocuit cu următoarele :

În momentul de față, cînd în Rusia guvernul provizoriu, care aparține clasei capitaliștilor și care se bucură de încredere — subredă prin forța lucrurilor — a maselor largi ale populației mic-burgheze, și-a luat obligația să convoace Adunarea constituantă, în fața partidului proletariatului să sarcina directă de a lupta pentru o orînduire de stat menită să asigure cel mai bine atît dezvoltarea economică și drepturile poporului în general, cît și posibilitatea unei treceri cît mai nedureroase la socialism în special.

Partidul proletariatului nu se poate mărgini la republică democratică burghezo-parlamentară, care pretutindeni în lume menține și caută să eternizeze instrumentele monarhice de asuprire a maselor — poliția, armata permanentă, funcționărimea privilegiată.

Partidul luptă pentru o republică mai democratică, proletar-țărănească, în care poliția și armata permanentă să fie complet înlăturate și înlocuite cu înarmarea generală a poporului, cu o milîtie care să cuprindă întregul popor ; toți funcționarii să fie nu numai eligibili, dar și revocabili în orice moment, la cererea majorității alegătorilor lor ; salariile tuturor funcționarilor, fără excepție, să fie stabilite în aşa fel, încît să nu depășească salarul mediu al unui bun muncitor ; instituțiile reprezentative-parlamentare să fie înlocuite, treptat, prin Soviete de reprezentanți ai poporului (ai diferitelor clase și profesioni sau ai diferitelor localități), avînd atribuția de a legifera și, totodată, de a traduce în viață legile adoptate.

Constituția republicii democratice ruse trebuie să asigure :

§ 1. Suveranitatea poporului, adică concentrarea întregii puteri supreme de stat în mîinile reprezentanților poporului, care să fie eligibili și revocabili în orice moment de către popor și să alcătuiască o singură Adunare populară, o singură Cameră.

§ 2. — să se adauge :

Reprezentare proporțională în toate alegerile ; revocabilitatea în orice moment a tuturor delegaților și a tuturor celor aleși, fără excepție, pe baza unei hotărâri adoptate de majoritatea alegătorilor lor.

§ 3. — să se adauge :

Desființarea oricărora autorități locale și regionale numite de stat*.

În § 8, ultima frază să fie formulată astfel :

Introducerea limbii materne în toate instituțiile locale publice și de stat ; desființarea limbii de stat obligatorii.

§ 9 să fie modificat astfel :

Dreptul pentru toate națiunile care fac parte din stat de a se despărți în mod liber și de a forma un stat propriu. Republica poporului rus trebuie să atragă spre ea alte popoare sau naționalități nu prin violență, ci numai prin înțelegere de bunăvoie în vederea creării unui stat comun. Unitatea și alianța frătească a muncitorilor din toate țările nu se împacă cu violența directă sau indirectă împotriva altor naționalități.

§ 11 să fie modificat precum urmează :

Alegerea de către popor a judecătorilor și a persoanelor care dețin funcții civile, ca și a celor din armată ; revocabilitatea tuturor acestora în orice moment, pe baza unei hotărâri a majorității alegătorilor lor.

§ 12 să fie modificat astfel :

Înlocuirea poliției și a armatei permanente prin înarmarea generală a poporului ; muncitorii și funcționarii trebuie să primească de la capitaliști, pentru timpul pe care-l consacră serviciului public în milizia întregului popor, salariul obișnuit.

După punctul din program în care e vorba de finanțe (după cuvintele : „pe venit și pe succesiuni“) să se introducă :

* Vezi în „Pravda“ nr. 68 din 28 mai 1917 considerațiile lui F. Engels în legătură cu punctul de vedere al marxismului — și al democrației consecvente în general — asupra sumirii sau confirmării autorităților alese de populația locală¹⁴.

Înaltul grad de dezvoltare care a fost atins de capitalism în sectorul bancar și în ramurile trustizate ale industriei, pe de o parte, iar pe de altă parte ruina care a fost provocată de războiul imperialist și care face ca pretutindeni să se ceară instituirea unui control de stat și public asupra producției și repartiției celor mai importante produse determină partidul să ceară naționalizarea băncilor, sindicatelor (trusturilor) etc.

Programul agrar să fie astfel formulat :

Să se mențină începutul cel vechi (de la cuvintele : „În scopul înlăturării rămășișelor“ pînă la cuvintele : „partidul cere“), iar ceea ce urmează să fie înlocuit prin cele de mai jos :

1) luptă din toate puterile pentru confiscarea imediată și completă a tuturor pămînturilor moșierești din Rusia (precum și a celor domeniale, bisericști, ale coroanei etc. etc.) ;

2) este pentru trecerea imediată a tuturor pămînturilor în mîinile țărănimii organizate în Sovietele de deputați ai țărănilor sau în mîinile altor organe de autoadministrare locală, care să fie într-adevăr alese în mod cu totul democratic și care să fie absolut independente de moșieri și de funcționari ;

3) cere naționalizarea tuturor pămînturilor țării ; naționalizarea, care înseamnă trecerea dreptului de proprietate asupra tuturor pămînturilor în mîinile statului, acordă instituțiilor democratice locale dreptul de a dispune de pămînt ;

4) sprijină inițiativa comitetelor țărănești care, în diferite regiuni ale Rusiei, predau inventarul viu și mort al moșierilor în mîinile țărănimii organizate în aceste comitete, pentru ca el să fie folosit, într-o formă bazată pe o reglementare socială, la cultivarea tuturor pămînturilor ;

5) sfătuiește pe proletarii și semiproletarii de la sate să depună toate eforturile pentru ca din fiecare proprietate moșierească să se formeze o gospodărie-model îndeajuns de mare, care să fie administrată, pe socoteala societății, de către Sovietele de deputați ai muncitorilor agricoli, sub

conducerea unor agronomi și folosind cele mai bune mijloace tehnice.

Partidul în toate cazurile și în orice stadiu ș.a.m.d., pînă la sfîrșitul alineatului („exploatare“).

În fine, sfîrșitul programului agrar — de la cuvintele : „partidul în toate cazurile și în orice stadiu al transformărilor agrare democratice“ și pînă la cuvintele : „orice exploatare“ — să rămînă cum a fost.

Întregul sfîrșit al programului, ultimele două aliniate, de la cuvintele : „tinzînd spre realizarea“ și pînă la sfîrșit, să fie complet eliminat.

3

**CÎTEVA CONSIDERĂȚII
ÎN LEGĂTURĂ CU OBSERVAȚIILE FĂCUTE
DE COMISIA CONFERINȚEI A ȘAPTEA GENERALE
(DIN APRILIE) A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA**

În legătură cu aceste observații referitoare la partea generală a programului, țin să remarc următoarele :

După părerea mea, modificarea întregii părți generale a programului nu este dictată de vreo necesitate. Planul unei asemenea modificări, care a fost schițat de comisie, mi se pare eronat din punct de vedere teoretic.

În actuala sa redactare, partea generală a programului conține o descriere și o analiză a particularităților celor mai importante și mai esențiale ale capitalismului ca orînduire social-economică. Imperialismul, epoca capitalului financiar, *nu* a schimbat în mod radical aceste particularități. Imperialismul este continuarea dezvoltării capitalismului, stadiul lui cel mai înalt și, într-o anumită privință, stadiul de trecere la socialism.

De aceea eu nu pot să văd nimic „mecanic“ în faptul că analiza particularităților esențiale ale capitalismului în general este întregită printr-o analiză a imperialismului. În realitate, imperialismul nu restructurează și *nu poate să restructureze* capitalismul de jos și pînă sus. Imperialismul complica și ascute contradicțiile capitalismului, „amestecă“ monopolurile cu libera concurență, dar *nu poate să înlăture* schimbul, piața, concurența, crizele etc.

Imperialismul este capitalismul pe cale de dispariție, dar care n-a dispărut încă, este capitalismul muribund, dar care n-a murit încă. Nu monopoluri pure, ci monopoluri alături de schimb, de piață, de concurență, de crize — iată care este particularitatea esențială a imperialismului în general.

De aceea este greșit din punct de vedere teoretic să se eliminate analiza schimbului, a producției de mărfuri, a crizelor etc. În general și „să se înlocuiască“ cu o analiză a imperialismului privit *ca un tot*. Căci un asemenea tot nu există. Există o *trecere* de la concurență la monopol, și de aceea e mult mai just, redă mult mai exact realitatea un program care menține analiza generală a schimbului, a producției de mărfuri, a crizelor etc. și adaugă o caracterizare a monopolurilor *în curs de formare*. Tocmai această îmbinare a unor „elemente“ contradictorii — concurență și monopolul — este esențială pentru imperialism, tocmai ea pregătește prăbușirea lui, adică pregătește revoluția socialistă.

În afară de aceasta, ar fi eronat, în Rusia, să se prezinte imperialismul ca un tot unitar (imperialismul, în general, nu formează un tot unitar), fiindcă în Rusia foarte multe domenii și ramuri de muncă se află încă în stadiul de trecere de la economia naturală și seminaturală la capitalism. Este ceva slab, este ceva înapoiat, dar care există totuși și care, în anumite condiții, poate să aducă un element de înțîrziere în prăbușirea capitalismului.

Programul începe — și trebuie să înceapă — cu manifestările cele mai simple ale capitalismului, pentru a trece apoi la cele mai complexe și „mai înalte“, pentru a trece de la schimb la producția de mărfuri, la eliminarea micilor întreprinderi de către cele mari, la crize etc., ajungînd pînă la imperialism, ca stadiul cel mai înalt, care se dezvoltă și care s-a dezvoltat abia acum în țările înaintate. Tocmai așa se prezintă lucrurile în realitate. A începe prin a pune alături unul de altul „schimbul“ în general și exportul de capital înseamnă a proceda greșit din punct de vedere istoric, cît și din punct de vedere teoretic.

Aceasta este obiecția pe care am ținut să-o fac la observațiile prezentate de comisie.

4

CU PRIVIRE LA PROIECTUL DE MODIFICARE A PROGRAMULUI

VECHIUL TEXT ȘI CEL NOU AL PROGRAMULUI

Pentru a-i face cititorului cât mai ușoară și mai comodă comparația între vechiul text al programului și cel nou, se tipăresc împreună ambele texte, precum urmează :

sînt culese cu caractere obișnuite acele părți din program care rămîn neschimbate și în cel nou ;

sînt culese cu cursive acele părți din program care sînt cu totul înlăturate din noul program ;

sînt culese cu aldine acele părți din noul program care n-au figurat în cel vechi.

PROGRAMUL PARTIDULUI MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT DIN RUSIA

Dezvoltarea schimbului de mărfuri a stabilit o legătură atât de strînsă între toate popoarele lumii civilizate, încît măreața mișcare de eliberare a proletariatului trebuia să devină, și a devenit de mult, o mișcare internațională.

Social-democrația rusă, care se consideră drept unul din detașamentele armatei mondiale a proletariatului, urmărește același scop final ca și social-democrații din toate celelalte țări. Acest scop final este determinat de caracterul societății burgheze contemporane și de mersul dezvoltării ei. Particularitatea cea mai importantă a unei asemenea societăți o constituie producția de mărfuri pe baza relațiilor de producție capitaliste, cînd o parte considerabilă, și cea mai importantă, din mijloacele de producție și de circulație a mărfurilor aparțin unei clase puțin

numeroase, în timp ce imensa majoritate a populației este formată din proletari și semiproletari, pe care situația lor economică îi obligă să-și vîndă în mod permanent sau periodic forța lor de muncă, adică să se angajeze ca salariați la capitaliști, și să creeze prin munca lor veniturile claselor de sus ale societății.

Sfera de dominație a relațiilor de producție capitaliste se lărgește tot mai mult, pe măsură ce perfecționarea neconenită a tehnicii, făcînd să crească importanța economică a marilor întreprinderi; duce la înlăturarea micilor producători de sine stătători, transformînd o parte dintre ei în proletari, restrîngînd rolul celorlalți în viața social-economică și punîndu-i pe alocuri într-o dependență mai mult sau mai puțin completă, mai mult sau mai puțin vădită, mai mult sau mai puțin apăsătoare față de capital.

Pe lîngă aceasta, același progres tehnic permite patronilor să folosească pe scară tot mai largă munca femeilor și copiilor în procesul de producție și de circulație a mărfurilor. Dar, întrucât acest progres face, pe de altă parte, ca patronii să aibă nevoie de ceva mai puțină muncă vie a muncitorilor, cererea de forță de muncă rămîne în mod necesar în urma ofertei, ceea ce face să crească dependența muncii salariate față de capital, ca și nivelul de exploatare a ei.

Această stare de lucruri existentă în țările burgheze și concurența lor pe piața mondială, care devine din ce în ce mai aprigă, fac ca desfacerea mărfurilor, produse în cantități tot mai mari, să devină din ce în ce mai grea. Suprroducția, care se manifestă prin crize industriale mai mult sau mai puțin acute, după care urmează perioade mai mult sau mai puțin îndelungate de stagnare industrială, este o urmare inevitabilă a dezvoltării forțelor de producție în societatea burgheză. Crizele și perioadele de stagnare industrială ruinează, la rîndul lor, și mai mult pe micii producători, fac să fie și mai accentuată dependența muncii salariate față de capital, duc și mai repede la o înrăutățire relativă, iar uneori și absolută a situației clasei muncitoare.

În felul acesta, perfecționarea tehnicii, care înseamnă ridicarea productivității muncii și sporirea bogăției sociale, duce, în societatea burgheză, la creșterea inegalității sociale, la creșterea distanței dintre cei avuți și cei neavuți, precum și la o existență tot mai nesigură, la creșterea șomajului și a privațiunilor de tot felul pentru pături din ce în ce mai largi ale celor ce muncesc.

Dar, pe măsură ce cresc și se dezvoltă toate aceste contradicții inerente societății burgheze, crește și nemulțumirea maselor muncitoare și exploatație împotriva ordinii existente, cresc numărul și coeziunea proletarilor și devine din ce în ce mai aprigă lupta lor împotriva exploatatorilor lor. În același timp, perfecționarea tehnicii, ducind la o concentrare a mijloacelor de producție și de circulație și la socializarea procesului muncii în întreprinderile capitaliste, creează în ritm tot mai rapid posibilitatea materială pentru înlocuirea relațiilor de producție capitaliste prin relații socialiste, adică posibilitatea materială pentru revoluția socială, care reprezintă scopul final al întregii activități desfășurate de social-democrația internațională, ca exponent conștient al mișcării de clasă.

Înlocuind proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și de circulație prin proprietatea socială și introducind organizarea planificată a procesului de producție socială pentru asigurarea bunăstării și a dezvoltării, din toate punctele de vedere, a tuturor membrilor societății, revoluția socială a proletariatului va lichida împărțirea societății în clase și va elibera astfel întreaga omenire asuprătă, deoarece va pune capăt tuturor formelor de exploatare a unei părți a societății de către alta.

Condiția necesară a acestei revoluții sociale este dictatura proletariatului, adică cucerirea de către proletariat a unei puteri politice care să-i permită să înăbușe orice împotrivire a exploatatorilor. Asumându-și sarcina de a face ca proletariatul să fie în stare să-și îndeplinească măreața lui misiune istorică, social-democrația internațională îl organizează într-un partid politic de sine stătător, opus tuturor partidelor burgheze, conduce toate manifestările luptei de clasă a proletariatului, îi dezvăluie antagonismul ireductibil dintre interesele exploatatorilor și interesele

celor exploatați și-i explică semnificația istorică și condițiile necesare ale apropiatei revoluții sociale. Totodată, el dezvăluie tuturor celorlalte mase muncitoare și exploatație situația lor, lipsită de orice perspective în societatea capitalistă, și necesitatea revoluției sociale în interesul proprietiei lor eliberări de sub jugul capitalului. Partidul clasei muncitoare, social-democrația, cheamă în rândurile sale toate pădurile populației muncitoare și exploatație, în măsura în care ele își însușesc punctul de vedere al proletariatului.

Capitalismul mondial a ajuns în vremea noastră — și anume de pe la începutul secolului al XX-lea — la treapta imperialismului. Imperialismul, sau epoca capitalului finanțiar, este epoca unei economii capitaliste ajunse la un înalt grad de dezvoltare, cînd uniunile monopoliste ale capitaliștilor — sindicatele, cartelurile, trusturile — au căpătat o importanță hotărîtoare, capitalul bancar, de o înaltă concentrare, s-a contopit cu cel industrial, exportul de capital în țările străine a căpătat proporții foarte mari, întreaga lume este deja împărțită din punct de vedere teritorial între cele mai bogate țări și a început împărțirea lumii din punct de vedere economic între trusturile internaționale.

În aceste condiții, războaiele imperialiste — adică războaiele care au ca obiectiv dominația asupra lumii, cucerirea piețelor necesare capitalului bancar, sugrumarea popoarelor mici și slabe — sănt inevitabile. Si tocmai un asemenea război este primul mare război imperialist, din anii 1914—1917.

Gradul extrem de înalt de dezvoltare a capitalismului mondial în general, înlocuirea liberei concurențe prin capitalismul monopolist, pregătirea de către bănci, precum și de către uniunile de capitaliști a unui aparat pentru reglementarea socială a procesului de producție și a repartiției produselor, creșterea scumpetei, care e legată de întărirea monopolurilor capitaliste, și înțețirea asupriri classelor muncitoare de către sindicate, îngreuiarea enormă a luptei ei economice și politice, grozăviile, calamitățile, ruina și sălbăticirea pe care le aduce cu sine războiul imperialist, — toate acestea fac ca treapta atinsă

azi de dezvoltarea capitalismului să se transforme într-o eră a revoluției proletare, socialiste.

Această eră a început.

Numai revoluția proletară, socialistă poate scoate omenirea din impasul în care au adus-o imperialismul și războaiele imperialiste. Oricît de mari ar fi greutățile revoluției și oricare ar fi eventualele ei insuccese vremelnice, oricît de puternice ar fi valurile contrarevoluției, victoria finală a proletariatului este inevitabilă.

De aceea, în epoca prin care trecem, datorită condițiilor obiective existente, se pune la ordinea zilei pregătirea directă și multilaterală a proletariatului pentru cucerirea puterii politice, în vederea înfăptuirii măsurilor economice și politice care formează conținutul revoluției sociale.

Îndeplinirea acestei sarcini, pentru care e nevoie de o încredere deplină, de o alianță frătească cât mai strânsă și de o unitate directă de acțiune revoluționară a clasei muncitoare din toate țările înaintate, nu este cu puțină fără o ruptură imediată și principală cu denaturarea burgheză a socialismului, care a ieșit învingătoare în păturile superioare ale marii majorități a partidelor social-democrate oficiale. O asemenea denaturare este, pe de o parte, curențul social-șovinismului, al socialismului în vorbe și al șovinismului în fapte, care încearcă să mascheze apărarea intereselor prădalnice ale propriei „sale“ burghezii naționale prin lozinca „apărării patriei“, iar pe de altă parte curențul, tot atât de larg și de internațional, al aşzisului „centru“, care este pentru unitate cu social-șoviniștii, pentru menținerea sau îmbunătățirea Internaționalei a II-a, ajunsă în stare de faliment, și care oscilează între social-șovinism și lupta revoluționară-internaționalistă dusă de proletariat în vederea înfăptuirii orînduirii sociale.

În calea spre scopul lor final comun, determinat de dominația modului de producție capitalist în întreaga lume civilizată, social-democrații din diferitele țări își pun în

mod necesar sarcini imediate care nu sînt identice, și aceasta atît pentru că acest mod de producție nu este dezvoltat pretutindeni în egală măsură, cît și pentru că dezvoltarea lui în diferitele țări are loc în condiții social-politice diferite.

În Rusia, unde capitalismul a devenit deja modul de producție dominant, mai există încă numeroase rămășițe ale orînduirii noastre vechi, precapitaliste, care se baza pe aservirea maselor muncitoare de către moșieri, de către stat sau de către capul statului.

Împiedicînd într-o mare măsură progresul economic, aceste rămășițe nu permit o dezvoltare multilaterală a luptei de clasă a proletariatului, contribuie la meninerea și intensificarea celor mai barbare forme de exploatare a milioanelor de țărani de către stat și de către clasele avute și țin în întuneric și lipsă de drepturi întregul popor.

Cea mai importantă dintre toate aceste rămășițe și cel mai puternic reazem al întregii barbarii este absolutismul țarist. Prin însăși natura sa, el este ostil oricărei mișcări sociale și nu poate să nu fie dușmanul cel mai înrăit al tuturor năzuințelor de eliberare ale proletariatului.

De aceea Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia își pune ca sarcină imediată răsturnarea absolutismului țarist și înlocuirea lui cu o republică democratică, a cărei constituție să asigure :

În momentul de față, cînd în Rusia guvernul provizoriu, care aparține clasei capitaliștilor și care se bucură de încrederea — subredă prin forța lucrurilor — a maselor largi ale populației mic-burgheze, și-a luat obligația să convoace Adunarea constituantă, în fața partidului proletariatului stă sarcina directă de a lupta pentru o orînduire de stat care să asigure cel mai bine atît dezvoltarea economică și drepturile poporului în general, cît și posibilitatea unei treceri cît mai nedureroase la socialism în special.

Partidul proletariatului nu se poate mărgini la republica democratică burghezo-parlamentară, care pretutin-

deni în lume menține și caută să eternizeze instrumentele monarhice de asuprire a maselor — poliția, armata permanentă, funcționărimea privilegiată.

Partidul luptă pentru o republică mai democratică, proletar-țărănească, în care poliția și armata permanentă să fie complet înlăturate și înlocuite cu înarmarea generală a poporului, cu o milie care să cuprindă întregul popor; toți funcționarii să fie nu numai eligibili, dar și revocabili în orice moment, la cererea majorității alegătorilor lor; salariile tuturor funcționarilor, fără excepție, să fie stabilite în aşa fel, încât să nu depășească salariul mediu al unui bun muncitor; instituțiile reprezentative-parlamentare să fie înlocuite, treptat, prin Soviete de reprezentanți ai poporului (ai diferitelor clase și profesioni sau ai diferitelor localități), având atribuția de a legifera și, totodată, de a traduce în viață legile adoptate.

Constituția republicii democratice ruse trebuie să asigure :

1. Suveranitatea poporului, adică concentrarea întregii puteri supreme de stat în mîinile reprezentanților poporului, care să fie eligibili și revocabili în orice moment de către popor și să alcătuiască o singură Adunare populară, o singură Cameră.

1. Suveranitatea poporului, adică concentrarea întregii puteri supreme de stat în mîinile unei Adunări legislative compuse din reprezentanți ai poporului și formînd o singură Cameră.

2. Dreptul de vot universal, egal și direct, atât în alegerile pentru Adunarea legislativă, cât și în alegerea tuturor organelor locale de autoadministrare, pentru toți cetățenii — bărbați și femei — care au împlinit 20 de ani; votul secret în alegeri; dreptul fiecărui alegător de a fi ales în toate instituțiile reprezentative; parlamente alese pe doi ani; remunerarea reprezentanților poporului; reprezentare proporțională în toate alegerile; revocabilitatea în orice moment a tuturor delegațiilor și a tuturor celor aleși, fără excepție, pe baza unei hotărîri adoptate de majoritatea alegătorilor lor.

3: O largă autoadministrare locală; autoadministrare regională pentru ținuturile care au condiții de trai

deosebite și o compoziție a populației deosebită ; desființarea oricărora autorități locale și regionale numite de stat.

4. Inviolabilitatea persoanei și a domiciliului.
5. Libertatea neîngrădită a conștiinței, cuvântului, pressei, întrunirilor, grevelor și asociațiilor.
6. Libertatea de deplasare și libertatea ocupațiilor.
7. Desființarea stărilor sociale și deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor, fără deosebire de sex, religie, rasă sau naționalitate.
8. Dreptul populației la învățămînt în limba maternă, care să fie asigurat prin crearea școlilor necesare în acest scop pe socoteala statului și a organelor de autoadmnistrare ; dreptul fiecărui cetățean de a vorbi în limba maternă la adunări ; introducerea limbii materne, *alături de limba de stat*, în toate instituțiile locale publice și de stat ; desființarea limbii de stat obligatorii.
9. *Dreptul de autodeterminare pentru toate națiunile care fac parte din stat.*
9. Dreptul pentru toate națiunile care fac parte din stat de a se despărți în mod liber și de a forma un stat propriu. Republica poporului rus trebuie să atragă spre ea alte popoare sau naționalități nu prin violență, ci numai prin înțelegere de bunăvoie în vederea creării unui stat comun. Unitatea și alianța frătească a muncitorilor din toate țările nu se împacă cu violența directă sau indirectă împotriva altor naționalități.
10. Dreptul pentru fiecare persoană de a urmări pe cale obișnuită, în fața Curții cu juri, pe orice funcționar.
11. *Alegerea judecătorilor de către popor.*
11. Alegerea de către popor a judecătorilor și a persoanelor care dețin funcții civile, ca și a celor din armată ; revocabilitatea tuturor acestora în orice moment, pe baza unei hotărîri a majorității alegătorilor lor.
12. *Înlocuirea armatei permanente prin înarmarea generală a poporului.*
12. Înlocuirea poliției și a armatei permanente prin înarmarea generală a poporului ; muncitorii și funcționarii trebuie să primească de la capitaliști, pentru timpul pe

care-l consacră serviciului public în miliția întregului popor, salariul obișnuit.

13. Separarea bisericii de stat și a școlii de biserică ; deplina laicizare a școlii.

14. Învățămînt teoretic și profesional gratuit și obligatoriu pentru toți copiii de ambele sexe pînă la 16 ani ; aprovisionarea copiilor săraci cu brană, îmbrăcămînte, cărți și rechizite școlare pe socoteala statului.

14. Învățămîntul teoretic și politehnic (care să dea cunoștințe teoretice și practice în toate ramurile principale ale producției) gratuit și obligatoriu pentru toți copiii de ambele sexe pînă la 16 ani ; o strînsă legătură între învățămînt și munca social-productivă a copiilor.

15. Aprovisionarea tuturor școlarilor cu alimente, îmbrăcămînte, cărți și rechizite școlare pe socoteala statului.

16. Trecerea învățămîntului public în mîinile unor organe democratice de autoadministrare locală ; înlăturarea oricărui amestec al puterii centrale în stabilirea programei analitice și în alegerea corpului didactic ; alegerea profesorilor direct de către populația însăși și dreptul acesteia de a revoca pe profesorii necorespunzători.

Ca o principală condiție pentru democratizarea economiei noastre de stat, Partidul muncitorești social-democrat din Rusia cere să fie desființate toate impozitele indirekte și să se instituie un impozit progresiv pe venit și pe succesiuni.

Înaltul grad de dezvoltare care a fost atins de capitalism în sectorul bancar și în ramurile trustizate ale industriei, pe de o parte, iar pe de altă parte ruina care a fost provocată de războiul imperialist și care face ca pretutindeni să se ceară instituirea unui control de stat și public asupra producției și repartiției celor mai importante produse determină partidul să ceară naționalizarea băncilor, sindicatelor (trusturilor) etc.

Pentru a feri clasa muncitoare de degenerare fizică și morală, precum și pentru a asigura dezvoltarea capacității ei de a duce luptă de eliberare, partidul cere :

1. Limitarea zilei de lucru la opt ore pe zi pentru toți muncitorii salariați.

1. Limitarea zilei de lucru pentru toți muncitorii salariați la opt ore pe zi, care să includă, în caz de muncă neîntreruptă, o intrerupere de cel puțin o oră pentru masă. În ramurile de producție periculoase și dăunătoare sănătății, ziua de lucru trebuie să fie redusă pînă la 4—6 ore pe zi.

2. Instituirea prin lege a unui repaus săptămînal, care să dureze cel puțin 42 de ore neîntrerupt, pentru muncitorii salariați de ambele sexe în toate ramurile economiei naționale.

3. Interzicerea completă a orelor de lucru suplimentare.

4. *Interzicerea muncii de noapte (de la ora 9 seara pînă la ora 6 dimineața) în toate ramurile economiei naționale, cu excepția acelor ramuri în care ea este absolut necesară din considerente tehnice, aprobate de organizațiile muncitorești.*

4. Interzicerea muncii de noapte (de la ora 8 seara pînă la ora 6 dimineața) în toate ramurile economiei naționale, cu excepția acelor ramuri în care ea este absolut necesară din considerente tehnice, aprobate de organizațiile muncitorești, — dar și în acest caz munca de noapte să nu treacă de 4 ore.

5. *Interzicerea pentru patroni de a folosi munca copiilor de vîrstă școlară (sub 16 ani) și limitarea timpului de lucru pentru adolescenți (16—18 ani) la șase ore.*

5. Interzicerea pentru patroni de a folosi munca copiilor de vîrstă școlară (sub 16 ani), limitarea la patru ore a timpului de lucru pentru tineri (16—20 de ani) și interzicerea muncii de noapte a acestora în ramurile de producție periculoase pentru sănătate și în mine.

6. *Interzicerea muncii femeilor în ramurile în care ea este vătămătoare organismului femeii; scutirea de muncă a femeilor timp de 4 săptămîni înainte de naștere și 6 săptămîni după naștere, cu plata salariului obișnuit pe toată această durată.*

6. Interzicerea muncii femeilor în ramurile în care ea este vătămătoare pentru organismul femeii; interzicerea muncii de noapte a femeilor; scutirea de muncă a femeilor timp de 8 săptămîni înainte de naștere și 8 săptămîni după naștere, cu plata salariului integral pe toată această

durată și asigurîndu-li-se asistență medicală gratuită și medicamente gratuite.

7. Înființarea de creșe pentru sugari și pentru copiii mici pe lîngă toate uzinele, fabricile și celelalte întreprinderi în care lucrează femei ; pauză de lucru, la intervale de cel mult trei ore, pentru cel puțin o jumătate de oră, femeilor care alăpteză.

7. Înființarea de creșe pentru sugari și pentru copiii mici și amenajarea de încăperi pentru alăptarea sugarilor pe lîngă toate uzinele, fabricile și celelalte întreprinderi în care lucrează femei ; pauză de lucru, la intervale de cel mult trei ore, pentru cel puțin o jumătate de oră, femeilor care alăpteză ; acordarea de ajutoare mamelor care alăpteză și reducerea zilei de lucru pentru ele pînă la 6 ore.

8. Asigurarea de stat a muncitorilor la bătrînețe sau în caz de pierdere totală sau parțială a capacitatei de muncă, prin crearea unui fond special, realizat printr-un impozit special plătit de capitaliști.

8. Completă asigurare socială a muncitorilor :

a) pentru toate categoriile de muncă salariată ;
b) pentru orice fel de pierdere a capacitatei de muncă — datorită bolii, accidentelor, invalidității, bătrîneții, boalilor profesionale, maternității —, în cazurile de văduvie și atunci cînd rămîn orfani, precum și în caz de șomaj etc. ;

c) deplină autonomie a asigurașilor în toate instituțiile de asigurare ;

d) ajutoarele în cadrul asigurărilor vor fi plătite pe socoteala capitaliștilor ;

e) asistență medicală gratuită și medicamente gratuite, trecerea asistenței medicale în mîinile unor case autonome de ajutor în caz de boală, a căror conducere să fie aleasă de muncitori.

9) Interzicerea plății salariului în mărfuri ; stabilirea principiului ca salariul să fie plătit în bani, săptămînal, la toate contractele de angajare a muncitorilor, fără excepție, și ca plata salariului să se facă în orele de lucru.

10) Interzicerea pentru patroni de a face rețineri din salarii, indiferent pentru care motiv și indiferent cu ce destinație (amenzi, rebuturi etc.) ar face ei acest lucru.

11) Numirea unui număr suficient de inspectori de fabrică în toate ramurile economiei naționale și extinderea controlului inspecției de fabrică asupra tuturor întreprinderilor care folosesc muncă salariată, fără a excepta întreprinderile statului (muncă personalului casnic intră și ea în sfera acestui control); numirea de inspectoare în ramurile în care este folosită munca femeilor; participarea unor reprezentanți aleși de muncitorii și plătiți de stat la controlul aplicării legilor de reglementare a muncii în fabrici, al stabilirii tarifelor, al recepționării și rebutării materialului și rezultatelor muncii.

9. Instituirea unei inspecții a muncii alese de organizațiile muncitorești și extinderea ei asupra tuturor categoriilor de întreprinderi care folosesc muncă salariată, fără a excepta personalul casnic; introducerea instituției inspectoarelor în ramurile în care se folosește munca femeilor.

12. Controlul organelor locale de autoadministrare, cu participarea unor delegați ai muncitorilor, asupra condițiilor sanitare ale localurilor destinate de patroni pentru cazarea muncitorilor, ca și asupra regulamentului interior al acestor localuri și a condițiilor în care sunt închiriate; aceasta pentru a apăra pe muncitorii salariați împotriva amestecului patronilor în viața lor particulară și în activitatea lor cetățenească.

13. Instituirea unui control sanitar just organizat la toate întreprinderile care folosesc muncă salariată, asigurându-se deplina independență față de patroni a întregului aparat medico-sanitar; asistență medicală gratuită pentru muncitori pe socoteala patronilor și plata integrală a salariului în timpul bolii.

14. Introducerea răspunderii penale a patronilor pentru încălcarea legilor de protecție a muncii.

10. Introducerea unei legislații sanitare pentru îmbunătățirea din punct de vedere igienic a condițiilor de muncă și pentru ocrotirea vieții și sănătății muncitorilor în toate întreprinderile care folosesc muncă salariată, treburile

sanitare fiind trecute în atribuția unei inspecții sanitare alese de organizațiile muncitorești.

11. Introducerea unei legislații a locuințelor și instituirea unor inspecții de locuințe alese de organizațiile muncitorești, care să efectueze controlul asupra condițiilor de salubritate a locuințelor. Dar numai desființarea proprietății private asupra pământului și construirea de locuințe ieftine și igienice poate rezolva problema locuințelor.

12. Înființarea unor judecătorii de muncă în toate ramurile economiei naționale.

15. Înființarea în toate ramurile economiei naționale a unor judecătorii de muncă compuse dintr-un număr egal de reprezentanți ai organizațiilor muncitorești și ai organizațiilor patronale.

16. Organele locale de autoadministrare să fie obligate să înființe oficii de plasare (burse ale muncii) pentru muncitorii locali și pentru cei veniți din altă parte în toate ramurile de producție, cu participarea unor reprezentanți ai muncitorilor și ai patronilor la conducerea acestor burse.

13. În vederea unei juste organizări a procurării de lucru pentru șomeri, se instituie burse ale muncii. Bursele muncii trebuie să fie organizații proletare de clasă (în nici un caz paritare), ele trebuie să păstreze cea mai strânsă legătură cu sindicalele și cu alte organizații muncitorești și să primească fondurile necesare de la organele publice de autoadministrare *.

În scopul înlăturării rămășișelor rînduielilor iobăgiste, care apăsa din greu și direct asupra țăranilor, precum și

* La un pasaj identic din „Proiectul de modificare a programului economic minimum”, elaborat de subcomisia pentru protecția muncii din cadrul comisiei programatice a Conferinței a VII-a (din aprilie) și inclus în broșura „Materiale pentru revizuirea programului partidului”, V. I. Lenin a dat următoarea notă explicativă: „(1) În legătură cu camerele paritare («egale în drepturi», care dau drept de reprezentanță egală muncitorilor și capitaliștilor), F. Engels scria, în 1891, în critica făcută de el Programului de la Erfurt:

„Trebuie să observăm că se face încercarea de a ne prinde în cursă cu ajutorul unor camere muncitorești pe jumătate alcătuite din patroni. După ani de zile s-ar putea ca, într-o asemenea situație, patronii să aibă majoritatea, căci pentru așa ceva e de ajuns să existe o singură oare neagră (adică un singur element nesigur printre muncitori). „Dacă nu se va stabili dinainte că, în cazurile controversate, fiecare jumătate în parte (subliniat de Engels) își va da avizul ei, atunci ar fi mult mai bine să existe o cameră a patronilor și, alături de ea, o cameră independentă a muncitorilor” (subliniat de Engels) ⁷⁵. N. Lenin” („Materiale pentru revizuirea programului partidului”, Petrograd, 1917, p. 15). — Notă red.

în interesul unei libere desfășurări a luptei de clasă la sate, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia cere:

1. Desființarea tuturor îngrădirilor feudale privind persoana și proprietatea țăranilor.

2. Desființarea tuturor plășilor și prestațiilor legate de situația specială a țăranilor ca stare socială și anularea datoriilor cu caracter înrobitor.

3. Confiscarea pământurilor bisericesti, mănăstirești, domeniale și ale coroanei și trecerea lor (precum și a pământurilor statului) în mânile unor organe superioare de autoadministrare locală, care să grupeze laolaltă districte orășenești și sătești; pământurile necesare pentru fondul de strămutare a populației, precum și pădurile și apele care prezintă o importanță statală vor fi trecute în posesiunea statului democrat.

4. Confiscarea pământurilor aflate în proprietate privată, cu excepția micilor proprietăți funciare, și punerea lor la dispoziția unor organe superioare de autoadministrare locală alese pe baza principiilor democratice, suprafața minimă a terenurilor supuse confiscației urmând să fie stabilită de organele superioare de autoadministrare locală.

Sprijinind acțiunile revoluționare ale țărănimii, inclusiv confiscarea pământurilor moșierești, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia se va împotrivi întotdeauna și în mod constant oricăror încercări de a frâna mersul dezvoltării economice. Urmărind, în condiții de desfășurare victorioasă a revoluției, să treacă pământurile confiscate în posesiunea unor instituții democratice de autoadministrare locală, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia, în cazul cînd condițiile se vor dovedi nefavorabile, se va pronunța pentru împărțirea între țărani a celor pământuri moșierești pe care de fapt există mici gospodării sau care sunt necesare pentru completarea pământurilor țărănești.

1. Luptă din toate puterile pentru confiscarea imediată și completă a tuturor pământurilor moșierești din Rusia (precum și a celor domeniale, bisericesti etc. etc.).

2. Este pentru trecerea imediată a tuturor pământurilor în mânile țărănimii organizate în Sovietele de deputați ai țăranilor sau în mânile altor organe de autoadmi-

nistrare locală, care să fie într-adevăr alese în mod cu totul democratic și care să fie absolut independente de moșieri și de funcționari.

3. Cere naționalizarea tuturor pământurilor țării; naționalizarea, care înseamnă trecerea dreptului de proprietate asupra tuturor pământurilor în mânile statului, acordă instituțiilor democratice locale dreptul de a dispune de pămînt.

4. Sprijină inițiativa comitetelor țărănești care, în diferite regiuni ale Rusiei, predau inventarul viu și mort al moșilor în mânile țărănimii organizate în aceste comitete, pentru ca el să fie folosit, într-o formă bazată pe o reglementare socială, la cultivarea tuturor pământurilor.

5. Sfătuiește pe proletarii și semiproletarii de la sate să depună toate eforturile pentru ca din fiecare proprietate moșierească să se formeze o gospodărie-model îndeajuns de mare, care să fie administrată, pe socoteala societății, de către Sovietele de deputați ai muncitorilor agricoli, sub conducerea unor agronomi și folosind cele mai bune mijloace tehnice.

Totodată, partidul își pune drept sarcină ca, în toate cazurile și în orice stadiu al transformărilor agrare democratice, să urmărească cu toată fermitatea ca să ajungă la o organizare de clasă de sine stătătoare a proletariatu-lui sătesc, să-i explice contradicția de neîmpăcat dintre interesele lui și interesele burgheziei țărănești, să-i atragă atenția că nu trebuie să-și pună speranța în sistemul micii gospodării, care, atât timp cât există producția de mărfuri, nu va fi niciodată în stare să lichideze mizeria maselor, și, în sfîrșit, să-i arate necesitatea unei revoluții sociale depline, ca singur mijloc de a lichida orice mizerie și exploatare.

În străduința sa de a-și realiza scopurile imediate, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia sprijină orice mișcare opoziționistă și revoluționară care e îndepărtată împotriva sistemului politic și social existent în Rusia, dar respinge, totodată, cu hotărîre toate proiectele de reformă prin care se urmărește lărgirea sau întărirea, sub

orice formă, a tutelei polițiste-birocratice asupra claselor de oameni ai muncii.

Cît despre Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia, el este ferm convins că înfăptuirea deplină, consecventă și temeinică a transformărilor politice și sociale menționate este posibilă numai prin răsturnarea absolutismului și convocarea unei Adunări constituante care să fie aleasă în mod liber de către întregul popor.

*PRIMUL CONGRES GENERAL
AL DEPUTAȚILOR ȚĂRANILOR DIN RUSIA⁷⁶*

4—28 mai (17 mai—10 iunie) 1917

Проект реформации
и избирательного вопроса
представляем Н. Никитину на Учреждение
своих представителей депутатов от наших сел

1. Был поставлен в избирательное
дело, а также Гомбовский, Черновицкий и др. делы,
заслужившие начинки передачи их народу для
руково ведения.

2. Красногорское дворянство организовало
перед Святым Крестовским Денщиками, пред
беса землико на выборе кандидатов для изби
рательного распределения его, чиновничко то пред
речиане земли охваченное уставом земельных
земельных распределений Уезд. Землемера Суда.
как и Учреждение Собора Соборов,
семи народ передает избирательного избират
ельского дела в руки Якову Святым Соборам.

3. Задача соединяться на земли
Большого Собора для участия в земельном
праве соединяться на Бережанах Бильно
принадлежащие ими земли на земли на земли;
распоряжения же земли земли

Prima pagină
a manuscrisului lui V. I. Lenin
„Proiect de rezoluție
în problema agrară”. — 1917

1

PROIECT DE REZOLUȚIE ÎN PROBLEMA AGRARĂ⁷⁷

1. Toate pământurile moșierești și cele aflate în proprietate privată, precum și cele domeniale, bisericești etc. trebuie să treacă imediat în mânile poporului și fără nici un fel de despăgubire.

2. Tărânamea trebuie să ia imediat în posesiune, în mod organizat, prin intermediul Sovietelor sale de deputați ai țăranilor, tot pământul existent în localitățile respective, pentru a dispune de el în mod gospodăresc, fără a anticipa astfel cîtuși de puțin asupra reglementării definitive a rînduielilor agrare de către Adunarea constituantă sau de către Sovietul Sovietelor din Rusia, în caz că poporul va trece puterea centrală de stat în mânile unui asemenea Soviet.

3. Proprietatea privată asupra pământului trebuie să fie în general desființată, adică dreptul de proprietate asupra întregului pămînt trebuie să aparțină numai întregului popor, iar dreptul de a dispune de pămînt trebuie să revină instituțiilor democratice locale.

4. Țăranii trebuie să respingă sfatul pe care îl dău capitaliștii, moșierii și guvernul lor provizoriu de a ajunge la o „înțelegere“, pe plan local, cu moșierii pentru a stabili număidecăt modul în care să disponă de pămînt; modul de a dispune de întregul pămînt trebuie stabilit printr-o hotărîre luată în mod organizat de către majoritatea țăranilor localnici, iar nu printr-o înțelegere a majorității, adică a țăranilor, cu o minoritate, și încă cu o minoritate infimă, adică cu moșierii.

5. Împotriva trecerii tuturor pământurilor moșierești fără nici o despăgubire în mîinile țărănimii luptă și vor lupta, prin toate mijloacele, nu numai moșierii, dar și capitaliștii, care nu numai că dispun de o foarte mare putere bănească, dar au și posibilitatea de a influența masele, încă înapoiate, cu ajutorul ziarelor și prin intermediul unui mare număr de funcționari de tot felul, care sănt deprinși cu dominația capitalului. De aceea trecerea fără nici o despăgubire a tuturor pământurilor moșierești în mîinile țărănimii nu poate fi pe deplin înfăptuită și nici consolidată fără a face să dispare încrederea maselor țărănești în capitaliști, fără a stabili o strînsă alianță între țărăname și muncitorii de la orașe, fără a trece toată puterea de stat în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor etc. Numai o putere de stat care să se afle în mîinile unor astfel de Soviete și care să conducă statul nu cu ajutorul poliției, al funcționarimii și al unei armate permanente izolate de popor, ci cu ajutorul unei miliții înarmate a muncitorilor și țăranilor, al unei miliții a întregului popor și cuprinzînd întregul popor, este în stare să asigure schimbările agrare expuse de noi mai sus, care sănt cerute de întreaga țărăname.

6. Muncitorii agricoli și țăranii săraci, adică cei care, neavînd destul pămînt, destule vite și unelte, își procură mijloacele de trai, în parte, prin muncă salariată, trebuie să se străduiască din toate puterile să se organizeze în mod de sine stătător în Soviete separate sau în grupuri separate în cadrul Sovietelor generale ale țărănimii, pentru a-și apăra interesele împotriva țăranilor bogăți, care în mod inevitabil caută să ajungă la o alianță cu capitaliștii și moșierii.

7. Ca urmare a războiului, Rusia, ca și toate țările beligerante, ca și multe din țările neutre (nebeligerante), este amenințată de o ruină economică, de catastrofă, de foamete, fiindcă n-are destule brațe de muncă, destul cărbune, fier etc. Țara poate fi salvată numai dacă deputații muncitorilor și țăranilor vor lua în mîinile lor controlul și conducerea întregii producții și repartiții a produselor. De aceea este necesar să se pregătească încă de pe acum un acord între Sovietele de deputați ai țăra-

lor și Sovietele de deputați ai muncitorilor cu privire la schimbul de grîne și de alte produse sătești pe unelte, încălțăminte, îmbrăcăminte etc., fără intermediul capitaliștilor, care trebuie să fie înlăturați de la conducerea fabricilor. În același scop trebuie stimulață trecerea vitelor și uneltelelor moșierilor în mânile comitetelor țărănești, pentru a fi folosite de ele în comun. De asemenea, trebuie stimulață formarea din fiecare moșie mare a unei gospodării model, în care pămîntul să fie lucrat în comun cu cele mai bune mijloace tehnice, sub conducerea unor agronomi și potrivit cu hotărîrile adoptate de Sovietele de deputați ai muncitorilor agricoli.

*Scris în mai 1917, înainte de
17 (30) ale lunii*

*Publicat pentru prima oară în 1917,
în broșura „Materiale cu privire
la problema agrară”, Petersburg,
editura „Priboi”*

Se tipărește după manuscris

2

**CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ
CU PROBLEMA AGRARĂ**
22 MAI (4 IUNIE) 1917

Tovarăși, rezoluția pe care am onoarea să-o supun atenției dv. în numele fracțiunii social-democrațe din Sovietul țăranilor a fost tipărită și distribuită delegaților. Dacă n-ați primit-o încă cu toții, vom lua măsuri ca măine chiar să se tipărească un număr suplimentar de exemplare și să fie distribuite tuturor amatorilor.

În scurtul meu referat nu mă pot ocupa, bineînțeles, decât de problemele cele mai importante, cele mai esențiale, care interesează în mod deosebit țărăniminea și clasa muncitoare. Celor ce vor să se documenteze mai amănunțit în această problemă le pot recomanda rezoluția partidului nostru, a Partidului muncitoresc social-democrat (bolșevic) din Rusia, care a fost publicată ca supliment la nr. 13 al ziarului „Soldatskaia Pravda“ și explicată, în repetate rânduri, în ziarul nostru „Pravda“⁷⁸. Acum însă trebuie să mă limitez la lămurirea unor puncte din rezoluția mea și din programul partidului nostru cu privire la problema agrară, și anume asupra acelora care sunt mai importante, mai controversate sau care pot da naștere la unele confuzii. Unul dintre primele puncte de acest fel care provoacă controverse sau confuzii privește o chestiune care a fost atinsă ieri sau alătăieri și în Comitetul agrar general⁷⁹, într-o ședință despre care dv., desigur, ați auzit cu toții vorbindu-se sau ați aflat din ziarele de ieri sau alătăieri. La ședința Comitetului agrar general a participat și un reprezentat al partidului nostru, tovarășul Smilga, care, ca și mine, face parte din Comitetul Central.

El a prezentat acolo propunerea ca Comitetul agrar general să se pronunțe pentru ocuparea imediată și în mod organizat a pământurilor moșierești de către țărănimile, și propunerea aceasta a provocat o serie întreagă de obiecții. (O voce: „La fel și aici“.) Mi se spune că și aici, la fel, mulți tovarăși vor lua poziție împotriva acestei propunerii. Aceasta constituie pentru mine un motiv în plus ca să explic mai amănunțit acest punct din programul nostru, întrucât mi se pare că o mare parte din obiecțiile ce se ridică împotriva acestui program se datorează unei neînțelegeri sau unei interpretări greșite a concepțiilor noastre.

Ce spunem noi în toate rezoluțiile partidului nostru, în toate articolele din organul nostru de presă, din ziarul nostru „Pravda“? Spunem că întreg pământul, fără excepție, trebuie să treacă în proprietatea întregului popor. Noi am ajuns la această concluzie pe baza studierii, în special, a mișcării țărănești din 1905 și a declarațiilor făcute de deputații țărani în Dumele I și a II-a de stat⁸⁰, unde mulți deputați țărani din toate colturile țării își puteau exprima relativ liber — *relativ* liber, desigur — părerile lor.

Tot pământul trebuie să fie proprietate a întregului popor. De aici rezultă că, atunci când susținem că pământurile moșierești trebuie să treacă imediat și fără plată în mânile țărănilor localnici, noi nu susținem cîtuși de puțin că ei trebuie să devină proprietari ai acestor pământuri, că ei trebuie să împartă aceste pământuri. Noi credem că pământul trebuie luat în posesiune de către țărăni localnici pentru a-l cultiva timp de un an, în baza unei hotărîri adoptate de majoritatea delegaților țărănilor din localitățile respective. Noi nu susținem în nici un caz că acest pământ trebuie să treacă în proprietatea țărănilor care încă acum ca să-l lucreze timp de un an. Toate aceste obiecții îndreptate împotriva propunerii noastre, pe care ne-a fost dat să le auzim și să le întîlnim în paginile ziarelor capitaliste, se datorează pur și simplu unei greșite interpretări a concepțiilor noastre. Din moment ce am spus — și repet: am spus-o în toate rezoluțiile noastre — că pământul trebuie să fie proprietate a întregului popor și să

treacă fără plată în mîinile lui, este clar că reglementarea împărțirii definitive a acestui pămînt, stabilirea definitivă a rînduielilor agrare trebuie să se facă numai de către puterea centrală de stat, adică de către Adunarea constituantă sau de către Sovietul Sovietelor din Rusia, dacă un asemenea organ al puterii, Sovietul Sovietelor, ar fi creat de masa țărânească și muncitorească. În această privință nu există nici un fel de divergențe.

Divergențele încep mai pe urmă, când se ridică obiecții împotriva noastră și ni se spune: „dacă este aşa, înseamnă că orice trecere imediată și fără plată a pămînturilor moșierești în mîinile țărânimii va fi o samavolnicie“. Ei bine, tocmai acest punct de vedere, care a fost exprimat cu cea mai mare precizie, autoritate și greutate de Șingarev, ministrul agriculturii, în cunoscuta sa telegramă, moi îl considerăm ca fiind complet greșit, neconvenabil pentru țărâname, pentru agricultori și pentru asigurarea țării cu grîne și, totodată, nedrept. Îmi permit să vă citesc această telegramă, pentru a vă arăta împotriva cărei idei sunt îndreptate în primul rînd obiecțiile noastre.

„O rezolvare cu de la sine putere a problemei agrare, fără o lege generală de stat, este inadmisibilă; un procedeu samavolnic ar provoca o calamitate națională... Rezolvarea problemei agrare este, după lege, de competența Adunării constituante. În prezent iau ființă la sate pe lîngă comitetele de aprovizionare de plasă camere agricole de conciliere, alcătuite din agricultori și proprietari funciari“.

Acesta este pasajul cel mai important din declarația guvernului cu privire la această problemă. Dacă veți citi cu atenție rezoluția adoptată, ieri sau alătăieri, în această problemă⁸¹ de către Comitetul agrar general și pe cea adoptată, tot zilele acestea, de către consfătuirea membrilor Dumei de stat⁸², veți vedea că ambele rezoluții pornesc de la același punct de vedere. Ele acuză de samavolnicie pe țărani care vor să înfăptuiască trecerea imediată și fără plată a pămîntului în mîinile țărânilor, repartizarea lui urmînd să fie făcută de către comitetele țărânești locale, și le aduc această acuzație pornind de la ideea că numai o înțelegere de bunăvoie între țărani și proprietarii funciari, între agricultori și proprietarii funciari ar corespunde nevoilor și intereselor generale ale statului. Iată ce negăm, iată ce contestăm noi.

Российская Социалъ Демократическая Рабочая Партия.

Пролетаріи всѣхъ странъ, соединяйтесь!

Рѣчь Ленина.

по аграрному вопросу.

(Произнесена 22-го мая 1917 года на Всероссийскомъ Совѣтѣ Крестьянскихъ Депутатовъ.)

И З Д А Н И Е
Смоленского Комитета Р. С.-Д. Р. П.
1917

Coperta broșurii „Cuvîntarea lui Lenin în legătură cu problema agrară”, editată de Comitetul din Smolensk al P.M.S.D.R. (b). — 1917

Micșorat

Să analizăm aceste obiecții care se ridică împotriva propunerii noastre. De obicei, ele pornesc de la faptul că în Rusia pământul este repartizat extrem de inegal, și anume între diferite unități mici, cum sunt satele și plășile, cît și între unități mari, cum sunt guberniile și regiunile. Și se afirmă că, dacă populația locală, în baza unei hotărîri adoptate de majoritate, fără a ține seama de voința moșierilor, ar pune stăpînire pe pământ, și încă fără plată, atunci inegalitatea s-ar menține sau s-ar crea chiar pericolul ca ea să fie consfințită. La această afirmație, noi răspundem că un asemenea argument este rezultatul unei neînțelegeri. Inegalitatea în repartizarea pământului se va menține oricum atât timp cît Adunarea constituantă sau puterea centrală de stat, în general, nu va fi stabilit în mod definitiv o rînduială nouă. Atât timp cît nu va fi stabilită această rînduială — indiferent dacă chestiunea va fi rezolvată în chip țărănesc sau în chip moșieresc, adică dacă ea va fi rezolvată aşa cum vrem noi, care cerem ca pământul să treacă imediat în mânile țăranilor, sau aşa cum vor moșierii, care sunt dispuși să dea pământul în arendă la un preț ridicat, cu condiția ca țăranul-arendă și moșierul să-și păstreze drepturile lor —, indiferent dacă se va proceda într-un fel sau altul, inegalitatea repartizării se va menține. Această obiecție îndreptată împotriva noastră este vădit greșită și nedreaptă. Noi spunem că e necesar să se creeze cît mai curînd o putere centrală de stat care nu numai să se sprijine pe voința și pe hotărîrile adoptate de majoritatea țărănimii, dar să și exprime direct părerea acestei majorități. Asupra acestui lucru nu mai începe nici o discuție. Dacă vedem că se ridică obiecții împotriva bolșevicilor, că se pornesc atacuri împotriva lor în coloanele ziarelor capitaliste, că se face afirmația că suntem anarhiști, noi respingem cu toată tăria aceste atacuri și considerăm că ele urmăresc să răspîndească minciuni și calomnii răuvoitoare.

Se dă denumirea de anarhiști celor ce contestă necesitatea puterii de stat, în timp ce noi spunem că ea este absolut necesară, și nu numai pentru Rusia în momentul de față, dar pentru orice stat, chiar dacă el ar trece direct la socialism. Este absolut necesară o putere de stat cît se poate

de fermă. Noi vrem numai ca această putere să se afle în întregime și exclusiv în mîinile majorității deputaților muncitorilor, soldaților și țărănilor. Și tocmai prin aceasta ne deosebim noi de celelalte partide. Noi nu contestăm cîtuși de puțin necesitatea unei puteri de stat ferme, noi spunem numai că întreg pămîntul moșieresc trebuie să treacă fără plată în mîinile țărănilor, în baza unei hotărîri adoptate cu majoritate de comitetul țărănesc local și cu condiția să nu se producă nici un fel de deteriorare a bunurilor. Toate acestea sunt arătate în modul cel mai precis în rezoluția noastră. Noi respingem în mod categoric obiecția ridicată împotriva punctului nostru de vedere, cum că în asemenea procedeu ar constitui o samavolnicie.

Dimpotrivă, noi credem că, dacă moșierii rețin pămînturile pentru ei sau le dau în arendă, avem de-a face cu o samavolnicie, iar dacă majoritatea țărănimii spune că pămîntul moșieresc nu trebuie să rămînă în mîinile moșierilor, că decenii și veacuri de-a rîndul țărănamea n-a văzut de la acești moșieri, de la acești proprietari funciari nimic altceva decît asupriire, atunci nu poate fi vorba de samavolnicie, ci de *restabilirea unui drept*, și restabilirea *unui drept* nu poate să aștepte. Dacă se trece imediat pămîntul în mîinile țărănilor, nu se poate înlătura inegalitatea dintre regiuni, asta e indisutabil, dar o asemenea inegalitate nu va fi înlăturată de nimeni atîta timp cât nu se va întârzi Adunarea constituantă. Și dacă l-am întreba acum pe Șingarev, care ne combată pe noi și care în declarațiile sale oficiale îi acuză de „samavolnicie“ pe adeptii concepțiilor noastre, dacă l-am întreba ce propune el împotriva unei asemenea inegalități, n-ar putea să ne dea nici un răspuns. El nu propune și nu poate să propună nimic.

El spune: „înțelegere de bunăvoie între țărani și moșieri“. Ce înseamnă asta? Vă voi prezenta aici două cifre de bază cu privire la proprietatea funciară din Rusia europeană. Aceste cifre ne arată că la un pol al satului rus se află moșierii bogăți, inclusiv Romanovii, care sunt cei mai bogăți și mai răi moșieri, iar la celălalt pol se află țărani săraci. Vă voi prezenta două cifre ca să vedeați ce semnificație are această predică ținută de Șingarev, de toți moșierii și capitaliștii. Iată aceste două cifre: dacă luăm

pe moșierii cei mai bogăți din întreaga Rusie europeană, reiese că cei mai mari dintre ei, în număr de mai puțin de 30 000, posedă vreo 70 000 000 de desease de pămînt. Înseamnă că revin mai mult de 2 000 de desease de fiecare. Dacă luăm păturile cele mai de sus ale celor mai bogăți moșieri ruși, fără deosebire de stare socială (majoritatea o formează nobilii, dar găsim aici și alți proprietari funciari), vedem că ele cuprind 30 000 de moșieri, care dețin 70 000 000 de desease ! Dacă luăm țărâniminea săracă, după același recensămînt din 1905, care ne dă ultimele date, adunate în mod uniform în toată Rusia — date care de fapt, ca orice statistică făcută pe timpul țarului de către funcționarii țariști, nu merită prea mare încredere, dar din care căpătăm, totuși, cifre mai apropiate de realitate, care se pretează mai ușor la o comparație —, constatăm că 10 000 000 de gospodării au circa 70 000 000 — 75 000 000 de desease. Înseamnă că pentru o gospodărie revin peste 2 000 de desease, iar pentru alta 7,5 desease ! Și ni se mai spune că va fi o samavolnicie dacă țărani nu vor ajunge la o înțelegere de bunăvoie cu moșierii. Ce înseamnă această „înțelegere de bunăvoie“ ? Înseamnă că moșierii vor da, poate, pămîntul în arendă la un preț bun, dar nu-l vor da nimănui fără plată. Este drept așa ? Nu, nu este drept. Este avantajos acest lucru pentru populația țărânească ? Nu, nu este. În ce fel va fi stabilită definitiv proprietatea asupra pămîntului, asta este o chestiune care privește viitoarea putere centrală, dar acum pămîntul moșieresc trebuie să treacă imediat și fără nici o despăgubire în mîinile țărânimii, cu condiția ca el să fie ocupat în mod organizat. Combătindu-l, în Comitetul agrar general, pe tovarășul meu Smilga, ministrul Cernov a spus că „ocuparea în mod organizat“ cuprinde două noțiuni care se exclud între ele : dacă e ocupare, înseamnă că nu este organizată, iar dacă este organizată, înseamnă că nu e ocupare. Eu cred că această critică nu este justă. Cred că dacă țărânimea, într-un sat sau într-o plasă, într-un județ sau într-o gubernie, adoptă cu majoritate o hotărîre — or, în unele gubernii, dacă nu în toate, congresele țărânești au creat organe locale ale puterii care reprezintă interesele și voința majorității, care reprezintă

voința populației, adică a majorității agricultorilor —, că, din moment ce s-au creat asemenea organe locale ale puterii, hotărîrea ei este o hotărîre a unei puteri care va fi recunoscută de țărani. Este o putere față de care populația țărânească locală nu poate să nu aibă tot respectul, fiindcă nu încape îndoială că această putere, care este liber aleasă, va hotărî ca pămîntul moșieresc să treacă imediat în mâinile țărănimii. Țăranul trebuie să știe că el ia în posesiune pămîntul moșierului, să știe că, dacă plătește, plătește la casele țărănești, la casele județene ; să știe că acești bani vor fi folosiți pentru îmbunătățirea agriculturii, pentru construirea de drumuri și șosele ș.a.m.d. Să știe că pămîntul pe care-l ia nu este al lui și *nici al moșierului*, ci este un pămînt al întregului popor, de care va dispune în mod definitiv Adunarea constituantă. De aceea, chiar de la începutul revoluției, chiar din momentul cînd a luat ființă primul comitet agrar, moșierul nu trebuie să mai aibă nici un drept asupra pămîntului și nu trebuie să se perceapă nici un fel de plăți pentru acest pămînt.

Între noi și adversarii noștri există o opoziție fundamentală în ce privește felul de a întelege noțiunile de ordine și de lege. Pînă acum se consideră drept ordine și lege ceea ce le convine moșierilor și funcționarilor, în timp ce noi susținem că ordine și lege este ceea ce convine majorității țărănimii. Și, atîta timp cât în Rusia nu există un Soviet al Sovietelor, atîta timp cât nu există o Adunare constituantă, orice putere locală — comitetele județene, comitetele guberniale — reprezintă ordinea și legea supremă ! Noi calificăm drept samavolnicie faptul că un singur moșier, pe baza unor drepturi vechi, seculare, pretinde să ajungă la o întelegerere „de bunăvoie“ cu 300 de familii țărănești, care au fiecare în medie cîte 7,5 desearătine de pămînt ! Noi spunem că „hotărîrile trebuie să fie luate de către majoritate ; noi vrem ca țărani să primească imediat pămînturile moșierești, fără a mai pierde nici o lună, nici o săptămînă, nici o zi !“

Ni se obiectează : „bine, dar dacă țăraniii vor lua imediat în stăpînire pămîntul, atunci vor lua, fără îndoială, mai mult pămînt cei bogăți, care dispun de vite, unelte etc. ; și atunci nu va constitui aceasta un pericol tocmai

din punctul de vedere al țărănimii sărace ?“ Asupra acestui argument trebuie să mă opresc, stimați tovarăși, fiindcă partidul nostru, în toate hotărîrile, programele și apelurile sale către popor, declară : „noi suntem partidul muncitorilor și al țăranilor săraci, și interesele lor vrem noi să le apărăm ; prin ei, și numai prin ei, prin aceste clase poate omenirea să scape de grozăvile în care a aruncat-o acest război al capitaliștilor“.

De aceea, obiecțiilor de acest fel, care vor să acredeze ideea că hotărîrile noastre nu corespund cu interesele țăranilor săraci, noi le acordăm o mare atenție și-i invităm și pe alții să le examineze cu o deosebită atenție, fiindcă ele privesc însuși esențialul, însuși miezul problemei. Or, se știe că esențială este aici tocmai chestiunea cum pot fi apărate, în actuala revoluție, în cadrul actualei transformări statale a Rusiei, interesele muncitorilor de la orașe și sate, interesele țăranilor săraci, cum pot și trebuie să fie apărate interesele lor împotriva intereselor moșierilor sau ale țăranilor bogăți, care sunt și ei tot niște capitaliști. Desigur, aici este miezul problemei, aici este esența ei ! Și acum ni se obieectează că, dacă li se recomandă țăranilor să ocupe imediat pământurile, le vor ocupa, în primul rînd, cei care au unelte și vite, iar cei săraci nu se vor alege cu nimic. Iar eu întreb : dar o înțelegere de bunăvoie cu moșierii o să ajute la ceva ?

Știți foarte bine că moșierii nu arendează cu placere pămînt țăranilor care n-au nici o copeică în buzunar și că, dimpotrivă, recurg la înțelegeri „de bunăvoie“ atunci când li se promite o plată bună. Pînă acum moșierii nu prea au dat pe degeaba pămînturile lor ; la noi, în Rusia, după cîte știu, nimeni n-a observat aşa ceva.

A vorbi de o înțelegere de bunăvoie cu moșierii înseamnă a căuta să consolidezi, să sporești, să întărești și mai mult situația avantajoasă, privilegiată, preferințele de care beneficiază țăranii bogăți, fiindcă țăranii bogăți sunt, desigur, în măsură să plătească moșierilor, și pentru orice moșier țăranul bogat este un om solvabil. Moșierul știe că acesta poate să plătească și că-l poate executa pentru orice sumă datorată, și de aceea, în cazul unor asemenea tranzacții „de bunăvoie“ cu moșierii, țăranii bogăți profită mai mult

decît cei săraci. Dimpotrivă, dacă există o posibilitate de a da numai decît un ajutor țărănimii sărace, aceasta se poate face numai printr-o măsură ca aceea pe care o propun eu, și anume prin trecerea imediată și fără plată a pământului în mâinile țărănilor.

Proprietatea moșierească a fost și continuă să fie cea mai mare nedreptate. Luarea în posesiune fără plată a acestui pămînt de către țărani, dacă este hotărîtă de către majoritate, nu înseamnă samavolnicie, ci restabilirea unui drept. Acesta este punctul nostru de vedere și de aceea considerăm noi că este cu totul neîntemeiat argumentul că țărăniminea săracă ar avea de pierdut de pe urma unei asemenea măsuri. O înțelegere „de bunăvoie“ — numai un Șingarev poate să spună că aceasta e o înțelegere de „bunăvoie“ — înseamnă ca un singur moșier să aibă 2 000 de desease, iar 300 de țărani să aibă, în medie, cîte 7,5 desease. A spune despre o asemenea înțelegere că a fost încheiată de bunăvoie înseamnă a-ți bate joc de țăran. Aceasta nu este pentru țărănimie o înțelegere de bunăvoie, ci una forțată, și este o asemenea înțelegere atîta timp cît Sovietele de țărani din toate plășile, guberniile și județele și Sovietul Sovietelor din Rusia nu vor fi declarat că proprietatea moșierească constituie o mare nedreptate, a cărei înlăturare nu trebuie să mai întîrzie nici o oră, nici o clipă.

Pămîntul trebuie să fie proprietate a întregului popor, și acest drept trebuie să fie stabilit de către puterea centrală de stat. Atîta timp cît ea nu se va fi întrunit, organele locale ale puterii, repet încă o dată, vor lua în stăpînire pămîntul moșieresc, și ele trebuie să facă acest lucru pe baza unei hotărîri adoptate de o majoritate organizată. Nu-i adevărat ce se spune în ziare că în Rusia domnește dezordinea ! În realitate, în lumea satelor domnește mai multă ordine ca înainte, fiindcă hotărîrile se iau de către majoritate ; aproape că nu s-au produs nici un fel de excese împotriva moșierilor ; cazurile de nedreptate și violență împotriva lor sunt cu totul izolate ; numărul lor este cu totul neînsemnat și, raportat la întreaga Rusie, el nu întrece pe acela al cazurilor de violență care au avut loc și în trecut.

Acum vreau să mă refer la încă un argument pe care mi-a fost dat să-l aud destul de des și pe care l-am analizat în ziarul nostru „Pravda“ atunci cînd am vorbit de trecerea imediată a pămîntului în mîinile țărănimii *.

Acest argument constă în afirmația că, dacă li se recomandă țărănilor să ia imediat și fără nici o plată în mîinile lor pămînturile moșierești, aceasta ar provoca nemulțumirea, iritarea, teama și poate chiar revolta soldaților de pe front, care ar putea să spună: „dacă țărani îau acum pămîntul, iar noi trebuie să stăm pe front, atunci o să rămînem fără pămînt“. S-ar putea ca soldații să plece cu toții de pe front, ceea ce ar duce la haos și anarhie. La care noi răspundem că această obiecție n-are nici o legătură cu problema principală: indiferent dacă pămîntul va fi luat cu plată, în baza unei înțelegeri cu moșierii, sau dacă va fi luat în baza unei hotărîri a majoritatii țărănilor, soldații tot vor rămîne pe front atîta timp cît va dura războiul și, bineînțeles, ei vor continua să rămînă pe front și nu se vor putea întoarce la sate. Dar de ce să nu se teamă soldații de pe front că moșierii, sub pretextul unei înțelegeri de bunăvoie, vor impune condiții dezavantajoase și de ce să se teamă ei că țărani vor adopta, cu majoritate, o hotărîre îndreptată împotriva moșierilor? Nu pot să înțeleg! De ce să aibă soldatul de pe front încredere în moșier, într-o înțelegere „de bunăvoie“ cu el? Înțeleg să spună așa ceva partidele moșierilor și capitaliștilor, dar nu cred că acesta să fie punctul de vedere al soldatului rus de pe front. Dacă se va ajunge la o înțelegere „de bunăvoie“ cu moșierul, soldatul n-o să numească rînduială o asemenea situație, n-o să aibă încredere în ea, ci o să-și spună mai degrabă că vechea neorînduială moșierească continuă încă să existe.

Soldatul va avea mai multă încredere dacă i se va spune: pămîntul va trece în mîinile poporului, țărani localnici îl vor lua în arendă și nu vor plăti moșierului arenda, ci o vor vîrsa la comitetul lor, pentru nevoile generale, pentru aceiași soldați de pe front, dar nu o vor da moșierului. Dacă acest lucru va fi hotărît de către

* Vezi volumul de față, p. 139—143. — Notă red.

majoritate, soldatul de pe front va afla că nu mai pot să existe nici un fel de înțelegeri „de bunăvoie“ cu moșierii, că moșierii sănt și ei niște cetăteni egali în drepturi, pe care nimeni nu vrea să-i nedreptăească. Pământul este al întregului popor și, ca atare, aparține și moșierului, însă nu pe bază de privilegii nobiliare, ci aşa cum aparține oricărui alt cetăean. Din momentul în care a fost răsturnată puterea țaristă, puterea țarului, care era cel mai mare moșier și asuprior al maselor, nu trebuie să mai existe nici un fel de privilegii pentru proprietarii funciari, pentru moșieri. O dată cu instaurarea libertății, puterea moșierească trebuie considerată ca răsturnată o dată pentru totdeauna. Soldatul de pe front nu va avea nimic de pierdut din cauza acestui punct de vedere, ci, dimpotrivă, va căpăta o încredere mult mai mare în puterea de stat și va fi mult mai liniștit în privința celor de acasă, nu le va mai purta de grijă, având siguranță că familia sa nu va fi obijduită, lăsată în voia soartei.

A mai rămas încă un argument îndreptat împotriva propunerii noastre. Acest argument constă în afirmația că, dacă țărani ar ocupa imediat pământul moșieresc, această ocupare, atât de grabnică și atât de puțin pregătită, ar duce, poate, la o înrăutățire a lucrării pământului și în-sămîntările ar fi, poate, mai prost făcute. Trebuie să spun că puterea majorității, puterea generală de stat, n-a fost încă creată, țărani n-au căpătat încă destulă încredere în ei însiși și nu și-au pierdut încrederea în moșieri și capăliști ; cred că pe zi ce trece ne apropiem de această situație, că pe zi ce trece țărăniminea își pierde încrederea în vechea putere de stat și își dă seama că în Rusia guvernul trebuie să fie constituit din aleșii țăranielor, soldaților, muncitorilor etc., și nu din altcineva, cred că pe zi ce trece ne apropiem de acest moment, și asta nu pentru că unele partide sau altele ar preconiza aşa ceva : niciodată nu vor asculta milioane de oameni sfaturile unor partide dacă aceste sfaturi nu coincid cu ceea ce le învață propria lor experiență de viață. Ne apropiem cu pași repezi de momentul când în Rusia nu va mai exista nici o altă putere în afară de aceea a reprezentanților aleși de țărani și de muncitori. Si când mi se spune că ocuparea imediată a

pământurilor ar face, poate, ca ele să fie prost lucrate, ca însămînările să fie prost efectuate, trebuie să spun că țăranii noștri, care timp de veacuri au fost asupriți și împilați de către moșieri, lucrează foarte prost pămîntul. În Rusia bîntuie, desigur, o criză cumplită, care s-a abătut asupra ei, ca și asupra tuturor țărilor beligerante, și ea nu va putea fi salvată dacă nu se va trece la o mai bună cultivare a pămîntului, la o cît mai mare economisire a muncii omenești. Dar acum, la primele însămînări, poate să schimbe ceva o înțelegere „de bunăvoie“ cu moșierii? Cum adică? Vor da moșierii mai multă atenție cultivării pămîntului sau vor însămînă țăranii mai prost pămîntul dacă vor ști că pămîntul pe care-l seamănă nu este al moșierilor, ci aparține întregului popor? Sau dacă nu vor plăti arendă moșierului, ci vor vârsa banii la casele lor țărănești? Asta este o absurditate atât de mare, că mă mir cînd aud asemenea argumente; este ceva cu totul de necrezut și nimic altceva decît o scornire vicleană a moșierilor.

Moșierii au înțeles că nu mai pot stăpîni cu ajutorul bîtei, au înțeles bine acest lucru, și trec la o metodă de stăpînire care constituie o nouătate pentru Rusia, dar care este folosită de multă vreme în Europa occidentală, în țările din apusul Europei. Că nu mai poți ține în stăpînire oamenii cu ajutorul bîtei, asta au dovedit-o la noi două revoluții, iar în țările din apusul Europei zeci de revoluții. Aceste revoluții îi învață pe moșieri și pe capitaliști, îi învață că pentru a conduce poporul trebuie să-l înseli, să-l linguești; trebuie să te adaptezi, să-ți prinzi la butonieră o insignă roșie și, chiar dacă ești un exploataator ordinar, să spui: „Noi suntem democrația revoluționară, aşteptați doar puțin, și vom face totul pentru voi“. Argumentul că țăranii o să însămînțeze mai prost pămîntul acum dacă n-o să semene pe pămîntul moșierului, ci pe acela al întregului popor, nu este decît o bătaie de joc la adresa lor, o încercare de a-i menține în stăpînire prin înselăciune.

Repet, nu trebuie să existe nici un fel de proprietate moșierească; luarea în posesiune nu înseamnă încă proprietate; ea este doar o măsură temporară, și posesiunea

se schimbă în fiecare an. Tânărul care ia în arendă o bucată de pămînt n-o să-și bagă în cap că acest pămînt este al lui. Pămîntul nu este al lui și nici al moșierului, ci al poporului. Repet: această situație nu poate să însimne efectuarea în condiții mai proaste a însămîntărilor în anul acesta, în primăvara aceasta. O asemenea ipoteză este atât de monstruoasă și de improbabilă, încît vă spun un singur lucru: trebuie să ne ferim de moșieri, să nu ne încredem în ei, să nu ne lăsăm înșelați de vorbe dulci și de promisiuni. Nu trebuie să uităm că o hotărîre luată de majoritatea țărănilor, care sunt destul de prudenti în asemenea cazuri, este o hotărîre legală și corespunde intereselor generale ale statului. În această privință putem să ne bizum pe țărani. De pildă, sunt în posesiunea unei hotărîri a țărănilor din Penza, care de la primul și pînă la ultimul punct este pătrunsă de o extremă prudență: ei nu plănuiesc nici un fel de transformări imediate pe scara întregii Rusii, dar nu vor să cadă într-o robie insuportabilă, și aici ei au dreptate. Cea mai cruntă robie a fost și rămîne robia moșierească, robia proprietarilor funciari și a asupritorilor. De aceea înlăturarea acestei robii nu trebuie să mai întîrzie nici o săptămînă, nici o oră, dar orice ocupare a pămîntului trebuie să decurgă în mod organizat, să nu urmărească luarea lui în proprietate, împărțirea lui, ci numai folosirea lui în comun, ca proprietate a întregului popor.

Aș putea să termin cu această chestiune a ocupării pămîntului răspunzînd că obiecțiile ce se ridică împotriva proiectului nostru, atunci cînd vin din partea moșierilor și capitaliștilor, se bazează pe înșelătorie, iar atunci cînd vin din partea unora care nu sunt moșieri sau capitaliști, din partea unora care vor să apere interesele oamenilor muncii, ele se bazează pe o neînțelegere, pe ușurință cu care aceștia se încred în afirmațiile făcute, cu rea-credință, de către capitaliști și moșieri pe seama noastră. Dintr-o analiză a argumentelor noastre se vede că cerința justă de a se trece la lichidarea imediată a proprietății moșierești, ca și trecerea proprietății asupra pămîntului în mâinile poporului, nu poate fi realizată atîta timp cât nu se va fi întrunită puterea centrală de stat și că noi recoman-

dăm în modul cel mai insistent ca pămîntul să treacă imediat în posesiunea țăranilor din localitățile respective, cu condiția să nu se îngăduie nici cea mai mică încălcare a ordinii. În rezoluțiile noastre, noi dăm acest sfat, și poate că el este de prisos, fiindcă țăranii, oricum, procedează în felul acesta.

Trec acum la a doua chestiune, căreia trebuie să i se dea o atenție cu totul deosebită : cum ar fi de dorit pentru noi și cum va trebui să se procedeză cu pămîntul, în interesul maselor muncitoare, atunci cînd el va fi devenit deja proprietate a întregului popor, cînd proprietatea privată va fi fost desființată. La noi, în Rusia, acest moment este foarte apropiat. Într-adevăr, puterea dominației moșierești, dacă n-a fost încă nimicită, este în orice caz subminată. Cum vom proceda, cum vom repartiza pămîntul atunci cînd el se va afla în posesiunea tuturor țăranilor, cînd nu vor mai exista moșieri ? În această chestiune, după părerea mea, trebuie stabilit un anumit punct de vedere comun, un punct de vedere fundamental, deoarece, cum e și de înțeles, dreptul de a dispune la fața locului revine întotdeauna țărănimii. Si nici nu poate fi altfel într-un stat democratic ; acest lucru e atît de clar, încît e de prisos să mai vorbim despre el. Dar cînd se pune chestiunea cum trebuie procedat pentru ca pămîntul să ajungă în mâinile celor ce muncesc, atunci spunem : noi vrem să apărăm interesele muncitorilor salariați și ale țăranilor săraci. Partidul nostru, partidul social-democraților bolșevici din Rusia, consideră că aceasta este sarcina sa. Ne întrebăm dacă a spune că pămîntul va trece în mâinile poporului e tot una cu a spune că pămîntul va trece în mâinile celor ce muncesc. Si răspundem : nu, nu e tot una ! Cînd spunem că pămîntul va trece în mâinile poporului, înseamnă că proprietatea moșierească va fi desființată ; înseamnă că tot pămîntul va apartine întregului popor ; înseamnă că, oricine va lua pămîntul, îl va lua în arendă de la întregul popor. Dacă va fi statornicită o asemenea rînduială, înseamnă că nu va mai exista nici o deosebire în ce privește proprietatea funciară, că tot pămîntul va fi la fel, cum spun deseori țăranii : „toate vechile bariere, toate vechile îngrădiri ale pămîntului vor

cădea, pămîntul se va dezgrădi : va fi pămînt liber și muncă liberă“.

Înseamnă oare că pămîntul va trece în mîinile tuturor celor ce muncesc ? Nu, nu înseamnă. Muncă liberă pe un pămînt liber înseamnă că toate formele vechi de proprietate funciară au fost lichidate, că nu există altă proprietate funciară decît aceea a statului ; fiecare ia pămîntul în arendă de la stat ; există o autoritate centrală de stat, puterea tuturor muncitorilor și a țăranilor ; de la această autoritate ia pămînt numai țăranul, în calitate de arendaș ; între stat și țăran nu există nici un fel de intermediari ; fiecare ia pe bază de egalitate ; asta înseamnă muncă liberă pe un pămînt liber.

Înseamnă oare că pămîntul va trece în mîinile tuturor celor ce muncesc ? Nu, nu înseamnă. Pămîntul nu poți să-l mânânci, și ca să gospodărești trebuie să ai unelte, vite, inventar, bani ; fără bani și fără unelte nu poți să gospodărești. De aceea, atunci cînd veți statornici o rînduială în care să fie muncă liberă pe un pămînt liber, nu va mai exista nici un fel de proprietate funciară moșierească, nu vor mai exista categorii de țărani pe diferite pămînturi⁸³, ci va exista numai proprietate a întregului popor și oamenii care vor arenda liber pămîntul de la stat. Cînd veți statornici această rînduială, nu va însemna că pămîntul va trece în mîinile tuturor celor ce muncesc, ci numai că fiecare gospodar va dispune liber de pămînt ; cine va dori va putea să ia în mod liber pămînt din pămîntul statului. Aceasta va însemna un mare pas înainte în comparație cu Rusia țaristă, moșierească. Si va însemna un mare pas înainte pentru că Rusia moșierească, Rusia țaristă, era o țară în care 70 000 000 de deseantine de pămînt se aflau în proprietatea a 30 000 de Markovi, Romanovi și alții moșieri de teapa lor ; va fi o Rusie în care va fi muncă liberă pe un pămînt liber. Acest lucru s-a făcut, încă de pe acum, în multe locuri. Rusia a făcut de pe acum un pas înainte în comparație cu Rusia țaristă, moșierească, dar asta nu înseamnă trecerea pămîntului în mîinile celor ce muncesc, ci trecerea lui în mîinile gospodarului, deoarece, dacă pămîntul este proprietate a statului și-l vor lua cei ce vor să-l gospodărească, înseamnă

Încă prea puțin, fiindcă nu e de ajuns să vrei să gospodărești, trebuie să te și pricepi, și nici asta nu e de ajuns. Fiecare muncitor agricol și fiecare ziler are această principiu, dar n-are vite, unelte, capital, și, de aceea, oricîte hotărîri am lua, oricît am vorbi, prin asta nu vom stători niște munca liberă pe un pămînt liber. Chiar dacă am atîrnat la fiecare administrație de plasă pancarte în care am spune că pămîntul este liber, nu s-ar îmbunătăți cu nimic situația celor ce muncesc, după cum în republicile din apusul Europei inscripția „libertate, egalitate, fraternitate“ de pe zidurile închisorilor nu face ca acestea să înceteze să mai fi închisori. Dacă ne-am apuca să scriem pe zidurile fabricilor cuvintele „libertate, egalitate și fraternitate“, ca în America, fabrica n-ar înceta să fie o ocnă pentru muncitorii și un rai pentru capitaliști.

Prin urmare, acum trebuie să ne gîndim la viitor, să ne gîndim cum să facem ca să nu fie numai munca liberă, — acesta este un pas înainte, dar nu este încă un pas spre apărarea intereselor celor ce muncesc ; este un pas spre eliberarea de rapacitatea moșierească, de exploatarea moșierilor, spre eliberarea de sub stăpînirea Markovilor, a poliției etc., dar nu este un pas spre apărarea intereselor celor ce muncesc, întrucît fără vite, fără unelte, fără capital, țăranul sărac, țăranul nevoiaș, nu poate să lucreze pămîntul. Iată de ce sunt foarte sceptic în ce privește aşa-zisele două criterii sau două norme, norma muncii și cea alimentară. Știu că în partidele narodnice ne lovim întotdeauna de raționamente și explicații în legătură cu aceste norme. Știu că aceste partide se situează pe punctul de vedere al necesității instituirii acestor două norme, acestor două criterii : norma muncii, a suprafeței de pămînt maxime pe care poate să-lucreze o familie, și norma alimentară, a suprafeței minime de pămînt care e necesară pentru a nu răbda de foame. Spun că privesc cu mult scepticism aceste norme sau criterii și cred că avem de-a face aici cu un plan birocratic, care nu va fi de nici un folos, care nu va fi tradus în viață, chiar dacă ați adopta aici o hotărîre pentru aplicarea lui. Acesta e miezul problemei ! Acest plan nu poate să ducă la o ușurare cît de cît vizibilă a situației muncitorilor salariați și a țăranilor săraci ; acest

plan, chiar dacă vă veți declara de acord cu el, va rămâne pe hîrtie atîta timp cît domnește capitalismul. Acest plan nu ne ajută să găsim calea cea mai potrivită pentru a trece de la capitalism la socialism.

Cei ce vorbesc despre aceste două criterii, despre aceste două norme, își închipuie lucrurile ca și cum n-ar exista decât pămînt și cetățeni, ca și cum n-ar mai exista nimic altceva pe lume. Dacă aşa ar sta lucrurile, planul acesta ar fi bun. Dar lucrurile stau altfel : există puterea capitalului, puterea banilor, și fără bani, orice „criterii“ s-ar stabili, nu poate exista gospodărie nici pe pămîntul cel mai liber, deoarece, atîta timp cît se mențin banii, se menține și munca salariată. Iar asta înseamnă că țărani bogați — și în Rusia sunt nu mai puțin de un milion de familii de țărani bogați — îi împilează și îi exploatează pe muncitorii salariați și îi vor împila și pe un pămînt „liber“. Acești țărani bogați recurg în permanență, nu cu titlu de excepție, ci ca regulă generală, la angajarea de muncitori cu anul și pe diferite alte termene, sau cu ziua, adică îi exploatează pe țărani săraci, pe proletari. Si pe lîngă aceștia există milioane și milioane de țărani săraci fără cai, care nu pot să trăiască fără a-și vinde forța de muncă, fără a porni să-și caute de lucru în altă parte etc. Atîta vreme cît se menține puterea banilor, cît se menține puterea capitalului, orice „norme“ am stabili, ele vor fi, în cazul cel mai bun, inaplicabile în practică, deoarece nu țin seama de un factor atît de esențial ca acela că proprietatea asupra uneltelelor, a vitelor și a banilor este repartizată în mod inegal ; nu țin seama de faptul că există munca salariată care este exploatață. Acesta este un fapt de importanță primordială în viața actuală a Rusiei ; el nu poate fi ocolit și, orice „criterii“ am stabili noi, viața va trece pe lîngă ele, și ele vor rămîne doar pe hîrtie. De aceea, dacă vreți ca — în această măreață operă de transformare a Rusiei pe care ați început acum s-o înfăptuiți și pe care, fără îndoială, o veți înfăptui atunci cînd proprietatea privată asupra pămîntului va fi desființată, cînd va fi făcut un pas înainte spre un viitor mai bun, socialist — să apărați interesele țărănimii neavute și sărace ; dacă vreți ca — în această măreață operă de

transformare pe care abia o începeți, care va căpăta o mare ampioare și care, se poate spune fără exagerare, va fi, indiscutabil, înfăptuită în Rusia, fiindcă nu există nici o forță care să poată împiedica acest lucru — să apărați interesele muncitorilor și ale țăranilor săraci, nu puteți merge pe calea stabilirii de norme sau criterii, ci trebuie să căutați altă cale.

Eu și tovarășii mei de partid, în numele căruia am cinstea să vorbesc aici, nu cunoaștem decât două asemenea căi de apărare a intereselor muncitorilor agricoli și ale țăranilor săraci, și aceste căi le supunem atenției Sovietului de deputați ai țăranilor.

Prima cale este aceea a organizării muncitorilor agricoli salariați și a țăranilor săraci. Noi vrem și recomandăm ca în fiecare comitet țărănesc, în fiecare plasă, județ și gubernie să se formeze o fracțiune separată sau un grup separat al muncitorilor agricoli și al țăranilor săraci, al acelora care trebuie să se întrebe: dacă mîine pămîntul va deveni proprietate a întregului popor — și el va deveni, fără îndoială, pentru că aşa vrea poporul — ce vom face noi? Noi, care n-avem vite și unelte, de unde o să le căpătăm? Cum să le gospodărim? Cum trebuie să ne apărăm interesele? Cum să facem ca pămîntul, care va fi al întregului popor, care va fi într-adevăr al întregului popor, să nu ajungă *numai* în mâinile *gospodarilor*? Dacă el va ajunge în mâinile acelora care au destule vite și unelte, vom avea noi mult de cîştigat? Pentru aşa ceva am săvîrșit această mare răsturnare? Așa ceva ne trebuie nouă?

Pămîntul va aparține „poporului“, dar asta *nu este de ajuns* pentru a apăra interesele muncitorilor agricoli. Calea principală nu constă în stabilirea de către cei de aici, de sus, sau de către un comitet țărănesc a unui „criteriu“ după care pămîntul să fie stăpînit în mod individual. Atîta timp cât domnește capitalul, aceste măsuri nu vor ajuta la nimic și nu vor înlătura dominația capitalismului. Pentru a scăpa de jugul capitalismului, pentru ca pămîntul întregului popor să treacă în mâinile *celor ce muncesc*, există o singură cale fundamentală, și anume aceea a organizării muncitorilor agricoli, care se vor conduce după experiența

lor, după cele constatate de ei, și nu vor da crezare la ceea ce le spun lipitorile satului, chiar dacă își pun cocarde roșii și își zic „democrație revoluționară“.

Numai organizarea de sine stătătoare la sate, numai învățăminte trase din proprie experiență pot să-i învețe pe țărani săraci. Aceasta nu va fi o experiență ușoară, și noi nu putem promite și nu promitem că o să curgă lapte și miere. Nu, moșierii vor fi doborâți, pentru că aşa vrea poporul, dar *capitalismul* rămîne. Acesta e mult mai greu de doborât, și pentru doborârea lui trebuie urmată o altă cale. Este calea organizațiilor separate, de sine stătătoare, ale muncitorilor agricoli și ale țăranelor săraci. Iată ce pune partidul nostru pe primul plan.

Numai mergînd pe această cale se poate ajunge la treacerea — treptată și destul de grea, dar sigură — a pămîntului în mîinile celor ce muncesc.

Al doilea pas pe care-l recomandă partidul nostru este acesta : din fiecare gospodărie mare, bunăoară din fiecare gospodărie moșierească mare — în Rusia sunt 30 000 de asemenea gospodării —, să se formeze cât mai curînd cu puțință gospodării model, ale căror terenuri să fie lucrate *în comun*, împreună cu muncitorii agricoli și cu ajutorul unor agronomi specialiști, folosindu-se în acest scop vitele, uneltele etc. care au aparținut moșierului. Fără această lucrare a pămîntului *în comun*, sub conducerea Sovietelor muncitorilor agricoli, nu va fi cu puțință ca tot pămîntul să treacă în mîinile *celor ce muncesc*. Desigur că lucrarea pămîntului în comun este un lucru greu, desigur că ar fi o nebunie ca cineva să-și închipui că ea ar putea fi decretată și impusă de sus, deoarece deprinderea seculară cu gospodăria individuală nu poate să dispară dintr-o dată ; totodată, în acest caz e nevoie de bani și trebuie să te adaptezi la noile forme de viață. Dacă aceste sfaturi, dacă această părere în legătură cu lucrarea pămîntului în comun, cu un inventar comun și cu vite comune și folosind, totodată, în mod cât mai eficace uneltele, sub îndrumarea agronomilor ; dacă aceste sfaturi ar fi o născocire a unor partide, lucrurile ar sta prost de tot, fiindcă nici o schimbare în viața poporului nu apare ca rezultat al sfatului dat de un partid sau altul, fiindcă nu urmînd sfatul dat

de niște partide pornesc zeci de milioane de oameni să facă revoluție, iar o asemenea schimbare va fi o revoluție mult mai mare decât detronarea unui imbecil ca Nicolaie Romanov. Repet: nu la comandă pornesc zeci de milioane de oameni să facă revoluție, ci doar atunci cînd nu mai există altă ieșire din starea de mizerie cumplită, cînd poporul a ajuns într-o situație insuportabilă, cînd dîrzenia generală, hotărîrea a zeci de milioane de oameni dărîmătoate vechile bariere și este într-adevăr în stare să făurească o viață nouă. Dacă noi recomandăm să se adopte o asemenea măsură, dacă îndemnăm să se treacă la aplicarea ei cu prudență și spunem că ea devine necesară, facem acest lucru nu numai pentru că suntem călăuziți de programul nostru, de învățătura noastră socialistă, dar și pentru că, fiind socialisti și observînd viața popoarelor din apusul Europei, am ajuns la această concluzie. Noi stim că acolo au avut loc multe revoluții care au dus la apariția unor republiki democratice; stim că în America, în 1865, au fost învinși proprietarii de sclavi și că, după aceea, au fost împărțite țăranilor fără plată sau aproape fără plată sute de milioane de hectare de pămînt, și, cu toate acestea, acolo domnește capitalismul ca nicăieri în lume și oprimă masele muncitoare la fel, dacă nu și mai rău, decât în celealte țări. Învățătura socialistă și constatărilor făcute din experiența altor popoare ne-au adus deci la convingerea fermă că, în afară de cultivarea în comun a pămîntului de către muncitorii agricoli, care să folosească cele mai bune mașini și să se afle sub îndrumarea unor agronomi cu pregătire științifică, nu există altă ieșire din robia capitalismului. Dar, dacă ne-am sprijini numai pe experiența statelor din apusul Europei, lucrurile ar sta prost de tot la noi, în Rusia, fiindcă numai atunci cînd se ivește o nevoie cumplită este în stare poporul rus, luat în ansamblu, să facă un pas serios pe acest drum nou. Și noi spunem: a sosit tocmai momentul cînd această nevoie cumplită pentru întregul popor rus devine realitate. Această nevoie cumplită arată că nu se mai poate gospodări ca pînă acum. Dacă ne vom menține, ca în trecut, la mica gospodărie, fie și ca cetățeni liberi pe un pămînt liber, vom fi amenințați, oricum, de o pieire inevitabilă,

fiindcă ruina economică se apropie cu fiecare zi și cu fiecare ceas. Despre asta vorbește toată lumea ; și e o situație care nu e provocată de reaua-voință a unor persoane, ci de prădalnicul război mondial, de capitalism.

Războiul a secerat nenumărate vieți, întreaga lume e înecată în sînge ; el a dus la un pas de pieire întreaga omenire. Aceasta nu e o exagerare. Nimici nu are siguranța zilei de mâine ; toată lumea vorbește despre asta. Luati „Izvestiia Soveta Rabochih i Soldatskikh Deputatov“ și veți vedea că în acest ziar toți spun că capitaliștii opun o rezistență pasivă și recurg la lock-out. Asta înseamnă că nu e de lucru și că capitaliștii procedează la concedierea în masă a muncitorilor. Iată unde a adus acest război criminal nu numai Rusia, dar și toate țările.

Iată de ce spunem noi că gospodărirea pe parcele separate, chiar dacă reprezintă „muncă liberă pe un pămînt liber“, nu oferă o ieșire din această criză grozavă, din această ruină generală, nu constituie o salvare. Este nevoie de *obligativitatea generală a muncii*, este nevoie de o cît mai mare economisire de muncă omenească, este nevoie de o putere de stat extraordinar de viguroasă și de fermă, care să fie în măsură să realizeze această obligativitate generală a muncii ; ea nu poate fi realizată de funcționari, ci numai de Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, fiindcă ele sunt însuși poporul, sunt însesi masele populare, fiindcă ele nu sunt o putere birocratică, fiindcă ele, cunoscând întreaga viață a țăranilor în toate amănuntele ei, pot să introducă obligativitatea muncii, să organizeze în aşa fel ocrotirea muncii omenești, ca să nu permită o irosire a muncii țăranului și ca trecerea la cultivarea în comun a pămîntului să se facă în mod treptat și cu prudență. Acesta este un lucru greu, însă trebuie să se treacă la cultivarea în comun a pămîntului în mari gospodării model, fără de care nu se poate ieși din ruină, din situația de-a dreptul desperată în care se găsește țara, și ar fi o mare greșeală să ne închipuim că o asemenea transformare uriașă în viața poporului se poate realiza dintr-o singură lovitură. Nu, o asemenea transformare cere eforturi imense, cere încordare, hotărîre și energie din partea fiecăruia țăran în parte și a fiecăruia muncitor la

locul său de muncă, în meseria pe care o cunoaște, în îndeletnicirea pe care o practică de zeci de ani de zile. Acest lucru nu poate fi făcut printr-o dispoziție oarecare, el trebuie făcut fiindcă războiul de cotropire a adus la marginea prăpastiei întreaga omenire; au pierit zeci de milioane de oameni și vor pieri și mai mulți încă din cauza acestui război îngrozitor, dacă nu ne vom încorda toate puterile, dacă toate organizațiile Sovietelor de deputați ai muncitorilor și țărănilor nu vor întreprinde în comun acțiuni hotărîte în direcția lucrării în comun a pământului fără capitaliști, fără moșieri. Numai în felul acesta vom ajunge într-adevăr la trecerea pământului în mânile celor ce muncesc. (Aplauze.)

*Publicat la 25 mai 1917 în nr. 14
al ziarului „Izvestiia Vserossiiskogo
Soveta Krestianskih Deputatov”
și în decembrie 1917 în broșura:
N. Lenin, „Materiale cu privire la
problema agrară”. Petersburg, editura
„Priboi”*

*Se tipărește după textul broșurii,
confruntat cu textul ziarului*

PARTIDELE ÎN ALEGERILE PENTRU DUMELE RAIONALE DIN PETROGRAD

Au fost publicate liste de candidați pentru alegerile de membri ai dumelor raionale (suplimentul gratuit al ziarului „Vedomosti Obșcestvennogo Gradonacialstva“⁶¹ cu data de 17 mai). Din păcate, nu sunt prezentate date despre toate raioanele, ci numai despre 10 din ele. Totuși, aceste liste ne oferă un tablou cît se poate de clar și de sugestiv al *apartenenței de partid*, un tablou pe care trebuie să-l examinăm cu deosebită atenție atât în vederea agitației electorale, cît și pentru a ne lămuri în privința raportului dintre partide și *clase*.

Se știe că spiritul de partid este o condiție și totodată un indiciu al dezvoltării politice. Cu cît populația respectivă sau clasa respectivă este mai dezvoltată, mai luminată și mai conștientă din punct de vedere politic, cu atât mai ridicat este, de regulă, gradul lor de partinitate. Această regulă generală este confirmată de experiența tuturor țărilor civilizate. Și este și de înțeles, din punctul de vedere al luptei de clasă, că așa trebuie să fie; neapartenența la un partid sau lipsa unei poziții de partid precise, a unei organizări de partid înseamnă nestabilitate de clasă (aceasta în cazul cel mai bun; în cazul cel mai rău, ea se traduce prin înselarea maselor de către șarlatanii politici — un fenomen cît se poate de bine cunoscut în țările parlamentare).

Ce ne arată, sub raportul apartenenței de partid, liste de candidați care au fost depuse la Petrograd?

În cele 10 raioane au fost depuse în total 71 de liste. De la prima privire se conturează clar împărțirea lor în *cinci* mari grupuri :

1) P.M.S.D.R. — *bolșevicii*. Au fost depuse liste în toate cele 10 raioane. Partidul nostru se prezintă în bloc cu două grupuri, și anume cu interraioniștii și cu menșevicii internaționaliști. Blocul acesta este constituit pe baze strict principiale și este proclamat în mod deschis în rezoluțiile adoptate de Conferința de la Petrograd și de Conferința generală a partidului nostru⁸⁵. Problema principală a vieții politice actuale în Rusia, ca și în întreaga lume, este aceea a luptei internaționalismului proletarilor împotriva șovinismului (sau „defensismului“) marii și micii burghezii. Si partidul nostru a declarat, în auzul tuturor, că este hotărît să realizeze „o apropiere și o unire“ (vezi rezoluția, adoptată de Conferința generală, cu privire la unirea internaționaliștilor împotriva blocului defensist mic-burghez) între toți internaționaliștii.

Partidul proletariatului s-a prezentat în alegeri cu o platformă clară, fățișă și unitară.

2) O fizionomie de clasă nu mai puțin clară prezintă partidul „libertății poporului“, adică al cadeților, care este de fapt partidul burgheziei contrarevolutionare. Si el a prezentat tot 10 liste numai cu caracter de partid în toate cele 10 raioane. După cum se știe, *toate* partidele moșierilor și capitaliștilor îi sprijină acum pe cadeți, dar deocamdată *pe ascuns*.

3) Al treilea loc, sub raportul unei poziții precise de partid, îl ocupă proaspătul partid radical-democrat, care a depus liste numai în 6 raioane din cele 10. Acest partid, cu totul necunoscut, este, evident, tot un partid capitalist, care speră „să smulgă“ voturile filistinilor prin promisiuni ce nu obligă la nimic ; el este ceva în genul unor cadeți travestiti.

4) Al patrulea loc îl ocupă un grup de 17 liste depuse în 9 raioane, care aparține narodnicilor (trudovici, socialisti-revolutionari, socialisti-populiști⁸⁶) și menșevicilor, plus grupul — de tristă reputație — „Edinstvo“⁸⁷, — toate acestea prezentându-se în combinații din cele mai pestrițe.

O adevărată moștră de confuzie mic-burgheză și de ne-principialitate mic-burgheză ! Nici *unul* din aceste grupuri și partide nu a avut curajul să adopte o hotărâre fățișă, care să fie principal motivată și pe care să o anunțe dinainte, cu privire la o apropiere și o unire între ele. Aceste grupuri și partide s-au lăsat duse de evenimente și s-au tîrât în coada curențului șovinist. Ele au alunecat în aceeași mlaștină și se bălăcesc în ea ca niște adevărați filistini, căutînd „să se strecoare“ în fiecare raion pe căi diferite, fiecare cum poate ! Indiferent cum, numai să reușim ! — asta e deviza lor.

Dacă ele sănt în principiu de acord în problema defensismului sau a sprijinirii guvernului de coaliție, atunci ce le împiedică să se contopească într-un singur bloc politic unitar, cu adevărat principal, care să se prezinte în mod deschis în actuala campanie electorală ?

Dar tocmai asta e, că mica-burghezie — adică narodnicii și menșevicii — este lipsită și de principialitate și de partinitate. Ei sănt cu toții defensiști și ministerialiști. Dar n-au încredere unii în alții. Într-un raion socialistii-revolutionari au depus listă separată, iar în alt raion se prezintă în bloc cu socialistii-populiști și cu trudovicii (cu niște oameni care consideră admisibilă răscumpărarea ! !, cu niște partide pe care în anii 1906—1907 socialistii-revolutionari Vihleaev, Cernov & Co. le acuzau *în mod deschis* că se ploconeșc în fața instinctelor *de proprietar* ! !). De cele mai multe ori, ei se prezintă în bloc cu menșevicii, iar cîteodată cu „Edinstvo“, cu același „Edinstvo“ despre care „Delo Naroda“ scrie pe un ton plin de ură sau de dispreț.

Nu face nimic ! Filistinul are să înghită totul. Micului burghez nu-i arde de partinitate, nu-i arde de principialitate ! În coloanele ziarului, „noi“ ne pronunțăm împotriva grupului „Edinstvo“, dar pentru a reuși să pătrundem în Dumă, „noi“ săntem *pentru...*

Tot așa procedează și menșevicii. În ziarul lor ei iau poziție împotriva grupului „Edinstvo“, și la conferința lor generală⁸⁸ faimosul Deutsch a fost întîmpinat cu strigăte de dezaprobată, ceea ce a făcut ca „Edinstvo“ să-și manifeste în mod deschis nemulțumirea. Nu face nimic, filistinul e un om uituc. Noi procedăm ca niște filistini ! „În prin-

cipiu“ să tem împotriva unora ca Deutsch și Iordanski, ne e rușine să apărem cu ei în fața muncitorilor, dar pentru a obține locșoare să tem gata să figurăm pe liste comune cu acești domni !

Să știe, dar, toți muncitorii conștienți și să facă cunoscut întregii mase muncitorești că blocul încheiat de socialiști-revolutionari și de toți narodnicii cu menșevicii este blocul unor oameni care încearcă în mod laș să promoveze pe eroii din grupul „Edinstvo“, este blocul *unor oameni cărora le e rușine să se prezinte cu asemenea aliați* !

În două raioane, Kazan și Spasski, nu figurează de loc menșevici sau socialiști-revolutionari : ei s-au ascuns, pe cît se vede, în listele Sovietelor raionale de deputați ai muncitorilor și soldaților, adică în liste *independente* (pe care, în ambele cazuri, figurează un număr cu totul incomplet de candidați : 38 și 28 față de cei 54 și 44 ai cadetilor și față de 43 și 46, cîți avem noi). Prin urmare, în două raioane partidele mic-burgheze n-au fost în stare să-și păstreze nici măcar pestrița lor semipartinitate și s-au rostogolit de-a binelea în mlaștina nepartinității : „numai să fim aleși, ce ne interesează pe noi partinitatea ?“ Aceasta a fost pretutindeni și întotdeauna deviza parlamentarilor burghezi.

5) Al cincilea grup — domnia deplină a nepartinității. În cele 10 raioane au fost depuse 28 de liste, și cele mai multe din grupuri nu figurează decât într-un singur raion. Avem de-a face aici nu numai cu filistinism, ci și cu cel mai îngust spirit de coterie locală. Si pe cine nu găsești aici ! Si „administrația de imobil“, și „grupul funcționarilor din așezămintele de educare“, și „grupul : cinste, responsabilitate și dreptate“ (cui nu-i place, n-am ce-i face...), și „militanți socialiști și republicanii democrați, propuși de oamenii muncii republicanii și democrați fără partid care fac parte din comitetele de imobil“...

Tovarăși muncitori ! Puneti-vă cu toții pe treabă, mergeți pe la casele celor săraci, mobilizați și lămuriti pe oamenii de serviciu, pe muncitorii mai înapoiați etc. etc. ! Desfășurați muncă de agitație împotriva capitaliștilor și a cadetilor, ca și împotriva acelora care se travestesc în „radicali-democrați“ și se ascund în spatele cadetilor !

Faceți propagandă împotriva mlaștinii defensiste micburgheze a narodnicilor și menșevicilor, împotriva blocului lor — un bloc al lipsei de partinitate și de principialitate —, împotriva încercării de a strecuра pe listele lor comune atât pe trudovici, adeptи ai răscumpărării, cît și pe eroii de la ziarul „Edinstvo“, al lui Plehanov, cu care pînă și unor publicații guvernamentale ca „Delen Naroda“ și „Raboceaia Gazeta“ le este rușine să meargă !

„Pravda“ nr. 64
din 6 iunie (24 mai) 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

DOUĂ LIPSURI

Atunci cînd criticăm alte partide, nu trebuie să uităm să ne criticăm și pe noi. Listele de candidați pentru alegerile în dumele raionale din Petrograd, care au fost date publicității, au scos la iveală două lipsuri care există în organizarea și munca noastră de partid.

Prima lipsă. În lista depusă de noi în raionul Liteini figurează numai 33 de candidați, față de cei 63 ai cadetilor și ai blocului menșevicilor cu „Edinstvo“ și cu narodnicii. Pe cît se vede, în acest raion bogat activiștii noștri de partid n-au găsit mai mult de 33 de candidați din partea partidului proletar. Dar asta este o lipsă evidentă în munca noastră, este un indiciu cert că noi n-am pătruns de ajuns „în păturile cele mai de jos“ ale celor ce muncesc și sănt exploatați. Trebuie să punem capăt unor vechi deprinderi, trebuie ca în cartierele bogate să mergem cu deosebită energie „în popor“ și să ridicăm la o viață conștientă noi pături ale celor ce muncesc și sănt exploatați. Ar trebui ca elementele proletare fără partid — recrutate, bunăoară, din rîndul *oamenilor de serviciu* — să fie îndemnate să participe la alegeri, iar cele mai sigure dintre ele să fie trecute fără teamă pe lista proletară. De ce să ne fie teamă de o minoritate de elemente *proletare* fără partid, dacă majoritatea aparține proletarilor internaționaliști conștienți?... *

*Scris între 23 și 27 mai
(5 și 9 iunie) 1917
Publicat pentru prima oară în 1928,
în „Culegeri din Lenin“, vol. VII*

Se tipărește după manuscris

* Aci manuscrisul se întrerupe. — Nota red.

REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA MĂSURILE ECONOMICE DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA RUINEI ECONOMICE⁶⁹

1. Totala dezorganizare a întregii vieți economice a atins în Rusia un asemenea grad, încât o catastrofă de proporții nemaivăzute — de natură să paralizeze complet o serie întreagă de ramuri de producție dintre cele mai importante, să-i pună pe agricultori în imposibilitate de a-și organiza o gospodărie în proporțiile necesare, să paralizeze transporturile pe căile ferate și să facă imposibilă aprovisionarea cu grâne a milioanelor de locuitori ai centrelor industriale și ai orașelor — a devenit inevitabilă. Mai mult decât atât : ruina a și început, cuprinzând o serie de ramuri de producție. Și nu se poate duce o luptă eficace împotriva ei fără o încordare extremă a forțelor poporului și fără adoptarea imediată a unei serii de măsuri revoluționare atât pe plan local, cât și în centrul puterii de stat.

2. Salvarea de la catastrofă nu poate fi găsită nici pe cale burocratică, adică prin crearea unor instituții în care să precumpănească capitaliștii și funcționarii, și nici dacă vor fi apărate profiturile capitaliștilor, atotputernicia lor în producție, dominația lor asupra capitalului finanic, ca și secretul lor comercial în operațiile bancare, comerciale și industriale. Acest lucru reiese cât se poate de clar din experiența unui sir întreg de manifestări parțiale ale crizei în diferite ramuri de producție.

3. Mijlocul de salvare de la catastrofă constă în introducerea unui control cu adevărat muncitoresc asupra pro-

ducției și repartiției produselor. Pentru stabilirea unui asemenea control este necesar, în primul rînd, ca în toate instituțiile de importanță hotărîtoare să se asigure muncitorilor o majoritate de cel puțin trei pătrimi din numărul total al voturilor și ca în efectuarea controlului să fie atrași neapărat atât patronii care n-au părăsit întreprinderea, cît și personalul cu pregătire tehnică științifică ; este necesar, în al doilea rînd, ca comitetele de întreprindere, Sovietele centrale și locale de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, precum și sindicalele să aibă dreptul de a participa la efectuarea controlului, punîndu-li-se la dispoziție toate registrele comerciale și bancare și comunicîndu-li-se în mod obligatoriu toate datele ; este necesar, în al treilea rînd, ca de acest drept să beneficieze și reprezentanții tuturor partidelor mari democratice și socialiste.

4. Controlul muncitoresc, care a fost deja admis de capitaliști într-o serie de cazuri de conflicte, trebuie dezvoltat imediat printr-o serie de măsuri bine chibzuite și cu caracter treptat, dar care să fie aplicate fără întîrziere, în vederea unei complete reglementări a producției și repartiției produselor de către muncitorii.

5. Controlul muncitoresc trebuie să fie totodată extins, cu aceleași împuterniciri, asupra tuturor operațiilor financiare și bancare, pentru a clarifica întreaga situație finanțiară ; la acest control vor participa Sovietele și congresele — care trebuie să fie imediat organizate — ale funcționarilor de la bănci, sindicate * etc.

6. Pentru a salva țara de la catastrofă este necesar ca populației muncitorești și țărănești să i se insuflé în primul rînd — și nu prin vorbe, ci prin fapte — încrederea cea mai deplină și absolută că instituțiile conducătoare și cu puteri depline, atât în provincie, cît și la centru, nu vor ezita să treacă în mâinile poporului o mare parte din profiturile, veniturile și avereia magnaților mari și foarte mari ai băncilor, finanțelor, comerțului și industriei din

* E vorba de sindicalele capitaliștilor. — Nota trad.

economia capitalistă. Dacă nu punem în aplicare această măsură, nu putem să cerem și nici să ne așteptăm la înfăptuirea unor măsuri cu adevărat revoluționare și la încordarea cu adevărat revoluționară a energiei maselor muncitorești și țărănești ale populației.

7. Dată fiind starea de completă dezorganizare în care se află întregul sistem finanțiar și toate treburile bănești, dată fiind imposibilitatea de a însănătoși acest sistem atât timp cât durează războiul, o organizație de stat trebuie să-și fixeze drept scop organizarea pe scară largă — mai întâi pe plan regional, iar apoi și pe întinderea întregii țări — a schimbului de unelte agricole, îmbrăcăminte, încălțăminte și alte produse de acest fel, pe cereale și alte produse agricole. Trebuie atrase, pe scară largă, în această acțiune cooperativele de la orașe și sate.

8. Numai după realizarea măsurilor menționate va fi posibilă și necesară introducerea obligativității generale a muncii. Această măsură necesită, la rîndul ei, introducerea unei miliții muncitorești, în care muncitorii să facă serviciu fără plată după terminarea celor opt ore de lucru, în vederea trecerii la o miliție a întregului popor și cuprinzând întregul popor, în care muncitorii și funcționarii să fie retribuiți de capitaliști. Numai o asemenea miliție muncitorească și miliția întregului popor, care va lua naștere din ea, pot și trebuie să introducă — nu în mod birocratic și în interesul capitaliștilor, ci pentru a salva într-adevăr poporul de la catastrofă — obligativitatea generală a muncii. Si numai o asemenea miliție poate și trebuie să introducă o disciplină cu adevărat revoluționară și să obțină o extremă încordare a forțelor întregului popor, pentru a-l salva de la catastrofă. Numai prin obligativitatea generală a muncii se poate realiza o economisire maximă a forței de muncă a poporului.

9. Una din cele mai importante sarcini în cadrul măsurilor pentru salvarea țării de la catastrofă trebuie să fie transferarea unui mare număr de brațe de muncă la extracția cărbunelui, în producția de materii prime și în

transporturi. Tot atât de necesară este transferarea treptată a brațelor de muncă din producția materialelor de război în aceea a produselor necesare pentru refacerea economiei.

10. O aplicare sistematică și eficace a tuturor măsurilor menționate este posibilă numai prin trecerea întregii puteri de stat în mîinile proletarilor și semiproletarilor.

*„Sozial-Demokrat” nr. 64
din 25 mai (7 iunie) 1917*

Se tipărește după manuscris

TRANZACȚIE CU CAPITALIȘTII SAU RĂSTURNAREA LOR ?

(CUM SĂ SE PUNĂ CAPĂT RĂZBOIULUI)

Toată lumea se gîndește și se întreabă cum să se pună capăt războiului.

Aproape toți muncitorii și țăranii sunt de acord că războiul a fost început de capitaliști și că de război au nevoie capitaliștii din *toate* țările. Tocmai acest lucru se spune în rezoluțiile Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor.

Și acesta este un adevăr incontestabil.

Divergențele de păreri încep ceva mai departe, și anume cînd se pune întrebarea *ce cale trebuie urmată* pentru a ajunge la încetarea războiului (fiindcă războiul — după cum înțelege *toată lumea* — nu poate fi terminat *așa, deodată*). Trebuie mers pe calea unor tranzacții cu capitaliștii, și dacă da, atunci ce fel de tranzacții? Sau trebuie urmată calea revoluției muncitorești, cu alte cuvinte calea răsturnării capitaliștilor? Iată care este problema principală, esențială.

În această problemă, partidul nostru este în divergență de păreri cu Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd și cu Sovietul de deputați ai țăranilor din Rusia, fiindcă ambele Soviete *înclină, în mod greșit, spre o rezolvare a acestei probleme în avantajul capitaliștilor și prin intermediul lor.*

Rezoluția Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia cu privire la război a confirmat în mod deosebit de elocvent acest lucru. În concordanță cu faimosul — și tot atât de confuzul — apel (din 14 martie) către popoarele lumii, această rezoluție cere :

„...o pace fără cotropiri și fără contribuții, și dreptul pentru fiecare popor, indiferent de statul în granițele căruia ar trăi, de a-și hotărî singur soarta“.

Aici problema anexiunilor (cotropirilor) *nu* este pusă aşa cum au pus-o, zilele acestea, „*Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov*“ și „*Delo Naroda*“ (vezi „*Pravda*“ nr. 60 din 18 mai *).

Aceste două organe, care se află sub conducerea blocului narodnicilor și menșevicilor, s-au încurcat rău de tot și declară : fără cotropiri — înseamnă a lăsa totul aşa cum a fost înainte de război (pe latinește s-ar spune aşa : pace fără anexiuni înseamnă statu quo).

O asemenea rezolvare a problemei — fiindcă trebuie să spunem adevărul — este o rezolvare printr-o tranzacție cu capitaliștii și între capitaliști. Ea înseamnă : să lăsăm vechile cuceriri (care au fost făcute înainte de război) și să nu se mai facă altele noi.

În primul rînd, un socialist nu poate să justifice o asemenea rezolvare, fără a trăda socialismul. Nu este treabă socialistilor să-i împace pe capitaliști pe baza vechii împărțiri a prăzii, adică a teritoriilor cotropite. Asta e lipsă. În al doilea rînd, o asemenea rezolvare este, oricum, irealizabilă fără o revoluție *împotriva capitalului*, cel puțin *împotriva* celui anglo-japonez, fiindcă orice om cu mintea întreagă vede că fără o revoluție Japonia nu va ceda Kiao-Ciao, iar Anglia nu va ceda Bagdadul și coloniile din Africa.

Rezoluția țăranilor a definit *altfel* cotropirile (anexiunile), proclamînd dreptul „*fiecăruia*“ popor (deci și al unui popor anexat, adică alipit cu forța, *înainte* de război) de a fi liber, de „a-și hotărî singur soarta“.

Aceasta este singura rezolvare justă din punctul de vedere al unui democrat cu adevărat consecvent și cu atât mai mult din punctul de vedere al unui socialist. Nici un socialist, dacă vrea să rămînă socialist, nu poate să pună altfel problema anexiunilor (cotropirilor), nu poate să nu recunoască *fiecăruia* popor dreptul la autodeterminare, la despărțire liberă.

* Vezi volumul de față, p. 122—124. — Notă red.

Dar să nu ne înselăm : o asemenea revendicare înseamnă revoluție împotriva capitaliștilor. și înainte de toate și în primul rînd, nu vor accepta (fără revoluție) o asemenea revendicare capitaliștii englezi, care dețin mai multe teritorii anexate (cotropite) decât oricare altă națiune din lume.

Ambele revendicări, ambele deziderate, atât dezideratul de a renunța la anexiuni în sensul restabilirii vechii stări de lucruri („statu quo“), cât și acela de a renunța la toate anexiunile — la cele noi și la cele vechi — sunt irealizabile fără o revoluție împotriva capitalului, fără răsturnarea capitaliștilor. Nu trebuie să ne înselăm pe noi însine și să înselăm poporul în această privință !

Ori să facem propagandă pentru o tranzacție cu capitaliștii și să aşteptăm încheierea ei — și asta ar însemna că vrem să insuflăm popoarelor încredere în dușmanii lor cei mai înrăiți —, ori să ne încredem în revoluția muncitorească — și numai în ea — și să ne concentrăm toate eforturile în vederea răsturnării capitaliștilor.

Între aceste două cai de terminare a războiului trebuie făcută alegerea.

din „Pravda“ nr. 65
din 7 iunie (25 mai) 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

REZistență unui lanț este determinată de rezistență celei mai slabe din verigile lui

Dacă e nevoie de un lanț de fier pentru a ține suspendată o greutate, să zicem, de 100 de puduri, — ce se va întâmpla cu el dacă vom înlocui *una* din verigi cu alta de lemn?

El se va rupe.

Rezistența sau menținerea intactă a tuturor celorlalte verigi ale lanțului nu ajută la nimic; dacă se rupe veriga de lemn, se rupe întreg lanțul.

La fel se întâmplă și în politică.

În alegerile pentru dumele raionale, domnii menșevici și narodnici, domnii ministerialiști din aceste partide micburgheze s-au unit cu „*Edinstvo*“ al lui Plehanov.

Singuri sănăteți de vină, domnilor!

În lanțul vostru de „fier“, care și-așa e ruginit și nu face multe parale, există acum cîteva verigi care nici măcar de lemn nu sănt, ci de lut și de hîrtie.

Singuri sănăteți de vină!

Tovarăși muncitori și tovarăše muncitoare! Tovarăși soldați! Tovarăși oameni ai muncii! Să știi că, votind pentru blocul (alianța) narodnicilor și menșevicilor, *voi votați pentru „Edinstvo“ al lui Plehanov*;

— voi votați pentru acest infam „*Edinstvo*“ al lui Plehanov, de care se leaptă azi pînă și ziarele menșevicilor și ale „socialiștilor-revolutionari“;

— voi votați pentru infamul „*Edinstvo*“ al lui Plehanov, care, spre marea bucurie a capitaliștilor, propovăduiește în mod deschis *războiul pînă la victoria finală*;

— voi votați pentru acel infam „Edinstvo“ al lui Plehanov, care, zi de zi, încearcă să scoată basma curată pe capitaliștii ruși, aruncând vina numai asupra capitaliștilor germani și călcind în picioare alianța frătească a muncitorilor din *toate* țările în lupta împotriva capitaliștilor din *toate* țările.

De aceea, cei ce vor să apere interesele oamenilor muncii, înfruntîndu-i pe capitaliști, cei ce vor să lupte pentru pînă, pentru pace, pentru libertate,

— să nu dea nici un vot *blocului (alianței) narodnicilor și menșevicilor*, care ascund în listele lor pe putredul „Edinstvo“ !

Votați numai listele social-democraților bolșevici și internaționaliști !

*„Pravda“ nr. 67
din 9 iunie (27 mai) 1917*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CAPITALIȘTII TREBUIE DEMASCAȚI

În „Novaia Jizn“ cu data de 24 mai, V. Bazarov, despre care nimeni nu va spune că nu cunoaște starea industriei noastre, scrie următoarele :

„Războiul și ruina economică și financiară provocată de el au creat o stare de lucruri în care interesul privat al întreprinzătorului particular nu este îndreptat spre întărirea și dezvoltarea forțelor de producție ale țării, ci spre distrugerea lor. În momentul de față este mai avantajos ca, în aşteptarea unei ridicări a prețurilor, să lași neîntrebuințate părțile componente materiale ale capitalului decât să le pui în circulație ; este mai avantajos să produci, în condiții extrem de păgubitoare pentru țară, articole pentru aprovisionarea armatei care nu sunt bune de nimic decât să satisfaci în mod conștientios necesitățile cele mai imperioase ale maselor populare ; și cel mai avantajos este să construiești noi fabrici de armament, care nu vor fi folosite niciodată, care nu vor putea fi puse în funcțiune decât abia peste 2—3 ani. Mai este de mirare că așa-zisa «economie națională» s-a transformat, la noi, într-o deșănată bacanală a jafului, a anarhiei industriale, a delapidării sistematice a avutului public ?

„Ce l-ar putea determina pe un muncitor puțin conștient sau chiar perfect conștient să renunțe la un spor «exagerat» de 3—4 ruble, cînd în văzul lui sunt jefuite și aruncate în vînt sute de milioane de ruble ?“

Nici un om de bună-credință nu va putea să conteste că V. Bazarov spune adevărul curat.

„Bacanală a jafului“ — nu există altă expresie care să caracterizeze mai bine comportarea capitaliștilor în timpul războiului.

Această bacanală duce la pieire întreaga țară.

Nu putem tăcea. Nu putem tolera o asemenea situație.

Fiecare muncitor care știe și își dă seama de ceea ce se petrece în această privință în fabrica „sa“; fiecare funcționar de bancă sau de fabrică și fiecare funcționar comercial care nu poate să rămînă indiferent când vede cum pierde țara; fiecare inginer, statistician sau contabil să depună toate eforturile pentru a aduna date precise, fie și izolate — și, pe cît se poate, bazate pe documente —, cu privire la această bacanală a jafului, adică cu privire la *prețuri și profituri*.

Nu putem tăcea. Nu putem tolera. Doar nu suntem copii ca să ne lăsăm legănați cu promisiuni făcute de niște miniștri cvassisocialiști sau de niște comisii, secții și subsecții birocratice.

Dacă la noi, în Rusia, guvernul n-ar fi prizonierul capitaliștilor, dacă ar fi compus din oameni care vor și sunț în stare să acționeze cu hotărîre pentru a salva țara de la pieire, ar promulga imediat, fără a mai întîrzi nici cu o zi, nici cu un ceas, o lege în care să prevadă publicarea tuturor prețurilor la furniturile militare, a tuturor datelor cu privire la profituri.

A trăncăni într-una despre crahul care se apropie, a vorbi mereu despre salvarea țării de la pieire și a nu face nimic în această direcție, înseamnă a te coborî la nivelul unui înșelător al maselor populare sau al unei jucării în miinile unor înșelători.

A aștepta de la guvernul capitaliștilor — de la d-nii Lvov, Tereșenko, Ŝingarev & Co. —, de la „anexa“ lor neputincioasă și concesivă — Cernov, Tereteli, Peșehonov, Skobelev —, a aștepta de la ei promulgarea unei asemenea legi, a aștepta ca ei să-i demaște pe capitaliști ar însemna să dăm doavă de o naivitate copilărească. Numai niște însi loviți de „ramolismen ministerialist“ pot să aștepte așa ceva.

De aceea trebuie să facem apel cu și mai multă energie la inițiativa particulară. Tovarăși și cetăteni! Toți cei ce vor să contribuie în mod efectiv la salvarea țării de la

foamete să adune și să publice imediat toate datele accesibile lor cu privire la *prețuri și profituri*.

Demascarea capitaliștilor este primul pas spre înfrînarea lor.

Demascarea bacanalei jafului este primul pas în lupta împotriva jefuitorilor.

*,,Pravda" nr. 67
din 9 iunie (27 mai) 1917*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

RAPOARTE CU PRIVIRE LA RUINA ECONOMICA

Catastrofa care se apropiie constituie problema principală, fundamentală a momentului de față. De aceea este necesar să adunăm date cât mai precise în această privință. Iată cîteva extrase extrem de instructive dintr-un ziar al adversarilor noștri, al narodnicilor și menșevicilor coaliți („Izvestiia Petrogradskogo Soveta“ nr. 70 din 19 mai).

„Se apropiie calamitatea unui şomaj în masă. Împotrivirea opusă de patronii uniți revendicărilor formulate de muncitori e în plină creștere. Ei recurg la un fel de rezistență pasivă și la lock-outuri“.

Și mai departe :

„...capitaliștii nu fac nimic pentru a ajuta statul să învingă greutățile economice...

...cramponindu-se cu îndîrjire de profiturile lor, capitaliștii se comportă ca niște adevărați dezorganizatori și contrarevolutionari. Dar revoluția nu vrea și nu trebuie să piară. Dacă capitaliștii nu o acceptă de bunăvoie, ea trebuie să-i ia de gîr“.

Nu-i aşa că ar fi greu să se exprime cineva mai elocvent ? Situația, prin urmare, este într-adevăr extrem de critică. „Revoluția“ trebuie „să-i ia de gîr pe capitaliști“, dar *care* revoluție ? *a cărei* clase ? și *în ce fel* să-i ia de gîr ?

Iată răspunsurile date de raportori în ședința din 16 mai a Comitetului executiv :

„Mai mulți raportori au infățișat sumbrul tablou al ruinei generale a vieții economice a țării... organele de presă burgheze... trec sub tăcere adevăratele cauze ale calamității : războiul și comportarea egoistă a burgheziei“.

Din raportul menșevicului ministerialist Cerevanin :

„Ruina economică în care ne aflăm este atât de serioasă, că situația nu poate fi salvată prin simple paliative, prin unele măsuri concrete cu caracter izolat. Este nevoie de un plan general, este nevoie ca statul să reglementeze întreaga viață economică...“

Pentru realizarea concretă a planului nostru este necesar să se creeze pe lângă guvern un consiliu economic special“.

Muntele a născut un șoarece. În locul unei „revoluții care să-i ia de gît pe capitaliști“, o rețetă pur birocratică.

Din raportul lui Avilov :

„Principala cauză a actualei ruine economice constă în lipsa celor mai importante produse industriale...“

„Datorită scumpetei crescînde, situația multor categorii de muncitori este vecină cu o flămînzire cronică...“

„Patronii, care acumulează profituri uriașe, nu sînt dispuși să facă concesii muncitorilor dacă concomitent nu se ridică prețurile la produsele lor...“

„Singura ieșire din situația care s-a creat este reglementarea prețurilor la mărfuri. Dar o asemenea reglementare nu poate fi în mod practic realizată decît atunci cînd întreaga repartiție a produselor se va face după indicațiile puterii publice.“

În condițiile unei asemenea repartiții, bazată pe prețuri reglementate, este necesar să se introducă și controlul asupra producției, căci altfel producția ar putea să scadă și chiar să înceteze...“

„Totodată, vor trebui să fie puse sub controlul statului și acele surse care alimentează industria cu mijloace circulante și fixe, și anume instituțiile de credit“.

Se pare că tov. Avilov a uitat că „statul“ este o mașină pe care clasa muncitoare și capitaliștii o trag în direcții diferite. Ce clasă este acum în stare să exerceze puterea de stat ?

Din raportul lui Bazarov :

„De fapt, prețurile fixe nu sînt respectate : monopolurile de stat există doar pe hîrtie ; reglementarea aprovisionării uzinelor cu cărbune și metal nu numai că n-a făcut cu puțință ca producția să fie îndrumată potrivit intereselor statului, dar n-a fost în stare nici măcar să biruie anarhia pieței, n-a putut să înlăture specula nestăvilită practicată de intermediarii acaparatori.“

Este nevoie de o trustizare de stat, cu caracter forțat, a industriei.

Numai dacă se va cere administrațiilor de întreprinderi și capitaliștilor să se pună în mod obligatoriu în slujba statului, se vor putea lua măsuri efective de combatere a anarhiei pe care industria îi o introduc în mod conștient în producție“.

Statul capitaliștilor (care introduc în mod conștient anarchia) trebuie să le ceară capitaliștilor să se pună în mod obligatoriu în slujba statului, — asta e tot una cu a da uitării lupta de clasă.

Din raportul lui G. V. Šub :

„În ciuda revendicărilor care au fost neîncetat formulate de noi timp de două luni de zile, problema generală — a organizării economiei naționale și a muncii — nu avansează de loc. Rezultatul este că se bate pasul pe loc. Situația se prezintă acum în felul următor : am reușit — ce-i drept, prin luptă — să facem să fie adoptate o serie întreagă de măsuri, de legi și avem de pe acum o lege a monopolului cerealelor... Dar toate aceste rămân doar pe hârtie...

„Am obținut admiterea în principiu a municipalizării mașinilor agricole. Dar ea nu poate fi pusă în practică, deoarece nu dispunem de loc — sau aproape de loc — de asemenea mașini. Iar fabricile de mașini agricole sunt ocupate cu producția de lucruri cu totul neînsemnante pentru armată. Dar nu numai că trebuie reglementată întreaga viață economică a țării, ci trebuie, în sfîrșit, sfârîmat și reorganizat întregul aparat executiv al puterii de stat...“

Uite, asta e mai aproape de chestiune, de fondul ei ! „Întregul aparat executiv al puterii de stat“ să fie sfârîmat și reorganizat — asta e bine zis. Dar nu e oare limpede că problema *aparatului* puterii de stat este doar o părticică din problema : în mîinile cărei *clase* se află puterea ?

Din raportul lui Kukovețki :

„Finanțele țării sunt într-o situație îngrozitoare. Mergem cu pași repezi spre un crah financiar...

Măsurile pur financiare nu vor ajuta la nimic...

Trebuie luate măsuri în vederea plasării împrumutului prin subscriere obligatorie și, dacă lucrul acesta nu va da rezultatele dorite, să se treacă la un împrumut forțat.

A doua măsură constă în reglementarea obligatorie a industriei, în stabilirea de prețuri fixe la produse“.

Constrîngerea este un lucru bun, dar toată chestiunea este : care clasă va constrînge și care va trebui să fie constrînsă ?

Din raportul lui Groman :

„Ceea ce se petrece acum în toate țările poate fi caracterizat, în ansamblu, ca un proces de dezagregare a organismului economic. Acestui proces i se opune pretutindeni principiul organizării. Statul a trecut pretutindeni la organizarea economiei și a muncii...“

Nici guvernul și nici țara nu au pînă în prezent un centru care să reglementeze viața economică a țării ; se simte lipsă, ca să zic așa, de un creier economic. El trebuie creat... Trebuie organizat un organ executiv autoritar. Trebuie creat un consiliu economic..."

O nouă instituție birocratică — iată la ce se reduce ideea lui Groman ! E cît se poate de regretabil.

Toți recunosc că se va produce în mod inevitabil o catastrofă nemaipomenită. Dar nu înțeleg lucrul principal, și anume că *numai clasa revoluționară* este în stare să scoată țara din această catastrofă.

„*Pravda*” nr. 67
din 9 iunie (27 mai) 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

„PRESTIDIGITAȚII“ ȘI JONGLERII DE NEPRINCIPIALITATE POLITICĂ

Expresia „prestidigitații“ este luată de noi din editorialul de azi al ziarului „Delo Naroda“. Acest organ de presă al „socialiștilor-revolutionari“ — care numără printre colaboratorii săi pe Kerenski și pe Cernov —, demascând manoperele reprezentanților *francezi* ai „socialismului domesticit de burghezie“, scrie următoarele :

„...Sînt vechi, chiar vechi de tot aceste prestidigitații ; la noi se amuză adeseori cu ele — și fără succes — G. Plehanov, dar el nu reușește să inducă pe nimeni în eroare...“

Dar numai Plehanov, stimabililor ?

Se știe doar că voi vă prezentați în alegeri în bloc cu *același* „Edinstvo“ al lui Plehanov și că voi căutați să-l strecuți, să-l salvați !

Și chiar în ziarul vostru (nr. 44 din 9 mai), S. Mstislavski scria despre Plehanov :

„cînd la astfel de atacuri contrarevoluționare“ (ca acelea din „Russkaia Volea“ și din „Novoe Vremea“) „participă și un om care pînă nu de mult era conducătorul ideologic al social-democrației ruse, trebuie să constatăm cu profundă părere de rău, cu sinceră mîhnire acest fapt, fiindcă, într-adevăr, nu ne-am închipuit vreodată că descompunerea Internaționalei a ajuns atît de departe“.

...ca și descompunerea socialiștilor-revolutionari, care se prezintă în bloc cu *acest* „Edinstvo“ !

Iar în nr. 48 (din 13 mai) al ziarului „Delo Naroda“, într-o notă nesemnată, adică provenind din partea redacției, citim :

„Unitatea politică a lui «Edinstvo» cu burghezia liberală este un fapt îndeobște cunoscut...“.

Auzi ! Auzi ! „Socialiștii-revolutionari“ și menșevicii s-au unit cu acel „Edinstvo“ a cărui unitate politică cu burghezia liberală este *un fapt îndeobște cunoscut*. Nu uitați acest lucru, tovarăși muncitorii și tovarășe muncitoare, tovarăși soldați !

În editorialul său din nr. 35 cu data de 20 aprilie, „Raboceaia Gazeta“, ziarul menșevicilor, scria următoarele :

„Noi suntem împotriva imperialiștilor englezi, iar «Edinstvo» este împotriva socialiștilor englezi. În aceasta constă toată deosebirea și prin aceasta se explică de ce «Edinstvo» trebuie să judece ca un hotentot... Muncitorii ruși își amintesc foarte bine cum sub regimul țarist (în text s-a strecurat o greșeală de tipar : sub regimul țarist-republican) Plehanov căuta cu tot dinadinsul să-i convingă să renunțe la orice greve. El încerca și pe atunci să ne sperie, ba chiar cu lucruri și mai teribile, susținând că această luptă nu este decât un serviciu adus marelui stat-major al armatei germane“.

Iar în nr. 57 (din 16 mai) al aceluiași ziar, Cerevanin, acest ministerialist foarte moderat, scrie :

„Plehanov și «Edinstvo» al său fac tot ce le stă în putință pentru ca principiul apărării patriei, care a fost destul de compromis pe scară internațională datorită eforturilor depuse de majoritatea socialistilor germani, francezi etc., să fie compromis și la noi“.

Iată cum este apreciat „Edinstvo“ de narodnici și de menșevici, iată cum se desolidarizează ei de el, iată cum *le este rușine cu el !!*

Și în același timp ei se prezintă în bloc (în alianță) cu el în alegeri, — și Plehanov acceptă locșoare din partea unor oameni care îl gratifică în mod public cu epitete ca acestea : „prestidigitator“, „domesticit de burghezie“, „hotentot“, „compromis“, „una cu burghezia liberală“.

Care parte din acest bloc este mai rea ?

Muncitori și soldați ! Nu dați nici un vot blocului narodnicilor și menșevicilor, căci el caută să acopere și să strecoare ziarul „Edinstvo“, care e „una cu burghezia liberală“ !

Scris la 25 mai (7 iunie) 1917

Publicat la 9 iunie (27 mai) 1917
în ziarul „Pravda“ nr. 67

Se tipărește după textul
apărut în ziar

**FORȚELE ÎNTUNERICULUI
 SÎNT PENTRU CADEȚI,
 IAR MENȘEVICII ȘI NARODNICII
 SÎNT ÎN ACELAȘI GUVERN CU CADEȚII**

Cine nu cunoaște ziarul „Novoe Vremea“? Cine nu știe că, în decurs de decenii, el „a devenit celebru“ prin apărarea puterii țariste și a capitaliștilor, prin incitare la ură împotriva evreilor și împotriva revoluționarilor?

Cine nu știe că în Rusia orice om cinstit a întors întotdeauna spatele cu indignare și dispreț ziarului „Novoe Vremea“? Că și acum, după revoluție, acest ziar nu și-a schimbat cîtuși de puțin orientarea?

Și iată că acum au loc primele alegeri în Rusia liberă. În prima zi de alegeri, „Novoe Vremea“ scrie: „votați lista partidului libertății poporului!“

Este cît se poate de evident: toți moșierii și capitaliștii, toate forțele întunericului, toți cei ce vor să-l însăcâneze din nou pe țar îi susțin pe cadeți.

Cît despre menșevici și narodnici, ei au dat pe cei *sase* miniștri ai lor ca ostatici în mîna celor *zece* miniștri *cadeți*.

Menșevicii și narodnicii s-au lăsat înselați cu promisiuni deșarte, dintre care nici una n-a fost îndeplinită. Nici un singur pas spre încetarea războiului, spre renunțarea la anexiuni (cotropiri) *, spre înfrînarea capitaliștilor, care realizează profituri fabuloase și împing țara la pieire, *nici un pas de acest fel n-a fost făcut de guvern*.

Războiul continuă să dureze, ne amenință ruina, capitaliștii se îmbogățesc, menșevicii și narodnicii vorbesc și

* Spre publicarea tratatelor secrete, spre o propunere deschisă, cinstită și directă de pace făcută tuturor popoarelor pe baza unor condiții clare și precise.

amenință, amenință și vorbesc... Motanul Vaska (capitaliștii) ascultă și mănîncă.

Muncitori și soldați și voi, toți oamenii muncii ! Nici un vot cadeților, nici un vot menșevicilor și narodnicilor !

Votați pe bolșevici !

*„Pravda” nr. 68
din 10 iunie (28 mai) 1917*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

**INFAMUL BLOC
AL MENŞEVICILOR ȘI NARODNICILOR
CU „EDINSTVO“**

Astăzi este a doua și cea mai importantă zi a alegerilor.

În afară de cadeți, cei care solicită cu mai multă insis-tență votul alegătorilor sunt menșevicii și narodnicii coalizați.

Ce au putut ei să răspundă la afirmația noastră că blocul (alianța) lor cu „Edinstvo“ este un fapt scandalos? Se încumetă ei să apere *în mod principal* un asemenea bloc?

Tocmai asta e, că *nu se încumetă*.

Drept răspuns la afirmația noastră că nu este frumos să închei un bloc electoral cu „Edinstvo“, „Raboceaia Gazeta“ se referă... la cine credeți?... la agentul provocator Malinovski, care a fost strecurat în Dumă de către ohrană !!

Despre caracterul necinstit al unei asemenea pseudopolemici vom vorbi într-o notă aparte *. Dar acum nu e vorba de cinstea celor de la „Raboceaia Gazeta“, ci de *logica* lor. Cum vine asta, domnilor? Dv. considerați că puteți para referirea noastră la „Edinstvo“ „al vostru“ printr-o referire la agentul „nostru“ provocator Malinovski !! Ce rezultă de aici? Reiese că puneți ziarul „Edinstvo“ pe același plan cu un agent provocator !!

* Vezi volumul de față, p. 236—237. — Nota red.

Iată cum „au apărat“ blocul cu „Edinstvo“ isteții de la „Raboceaia Gazeta“ ! Deștepți oameni, nimic de zis. Cînd li se spune : voi aveți într-o Rusie liberă un confrate atât de infam ca „Edinstvo“ al lui Plehanov, ei răspund : dar bolșevicii l-au avut în Rusia țaristă pe pro-vocatorul Malinovski !! Modul cum îi apără „Raboceaia Gazeta“ pe cei de la „Edinstvo“ este o adevărată perlă !

Și „Delo Naroda“, ca să folosim o expresie a lui Șcedrin, „s-a încumetrit“ și el cu „Edinstvo“. În prima zi a alegerilor, la 27 mai, în prima pagină a ziarului lui Kerenski, Cernov & Co. citim îndemnul de a vota *listele care încearcă să-l strecoare pe „Edinstvo“.*

Iar în pagina a doua a aceluiași număr al aceluiași „Delo Naroda“ ni se oferă nu numai o lungă filipică împotriva „social-patriotului“ Plehanov și a lui „Edinstvo“ al său, dar și următoarea „informație malițioasă“ :

„Avem bucuria de a comunica cititorilor noștri părerea pe care o au alți liberal-imperialiști și social-imperialiști — «Reci», «Russkaia Volea» și «Edinstvo» — despre cotropirea (Albaniei) de către Italia“.

O perlă, nu-i aşa ?

„Socialiștii-revolutionari“ îndeamnă poporul să voteze liste care camuflează pe candidații lui „Edinstvo“, ai acelui „Edinstvo“ pe care își socialiștii-revolutionari, și încă în ziua alegerilor, îl califică drept „social-imperialiști“, adică socialisti în vorbe și „imperialiști în fapte“, ai acelui „Edinstvo“ pe care chiar ei îl pun pe același plan cu „Reci“ și cu „Russkaia Volea“.

Bine l-a mai „apărat“ azi pe „Edinstvo“ isteața „Raboceaia Gazeta“, care merge în bloc cu istețul „Delo Naroda“ !

Iar Plehanov se lasă miluit de niște oameni care „în mod neintenționat“ îl compară cu Malinovski sau care în ziua alegerilor îl califică pur și simplu drept „social-imperialist“.

Nimic de zis, frumoase moravuri domnesc în acest bloc infam, alcătuit din menșevici *plus* narodnicii, *plus* „Edinstvo”...

Muncitori și soldați ! Oameni ai muncii ! Nici un vot narodnicilor și menșevicilor, care încearcă să-i strecoare pe „social-imperialiști” !

Votați pe bolșevici !

„*Pravda*“ nr. 68
din 10 iunie (28 mai) 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CONTRAREVOLUȚIA TRECE LA OFENSIVĂ („IACOBINI FĂRĂ POPOR”)

Contrarevoluția și-a strîns forțele și se simte atât de puternică, încît trece la ofensivă. Cu ajutorul miniștrilor narodnici și menșevici, capitaliștii organizează ofensiva împotriva libertății.

Decizia de a desființa „regimentele 45, 46, 47 și 52“ din diviziile 12 și 13, decizia de „a deferi justiției“ pe „instigator“ (ciudat cuvînt! Nu cumva în război „instigatorii“ contează mai mult decât „făptașii“?), apoi, paralel cu aceasta, știrea *arestării* sublocotenentului Krusser *pentru cuvîntarea* rostită de el *la un miting* de la Sculeni și, în sfîrșit, tonul nemaipomenit de grosolan al guvernului provizoriu în legătură cu situația de la Kronstadt⁹⁰ (ordinele „trebuie executate fără discuție“: se poate să vorbești în felul acesta unor cetăteni care pînă acum nu s-au făcut vinovați cu nimic, care n-au comis *nici un act* de nesupunere?), — toate acestea luate laolaltă și luminate de focul bengalic al apărătorului capitaliștilor contrarevoluționari, ziarul „Reci“, care jubilează („în sfîrșit, guvernul a început să vorbească pe un ton autoritar“) — ne arată limpede că contrarevoluția se află în plină ofensivă.

Această „ofensivă“ face o impresie ciudată. Pe front sînt deferiți justiției „instigatorii la nesupunere“ și sînt „desființate“ patru regimenter (din cele opt menționate în telegramă, care fac parte din două divizii, deși, după cum reiese din aceeași telegramă, care a fost publicată în „Izvestiia Petrogradskogo Soveta“ nr. 76, numai *un singur* regiment din cele opt „a participat în întregime“ la ac-

țiune și numai încă unul a participat „aproape în între-gime“). Dacă dv., domnilor guvernanți, aduceți la cu-noștința poporului desființarea unor regimenter, dacă considerați că o asemenea măsură este utilă și permiteți să fie publicate telegrame în această privință, de ce nu arătați clar și precis, măcar în cîteva rînduri, ce motive i-au împins la nesupunere pe aceia pe care dv. îi dați în judecată?

Una din două, domnilor : sau acționați pe tăcute — ca unii care dispuneți de cenzori militari — și nu vă mai osteniți să informați publicul, să-l tulburați cu informațiile voastre.

Sau, dacă dv. ați hotărît să-l informați, atunci spuneți despre ce este, propriu-zis, vorba. Cum, în ce fel și pentru ce? Într-o cheștiune particulară sau într-o cheștiune generală refuză să se supună cei pe care i-ați dat în judecată?

Lipsa de claritate nu face decît să dăuneze.

În ce privește arestarea lui Krusser, cheștiunea este cît se poate de clară : este oare rațional să bagi pe cineva la închisoare *pentru o cuvîntare rostită la un miting*? Nu înseamnă că și-ai pierdut, pur și simplu, capul? Dar dv., domnilor cadeți, și dv., cei de dreapta, care v-ați coalizat în guvern cu narodnicii și menșevicii, aveți publicațiile cotidiene care apar într-un număr de exemplare de zece, dacă nu de o sută de ori mai mare decît acelea ale adversarilor dv. !! Si, avînd o asemenea superioritate în ce privește principalul instrument de agitație, băgați un om la închisoare pentru „o cuvîntare rostită la un miting“ !! Nu cumva de frică v-ați pierdut mintile, domnilor?

Noi nu sănsem împotriva folosirii violenței revoluționare atunci cînd ea e cerută de interesele majorității poporului.

Cînd Plehanov, mai zilele trecute, a amintit de iacobinii din 1793 și de declarația lor *fățușă* : „dușmanii poporului săn cutare și cutare“, noi ne-am zis :

Nici un partid nu trebuie să renunțe la imitarea iacobinilor din 1793 sub acest aspect, menționat de Plehanov.

Cheștiunea este numai că există „iacobini“ și „iacobini“. O spirituală expresie în franțuzească, de care Plehanov își amintea cu plăcere acum vreo 20 de ani, pe cînd era încă

socialist, își bate joc de „iacobinii fără popor“ (jacobins moins le peuple).

Măreția istorică a adevăraților iacobini, a iacobinilor din 1793, constă în aceea că ei erau „iacobini cu popor“, că aveau de partea lor *majoritatea revoluționară a poporului, clasele înaintate, revoluționare din vremea lor.*

Jalnici și ridicoli săn „iacobinii fără popor“, cei care își dau doar aere de iacobini, cărora *le e teamă* să declare clar, fățuș și în auzul tuturor drept dușmani ai poporului pe exploatațiorii și asupriorii poporului, pe slugoiii monarhiei și pe partizanii moșierilor din toate țările.

Dv., domnule Miliukov și domnule Plehanov, ați studiat istoria; puteți oare nega că *marilor iacobini din 1793 nu le era teamă să declare dușmani ai poporului tocmai pe reprezentanții minorității reacționare, exploatațatoare a poporului din vremea lor?* Tocmai pe reprezentanții *claselor reacționare din vremea lor?*

Dv., guvernul actual, complicitii, apărătorii și slugile lui, puteți să spuneți deschis, direct, oficial care săn *în lumea întreagă clasele pe care le considerați drept „dușmani ai poporului“?*

Nici vorbă de aşa ceva! Dv. sănți iacobini fără popor. Dv. vă prefaceți că sănți iacobini. Dv. semănați mult mai degrabă cu niște reprezentanți de duzină ai unei reacțuni ca oricare alta a moșierilor și capitaliștilor.

Muncitori și soldați! Oameni ai muncii! Contrarevoluția moșierilor și capitaliștilor trece la ofensivă! Nu dați nici un vot *vreunui partid guvernamental, vreunuia din partidele care fac parte din guvern!*

Votați pe bolșevici!

O CHESTIUNE PRINCIPIALĂ (NIŞTE „CUVİNTE UITATE“ ALE DEMOCRATISMULUI)

Murdarele torrente de minciuni și calomnii cu care ziarele capitaliștilor îi împroșcă pe tovarășii de la Kronstadt au scos încă o dată la iveală totala lipsă de probitate a acestor zare, care exagerează un incident cu totul comun și fără importanță, dându-i proporțiile unui eveniment „de stat“, ale unei „despărțiri“ de Rusia etc. etc.

„Izvestiia Petrogradskogo Soveta“ nr. 74 anunță că evenimentele de la Kronstadt au fost lichidate : după cum era și de așteptat, miniștrii Tereteli și Skobelev au reușit cu ușurință să ajungă la o înțelegere cu cei de la Kronstadt pe baza unei rezoluții de compromis. În ce ne privește, ne exprimăm, firește, speranța și convingerea că această rezoluție de compromis, dacă va fi respectată cu lealitate de către *ambele* părți, va crea pentru un timp destul de îndelungat posibilitatea unei desfășurări fără conflicte a *revoluției* la Kronstadt și în restul Rusiei.

Incidentul de la Kronstadt prezintă pentru noi o importanță principală din două puncte de vedere.

În primul rînd, el a scos la iveală faptul, de mult relevat de noi și recunoscut în mod oficial într-o rezoluție a partidului nostru (cu privire la Soviете), că *în provincie* revoluția a mers mai departe decât la Petrograd⁹¹. Nu numai cadeții, dar nici narodnicii și menșevicii, care s-au lăsat antrenați de frazeologia revoluționară ce domnește peste tot, n-au vrut — sau n-au fost în stare — să reflecțeze în mod serios asupra însemnatății acestui fapt.

În al doilea rînd, incidentul de la Kronstadt a ridicat o foarte importantă problemă principială, programatică, care nu poate lăsa indiferent pe nici un democrat cinstit, și cu atât mai puțin pe un socialist. Este vorba de dreptul puterii centrale de a *confirmă* pe funcționarii aleși de populația locală.

Menșevicii, din al căror partid fac parte miniștrii Tereteli și Skobelev, au și acum pretenția că sunt marxiști. Tereteli și Skobelev au făcut să fie adoptată o rezoluție în care se prevede o asemenea confirmare. S-au gîndit ei oare cînd au făcut acest lucru la datoria lor de marxiști?

Dacă cititorii noștri vor găsi că această întrebare este naivă și vor face observația că, de fapt, menșevicii au devenit acum un partid cu totul mic-burghez, și încă unul defensist (adică șovinist), și că, de aceea, e ridicol să se vorbească măcar de marxism, nu vom contesta acest lucru. Vom spune numai că marxismul acordă întotdeauna multă atenție problemelor democratismului în general, și ne îndoim că li s-ar putea contesta cetățenilor Tereteli și Skobelev calitatea de democrați.

S-au gîndit ei — atunci cînd au făcut să fie adoptată această rezoluție cu privire la „confirmarea“ de către guvernul provizoriu a funcționarilor aleși de populația din Kronstadt — la datoria lor de democrați?, la „titlul“ lor de democrați?

Evident că nu.

În sprijinul acestei concluzii vom cita părerea unui publicist care, probabil, nu și-a pierdut încă complet nici în ochii lui Tereteli și Skobelev autoritatea sa de om de știință și de marxist. Acest publicist este Friedrich Engels.

În 1891, criticînd proiectul de program al social-democraților germani (Programul de la Erfurt, cum i se spune azi)⁹², Engels scria că proletariatul german are nevoie de o republică unică și indivizibilă.

„Dar — adăuga Engels — nu de o republică ca cea franceză de astăzi, care nu este altceva decît imperiul întemeiat în 1798 fără împărat. Din 1792 și pînă în 1798, fiecare departament francez, fiecare comună s-a bucurat de dreptul deplin de autoadministrare după modelul american. Tocmai acest lucru trebuie să-l cucerim și noi“

(adică social-democrații germani). „Cum trebuie organizată autoadministrarea și cum ne putem lipsi de birocrație, asta ne-au arătat-o America și prima republică franceză și ni-o mai arată acum și Australia, Canada și alte colonii engleze. Și o astfel de autoadministrare provincială și comunală este mult mai liberă decât federalismul elvețian, de pildă, unde cantonul este, într-adevăr, foarte independent față de «Bund»“ (adică față de puterea centrală de stat), „dar în același timp este independent și față de subdiviziunile mai mici ale cantonului : districtul (Bezirk) și comuna. Guvernele cantonale numesc comisari districtuali (Statthalteri) și prefecți. În țările de limbă engleză, acest drept de a face numiri este cu totul necunoscut, și în viitor va trebui ca și noi să respingem acest drept“ (al numirii de sus) „în chip tot atât de politicos cum trebuie să respingem pe landrații (prefecții) și pe regierungsrații“ (guvernatorii sau comisarii) „din Prusia“⁹³.

Așa judeca Friedrich Engels în problemele democrației cu aplicare la dreptul de a numi de sus pe funcționari. Și pentru a exprima mai net, mai direct și mai precis vederile sale, el propunea social-democraților germani să introducă în programul partidului următoarea revendicare :

„Deplină autoadministrare în comună, district și provincie prin intermediul unor funcționari aleși prin vot universal ; desființarea oricărora autorități locale și provinciale numite de stat“.

Cuvintele subliniate nu lasă nimic de dorit în ce privește precizia și claritatea.

Stimabili cetățeni miniștri, Tereteli și Skobelev ! Dv. vă simțiți, probabil, foarte măguliți că numele dv. vor figura în manualele de istorie. Dar este oare măgulitor pentru dv. că orice marxist — și orice democrat cinstit — va fi nevoie să spună : miniștrii Tereteli și Skobelev au ajutat pe capitaliștii ruși să creeze în Rusia o republică menită să nu fie, propriu-zis, o republică, ci o monarchie fără monarh ?

P. S. Acest articol a fost scris înainte de ultimul stadiu al incidentului de la Kronstadt, despre care se vorbește în ziarele de astăzi. Cei de la Kronstadt nu au încălcat

Înțelegerea bazată pe un compromis; *nimeni* n-a indicat *nici un singur fapt* care să aducă măcar pe departe cu o încălcare a înțelegerii. Referirile ziarului „Reci“ la unele articole din presă constituie un subterfugiu, fiindcă numai prin fapte poate fi încălcată o înțelegere, și nu prin articole. Și fapt este că miniștrii Tereteli, Skobelev & Co. s-au lăsat înfricoșați pentru a suta și a mia oară de țipetele burghezilor înfricoșați și au trecut la *amenințări brute*le împotriva celor de la Kronstadt. Amenințări nesocotite, stupide, menite să servească doar contrarevoluției.

„Pravda“ nr. 68
din 10 iunie (28 mai) 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

ÎN LIPSA UNEI ARME PRINCIPIALE ȘI CURATE, EI RECURG LA UNA MURDARĂ

„Raboceaia Gazeta“, organul menșevicilor ministerialiști, încearcă să ne întepe afirmînd că în 1911 ohrana l-a arrestat pe bolșevicul împăciuitorist Rîkov pentru a da „libertate“ de acțiune, „în ajunul alegerilor pentru Duma a IV-a“ (după cum menționează în mod expres „Raboceaia Gazeta“), bolșevicilor din partidul nostru.

Dar ce dovedește acest fapt? Dovedește că ohrana a vrut să deschidă drum liber pentru a-l strecura în Dumă pe Malinovski, care s-a dovedit a fi un agent provocator. Era firesc ca ohrana să aibă grijă de agenții ei provocatori.

I se poate face din asta un reproș partidului nostru? Nu, nu i se poate face, după cum niște oameni *cinstiți* nu reproșează lui Cernov & Co. pentru că în mod greșit au încercat să-l absolve de orice vină pe Azef, nu-i aduc reproșuri lui Ionov (bundist, confrate al celor de la „Raboceaia Gazeta“) & Co. pentru că în 1910, în numele Comitetului Central unificat, a căutat să-l scoată basma curată pe provocatorul Jitomirski („Otșov“), nu le aduc reproșuri menșevicilor, care în 1904 au încercat, un timp oarecare, să-l apere pe provocatorul Dobroskokov, sau cădeților, care și ei au avut în rîndurile lor agenți provocatori, ale căror nume au fost date acum publicitatii.

Greșeli ca aceea de a nu fi descoperit pe provocatori au fost comise de *toate* partidele, fără excepție. Aceasta este un fapt cert. Și dacă „Raboceaia Gazeta“, coalizîndu-se cu ministrul Cernov, nu vrea să-și amintească de vechile *lui* greșeli și vorbește numai despre greșelile adversarilor

ei de azi, înseamnă că ea recurge la un procedeu vădit incorrect, vădit necinstit. Lovitura pe care a încercat să ne-o dea nouă se întoarce împotriva ei; căci „Raboceaia Gazeta“ nu se va încumeta niciodată să declare ea singură în public, în auzul tuturor, că este cinstit să-l treci sub tăcere pe Azef și să scoți „răcnete“, dictate de interes fracioniste, în legătură cu cazul unui agent provocator de aceeași speță, ca Malinovski.

„Pravda“ nr. 68
din 10 iunie (28 mai) 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

ȘEDINȚA COMITETULUI DIN PETERSBURG
AL P.M.S.D.R. (b)

30 MAI (12 IUNIE) 1917

Publicat pentru prima oară în 1925,
în revista „Krasnaia Letopis” nr. 3;
declararea într-o chestiune de fapt a
apărut în 1927, în carte „Primul
comitet legal al bolșevicilor din
Petersburg din 1917”

Se tipărește după copia
dactilografiată a procesului-verbal

1

CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA ÎNFIINȚAREA UNUI ORGAN DE PRESĂ AL COMITETULUI DIN PETERSBURG

Dorința exprimată de Comitetul din Petersburg de a avea un organ al său aparte a constituit o nouitate pentru Comitetul Central. Este de neînțeles cum de a apărut această problemă tocmai într-un moment când se ameneajază o tipografie proprie și când am început să ducem tratative cu organizația interraională în vederea atragerii lor. Troțki la editarea unui organ popular.

În Occident nu există, în capitale sau în marile centre industriale, organe de presă locale și centrale care să apară în mod separat unele de altele. O asemenea separare ar fi dăunătoare, întrucât ar duce la o irosire de forțe. Nu este indicat să existe un organ al Comitetului din Petersburg care să apară separat de Organul Central. Petersburgul ca localitate aparte nu există. Petersburgul este centrul geografic, politic și revoluționar al întregii Rusii. Întreaga Rusie urmărește viața acestui oraș. Orice pas întreprins de el este un exemplu călăuzitor pentru întreaga Rusie. Dacă aceasta este situația, înseamnă că viața Comitetului din Petersburg nu poate să constituie o chestiune locală.

De ce să nu se accepte propunerea făcută de Comitetul Central de a se institui o comisie a presei? În istoria presei din Occident, acolo unde au existat asemenea comisii, au avut loc, desigur, cazuri de neînțelegeri între redacția ziarului și comisie, dar aceste neînțelegeri au avut la bază, în mod exclusiv, divergențe principiale cu privire la conducerea ziarului. Dar ce motive politice principiale

de conflict ar putea să existe între Comitetul din Petersburg și Comitetul Central? Vrînd-nevrînd, organul Comitetului din Petersburg va fi întotdeauna organul conducător al partidului.

Experiența cu pregătirile pentru editarea unui organ al său aparte va convinge în scurt timp Comitetul din Petersburg că îi va fi imposibil să se limiteze la viața locală. Comitetul Central nu contestă necesitatea ca ziarurile să rezerve un loc însemnat pentru nevoile organizației din Petrograd. El nu neagă că este nevoie de un organ de presă cu caracter popular, care să explice maselor largi lozincile noastre. Dar înființarea unui ziar popular este un lucru complicat și cere multă experiență. Tocmai de aceea Comitetul Central vrea ca și tov. Troțki, care a știut să organizeze un organ al său popular, „Russkaia Gazeta“⁹⁴, să participe la editarea unui asemenea ziar.

În istoria țărilor apusene, problema editării unui organ popular nu s-a pus într-o formă atât de acută ca la noi. În aceste țări, ridicarea nivelului de cultură al maselor a fost mai uniformă, datorită activității cultural-educative desfășurate în rîndurile lor de către liberali. În țări ca Cehia și Boemia există organe de presă cu caracter popular. Sarcina unui asemenea organ este de a-l ridica pe cititor, pentru a-l face să înțeleagă ce scrie organul conducător al partidului. Dacă nu vom edita un organ popular, masele vor cădea sub influența altor partide, care vor căuta să le manevreze în folosul lor. Un organ de presă de tip popular nu trebuie să fie ceva local, dar, date fiind greutățile legate de expedierea prin poștă, în mod necesar el va deservi mai ales Petersburgul. Pentru a asigura o justă deservire a nevoilor locale, Comitetul din Petersburg trebuie să-și asigure locul cuvenit în redacția acestui organ.

2

DECLARAȚIE ÎNTR-O CHESTIUNE DE FAPT
ÎN LEGĂTURĂ CU COMISIA
DE PE LÎNGĂ ZIARUL „VPERED“

În legătură cu cele spuse de tov. Tomski despre comisia de presă alcătuită din muncitori în 1906 și cu afirmația că ea s-a soldat cu un eșec total, tin să declar că, în realitate, ea nu corespunde adevărului și că această comisie de pe lîngă ziarul „Vpered“⁹⁵ (care se afla sub conducerea lui A. A. Bogdanov și a altora) a adus un folos incontestabil.

3**PROIECTE DE REZOLUȚII****PRIMA REZOLUȚIE**

Comitetul Central organizează apariția a două zare la Petersburg : Organul Central și un organ popular, având amândouă una și aceeași redacție. Comitetul din Petersburg capătă drept de vot consultativ în redacția Organului Central și drept de vot deliberativ în organul popular. Pentru dezbaterea problemelor locale, de importanță pur locală, Comitetul Central va rezerva un anumit număr de coloane în ambele zare.

A DOUA REZOLUȚIE

Comitetul din Petersburg hotărăște să participe la editarea ambelor zare înființate de Comitetul Central, în condițiile propuse de Comitetul Central, și să depună toate eforturile pentru o deservire mai largă și mai deplină a nevoilor muncii locale și pentru o elaborare mai amănunțită a liniei generale a partidului. Având motive să se teamă că Comitetul Central sau redacția numită de el ar putea să se încreadă prea mult în tovarășii internaționaliști care sănt în divergență cu bolșevismul, că Comitetul Central va restrînge libertatea și independența tovarășilor locali, că nu le va îngădui să-și exercite influența ce se cuvine s-o aibă niște conducători ai muncii locale, Comitetul din Petersburg alege o comisie pentru formularea unor garanții precise cu privire la drepturile ce revin Comitetului din Petersburg în rubrica locală a ambelor zare.

DESPRE CARACTERUL DĂUNĂTOR AL FRAZELOR

Răspunsul dat de guvernele francez și englez a confirmat în chip deosebit de concret justețea afirmației, făcută de noi în repetitive rânduri, că nici guvernul capitalist rus, nici cel francez, englez sau german nu pot renunța la anexiuni (cotropiri), că toate promisiunile de acest fel sunt o simplă încercare de a însela popoarele⁹⁶.

Noi luptăm cu arma în mână pentru luarea în stăpînire a Alsaciei și Lorenei, pentru victorie, au răspuns francezii. Binevoiți a îndeplini clauzele tratatului și a lupta pentru Polonia rusească și cea germană, au răspuns englezii.

Amarul adevăr că îi este peste puțină capitalismului să se împace cu ideea renunțării la anexiuni a ieșit o dată mai mult la iveală. Falimentul politicii duse de „conciliatori“, de cei ce vor să împace capitalismul cu proletariatul, falimentul politicii ministerialiștilor narodnici și menșevici este cît se poate de evident. Toate speranțele puse de ei într-un guvern de coaliție s-au spulberat, toate promisiunile lor s-au dovedit a fi vorbă goală, și nimic altceva.

Și nu e nimic mai dăunător acum pentru cauza revoluției, pentru interesele maselor muncitoare decât încercările de a ascunde adevărata stare de lucruri cu ajutorul frazelor. În acest torrent de fraze s-au conturat două nuanțe, care sunt, într-adevăr, „una mai rea decât alta“.

„Raboceaia Gazeta“, organul menșevicilor ministerialiști, perorează „à la cadet“. Pe de o parte, „pe această bază“ (pe baza răspunsurilor date de cele două puteri ale Antantei) „nu e posibilă nici o înțelegere între noi și ei“... Si cine sunt acești „noi“? — *capitaliștii ruși?* Teoria

luptei de clasă este aruncată peste bord ; e mai convenabil să debitez fraze sonore pe tema „democrației“ în general, călcind în picioare un adevăr elementar al marxismului care spune că tocmai *înăuntrul* „democrației“ este cea mai adâncă prăpastie dintre capitaliști și proletari.

Pe de altă parte, „Raboceaia Gazeta“ vrea să facă „o încercare de revizuire“ (a întelegerii și a tratatelor) „cu ajutorul unei conferințe a reprezentanților guvernelor aliate convocate în acest scop“. Și de data asta e vorba de o politică de conciliere cu capitaliștii, care în realitate nu înseamnă altceva decât o încercare de *înșelare a muncitorilor* prin jocul de-a tratativele cu dușmanii lor de clasă.

„Presiunea unor pături largi ale democrației franceze și engleze, presiunea exercitată chiar numai de proletariatul din Franța și din Anglia asupra guvernelor respective...“ — scrie „Raboceaia Gazeta“. În Rusia, menșevicii sprijină *propriul* lor guvern imperialist, iar în alte țări îndeamnă la exercitarea unei *presiuni*... nu este vorba aici, de la primul și până la ultimul cuvînt, de o frazeologie mincinoasă ?

„Noi o pregătim (pacea pe scară internațională) prin convocarea unei conferințe socialiste internaționale“... la care urmează să participe și miniștrii din rîndurile foștilor socialisti care au trecut de partea *proprietății* lor guverne !! Frumoasă „pregătire“ de *înșelare* a poporului pe scară largă printr-o serie de *înșelăciuni* pe scară mai redusă, nimic de zis.

„Delo Naroda“ perorează „à la iacobin“. Un ton amenințător, exclamații revoluționare menite să impresioneze... „noi știm prea bine“... „încredere în victoria Revoluției (neapărat cu literă mare) noastre“, „de un pas sau altul... al democrației revoluționare ruse... atîrnă destinele... *întregii Răscoale* (neapărat cu literă mare) a oamenilor muncii, care a început sub auspicii atît de fericite și în chip atît de victorios...“

Desigur, dacă scrii cuvintele „Revoluție“ și „Răscoală“ cu literă mare, efectul e „grozav“ de teribil, întocmai ca la iacobini. Cum s-ar zice, și ieftin și bun. Căci asemenea cuvinte le scriu numai niște oameni care în realitate ajută la sugrumparea revoluției și frînează dezvoltarea răscoalei

oamenilor muncii, niște oameni care sprijină guvernul *rus* al imperialiștilor, care sprijină procedeele *acestora* de a ascunde poporului tratatele secrete, de a tergiversa lichidarea imediată a proprietății funciare moșierești și de a duce o politică militară „de ofensivă“, care îi sprijină cînd rostesc cuvinte grosolane la adresa instituțiilor elective locale, cînd au pretenția să numească funcționarii sau să-i confirme pe cei aleși de populația locală și aşa mai departe, la nesfîrșit.

Domnilor fanfaroni, domnilor cavaleri ai frazeologiei revoluționare! Socialismul cere să se facă distincție între democrația capitaliștilor și democrația proletarilor, între revoluția burgheziei și revoluția proletariatului, între răscoala bogătașilor împotriva țarului și răscoala oamenilor muncii... *împotriva bogătașilor...* Socialismul cere să se facă distincție între revoluția burgheziei, care s-a terminat la noi (burghezia este acum contrarevoluționară), și revoluția proletarilor și a țăranilor săraci, care e în plină creștere. Prima revoluție este *pentru* război, *pentru* menținerea proprietății funciare moșierești, *pentru* „subordonarea“ organelor de autoadministrare locală față de centru, *pentru* tratatele secrete. A doua revoluție a *început* să submineze războiul — prin fraternizarea revoluționară, prin lichidarea puterii moșierilor la sate, prin sporirea numărului Sovietelor și întărirea puterii lor și prin aplicarea întocmai a principiului electivității.

Ministerialiștii narodnici și menșevici rostesc vorbe sonore pe tema „democrației“ în general, pe tema „Revoluției“ în general, pentru a masca astfel înțelelegerea lor cu burghezia imperialistă — în realitate deja contrarevoluționară — din țara lor, înțelegere care, de fapt, se transformă într-o luptă *împotriva* revoluției proletarilor și semi-proletarilor.

CUM ÎȘI BAT JOC CAPITALIȘTII DE POPOR

La 23 mai a luat sfîrșit consfătuirea reprezentanților capitaliștilor și ai muncitorilor din industria minieră din sud.

Consfătuirea s-a terminat *fără nici un rezultat*. Domnii capitaliști au considerat că nici una dintre revendicările muncitorilor nu este acceptabilă. Delegația muncitorească care a luat parte la consfătuire a dat citire unei declarații în care se spune că *ea nu-și ia nici o răspundere pentru complicațiile ce s-ar putea ivi*.

E limpede ca lumina zilei. Criza n-a fost cîtuși de puțin înlăturată. Industriașilor nu li s-a pus de loc frîu.

Ar trebui să rîzi, dacă n-ar fi atât de trist, cînd afli că s-a luat hotărîrea de a mai numi o comisie compusă din reprezentanți ai guvernului și reprezentanți ai celor două părți (! !) și că industriașii au cerut să se acorde *chiar acum* o majorare de prețuri !!!

Pentru ca cititorii noștri să-și poată da mai limpede seama pînă unde merg domnii capitaliști, cum își bat ei joc de popor, vom cita cîteva extrase dintr-un ziar *ministerial* (adică dintr-un ziar al unui partid care își are reprezentanții săi în guvern) :

„O delegație a muncitorilor (din industria minieră din sud) sosită în localitate a informat secția economică de pe lîngă Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților asupra adevăratei stări de lucruri ; pornind de la această informație, sănsem în măsură să facem cunoscut că cifrele citate de N. N. Kutler, pe baza datelor prezentate de industriași, nu merită nici o încredere.

„Proprietarii minelor de cărbuni obțineau profituri imense înainte de revoluție și, totuși, ei se tocmeau pe atunci cu vechiul guvern

pentru a obține o urcare a prețului de rechiziție al cărbunilor. El cereau o majorare de 5 copeici, având în vedere cele 3 copeici pe care vechiul guvern consumțise să le aprobe. Iar de la guvernul provizoriu revoluționar ei au reușit, încă din primele zile ale revoluției, să obțină dintr-o dată o majorare de 8 copeici, care a fost extinsă și asupra vechilor livrări către căile ferate și asupra rechizițiilor începînd din ianuarie, iar după aceea au reușit să mai obțină 3 copeici, adică în total 11 copeici.

Înainte de revoluție, prețul de rechiziție era de 18 copeici, iar acum el este de 29 de copeici. Contractele cu guvernul se încheiau înainte la 22 de copeici pudul, în timp ce astăzi ele se încheie la 33—34 de copeici și mai mult...“

Oare nu este asta o nemaipomenită *batjocorire* a poporului de către capitaliști?

Cu prilejul revoluției, guvernul capitaliștilor, care își dă denumirea de „revoluționar” și însălă pe oamenii neștiatori cu această „glorioasă” etichetă, face plocon capitaliștilor noi și noi majorări! Le vîră în buzunar noi și noi milioane!

Tara e la un pas de pieire, și cei 10 capitaliști care fac parte din guvernul provizoriu favorizează pe industriașii care jefuiesc țara, care jefuiesc poporul, *sporindu-le* profiturile la capital, care și așa sînt exagerate.

„Ministerul Comerçului și Industriei se află în totală dependență de congresul proprietarilor de mine din sudul Rusiei și, în fața catastrofei spre care se îndreaptă industria din sud, nu numai că nu ia nici un fel de măsuri pentru preîntîmpinarea ei, dar în acțiunile sale se supune în mod sistematic presiunii industriașilor din sud”.

Așa scria același ziar ministerial și organ al menșevicilor, „Raboceaia Gazeta”, la 14 mai 1917, după ce trecuse o săptămînă și ceva de la formarea guvernului de coaliție.

Și de atunci nu s-a schimbat absolut nimic.

Iar acest ziar ministerial a fost nevoit să recunoască existența unor stări de lucruri și mai proaste. Ascultați numai :

„...Industriașii opun rezistență pasivă. În mod intenționat nu iau nici un fel de măsuri. Este nevoie de o pompă, și nu se procură; este nevoie de site pentru lămpi, și nu se face rost de ele. Industriașii nu doresc să se obțină o sporire a producției. Totodată, ei nu vor să cheltuiască bani pentru reparațiile necesare, pentru reinnoirea utilajului uzat al întreprinderilor. Mașinile sunt în stare de uzură înain-

tată și curind nu se va mai putea lucra cu ele. Adeseori, muncitorii, cind li se spune că n-ai de unde să cumperi cutare sau cutare lucru, se duc singuri să caute sculele necesare, și le găsesc. Patronii nu iau nici un fel de măsuri pentru desfacerea produselor obținute — cărbuni, fontă. Zeci și sute de milioane de puduri din aceste produse zac fără rost, în timp ce țara are mare nevoie de ele“.

Așa scria un ziar ministerial, un ziar al partidului menșevicilor, din care fac parte Tereteli și Skobelev.

Asta-i curată batjocorire a poporului de către capitaliști! Avem de-a face cu un adevărat balamuc: capitaliștii sunt în cîrdăsie cu partea burgheză a guvernului provizoriu (din care fac parte și menșevicii și socialistii-revoluționari); capitaliștii *frînează* munca, *sabotează* producția, *nu iau măsuri* pentru desfacerea produselor, fără de care țara *piere*.

Din lipsă de cărbuni se opresc fabricile și locomotivele. Se întinde șomajul, se simte o lipsă tot mai mare de mărfuri. Țăraniii nu pot să dea cerealele pe degeaba. Se apropie, în mod inevitabil, foametea.

Și toate astea sunt opera capitaliștilor, care se află în cîrdăsie cu guvernul !!

Toate astea le tolerează narodnicii, socialistii-revoluționari și menșevicii !! Ei încearcă să se eschiveze prin vorbe, ei au scris despre aceste fărădelegi ale capitaliștilor *încă de la 14 mai*. Iar azi suntem în 31 mai. Au trecut mai bine de două săptămâni, și totul a rămas ca înainte. Foametea devine din ce în ce mai amenințătoare.

Și pentru a ascunde fărădelegile capitaliștilor, pentru a abate atenția poporului, toate ziarele capitaliștilor — „Reci“, „Den“, „Novoe Vremea“, „Russkaia Volea“, „Birjevka“, „Edinstvo“ — îi împroșcă din răsputeri și zidezi pe „bolșevici“ cu minciuni și calomnii murdare... Bolșevicii sunt de vină că proprietarii de mine de cărbuni s-au înțeles cu guvernul, că ei dezorganizează și opresc producția !!

Da, asta ar aduce a balamuc, dacă teoria luptei de clasă, dacă experiența internațională a luptei de clasă nu ne-ar arăta că, de dragul profiturilor lor, capitaliștii și guvernul

lor (care e sprijinit de menșevici) nu se dau în lături de la nici o nelegiuire.

Pînă cînd o să mai dureze această situație? Este într-adevăr nevoie ca această catastrofă să se dezlănțuiе pretutindeni, ca oamenii să moară cu sutele și cu miile de foame?

*„Pravda“ nr. 69
din 13 iunie (31 mai) 1917*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

**SCRISOARE CĂTRE COMITETELE RAIONALE
ALE ORGANIZAȚIEI PETROGRAD A P.M.S.D.
(BOLȘEVIC) DIN RUSIA**

Stimați tovarăși,

Alăturînd la această scrisoare rezoluția C.P.* cu privire la înființarea unui ziar propriu, precum și două rezoluții care au fost prezentate de mine, în numele C.C. al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, în ședință de marți 30 mai ** a C.P., vă rog să discutați toate aceste rezoluții și să vă expuneți, în mod cît mai amănunțit și mai motivat, părerea voastră.

În legătură cu chestiunea dacă este sau nu nevoie de scoaterea, la Petrograd, a unui ziar special al C.P., se aşteaptă ivirea unui conflict între C.P. și C.C. Ar fi deosebit de important și cît se poate de dorit ca la discuțiile cu privire la acest conflict — care se aşteaptă să izbucnească — să participe activ un număr cît mai mare de membri ai organizației din Petrograd a partidului nostru și să ajute, prin hotărîrile lor, la aplanarea lui.

Comisia executivă a C.P. s-a pronunțat în unanimitate pentru editarea unui organ special al C.P. la Petrograd, și aceasta împotriva hotărîrii C.C. care prevedea ca, în locul „Pravdei“, al cărei cuprins este în mod vădit insuficient, să apară *două* ziare: aceeași „Pravda“ de pînă acum, Organul Central al partidului, și o mică „Narodnaia Pravda“ (denumirile ambelor zare n-au fost încă stabilite în mod definitiv), ca organ popular pentru masele cele mai largi. Potrivit hotărîrii C.C., ambele zare tre-

* C.P. — Comitetul din Petrograd. — Nota trad.

** Vezi volumul de față, p. 244. — Nota red.

buie să aibă o singură redacție, și în componența ei urmează să intre un reprezentant al C.P. (în O.C. cu drept de vot consultativ, iar în organul popular cu drept de vot deliberativ). Trebuie instituită o „comisie de presă” (alcătuită din muncitori, delegați din partea raioanelor care să fie foarte strâns legați de mase), totodată, în *ambele* ziare trebuie să se rezerve un anumit număr de coloane pentru deservirea nevoilor pur locale ale mișcării muncitorești locale.

Acesta este planul C.C.

Comisia executivă a C.P. însă vrea să aibă un ziar *propriu*, un ziar special al C.P. Ea a adoptat în unanimitate o hotărâre în acest sens.

La ședința din 30 mai a C.P., după raportul și cuvîntul de încheiere al tov. M. Tomski, după cuvîntarea mea și participarea la discuții a unui mare număr de tovarăși, voturile s-au împărtit în două părți egale : 14 pentru Comisia executivă și 14 contra. În ce privește rezoluția prezentată de mine, ea a fost respinsă cu 16 voturi contra 12.

După convingerea mea, în principiu nu este nevoie de un ziar special al C.P., întrucât în *capitală*, care are un rol conducător pentru întreaga țară, este nevoie de *un singur* organ de partid, și anume de Organul Central, iar ziarul popular, care urmează să fie redactat într-o formă *deosebit* de populară, trebuie să se afle sub conducerea *aceleiași* redacții.

Un organ special al C.P. ar îngreuiă în mod inevitabil coordonarea deplină a muncii și poate că chiar ar da naștere unor linii deosebite (sau unor nuanțe deosebite ale liniilor), iar neajunsul care ar rezulta de aici — mai cu seamă într-o perioadă revoluționară — ar fi foarte mare.

De ce să ajungem la o fărâmătare a forțelor ?

Sîntem cu toții peste măsură de aglomerați în muncă și dispunem de forțe puține ; publiciștii se depărtează tot mai mult de noi, trecînd la defensiști. Ne este nouă permisă în asemenea împrejurări o fărâmătare a forțelor ?

Trebuie să unim forțele, iar nu să le fărâmătăm.

Poți oare să n-ai încredere în C.C., să te temi că el nu va alcătui în mod just redacția sau că nu va rezerva destul

spațiu, în ambele zare, pentru deservirea activității locale sau că „va nedreptăți“ pe redactorii din C.P. aflați în minoritate etc.?

În cel de-al doilea proiect de rezoluție prezentat de mine am enumerat anume o serie de argumente de acest fel (pe care le-am auzit în ședința C.P. de la 30 mai) pentru a pune deschis această problemă în fața tuturor membrilor partidului, pentru a-i face să cîntăreasă, cu toată grijă, fiecare din cele două argumente și să adopte o hotărîre de care să se simtă răspunzători.

Dacă voi, tovarăși, aveți motive temeinice și serioase să nu vă încredeți în C.C., spuneți-o deschis. Asta este o datorie a oricărui membru al partidului nostru, care e organizat pe baze democratice, și atunci datoria C.C. al partidului nostru va fi să chibzuiască în mod special asupra motivelor voastre de neîncredere, să le facă cunoscute congresului partidului, să înceapă tratative speciale în vederea înlăturării acestei regretabile neîncrederi în C.C., manifestată de o organizație locală.

Dar, dacă nu există o asemenea neîncredere, atunci este nejust și greșit să se pretendă ca C.C. să nu-și exercite dreptul, ce i-a fost acordat la congresul partidului, de a conduce *activitatea* de partid în general și pe cea din capitală în special.

Cere oare Comitetul nostru Central ceva de prisos, manifestă el pretenții exagerate cînd vrea să conducă ziarele din Petrograd? Nu. În Partidul social-democrat german, în vremurile lui cele mai bune, pe cînd în fruntea lui se afla Wilhelm Liebknecht, timp de decenii el a fost redactor al Organului Central al partidului. Organul Central apărea la Berlin. Organizația din acest oraș n-a avut *niciodată* un ziar al ei special. A existat o „comisie de presă“ compusă din muncitori, a existat o *rubrică locală* în Organul Central al partidului. De ce trebuie să ne abatem noi de la acest exemplu bun al tovarășilor noștri din alte țări?

Dacă voi, tovarăși, vreți să obțineți *garanții speciale* din partea C.C., dacă vreți să fie modificate anumite puncte (din planul C.C. cu privire la editarea a două zare), atunci, în numele C.C., vă rog să analizați amă-

nunțit această chestiune și să ne comunicați concluziile voastre.

Consider că hotărîrea Comisiei executive a C.P. de a scoate un ziar *special* la Petrograd este cu totul greșită și neavenită, că ea duce la fârmițarea forțelor și introduce o serie de motive de conflict în partidul nostru. Ar fi de dorit, după părerea mea (și în această privință eu nu fac decât să expun părerea C.C.), ca organizația din Petrograd să sprijine hotărîrea C.C., să aștepte un timp oarecare pentru a vedea rezultatele pe care le oferă *experiența activității* desfășurate de cele două zare, după planul C.C., și apoi, de va fi nevoie, să ia o hotărîre specială cu privire la rezultatele acestei experiențe.

Cu salutări tovărășești social-democrate,

N. Lenin

31 mai 1917

*Publicat pentru prima oară în 1925,
în revista „Krasnaia Letopis” nr. 3*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

**CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMA CONFERINȚĂ
A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE
DIN PETROGRAD**

31 MAI (13 IUNIE) 1917 ⁹⁷

SCURTA DARE DE SEAMĂ APARUTĂ ÎN PRESĂ

Rezoluția prezentată de tov. Avilov ne arată că dînsul a dat cu totul uitării poziția de clasă. În această rezoluție, dînsul pare a-și fi pus drept scop să strîngă laolaltă și să concentreze toate lipsurile care caracterizează rezoluțiile partidelor mic-burgheze.

La începutul acestei rezoluții, Avilov enunță teza, care este indiscutabilă astăzi pentru orice socialist, că gospodărirea prădalnică practicată de capitaliști a adus Rusia la un crah total pe plan economic și industrial ; dar după aceea el ne prezintă formula, destul de vagă, a unui control al industriei efectuat de către „puterea de stat“ cu sprijinul unor largi pături ale democrației.

Acum toată lumea vorbește mult despre control ; pînă și cei care înainte, când auzeau rostindu-se cuvîntul „control“, erau gata să strige „ajutor“ recunosc acum că este nevoie de control.

Dar prin această expresie generală „control“ se urmărește de fapt reducerea la zero a controlului.

Guvernul de coaliție, din care fac parte acum și „socialiștii“, n-a întreprins încă nimic în direcția înfăptuirii acestui control, și de aceea este cu totul de înțeles că comitetele de întreprindere vor un control muncitoresc adevarat, și nu doar pe hîrtie.

Dacă vrem să lămurim noțiunea de „control“ și totodată să elucidăm chestiunea : când și de către cine va fi exercitat acest control, nu trebuie să pierdem nici un moment din vedere caracterul de clasă al statului contemporan, care nu este altceva decît o organizație a dominației de

clasă. Tot din punct de vedere de clasă trebuie analizată și noțiunea de „democrație revoluționară“. În această analiză trebuie să pornim de la raportul real dintre forțele sociale.

Rezoluția prezentată de Avilov, care a început prin a promite că va da totul, a terminat, în fond, prin a propune să se lase totul aşa cum a fost. În toată această rezoluție nu există nici urmă de revoluționarism.

Într-o perioadă revoluționară, mai mult ca oricând, este necesar să analizăm în mod precis însăși esența statului, să ne întrebăm ale cui interese le va apăra el și cum trebuie să fie el clădit pentru a apăra într-adevăr interesele celor ce muncesc. Or, lucrul acesta nu este de loc lămurit în rezoluția prezentată de Avilov.

De ce, în decurs de trei luni, noul nostru guvern de coaliție, din care fac parte acum și „socialiștii“, n-a introdus controlul, și nu numai că nu l-a introdus, dar în conflictul dintre proprietarii de mine din sudul Rusiei și muncitorii guvernul s-a situat în mod fățis de partea capitaliștilor.

Pentru ca controlul asupra industriei să se exerceze în mod efectiv, trebuie ca el să fie *un control muncitoresc*, trebuie ca fiecare din instituțiile de răspundere să fie alcătuită, în majoritate, din muncitori și ca administrația să dea socoteală pentru acțiunile ei în fața tuturor organizațiilor muncitorești, care se bucură de cea mai mare autoritate.

Tovărăși muncitori, faceți totul pentru introducerea unui control real, iar nu fictiv, și respingeți cu toată hotărîrea orice rezoluții și propunerî care urmăresc instituirea unui asemenea control fictiv, existent doar pe hîrtie !

**CUVÎNTARE ROSTITĂ
 ÎNTR-O ȘEDINȚĂ A FRACTIUNII BOLȘEVICE
 LA PRIMUL CONGRES GENERAL
 AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI
 AI MUNCITORILOR ȘI SOLDAȚILOR DIN RUSIA
 31 MAI (13 IUNIE) 1917**
SCURTĂ DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Lenin salută, în numele Comitetului Central, pe toți social-democrații internaționaliști, fără deosebire de fracțiune.

El trece apoi la chestiunea : cum poate fi lichidat războiul european. Din cele spuse reiese că el nu vede soluționarea crizei europene în culori atât de optimiste ca A. Lunacearski⁹⁸. Formula „fără anexiuni“, arată el, nu înseamnă cîtuși de puțin dorința de a reduce Europa la „statul-quo ante“ *. Noi considerăm că „fără anexiuni“ înseamnă, totodată, și fără cotropirile săvîrșite înainte de războiul actual. Pentru noi, sensul acestei formule este că trebuie acordată deplină libertate popoarelor de a se despărți de unele state și de a se uni cu altele. Dar înfăptuirea unei asemenea formule nu este posibilă fără revoluția socialistă, și de aceea nu există altă ieșire din războiul european decît revoluția mondială.

Referindu-se apoi la fraternizare, Lenin spune : fraternizarea spontană nu rezolvă problema păcii, dar ea constituie temelia activității noastre revoluționare. Fraternizarea prin ea însăși nu rezolvă problema, dar nici o altă măsură nu rezolvă revoluția câtă vreme nu duce la izbucnirea ei. Ce este greva, ce este demonstrația ? Este și ea doar o verigă în lanțul general al luptei revoluționare. Ni se spune că fraternizarea a înrăutățit situația pe celelalte fronturi. Nu e adevărat. Ea a creat un armistițiu de fapt pe frontul nostru și a provocat mici schimbări pe frontul

* — Situația existentă ; în cazul de față situația de dinainte de război. — Notă trad.

de vest. Dar în folosul cui? În folosul Angliei și Franței. În Asia însă, Anglia a obținut un mare succes: ea a înghițit Bagdadul. Încetarea războiului pe frontul nostru este rezultatul fraternalizării revoluționare, împotriva căreia duce război Kerenski, împotriva căreia s-a anunțat o ofensivă, cu care s-au declarat de acord și menșevicii.

Trebuie să facem din fraternalizare un act conștient, trebuie să căutăm ca ea să se transforme într-un schimb de idei, să se strămute și pe celelalte fronturi, să aprindă flacără revoluției și în partea cealaltă a tranșelor.

Trecînd la problema reglementării industriei, vorbitorul spune: Începînd de la 28 februarie, guvernul n-a luat nici o măsură menită să reducă profiturile industriașilor. Mai zilele trecute am aflat din ziare că s-a format o comisie compusă din cîțiva miniștri, în frunte cu Skobelev, care are misiunea să elaboreze unele măsuri de control. Dar, după cum se știe, această comisie există și pe vremea țarului, așa că ceea ce se face nu e decît o înșelătorie. Vorbitorul arată că e necesar să se treacă imediat la ocuparea pămînturilor moșierești și își încheie cuvîntarea spunînd că Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților trebuie să obțină întreaga putere sau să sfîrșească printr-o moarte lipsită de glorie.

Din toate părțile i se trimit vorbitorului bilete. În scurt timp numărul lor se ridică la 20. În primul bilet i se pune întrebarea dacă companiile de marș trebuie îndreptate spre front. Răspunzînd la această întrebare, Lenin spune: atîta timp cât a existat puterea țaristă, a trebuit să mergem în armată și să lucrăm acolo. Liebknecht a îmbrăcat haina militară pentru a face agitație împotriva războiului. Ar fi naiv să ne închipuim că războiul ar putea fi lichidat prin acțiuni anarchice cu caracter izolat.

ÎNCERCARE DE A JUSTIFICA O RUŞINE

Secția pentru relațiile internaționale de pe lîngă Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd a trimis lui Huysmans, cunoscutul secretar al falitei Internaționale a II-a, care a trecut de partea guvernelor „sale“, naționale, o declarație care a fost publicată în nr. 78 al ziarului „*Izvestiia*“.

Această declarație încearcă să demonstreze că intrarea narodnicilor și menșevicilor ruși în guvernul burghez și imperialist nu poate fi „comparată“ cu intrarea trădătorilor vest-europeni ai socialismului în guvernele „lor“. Argumentele invocate de „secție“ sunt atât de slabe și de jalnice, atât de ridicolе și de neputincioase, încît trebuie iată și iată ca ele să fie prezentate în întreaga lor înfățișare lamentabilă.

Primul argument. În celealte țări, intrarea în guvern a avut loc „în condiții cu totul diferite“. Nu-i adevărat. Deosebirile dintre Anglia, Franța, Danemarca, Belgia, Italia etc., de o parte, și Rusia de astăzi, de altă parte, sunt „cu totul“ neesențiale, fiindcă oricine *nu* a trădat socialismul știe că esențialul îl constituie aici *dominația* de clasă a burgheziei. În *această* privință, condițiile existente în toate țările menționate nu sunt „diferite“, ci identice. Iar particularitățile naționale nu schimbă nimic în această problemă, esențială, a dominației de clasă a burgheziei.

Al doilea argument. Miniștrii „noștri“ au intrat într-un guvern „revoluționar“. Aceasta este cea mai joasnică încercare de a însela poporul cu ajutorul unui cuvînt atât de mareț cum e „revoluția“, pe care menșevicii și narodnicii

o invocă pentru a-și ascunde trădarea comisă față de ea. Fiindcă oricine știe că, în actualul guvern „revoluționar”, 10 miniștri din 16 fac parte din partidele moșierilor și capitaliștilor, care se pronunță în favoarea războiului imperialist, împotriva publicării tratatelor secrete, că aceste partide duc acum o politică *contrarevoluționară*. Acest lucru a fost demonstrat deosebit de concret de alegerile de la 27—29 mai pentru dumele raionale din Petrograd, cînd *toți* ultrareacționarii s-au unit *pentru* a asigura victoria majorității din guvernul nostru „revoluționar”.

Al treilea argument. „Ai noștri” au intrat în guvern „cu mandatul precis de a obține o pace generală printr-o înțelegere între popoare, iar nu ca să prelungească războiul imperialist în numele eliberării națiunilor pe calea armeelor”. În primul rînd, acest mandat nu este cîtuși de puțin „precis”, întrucît el nu înseamnă un *program* precis sau *acțiuni* precise. Astea-s vorbe goale. Este ca și cum un secretar de sindicat muncitoresc ar accepta să devină membru al conducerii uniunii capitaliștilor cu un salariu de 10 000 de ruble și „cu mandatul precis” de a obține o îmbunătățire a situației muncitorilor, iar nu de a prelungi dominația capitalismului. În al doilea rînd, *toți* imperialiștii, și Wilhelm, și Poincaré etc., năzuiesc să ajungă la „o înțelegere între popoare”, dar și acestea sănt tot vorbe goale. În al treilea rînd, începînd de la 6 mai 1917, războiul „este prelungit” în mod vădit de către Rusia, între altele, prin aceea că nici pînă azi guvernul nostru imperialist n-a dat publicitatea și n-a propus condiții clare și precise pentru încheierea păcii, pentru a se ajunge la o înțelegere.

Al patrulea argument. Scopul pe care-l urmăresc „ai noștri” „nu este încetarea luptei de clasă, ci continuarea ei cu mijloacele puterii politice”. Minunat !! Așadar, dacă încerci să ascunzi o ticăloșie invocînd un scop nobil sau un frumos „punct de plecare pentru participare” la comiterea unei ticăloșii, înseamnă că totul e în regulă !! Intrarea într-un guvern burghez, imperialist, care *în realitate* poartă un război imperialist, poate, vedeți dumneavoastră, să fie denumită „continuare a luptei de clasă cu mijloacele puterii politice”. O adevărată perlă ! Pro-

punem ca la fiecare adunare muncitorească, la fiecare întrunire populară să se strige „ura!“ în onoarea lui Chernov, Tereteli, Peșehonov și Skobelev, care duc „luptă de clasă“ împotriva lui Tereșcenko, Lvov & Co.

Ridicolul ucide, domnilor membri ai „secției“, care vreți să apărați ministerialismul cu asemenea argumente. De altfel, nici nu sînteți măcar originali : celebrul Vandervelde, prietenul lui Plehanov (pe care voi îl ocărîti, cu toate că acum, după ce ați intrat în guvern, nu aveți nici umbră de autoritate morală să faceți acest lucru), a spus cu mult înaintea voastră că și el a intrat în guvern „cu scopul de a continua să ducă luptă de clasă“.

Al cincilea argument. „Ai noștri“ au intrat în guvern după răsturnarea țarismului și izgonirea „dușmanilor proletariatului rus“ (adică a lui Miliukov și Gucikov) „de către mișcarea maselor revoluționare care a avut loc la 20—21 aprilie“.

Și cu ce sînt vinovați francezii că au răsturnat absolutismul nu acum 100 de zile, ci acum 122 de ani, sau englezii că l-au răsturnat acum mai bine de 260 de ani, sau italienii, care au făcut acest lucru cu zeci de ani în urmă ? Or, 20 aprilie l-a alungat pe Miliukov și l-a înlocuit cu Tereșcenko, adică n-a schimbat absolut nimic în ce privește clasele sau în ce privește partidele. A face noi promisiuni nu înseamnă a duce o politică nouă.

Dacă alungi un mitropolit și pui în locul lui un papă, nu înseamnă că nu mai ești clerical.

Al șaselea argument. În Rusia există „deplină libertate pentru proletariat și pentru armată“. Nu e adevărat, nu e libertate deplină. Ea este mai deplină decît în alte țări, și e cu atât mai rușinos să murdărești această libertate tînără, încă proaspătă, printr-o faptă murdară cum e intrarea într-un guvern burghezo-imperialist.

Între trădătorii ruși ai socialismului și cei europeni nu e o deosebire mai mare decît aceea care există între un siluitor și un violator.

Al șaptelea argument. „În afara de asta, proletariatul rus dispune de mijloace pentru un control deplin asupra aleșilor săi“.

Nu-i adevărat. Spiritul de partid este atât de tînăr în Rusia, destrămarea este atât de vădită la menșevici și la socialistii-revolutionari (desprinderea pe jumătate a lui Martov, protestele lui Kamkov, blocul încheiat de el cu noi în alegeri, împotriva *propriului său* partid; blocul menșevicilor și al socialistilor-revolutionari cu „Edinstvo”, pe care *ei însăși* îl consideră drept *imperialist s.a.m.d.*), încât nu numai că nu există un control „complet”, dar nici măcar un control serios „al proletariatului” asupra miniștrilor *nu există*.

De altfel, proletariatul este o noțiune *de clasă* pe care n-au dreptul să-o folosească menșevicii și narodnicii, pentru că ei se sprijină mai mult pe *mica burghezie*. Dacă dv. v-ați apucat să vorbiți despre clase, apoi căutați să vă exprimați mai precis!

Al optulea argument. „Intrarea reprezentanților proletariatului (???) socialist (??) rus în guvern n-a însemnat cîtuși de puțin o slăbire a legăturilor ce-l tîn unit de socialistii din toate țările, care luptă împotriva imperialismului, ci, dimpotrivă, a însemnat întărirea acestor legături în lupta comună pentru o pace generală“.

Nu-i adevărat. Astea-s vorbe goale și minciuni.

Toată lumea știe că în Rusia intrarea în guvern a dus la întărirea *legăturilor* care îi unesc pe *partizanii imperialismului*, pe *social-șoviniștii*, pe *social-imperialiștii* din toate țările, pe *Henderson & Co.*, pe *Thomas & Co.* și pe *Scheidemann & Co.*

Da, și pe *Scheidemann*! Fiindcă el a înțeles că *social-imperialismul german* va fi *salvat* în ce privește nefasta influență exercitată de el asupra mișcării muncitorești mondiale, dacă pînă și rușii, *chiar* într-o vreme când ei se bucură de foarte multă libertate, *chiar* în timpul revoluției, au încheiat o rușinoasă alianță cu *propria lor burghezie imperialistă*.

O POZIȚIE MIC-BURGHEZA ÎN PROBLEMA RUINEI ECONOMICE

„Novaia Jizn“ publică, în numărul de azi, rezoluția prezentată de tov. Avilov la consfătuirea comitetelor de întreprindere. Din păcate, această rezoluție trebuie considerată drept un model de atitudine mic-burgheză, și nu marxistă, nu socialistă, față de problema în discuție. Si tocmai pentru că în ea sînt concentrate și scoase în relief, cu o claritate extraordinară, toate părțile slabe ale obisnuitelor rezoluții menșevice și narodnice ale Sovietului, această rezoluție este tipică și merită să i se acorde atenție.

Rezoluția începe cu o splendidă banalitate, cu o minunată acuzație la adresa capitaliștilor : „ruina economică de astăzi... este o consecință a războiului și a gospodăririi anarchice și prădalnice practicate de capitaliști și de guvern...“. Foarte just ! Că capitalul asuprește, că el este prădănic, că tocmai el este o sursă de anarchism, în această privință micul burghez este gata să se declare de acord cu proletarul. Dar deosebirea dintre unul și celălalt începe numaidecît : proletarul consideră că economia capitaliștilor înseamnă rapacitate, și *asta îl face* să ducă lupta de clasă împotriva ei, *asta îl face* să-și clădească întreaga lui politică pe neîncredere absolută în clasa capitaliștilor, *asta îl face* ca în problema statului să vadă în primul rînd cărei clase servește „statul“, interesele cărei clase le promovează el. Micul burghez este uneori „înfuriat“ împotriva capitalului, dar, după accesul său de furie, el își recapătă numaidecît încrederea în capitaliști, își pune din nou speranțele în „statul“... capitaliștilor !

Așa face și tov. Avilov.

După o minunată introducere în care ia o poziție fermă și amenințătoare și îi acuză de „rapacitate“ pe capitaliști, și nu numai pe capitaliști, ci și guvernul lor, tov. Avilov uită, în întreaga sa rezoluție, în întregul ei conținut concret, în toate propunerile ei practice, *punctul de vedere de clasă* și alunecă, aidoma menșevicilor și narodnicilor, spre frazeologia despre „stat“ în general, despre „democrația revoluționară“ în general.

Muncitori ! Prin rapacitatea sa, capitalul hrăpăreș creează anarhie și ruină, iar guvernul capitaliștilor gospodărește într-un mod tot atât de anarchic. Salvarea stă în controlul efectuat de către „stat, cu sprijinul democrației revoluționare“. Acesta este conținutul rezoluției prezentate de Avilov.

Teme-te de dumnezeu, tov. Avilov ! Îi este oare permis unui marxist să uite că statul este un organ al dominației de clasă ? Nu este ridicol ca în lupta împotriva „rapacității capitaliștilor“ să apelezi la *statul capitaliștilor* ?

Îi este permis unui marxist să uite că și capitaliștii au fost în repetate rânduri, în decursul istoriei tuturor țărilor — în 1649 în Anglia, în 1789 în Franța, în 1830, 1848 și 1870 în aceeași țară, iar în februarie 1917 în Rusia — „democrați revoluționari“ ?

Ați uitat într-adevăr că trebuie făcută distincție între democrația revoluționară a capitaliștilor, aceea a miciei burghezii și aceea a proletariatului ? Nu se reduce oare întreaga istorie a tuturor revoluțiilor enumerate de mine mai sus la deosebirea care există între clase *înăuntrul* „democrației revoluționare“ ?

Dacă cineva continuă azi în Rusia, după experiența din februarie, martie, aprilie și mai 1917, să vorbească de o „democrație revoluționară“ în general, înseamnă că, vrind-nevrind, conștient sau inconștient, însăși poporul. Fiindcă „momentul“ contopirii generale a claselor împotriva țarismului a fost și a trecut. Prima înțelegere dintre primul „Comitet provizoriu“ al Dumei de stat și Soviet a însemnat totodată și *sfîrșitul* contopirii claselor și începutul luptei de clasă.

Criza din aprilie (20 aprilie), evenimentele de la 6 mai, apoi cele de la 27—29 mai (alegerile) etc. etc. au și delimitat definitiv *clasele* în revoluția rusă în cadrul „democrației revoluționare“ ruse. A ignora acest lucru înseamnă a te coborî pînă la nepuțința micului burghez.

A face acum apel la „stat“ și la „democrația revoluționară“, și tocmai în chestiunea rapacității capitaliștilor, înseamnă a trage înapoi clasa muncitoare, înseamnă *de fapt* a pleda pentru oprirea completă a revoluției. Căci „statul“ nostru, în *momentul de față*, după evenimentele din aprilie, după cele din mai, este un stat al capitaliștilor (hrăpăreți), care în persoana lui Cernov, Tereteli & Co. *au domesticit* o parte însemnată din „democrația revoluționară“ (mic-burgheză)“.

Acest stat frînează revoluția pretutindeni, în toate domeniile politicii externe și interne.

A lăsa pe seama acestui stat lupta împotriva „rapacității“ capitaliștilor înseamnă a arunca peștele în apă.

Scriis la 31 mai (13 iunie) 1917

*Publicat la 14 (1) iunie 1917
în ziarul „Pravda“ nr. 70*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

PAIUL DIN OCHIUL ALTUIA

Algeria le-a stricat socotelile... „Socialiștii-revolutionari“ ministeriali de la noi aproape că reușiseră de-a binelea să se asurzească pe ei și să-i asurzească și pe ascultători cu vorbăria lor despre o „pace fără anexiuni“ (adică fără cotropire de teritorii străine), dar iată că... Algeria le-a făcut festă ! Ziarul „Delo Naroda“, care numără printre colaboratorii săi și doi miniștri din partidul „socialist-revolutionar“, și anume pe Kerenski și Cernov, a comis ...imprudență să se angajeze într-o discuție despre Algeria cu trei miniștri aliați (proveniți tot din rândurile cvasi-socialiștilor). Cît de riscantă a fost această imprudență comisă de ziarul Kerenskilor și Cernovilor, se poate lîmpede vedea din cele ce urmează.

Trei miniștri ai țărilor aliate, Anglia, Franța și Belgia, și anume domnii Henderson, Thomas și Vandervelde, au declarat că ei nu vor „anexiuni“, ci numai „eliberarea teritoriilor“. Ziarul Kerenskilor și Cernovilor a calificat această declarație — și pe bună dreptate — drept o „prestidigităție“ a unor „socialiști domesticați de burghezie“ și a lansat împotriva lor această tiradă, plină de mînie și sarcasm :

„«Ce-i drept, ei» (cei trei miniștri) «cer eliberarea teritoriilor» numai «în concordanță cu voința populației». Foarte bine ! Dar atunci să le cerem — și să ne cerem nouă — dovezi de consecvență în sensul că trebuie admisă «eliberarea teritoriilor» aparținînd Irlandei și Finlandei, pe de o parte, Algeriei sau Siamului, pe de altă parte. Ar fi deosebit de interesant pentru noi să auzim, bunăoară, ce părere are socialistul Albert Thomas despre «autodeterminarea» Algeriei».

Da, da, „ar fi deosebit de interesant pentru noi să auzim și ce părere au“ Kerenski, Tereteli, Cernov și Skobelev despre „autodeterminarea“ Armeniei, Galației, Ucrainei, Turkestanului.

Prin exemplul Irlandei și al Algeriei, dv., domnilor miniștri ruși din rîndurile narodnicilor și menșevicilor, ați demascat toată minciuna și falsitatea situației și comportării voastre. Ați arătat astfel că prin „anexiuni“ *nu trebuie* să se înțeleagă numai cotropirile de teritorii efectuate *în acest război*. Va să zică, v-ați contrazis pe voi însivă și ați contrazis și ziarul „*Izvestiia Petrogradskogo Soveta*“, care chiar zilele acestea a declarat, cu o ignoranță arogantă, că prin anexiuni se înțelege doar cotropirile de teritorii care au avut loc *în acest război*. Dar cine nu știe că Irlanda și Algeria au fost cotropite cu decenii și secole înație de izbucnirea acestui război?

Imprudent, tare imprudent mai este și acest „*Delo Naroda*“: el a dezvăluit întreaga lui confuzie de idei, ca și pe aceea care domnește în rîndurile menșevicilor și în paginile ziarului „*Izvestiia Petrogradskogo Soveta*“, într-o problemă atât de importantă și de esențială ca aceea a anexiunilor.

Dar nu numai atât. Dacă-l întrebați pe Henderson despre Irlanda sau pe Albert Thomas despre Algeria, dacă comparați părerea pe care o are despre anexiuni „*burghezia franceză* aflată la putere“ cu părerea pe care o are *poporul francez*, dacă-i calificați pe Henderson și pe Albert Thomas drept niște „socialiști domesticiți de burghezie“, cum de-ați uitat să vă priviți pe voi însivă ??

Și voi, toți acești Kerenski, Tereteli, Cernov și Skobelev, ce sănăteți ? Nu sănăteți și voi niște „socialiști domesticiți de burghezie“ ? Ați ridicat voi vreodată, în cadrul guvernului „*burgheziei ruse* aflate la putere“, problema Irlandei *ruse*, a Algeriei *ruse*, adică a Turkestanului, Armeniai, Ucrainei, Finlandei etc. ? Când ați ridicat voi această problemă ? De ce nu vorbiți despre asta „poporului“ rus ? De ce nu calificați drept „*prestidigitație*“ procedeul folosit de narodnicii și menșevicii *ruși*, care în ședințele Sovietului și ale guvernului, ca și în fața poporului, debitează fraze bombastice despre o „pace fără anexiuni“, fără a

pune în mod precis, clar și fără echivoc problema *tuturor* anexiunilor *rusești* de același tip cu Irlanda și Algeria?

Narodnicii și menșevicii ministeriabili ruși s-au încurcat rău de tot și se demască, pe zi ce trece, tot mai mult.

Ei invocă, de obicei, „ultimul“ lor argument: la noi e revoluție. Dar acest argument este cît se poate de fals, fiindcă revoluția noastră, pînă în momentul de față, n-a dat puterea decât *burgheziei*, întocmai ca în Franța și Anglia, cu o „minoritate inofensivă“ de „socialiști domestici“ de *burghezie*, întocmai ca în Franța și Anglia. Ce va aduce mîine revoluția noastră — o revenire la monarhie, întărirea *burgheziei*, trecerea puterii în mîinile unor clase mai înaintate —, asta nu știm și nimeni nu știe. Va să zică; a te referi la „revoluție“ în general însăcumăna a însela în modul cel mai grosolan poporul și a te însela pe tine însuți.

Problema anexiunilor este o bună piatră de încercare pentru narodnicii și menșevicii care s-au încurcat în plasa minciunilor lor gogonate. Ei s-au încurcat întocmai ca Plehanov, Henderson, Scheidemann & Co. Ei se deosebesc *numai în vorbe* unii de alții; în practică sunt cu toții, în egală măsură, pierduți pentru socialism.

*Pravda** nr. 79
din 14 (1) iunie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

NU E DEMOCRATIC, CETĂȚENE KERENSKI !

Agenția telegrafică din Petrograd comunică :

Kiev, 30 mai. La ședința Congresului general al țăranilor din Ucraina s-a dat citire unei telegrame a ministrului de război Kerenski, care arată că, date fiind împrejurările create de război, consideră inopportună convocarea celui de-al II-lea Congres al oștirii din Ucraina. Congresul a calificat dispoziția dată de ministru drept o încălcare a libertății de întrunire a ucrainenilor și a trimis guvernului provizoriu și Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd o telegramă cu următorul cuprins :

„Vă atragem atenția asupra primului caz de încălcare a legii cu privire la libertatea întrunirilor, la care a recurs ministrul Kerenski față de congresul oștirii din Ucraina. Nu ne luăm nici o răspundere pentru consecințele pe care le poate avea o încălcare a principiilor democratice ale vieții noi în ce privește ucrainenii și, protestând cu toată hotărîrea, așteptăm răspuns imediat la cererile prezentate guvernului provizoriu de către delegația Radei centrale ucrainene“.

Această știre va provoca, fără îndoială, o mare îngrijorare în rîndurile muncitorilor socialisti.

Ministrul de război consideră „inopportună“ convocarea unui congres al ucrainenilor și, cu de la sine putere, interzice acest congres ! Cu puțin timp în urmă, cetățeanul Kerenski „a strunit“ Finlanda, iar acum vrea „să-i strunească“ pe ucraineni. Si toate acestea le face în numele „democrației“ !

A. I. Herzen spunea cîndva că ți-e rușine să te știi rus⁹⁹ cînd vezi ce „isprăvi“ sănt în stare să facă clasele dominante din Rusia. Aceste cuvinte au fost rostite de el într-o vreme cînd Rusia gema sub jugul iobăgiei, cînd cnutul și bîta domneau în țara noastră.

Acum, Rusia l-a doborât pe țar. Acum, în numele ei vorbesc alde Kerenski și Lvov. Rusia Kerenskilor și Lvovi-

lor se poartă în aşa fel cu naţionalităţile asuprite, încât şi astăzi, fără să vrei, îţi vine să repezi cuvintele pline de amărăciune ale lui A. I. Herzen.

Nu mai vorbim de faptul că cetățeanul Kerenski, prin politica sa naţionalistă „de naţiune dominantă“, nu face decât să stîrnească şi să întreacă tocmai acele tendinţe „separatiste“ împotriva cărora vor să lupte toţi aceşti Kerenski şi Lvovi.

Întrebăm : este oare compatibil cu demnitatea, dacă nu a socialismului, atunci măcar a unui simplu democratism, un asemenea mod de a trata naţionalităţile asuprite ? În-trebăm : au, oare, o limită toate aceste „năzdrăvăni“ ale cetățeanului Kerenski şi ale acelora care sunt alături de el ?

Ne adresăm partidului „socialist-revolutionar“ cu următoarea întrebare : este el de acord cu interzicerea congresului ucrainean, ordonată de un membru al său de onoare, cetățeanul Kerenski ?

* * *

Ni se comunică că Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților a luat ieri hotărârea de a-l invita în mod special pe cetățeanul Kerenski pentru a avea cu el o explicație în legătură cu dreptul de auto-determinare al națiunilor și cu politica națională în general.

Și mai spun unii că „comisia de contact“ a dat ortul popiilor. Nici vorbă, domnilor ! Dualitatea puterii a rămas. Nu există altă ieșire din actuala situație decât trecerea întregii puteri în mânile Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților.

BOLȘEVISMUL ȘI „DESCOMPUNEREA“ ARMATEI

Toată lumea vorbește în gura mare de necesitatea unei „puteri ferme”. Salvarea, ni se spune, poate fi găsită într-o dictatură, într-o „disciplină de fier”; ea constă în a-i sili pe toți cei ce nu se supun — fie ei „de dreapta” sau „de stînga” — să tacă și să se supună. Noi știm *pe cine* vor unii să-i silească să tacă. Cei de dreapta nu vociferează, ci *lucrează*. Unii în guvern, alții în fabrici — amenințind cu concedierile în masă, dând ordine de desființare a unor regimenter, amenințind cu trimiterea la ocnă. Cei de teapa lui Konovalov și Tereșcenko, sprijiniți de alde Kerenski și Skobelev, lucrează în *mod organizat* în folosul lor. Și pe ei nu e nevoie să-i silești să tacă...

Noi însă nu avem la dispoziție alt mijloc *decât cuvîntul*. Și de acest mijloc vor ei să ne lipsească...

„Pravda” nu este lăsată să ajungă pe front. „Agentii” din Kiev au hotărît să nu difuzeze „Pravda”. „Uniunea zemstvelor” nu vinde „Pravda” în chioșcurile ei. Și, în sfîrșit, ni se promite că se va duce „o luptă sistematică împotriva propagării leninismului”... („Izvestiia Soveta Rabocikh i Soldatskikh Deputatov”). În schimb, orice protest spontan de acest fel, orice exces, indiferent unde ar avea loc, *se pune pe seama noastră*.

Este și asta o metodă de luptă împotriva bolșevismului.

O metodă încercată.

Lipsite de posibilitatea de a primi directive clare și dându-și seama în mod instinctiv de caracterul fals și nesatis-

făcător al poziției adoptate de conducătorii oficiali ai democrației, masele se văd nevoite să caute ele singure calea pe dibuite...

Ca urmare, sub steagul bolșevismului vine orice revoluționar conștient și nemulțumit, orice luptător revoltat, care tînjește de dor de casă și nu mai vede sfîrșindu-se odată războiul, iar uneori și cei ce pur și simplu se tem pentru pielea lor...

Acolo unde bolșevismul are posibilitatea să se manifeste în mod deschis, nu există dezorganizare.

Acolo unde nu există bolșevici sau unde ei nu sunt lăsați să vorbească, acolo se produc excese, acolo e descompunere, acolo sunt pseudobolșevici...

Or, tocmai de așa ceva au nevoie dușmanii noștri.

Ei au nevoie de un pretext ca să spună : „*bolșevicul descompun armata*“, pentru că după aceea să le astupe gura.

Pentru a ridica, o dată pentru totdeauna, o barieră între noi și calomniile „dușmanilor“, între noi și cele mai absurde denaturări ale bolșevismului, reproducem aici partea finală a proclamației răspîndite, de către unul din delegați, în rîndurile armatei în ajunul Congresului general din Rusia.

Iată ce scrie acolo :

„Tovarăși ! Voi trebuie să vă spuneți cuvîntul.

N-avem nevoie de o înțelegere cu burghezia !

Toată puterea în mîinile Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților !

Asta nu înseamnă că trebuie să răsturnăm imediat actualul guvern și să nu-i dăm ascultare. Atîta timp cît el este urmat de majoritatea poporului, care crede că cei cinci socialisti vor ști să le vină de hac celorlalți, noi nu putem să ne fărâmîm forțele noastre în rebeliuni izolate.

Asta n-o vom face niciodată !

Păstrați-vă forțele ! Adunați-vă, țineți mitinguri ! Adoptați rezoluții ! Cereți trecerea întregii puteri în mîinile Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților ! Convingeți-i pe cei ce nu sunt de acord ! Trimiteți-mi rezoluția voastră la Petrograd, la congres, în numele regimentului, ca să pot invoca acolo votul vostru !

Dar totodată temeți-vă de provocatori, care, camuflîndu-se sub numele de bolșevici, vor încerca să vă cheme la dezordini și rebe-

liuni, pentru a-și masca astfel propria lor lașitate ! Să știți că, mergind acum cu voi, ei vă vor vinde vechiului regim în primul moment de pericol.

Adevărății bolșevici nu vă cheamă la rebeliune, ci la luptă revoluționară conștientă.

Tovarăși ! Congresul general va alege reprezentanți în fața cărora guvernul provizoriu, pînă la convocarea Adunării constituante, va da socoteală pentru activitatea sa.

Tovarăși ! La acest congres eu voi cere :

În primul rînd : *trecerea întregii puteri în mîinile Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților.*

În al doilea rînd : în numele poporului, să fie adresate imediat *popoarelor și guvernelor tuturor puterilor beligerante, atît celor aliate cît și celor dușmane, propunerii pașnice pentru o pace fără anexiuni și fără contribuții*. Să încerce atunci vreunul dintre guverne să le refuze, că va fi *răsturnat de propriul său popor*.

În al treilea rînd : să se ia — *prin confiscarea profiturilor de război ale capitaliștilor* — banii de la aceia care s-au îmboğățit de pe urma războiului și să fie folosiți pentru nevoile statului.

Tovarăși ! Numai prin trecerea puterii în mîinile democrației în Rusia, în Germania și în Franța, prin *răsturnarea guvernelor burgheze în toate țările se poate pune capăt războiului*.

Revoluția noastră a marcat începutul în această direcție, și este sarcina noastră ca, printr-o propunere de pace a unui guvern popular al Rusiei investit cu depline puteri, care să fie adresată tuturor guvernelor din Europa, precum și prin întărirea alianței cu democrația revoluționară din Europa occidentală, să dăm un nou impuls revoluției mondiale.

Și atunci vai de acel guvern al burgheziei care o să vrea totuși să continue războiul.

Impreună cu poporul din acea țară, vom porni un război revoluționar împotriva unui asemenea guvern.

Pentru a spune toate astea, în numele vostru, guvernului nostru la Petrograd, am fost ales delegat la congresul de la Petrograd.

Sublocotenent Krîlenko, membru al Comitetului de armată al Armatei a XI-a, delegat al Comitetului Central al Partidului muncitoresc social-democrat (bolșevic) din Rusia la congresul frontului de sud-vest¹⁰⁰.

Oricine și-a dat osteneala să citească rezoluțiile partidului nostru nu poate să nu vadă că esența lor este exprimată cît se poate de just de tovarășul Krîlenko.

Nu la dezordini și la rebeliuni cheamă bolșevicii proletariatul, țărăniminea săracă și pe toți cei ce muncesc și sunt exploatați, ci la luptă revoluționară conștientă.

Numai o putere cu adevărat populară, adică o putere aflată în mîinile *majorității* poporului, este în stare să pășească pe calea *cea justă*, care va duce omenirea la scuturarea jugului capitaliștilor și la izbăvirea ei de grozăviile și calamitațile războiului imperialist, la o pace trainică și dreaptă.

„*Pravda*” nr. 72
din 16 (3) iunie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

DE CINE RÎDEȚI? DE VOI RÎDEȚI!

„Sub presiunea diplomației aliate, regele Constantin (al Greciei) a semnat actul de abdicare” — aşa scrie în legătură cu această abdicare ziarul d-lui Miliukov, fost ministru al afacerilor externe în guvernul provizoriu „revoluționar”.

Grecia a fost sugrumată de domnii diplomați aliați, care au provocat mai întâi mișcarea venizelistă (condusă de Venizelos, fost ministru al lui Constantin, care s-a pus în slujba capitalului englez), au desprins o parte din armată și au ocupat cu forță o parte din teritoriul Greciei, pentru ca, în cele din urmă, să impună prin „presiune” abdicarea monarhului „legitim”, adică să impună o revoluție de sus. De ce natură a fost și este această „presiune”, asta o știe oricine: s-a exercitat o presiune prin *înfometare*, țara a fost blocată de vasele de război ale imperialiștilor anglo-francezi și ruși, a fost lăsată *fără pîine*. „Presiunea” exercitată asupra Greciei a fost de același fel cu cea folosită nu de mult în Rusia, dacă e să dăm crezare ziarelor, de țăranii ignoranți dintr-un fund de țară, care au condamnat la moarte prin *înfometare* pe un cetățean acuzat de ei că a rostit vorbe urîte la adresa religiei creștine.

Țăranii ignoranți dintr-un colț pe jumătate sălbatic al Rusiei au ucis prin *înfometare* pe un „neleguit”. „Civilizații” imperialiști din Anglia, Franța, Rusia etc. au condamnat la moarte prin *înfometare* o țară întreagă, un întreg popor, pentru că „prin presiune” s-o forțeze să-și schimbe orientarea politică.

Iată care este *realitatea* războiului imperialist. Iată care este cadrul real al relațiilor internaționale în vremurile prin care trezem. Pe domnii socialisti-revolutionari însă toate astea îi fac să rîdă... Toate astea sînt, într-adevăr, foarte, foarte amuzante pentru ei...

„Delo Naroda“, ziarul ministerial al Kerenskilor, Cernovilor & Co., publică un editorial zeflești intitulat : „Autodeterminarea“ Greciei“. Ironia socialistilor-revolutionari la adresa „autodeterminării“ Greciei ar fi foarte reușită dacă ar fi sinceră.

Sinceritatea în politică nu implică necesitatea ca d-nii Kerenski, Cernov & Co. să dea dovedă de sinceritate personală ; noi le recunoaștem bucuroși această calitate, dar nu ea interesează aici. Sinceritatea în politică, adică într-un domeniu al relațiilor umane în care ai de-a face nu cu indivizi izolați, ci cu *milioane de oameni*, înseamnă o concordanță între vorbă și faptă care să poată fi ușor controlată de oricine.

Editorialul din „Delo Naroda“ este lipsit de sinceritate, fiindcă tocmai partidul socialist-revolutionar, tocmai Kerenskii și Cernovii, în calitate de conducători ai lui, laolaltă cu cetățenii Tereteli și Skobelev, sprijină guvernul de sugrumare... pardon, guvernul de „autodeterminare“ a Greciei.

„...Este clar pentru oricine — scrie „Delo Naroda“ — că între atacul tîlhăresc săvîrșit de Germania imperialistă împotriva Belgiei și de Austria împotriva Serbiei și actuala «ofensivă în interiorul Greciei», desfășurată de guvernele aliate, nu există, în fond, nici o deosebire“.

Da, este clar, și aici nu este cîtuși de puțin vorba de „etică“, cum cred socialistii-revolutionari, ci de cea mai pură politică. Un atac tîlhăresc — iată *la ce* sănătei părtași *voi*, cetățeni socialisti-revolutionari, cetățeni menșevici, *prin prezența voastră* în guvern. Atacul tîlhăresc este un fapt real, „presiunea diplomației aliate“ — a întregii diplomații aliate, prin urmare, și *a celei ruse* — a avut loc, de bună seamă, și după intrarea lui Cernov și Tereteli & Co. în guvern.

Dar platformele unei „păci fără anexiuni“? Dar „revendicările“ pentru o „democrație revoluționară“, formulate față de noul guvern? Dar declarațiile? Nu este încă clar că toate aceste platforme, declarații, promisiuni și explicații, toate aceste promisiuni însotite de jurăminte și jurăminți însotite de promisiuni etc. etc. nu sunt *altceva decât o batjocură la adresa poporului?*

De voi rădeți, domnilor socialisti-revoluționari și menșevici! De propria voastră politică de încredere în capitaliști și în guvernul lor! De rolul vostru de lachei grandilocvenți și fanfaroni, investiți cu rangul de miniștri în slujba capitalismului și a imperialismului!

„Pravda“ nr. 72
din 16 (3) iunie 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

*PRIMUL CONGRES GENERAL
AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI
AI MUNCITORILOR ȘI SOLDAȚILOR DIN RUSIA¹⁰¹*

3—24 IUNIE (16 IUNIE — 7 IULIE) 1917

1

**CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA ATITUDINEA
FAȚĂ DE GUVERNUL PROVIZORIU**

4 (17) IUNIE

Tovarăși, în timpul scurt ce mi-a fost acordat, voi putea aborda — și cred că așa este mai rațional — numai problemele principiale fundamentale ridicate de raportorul Comitetului executiv și de oratorii care i-au urmat.

Prima și principala problemă care s-a pus în fața noastră este acum aceea de a ști *unde* ne aflăm, ce sănătățile Soviete care s-au întrunit acum într-un congres general, ce este această democrație revoluționară despre care unii vorbesc aici nemăsurat de mult pentru a ascunde faptul că n-o înțeleg cîtuși de puțin și că s-au dezis complet de ea. Căci a vorbi despre democrație revoluționară în fața Congresului general al Sovietelor din Rusia și a ascunde caracterul acestei instituții, compoziția ei de clasă, rolul ei în revoluție, a nu spune nimic despre toate acestea și a te pretinde totodată democrat este ceva cît se poate de ciudat. Ni se înfățișează programul unei republici parlamentare burgheze, așa cum o putem vedea în toată Europa occidentală, ni se înfățișează un program de reforme admise astăzi de toate guvernele burgheze, inclusiv guvernul nostru, și ni se vorbește totodată de democrație revoluționară. Si în fața cui se vorbește? În fața Sovietelor. Vă întreb însă: există în Europa vreo țară burgheză, democratică, republicană în care să ființeze vreo instituție asemănătoare cu aceste Soviete? Trebuie să recunoașteți că nu. Nicăieri nu există și nici nu poate exista o asemenea instituție, pentru că una din două: *sau* un guvern burghez, cu acele „planuri“ de reforme care ne sănătățile înfățișate și care au fost de zeci de ori propuse în toate

țările și au rămas pe hîrtie, și nu acea instituție la care se face apel acum, acel „guvern“ de tip nou care a fost creat de revoluție și care își are precedent numai în istoria perioadelor de avînt maxim al revoluțiilor, de pildă în 1792 și 1871 în Franța sau în 1905 în Rusia. Sovietele sunt o instituție cum nu există în nici un stat burghezo-parlamentar de tip obișnuit și care nici nu poate să existe alături de un guvern burghez. Ele reprezintă acel tip de stat nou, mai democratic, pe care în rezoluțiile partidului nostru l-am denumit republică democrată țărănească-proletară și în care puterea trebuie să aparțină exclusiv Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților. Greșesc aceia care cred că aceasta este o problemă teoretică; zadarnic încercă ei să prezinte lucrurile în aşa fel ca și cum această problemă ar putea fi ocolită, zadarnic obiectează ei că instituții de un fel sau altul există astăzi alături de Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților. Da, ele coexistă. Dar tocmai aceasta a constituit o sursă de nesfîrșite neînțelegeri, conflicte și fricțiuni. Tocmai aceasta determină trecerea revoluției ruse de la avîntul ei inițial, de la progresul ei inițial la stagnarea și la regresul pe care le putem vedea astăzi în guvernul nostru de coaliție, în toată politica internă și externă și în legătură cu ofensiva imperialistă în curs de pregătire.

Una din două: sau un guvern burghez obișnuit — și atunci Sovietele de deputați ai țărănilor, muncitorilor, soldaților etc. sunt inutile și ori vor fi dizolvate de generalii contrarevoluționari care țin în mâinile lor armata și nici nu iau în seamă exhibițiile oratorice ale ministrului Kerenski, ori vor pieri fără glorie. Altă cale nu există pentru aceste instituții, care nu pot nici să dea îndărăt, nici să stea pe loc, ci pot dăinui numai mergînd înainte. Aceasta este tipul de stat pe care nu rușii l-au născocit, ci revoluția l-a pus la ordinea zilei, căci altfel nu poate să învingă. În cadrul Sovietului pe întreaga Rusie sunt inevitabile fricțiunile, lupta dintre partide pentru putere. Dar aceasta va însemna eliminarea eventualelor greșeli și iluzii prin experiența politică proprie a maselor (rumoare), și nu prin rapoartele pe care le prezintă miniștrii, referindu-se la ceea ce au spus ieri, la ceea ce vor scrie mâine și vor făgă-

dui poimîne. Asta e ceva ridicol, tovarăși, din punctul de vedere al instituției care a fost creată de revoluția rusă și în fața căreia se pune în prezent problema : a fi sau a nu fi. Sovietele nu pot continua să existe așa cum există acum. Oameni în toată firea, muncitori și țărani, trebuie să se adune, să adopte rezoluții și să asculte rapoarte care nu pot fi verificate pe bază de documente ! Instituții de acest fel înseamnă trecerea la acea republică care va crea — nu în vorbe, ci în fapte — o putere de stat fermă, fără poliție, fără armată permanentă, o putere de stat cum nu poate încă să existe în Europa occidentală, o putere de stat fără de care nu poate fi vorba de o victorie a revoluției ruse în sensul de victorie asupra moșierilor, în sensul de victorie asupra imperialismului.

Fără această putere de stat nici vorbă nu poate fi să repurtăm noi singuri o asemenea victorie, și cu cît pătrundem mai adînc sensul programului care ni se propune aici și al faptelor care ne stau în față, cu atât mai flagrantă apare contradicția fundamentală. Ni se spune, cum au spus raportorul și alți oratori, că primul guvern provizoriu a fost rău ! Dar atunci când bolșevicii, cîrcotașii de bolșevici, spuneau : „nici un sprijin, nici o încredere acestui guvern“, am fost din toate părțile acuzați de „anarhism“ ! Acum toată lumea spune că guvernul anterior a fost rău ; dar parcă guvernul de coaliție, cu miniștrii săi cvasisocialiști, se deosebește cu ceva de cel dinaintea lui ? Oare nu s-a vorbit destul despre programe și proiecte și nu este oare timpul să se treacă la fapte ? De la 6 mai, când a fost format guvernul de coaliție, a trecut o lună. Priviți faptele, priviți starea de ruină care domnește în Rusia și în toate țările atrase în războiul imperialist. Prin ce se explică această stare ? Prin rapacitatea capitaliștilor. Iată unde este adeverata anarhie. Și aceasta reiese din constatări făcute nu de ziarul nostru, nu de vreun ziar bolșevic, doamne ferește, ci de cotidianul guvernamental „Rabocceaia Gazeta“ : prețurile de fabrică la livrări de cărbune au fost *majorate* de guvernul „revoluționar“ !! Dar guvernul de coaliție n-a schimbat nimic în această privință. Ni se spune : este oare posibilă introducerea socialismului în Rusia, este oare în general posibil să se efectueze

aici dintr-o dată prefaceri radicale? Toate acestea sînt simple tertipuri, tovarăși. Marx și Engels au spus întotdeauna despre doctrina lor că „ea nu este o dogmă, ci o călăuză în acțiune“¹⁰². Un capitalism pur care să se transforme în socialism pur nu există și nici nu poate exista nicăieri în lume în vreme de război, ci există ceva intermediar, ceva nou, nemaiîntîlnit, căci pier sute de milioane de oameni în războiul criminal dintre capitaliști. Nu de făgăduielii de reforme e nevoie, astea nu sînt decît vorbe goale; la ordinea zilei se pune problema de a face pasul de care avem nevoie acum.

Dacă vreți să vorbiți despre democrație „*revoluționară*“, trebuie să faceți deosebire între această noțiune și aceea de democrație *reformistă* în condițiile unui guvern capitalist, deoarece a sosit, în sfîrșit, timpul să se treacă de la fraze pe tema „democrației revoluționare“, de la felicitări reciproce în legătură cu „democrația revoluționară“, la caracterizarea conținutului ei *de clasă*, aşa cum ne învață marxismul și în general socialismul științific. Ceea ce ni se propune este trecerea la democrație reformistă în condițiile unui guvern capitalist. Acest lucru este, poate, excelent din punctul de vedere al modelelor obișnuite din Europa occidentală. Acum însă o serie întreagă de țări se află în pragul prăbușirii, iar măsurile practice care se impun, departe de a fi atât de complicate încît să fie greu de introdus și să necesite o elaborare deosebit de minuțioasă, cum a declarat oratorul precedent, cetățeanul ministru al poștelor și telecomunicațiilor, și, dimpotrivă, cît se poate de clare. El a spus că nu există în Rusia partid politic care să se declare gata să preia întreaga putere. Răspund: „Există un asemenea partid! Nici un partid nu poate să refuze o asemenea preluare și nici partidul nostru nu o refuză; el esteoricind gata să preia întreaga putere“. (Ap lauze, rîse.) Puteți rîde cît poftiți, dar dacă cetățeanul ministru ne va pune în fața acestei probleme alături de partidul celor de dreapta, el va primi răspunsul cuvenit. Nici un partid nu poate refuza să preia întreaga putere. Si atîta timp cît mai există libertate, atîta timp cît amenințările cu arestarea și deportarea în Siberia, amenințările din partea contrarevolu-

ționarilor, cu care miniștrii noștri cvasisocialiști stau în același cabinet, rămîn simple amenințări, într-un asemenea moment orice partid spune: acordați-ne încrederea și vă vom expune programul nostru.

Conferința noastră de la 29 aprilie a formulat acest program¹⁰³. Din păcate, el nu este luat în seamă și nu este luat ca fir călăuzitor. Probabil că trebuie explicat într-o formă populară. Mă voi strădui să explic într-o formă populară cetățeanului ministru al poștelor și telecomunicațiilor conținutul rezoluției noastre, al programului nostru. În ceea ce privește criza economică, programul nostru prevede că trebuie să se ceară imediat — și aceasta nu comportă nici o amînare — publicarea tuturor profiturilor exorbitante, atingînd 500—800%, pe care capitaliștii le realizează nu pe piața liberă, în condițiile capitalismului „pur“, ci de pe urma furniturilor de război. Iată într-adevăr un domeniu în care controlul muncitoresc este necesar și posibil. Iată o măsură pe care dv., dacă vă pretindeți reprezentanți ai democrației „revoluționare“, trebuie să o înfăptuiți în numele Sovietului și care poate fi înfăptuită de azi pe mîine. Aceasta nu înseamnă socialism. Aceasta înseamnă numai să deschizi poporului ochii asupra adevaratei anarchii și asupra adevăratului joc cu imperialismul, asupra jocului cu avutul poporului, cu sutele de mii de vieți care mîine vor pieri pentru că noi continuăm să sugrămăm Grecia. — Dați publicitatea profiturilor domnilor capitaliști, arestați vreo 50 sau 100 de mari milionari. E destul să-i ții cîteva săptămâni, fie și în condițiile comode în care este ținut Nicolaie Romanov, pur și simplu pentru a-i săli să-și dezvăluie legăturile, manoperele frauduloase, afacerile murdare și profiturile scandalioase, care și sub noul guvern costă zilnic țara noastră mii și milioane de ruble. Iată principala cauză a anarchiei și a ruinei, iată de ce spunem: la noi totul a rămas așa cum a fost, guvernul de coalitie n-a schimbat nimic; el a adăugat doar un morman de declarații, de pompoase declarații. Oricît de sinceri ar fi unii sau alții dintre ei, oricît de sincer ar dori ei binele celor ce muncesc, lucrurile nu s-au schimbat cîtuși de puțin — la putere a rămas *a c e e a și c l a s ă*. Politica pe care o promovează guvernul nu este o politică democratică.

Ni se vorbește despre „democratizarea organelor centrale și locale ale puterii de stat“. Dar mai este oare nevoie să vă spun că numai pentru Rusia aceste cuvinte reprezintă ceva nou? Că în alte țări zeci de miniștri cvassisocialiști au făcut țărilor lor asemenea promisiuni? Cât valorează aceste promisiuni, cînd viața ne pune în fața următoarelor fapte concrete: populația locală alege organele locale ale puterii, iar principiile elementare ale democrației sunt încălcate de pretenția puterii centrale de a numi sau de a confirma organele locale; capitaliștii continuă să jefuiască avutul public; războiul imperialist continuă. Iar nouă ni se făgăduiesc reforme, reforme și iar reforme, care sunt în genere irealizabile în aceste condiții, pentru că războiul copleșește totul, determină totul. De ce nu sînteti de acord cu cei care spun că *nu* pentru profiturile capitaliștilor e purtat actualul război? Care este criteriul? Criteriul constă în a ști care clasă se află la putere, care clasă continuă să fie stăpînă, care clasă continuă să cîştige sute de miliarde de pe urma operațiilor bancare și financiare. Este tot clasa capitalistă, și de aceea războiul continuă să fie imperialist. Nici primul guvern provizoriu și nici guvernul miniștrilor cvassisocialiști n-au schimbat nimic: tratatele secrete rămîn secrete, Rusia luptă pentru strîmtori, luptă pentru a putea continua politica lui Leahov în Persia etc.

Știu că nu vreți acest lucru, că cei mai mulți dintre dv. nu-l vor și că nu-l vor nici miniștrii, pentru că nu se poate vrea așa ceva, căci astă înseamnă masacrarea a sute de milioane de oameni. Dar să luăm ofensiva despre care vorbesc acum atît de mult Miliukovii și Maklakovii. Ei își dau foarte bine seama despre ce este vorba; ei știu că această ofensivă este legată de problema puterii, de problema revoluției. Ni se spune că trebuie să se facă deosebire între problemele politice și cele strategice. Este ridicol chiar să se pună o asemenea chestiune. Cadeții își dau foarte bine seama că se pune o problemă politică.

A susține că lupta revoluționară pentru pace, începută de jos, ar putea să ducă la o pace separată este o calomnie. Primul pas pe care l-am face dacă am avea puterea ar fi să arestăm pe cei mai mari capitaliști și să tăiem toate fi-

rele intrigilor lor. Fără aceasta, toate frazele cu privire la o pace fără anexiuni și contribuții rămân vorbe goale. Al doilea pas al nostru ar fi acela de a declara popoarelor, peste capul guvernelor lor, că tîlhari sănt toți capitaliștii — atît Tereșcenko, care nu este cu nimic mai bun decît Miliukov, cu deosebirea că acesta din urmă e ceva mai prost, cît și capitaliștii francezi, englezii și toți ceilalți.

Propriul vostru ziar, cotidianul „Izvestia“, s-a încurcat, și în locul unei păci fără anexiuni și contribuții propune să fie menținut statu-quos*. Nu, nu aşa înțelegem noi pacea „fără anexiuni“. În această privință este mult mai aproape de adevară pînă și Congresul țăranesc, care cere o republică „federalivă“¹⁰⁴, exprimînd astfel ideea că republica rusă nu vrea să asuprească în nici un fel, vechi sau nou, nici un popor, că ea nu vrea să-și bazeze pe violență relațiile ei cu nici un popor, nici cu Finlanda și nici cu Ucraina, care sănt supuse unui tratament atît de șicanatoriu din partea ministrului de război și cu care se creează conflicte inadmisibile și intolerabile. Noi vrem o republică rusă unitară și indivizibilă, cu o putere de stat fermă, dar o putere fermă se obține printr-un acord liber consimțit al popoarelor. „Democrația revoluționară“ este o vorbă mare, dar această vorbă mare este folosită pentru a califica un guvern care prin șicane meschine complică problema Ucrainei și Finlandei, țări care nici nu vor să se separe de Rusia, ci nu fac decît să ceară ca aplicarea principiilor elementare ale democrației să nu fie amînată pînă la Adunarea constituuantă!

O pace fără anexiuni și contribuții nu poate fi încheiată atîta timp cît nu veți renunța la propriile voastre anexiuni. Căci este într-adevară ceva ridicol, un joc pueril de care rîde în Europa orice muncitor, zicînd: ei vorbesc foarte frumos, îndeamnă popoarele să răstoarne pe bancheri, dar pe propriii lor bancheri îi trimit în guvern. Arestați-i, dezvăluîți-le manoperele, descoperiți-le legăturile — iată ce ar trebui să faceți; dar voi nu faceți asta, deși dispuneți de organizații puternice, cărora nu le poți opune împotrivire. Ați trăit anii 1905 și 1917 și știți că

* — situația existentă; în cazul de față — situația dinainte de război. — *Notă trad.*

revoluția nu se face la comandă, că în alte țări revoluțiile au urmat calea grea, singeroasă a insurecțiilor, pe cind în Rusia nu există grupă sau clasă care să se poată împotrivi puterii Sovietelor. În Rusia, această revoluție este posibilă, cu titlu de excepție, ca o revoluție pașnică. Dacă această revoluție ar propune azi-mâine tuturor popoarelor pace pe calea rupturii cu toate clasele capitaliștilor, am avea în cel mai scurt timp asentimentul Franței și Germaniei reprezentate prin popoarele lor, pentru că aceste țări se află în pragul dezastrului, pentru că situația Germaniei este desperată, pentru că ea nu se poate salva și pentru că Franța...

(Președintele: „Timpul dv. a expirat“.)

Termin îndată... (Rumoaare, din sală se audă voci care cer ca vorbitorul să fie lăsat să continue, proteste, aplauze.)

(Președintele: „Aduc la cunoștința congresului că prezidiul propune prelungirea timpului acordat oratorului. Cine e contra? Majoritatea este pentru continuarea cuvîntării“.)

Spuneam că, dacă în Rusia democrația revoluționară ar fi o democrație efectivă, și nu numai pe hîrtie, ea nu ar colabora cu capitaliștii, ci ar duce înainte revoluția și nu s-ar limita la discuții despre o pace fără anexiuni și contribuții, ci ar desființa anexiunile în Rusia și ar declara fără înconjur că socotește criminală și tîlhărească orice anexiune. Atunci am putea evita ofensiva imperialistă, încare mii și milioane de oameni să-și piardă viața pentru a face posibilă împărțirea Persiei și a Balcanilor. Atunci ar fi deschis drumul spre pace, drum care nu e de loc ușor — nu pretindem aşa ceva —, drum care nu exclude un război cu adevărat revoluționar.

Noi nu punem această problemă aşa cum o pune astăzi Bazarov în „Novaia Jizn“¹⁰⁵; noi afirmăm doar că Rusia e pusă în asemenea condiții, încît la sfîrșitul războiului imperialist sarcinile ei sănt mai ușoare decît ar putea să pară. Iar condițiile ei geografice sănt de aşa natură, încît puterile care ar risca să se sprijine pe capital și pe interesele lui prădalnice și să se ridice împotriva clasei muncitoare ruse și a semiproletariatului — adică a țărănimii să-

race, ce i se alătură — și-ar asuma o sarcină dintre cele mai grele dacă s-ar hotărî la un asemenea pas. Germania se află în pragul dezastrului, iar după intrarea în război a Americii, care vrea să îngheță Mexicul și care mîine va intra în luptă cu Japonia, situația Germaniei este desperată, ea va fi nimicită. Din cauza poziției sale geografice, Franța are de suferit mai mult decât orice altă țară și este acum extrem de istovită ; ea flămînzește mai puțin decât Germania, dar a pierdut incomparabil mai mulți oameni decât aceasta din urmă. Și dacă din capul locului ați fi început prin a îngrădi profiturile capitaliștilor ruși și a le căia acestora din urmă orice posibilitate de a strînge averi de sute de milioane, dacă ați fi propus *tuturo* popoarelor pace împotriva capitaliștilor din *toate* țările, declarînd fățis că nu angajați nici un fel de tratative și contacte cu capitaliștii germani și cu cei care, direct sau indirect, îi sprijină sau se înhăitează cu ei, că refuzați să stați de vorbă cu capitaliștii francezi și englezi, atunci ați fi apărut în postura de acuzatori ai capitaliștilor în fața muncitorilor. Atunci n-ați fi considerat ca o victorie eliberarea pașaportului cerut de MacDonald¹⁰⁶, care n-a participat niciodată la lupta revoluționară împotriva capitalului și care este lăsat să plece pentru că nu reprezintă nici ideile sau principiile, nici practica sau experiența acelei lupte revoluționare împotriva capitaliștilor englezi pentru care tovarășul nostru Maclean și sute de alți socialisti englezi zac în închisori și pentru care îndură rigorile recluziunii tovarășul nostru Liebknecht, condamnat la temniță grea pentru că a spus : „Soldați germani, întoarceți armele împotriva kaiserului vostru“.

N-ar fi oare mai nimerit să-i băgăm la închisoare pe capitaliștii imperialiști, ca să aibă ei soarta pe care majoritatea membrilor guvernului provizoriu ne-o pregătește și ne-o făgăduiește zilnic în Duma a III-a — a III-a sau a IV-a, nici nu mai știu de altfel a cîta —, anume în acest scop reconstituită și care a și început să întocmească, la Ministerul de Justiție, respectivele proiecte de legi ? Maclean și Liebknecht, iată numele socialistilor care traduc în fapt ideea luptei revoluționare împotriva imperialismului. Iată ce trebuie să li se spună tuturor guvernelor ; cine-

vrea să lupte pentru pace trebuie să le acuze în fața popoarelor ! Atunci veți pune în încurcătură toate guvernele imperialiste. Dar acum v-ați încurcat voi însivă cînd în apelul pentru pace adresat popoarelor la 14 martie¹⁰⁷ ați spus : „răsturnați pe împărații voștri, pe regii și pe bancherii voștri“, în timp ce noi, dispunînd de o organizație atât de puternică ca număr, ca experiență, ca forță materială — Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților —, ne aliem cu bancherii noștri, formăm un guvern de coaliție cvassisocialist și întocmim proiecte de reforme care în Europa sînt mai mult decît învechite. Acolo, în Europa, acest fel de luptă pentru pace provoacă zîmbete. Acolo, această luptă va fi înțeleasă numai atunci cînd Sovietele vor lua în mîinile lor puterea și vor acționa în mod revoluționar.

Numai o singură țară din lume va putea întreprinde acum pe scară de clasă, împotriva capitaliștilor, fără revoluție sîngeroasă, acțiuni pentru curmarea imediată a războiului imperialist, și această țară este Rusia. Si ea va continua să păstreze această posibilitate atîta vreme cît va exista Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților. El nu va putea să dăinuie mult timp alături de guvernul provizoriu, care e un guvern de tip obișnuit. Si Sovietul va rămîne aşa cum a fost numai atîta vreme cît nu va fi realizată această trecere la ofensivă. Trecerea la ofensivă va însemna o cotitură în întreaga politică a revoluției ruse, adică o trecere de la aşteptarea și pregătirea păcii prin insurecție revoluționară de jos la reluarea războiului. Trecerea de la fraternizare pe un singur front la fraternizare pe toate fronturile, de la fraternizare spontană, cînd cu riscul de a fi condamnați la ocnă soldații dădeau proletarului german flămînd o coajă de pîne în schimbul unui briceag, la fraternizare conștientă — acesta este drumul care s-a deschis în fața noastră.

Cînd vom lua în mînă puterea, vom pune frîu capitaliștilor, și atunci va fi cu totul *al t* război decît cel care se duce astăzi, căci caracterul unui război este determinat de clasa care îl duce, iar nu de ceea ce se scrie pe hîrtie. Pe hîrtie se poate scrie orice. Dar atîta timp cît clasa capitaliștilor deține în guvern majoritatea, orice ați scrie,

oricîte discursuri frumoase ați rosti, oricare ar fi echipa de miniștri cvasisocialiști pe care ați avea-o, războiul rămîne un război imperialist. Este un lucru pe care îl știe și îl vede toată lumea. Exemplul Albaniei, exemplul Greciei și al Persiei¹⁰⁸ l-au arătat atât de clar și de grăitor, încît mă miră de ce toți atacă declarația noastră scrisă cu privire la ofensivă¹⁰⁹ și nimeni nu spune absolut nimic despre aceste exemple concrete ! Să făgăduiești proiecte nu e greu, dar măsurile concrete sănătate amînate la infinit. Să scrii o declarație cu privire la pace fără anexiuni nu e greu, dar nu e mai puțin adevărat că evenimentele din Albania, Grecia și Persia s-au produs după formarea guvernului de coaliție. Nimeni altul decât „Delen Naroda“, care nu este un ziar al partidului nostru, ci un ziar guvernamental, un ziar al ministrilor, a scris că sugrumatarea Greciei este o batjocură la adresa democrației ruse. Iar același Miliukov, pe care voi îl credeți a fi cine știe ce personalitate — el nu este decât un simplu membru al partidului său, între el și Tereșcenko nu e nici o deosebire —, a scris că ceea ce s-a întîmplat în Grecia se datorează presunilor diplomației aliate. Războiul rămîne război imperialist și, oricât ați dori pacea, oricât de sinceră ar fi simpatia voastră pentru cei ce muncesc și oricât de sinceră ar fi dorința voastră de pace — sănătate pe deplin convins că în rîndurile maselor această dorință nu poate să nu fie sinceră —, sănătate totuși neputincioși, căci războiului nu i se poate pune capăt altfel decât prin dezvoltarea revoluției. Cînd în Rusia a început revoluția, a început și lupta revoluționară de jos pentru pace. Dacă ați fi luat puterea în mâinile voastre, dacă puterea ar fi trecut în mâinile organizațiilor revoluționare în vederea desfășurării luptei împotriva capitaliștilor ruși, masele muncitoare din celealte țări v-ar fi crezut, și atunci ați fi putut propune pace. Pacea noastră ar fi fost asigurată atunci cel puțin din două părți, din partea a două popoare care săngerează și care se află într-o situație desperată, din partea Germaniei și a Franței. Și dacă într-un asemenea caz împrejurările ne-ar fi pus în situația de a duce un război revoluționar — asta e ceva imprevizibil, noi nu excludem o astfel de eventualitate —, am fi spus : „Nu sănătem paci-

fiști, nu renunțăm la război dacă la putere se află clasa revoluționară, dacă această clasă a luat efectiv capitaliștii orice posibilitate de a influența mersul treburilor, de a agrava dezastrul, care le permite să stoarcă sute de milioane". Puterea revoluționară ar fi explicat și ar fi declarat tuturor popoarelor, fără excepție, că toate popoarele trebuie să fie libere, că aşa cum poporul german nu are dreptul să facă război pentru a păstra Alsacia și Lorena, tot aşa nici poporul francez nu are dreptul să facă război pentru coloniile lui. Căci dacă Franța luptă pentru coloniile ei, apoi și Rusia posedă Hiva și Buhara, care sănt și ele un fel de colonii, și atunci se va pune chestiunea împărțirii coloniilor. Dar cum să le împărți, după care criteriu? După criteriul forței. Raportul de forțe s-a schimbat însă, iar situația capitaliștilor este de aşa natură încât nu există altă ieșire decât războiul. Cînd veți lua în mîini puterea revoluționară, veți avea o cale revoluționară spre pace: aceea de a adresa popoarelor un apel revoluționar, de a le explica tactica de urmat, dînd ca exemplu propria voastră tactică. Atunci drumul spre o pace cucerită pe cale revoluționară se va deschide în fața voastră cu maximum de probabilitate că pieirea a sute de mii de oameni va putea fi evitată. Atunci veți putea fi siguri că popoarele francez și german se vor pronunța în favoarea voastră. Iar capitaliștii englezi, americani și japonezi, chiar dacă ar dori un război împotriva clasei muncitoare revoluționare — ale cărei forțe se vor înzeci atunci cînd capitaliștii vor fi puși în frîu, cînd ei vor fi înlăturați și cînd controlul va trece în mîinile clasei muncitoare —, chiar dacă capitaliștii americani, englezi și japonezi ar dori război, se poate afirma cu o certitudine de 99 la sută că nu vor fi în stare să-l ducă. Va fi de ajuns să declarați că nu sănțeți pacifisti, că vă veți apăra republica, democrația muncitorăescă, proletară, împotriva capitaliștilor germani și francezi sau oricare ar fi ei, atîta va fi de ajuns pentru ca pacea să fie asigurată.

Iată de ce am dat declarației noastre cu privire la ofensivă o importanță atît de mare. A sosit momentul unei cotituri în întreaga istorie a revoluției ruse. La început, această revoluție s-a bucurat de sprijinul burgheziei im-

perialiste engleze, care crezuse că Rusia va fi o a doua Chină sau Indie. În loc de aceasta, paralel cu guvernul, în care majoritatea o dețin azi moșierii și capitaliștii, au apărut Sovietele — această instituție reprezentativă de o forță fără precedent în lume, pe care voi însă o distrugeti participând la guvernul de coaliție al burgheziei. În loc de aceasta, revoluția rusă a făcut ca pretutindeni, în toate țările, lupta revoluționară de jos împotriva guvernelor capitaliste să fie întâmpinată cu simpatie întreită. Problema se pune astfel: a merge înainte sau înapoi. Într-o perioadă revoluționară nu se poate sta pe loc. Iată de ce, nu prin consecințele ei strategice, ci prin urmările ei politice și economice, ofensiva constituie o cotitură în desfășurarea revoluției ruse. O ofensivă acum înseamnă — în mod obiectiv, independent de voința sau de conștiința unuia sau altuia dintre miniștri — continuarea măcelului imperialist și a masacrării a sute de mii, a milioane de oameni în vederea sugrumării Persiei și a altor popoare slabe. Trecerea puterii în mâinile proletariatului revoluționar, sprijinit de țărăniminea săracă, înseamnă trecerea la luptă revoluționară pentru pace în formele cele mai sigure și mai puțin dureroase pe care le cunoaște omenirea, trecerea la o situație în care muncitorilor revoluționari le vor fi asigurate puterea și victoria atât în Rusia, cât și în lumea întreagă. (Apăuze ale unei părți a asistenței.)

*„Pravda” nr. 82 și 83
din 28 (15) și 29 (16) iunie 1917*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar, confruntat
cu stenograma corectată
de V. I. Lenin*

2

**CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA RĂZBOI
9 (22) IUNIE**

Tovarăși, permiteți-mi să citez, drept introducere la examinarea problemei războiului, următoarele două pasaje din apelul către toate țările, publicat la 14 martie de Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. „A venit timpul — se spune în acest apel — să începem o luptă hotărîtă împotriva tendințelor de cotropire ale guvernelor tuturor țărilor, a venit timpul ca popoarele să ia în mânile lor rezolvarea problemei războiului și păcii“. Pasajul al doilea este acela care se adresează proletarilor din țările coaliției austro-germane și în care se spune: „refuzați să serviți ca instrument de cotropire și violență în mânile regilor, moșierilor și bancherilor“. Acestea sunt cele două pasaje care, în diferite formulări, pot fi întâlnite în zeci și sute, ba chiar, cred, în mii de rezoluții ale muncitorilor și țăranilor din Rusia.

Aceste două pasaje arată, cred eu, cât se poate de clar în ce situație contradictorie și extrem de confuză au ajuns, datorită politicii actuale a menșevicilor și a narodnicilor, muncitorii și țăranii revoluționari. Pe de o parte, ei sunt pentru sprijinirea războiului; pe de altă parte, ei aparțin acelor clase sociale care nu sunt interesate în tendințele de cotropire ale guvernelor tuturor țărilor, și ei nu pot să nu spună acest lucru. Această psihologie și ideologie, oricât ar fi ea de confuză, este deosebit de adânc înrădăcinată aproape în fiecare muncitor și țăran. Este conștiința faptului că la originea războiului stau tendințele de cotropire ale guvernelor tuturor țărilor. Paralel cu aceasta însă este

la ei cît se poate de confuză, sau lipsește chiar cu desăvîrșire, înțelegerea faptului că un guvern, oricare ar fi forma de guvernămînt pe care o reprezintă, exprimă interesele unor anumite clase, aşa încît a contrapune guvernului poporului, cum face primul pasaj citat de mine, înseamnă a da dovedă de maximum de confuzie teoretică și neputință politică, înseamnă a te condamna pe tine însuți și a condamna întreaga ta politică la o poziție și o comportare extrem de şovăielnică și instabilă. Același lucru trebuie spus despre partea finală a celui de-al doilea pasaj citat de mine. Ea constituie o excelentă chemare : „refuzați să serviți ca instrument de cotropire și violență în mîinile regilor, moșierilor și bancherilor“ ; foarte bine, dar trebuie să-i adăugați aici pe propriii voștri regi, moșieri și bancheri, căci dacă voi, reprezentanții muncitorilor și țăranilor ruși, adresîndu-vă muncitorilor și țăranilor din Austria și Germania, ale căror guverne și ale căror clase guvernante duc același război tîlhăresc și de jaf ca și capitaliștii și bancherii ruși, ca și cei englezi și francezi, spuneti : „refuzați să serviți ca instrument în mîinile bancherilor voștri“, în timp ce pe propriii voștri bancheri îi lăsați să intre în guvern și-i instalați alături de miniștrii socialisti, prin aceasta anihilați efectul tuturor chemărilor voastre, negați în fapt toată politica voastră. În fapt nu mai rămîne nimic din frumoasele voastre aspirații sau dorințe, căci voi ajutați ca Rusia să duca același război imperialist, același război de cotropire. Voi intrați în contradicție cu masele pe care le reprezentați, pentru că aceste mase nu se vor situa niciodată pe punctul de vedere al capitaliștilor, pe care Miliukov, Maklakov și alții l-au exprimat deschis, spunînd : „Nu există nimic mai criminal decît ideea că războiul e dus în interesul capitalului“.

Nu știu dacă această idee este sau nu criminală ; nu mă îndoiesc că, din punctul de vedere al acelora care astăzi mai există doar pe jumătate, iar mîine, poate, nu vor mai exista de loc, aceasta este o idee criminală, dar este singura justă și numai ea exprimă felul în care înțelegem noi acest război, numai ea exprimă interesele claselor asuprите, lupta împotriva asupriorilor ; și cînd spunem că acest război este un război capitalist, un război de cotro-

pire, nu trebuie să ne facem iluzii : aceasta nu înseamnă cătuș de puțin că actele criminale ale unor persoane izolate, ale unor regi ar putea să provoace un asemenea război.

Imperialismul reprezintă o anumită treaptă în dezvoltarea capitalului mondial ; în urma unui proces de dezvoltare care a durat decenii de-a rîndul, capitalismul a dus la o situație în care un mic grup de țări extrem de bogate — ele nu sunt decât patru : Anglia, Franța, Germania și America — au acumulat bogății atât de uriașe, evaluate în sute de miliarde, au concentrat o asemenea putere în mânile marilor capitaliști și ale marilor bănci — ele nu sunt decât două, trei, cel mult o jumătate de duzină în fiecare din aceste țări —, încît au devenit o forță gigantică care a cuprins întreaga lume și care a împărțit în sens teritorial, colonial, literalmente întregul glob pămîntesc. Posesiunile coloniale ale acestor state se învecinează acum între ele în toate țările globului. Aceste state și-au împărțit globul și sub raport economic, pentru că nu există pe el teritoriu în care să nu fi pătruns conceștiunile, în care capitalul financiar să nu-și fi întins tentaculele. Aceasta constituie temelia anexiunilor. Anexiunile nu sunt produsul unei fantezii ; ele au apărut nu pentru că, din iubitori de libertate, unii oameni s-au transformat subit în reacționari. Anexiunile nu sunt altceva decât expresia politică și forma politică a dominației băncilor gigantice, dominație care a rezultat din capitalism în mod inevitabil, și nu din vina cuiva, căci la baza băncilor stau acțiunile, iar la baza imperialismului se află concentrarea acțiunilor. Marile bănci, care cu capitalurile lor de sute de miliarde domină întreaga lume și care subordonează uniunilor de capitaliști și de monopolisti ramuri întregi ale industriei — iată ce este imperialismul, care a scindat întreaga lume în trei grupuri de tilhari colosal de bogăți.

În fruntea unuia dintre grupuri, a primului grup, care este mai aproape de noi în Europa, se află Anglia ; în fruntea celorlalte două se află Germania și America ; celelalte țări complice sunt nevoie să le ajute atîta timp cît relațiile capitaliste se mențin. De aceea, dacă vă veți imagina clar acest aspect esențial al problemei, pe care îl sesi-

zează instinctiv orice om asuprit, marea majoritate a muncitorilor și țăranilor ruși, — dacă vă veți imagina clar acest aspect esențial, veți înțelege cît de ridicol este să te gîndești că împotriva războiului se poate lupta prin cuvîntări, manifeste, proclamații sau congrese socialiste. Ridicol, pentru că, oricîte declarații de acest fel ați face, oricîte răsturnări politice ați săvîrși — l-ați răsturnat pe Nicolaie Romanov în Rusia, într-o oarecare măsură ați instaurat republica ; Rusia a făcut un mare pas înainte și se poate spune că dintr-un salt aproape că a ajuns din urmă Franța, căreia, în alte condiții, i-au trebuit pentru asta o sută de ani și care continuă să fie o țară capitalistă —, băncile rămîn atotputernice. Rămîn capitaliștii. Dacă au dat înapoi, nu e mai puțin adevărat că și în 1905 au dat înapoi, dar parcă asta le-a subminat puterea ? Dacă pentru ruși aceasta este o nouătate, vă pot spune că în Europa fiecare revoluție a arătat că, la fiecare creștere a valului revoluționar, muncitorii obțin ceva mai mult, dar puterea rămîne în mîinile capitaliștilor. Lupta împotriva războiului imperialist nu este posibilă altfel decît ca luptă desfășurată pe scară mondială de clasele revoluționare împotriva claselor dominante. Nu e vorba de moșieri în general, deși moșieri există în Rusia și joacă aici un rol mai mare decît în orice altă țară, dar nu aceasta este clasa care a creat imperialismul. E vorba de clasa capitaliștilor, în fruntea căreia se află marii magnați ai finanței și marile bănci ; și atîta timp cît această clasă, care domină asupra proletariilor asupriți și asupra aliaților lor, țăranii săraci, semiproletarii, cum se numesc ei în programul nostru, — atîta timp cît această clasă nu va fi fost răsturnată, nu este posibilă o ieșire din acest război. Iluzia că prin declarații și apeluri către alte popoare ați putea realiza unirea oamenilor muncii din toate țările este generată de punctul de vedere rusesc limitat, care ignoră faptul că în Europa occidentală, unde muncitorii și țăranii s-au obișnuit cu răsturnările politice, le-au văzut cu zecile, presa își bate joc de asemenea fraze și apeluri. Muncitorii și țăranii din Europa occidentală nu știu că în Rusia s-au ridicat într-adevăr masele muncitorești, care în marea lor majoritate sunt absolut sincere cînd condamnă tendințele de cotropire

ale capitaliștilor din toate țările și doresc eliberarea poparelor de sub jugul bancherilor. Dar ei, europenii, nu înțeleg de ce voi, dispunând de organizații cum nu are nici un popor din lume — Sovietele de deputați ai muncitorilor, țăranilor și soldaților, care sunt organizații îndrumate —, trimiteți pe socialiștii voștri în guvern, de ce totuși dați puterea în mâna acestor bancheri. În străinătate săntări acuzați nu numai de naivitate, asta încă n-ar fi nimic. Europenii s-au dezvoltat să înțeleagă naivitatea în politică, s-au dezvoltat să înțeleagă că în Rusia sunt zeci de milioane de oameni care se trezesc pentru prima oară la viață, că în Rusia nu se știe ce legătură există între clase și guverne, ce legătură există între guvern și război. Războiul este o continuare a politicii burgheze, și nimic mai mult. Clasa dominantă determină politica și în război. Războiul este în întregime politică : aceste clase continuă să-și înfăptuiască vechile lor scopuri, dar pe altă cale. De aceea, cînd scrieți în apelurile voastre către muncitori și țărani : „răsturnați pe bancherii voștri“, orice muncitor conștient dintr-o țară europeană sau rîde de voi, sau se tînguie cu amăraciune și-și spune : „ce putem face noi, dacă ei acolo au răsturnat un idiot și o bestie de monarh, unul dintre aceia pe care noi i-am alungat de mult — asta-i toată vina noastră —, iar acum sprijină cu miniștrii lor «cvasisocialiști» pe bancherii ruși ?!“

Bancherii rămîn la putere și-și duc politica externă prin intermediul războiului imperialist, menținând în întregime tratatele pe care Nicolaie al II-lea le-a încheiat în numele Rusiei. La noi acest lucru apare deosebit de clar. Principiile politicii externe imperialiste ruse au fost stabilite nu de capitaliștii de astăzi, ci de vechea cîrmuire împreună cu Nicolaie Romanov, pe care l-am răsturnat. El a încheiat aceste tratate, dar ele continuă să rămînă secrete ; capitaliștii nu le pot publica, pentru că ei sunt capitaliști. Dar nici un muncitor sau țăran nu poate să înțeleagă această harabură, pentru că el își spune : dacă noi chemăm la răsturnarea capitaliștilor din alte țări, atunci mai înainte de toate să-i alungăm pe bancherii noștri, altministeri nimeni nu ne va crede și nimeni nu ne va lua în

serios, ci ni se va spune: voi, rușii, sănăteți niște primitivi naivi, voi scrieți lucruri frumoase, dar lipsite de orice conținut politic; sau se va crede despre voi ceva și mai rău, că sănăteți niște ipocriți. Asemenea lucruri ați putea găsi în presa din străinătate, dacă toate ziarele străine, indiferent de orientarea lor, ar putea să treacă liber granița Rusiei și nu ar fi reținute la Torneo de autoritățile engleze și franceze. Dintr-o singură colecție de citate din ziarele străine v-ați putea lămuri în ce contradicție flagrantă cădeți, v-ați putea convinge cât de nespus de ridicolă și de greșită este ideea de a lupta împotriva acestui război prin conferințe socialiste, prin acorduri cu socialistii la congres. Dacă imperialismul ar fi apărut din vina unor anumite persoane sau în urma unor mașinații criminale din partea lor, atunci socialismul ar putea rămâne socialism. În realitate, însă, imperialismul este ultima treaptă de dezvoltare a capitalismului, cînd lumea întreagă e deja împărțită, iar două grupuri gigantice s-au încăierat într-o luptă pe viață și pe moarte. Ori te pui în slujba unuia din aceste grupuri, ori le răstorni pe amândouă — altă cale nu există aici. Cînd vă declarați împotriva unei păci separate, spunînd că nu vreți să vă puneți în slujba imperialismului german, vă situați pe o poziție întru totul justă; de aceea suntem și noi împotriva unei păci separate. În fapt însă, fără voia voastră, continuați să fiți în slujba imperialismului anglo-francez, care are aceleași tendințe de cotropire și de jaf pe care și capitaliștii ruși, cu ajutorul lui Nicolaie Romanov, le-au concretizat în tratate. Nu cunoaștem textul acestor tratate, dar originea a urmărit literatura politică, oricine a răsfoit măcar o singură carte de economie sau de diplomație cunoaște conținutul acestor tratate. De altfel, și Miliukov, după cîte îmi aduc aminte, a scris în cărțile sale că obiectivele acestor tratate și promisiuni sunt: cotropirea Galiciei, acapararea strîmtorilor, cotropirea Armeniei, păstrarea vechilor anexiuni și dobîndirea multor anexiuni noi. Asta o știe toată lumea, dar tratatele continuă să fie ținute în secret, iar nouă ni se spune: dacă le veți anula, aceasta va însemna o ruptură cu aliații.

În problema păcii separate am arătat mai înainte că, în ceea ce ne privește pe noi, nu poate fi vorba de pace separată, iar rezoluția partidului nostru nu lasă nici umbră de îndoială în privința faptului că noi o respingem, aşa cum respingem orice înțelegere cu capitaliștii. Pentru noi, pace separată înseamnă o înțelegere cu tîlharii germani, pentru că ei duc aceeași politică de jaf ca și ceilalți. Nu-i mai puțin adevărat însă că și înțelegerea cu capitalul rus în cadrul guvernului provizoriu rus este o astfel de pace separată. Tratatele țariste au rămas în vigoare, ele de asemenea servesc jefuirii și sugrumării altor popoare. Cînd se spune: „pace fără anexiuni și contribuții“ — cum trebuie să spună orice muncitor și țăran rus, pentru că aşa îl învață viața, pentru că el nu este interesat în profiturile bancherilor, pentru că vrea să trăiască —, eu răspund că în această lozincă conducătorii narodnici și menșevici ai actualului Soviet de deputați ai muncitorilor și soldaților dau dovadă de o confuzie totală. În ziarul lor „Izvestiia“ ei au spus că aceasta înseamnă statu-quo, adică situația dinainte de război, o întoarcere la ceea ce a fost înainte de război. Dar nu înseamnă asta o pace capitalistă? Si încă ce pace capitalistă! Dacă lansați o asemenea lozincă, trebuie să vă gîndiți la eventualitatea că mersul evenimentelor va aduce la putere partidele voastre — într-o perioadă de revoluție nu este exclusă o astfel de eventualitate — și că va trebui să faceți ceea ce spuneți; iar dacă veți propune astăzi o pace fără anexiuni, germanii o vor accepta, dar nu o vor accepta englezii, căci capitaliștii englezi nu numai că nu au pierdut nici un petic de pămînt, ci, dimpotrivă, au cotropit teritoriile în toate colțurile lumii. Germanii au cotropit multe teritorii, dar au și pierdut multe, și nu numai că le-au pierdut, dar au acum în fața lor și America, un dușman deosebit de puternic. Dacă, propunând o pace fără anexiuni, înțelegeți prin aceasta menținerea statu-quo, cu sau fără voia voastră va rezulta de aici o pace separată cu capitaliștii, căci, dacă veți face o asemenea propunere, capitaliștii germani, văzînd în fața lor America și Italia, cu care înainte încheiaseră tratate, vor spune: „da, noi acceptăm această pace fără anexiuni,

pentru noi ea nu înseamnă o înfrângere, ci o victorie asupra Americii și Italiei". Voi alunecați în mod obiectiv spre acea pace separată cu capitaliștii de care ne acuzați pe noi, pentru că în politica voastră, în fapt, în acțiunile voastre practice voi nu rupeți în mod principal cu bancherii, care sunt exponenții dominației imperialiste în lumea întreagă și pe care voi și miniștrii voștri „socialiști" îi sprijiniți în guvernul provizoriu.

Prin aceasta vă punetă într-o situație contradictorie și subredă, în care masele nu vă prea înțeleg. Masele, care nu sunt interesate în anexiuni, spun: noi nu vrem să luptăm pentru nici un fel de capitaliști. Când ni se spune că unei asemenea politici i se poate pune capăt prin congrese ale socialistilor din toate țările și prin acorduri între ei, răspundem: acest lucru ar fi posibil dacă imperialismul ar fi opera unor criminali, dar în realitate el este un nou stadiu de dezvoltare a capitalismului mondial, stadiu de care este legată mișcarea muncitorească.

Victoria imperialismului înseamnă începutul scindării inevitabile în două tabere a socialistilor din toate țările. Cei care continuă să vorbească acum despre socialisti ca despre un tot, ca despre ceva ce poate constitui un tot, se însăla pe sine și însăla și pe alții. Întregul mers al războiului, cei doi ani și jumătate de război au provocat această sciziune, de cînd Manifestul de la Basel, adoptat în unanimitate, a declarat că acesta va fi un război al capitalismului imperialist. Manifestul de la Basel nici nu pomenește măcar de „apărarea patriei". Înainte de război nu se putea scrie un alt manifest, după cum astăzi nici un socialist nu va propune să se scrie un manifest despre „apărarea patriei" într-un război între Japonia și America, în care nu este vorba de apărarea pielii proprii, de capitaliștii proprii și de miniștrii proprii. Încercați să scrieți o rezoluție pentru congrese internaționale! Știți că războiul dintre Japonia și America este pe deplin pregătit, el a fost pregătit de evoluția din ultimele decenii și nu va fi de loc întîmplător; tactica nu depinde de faptul cine va trage primul. Asta ar fi ceva ridicol. Știți foarte bine că capitalismul japonez și cel american au deopotrivă același caracter tîlhăresc. Despre „apărarea patriei" se va

vorbi de ambele părți ; asta va fi sau o crimă, sau o dovadă de slăbiciune extremă, provocată de „apărarea“ intereselor dușmanilor noștri capitaliști. Iată de ce spunem noi că scindarea taberei socialismului este definitivă. Au părăsit cu totul socialismul acei socialisti care au trecut de partea guvernului lor, adică de partea bancherilor și a capitaliștilor lor, oricăt ar spune ei că se leapădă de aceștia, că-i condamnă. Nu e greu să spui că-i condamni. Dar uneori condamnarea faptului că germanii îi sprijină pe capitaliștii lor maschează apărarea aceluiasi „păcat“ din partea rușilor ! Dacă îi acuzați pe social-șoviniștii germani, adică pe cei care în vorbe sănt socialisti — poate că în cugetul lor mulți dintre ei sănt socialisti —, iar în fapt sănt șoviniști, în fapt apără nu poporul german, ci pe Josnicii, hrăpăreții și prădalnicii capitaliști germani, atunci nu-i apărăți pe capitaliștii englezi, francezi și ruși. Social-șoviniștii germani nu sănt mai răi decât cei care în guvernul nostru continuă aceeași politică a tratatelor secrete, aceeași politică de jaf, camuflând-o însă sub paravanul unor naive și pioase deziderate care conțin multe lucruri bune și, private din punctul de vedere al maselor, sănt, ce-i drept, întru totul sincere, dar în care eu nu găsesc și nu pot găsi nici măcar un dram de adevăr politic. Astea nu sănt decât dorințe din partea voastră, în timp ce războiul continuă să-și păstreze caracterul imperialist, să aibă drept obiectiv traducerea în fapt a acelorași tratate secrete ! Voi chemeți alte popoare să-i răstoarne pe bancheri, dar pe bancherii voștri îi sprijiniți ! Vorbiți despre pace, dar nu spuneți ce fel de pace aveți în vedere. Cît privește încheierea unei păci pe bază de statu-quo, nu nisă dat nici un răspuns atunci cînd am relevat această contradicție flagrantă. În rezoluția voastră în care veți vorbi despre o pace fără anexiuni nu veți putea spune că asta nu înseamnă statu-quo. Pe de altă parte însă, nici nu puteți spune că asta înseamnă statu-quo, adică restabilirea situației dinainte de război. Atunci cum rămîne ? Să i se ia Angliei coloniile germane ? Încercați s-o faceți prin acorduri pașnice ! Vă veți face pur și simplu de rîs. Încercați să-ți luăți Japoniei fără revoluție regiunea Kiao-Ceo și insulele din Oceanul Pacific cotropite de ea !

V-ați împotmolit în contradicții de nerezolvat. Când noi însă spunem : „fără anexiuni“, declarăm că pentru noi această lozincă nu constituie decât o parte subordonată a luptei împotriva imperialismului mondial. Noi declarăm că vrem să eliberăm toate popoarele și să începem cu popoarele noastre. Voi vorbiți despre război împotriva anexiunilor și despre o pace fără anexiuni, iar între hotările Rusiei continuați politica de anexiuni. Asta e ceva nemaiauzit. Măsurile voastre și ale guvernului vostru, ale noilor voștri miniștri, înseamnă continuarea politicii de anexiuni în ceea ce privește Finlanda și Ucraina. Voi faceți tot felul de șicane congresului ucrainean, iar miniștrii voștri interzic intrunirea lui ¹¹⁰. Asta nu este anexiune ? Această politică înseamnă batjocorirea drepturilor unui popor care a fost torturat de țari pentru că copiii lui vor să vorbească în limba lor maternă. Asta înseamnă să te temi de eventualitatea creării unor republici de sine stătătoare. Din punctul de vedere al muncitorilor și țăranilor, o astfel de eventualitate nu are în ea nimic de temut. Ei nu se vor opune ca Rusia să devină o uniune de republici libere. Masele muncitorești și țărănești nu vor participa la un război menit să împiedice asemenea eventualități. Să fie eliberate toate popoarele, și în primul rînd acelea împreună cu care faceți revoluția în Rusia. Dacă nu veți face acest pas, vă veți pune singuri în situația de a fi doar în vorbe o „democrație revoluționară“, în timp ce întreaga voastră politică este în fapt o politică contrarevoluționară.

Politica voastră externă este antidemocratică și contrarevoluționară, în timp ce o politică revoluționară vă poate pune în fața necesității unui război revoluționar. Dar acest lucru nu este neapărat necesar. De această chestiune s-au ocupat pe larg și raportorul și presa în ultimul timp. Aș dori să mă opresc mai amănunțit asupra ei.

Cum vedem noi practic ieșirea din acest război ? Noi spunem : singura ieșire din acest război este revoluția. Spriniți revoluția claselor asuprите de capitaliști, răsturnați clasa capitalistă din țara voastră și dați astfel exemplu celoralte țări. Numai asta înseamnă a fi socialist. Numai asta înseamnă a lupta împotriva războiului. Tot restul nu

e decît promisiuni sau fraze, sau naive deziderate pioase. În toate țările lumii, tabăra socialismului s-a scindat. Poziția voastră continuă să fie contradictorie atât timp cât vă aflați în aceeași tabăra cu socialistii care sprijină guvernul proprietiei lor țări și uitați că în Anglia și în Germania adevărații socialisti, care sunt exponenții socialismului maselor, au rămas izolați și zac în temnițe. Dar numai ei exprimă interesele mișcării proletare. Ce s-ar întâmpla însă dacă în Rusia ar veni la putere clasa asuprătă? Când ni se spune: cum vă veți smulge de unul singur din război, noi răspundem: nu te poți smulge de unul singur. În fiecare rezoluție a partidului nostru, în fiecare cuvântare rostită de oratorii noștri la mitinguri se spune că este o absurditate să se creadă că am putea să ne smulgem de unul singur din acest război. Acest război a tîrît în vîltoarea sa sute de milioane de oameni, capitaluri de sute de miliarde. Nu există alt mijloc de a ieși din război în afară de trecerea puterii în mâinile clasei revoluționare, care este datoare să înăture efectiv imperialismul, adică să rupă mrejele capitalului financiar și bancar și să desfințeze relațiile anexioniste. Cât timp toate acestea nu au fost făcute efectiv, nu s-a făcut nimic. Răsturnarea s-a limitat la aceea că în locul țarismului și al imperialismului ați căpătat o cvasirepublică pe de-a-ntreregul imperialistă, în care nici măcar reprezentanții muncitorilor și țăranilor revoluționari nu știu să trateze Finlanda și Ucraina în mod democratic, adică fără a se teme de despărțire.

Când se afirmă că noi tindem la o pace separată, se spune un neadevăr. Noi spunem: nici un fel de pace separată, cu nici un fel de capitaliști, și în primul rînd nu cu capitaliștii ruși. Guvernul provizoriu însă a încheiat o pace separată cu capitaliștii ruși. Jos cu această pace separată! (Applause.) Noi nu admitem nici un fel de pace separată cu capitaliștii germani și nu vom intra în nici un fel de tratative cu ei, dar nici cu imperialismii francezi și englezi nu admitem vreo pace separată. Ni se spune că a rupe cu aceștia înseamnă a cădea la înțelegere cu imperialismii germani. Nu este adevărat, trebuie să rupem imediat alianța cu ei, pentru că este o alianță de jaf. Se

spune că tratatele nu pot fi publicate pentru că aceasta ar însemna să facem de rușine, în fața tuturor muncitorilor și țăranilor, întregul nostru guvern, întreaga noastră politică. Dacă aceste tratate ar fi publicate și dacă la adunări li s-ar spune clar muncitorilor ruși și țăranilor ruși, mai ales în fiecare sătuc îndepărtat: iată pentru ce luptați acum — pentru strîmtori, pentru păstrarea Arméniei —, atunci fiecare va spune: noi nu vrem un asemenea război. (Președintele: „Timpul dv. a expirat“. Voce: „Să continue“.) Încă zece minute. (Voce: „Să continue“.)

Eu spun că este falsă alternativa: „ori cu imperialiștii englezi, ori cu cei germani“. Dacă încheiem pace cu imperialiștii germani, asta înseamnă război cu cei englezi, și viceversa. Acest mod de a pune problema le convine celor care nu vor să o rupă cu capitaliștii și cu bancherii proprii și admit orice alianță cu ei, dar nu ne convine nouă. Noi declarăm că înțelegem să apărăm alianța cu clasa asuprătă, cu popoarele asuprite. Rămâneți credincioși acestei alianțe, și veți fi o democrație revoluționară. Aceasta nu este o sarcină ușoară. Ea ne obligă să nu uităm că în anumite condiții războiul revoluționar este inevitabil. Nici o clasă revoluționară nu poate renunța o dată pentru totdeauna la război revoluționar, pentru că altfel se condamnă la un pacifism ridicol. Noi nu suntem tolstoieni. Dacă clasa revoluționară va lua puterea, dacă în statul condus de ea nu vor mai fi anexiuni, dacă băncile și marea capital nu vor mai avea nici o putere, ceea ce nu este ușor de realizat în Rusia, ea — clasa revoluționară — va duce războiul revoluționar nu în vorbe, ci în fapte. Nu poți renunța o dată pentru totdeauna la un asemenea război. Aceasta ar însemna să cazi în tolstoism, în filistinism, să uiți întreaga știință a marxismului, experiența tuturor revoluțiilor europene.

Rusia nu se poate smulge singură din război. Dar de partea ei se ridică aliați foarte puternici, care în momentul de față nu vă cred tocmai pentru că poziția voastră este contradictorie sau naivă, tocmai pentru că sfătuți alte popoare să declare: „jos anexiunile“, pe cind la voi acasă le practicați. Altor popoare le spuneți: răsturnați

pe bancheri, în timp ce pe propriii voștri bancheri nu-i răsturnați. Încercați o altă politică. Publicați tratatele și întuiți-le la stîlpul infamiei în fața fiecărui muncitor și țăran, și în adunări publice. Declarați-vă împotriva oricarei păci cu capitaliștii germani și pentru o ruptură totală cu capitaliștii anglo-francezi. Englezii să se care din Turcia și să nu lupte pentru Bagdad. Să se care din India și din Egipt. Noi nu vrem să luptăm într-un război menit să le asigure păstrarea prăzii dobândite prin jaf, după cum nu vom mișca nici un deget pentru a asigura tîlharilor germani păstrarea prăzii lor. Dacă veți face acest lucru — deocamdată v-ați limitat să-l proclamați în vorbe, dar în politică nu se dă crezare vorbelor, și e bine că nu se dă —, dacă nu vă veți limita la cuvinte, ci veți trece la fapte, atunci aliații existenți astăzi vor ieși la iveală. Priviți starea de spirit a tuturor muncitorilor și țăranilor asupriți ; ei sunt îngrijorați și regretă că, deși aveți arme, dați dovedă de slăbiciune, lăsîndu-i la putere pe bancheri. Aliații voștri sunt muncitorii asupriți din toate țările. Se va întîmpla ceea ce revoluția din 1905 a arătat în practică. Cînd a început, era extrem de slabă. Dar care a fost rezultatul ei internațional ? Cum a rezultat din această politică, din istoria anului 1905, politica externă a revoluției ruse ? Acum politica externă a revoluției ruse voi o duceți pe de-a-neregul împreună cu capitaliștii. Dar anul 1905 a arătat care trebuie să fie politica externă a revoluției ruse. Este fapt incontestabil că după 17 octombrie 1905 au izbucnit la Viena și la Praga tulburări, masele au ieșit în stradă și au ridicat baricade. După 1905 au urmat anul 1908 în Turcia, anul 1909 în Persia și anul 1910 în China. Dacă veți face apel la democrația cu adevărat revoluționară, la clasa muncitoare, la cei asupriți și nu veți duce o politică de înțelegere cu capitaliștii, veți avea ca aliați nu clasele asuprîtoare, ci clasele asuprite, nu națiunile în care astăzi predomină vremelnici clasele asuprîtoare, ci națiunile care sunt azi sfîșiate în bucăți.

Ni se amintește aici de frontul german, în privința căruia nimeni dintre noi nu a propus nici o schimbare și nu cerem altceva decît libertatea de a răspîndi apelurile

noastre, care sănt scrise pe o parte în limba rusă, iar pe cealaltă în limba germană. În ele se spune: tîlhari sănt atî capitaliștii din țara noastră, cît și cei din țara voastră. Înlăturarea lor nu înseamnă altceva decît un pas spre pace. Dar mai sănt și alte fronturi. Pe frontul turcesc avem o armată al cărei efectiv nu-l cunosc. Să zicem că numără vreo 3 000 000 de oameni. Dacă această armată, care e ținută azi în Armenia și face acolo anexiuni pe care voi, propovăduind altor popoare o pace fără anexiuni, le tolerați cu toate că aveți în mînă forță și puterea, dacă această armată ar trece la înfăptuirea programului arătat mai sus, dacă ar face din Armenia o republică armeană independentă și i-ar da ei banii pe care ni-i iau magnații finanței din Anglia și din Franța, ar fi mai bine.

Se spune că noi nu ne putem lipsi de sprijinul financiar al Angliei și Franței. Dar acest sprijin „ne susține“ ca funia pe spînzurat. Clasa revoluționară rusă trebuie să declare: nu avem nevoie de acest sprijin, nu recunoaștem datoriile contractate față de capitaliștii francezi și englezi, chemăm pe toți la insurecție împotriva capitaliștilor. Nici un fel de pace cu capitaliștii germani și nici un fel de alianță cu englezii și francezii! Dacă această politică va fi promovată efectiv, armata noastră din Turcia ar putea să devină disponibilă și să revină pe alte fronturi, întrucît toate popoarele din Asia ar vedea că nu numai în vorbe proclamă poporul rus pacea fără anexiuni pe baza auto-determinării națiunilor, ci că muncitorul și țăranul rus se situează efectiv în fruntea tuturor naționalităților asuprите, că pentru ei lupta împotriva imperialismului nu este un simplu deziderat sau o frază ministerială de zile mari, ci interesul vital al revoluției.

Situația noastră este de așa natură, încît, deși s-ar putea să fim amenințați de un război revoluționar, el nu este totuși inevitabil, pentru că e puțin probabil ca imperialiștii englezi să poată duce război împotriva noastră dacă veți arăta tuturor popoarelor învecinate cu Rusia exemplul vostru concret. Dovediți în fapt că acordați libertate republicii armene, înțelegeți-vă cu Sovietele de deputați ai muncitorilor și țăranilor din fiecare țară, dovediți în fapt

că sănăteți pentru o republică liberă, și atunci politica externă a revoluției ruse va deveni efectiv revoluționară, efectiv democratică. Acum e numai în vorbe revoluționară și democratică, pe cînd în fapt e contrarevoluționară, pentru că sănăteți legăți de imperialismul anglo-francez și nu vreți să spuneți deschis, vă temeți să spuneți recunoașteți. Ar fi mai bine dacă, în loc să chemați la „răsturnarea bancherilor străini”, ați spune deschis poporului rus, muncitorilor și țărănilor: „Sănătem prea slabă, nu putem scutura jugul imperialiștilor anglo-francezi, sănătem robii lor, de aceea continuăm războiul”. Acesta ar fi un adevăr amar, dar el ar avea o importanță revoluționară și ar contribui la apropierea efectivă a sfîrșitului acestui război de jaf. Iată ce ar fi de o mie de ori mai valoros decît o înțelegere cu social-șoviniștii francezi și englezi, decît convocarea de congrese cu participarea acestora, decît continuarea acestei politici care în fapt înseamnă că vă temeți să rupeți cu imperialiștii unei țări și rămîneți aliații imperialiștilor unei alteia. Voi vă puteți sprijini pe clasele asuprite din țările europene, pe popoarele asuprite ale țărilor mai slabe pe care Rusia le-a asuprit în timpul țărilor și le asuprește și acum, cum e, de pildă, cazul Armeniei; sprijinindu-vă pe ele, le puteți acorda libertatea, ajutând astfel comitetele lor muncitorești și țărănești; voi v-ați situa în fruntea tuturor claselor asuprite și a tuturor popoarelor asuprite într-un război împotriva imperialismului german și împotriva imperialismului englez, care nu se pot uni împotriva voastră, pentru că sunt angajate într-o luptă pe viață și pe moarte, pentru că se află într-o situație nespus de grea, în timp ce politica externă a revoluției ruse, alianța sinceră și efectivă cu clasele asuprite, cu popoarele asuprite, are o mare probabilitate de succes, are 99 la sută șanse de succes!

În ziarul din Moscova al partidului nostru am citit nu de mult o scrisoare în care un țăran își expune părerea despre programul nostru. Îmi permit să închei cu un scurt citat din această scrisoare, care arată cum a înțeles autorul ei programul partidului bolșevic. Scrisoarea a fost publicată în nr. 59 al ziarului din Moscova a' partidului

nostru, „Soțial-Demokrat“¹¹¹, și reprodusă în nr. 68 al „Pravdei“: „Trebuie să strîngem mai tare în chingi burghezia, aşa încît să trosnească din toate înceieturile. Atunci războiul va lua sfîrșit. Dar, dacă nu vom strînge destul de tare în chingi burghezia, va fi rău de tot“. (Applause.)

„Pravda“ nr. 95, 96 și 97
din 13 iulie (30 iunie), 14 (1)
și 15 (2) iulie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar, confruntat
cu stenograma corectată
de V. I. Lenin

RUINA ECONOMICĂ ȘI LUPTA PROLETARIATULUI ÎMPOTRIVA EI

În numărul de față publicăm o rezoluție cu privire la măsurile economice de luptă împotriva ruinei economice, adoptată de conferința comitetelor de întreprindere *.

Ideea fundamentală a acestei rezoluții constă în a opune *frazelor* burgheze și filistino-birocratice despre control condițiile necesare pentru exercitarea unui control *real* asupra capitaliștilor, asupra producției. Mint burghezii atunci când prezintă drept „control“ măsurile sistematice luate de stat pentru a asigura capitaliștilor profituri triple, dacă nu chiar înzecite. Mai din naivitate, mai din interes, micii-burghezi dau crezare capitaliștilor și statului capitalist, mulțumindu-se cu arhigăunoasa proiectomanie birocratică în materie de control. Rezoluția adoptată de muncitori pune pe primul plan *principalul* : ce trebuie făcut

- 1) pentru ca profiturile capitaliștilor să nu fie în fapt „ocrotite“ ; 2) pentru a smulge vălul secretului comercial ; 3) pentru a asigura muncitorilor majoritatea în instituțiile de control ; 4) pentru ca organizația (de control și conducere), în calitate de organizație „pe scara întregii țări“, să fie îndrumată de Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, și *nu de capitaliști*.

Fără aceasta, toate discuțiile despre control și reglementare nu sunt decât vorbe goale sau chiar pur și simplu o încercare de a îngela poporul.

Și tocmai împotriva acestui adevăr, care e cât se poate de evident pentru orice muncitor conștient și care gîndește,

* Vezi volumul de față, p. 206—209. — Nota red.

s-au ridicat conducătorii micii burghezii de la noi, narodnicii și menșevicii („Izvestia“, „Raboceaia Gazeta“). Lor li s-au alăturat de astă dată, din păcate, publiciștii de la „Novaia Jizn“, care au mai oscilat nu o dată între noi și cei dintii.

Tovarășii Avilov și Bazarov își maschează cu argumente pretins marxiste „căderea“ în mlaștiță credulității micburgheze, a conciliatorismului și a proiectomaniei birocactice. Să examinăm aceste argumente.

Sprijinind rezoluția Biroului organizatoric (adoptată de conferință), spun ei, pravdiștii se îndepărtează de marxism și alunecă pe panta sindicalismului !! Rușine să vă fie, tov. Avilov și tov. Bazarov ! Asemenea superficialitate (sau denaturare) este demnă doar de pana celor de la „Reci“ sau „Edinstvo“ ! La noi nu veți găsi nimic care să semene cu ideea puerilă a trecerii căilor ferate în mîinile feroviarilor, a fabricilor de pielărie în mîinile muncitorilor pielari, dar în schimb veți găsi ideea instituirii *controlului muncitoresc*, care trebuie să ducă la trecerea deplină în mîinile muncitorilor a reglementării producției și repartiției, la „organizarea pe scară națională“ a schimbului de cereale pe produse industriale etc. („cu atragerea largă a cooperativelor orășenești și sătești“), veți găsi revendicarea „trecerii întregii puteri de stat în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor“.

Numai niște oameni care nu au citit pînă la capăt rezoluția sau care nu știu să citească ar putea, rămînînd de bună-credință, să vadă în ea o dovadă de sindicalism.

Și numai niște pedanți care au înțeles marxismul aşa cum îl „înțelegeau“ Struve și toți birocații liberali pot spune că „a sări peste capitalismul de stat e o utopie“, că „și la noi însuși tipul de reglementare trebuie să păstreze caracterul capitalist de stat“.

Gîndiți-vă la sindicatul zahărului sau la căile ferate de stat din Rusia, sau la regii petrolului etc. Ce este asta, dacă nu capitalism de stat ? Se poate „sări“ peste ceva care există în realitatea vie ?

Total e că, în loc să pornească de la sarcinile concrete puse de viața reală, care în Rusia a îmbinat în practică sindicatele de fabricanți cu mica gospodărie țărănească de la sate, oamenii care au făcut din marxism un fel de doctrină „burgheză rigidă“ se eschivează de la aceste sarcini și se lansează în considerații pretins științifice, dar în fapt lipsite de orice conținut, despre „revoluția permanentă“, despre „introducerea“ socialismului și alte năzbîtii.

La fond, la fondul chestiunii ! Mai puține tertipuri și mai aproape de practică ! Să lăsăm sau nu intacte profiturile din furnituri de război, profituri de 500% etc.? Da sau nu? Să lăsăm sau nu neatins secretul comercial? Da sau nu? Să dăm sau nu muncitorilor posibilitatea de a exercita controlul ? Da sau nu ?

La aceste întrebări concrete tovarășii Avilov și Bazarov nu dau nici un răspuns și — fără să-și dea seama — coboară la rolul de complici ai burgheziei prin considerațiile lor „struviste“ cu rezonanță „cvasimarxistă“. Burghezul nici nu-și dorește altceva decât ca la întrebările poporului în legătură cu profiturile scandalioase ale furnizorilor militari și cu ruina economică din țară să se răspundă cu considerații „savante“ pe tema „caracterului utopic“ al socialismului.

Aceste considerații sunt ridicol de stupide, căci imposibilitatea obiectivă a socialismului este legată de existența *micii* gospodării, pe care noi nu numai că nu ne gîndim să-o expropriem, dar nu intenționăm nici măcar să-o reglementăm sau să-o controlăm.

Noi vrem ca „reglementarea de stat“, despre care menșevicii, narodnicii și toți birocrații (și în cor cu ei tovarășii Avilov și Bazarov) vorbesc pentru a ocoli fondul problemei și în legătură cu care ei ticliuiesc planuri pentru a asigura profiturile capitaliștilor și perorează pentru a lăsa neatins secretul comercial, — ca această reglementare de stat să nu fie o înșelătorie. Acesta e miezul problemei, onorații mei cvasimarxiști, iar nu „introducerea“ socialismului !

Reglementare și control nu din partea clasei capitaliștilor asupra muncitorilor, ci *invers* — iată care e miezul problemei. Nu încredere în „stat”, demnă de un Louis Blanc, ci revendicarea unui stat condus de proletari și semiproletari — iată cum trebuie dusă *lupta împotriva ruinei*. Orice altă soluție înseamnă frazeologie și înselăciune.

„*Pravda*” nr. 73 din
17 (4) iunie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

A MIA UNA MINCIUNĂ A CAPITALIȘTIILOR

În articolul de fond din numărul de azi al ziarului „Reci“ citim :

„Dacă Germania ar avea un Lenin al ei, care să acționeze acolo cu binevoitorul concurs extern al unora ca Robert Grimm și Racovski, ar rămîne de presupus că Internaționala nu dorește să împiedice mareea revoluție rusă să-și consolideze pozițiile și mai cu seamă să-și adîncească albia. Deocamdată însă, germanii au răspuns politicos că ei nu au nevoie de republică și că sunt mulțumiți cu Wilhelm al lor. «Vorwärts», de pildă, demonstrează și mai binevoitoare că democrația rusă nu trebuie să tolereze tratatele secrete ; în privința democrației germane însă organul socialist păstrează o tacere discretă“.

Afirmația că alde „Robert Grimm și Racovski“ ar fi dat vreun „concurs“ bolșevicilor (cu care ei nu au fost *nici-o dată* de acord) este o afirmație mincinoasă.

Confundarea *Plehanovilor* „germani“ (tocmai ei și numai ei scriu la „Vorwärts“¹¹²⁾ cu *internaționaliștii revoluționari* germani, care (asemenea lui Karl Liebknecht) stau *cu sutele* în închisorile germane, constituie a mia una minciună mîrșavă și nerușinată a ziarului „Reci“ și a capitaliștilor în general.

Există două internaționale : 1) internaționala *Plehanovilor*, adică a trădătorilor socialismului, a celor care, asemenea lui Plehanov, Guesde, Scheidemann, Sembat, Thomas, Henderson, Vandervelde, Bissolati & Co., au trecut de partea guvernelor lor ; 2) Internaționala *internaționaliștilor revoluționari*, care duc pretutindeni, și în timpul războiului, lupta împotriva guvernelor lor, împotriva burgheziei lor.

„Marea revoluție rusă“ va putea să devină „mare“, „să-și întărească pozițiile“ și „să-și adîncească albia“ numai atunci când va înceta să sprijine guvernul imperialist „de coaliție“ și războiul imperialist dus de el, când va înceta să sprijine clasa capitaliștilor în general.

„Pravda“ nr. 73
din 17 (4) iunie 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

RETROGRAZII DE LA 3 IUNIE SÎNT PENTRU OFENSIVĂ IMEDIATĂ

Domnii de la 3 iunie, cei care după 1905 l-au ajutat pe Nicolaie Romanov să înece în sînge țara, să dezlănțuiie o cruntă prigoană împotriva revoluționarilor, să restaureze atotputernicia moșierilor și a capitaliștilor, s-au întrunit în consfătuire concomitent cu congresul Sovietelor¹¹³.

În timp ce Țereteli, ajuns în situația de prizonier al burgheziei, încearcă prin mii de subterfugii să cocoloșească importanța, urgența, actualitatea problemei politice a unei ofensive imediate, retrograzii de la 3 iunie, acoliții lui Nicolaie Sîngerosul și ai lui Stolîpin-Spînzurătorul, moșierii și capitaliștii, nu se tem să pună problema deschis, fără ocolișuri. Iată ultima și cea mai importantă rezoluție cu privire la ofensivă, rezoluție adoptată de ei în *unanimitate*:

„Duma de stat (?) consideră că numai o ofensivă imediată, o colaborare strânsă cu aliații constituie chezășia terminării rapide a războiului și a consolidării definitive a libertăților cucerite de popor”.

Clar și categoric.

Așa vorbesc niște oameni politici, oameni de acțiune, slugi credincioase ale clasei *lor* — clasa moșierilor și a capitaliștilor.

Dar cum slujesc clasei *lor* oameni ca Țereteli, Cernov & Co.? În vorbe ei se limitează la deziderate pioase, dar în fapt îi sprijină pe capitaliști.

Țereteli spunea deunăzi că problema unei ofensive *immediate* nici nu poate fi pusă în discuție, căci dacă el, mi-

nistrul Țereteli, ar ști ceva despre o ofensivă „imediată“, nu ar discuta cu nimeni despre ea. Spunând asta, Țereteli nici nu bănuia (o, naivitate !) că retrograzii de la 3 iunie l-au și *infirmat*, l-au infirmat *în fapt*, căci ei nu s-au temut cătuși de puțin să vorbească pînă și într-o rezoluție, în auzul tuturor, nu despre ofensivă în general, ci anume despre o ofensivă *imediată*. Și ei au avut dreptate, pentru că este vorba aici de o problemă politică, de problema destinelor întregii noastre revoluții.

Aici nu există cale de mijloc : „ori ești pentru ofensivă imediată“, ori ești împotriva ei ; abținere nu încape aici ; a te eschiva aici prin referiri sau aluzii la secretul militar ar fi ceva pur și simplu nedemn de un om politic cu funcții de răspundere.

A fi pentru ofensivă imediată înseamnă să vrei continuarea războiului imperialist, să vrei ca muncitorii și țărani ruși să-și verse singele în interesul sugrumării Persiei, Greciei, Galilei, a popoarelor balcanice etc., să vrei înviorarea și întărirea contrarevoluției, să vrei ca frazele despre „o pace fără anexiuni“ să rămînă definitiv o vorbă goală, să vrei un război *în vederea* anexiunilor.

A fi împotriva unei ofensive imediate înseamnă să vrei trecerea întregii puteri în mâinile Sovietelor, trezirea inițiativei revoluționare a claselor asuprite, să vrei ca clasele asuprite din *toate* țările să propună *imediat* o „pace fără anexiuni“, o pace pe bază de condiții precise : doborârea jugului capitalului și eliberarea *tuturor* coloniilor, a *tuturor* naționalităților asuprite sau lipsite de drepturi depline, fără nici o excepție.

Prima cale înseamnă a merge împreună cu capitaliștii, în interesul capitaliștilor, pentru realizarea scopurilor urmărite de capitaliști ; este calea încrederii în capitaliști, care de trei ani promit marea cu sarea și încă multe altele dacă războiul „va fi continuat“ „pînă la victorie“.

A doua cale este calea rupturii cu capitaliștii, a neîncrederii în ei, a înfrîñării murdarei lor lăcomii și a curmării jafului de sute de milioane practicat de ei la furnituri, calea încrederii în clasele asuprite, și în primul rînd în muncitorii din *toate* țările, calea încrederii în *revoluția*

muncitorească internațională împotriva capitalului, calea sprijinirii ei prin toate mijloacele.

Nu poți alege decât una din aceste două căi. Tereteli, Cernov & Co. săn amatori de căi de mijloc. În această problemă însă nu poate fi cale de mijloc, și dacă ei, adică Tereteli și Cernov & Co., vor ezita sau se vor limita să își insere fraze pompoase, asta înseamnă că se vor transforma definitiv în simple unelte ale burgheziei contrarevolutionare.

„Pravda” nr. 74
din 19 (6) iunie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

O ALIANȚĂ ÎN VEDEREA CURMĂRII REVOLUȚIEI

Mai sănt încă mulți care nu înțeleg că noul guvern de coaliție este tocmai o astfel de alianță între capitaliști și liderii narodnicilor și ai menșevicilor. Poate că nici miniștrii narodnici și menșevici nu-și dau seama de acest lucru, și totuși asta e realitatea.

Și această realitate a ieșit cît se poate de clar la iveală duminică 4 iunie, cînd în ziarele de dimineată au apărut cuvîntările rostite de Miliukov și de Maklakov la o adunare a contrarevoluționarilor din Duma a III-a (aşa-numita, după tradiția lui Nicolaie Romanov și a lui Stolîpin-Spînzurătorul, „Dumă de stat“), iar în seara aceleiași zile, la Congresul general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, ministrul Tereteli și alții au luat apărarea guvernului și a politiciei de ofensivă.

Ca orice lideri cît de cît meritorii ai capitaliștilor și ai contrarevoluției, Miliukov și Maklakov sănt oameni de acțiune, care înțeleg foarte bine sensul luptei de clasă atunci cînd e vorba de clasa lor. De aceea, în cuvîntările lor, problema ofensivei este pusă cît se poate de clar, fără pălăvrăgeală pe tema importanței ei strategice, pălăvrăgeală cu care Tereteli a căutat să se amâgească pe sine și să amâgească și pe alții.

Nu, cadeții știu unde-i buba. Ei știu că în momentul de față *viața reală pune* problema ofensivei nu ca o problemă strategică, ci ca una politică, și anume ca problema *unei cotituri în întregul mers al revoluției ruse*. Si tocmai aşa au și pus-o cadeții în „Duma de stat“, după cum tot ca

o problemă politică au pus-o încă sămbătă seara, în declarația lor scrisă către prezidiul congresului Sovietelor, bolșevicii și în genere internaționaliștii.

„Soarta Rusiei se află în propriile ei mîini — a declarat Maklakov, binecunoscutul complice al lui Stolțpin-Spînzurătorul —, și această soartă va fi hotărâtă foarte curînd“ (just ! foarte just !). „Dacă vom reuși într-adevăr să pornim ofensiva și să ducem războiul nu numai prin rezoluții, nu numai prin cuvîntări rostite la mitinguri și cu drapele purtate pe străzile orașelor, ci să-l ducem tot atît de serios cum l-am dus noi mai înainte“ (ascultați ! ascultați ! acestea sînt cuvinte istorice ale unui lider al capitaliștilor : „aşa cum l-am dus noi mai înainte“ !), „atunci va surveni curînd însănătoșirea deplină a Rusiei“.

Sînt cuvinte remarcabile, care trebuie învățate pe din afară și temeinic aprofundate. Remarcabile prin faptul că spun *adevărul de clasă*. Acest adevăr a fost repetat, într-o formulare ușor modificată, și de Miliukov, care a reproșat Sovietului din Petrograd „de ce în declarația lui (a Sovietului) nu se spune nimic despre ofensivă“ și care a subliniat totodată că imperialiștii italieni au pus „o întrebare indiscretă“ (ironia e a d-lui Miliukov) : „aveți sau nu de gînd să treceți la ofensivă ? La această întrebare nici ei n-au primit“ (din partea Sovietului din Petrograd) „un răspuns categoric“. Cu acest prilej, Maklakov și-a exprimat sentimentele de „profund respect“ față de Kerenski, iar Miliukov a lămurit astfel sensul acestor cuvinte :

„Tare mă tem — a spus Miliukov — că ceea ce a pus la cale ministrul nostru de război“ (foarte just ! al nostru, adică unul care se află în mîinile capitaliștilor !) „va fi iarăși dat peste cap aici și că vom lăsa să ne scape ultimul moment în care, la întrebarea aliaților noștri dacă pornim sau nu ofensiva, încă“ (rețineți acest „încă“ !) „mai putem da un răspuns satisfăcător și pentru noi și pentru ei“.

„Și pentru noi și pentru ei“ — adică atît pentru imperialiștii ruși cât și pentru cei anglo-francezi etc. ! Ofensiva „încă mai poate“ „să-i satisfacă“ pe ei, adică poate să le ajute să sugrume definitiv Persia, Albania, Grecia, Mesopotamia, să le asigure păstrarea întregii prăzi jefuite de la germani și răpirea prăzii jefuite de tîlharii germani. Aceasta este esența chestiunii. Acesta e adevărul de clasă despre semnificația politică a ofensivei : a satisface poftele

imperialiștilor din Rusia, Anglia etc., a prelungi războiul imperialist, de cotropire, a merge *nu* pe calea unei păci fără anexiuni (această cale este posibilă numai în condițiile continuării revoluției), *ci pe calea războiului pentru anexiuni*.

Aceasta este esența ofensivei din punctul de vedere al politicii externe. Iar Maklakov, în fraza istorică citată mai sus, a definit această esență din punctul de vedere al politicii *interne*. În gura lui Maklakov, „însănătoșirea deplină a Rusiei” înseamnă victoria deplină a contrarevoluției. Cine nu a uitat splendidele lui discursuri despre epoca anilor 1905 și 1907—1913 va găsi aproape în fiecare din discursurile lui confirmarea unei asemenea aprecieri.

A duce războiul „*așa cum l-am dus noi mai înainte*” — „noi”, adică capitaliștii în frunte cu țarul! —, a duce acest război al imperialiștilor înseamnă „a însănătoșii” Rusia, adică a asigura victoria capitaliștilor și a moșierilor.

Acesta este adevărul de clasă.

Ofensiva, oricare ar fi deznodământul ei din punct de vedere militar, înseamnă din punct de vedere politic întărirea spiritului imperialist, a stării de spirit imperialiste, a influenței imperialismului, înseamnă întărirea vechilor cadre de comandă, nedestituite ale armatei („să ducem războiul *așa cum l-am dus noi mai înainte*”), întărirea *pozitțiilor decisive ale contrarevoluției*.

Și indiferent că o vor sau nu, că o fac sau nu cu bună știință, Tereteli și Kerenski, Skobelev și Cernov — nu ca persoane, ci ca lideri ai partidului narodnicilor și ai partidului menșevicilor — au sprijinit contrarevoluția și — în acest moment hotărîtor — au trecut de partea ei, au devenit parteneri ai unei alianțe pentru curmarea revoluției și pentru continuarea războiului „*așa cum l-am dus noi mai înainte*”.

Nu trebuie să ne înselăm în această privință.

MULȚUMIRI

Aducem mulțumiri ziarului șovin „Volea Naroda”¹¹⁴ pentru faptul că în numărul său din 4 iunie a reprodus documentele noastre cu privire la traversarea teritoriului Germaniei¹¹⁵. Din aceste documente se vede că încă pe atunci am considerat „echivocă” comportarea lui Grimm și am renunțat la serviciile lui.

Acesta este un fapt, și faptele nu pot fi ignoreate.

Iar la insinuările acestui ziar, răspundem : nu fiți lași, domnilor, acuzați-ne *deschis* de cutare sau cutare faptă condamnabilă sau pedepsită de lege ! Încercați ! Este oare atât de greu de înțeles că *nu e cinsit* să te limitezi la insinuări și să te temi să formulezi o acuzație sub semnătură proprie ?

„Pravda” nr. 74
din 19 (6) iunie 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

EXISTĂ O CALE SPRE O PACE DREAPΤĂ ?

Există o cale spre o pace fără schimb de anexiuni, fără o împărțire a prăzii între tîlharii capitaliști ?

Există : este calea revoluției muncitorești împotriva capitaliștilor din toate țările.

Rusia este acum mai aproape decît oricare altă țară de începutul unei asemenea revoluții.

Numai în Rusia există posibilitatea ca puterea să treacă imediat, pe cale pașnică, fără insurecție, în mîinile unor instituții deja existente, în mîinile Sovietelor, căci capitaliștii nu vor fi în stare să opună împotrivire Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor.

O astfel de trecere a puterii ar crea condițiile necesare pentru înfrînarea capitaliștilor care cîștigă miliarde de pe urma furniturilor, pentru dezvăluirea tuturor mașinașilor lor, pentru arestarea milionarilor care se înfruptă din avutul statului și sfărîmarea atotputerniciei lor.

Numai după trecerea puterii în mîinile claselor asuprите, Rusia s-ar putea adresa claselor asuprите din celelalte țări nu cu vorbe goale, nu cu simple apeluri, ci arătîndu-le propriul ei exemplu și propunîndu-le imediat, în termeni precisi, condiții clare pentru o pace generală.

Tovarăși muncitori și oameni ai muncii din toate țările ! — s-ar spune în această propunere de pace imediată. Des-tul sănge a curs. Pacea este posibilă. O pace dreaptă înseamnă o pace fără anexiuni, fără cotropiri. Să știe tîlharii capitaliști germani, în frunte cu Wilhelm, tîlharul lor încoronat, că noi nu vom cădea la înțelegere cu ei, că socotim anexiuni nu numai teritoriile cotropite de ei în cursul

actualului război, ci și Alsacia și Lorena, precum și regiunile poloneze și daneze ale Prusiei.

Drept anexiuni ale țărilor și capitaliștilor ruși socotim și Polonia, și Finlanda, și Ucraina, și celealte teritorii nevelicoruse.

Drept anexiuni ale capitaliștilor englezi, francezi etc. socotim *toate* coloniile lor, Irlanda etc.

Noi, muncitorii și țărani ruși, *nu* vom reține cu forța *nici un* teritoriu nevelicorus și *nici o* colonie (cum ar fi Turkestanul, Mongolia, Persia). Jos războiul *pentru împărțirea coloniilor*, pentru împărțirea anexiunilor, pentru împărțirea prăzii între capitaliști !

Exemplul muncitorilor ruși va fi urmat inevitabil — poate că nu măine (revoluțiile nu se fac la comandă), dar inevitabil — de muncitorii și de oamenii muncii *din cel puțin două țări mari* : Germania și Franța.

Căci *amîndouă* se află în pragul prăbușirii, prima din cauza foamei, iar cea de-a doua din cauza depopulației. Amîndouă vor încheia pace pe baza condițiilor juste, propuse de noi, o vor încheia în *pofida guvernelor lor capitaliste*.

În fața noastră se deschide calea spre pace.

Dacă capitaliștii din Anglia, Japonia și America vor încerca să se pună în calea unei *asemenea* păci, clasele asuprite din Rusia și din celealte țări nu vor da înapoi în fața unui război revoluționar *împotriva capitaliștilor*. Într-un *asemenea* război, ele vor învinge nu numai pe capitaliștii din aceste trei țări, care sunt situate departe de Rusia și preocupate de propria lor rivalitate, ci vor învinge pe capitaliștii *din lumea întreagă*.

În fața noastră se deschide calea spre o pace dreaptă. Să nu ne temem să *pornim* pe această cale.

DESPRE DUŞMANII POPORULUI

Nu de mult, foaia plehanovistă „Edinstvo“ (despre care pînă și ziarul socialist-revolutionar „Delen Naroda“ spunea pe drept cuvînt că e în aceeași tabără cu burghezia liberală) și-a adus aminte de legea decretată de Republica Franceză din 1793 împotriva dușmanilor poporului.

Această evocare a trecutului este cît se poate de oportună.

Iacobinii din 1793 erau reprezentanții celei mai revoluționare clase a secolului al XVIII-lea, ai săracimii de la orașe și sate. Împotriva acestei clase, care, prin măsuri dintre cele mai revoluționare, inclusiv ghilotina, se răfuise deja în fapt (și nu în vorbe) cu monarhul ei, cu moșierii ei și cu burghezii ei moderați, împotriva acestei clase cu adevărat revoluționare a secolului al XVIII-lea porniseră la război monarhiei coalizați ai Europei.

Iacobinii au declarat că sunt dușmani ai poporului toți aceia care „favorizează planurile tiranilor coalizați îndreptate împotriva republicii“.

Exemplul iacobinilor este instructiv. El nu și-a pierdut nici azi valabilitatea, cu deosebirea însă că trebuie aplicat clasei revoluționare a secolului al XX-lea, muncitorilor și semiproletarilor. Pentru această clasă, în secolul al XX-lea, dușmanii poporului sunt nu monarhii, ci moșierii și capitaliștii ca clasă.

Dacă puterea ar trece în mîinile „iacobinilor“ secolului al XX-lea, ale proletarilor și semiproletarilor, ei ar declara că dușmani ai poporului sunt capitaliștii, care câștigă miliarde de pe urma războiului imperialist, adică de pe urma

unui război dus pentru împărțirea prăzii și a profiturilor capitaliștilor.

„Iacobinii“ secolului al XX-lea nu i-ar ghilotina pe capitaliști — a urma un exemplu bun nu înseamnă a-l copia. Ar fi de ajuns să arestăm vreo 50 sau 100 de magnați și rechini ai capitalului bancar, pe principalii cavaleri ai jafului în avutul statului și ai jafului bancar ; ar fi de ajuns să-i băgăm la răcoare pentru cîteva săptămîni *ca să le dezvăluim mașinațiile și să arătăm tuturor celor exploatați „cui îi trebuie războiul“*. Odată dezvăluite mașinațiile regilor finanței, aceștia din urmă ar putea fi lăsați liberi, după ce băncile, sindicalele capitaliștilor și toți antreprenorii „care lucrează“ pentru stat ar fi fost puși sub controlul muncitorilor.

Iacobinii din 1793 au intrat în istorie ca un glorios exemplu de luptă cu adevărat revoluționară dusă împotriva *clasei exploatatorilor* de către *clasa celor ce muncesc și sînt asupriți* care a luat în mîinile ei *întreaga putere de stat*.

Jalnica „foaie plehanovistă“ (defensiștilor menșevici le-a fost rușine de faptul că sînt în bloc cu ea) vrea să-și însușească litera iacobinismului, dar nu și spiritul lui, manifestările lui exterioare, dar nu și conținutul politicii lui. Asta echivalează în fond cu o trădare a revoluției din secolul al XX-lea, trădare camuflată sub paravanul unor false referiri la revoluționarii din secolul al XVIII-lea.

ÎN LEGĂTURĂ CU POZIȚIA LUI GRIMM

Sîntem întrebați în ce sens am considerat noi că poziția lui Grimm este „ambiguă“. Pentru cititorii care nu au avut posibilitatea să-și procure numărul — precis indicat de noi — al ziarului „Volea Naroda“, răspundem că în procesul-verbal pe care l-am semnat (și pe care l-am reproduce bucuros dacă am avea în „Pravda“ spațiu suficient) se vorbește *numai* despre relațiile dintre Grimm și Hoffmann, ministru burghez al *aceleiași* țări neutre (Elveția).

„*Pravda*“ nr. 75
din 20 (7) iunie 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

NOTĂ

În „Novoe Vremea“ din 6 iunie citim :

„Cum se explică faptul că în zilele de libertate a apărut de undeva această mînă neagră, care manevrează marionetele democrației ruse ? Lenin !... Dar numele lui e legiuine. La fiecare răscruce răsare cîte un Lenin. Și devine clar că nu în el însuși rezidă puterea lui, ci în faptul că sămînța anarchiei și a nebuniei își găsește aici un sol prielnic“.

Anarhie numim noi faptul că capitaliștii obțin profituri scandalioase de pe urma furniturilor. Nebunie numim noi faptul că se duce un război pentru împărțirea anexiunilor, pentru împărțirea profiturilor capitaliste. Și dacă „la fiecare răscruce“ găsesc un larg răsunet tocmai aceste păreri, explicația este că ele exprimă just interesele proletariatu-lui, interesele tuturor celor care muncesc și sănt exploatați.

„*Pravda*“ nr. 75
din 20 (7) iunie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

„MAREA RETRAGERE“

„Marea retragere a burgheziei de la cîrma țării“ — aşa a calificat duminică raportorul Comitetului executiv formarea guvernului de coaliție, intrarea în guvern a unor foști socialisti.

Adevărate sînt numai primele două cuvinte din această propoziție. „Marea retragere“ este într-adevăr esențială pentru înțelegerea zilei de 6 mai (formarea guvernului de coaliție). Atunci a început într-adevăr sau, mai bine zis, s-a manifestat deosebit de clar o „mare retragere“. Numai că aceasta n-a fost o mare retragere a burgheziei de la cîrma țării, ci o mare retragere a liderilor menșevismului și narodnicismului *din* tabăra revoluției.

Însemnatatea Congresului Sovietelor de deputați ai soldaților și muncitorilor care are loc în momentul de față constă tocmai în faptul că el a arătat acest lucru într-un mod deosebit de pregnant.

Ziua de 6 mai a fost o zi norocoasă pentru burghezie. Guvernul ei se afla la marginea prăpastiei. Masele erau vădit și categoric, hotărît și ireconciliabil ostile guvernului. Un singur cuvînt al conducătorilor narodnici și menșevici ai Sovietului ar fi fost de ajuns pentru ca guvernul să cedeze fără murmur puterea, lucru pe care, în ședința de la palatul Mariinski, Lvov a fost nevoit să-l recunoască fără înconjur.

Burghezia a recurs la o manevră abilă, cu desăvîrșire necunoscută micului burghez rus și în genere maselor largi din Rusia, manevră care i-a amețit pe liderii intelectuali ai menșevismului și narodnicismului și care a ținut just

seama de afinitatea lor cu vestitul socialist mic-burghez Louis Blanc. Amintim că acesta din urmă a intrat în guvern în 1848, iar în 1871 și-a cîștigat o faimă la fel de tristă. Louis Blanc își închipuia că este *conducătorul „democrației muncii“* sau al „democrației socialiste“ (în Franța anului 1848, această din urmă expresie a avut o circulație tot atît de largă cum are azi, în 1917, în literatura *socialiștilor-revolutionari* și a menșevicilor), dar în fapt el n-a fost decît *o codiță* a burgheziei, o jucărie în mîinile ei.

În cei aproape 70 de ani care s-au scurs de atunci, această manevră, care constituie ceva nou pentru Rusia, a fost de foarte multe ori folosită de burghezie în Apus. Este o manevră care în esență constă în a pune pe liderii „democrației socialiste“ „plecați“ din tabăra socialismului și a revoluției în situația de *anexă* — inofensivă pentru burghezie — a unui guvern burghez, în a folosi pe miniștrii cvasisocialiști pentru a apăra de popor acest guvern și a ascunde contrarevoluționismul burgheziei sub ademeni-toarea firmă poleită a ministerialismului „socialist“.

În Franța, acest procedeu al burgheziei este deosebit de bine pus la punct; el a fost adesea încercat și în țările anglo-saxone, în țările scandinave și în multe țări românești. În Rusia, 6 mai 1917 a fost ziua unei asemenea manevre.

Miniștrii „noștri“ cvasisocialiști au ajuns într-o situație care îngăduie burgheziei să scoată castanele din foc cu mîinile lor, să facă *prin intermediul lor* ceea ce n-ar fi putut să facă niciodată fără ei.

Prin intermediul lui Gucikov burghezia nu putea să antreneze masele la continuarea războiului *imperialist*, de cotropire, a acestui război *pentru împărțirea* coloniilor și a anexiunilor în general. Prin intermediul lui Kerenski însă (și al lui Tereteli, pe care-l preocupă mai mult apărarea lui Tereșcenko decît apărarea intereselor oamenilor muncii de la poșta și telegraf), burghezia, cum pe bună dreptate au recunoscut Miliukov și Maklakov, a putut să facă acest lucru, a putut „să pună la cale“ continuarea războiului imperialist.

Prin intermediul lui Ŝingarev nu putea fi asigurată menținerea proprietății funciare moșierești nici măcar pînă

la întrunirea Adunării constituante (dacă va fi declanșată ofensiva, asta va fi o „însănătoșire deplină a Rusiei”, a spus Maklakov, ceea ce înseamnă că și Adunarea constituentă va fi o instituție „însănătoșită”). Prin intermediul lui Cernov însă acest lucru va putea fi realizat. Tânărilor li se bagă în cap ideea, deși ei nu se prea împacă cu ea, că a lăua în arendă pământ de la moșieri pe bază de înțelegeri cu fiecare moșier în parte înseamnă „ordine”, dar a desființa imediat proprietatea funciară moșierească și a lăua în arendă *de la popor* pământul fost moșieresc, până la convocarea Adunării constituante, înseamnă „anarhie”. Altfel decât prin intermediul lui Cernov nu putea fi promovată această idee moșierească, contrarevoluționară.

Prin intermediul lui Konovalov nu puteau fi apărate (*și chiar sporite*: vezi ziarul guvernamental „Raboceaia Gazeta” despre proprietarii de mine de cărbuni) scandalioasele profituri realizate din furnituri de război. Prin intermediul lui Skobelev însă, sau cu participarea lui, ele au putut fi apărate sub pretextul pretinsei necesități de a menține încă vechile stări de lucruri, sub forma negării aproape „marxiste” a posibilității de „a introduce” socialismul.

Din moment ce socialismul nu poate fi introdus, înseamnă că profiturile scandalos de mari realizate de capitaliști nu în activitatea lor economică pur capitalistă, ci de pe urma furniturilor pentru armată, pentru stat, pot fi ascunse poporului și menținute fără știrbire! — iată admirabilul raționament struvist asupra căruia Tereșcenko și Lvov au căzut de acord cu „marxistul” Skobelev.

Prin intermediul unor oameni ca Lvov, Miliukov, Tereșcenko, Ŝingarev & Co. nu pot fi înrâurite nici întruniri populare, nici Sovietele. Dar prin intermediul unor oameni ca Tereteli sau Cernov & Co. ele pot fi înrâurite în același spirit, adică în spirit burghez, iar cu ajutorul unor fraze de mare efect și care sună deosebit de „bune” poate fi promovată *aceeași* politică, adică politica burgozo-imperialistă, mergîndu-se până la negarea dreptului democratic elementar de *a alege* organele locale ale puterii

și de a nu tolera nici numirea lor, nici confirmarea lor de sus.

Negînd acest drept, foștii socialiști Tereteli, Cernov & Co. au devenit în fapt, fără să-și dea seama, foști democrați.

Este, fără îndoială, o „mare retragere“ !

„Pravda“ nr. 76
din 21 (8) iunie 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

DESPRE FOLOASELE UNEI POLEMICI CONCRETE

Stimați tovarăși publiciști de la „Novaia Jizn“ ! Sînteți nemulțumiți de critica noastră, pe care o numiți vehementă. Ne vom strădui să fim blînzi și amabili.

Să începem cu două întrebări puse de voi.

Se poate oare vorbi în mod serios de un control al producției sau chiar de reglementarea ei fără a se suprima „inviolabilitatea secretului comercial“ ?

Noi am afirmat că „Novaia Jizn“ nu dă răspuns la această întrebare „concretă“. „Novaia Jizn“ obiectează că răspunsul la această întrebare îl „vom găsi pînă și“ în „Raboceaia Gazeta“.

Nu găsim nimic, stimați tovarăși ! Nu veți găsi nici voi. Căutați cît vreți, nu veți găsi nimic.

„Novaia Jizn“ a păcătuit, să nu vă fie cu supărare, tocmai prin faptul că s-a limitat să peroreze pe tema „controlului“, fără a pune în mod concret problema concretă a inviolabilității secretului comercial.

A doua întrebare : este oare admisibil să confunzi introducerea imediată a socialismului (idee pe care „Novaia Jizn“ a contestat-o, dar pe care noi nici nu am susținut-o) cu instituirea imediată a unui control efectiv asupra băncilor și cartelurilor ? Cînd în legătură cu această întrebare am răspuns că noi nu preconizăm nici exproprierea sau reglementarea micii gospodării și nici înstituirea unui control asupra ei, „Novaia Jizn“ a obiectat că aceasta este „o mărturisire prețioasă“, „legitimă“, dar „prea pripită“.

Dar bine, stimați tovarăși, unde vedeați voi aici „pri-peală“, cînd aceste cuvinte nu fac decît să redea pe scurt

conținutul unei lungi și amănunțite rezoluții adoptate de conferința noastră? Sau poate că nu ați socotit util să citiți această rezoluție?

Pe cît de folositor e să polemizezi în mod concret, pe atît de dăunător este să te eschivezi prin echivocuri de la o astfel de polemică.

„Pravda” nr. 76
din 21 (8) iunie 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

O EPIDEMIE DE CREDULITATE

„Tovarăși, împotrivirea capitaliștilor pare să fi fost frîntă“.

Aflăm această plăcută știre dintr-un discurs al ministrului Peșehonov. Senzațională știre ! „Împotrivirea capitaliștilor a fost frîntă“...

Și asemenea discursuri ministeriale sunt ascultate, asemenea declarații ministeriale sunt aplaudate. Nu este oare aceasta o epidemie de credulitate ?

Pe de o parte, mai mult ca orice, oamenii aceştia se sperie pe sine și sperie și pe alții cu „dictatura proletariatului“. Pe de altă parte însă, există vreo deosebire între noțiunea de „dictatură a proletariatului“ și aceea de frîngere a împotrivirii capitaliștilor ? Nici una. Dictatura proletariatului este un termen științific care indică ce clasă deține puterea de stat, precum și faptul că e vorba de acea formă deosebită a puterii de stat care se numește dictatură, adică de o putere de stat care se sprijină nu pe lege, pe alegeri, ci nemijlocit pe forța armată a cutărei sau cutărei părți a populației.

În ce constau sensul și rolul dictaturii proletariatului ? În a frînge împotrivirea capitaliștilor ! Și cine spune că în Rusia „împotrivirea capitaliștilor pare să fi fost frîntă“ spune implicit că în Rusia „dictatura proletariatului pare să fi fost instaurată“.

Nenorocirea este „numai“ că asta nu e decât o pompoasă frază oficială. Ceva în genul laudăroasei exclamații

a lui Skobelev : „voi lua 100% din profit“ *. Una din florile de stil ale elocinței „revoluționar-democratice“ care inundă acum Rusia, amețește mica burghezie, pervertește și prostește masele populare, seamănă cu nemiluita baciliu epidemiei de credulitate.

Într-o comedie franceză — iar în jocul de-a cabinetele socialiste francezii par să fi întrecut celelalte popoare — intervine la un moment dat un gramofon care repetă la diverse intruniri electorale, în toate colțurile Franței, o cuvîntare cuprinzînd promisiunile unui ministru „socialist“. Noi socotim că cetățeanul Peșehonov ar trebui să cedeze unei întreprinderi de plăci de gramofon, spre difuzare, istorica sa frază : „tovărăși, împotrivirea capitaliștilor pare să fi fost frîntă“. Lor (capitaliștilor) le-ar fi foarte convenabil și util să răspîndească această frază în toate limbile, în toate țările lumii : priviți, ar spune ei, ce rezultate strălucite a dat experimentul rus al formării unui guvern de coaliție al burgheziei cu socialistii !

Și totuși n-ar strica dacă cetățeanul ministru Peșehonov — pe care astăzi, după ce a intrat în guvern alături de Tereteli și de Cernov, îl numesc socialist atât menșevicii cât și eserii (în 1906 ei l-au repudiat în presă ca pe un mic-burghez ale cărui vederi au evoluat prea spre dreapta) —, dacă cetățeanul Peșehonov ar răspunde la o mică și indiscretă întrebare :

— În loc de a pălavărgi despre frîngerea împotrivirii capitaliștilor, n-ar fi oare mai bine să dezvăluîți în fața sindicatelor muncitorești și în fața tuturor marilor partide scandaloașele profituri realizate de capitaliști ? să supri-mați secretul comercial ?

— În loc de a pălavărgi despre „dictatura proletariatului“ („a frînge împotrivirea capitaliștilor“), n-ar fi oare mai bine să dezvăluîți jaful în avutul statului ?

Dacă prețurile la furniturile de cărbuni *au fost majorate* de guvernul revoluționar, cum scria deunăzi ziarul *guvernamental „Raboceaia Gazeta“*, nu vi se pare că asta sea-

* Vezi volumul de față, p. 112. — Notă red.

măňă a jaf în avutul statului? N-ar fi oare mai bine să publicați măcar o dată pe săptămînă „scrisorile de garan-ție“ ale băncilor și alte documente privind furniturile de război și prețurile la care se efectuează ele, în loc să vă lansați în perorări pe tema că „împotrivirea capitaliștilor a fost frîntă“?

„Pravda“ nr. 76
din 21 (8) iunie 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CIOARA DIN PAR SAU VRABIA DIN MÎNĂ

Multe lucruri frumoase și înălțătoare a spus ministrul Peșehonov în discursul său : că „ceea ce avem trebuie să fie repartizat în mod uniform“, că „împotrivirea capitaliștilor pare să fi fost frîntă“ și multe alte asemenea lucruri.

El nu a dat însă decât o singură cifră precisă. Un singur fapt precis este citat în cuvîntarea lui, și acestui fapt îi sînt consacrate numai șase rînduri din cele opt coloane de ziar ale cuvîntării. Iată acest fapt : cuiele se vînd la fabrică cu 20 de copeici funtul, în timp ce populația le plătește cu 2 ruble funtul.

Dacă „împotrivirea capitaliștilor“ este într-adevăr „frîntă“, nu s-ar putea promulga o lege care să prevadă : 1) publicarea tuturor scrisorilor de garanție privind prețurile la furnituri ? 2) publicarea prețurilor la care se efectuează toate furniturile pentru stat ? 3) publicarea prețului de cost al produselor livrate statului ? și 4) nu s-ar putea da organizațiilor muncitorești posibilitatea de a verifica toate faptele de acest fel ?

„Pravda“ nr. 76
din 21 (8) iunie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

INTRODUCEREA SOCIALISMULUI SAU DEZVĂLUIREA JAFULUI ÎN AVUTUL STATULUI ?

A rămas definitiv stabilit că socialismul nu poate fi introdus în Rusia. Acest lucru a fost demonstrat — într-o manieră aproape cu totul marxistă — de către d-l Miliukov la consfătuirea retrograzilor de la 3 iunie, după ce în prealabil fusese demonstrat de către ziarul menșevic guvernamental „Raboceaia Gazeta“. Cu această concluzie s-a declarat de acord cel mai mare partid din Rusia în general și la congresul Sovietelor în special, adică partidul socialistilor-revolutionari, care nu numai că este cel mai mare dintre partide, dar se și teme cel mai mult, din motive idealiste (dezinteresate), ca revoluția să nu fie continuată în direcția socialismului.

La drept vorbind, dintr-o simplă consultare a rezoluției conferinței bolșevice din 24—29 aprilie 1917 se poate vedea că și bolșevicii consideră imposibilă „introducerea“ imediată a socialismului în Rusia.

Atunci de ce atîta discuție? De ce atîta zarvă?

Pentru că, prin tam-tamul împotriva „introducerii“ socialismului în Rusia, acești oameni sprijină (mulți dintre ei fără să-și dea seama) eforturile acelora care vor să împiedice dezvăluirea jafului în avutul statului.

Să nu ne certăm pentru cuvinte, cetăteni! E ceva nedemn nu numai de oameni care-și zic „democrați revolutionari“, dar nici măcar de oameni pur și simplu maturi. Să nu vorbim de „introducerea“ socialismului, pe care „toți“ au respins-o. Să vorbim mai bine despre dezvăluirea jafului în avutul statului.

Cînd capitaliștii lucrează pentru apărare, adică pentru stat, asta nu mai e, desigur, capitalism „pur”, ci o activitate economică de un fel deosebit. Capitalismul pur e o producție de mărfuri. Producția de mărfuri este aceea în care se lucrează pentru o piață *necunoscută* și liberă. Dar capitalistul care „lucrează” pentru apărare nu „lucrează” pentru piață, ci *pe bază de comenzi* primite de la stat, de cele mai multe ori chiar cu bani avansați de stat.

Noi suntem de părere că tăinuirea quantumului profiturilor rezultate din această operație sui-generis și însușirea unui profit mai mare decît cel necesar pentru a acoperi cheltuielile de subzistență ale celui care participă efectiv la procesul de producție constituie *un jaf în avutul statului*.

Dacă nu împărtășiți această părere, vă aflați în vădit dezacord cu majoritatea covîrșitoare a populației. Nu înceape nici umbră de îndoială că, în covîrșitoarea lor majoritate, muncitorii și țărani din Rusia împărtășesc această părere și și-ar exprima-o deschis dacă această problemă le-ar fi pusă fără subterfugii, fără tertipuri, fără ascunzișuri diplomatice.

Dacă însă o împărtășiți, vă invităm să luptați împreună cu noi împotriva subterfugiilor și a tertipurilor.

Pentru a fi cît mai concesivi în acțiunea *comună* pe care o reprezintă această luptă, pentru a da dovedă de maximum de moderație, ne îngăduim să propunem congresului Sovietelor următorul proiect de rezoluție :

„Primul pas al oricărei reglementări și chiar și numai al unui simplu control asupra producției și repartiției“ (notă care nu face parte din textul rezoluției : pînă și ministrul Peșehonov a promis că se va strădui „ca tot ce avem să fie repartizat în mod uniform“), „primul pas al oricărei lupte serioase împotriva ruinei economice și a catastrofei care amenință țara trebuie să consteă în adoptarea unei hotărîri cu privire la suprimarea secretului comercial (inclusiv cel bancar) în toate operațiile legate de furniturile pentru stat sau pentru nevoile apărării în general. O astfel de hotărîre trebuie să fie completată neîntîrziat cu o lege care să prevadă pedepse penale pentru orice tentativă directă sau indirectă de a ascunde documentele sau faptele respective persoanelor sau grupurilor împoternicate :

a) de orice Soviet de deputați ai muncitorilor sau soldaților sau țăranilor ;

b) de orice sindicat al muncitorilor sau funcționarilor etc. ;

c) de orice partid politic mare (definindu-se precis, fie și după numărul alegătorilor, noțiunea de partid «mare»)».

Toată lumea e de acord că introducerea imediată a socialismului în Rusia nu este posibilă.

Este oare toată lumea de acord că dezvăluirea jafului în avutul statului constituie o necesitate imediată ?

„*Pravda*“ nr. 77
din 22 (9) iunie 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

SUB IMPERIUL DERUTEI ȘI AL INTIMIDĂRII

La Petrograd domnește acum o atmosferă de spaimă și de intimidare, care ia proporții pur și simplu nemai-aузite.

Prezența ei a fost ilustrată de un fapt divers, încă înainte să fi survenit faptul important al interzicerii demonstrației pe care partidul nostru o fixase pentru sămbătă¹¹⁶.

Faptul divers s-a produs în legătură cu ocuparea vilei Durnovo : ministrul Pereverzev a dispus mai întâi evacuarea vilei Durnovo, dar ulterior, la congres, a declarat că lasă poporului nu numai vila, ci și parcul din jurul ei, și că nici nu s-a pus problema evacuării sindicatelor din această vilă ! Ceea ce s-a urmărit, zicea el, a fost doar arestarea cîtorva anarhiști¹¹⁷.

Dacă ocuparea vilei Durnovo era ilegală, înseamnă că nici parcul *nu putea* să fie lăsat poporului și nici organizațiile sindicale *nu puteau* să fie lăsate în vilă. Dacă au existat motive legale de arestare, efectuarea arestărilor *nu* are nici o legătură cu vila, deoarece persoanele respective *puteau* fi arestate *fie* înăuntrul vilei, *fie* în afara ei. Rezultatul este că nici vila n-a fost „eliberată“, nici arestări nu s-au făcut. Guvernul a arătat că acționează sub imperiul derutei și al intimidării. Dacă și-ar fi păstrat calmul, nu s-ar fi produs nici un „incident“, căci lucrurile tot au rămas așa cum au fost.

Faptul important s-a produs în legătură cu demonstrația. Comitetul Central al partidului nostru, împreună cu o serie întreagă de alte organizații, printre care și biroul

sindicatelor, hotărăște să organizeze o demonstrație pașnică, o procesiune pe străzile capitalei. În orice țară constituțională, organizarea unor astfel de demonstrații constituie un drept absolut incontestabil al cetățenilor. Nici o legislație din nici o țară liberă nu vede nimic ilegal într-o demonstrație pașnică ce se desfășoară sub lozinci în care, printre altele, se cere modificarea constituției sau schimbarea componenței guvernului.

Deruatații și intimidații, și printre ei îndeosebi delegații care alcătuiesc majoritatea la congresul Sovietelor, fac din această demonstrație o întreagă „istorie“. Majoritatea congresului Sovietelor adoptă împotriva demonstrației o rezoluție fulminantă, concepută în termeni deosebit de vehemenți la adresa partidului nostru, și hotărăște *interzicerea* pe timp de trei zile a oricăror demonstrații, inclusiv a celor pașnice.

Pus în fața unei asemenea rezoluții formale, C.C. al partidului nostru hotărăște vineri, la ora 2 noaptea, contramandarea demonstrației. Sâmbătă dimineața, la o consfătuire cu reprezentanții raioanelor, convocată în grabă, această contramandare este tradusă în fapt.

Rămîne întrebarea: *cum explică* cel de-al doilea „guvern“ al nostru, congresul Sovietelor, interzicerea demonstrației? Firește, într-o țară liberă orice partid are dreptul de a organiza demonstrații și orice guvern, introducînd starea excepțională, poate să le interzică, dar problema politică rămîne: de ce a fost interzisă demonstrația?

Iată singurul motiv politic clar arătat în rezoluția congresului Sovietelor:

„...Sîntem informați că elemente contrarevoluționare care pîndesc din umbră vor să profite de demonstrația voastră (adică de demonstrația organizată de partidul nostru)...“

Acesta este, aşadar, motivul interzicerii unei demonstrații pașnice. Congresul Sovietelor „este informat“ că există „contrarevoluționari care pîndesc din umbră“ și că ei voiau „să profite“ de demonstrația plănuită de partidul nostru.

Această declarație a congresului Sovietelor este extrem de importantă. Și nu putem sublinia îndeajuns importanța acestei declarații *de fapt*, care prin caracterul ei faptic se deosebește radical de torrentul injuriilor debitate la adresa noastră. Ce măsuri ia cel de-al doilea guvern al nostru împotriva „contrarevoluționarilor care pîndesc din umbră“? despre ce anume „este informat“ acest guvern? cum anume voiau contrarevoluționarii să profite de cutare sau cutare prilej?

Poporul nu poate să aștepte și nu va aștepta pasiv, cu răbdare, pînă cînd această contrarevoluție ascunsă va trece la acțiune.

Dacă oamenii din cel de-al doilea guvern al nostru nu vor să rămînă în postura unora care prin interdicții și avalanșe de injurii încearcă să mascheze faptul că s-au încurcat și s-au lăsat intimidați de cei de dreapta, ei vor trebui să spună poporului multe lucruri despre „contrarevoluționarii care pîndesc din umbră“ și să facă multe lucruri pentru a duce o luptă serioasă împotriva lor.

„Pravda“ nr. 79
din 24 (11) iunie 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

ALUZII

Cei care, spumegînd de furie și scrișnind din dinți, împroșcă partidul nostru cu hîrdaie de injurii și amenințări pogromiste nu ne aduc nici o îvinuire directă, ci se limitează să facă „aluзii“.

La ce anume?

La un singur lucru pot ei să facă aluzii: că bolșevicii au vrut să săvîrșească o lovitură de stat, că au vrut să-l imite pe Catilina și, *ca atare*, sănt niște bestii și niște monștri care merită să fie sfîșiatai.

Deoarece nu se încumetă să spună deschis o asemenea prostie, dușmanii noștri sănt nevoiți „să facă aluzii“ și să-și descarce furia „îndrugînd verzi și uscate“. Căci este o mare prostie să acuzi pe cineva că vrea să săvîrșească o lovitură de stat cu ajutorul unei demonstrații pașnice hotărîtă joi, fixată pentru sîmbătă și care urmează să fie anunțată sîmbătă dimineață! Pe cine vreți să îmbrobodiți, domnilor, cu aluziile voastre arhiprostești?

„Revendicarea cu privire la răsturnarea guvernului provizoriu“ — spune rezoluția congresului Sovietelor. Scoaterea unor miniștri din guvernul provizoriu (una dintre inscripțiile de pe pancartele plănuite glăsuia astfel: *jos membrii burghezi ai guvernului*) este o lovitură de stat ??

De ce atunci n-a încercat nimeni și nici măcar n-a amenințat să trimită în judecată pe cei vinovați de faptul că lozinca „Toată puterea în mâinile Sovietelor“ a fost de nenumărate ori purtată pe străzile Petrogradului?

De propria lor umbră s-au speriat acești oameni care turbează de furie.

Un guvern care știe că *toți* membrii săi se bucură de încrederea majorității poporului nu se poate teme de manifestații dinainte anunțate.

El nu va interzice asemenea manifestații.

Numai acela care știe că nu are de partea sa majoritatea, că nu are asentimentul maselor populare poate să turbeze în aşa hal și să arunce *asemenea aluzii* în articole pline de venin.

„Pravda” nr. 79
din 24 (11) iunie 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

„ZVONURI CARE ALARMEAZĂ POPULAȚIA“

Date fiind „zvonurile alarmante care se răspîndesc în oraș“, guvernul provizoriu adresează astăzi „populației“ îndemnul de a-și păstra calmul.

Nu crede oare guvernul provizoriu că rezoluția congresului Sovietelor conține o frază care este și nu poate să nu fie de o mie de ori mai alarmantă decît orice „zvonuri“, și anume următoarea frază :

„Sîntem informați că elemente contrarevoluționare care pîndesc din umbră vor să profite de demonstrația voastră (a bolșevicilor)“ ?

Poate o asemenea frază, care e „ceva mai mult decît un zvon“, să nu alarneze populația ?

„*Pravda*“ nr. 79
din 24 (11) iunie 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

GHICITOARE

Care e deosebirea dintre un guvern burghez obișnuit și un guvern neobișnuit, revoluționar, care nu se consideră burghez?

Se spune că deosebirea este următoarea:

Un guvern burghez obișnuit poate să interzică manifestațiile numai cu respectarea constituției și numai după ce introduce starea de asediu.

Un guvern neobișnuit și cvasisocialist poate să interzică manifestațiile fără nici un fel de condiții și invocînd „fapte” știute numai de el.

„Pravda” nr. 79
din 24 (11) iunie 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

**PROIECT DE DECLARAȚIE
A C.C. AL P.M.S.D.(b) DIN RUSIA
ȘI A BIROULUI FRACTIUNII BOLȘEVICE
CĂTRE CONGRESUL SOVIETELOR DIN RUSIA
ÎN LEGĂTURĂ CU INTERZICEREA
DEMONSTRAȚIEI ¹¹⁶**

Considerăm că instituția sui-generis care poartă numele de Soviet de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăraniilor se apropie cel mai mult de tipul organului popular al voinței majorității poporului, de tipul parlamentului revoluționar.

Am fost și suntem din principiu pentru trecerea întregii puteri în mâinile unui asemenea organ, cu toate că în momentul de față el se află în mâinile partidului menșevic și ale celui socialist-revoluționar, partide defensiste și cu o atitudine dușmănoasă față de partidul proletariatului.

Poziția lăuntric-contradicțorie, subredă și șovăielnică a Sovietelor, ca și neputința lor în fața contrarevoluției, se datorează faptului că în persoana celor 10 miniștri burghezi ele tolerează un focar de contrarevoluție și că nu rup cu capitalul imperialist anglo-francez. Această subrezenie este sursa nervozității actualei majorități a Sovietelor și explică de ce împroșcă ea cu injurii pe cei care atrag atenția asupra acestei subrezenii.

Noi refuzăm să coordonăm lupta noastră împotriva contrarevoluției cu „lupta“ partidelor defensiste și ministeriale.

Hotărîrile Sovietelor nu pot fi recunoscute de noi ca hotărîri valabile ale unui organ al puterii valabil constituit, atât timp cât în guvern rămîn cei 10 miniștri burghezi, contrarevolutionari, pe de-a-ntregul pătrunși de spiritul lui Miliukov și aparținând în totul clasei acestuia. Dar chiar dacă Sovietele ar lua în mâinile lor întreaga putere (lucru pe care îl dorim și pe care l-am sprijini întotdeauna), dacă Sovietele ar deveni un parlament revoluționar investit cu

Întreaga putere, noi *nă* ne-am supune unor hotărîri prin care el ar stînjeni libertatea agitației noastre, ar interzice, de pildă, proclamațiile în spatele frontului sau pe front, manifestațiile pașnice etc. În acest caz am preferat situația de partid nelegal, prigonit în mod oficial, dar nu am renunțat la principiile noastre marxiste, internaționaliste.

Aceeași va fi comportarea noastră în cazul în care congresul Sovietelor va găsi de cuviință să ne declare în mod oficial, în fața întregii populații a Rusiei, „dușmani ai poporului“ sau „dușmani ai revoluției“.

Dintre motivele interzicerii manifestației pe timp de trei zile, numai unul poate fi în mod condiționat recunoscut ca just, și anume acela că contrarevoluționarii care pîndesc din umbră, camuflîndu-se, voiau să profite de această manifestație. Dacă faptele care stau la baza acestui motiv sunt reale, dacă numele contrarevoluționarilor sunt cunoscute întregului Soviet (cum ne sunt cunoscute nouă pe cale particulară, dintr-o comunicare verbală făcută de Liber și de alții în Comitetul executiv), ar trebui ca acești contrarevoluționari să fie neîntîrziat declarați dușmani ai poporului și arestați, iar toți partizanii și complicii lor să fie puși sub anchetă.

Lipsa unor asemenea măsuri din partea Sovietului face ca și motivul său just să fie numai în mod condiționat just sau pur și simplu fals.

Scris la 11 (24) iunie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1924,
în revista „Biloe“ nr. 24*

Se tipărește după manuscris

**CUVÎNTARE ROSTITĂ
LA ȘEDINȚA COMITETULUI DIN PETERSBURG
AL P.M.S.D.(b) DIN RUSIA LA 11 (24) IUNIE 1917
ÎN LEGÂTURĂ CU CONTRAMANDAREA
DEMONSTRAȚIEI**

Nemulțumirea pe care contramandarea demonstrației a stîrnit-o în rîndurile majorității tovarășilor este cît se poate de legitimă, dar C.C. nu putea să procedeze altfel, și aceasta din următoarele două motive: întîi, un organ care e pe jumătate organ al puterii ne-a interzis în mod oficial să demonstreze; al doilea, această interzicere este motivată astfel: „sîntem informați că forțe ale contrarevoluției care pîndesc din umbră vor să profite de demonstrația voastră“. În sprijinul acestei motivări ne-au fost citate nume, de pildă numele unui general, cu promisiunea că în trei zile va fi arestat, precum și alte nume; ni s-a declarat, de asemenea, că pentru 10 iunie era fixată o demonstrație a organizațiilor pogromiste, care urmau să invadese rîndurile demonstrației noastre și să transforme într-un măcel.

Chiar și într-un război obișnuit se întîmplă ca din motive strategice să fie revocate ofensive fixate pentru un termen sau altul; cu atît mai mult se poate întîmpla acest lucru în lupta de clasă, în funcție de oscilațiile păturilor mijlocii mic-burgheze. Trebuie să știi să apreciezi momentul și să dai dovadă de îndrăzneală în hotărîri.

Contramandarea a fost o necesitate absolută, lucru confirmat de evenimentele ulterioare. Astăzi Tereteli și-a rostit istorica și isterica sa cuvîntare¹¹⁹. Astăzi revoluția a intrat într-o nouă fază de dezvoltare. Ei au început cu interzicerea demonstrației noastre pașnice pe timp de trei zile; ei vor să-o interzică pe toată durata congresului, cer să ne supunem hotărîrii congresului și ne amenință cu ex-

cluderea din congres. Noi însă am declarat că preferăm să fim arestați decât să renunțăm la libertatea de agitație.

Tereteli, care în cuvântarea sa s-a manifestat ca un contrarevolutionar fătiș, a declarat că lupta împotriva bolșevicilor trebuie dusă nu prin vorbe, nu prin rezoluții, ci prin măsuri menite să le răpească toate mijloacele tehnice de care dispun. Este lecția pe care o oferă revoluțiile burgheze: mai întîi înarmarea proletariatului, iar apoi dezarmarea lui, pentru a-l lipsi de posibilitatea de a merge mai departe. Dacă a fost nevoie să fie interzisă o demonstrație pașnică, înseamnă că situația este foarte gravă.

Tereteli, care a venit la congres direct de la sediul guvernului provizoriu, și-a exprimat clar dorința de a dezarma pe muncitori. Spumegind de furie, el a cerut ca bolșevicii să fie declarați partid aflat în afara rîndurilor democrației revoluționare. Muncitorii trebuie să-și dea clar seama că nici vorbă nu mai poate fi acum de o demonstrație pașnică. Situația este mult mai gravă decât ne-am închipuit. Noi am vrut să facem o demonstrație pașnică pentru a exercita maximum de presiune asupra hotărîrile congrèsului — acesta e dreptul nostru —, dar ei ne acuză că am pus la cale un complot pentru arestarea guvernului.

Tereteli spune că nu există alți contrarevolutionari în afara de bolșevici. Adunarea care ne-a judecat a fost organizată în mod deosebit de solemn, cu participarea prezidiului congrèsului, a tuturor membrilor Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților și a birourilor fracțiunilor tuturor partidelor reprezentate la congres; la această adunare ei ne-au divulgat, fără să vrea, tot adevărul și ne-au declarat un răzbui necruțător.

Răspunsul proletariatului nu poate fi decât: maximum de calm, de prudență, de stăpînire de sine, de organizare; el nu trebuie să uite nici o clipă că manifestațiile pașnice sunt de domeniul trecutului.

Noi nu trebuie să le oferim nici un pretext de atac; n-au decât să atace ei, și muncitorii își vor da seama că acesta este un atentat la însăși existența proletariatului. Dar viața e de partea noastră, și încă nu se știe dacă atacul le va reuși: pe front se află trupe, în rîndurile lor domnește

o nemulțumire profundă, în spatele frontului bîntuie scumpea, ruina economică etc.

C.C. nu vrea să exercite vreo presiune asupra hotărîrii pe care urmează s-o luați. Dreptul vostru — dreptul de a protesta împotriva acțiunilor C.C. — este legitim, iar hotărîrea voastră trebuie să fie liber adoptată.

*Publicată pentru prima oară în 1923,
în revista „Krasnaia Letopis” nr. 9*

*Se tipărește după exemplarul
dactilografiat al procesului-verbal
de ședință*

LA COTITURĂ

În prima etapă a dezvoltării sale, revoluția rusă a adus la putere burghezia imperialistă și a creat, alături de această putere, Sovietele de deputați, în care majoritatea aparține democrației mic-burgheze. Etapa a doua a revoluției (6 mai) a îndepărtat formal din guvern pe reprezentanții cinici de fățișă ai imperialismului, Miliukov și Gučikov, și în fapt a transformat în partide de guvernămînt partidele care dețin majoritatea în Soviete. Partidul nostru a rămas și înainte și după 6 mai în situația de minoritate în opoziție. Acest lucru era inevitabil, deoarece noi suntem partidul proletariatului socialist, care se situează pe pozițiile internaționalismului. În timpul unui război imperialist, proletariatul socialist, care se situează pe pozițiile internaționalismului, nu poate să nu fie în opoziție față de orice cîrmuire care duce acest război, indiferent dacă e monarhică, republicană sau o cîrmuire a „socialiștilor”-defenșiști. Partidul proletariatului socialist va strînge inevitabil în jurul său mase din ce în ce mai largi ale populației, pe care războiul ce se prelungește o ruinează din ce în ce mai mult și care încețează să mai aibă încredere în „socialiștii” aflați în slujba imperialismului, aşa cum înainte a încetat să aibă încredere în imperialiștii autentici. De aceea lupta împotriva partidului nostru a început chiar din primele zile ale revoluției. Si oricî de mîrșave și de dezgustătoare ar fi formele pe care le ia lupta d-lor cadeți și plehanoviști împotriva partidului proletariatului, esența ei apare limpede. Este aceeași luptă pe care imperialiștii și Scheidemannii au dus-o împotriva tovarășilor Liebknecht și

F. Adler (se știe doar că amîndoi au fost declarați „nebuni“ în organul central al „socialiștilor“ germani, fără a mai vorbi de presa burgheză, care nu s-a sfiiit să-i declare „trădători“ în slujba Angliei). Este lupta întregii societăți burgheze, *inclusiv democrația mic-burgheză*, oricât de r-revolutionară ar fi ea, împotriva proletariatului socialist, internaționalist.

În Rusia această luptă a intrat într-o fază în care, prin intermediul conducătorilor democrației mic-burgheze — Tereteli, Cernov etc., imperialiștii încearcă să lichideze dintr-o singură lovitură, fulgerătoare și decisivă, forța crescîndă a partidului proletar. Si pentru a motiva această lovitură decisivă, ministrul Tereteli a recurs la un procedeu pe care contrarevoluțiile l-au folosit în repetate rînduri: *acuzația de complot*. Această acuzație nu este decît un pretext. Substratul real constă în necesitatea pentru democrația mic-burgheză, care se află la remorca imperiaștilor ruși și a celor aliați, de a termina o dată pentru totdeauna cu socialiștii-internaționaliști. Ei consideră că acum e momentul propice pentru o astfel de lovitură. Surscitați și speriați, sfichiuiți de biciul stăpînilor lor, ei s-au hotărît: acum ori niciodată.

Proletariatul socialist și partidul nostru trebuie să-și păstreze tot calmul, să dea doavadă de maximum de fermitate și vigilență: viitorii Cavaignaci n-au decît să înceapă primii! Cît privește ivirea lor, ea a fost prezisă de partidul nostru încă la ultima sa conferință. Proletariatul din Petrograd nu le va da posibilitatea să se scuture de răspundere. El va aștepta desfășurarea evenimentelor, adunîndu-și forțele și pregătindu-se să dea acestor domni riposta cuvenită *atunci cînd* ei se vor hotărî să treacă de la vorbe la fapte.

SCRISOARE CĂTRE REDACȚIE

Sînt întrebat de ce am lipsit de la consfătuirea de dumnică seara a Comitetului executiv, a prezidiului congresului și a birourilor tuturor fracțiunilor. Motivul este că eu am susținut că bolșevicii trebuie să refuze din principiu să participe la această consfătuire, prezentînd totodată o declarație scrisă în care să se arate că noi nu participăm la nici un fel de consfătuiri în legătură cu aceste probleme (interzicerea manifestațiilor).

N. Lenin

„Pravda” nr. 80
din 26 (13) iunie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

POLITICA EXTERNĂ A REVOLUȚIEI RUSE

Nu există idee mai greșită și mai dăunătoare decât aceea că politica externă poate fi ruptă de cea internă. Tocmai în timpul războiului falsitatea flagrantă a acestei idei devine și mai flagrantă. Dar burghezia face tot posibilul și imposibilul pentru a sădi și întreține această idee. Ignoranța maselor populației în domeniul politicii externe este incomparabil mai răspîndită decât ignoranța în domeniul politicii interne. „Secretul” relațiilor diplomatice este păstrat cu sfîrșenie în cele mai libere țări capitaliste, în republicile cele mai democratice.

Înșelarea maselor poporului în ceea ce privește „treburile” politicii externe este organizată cu multă măiestrie și dă mult de furcă revoluției noastre. Milioanele de exemplare ale ziarelor burgheze răspîndesc peste tot otrava înșelăciunii.

Ori cu unul, ori cu celălalt dintre cele două colosal de bogate și extrem de puternice grupuri de rechini imperialiști — aşa pune realitatea capitalistă problema fundamentală a politicii externe din zilele noastre. Aşa pune această problemă clasa capitaliștilor. Aşa pune problema, bineînțeles, și masa largă a micii burghezii, care păstrează vechile concepții și prejudecăți capitaliste.

Un om a cărui gîndire nu depășește cadrul relațiilor capitaliste nu poate să înțeleagă că clasa muncitoare, dacă este conștientă, nu poate fi *de partea nici unuia* dintre grupurile de rechini imperialiști. Si, dimpotrivă, muncitorul nu poate să înțeleagă de ce socialistii care au rămas credincioși alianței frătești a muncitorilor din toate țările îm-

potriva capitaliștilor din toate țările sănt acuzați că încclină spre o pace cu germanii sau că aduc în fapt servicii unei asemenea păci. Acești socialiști (deci și bolșevicii) nu pot accepta în nici un caz nici un fel de pace separată între capitaliști. Nici pace separată cu capitaliștii germani, nici alianță cu capitaliștii anglo-francezi — iată baza politiciei externe a proletariatului conștient.

Ridicîndu-se împotriva acestui program, temîndu-se de o ruptură cu „Anglia și Franța”, menșevicii și socialiștii-revolutionari de la noi promovează în fapt un program capitalist în domeniul politiciei externe, pe care ei îl împoțonează cu floricele de elocință naivă, vorbind despre „revizuirea tratatelor”, despre „o pace fără anexiuni” etc. Toate acestea deziderate pioase sănt condamnate să rămînă vorbe goale, căci realitatea *capitalistă* pune problema în mod tăios : ori subordonare față de unul din grupurile de imperialiști, ori luptă revoluționară împotriva oricărui imperialism.

Există aliați pentru o astfel de luptă ? Există. Clasele asuprite din Europa, și în primul rînd proletariatul ; popoarele asuprite de imperialism, și în primul rînd popoarele Asiei, care sănt vecine cu noi.

Menșevicii și socialiștii-revolutionari, care își zic „democrați revolutionari”, duc în fapt o politică externă contrarevoluționară și antidemocratică. Dacă ar fi revolutionari, ar îndemna pe muncitorii și pe țăranii din Rusia să se situeze în fruntea tuturor popoarelor asuprite de imperialism și a tuturor claselor asuprite.

„Dar atunci se vor uni împotriva Rusiei capitaliștii din toate celelalte țări“ — obiectează, însămîntați, filistinii. — Acest lucru nu este exclus. Un democrat „revolutionar“ nu are dreptul să se dezică în principiu de orice război revolutionar. Dar probabilitatea practică a unui astfel de război este destul de redusă. Între imperialiștii englezi și cei germani nu este posibilă „o împăcare“ îndreptată împotriva Rusiei revoluționare. Revoluția rusă, care încă în 1905 a provocat revoluții în Turcia, în Persia și în China, ar pune într-o situație extrem de dificilă atât pe imperialiștii germani, cât și pe cei englezi dacă ar porni pe calea înfăptuirii unei alianțe cu adevărat revoluționare cu mun-

citorii și cu țărani din țările coloniale și semicoloniale împotriva despoșilor, împotriva hanilor, pentru izgonirea germanilor din Turcia și a englezilor din Turcia, Persia, India, Egipt etc.

Social-șoviniștii francezi și ruși invocă adesea exemplul anului 1793, pentru a ascunde sub paravanul unei referiri de efect faptul că au trădat revoluția. Adevărul însă este că la noi anumiți oameni nici nu vor să se gîndească la aceea că democrația „revoluționară“ din Rusia ar putea și ar trebui să adopte față de popoarele asuprите și înapoiate o atitudine *realmente pătrunsă de spiritul* anului 1793.

În „alianță“ cu imperialiștii, adică într-o rușinoasă dependență de ei — iată politica externă a capitaliștilor și a micilor-burghezi. În alianță cu revoluționarii din țările înaintate și cu toate popoarele asuprите, împotriva tuturor imperialiștilor de orice fel — iată politica externă a proletariatului.

„Pravda“ nr. 81
din 27 (14) iunie 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

O POZIȚIE CONTRADICTORIE

Citind în ziarele de astăzi rezoluția în care congresul condamnă partidul nostru, orice muncitor și soldat conștient o va compara, fără îndoială, cu declarația adresată de partidul nostru congresului Sovietelor din Rusia în ziua de 11 crt. și publicată azi în „Pravda”¹²⁰.

Caracterul contradictoriu al poziției liderilor congresului a ieșit la iveală în rezoluția lor și este cît se poate de clar subliniat în declarația noastră.

„La baza succesului și a forței revoluției ruse stă unitatea întregii democrații revoluționare — a muncitorilor, soldaților și țăranilor” — așa glăsuiește primul și cel mai important punct al rezoluției adoptate de congres. Si desigur că acest punct ar fi incontestabil just dacă prin „unitate” s-ar înțelege aici *unitatea în lupta împotriva contrarevoluției*. Dar ce-i de făcut dacă, prin intermediul conducătorilor lor, o anumită parte a „muncitorilor, soldaților și țăranilor” face front comun cu contrarevoluția și se unește cu ea? Nu este oare împede că tocmai *această* parte a „democrației” încetează în fapt să mai fie „revoluționară”?

Probabil că narodnicii (socialiștii-revoluționari) și menșevicii vor fi indignați chiar și numai de faptul că noi admitem ideea că ar fi posibil, că ar fi de conceput ca o anumită parte a „muncitorilor, soldaților și țăranilor” „să se unească” cu contrarevoluția.

Celor care sub paravanul unei asemenea indignări ar încerca să pună în umbră argumentele noastre și să coloșească fondul chestiunii le vom răspunde printr-o sim-

plă trimitere la punctul 3 al aceleiași rezoluții : „...crește împotrivirea păturilor contrarevoluționare ale claselor avute“. Iată un considerent concret ! Iată o afirmație care ar fi întru totul adevărată dacă s-ar spune : ale burgheziei sau ale capitaliștilor și moșierilor (în loc de „ale claselor avute“, care cuprind și partea înstărită a micii burghezii).

Este neîndoilenic că împotrivirea burgheziei crește.

Dar nu-i mai puțin adevărat că aceeași burghezie dispune de majoritate în guvernul provizoriu, cu care sunt uniți — nu numai în sens politic general, ci și organizatoric, în cadrul aceleiași instituții, în guvern — liderii socialistilor-revoluționari și ai menșevicilor !

Aceasta este explicația poziției contradictorii a liderilor Sovietului, principala sursă a șubrezeniei întregii lor politici : pe de o parte sunt aliați cu burghezia în cadrul guvernului, sunt subordonați în guvern majoritații formate din miniștri burghezi, iar pe de altă parte sunt nevoiți să constate că „crește împotrivirea păturilor contrarevoluționare ale claselor avute“ !!

Este clar că, în asemenea condiții, partidul proletariatului revoluționar poate admite „unitatea“ faimoasei democrații „revoluționare“ (în vorbe, dar nu și în fapte) numai „în măsura în care...“ Sîntem pentru unitate cu ea în măsura în care luptă împotriva contrarevoluției. Nu sîntem pentru unitate cu ea în măsura în care se unește cu contrarevoluția.

Viața pune la ordinea zilei tocmai problema „împotrivirii crescînd“ a burgheziei contrarevoluționare ; a ocoli această problemă principală și esențială cu fraze generale despre „unitatea sau coordonarea acțiunilor democrației revoluționare“, cocoloșind unitatea sau înțelegerea unei părți a acesteia cu contrarevoluția, este ceva nelogic, lipsit de rațiune.

De aici rezultă că din motive principiale cad de la sine toate raționamentele din rezoluția congresului prin care demonstrația noastră este condamnată ca una care a fost „pregătită pe ascuns“, iar acțiunile și manifestațiile de masă sunt declarate admisibile, numai cu știrea sau cu încuviințarea Sovietelor. Aceste raționamente sunt lipsite de orice valoare. Partidul proletar nu le va recunoaște niciodată,

cum am spus, de altfel, și în declarația pe care am adresat-o Congresului general al Sovietelor din Rusia. Căci orice manifestație, dacă e pașnică, este *numai* agitație, și a interzice agitația sau a impune unitatea de agitație este ceva inadmisibil.

Din punct de vedere formal, rezoluția este și mai slabă. Pentru a putea interzice sau dispune ceva trebuie să fii organ al puterii de stat. Deveniți un asemenea organ al puterii, domnilor actuali conducători ai Sovietului — noi suntem pentru, cu toate că ne sunteți adversari —, și atunci veți avea dreptul de a interzice sau dispune. Atât timp cât nu dețineți întreaga putere în stat, atât timp cât vă aflați sub puterea celor 10 miniștri burghezi, sunteți paralizați de propria voastră slabiciune și nehotărâre.

Frazele cu privire la „voința clar exprimată” etc. nu vă vor ajuta la nimic: voința, dacă este exprimată de stat, trebuie să îmbrace forma unei legi decretate de *puterea de stat*; altfel cuvîntul „voință” rămîne o vorbă goală aruncată în vînt. Si dacă v-ați fi gîndit la *lege*, domnilor, v-ați fi amintit, fără doar și poate, că constituția unei republici libere *nu poate* să interzică nici manifestațiile pașnice și nici un fel de acțiuni de masă ale oricărui partid, ale oricărui grup.

Caracterul contradictoriu al acestei poziții a generat extrema ciudătenie a unor idei revoluționare despre lupta împotriva contrarevoluției, despre stat (constituție) și despre drept în general. Cînd campania de injurii împotriva partidului nostru a eşuat, n-a mai rămas nimic, absolut nimic!

După avalanșa de injurii împotriva inițiativelor noastre de a organiza o manifestație, s-a fixat o manifestație... pentru o săptămînă mai tîrziu.

UCRAINA

Falimentul politicii noului guvern provizoriu, de coaliție, se conturează din ce în ce mai clar. „Actul universal“ cu privire la orînduirea de stat a Ucrainei, emis de Rada centrală¹²¹ a Ucrainei și adoptat la 11 iunie 1917 de Congresul ostășesc ucrainean, constituie o demascare directă a acestei politici și un document care dovedește falimentul ei.

„Fără a se despărți de restul Rusiei, fără a se rupe de statul rus — citim în acest act —, poporul ucrainean trebuie să aibă pe pămîntul său dreptul de a-și orîndui singur viața... Legile menite să statornească rînduieli aplicabile aici, în Ucraina, pot fi emise numai de adunarea noastră ucraineană, pe cînd legile menite să statornească rînduieli aplicabile în cuprinsul întregului stat rus trebuie să fie emise de un parlament al întregii Rusii“.

Acestea sunt cuvinte absolut clare. Prin ele se declară că se poate de precis că în momentul de față poporul ucrainean nu vrea să se despartă de Rusia. El cere autonomie, fără a nega cătuși de puțin necesitatea unui „parlament al întregii Rusii“, care să dețină puterea supremă. Nici un democrat, și cu atît mai puțin nici un socialist nu se va încumeta să conteste legitimitatea deplină a acestor revendicări ucrainene. De asemenea, nici un democrat nu poate să conteste *dreptul* Ucrainei de a se despărți liber de Rusia: recunoașterea necondiționată a acestui drept este singura care dă posibilitatea de a se face agitație pentru o uniune liberă a ucrainenilor și velicorușilor, pentru unirea *liber*

consimțită a celor două popoare într-un singur stat. Recunoașterea necondiționată a acestui drept este singura în stare să rupă în fapt, irevocabil, pînă la capăt, cu blestematul trecut țarist, care a făcut *totul* pentru ca aceste două popoare, atât de apropiate prin limba și teritoriul lor, prin caracterul și istoria lor, să se înstrâineze *unul de celălalt*. Blestematul țarism făcea din velicoruși călăi ai poporului ucrainean, alimentînd în fel și chip în sufletul acestui popor ura față de cei care interziceau pînă și copiilor ucraineni să vorbească și să învețe în limba lor maternă.

Democrația revoluționară din Rusia, dacă vrea să fie cu adevărat revoluționară, cu adevărat democrație, trebuie să rupă cu acest trecut, trebuie să-și recîștige sieși, să recîștige muncitorilor și țăranilor din Rusia încrederea frătească a muncitorilor și țăranilor din Ucraina, ceea ce nu se poate face fără o recunoaștere deplină a drepturilor Ucrainei, inclusiv *dreptul* la liberă despărțire.

Noi nu suntem adepti ai fărîmițării în state mici. Suntem pentru o alianță cât mai strînsă între muncitorii din toate țările atât împotriva capitaliștilor din „propriile“ lor țări, cât și împotriva capitaliștilor din toate țările în general. Dar tocmai pentru ca această alianță să fie liber consimțită, muncitorul rus, fără a se încrăde nici o clipă, în nici o privință nici în burghezia rusă și nici în cea ucraineană, se declară astăzi pentru dreptul la despărțire al ucrainenilor, *fără a le impune* prietenia sa, ci străduindu-se *s-o cîștigă* tratîndu-i ca pe niște egali, ca pe niște aliați și frați în lupta pentru socialism.

„Reci“, ziarul contrarevoluționarilor burghezi, întărîtați și aproape înnebuniți de furie, se dedă la atacuri sălbaticice împotriva ucrainenilor pentru sus-arătata lor hotărîre „samavolnică“. „Fapta ucrainenilor — zice ziarul — este o încălcare directă a legii, încălcare care atrage după sine aplicarea imediată a unor aspre sancțiuni legale“. Această

ieșire incalificabilă a turbaților contrarevolutionari burghezi ne scutește de orice comentarii. Jos contrarevolutionarii burghezi ! Trăiască uniunea liberă a țăranilor și muncitorilor liberi din Ucraina liberă cu muncitorii și țăranii din Rusia revoluționară !

„Pravda“ nr. 82
din 28 (15) iunie 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

DIN CE IZVOR DE CLASĂ VIN ȘI „VOR VENI“ CAVAIGNACII ?

„Cînd va veni adevăratul Cavaignac, vom lupta împreună cu voi, în aceleași rînduri“ — scria în nr. 80, adresându-ni-se nouă, „Raboceaia Gazeta“, organul aceluiasi partid menșevic al cărui membru, ministrul Tereteli, în cuvîntarea sa de tristă faimă, nu s-a sfuit să amenințe cu dezarmarea muncitorilor din Petrograd.

Această declarație a ziarului „Raboceaia Gazeta“ dezvăluie într-un mod deosebit de pregnant greșelile fundamentale ale ambelor partide de guvernămînt din Rusia, atît ale celui menșevic cît și ale celui socialist-revoluționar, și de aceea merită atenție. Voi îl căutați pe Cavaignac nu acolo unde trebuie și nu atunci cînd trebuie — iată sensul acestor cuvinte ale organului guvernamental.

Să reamintim rolul de clasă al lui Cavaignac. În februarie 1848 a fost răsturnată în Franța monarhia. La putere s-au instalat republicanii burghezi. Ca și cadeții noștri, ei voiau „ordine“, înțelegînd prin aceasta restabilirea și consolidarea instrumentelor monarhice de asuprirea a maselor : poliția, armata permanentă, birocrația privilegiată. Ca și cadeții noștri, ei voiau să pună capăt revoluției, urînd proletariatul revoluționar cu aspirațiile sale „sociale“ (adică socialiste), pe atunci încă foarte vagi. Ca și cadeții noștri, ei erau irevocabil ostili politicii de extindere a revoluției franceze în întreaga Europă, de transformare a acestei revoluții într-o revoluție proletără mondială. Ca și cadeții noștri, ei au folosit cu abilitate „socialismul“ mic-burghez al lui Louis Blanc, numindu-l pe acesta ministru și transformîndu-l, dintr-un conducător al muncitorilor

socialiști, cum dorea să fie, într-o anexă, într-o codiță a burgheziei.

Acestea erau interesele de clasă, poziția și politica clasei dominante.

A doua forță socială decisivă era mica burghezie — șovăielnică, însăși înțărată de spectrul roșu și influențată de strigătele împotriva „anarhiștilor“. Sentimental și grandilovent „socialistă“ în aspirațiile ei, adoptând cu plăcere titulatura de „democrație socialistă“ (pînă și acest termen este preluat acum de socialistii-revolutionari împreună cu menșevicii !), mica burghezie se temea să se încrănească în conducerea proletariatului revoluționar, neînțelegînd că această teamă o condamnă să se încrănească în burghezie. Căci într-o societate în care se dă o înverșunată luptă de clasă între burghezie și proletariat, mai ales în condițiile inevitabilei ascuțiri a acestei lupte într-o perioadă de revoluție, *nu poate* exista o linie „de mijloc“. Or, întreaga esență a poziției de clasă și a năzuințelor micii burghezii constă în a dori imposibilul, în a năzui spre imposibil, adică tocmai spre o asemenea „linie de mijloc“.

Cea de-a treia dintre forțele de clasă decisive era proletariatul, care năzuia nu la o „împăcare“ cu burghezia, ci la victorie asupra ei, năzuia să dezvolte mai departe, fără teamă, revoluția, și aceasta pe scară internațională.

Acesta a fost terenul istoric obiectiv pe care *a apărut* Cavaignac. Datorită șovăielilor ei, mica burghezie „a fost înlăturată“ de la rolul de forță activă și, profitînd de teama ei de a se încrănește în proletariat, generalul Cavaignac, acest cadet francez, a procedat la *dezarmarea* muncitorilor parizieni și la masacrarea lor în masă.

Cu acest masacru istoric a luat sfîrșit revoluția : mica burghezie, numericește precumpănită, a fost și a rămas o anexă, neputincioasă din punct de vedere politic, a burgheziei, iar peste trei ani a fost din nou restaurată în Franța monarhia cezaristă într-o formă deosebit de odioasă.

Istoricul discurs din 11 iunie al lui Tereteli, vădit sugerat de Cavaignacii cadeți (poate direct sugerat de miniștrii burghezi, poate indirect sugerat de presa burgheză și de opinia publică burgheză, deosebirea nu e prea mare),

acest discurs istoric este remarcabil și este istoric tocmai pentru că în el Tereteli a *divulgat* fără să vrea, cu o nai-vitate fără seamă, „boala ascunsă“ de care suferă întreaga mică burghezie, atât cea eseristă cît și cea menșevică. Această „boală ascunsă“ constă, în primul rînd, în incapacitatea totală de a duce o politică de sine stătătoare; în al doilea rînd, în teama de a se încrede în proletariatul revoluționar și de a sprijini fără rezerve politica *lui* de sine stătătoare; în al treilea rînd, în alunecarea, inevitabilă deci, spre subordonare față de cadeți sau față de burghezie în general (*adică spre subordonare față de Cavaignaci*).

Acesta este fondul problemei. Nu Tereteli sau Cernov personal și nici chiar Kerenski nu este chemat să joace rolul de Cavaignac — pentru acest rol se vor găsi alți oameni, care la momentul potrivit vor spune imitatorilor ruși ai lui Louis Blanc: „cărați-vă“ —, dar Teretelii și Cernovii sunt exponenții acelei politici mic-burgheze care face posibilă și necesară apariția Cavaignacilor.

„Cînd va veni adevăratul Cavaignac, vom fi alături de voi“ — frumoasă promisiune, admirabilă intenție! Păcat doar că ea vădește acea neînțelegere a luptei de clasă care este tipică pentru mica burghezie sentimentală sau fricoasă. Căci Cavaignac nu este un fenomen întîmplător, „venirea“ lui nu este un moment singular. Cavaignac este reprezentantul unei clase (al burgheziei contrarevoluționare), promotorul politicii ei. Si tocmai această clasă, tocmai această politică o sprijiniți voi *de pe acum*, domnilor socialisti-revoluționari și menșevici! Acestei clase și politicii sale, voi, avînd în chip vădit majoritatea în țară în momentul de față, îi dați *preponderență* în guvern, adică o admirabilă bază de acțiune.

Într-adevăr, Congresul țăranilor din Rusia a fost aproape în întregime dominat de socialistii-revoluționari. La Congresul Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, marea majoritate este pentru blocul socialistilor-revoluționari și al menșevicilor. Același lucru se poate spune și despre alegerile pentru Dumele raionale din Petrograd. Faptul este incontestabil: socialistii-revoluționari și menșevicii sunt acum un partid de guvernămînt. Si acest

partid de guvernămînt cedează de bunăvoie puterea (ma-joritatea în guvern) *partidului Cavaignacilor ! !*

Lac să fie, că broaște-s destule. Cînd mica burghezie e șovăielnică, nestatornică și se teme de dezvoltarea revoluției, apariția Cavaignacilor e asigurată.

În Rusia sunt acum mulți factori care fac ca revoluția noastră să se deosebească de revoluția franceză din 1848 : războiul imperialist, vecinătatea unor țări mai înaintate (și nu mai înapoiate, ca în cazul Franței pe atunci), o mișcare agrară și națională. Dar toate acestea pot schimba doar forma acțiunii Cavaignacilor, momentul, pretextele etc., dar nu și fondul ei, căci fondul rezidă în *relațiile dintre clase*.

În vorbe, Louis Blanc a fost și el foarte departe de Cavaignac, a făcut și el nenumărate promisiuni de „a lupta în aceleași rînduri“ cu muncitorii revoluționari împotriva contrarevoluționarilor burghezi. Și totuși nici un istoric marxist, nici un socialist nu se va încumeta să pună la îndoială faptul că tocmai slăbiciunea și ezitările imitatorilor lui Louis Blanc și încrederea lor în burghezie au dus la apariția lui Cavaignac și i-au asigurat succesul.

Numai de fermitatea, de vigilența și de forța muncitorilor revoluționari din Rusia depinde reușita sau eșecul Cavaignacilor ruși, pe care îi generează inevitabil contrarevoluționismul burgheziei ruse, în frunte cu cadeții, și nestatornicia, teama, șovăielile partidelor mic-burghezé socialist-revoluționar și menșevic.

RUŞINE !

Iată ce enormitate putem citi, sub semnătura domnului Stan. Volski, în editorialul de azi al ziarului „Novaia Jizn“ :

„...Contestînd popoarelor mari dreptul de a subjugă naționalitățile mici, socialismul nu a recomandat niciodată contrarul : subjugarea popoarelor mari de către naționalitățile mici. Or, tocmai la o asemenea constrîngere exercitată asupra voinței întregii democrații din Rusia, la negarea activității revoluționar-democratice comune, la înlouuirea luptei de clasă cu vrajba națională se reduce în orice caz tactica Radei ucrainene, dacă nu și programul ei...“

Iată unde duc oscilările flecarilor mic-burghezi de la „Novaia Jizn“ — la ultrareacționism fățuș ! Căci numai Menșikovii, ieri, și Katkovii, alăltăieri, au putut să spună că dorința ucrainenilor de a avea un seim al lor, de a avea miniștri, armată și finanțe proprii etc. înseamnă „subjugarea“ poporului rus de către ucraineni !

Un șovinism velicorus murdar, poleit cu dulcegi fraze cvasimarxiste — iată ce propovăduiesc ministrul V. Cernov, d-l Volski și ziarul „Raboceaia Gazeta“.

CUM TREBUIE DUSĂ LUPTA ÎMPOTRIVA CONTRAREVOLUȚIEI

Nu mai departe decât acum cîteva zile, ministrul Terebeli declara, în cuvîntarea sa „istorică“, că nu există nici o contrarevoluție. Iată însă că în numărul său de azi, în articolul „Simptome grave“, ziarul guvernamental „Raboceria Gazeta“ adoptă cu totul alt ton.

„Pretutindeni se fac simțite simptomele vădite ale contrarevoluției care se mobilizează“.

Bine că în sfîrșit au recunoscut cel puțin faptul în sine. În continuare însă, ziarul guvernamental declară : „Nu ne este cunoscut statul ei major (adică statul-major al contrarevoluției) și nu știm cît de organizată este ea“.

Așa va să zică ! Nu vă este cunoscut statul-major al contrarevoluției ? Permiteți-ne să vă ajutăm să-l cunoașteți. Statul-major al contrarevoluției în curs de organizare se află în guvernul provizoriu, în același guvern de coaliție din care fac parte și 6 tovarăși de-a voștri, domnilor ! Statul-major al contrarevoluției se află acolo unde se țin consfătuirile Dumei a IV-a de stat, unde dau tonul Miliukov, Rodzeanko, Sulghin, Gucikov, A. Singarev, Manuilov & Co. ; cadeții din guvernul de coaliție sunt mîna dreaptă a lui Miliukov & Co. Din statul-major al contrarevoluției fac parte anumiți generali reaționari. În statul-major al contrarevoluției se află funcționari superioiri în retragere.

Dacă vreți să nu vă limitați la plîngeri împotriva contrarevoluției, ci să și luptați împotriva ei, trebuie să spuneți împreună cu noi : jos cei 10 miniștri capitaliști...

„Raboceaia Gazeta“ arată apoi că principala armă a contrarevoluției este presa care atâtă antisemitismul, care asume masele împotriva evreilor. Asta e adevărat. Dar concluzia? Doar sănțeți un partid guvernamental, domnilor! Ce ați făcut pentru a pune frâu mîrșavei prese contrarevolutionare? Cum puteți voi, care vă pretindeți „democrație revoluționară“, să refuzați a lua măsuri împotriva presei vădit contrarevolutionare? Si apoi, de ce nu creați un organ de stat pentru publicarea anunțurilor, ca să luați astfel mîrșavei prese contrarevolutionare principala ei sursă de venituri, deci și principala posibilitate de a amăgi poporul? Într-adevăr, unde scrie că pentru editarea unor ziare ca „Novoe Vremea“, „Malenkaia Gazeta“¹²², „Russkaia Volea“ și a altor ziară-reptile trebuie sustrași acum muncii cu adevărat productive mii și mii de oameni?

Cu ce ați contribuit voi la lupta împotriva presei contrarevolutionare, care și-a concentrat toate eforturile în campania de atâtări împotriva partidului nostru? Cu nimic! Ba voi însivă ați furnizat material acestei campanii de atâtări, pornind la luptă împotriva primejdiei de stînga.

Acum culegeți ce ați semănat, domnilor!

Așa a fost și așa va fi atâtă timp cât veți continua să oscilați între poziția burgheziei și poziția proletariatului revoluționar.

„Pravda“ nr. 84
din 30 (17) iunie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

UCRAINA ȘI ÎNFRÎNGEREA PARTIDELOR GUVERNANTE DIN RUSIA

În problema ucraineană, partidele guvernante din Rusia, adică cadeții, care au majoritatea în guvern și dispun de atotputernicia *capitalului* în economie, precum și socialistii-revolutionari și menșevicii, care au acum fără doar și poate majoritatea în țară (dar sănt neputincioși în guvern și în economia țării capitaliste), — *toate* aceste partide guvernante au suferit o înfârângere vădită, și anume în fața întregii țări și într-o problemă dintre cele mai importante.

Socialiștii-revolutionari și menșevicii au tolerat faptul că guvernul provizoriu al cadeților, adică al burghezilor contrarevolutionari, *nu* și-a îndeplinit datoria democratică elementară, *nu* a declarat că este *pentru* autonomia și *pentru* deplina libertate de despărțire a Ucrainei. Ucrainenii, după cum scrie astăzi ministrul Cernov în „*Delo Naroda*”, au cerut mult mai puțin, și anume „ca guvernul provizoriu să declare printr-un act special că *nu este împotriva* dreptului poporului ucrainean la autonomie”. Aceasta este o revendicare cît se poate de modestă și de legitimă, tot atît de modestă cum sănt și celealte două : 1) Populația Ucrainei alege un reprezentant în guvernul central din Rusia ; cît de modestă este această revendicare se vede din faptul că în 1897 velicorușii reprezentau în Rusia 43% din populație, iar ucrainenii 17%, ceea ce înseamnă că ucrainenii ar putea să ceară nu un ministru din 16, ci nu mai puțin de șase !! 2) Guvernul central al Rusiei trebuie să aibă în Ucraina „un reprezentant ales de populația locală“. Ce poate fi mai legitim decît o astfel de

revendicare? Cu ce drept îndrăznește un democrat să se abată de la principiul: „nici un fel de autoritați locale numite de sus“, principiu demonstrat de teorie și confirmat de experiența revoluțiilor democratice??

Refuzul guvernului provizoriu de a satisface aceste revendicări căt se poate de modeste și de legitime a fost o nemaiauzită infamie, o revoltătoare impertinență contrarevoluționară, o adevarată manifestare a politicii „derjimorzilor“* velicoruși, — iar socialiștii-revoluționari și menșevicii, călcind în picioare propriile lor programe de partid, au tolerat-o în guvern și acum o susțin în ziarele lor!! În ce hal de decădere au ajuns socialiștii-revoluționari și menșevicii! Căt de jalnice sunt astăzi tertipurile organelor lor de presă — „Delen Naroda“ și „Raboceaia Gazeta“.

Haos, harababură, „leninism în problema națională“, anarhie — iată cu ce strigăte de moșier sălbatic s-au năpustit ambele ziare asupra ucrainenilor.

Să lăsăm strigătele. Care sunt argumentele lor de fond? Pînă la Adunarea constituantă nu poate fi „just“ rezolvată nici problema granițelor Ucrainei, nici aceea a exprimării voinței ei sau a dreptului ei de a percepe dări etc. etc. — iată unicul lor argument. Ei cer „garanții de justițe“; această expresie din articolul redacțional al ziarului „Raboceaia Gazeta“ rezumă întreaga esență a argumentării lor.

Dar asta este o minciună sfruntată, domnilor, o nerușinată manevră a unor contrarevoluționari, căci a formula un asemenea argument înseamnă în fapt a ajuta pe adevarății trădători ai revoluției!!

„Garanții de justițe“... gîndiți-vă numai o singură clipă ce înseamnă aceasta. Nicăieri în Rusia, *nici în guvernul central și nici în organele locale (cu excepția dumelor raionale din Petersburg, organe de mică însemnatate), nu numai că nu găsim garanții de justițe, dar în mod vădit nu găsim nici măcar justițe*. Este vădit contrară „justiței“ existența Dumei de stat și a Consiliului de Stat. Este vădit

* Derjimorda — tip de polițist din comedia lui N. Gogol „Revizorul“. — Notă trad.

„nejustă“ componența guvernului provizoriu, căci ea înseamnă o batjocorire a voinței și conștiinței majorității țăranilor, muncitorilor și soldaților din Rusia. Este vădit „nejustă“ componența Sovietelor (de deputați ai muncitorilor, țăranilor și soldaților), căci aceste instituții nu au elaborat pînă acum garanții în ceea ce privește democratismul strict al alegerilor și participarea la vot a tuturor alegătorilor, ceea ce nu împiedică însă *nici partidul nostru*, nici întreaga masă a muncitorilor și țăranilor să considere că în momentul de față Sovietele sunt *cei mai buni* exponenți ai voinței majorității poporului. Nicăieri în Rusia nu există și nu pot exista — și *nici n-au existat vreodată în asemenea momente revoluționare* — „garanții de justițe“; toată lumea înțelege acest lucru, nimeni nu cere altceva, toată lumea își dă seama că nu se poate altfel.

Numai cînd e vorba de Ucraina, „noi“ cerem „garanții de justițe“ !

V-ați pierdut mințile de frică, domnilor socialisti-revolutionari și menșevici, sperindu-vă de zarva contrarevolutionară a moșierilor și capitaliștilor velicoruși, în frunte cu Rodzeanko și Miliukov, Lvov și Tereșcenko, Nekrasov și Singarev & Co. Cu toții sînteți de pe acum niște oameni însășimântați de viitorii Cavaignaci (*care „pîndesc din umbră“*).

În hotărîrile și în revendicările ucrainenilor nu este absolut nimic de temut, nu este nici umbră de anarhie și haos. Satisfaceti-le aceste revendicări cât se poate de legitime și de modeste, și în Ucraina domnia autorității va fi nu mai puțin asigurată ca în orice parte a Rusiei, unde se bucură de autoritate *numai* Sovietele (care nu au „garanții de justițe“ !!). „Garanții de justițe“ vă vor da vouă și tuturor popoarelor din Rusia viitoarele seimuri, vă va da viîtoarea Adunare constituantă, și aceasta nu numai în problema ucraineană, ci în *toate* problemele, căci este evident că în Rusia nu există acum „justițe“ în *nici un domeniu*. Satisfaceti revendicările ucrainenilor — aşa dictează rațiunea, căci altfel va fi mai rău, cu forța nu-i veți reține pe ucraineni, — dimpotrivă, îi veți întărîta ! Satis-

faceți revendicările ucrainenilor, și astfel veți deschide calea spre încredere între ambele națiuni, spre o alianță frățească între ele, ca între egali!

Socialiștii-revolutionari și menșevicii ca partide guvernanțe au suferit o înfrângere în problema ucraineană, fiindcă s-au lăsat intimidați de Cavaignacii cadeți contrarevolutionari.

„Pravda” nr. 84
din 30 (17) iunie 1917

*Se tipăreste după textul
apărut în ziar*

RODZEANKO ȘI DJUNKOVSKI
SĂ FIE DEFERIȚI JUSTIȚIEI PENTRU FAPTUL
CĂ AU ACOPERIT UN AGENT PROVOCATOR !

Din concluziile comisiei de anchetă¹²³ în legătură cu afacerea agentului provocator Malinovski reiese că au fost stabilite următoarele fapte :

Atât Djunkovski cât și Rodzeanko au aflat nu mai tîrziu de 7 mai 1914 că Malinovski este un agent provocator¹²⁴.

Nici unul dintre ei n-a prevenit partidele politice reprezentate în Dumă, și în primul rînd partidul bolșevic, că în mijlocul lor se află un agent provocator !!

Nu este asta o crimă ?

Mai pot fi ei tolerați după asta în rîndurile cetățenilor cinstiți ?

Asupra acestui lucru trebuie să reflecteze și să se pronunțe fiecare partid politic !

„Pravda” nr. 84
din 30 (17) iunie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

O CURIOASĂ DENATURARE DE CITATE¹²⁵

În cotidienele „Den“ și „Novaia Jizn“, care au publicat ieri mai amănușit decât celelalte ziare concluziile comisiei de anchetă, este reprodus un pasaj din declarațiile mele care lipsește în textul apărut în „Birjevka“, ziar care în unele privințe a făcut o expunere și mai amplă a textului acestor concluzii.

În cele două zestre menționate la început figurează un pasaj citat din declarațiile mele, care începe cu cuvintele : „eu nu cred că aici este vorba de o provocare“. Deoarece înaintea citatului nu s-au pus puncte de suspensie, reiese că eu aş fi făcut declarația stupidă și absurdă că „nu cred“ în momentul de față.

Numai printr-o foarte curioasă denaturare a acestui pasaj în ambele zestre s-a putut ajunge la o asemenea absurditate. Iată ce am declarat eu în realitate : „În ce mă privește, nu o dată *mi-am spus* (înainte de demascarea provocatorului Malinovski) că după cazul Azef nimic nu mă mai poate mira. Dar eu nu cred că aici este vorba de o provocare, și aceasta nu numai pentru că nu văd nici probe, nici indicii de vinovătie, ci și pentru că“ (și mai departe urmează ca în „Den“ : cu Malinovski ca agent provocator, ohrana nu-și putea atinge scopurile urmărite, căci la noi toată activitatea se desfășura prin intermediul celor două baze legale etc.)¹²⁶.

Așadar, în declarațiile mele se vorbește de trecut. Printr-o curioasă denaturare a citatului, „Den“ și „Novaia Jizn“* îmi atribuie o afirmație absurdă, ca și cum aş fi vorbit la prezent.

Rezultă ceva cu totul opus celor efectiv declarate de mine.

*„Pravda“ nr. 84
din 30 (17) iunie 1917
Semnat: N. Lenin.*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

* În ambele ziaruri mai este o greșală de tipar: „bolșevicii nu vor organiza o insurecție armată“. În loc de „nu“ trebuie citit „cică“.

PARTIDE GUVERNANTE ȘI RĂSPUNZĂTOARE

Formarea unui Comitet Central unic sau federativ de către congresul Sovietelor și de către Comitetul executiv al Sovietului țăranilor este o chestiune de zile. Problema este pusă la ordinea zilei și azi-mâine va fi rezolvată. Mica „încăierare“ dintre socialistii-revolutionari și menșevici cu privire la modul de alcătuire a acestui Comitet Central nu trebuie luată în seamă : prea e măruntă această luptă între cele două partide, care se situează deopotrivă pe punctul de vedere al defensismului (adică al sprijinirii războiului de jaf) și al ministerialismului, adică al sprijinirii guvernului burgheziei contrarevolutionare.

De o însemnatate enormă este formarea acestui C.C. ca ultima trăsătură ce caracterizează actualul moment politic, spre deosebire de cele precedente. Actualul moment politic este determinat de clarificarea definitivă a faptului că majoritatea populației este acum de partea partidelor socialist-revolutionar și menșevic, care, după cum se știe, formează laolaltă un bloc.

Sovietul țăranilor din Rusia și Congresul Sovietelor de deputați ai soldaților și muncitorilor din Rusia care are loc acum au constatat definitiv, în legătură cu alegerile pentru dumele raionale din Petrograd, că blocul socialistilor-revolutionari și al menșevicilor este *partid guvernant în Rusia*.

Acest bloc are acum de partea sa în mod vădit majoritatea poporului. Nu începe nici o îndoială că el va avea majoritatea și în viitorul Comitet Central — unic sau federativ — al Sovietelor (sau al Sovietului Sovietelor —

denumirea, după cum se pare, încă nu a fost definitiv stabilită).

Socialiștii-revolutionari și menșevicii sunt partide guvernante și răspunzătoare.

Acesta este un fapt esențial al actualului moment politic. Dacă înainte de alegerile din Petrograd, înainte de congresul țărănesc, înainte de congresul Sovietelor, menșevicii și socialiștii-revolutionari mai puteau invoca, fie și cu o umbră de verosimilitate, pretextul că voința majorității nu este cunoscută, că nici cadeții nu sunt, poate, prea departe de a avea majoritatea etc. etc., acum aceste ter tipuri nu sunt cu putință. Ceața, artificial întreținută de anumiți oameni, s-a risipit.

Sînteți în majoritate, domnilor socialisti-revolutionari și menșevici, sînteți partide guvernante sau, mai bine zis, un bloc guvernamental. *Pe umerii voștri apasă răspunderea guvernării.*

Principala noastră sarcină în domeniul propagandei și agitației, în general, și în campania electorală pentru Adunarea constituantă, în special, este acum aceea de a explica maselor largi de muncitori și țărani, cît mai amănuștit, concret și practic, că pentru politica țării noastre răspund actualmente socialistii-revolutionari și menșevicii, ca partide guvernante. Pînă acum nu era aşa, întrucît nu se stabilise încă dacă aceste partide au de partea lor majoritatea, iar ele preferau să se prezinte drept „opozиie“ pe lîngă cadeții aflați la putere. Acum nu mai începe nici o îndoială că socialistii-revolutionari și menșevicii au de partea lor majoritatea.

Ei sunt răspunzători pentru întreaga politică a țării.

Ei sunt răspunzători acum pentru rezultatele celor aproape două luni de guvernare a „cabinetului de coaliție“.

Ei sunt răspunzători pentru faptul că în guvern majoritatea ministrilor aparțin partidelor burgheziei contrarevolutionare. Toată lumea știe, vede și simte că, fără *asentimentul* congresului Sovietelor din Rusia și al Sovietului țărănilor din Rusia, acești miniștri nu s-ar fi putut menține nici măcar o singură zi.

Socialiștii-revolutionari și menșevicii sunt răspunzători pentru principalele contradicții ale politicii actuale, care se fac simțite tot mai ascuțit și mai dureros și se impun tot mai evident conștiinței maselor.

— În vorbe, „condamnarea“ războiului de cotropire și „revendicare“ unei păci fără anexiuni. În fapt, continuarea acestui război de cotropire, în alianță cu cotropitorii notorii — imperialiștii din Anglia, Franța etc. În fapt, pregătirea unei ofensive la cererea acestor aliați, în concordanță cu tratatele secrete, tilhărești, pe care Nicolaie al II-lea le-a încheiat în interesul îmbogățirii moșierilor și capitaliștilor ruși.

În fapt, o politică de anexiuni, adică de alipire prin violență a unor popoare (Albania, Grecia) la un stat sau la un grup de imperialiști, — o politică de anexiuni și înăuntrul Rusiei „revolutionare“ (care urmează însă o cale contrarevoluționară); finlandezii și ucrainenii sunt tratați ca popoare anexate, și nu ca popoare cu adevărat libere, cu adevărat egale în drepturi, care au dreptul incontestabil atât la autonomie cât și la despărțire.

— În vorbe, „împotrivirea capitaliștilor pare să fi fost frântă“, după cum a declarat, lăudăros, Peșehonov, unul dintre miniștrii blocului. În fapt, pînă și într-o rezoluție a congresului Sovietelor acesta din urmă a fost nevoie să constată că „crește împotrivirea claselor avute“ (adică a burgheziei contrarevoluționare, care are 10 miniștri capitaliști din 16 și este în fapt atotputernică în economia țării).

— În vorbe, promisiuni de control și de reglementare, promisiuni de confiscare a întregului profit (ministrul Skobelev). În fapt, într-o lună și jumătate — absolut nimic! Nu s-a luat absolut nici o măsură practică, serioasă, nici împotriva capitaliștilor care practică lock-outul, nici împotriva rechinilor speculei și a cavalerilor îmbogățirii din furnituri, nici împotriva magnaților bancari !!

Nu mai lungim lista acestor flagrante contradicții. Ajung și cele arătate.

Ruina economică se agravează. Criza bate la ușă. Catastrofa se apropiе implacabil. Menșevicii și socialiștii-

revoluționari apelează la conștiința capitaliștilor, îi amenință cu confiscarea întregului profit, se laudă că împotravirea capitaliștilor e frântă, scriu rezoluții și proiecte, proiecte și rezoluții.

Catastrofa se apropie. Întreaga răspundere pentru această catastrofă va cădea asupra blocului guvernamental al socialistilor-revoluționari și al menșevicilor.

„*Pravda*“ nr. 85
din 1 iulie (18 iunie) 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

ÎNCĂ O COMISIE

Prăbușirea economică a și început. Burghezia desfășoară ofensiva pe toată linia. Se impun măsuri energice.

Ce intenționează să facă guvernul provizoriu?

Pentru salvarea Rusiei, pentru evitarea prăbușirii economice, pentru orînduirea vieții economice, el a elaborat proiectul unei noi organizări, un plan amănunțit de luptă împotriva prăbușirii economice.

În fruntea întregii opere de „organizare a economiei naționale și a muncii“ este pus un *Consiliu economic*.

Se iau, în sfîrșit, anumite măsuri și de la vorbe se trece la fapte. Foarte bine, de mult era timpul!

Dar care este componența acestui *Consiliu economic*?

Cine va lupta împotriva prăbușirii economice, cine va duce lupta împotriva politiciei criminale a capitaliștilor, întreprinzătorilor și industriașilor?

Ei bine, majoritatea covîrșitoare în acest consiliu o vor avea capitaliștii. Nu este oare asta o batjocură?!

Iată componența acestei respectabile instituții:

Ministri burghezi	6
Reprezentanți ai capitaliștilor (consiliul băncilor, comerțul de bursă, agricultura etc.)	9
<i>Total</i>	15
Din partea muncitorilor (a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților)	3
Din partea sindicatelor	3
Din partea deputaților țărănimii	3
<i>Total</i>	9

La aceştia se adaugă ministrul de război, ministrul muncii și 3 reprezentanți ai cooperăției.

După cum vedem, cuvîntul hotărîtor îl vor avea aici capitaliștii.

Se va crea încă o instituție care, în cazul cel mai bun, nu ne va aduce nici un folos.

În afară de aceasta, ca de obicei, se creează și nenumărate comisii, subcomisii, comitete etc.

Așa intenționează ei să ducă lupta împotriva prăbușirii economice.

Asta înseamnă să arunci știuca în apă...

„Pravda” nr. 85
din 1 iulie (16 iunie) 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

OPTSPREZECE IUNIE

Ziua de optsprezece iunie va intra în istoria revoluției ruse, într-un fel sau altul, ca una din zilele de cotitură.

Poziția diferitelor clase una față de alta, relațiile lor reciproce în lupta dintre ele, forța lor, îndeosebi în comparație cu forța partidelor, — toate acestea demonstrația de duminică le-a dezvăluit atât de clar, atât de pregnant și de convingător, încât, indiferent de mersul și de ritmul dezvoltării ulterioare, cîștigul realizat pe linia clarității și a creșterii conștiinței rămîne deosebit de mare.

În numai câteva ore, această demonstrație a spulberat definitiv vorbăria goală despre complotiștii de bolșevici și a arătat cât se poate de grăitor că avangarda maselor muncitoare din Rusia — proletariatul industrial și trupele din capitală — este incontestabil, în majoritatea ei covîrșitoare, pentru lozincile pe care le-a susținut întotdeauna partidul nostru.

În pas cadențat au trecut batalioanele de muncitori și soldați. La demonstrație au participat circa 500 000 de oameni, strîns uniți în hotărîrea lor de luptă, strîns uniți în jurul lozincilor care în covîrșitoarea lor majoritate cereau: „Toată puterea în mîinile Sovietelor!”, „Jos cei 10 miniștri capitaliști!”, „Nici pace separată cu germanii, nici tratate secrete cu capitaliștii anglo-francezi!” etc. Nimici dintre cei care au văzut demonstrația nu mai are nici umbră de îndoială în ceea ce privește victoria acestor lozinci în rîndurile avangărzii organizate a maselor de muncitori și soldați din Rusia.

Demonstrația de la 18 iunie a devenit o demonstrație a forțelor și a politicii proletariatului revoluționar, care arată revoluției calea de urmat, ieșirea din impas. În aceasta constă uriașă însemnatate istorică a demonstrației de duminică, prin aceasta se deosebește ea principal de demonstrația din ziua funeraliilor celor căzuți pentru revoluție și de cea de la 1 Mai. Prima din aceste demonstrații a fost *un omagiu* unanim adus primei victorii a revoluției și eroilor ei, un prilej pentru popor de a arunca o privire retrospectivă asupra primei etape a drumului spre libertate, pe care el a parcurs-o atât de repede și cu atâtă succes. Întîi Mai a fost o *sărbătoare* a năzuințelor și speranțelor legate de istoria mișcării muncitorești internaționale, de idealul ei de pace și socialism.

Nici una din aceste două demonstrații nu și-a propus să arate și nici nu putea arăta revoluției *calea* pe care trebuie să-o urmeze în dezvoltarea ei. Nici una din ele nu a pus în față maselor și în numele maselor probleme concrete, precise, actuale privind direcția și modul în care trebuie să se desfășoare revoluția.

În acest sens, 18 iunie a fost prima demonstrație politică *de acțiune*, în care s-a lămurit nu în broșuri sau ziar, ci în stradă, nu prin intermediul conducătorilor, ci prin intermediul maselor, cum acționează diferitele clase, cum doresc ele să acționeze și cum vor acționa pentru a duce revoluția mai departe.

Burghezia s-a ascuns. La o demonstrație pașnică organizată de majoritatea vădită a poporului, în condiții când partidele erau libere în alegerea lozincilor și când scopul principal era ca să se manifesteze împotriva contrarevoluției, la o astfel de demonstrație burghezia a refuzat să participe. Si acest lucru este perfect explicabil. Burghezia este însăși contrarevoluția. Ea se ascunde de popor și organizează adevărate comploturi contrarevolutionare împotriva poporului. În ziua istorică de 18 iunie, actualele partide guvernante din Rusia, partidul socialist-revoluționar și partidul menșevic, s-au arătat clar ca partide ale șovăielii. Lozincile lor exprimau șovăiala și toată lumea a văzut clar și incontestabil că ele erau sprijinate de minoritate. Să stăm pe loc, să lăsăm deocamdată totul aşa cum

a fost — iată ce sfătuiau *ei* poporul prin lozincile lor, prin șovăielile lor. Poporul însă simțea — și ei își simțeau — că asta este imposibil.

Ajunge cu șovăielile — a spus avangarda proletariatului, avangarda maselor de muncitori și de soldați din Rusia. Ajunge cu șovăielile. Politica de încredere în capitaliști, în guvernul *lor*, în încercările *lor* reformatoare, în războiul *lor*, în politica *lor* de ofensivă este o politică lipsită de perspective. Falimentul *ei* nu este departe. El este inevitabil. El va fi totodată și falimentul partidelor guvernante — socialistii-revolutionari și menșevicii. Ruina economică se agravează tot mai mult. De ea *nu ne vor putea* scăpa decât măsuri revoluționare luate de clasa revoluționară care deține puterea.

Poporul trebuie să rupă cu politica de încredere în capitaliști și să acorde încredere clasei revoluționare — proletariatul. Proletariatul și numai proletariatul este izvorul forței. În el și numai în el se află chezășia slujirii intereselor *majorității*, a intereselor celor ce muncesc și sunt exploatați, care sunt striviți de război și de capital, dar care sunt în stare să înfrângă războiul și capitalul !

O criză de proporții nemaiîntîlnite s-a abătut asupra Rusiei și asupra întregii omeniri. Nu există decât o singură ieșire : încrederea în detașamentul înaintat și cel mai organizat al celor ce muncesc și sunt exploatați, sprijinirea politicii lui.

Nu știm cât de curând va înțelege poporul aceste învățăminte și cum le va înfăptui în practică. Dar știm foarte bine că în afara lor nu există ieșire din impas, că evenualele șovăieri sau atrocitățile contrarevoluției nu vor avea nici un rezultat.

Nu există altă ieșire decât ca masele populare să acorde încredere conducătorului lor — proletariatul.

RAPORT CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL,
 PREZENTAT LA CONFERINȚA GENERALĂ
 A ORGANIZAȚIILOR DIN ARMATĂ, DE PE FRONT
 ȘI DIN SPATELE FRONTULUI,
 ALE P.M.S.D. (b) DIN RUSIA
 20 IUNIE (3 IULIE) 1917¹²⁷

SCURTĂ DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

În ședința de dimineață, Lenin a prezentat raportul cu privire la momentul actual. El a relevat deosebirea care se constată atunci când comparăm situația de azi cu cea din perioada Conferinței din aprilie a partidului. Pe atunci, poziția diferitelor partide socialiste aproape că nu se precizase încă. Abia acum, în condițiile evenimentelor în curs și ale celor care au avut loc recent, a ieșit la iveală adevarata fizionomie politică a menșevicilor și a socialistilor-revolutionari. Dar mica burghezie, fără a fi socialistă, poate să vădească o stare de spirit cu adevarat democratică. Și dacă privim din acest punct de vedere masele socialist-revolutionare și menșevice, nu li se poate contesta democratismul consecvent. Despre conducătorii lor însă nu se poate spune același lucru ; de aceea constatăm că între masele socialist-revolutionare și menșevice, de o parte, și conducătorii lor, de alta, se cască o prăpastie adâncă. Conducătorii acestor mase se leapădă treptat nu numai de socialism, ci și de democratism. Acest lucru se vede din atitudinea ministrilor socialisti în cele trei probleme vitale ale momentului.

În problema pământului, partea socialistă a guvernului se află în vădit dezacord cu punctul de vedere al țărănimii, ajutându-i pe moșieri să păstreze pământurile care le aparțin. A doua piatră de încercare a democratismului ministrilor socialisti a fost atitudinea lor în problema administrației locale. Un adevar elementar al democratismului este principiul că organele locale ale puterii trebuie

să fie alese de poporul însuși ; în realitate însă s-au produs pe acest teren nenumărate conflicte între guvernul provizoriu și organele administrației locale, iar partea socialistă a cabinetului a luptat activ împotriva acestor principii cu adevărat democratice. În sfîrșit, problema a treia : ofensiva. Socialistul Kerenski a reușit să obțină ceea ce n-a fost în stare să obțină imperialistul fățis Gucikov.

Noi, social-democrații revoluționari, trebuie să ne îndreptăm activitatea spre clarificarea conștiinței de clasă a maselor democratice. De aceea trebuie să demascăm fără cruceare pe acești foști conducători ai democrației micburgheze, arătând democrației singura cale posibilă, pe care, împreună cu ea și în fruntea ei, va merge proletariatul revoluționar.

*„Novaia Jizn” nr. 54
din 21 iunie (4 iulie) 1917*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

REVOLUȚIA, OFENSIVA ȘI PARTIDUL NOSTRU

„A sosit un moment de cotitură în revoluția rusă“ — a spus Tereteli în comunicarea făcută congresului Sovietelor cu privire la începerea ofensivei¹²⁸. Da, a sosit un moment de cotitură nu numai în revoluția rusă, ci și în întreaga desfășurare a războiului mondial. După trei luni de ezitări, guvernul rus a adoptat în fapt hotărîrea pe care i-o ceru-seră guvernele „aliaților“.

Ofensiva a fost anunțată în numele păcii. Dar „în numele păcii“ își aruncă în luptă trupele imperialiștii din toate țările: la fiecare ofensivă, în fiecare din țările beligerante, generalii încearcă să ridice moralul soldaților insuflându-le speranța că ofensiva respectivă va duce la o pace cît mai grabnică.

Acest procedeu obișnuit al tuturor imperialiștilor, miniștrii „socialiști“ ruși îl folosesc cu un adaos de fraze înzorzonate, în care cuvintele socialism, democrație, revoluție sună ca niște clopoței în mîna unui jonglerabil. Dar nici un fel de fraze înzorzonate nu vor putea ascunde faptul că armata revoluționară a Rusiei a fost aruncată în luptă în numele scopurilor urmărite de imperialiștii din Anglia, Franța, Italia, Japonia și America. Nici un fel de sofisme de-ale lui Cernov, fost zimmerwaldian și actual partener al lui Lloyd George, nu pot ascunde faptul că, dacă armata rusă și proletariatul rus într-adevăr nu au scopuri de cotropire, asta nu schimbă cu nimic caracterul imperialist, de jaf, al luptei dintre cele două trusturi mondiale. Atâtă timp cît nu vor fi revizuite tratatele secrete care leagă Rusia de imperialiștii din alte țări, atâtă timp

cît Ribot, Lloyd George și Sonnino, ca aliați ai Rusiei, continuă să vorbească despre țelurile cotropitoare ale politicii lor externe, ofensiva trupelor ruse este și rămîne o ofensivă în slujba imperialiștilor.

Dar noi am declarat în repetate rînduri că renunțăm la orice cotropire, obiectează alde Tereteli și Cernov. Cu atît mai rău, spunem noi; înseamnă că la voi vorba nu se potrivește cu fapta, căci în fapt sluijiți atît imperialismului rus, cît și celui străin. Iar atunci cînd începeți să sprijiniți activ imperialismul „aliat“, aduceți mari servicii contrarevoluției ruse. O mărturie cît se poate de grăitoare în această privință este bucuria de care au fost cuprinși ultra-reacționarii și toți contrarevoluționarii în urma cotiturii radicale intervenite în politica voastră. Da, revoluția rusă trece printr-un moment de cotitură. Prin miniștrii săi „socialiști“, guvernul rus a făcut ceea ce n-au putut face miniștrii imperialiști Gucikov și Miliukov: el a pus armata rusă la dispoziția statelor-majore și a diplomaților, care acționează în numele și pe baza tratatelor secrete nedenunțate, în numele țelurilor fățis proclamate de Ribot și de Lloyd George. Dar guvernul și-a putut îndeplini sarcina numai pentru că armata l-a crezut și l-a urmat. Ea a mers la moarte, încredințată fiind că aduce jertfe în numele libertății, în numele revoluției, în numele unei păci grabnice.

Dar armata l-a urmat pentru că ea nu este decît o parte a poporului, care în actuala etapă a revoluției urmează partidele socialist-revoluționar și menșevic. Acest fapt general și esențial — încrederea majorității în politica micburgheză, dependentă de capitaliști, a menșevicilor și a socialistilor-revoluționari — determină poziția și compoziția partidului nostru.

Cu neobosită energie vom continua să demascăm politica guvernului, prevenind totodată cu toată seriozitatea, ca și pînă acum, pe muncitori și pe soldați să nu se lase tentați de speranțe deșarte în acțiuni răzlețe, dezorganizate.

Total e că ne aflăm într-o anumită etapă a revoluției populare. Căzuți în stare de dependență față de imperialism, Tereteli și Cernov reprezintă etapa iluziilor mic-

burgheze, a frazelor mic-burgheze, sub paravanul cărora se ascunde același imperialism cinic ca și pînă acum.

Această etapă trebuie depășită. Să ajutăm să fie depășită cît mai repede și mai puțin dureros. Aceasta va face ca poporul să se debaraseze de *ultimele* iluzii mic-burgheze și va duce la trecerea puterii în mîinile clasei revoluționare.

,Pravda“ nr. 87
din 4 iulie (21 iunie) 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

PRIN CE VĂ DEOSEBÎȚI DE PLEHANOV, DOMNIILOR SOCIALIȘTI-REVOLUȚIONARI ȘI MENȘEVICI ?

„Delo Naroda“ a declarat în repetate rînduri că „Edinstvo“ este un grup social-imperialist. „Raboceaia Gazeta“ a dezavuat în mod oficial blocul electoral cu „Edinstvo“ (după ce alegerile au avut loc aproape în toate Dumele raionale).

Ofensiva recent începută risipește perdeaua de fum a frazeologiei și arată poporului adevărul gol-goluț. Oricine vede că în problema serioasă și concretă a ofensivei recent începute există *deplină unitate de vederi* între Plehanov și conducătorii socialiștilor-revoluționari și ai menșevicilor.

„Social-imperialiști“ (ca să folosim expresia ziarului „Delo Naroda“) sănăți, aşadar, cu toții, atât cei din grupul „Edinstvo“, cât și Kerenski și Cernov, Tereteli și Skobelev.

„Pravda“ nr. 87
din 4 iulie (21 iunie) 1917

Se tipăreste după *textul apărut în ziar*

CUM SE DISCULPĂ RODZEANKO

În nr. 143 al ziarului „Russkaia Volea“ a apărut un interviu acordat de Rodzeanko, în care acesta declară că consideră „nedrepte“ încuințările aduse (de „Pravda“ și de „Raboceaia Gazeta“) în sensul că el l-ar fi acoperit pe Malinovski. Din spusele lui reiese că încă la 22 aprilie 1914 Djunkovski i-a spus că Malinovski este agent provocator, dar i-a cerut să-și dea „cuvîntul de onoare“ (!!!) că nu va divulga nimănui secretul încredințat.

E de necrezut, dar aşa e. Rodzeanko își dă „cuvîntul de onoare“ omului ohranei și nu comunică deputaților Dumei că în rîndurile lor se află un agent provocator. Iar partidul nostru, ca și toate cercurile în care Malinovski își continuă activitatea, rămîn victime ale unei erori... fiindcă Rodzeanko a dat unui om al ohranei „cuvîntul de onoare“ că nu-l va denunța pe provocator.

Este acesta un lucru care poate fi tolerat?

Și este posibil ca Rodzeanko să nu fie considerat criminal?

„Pravda“ nr. 87
din 4 iulie (21 iunie) 1917

Se tipăreste după textul
apărut în ziar

UNDE AU ADUS ESERII ȘI MENȘEVICII REVOLUȚIA ?

Ei au adus-o într-o stare de subordonare față de imperialiști.

Ofensiva înseamnă reluarea războiului imperialist. Niciun esențial nu s-a schimbat în relațiile dintre cele două uriașe uniuni de capitaliști care se războiesc între ele. Și după revoluția din 27 februarie Rusia continuă să fie neîngrădit stăpînită de capitaliști, care sunt legați de capitalul imperialist anglo-francez prin alianțe și prin vechile tratate secrete încheiate de țar. Atât aspectul economic al războiului cât și aspectul lui politic au rămas așa cum au fost înainte : același capital bancar imperialist domnește în viața economică ; aceleași tratate secrete, aceeași politică externă de alianțe ale unui grup de imperialiști împotriva celuilalt grup de imperialiști.

Frazele menșevicilor și ale socialistilor-revolutionari au rămas și continuă să rămână fraze care în fapt nu fac decât să prezinte în culori mai puțin sumbre reluarea războiului imperialist, pe care în chip firesc au întîmpinat-o cu entuziasme urlete de aprobare toți contrarevolutionarii, întreaga burghezie laolaltă cu Plehanov, „care se străduiește servil să meargă în pas cu presa burgheză“, după cum se exprimă „Raboceaia Gazeta“ a menșevicilor, care, la rîndul ei, nu face decât să depună strădanii servile ca să meargă în pas cu întreaga haită a social-șoviniștilor.

Nu trebuie să uităm doar trăsăturile distinctive specifice ale actualei reluări a războiului imperialist. Reluarea a fost hotărîtă după trei luni de ezitări, în cursul căror masele muncitorești și țărănești și-au exprimat de mii de

ori dezaprobarea față de războiul de cotropire (continuând totodată să sprijine în fapt guvernul burgheziei tîlhărești cotropitoare din Rusia). Masele șovăiau, pregătindu-se parcă să aplice la ele acasă sfatul dat altor popoare în apelul de la 14 martie către popoarele din lumea întreagă : „refuzați să serviți ca instrument de cotropire și violență în mîinile *bancherilor*“. Dar la noi acasă, în Rusia „revoluționar-democratică“, masele au rămas în realitate tocmai un instrument de cotropire și violență „în mîinile bancherilor“.

Specificul acestei situații constă în aceea că ea a fost creată de partidele socialist-revoluționar și menșevic în condițiile unei libertăți relativ foarte mari de organizare a maselor. Tocmai aceste partide au cucerit majoritatea în momentul de față : Congresul general al Sovietelor din Rusia și Sovietul țăranilor din Rusia constituie în această privință o mărturie de netăgăduit.

Și tocmai aceste partide sunt răspunzătoare acum de politica Rusiei.

Tocmai aceste partide sunt răspunzătoare de reluarea războiului imperialist, de noile sute de mii de jertfe aduse de fapt pe altarul „biruinței“ unor capitaliști asupra altor capitaliști, de noua agravare a ruinei economice pe care o va aduce inevitabil ofensiva.

Am avut în fața noastră, în cea mai pură formă, auto-înșelarea maselor mic-burgheze și înșelarea lor de către burghezie cu ajutorul socialiștilor-revoluționari și al menșevicilor. În vorbe, amîndouă aceste partide reprezintă „democrația revoluționară“. În fapt însă, tocmai ele au pus soarta poporului în mîinile burgheziei contrarevoluționare, în mîinile cadeților, tocmai ele s-au îndepărtat de revoluție și au pornit pe calea continuării războiului imperialist, s-au îndepărtat de democrație și au făcut „concesii“ cadeților atât în problema puterii (gîndiți-vă numai la „confirmarea“ de sus a organelor locale elective ale puterii), cât și în problema pămîntului (renunțarea menșevicilor și a socialiștilor-revoluționari la propriul lor program, care prevede sprijinirea acțiunilor revoluționare ale țăranilor, inclusiv *confiscarea* pămînturilor moșierești), ca

și în problema națională (apărarea antidemocratismului cadet față de Ucraina și Finlanda).

Masele mic-burgheze nu pot să nu oscileze între burghezie și proletariat. Așa a fost în toate țările, mai ales în perioada 1789—1871. Așa se întâmplă și în Rusia. Menșevicii și socialistii-revolutionari *au dus masele* la subordonare față de politica burghezilor contrarevolutionari.

În aceasta constă esențialul actualei situații. Aceasta este semnificația ofensivei. În aceasta constă specificul: nu violență, ci încrederea în socialistii-revolutionari și în menșevici a derutat poporul.

Pentru mult timp oare?

Nu pentru mult timp. Masele vor învăța din propria lor experiență. Experiența tristă a noii etape (recent începute) a războiului, a noului val de ruină economică, agravată de ofensivă, va duce inevitabil la falimentul politic al partidului socialist-revolutionar și al celui menșevic. Sarcina partidului proletar este, în primul rînd, aceea de a ajuta masele să înțeleagă această experiență și să tragă din ea învățăminte corespunzătoare, să se pregătească cum se cuvine în vederea acestui mare faliment, care va arăta maselor pe adevăratul lor conducător — proletariatul organizat de la orașe.

*„Pravda” nr. 88
din 5 iulie (22 iunie) 1917*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

POATE FI INTIMIDATĂ CLASA MUNCITOARE CU SPERIETOAREA „IACOBINISMULUI“?

Organul „gîndirii socialiste“ (fără glumă !), ziarul burghezo-șovin „Den“, se ocupă încă o dată, în nr. 91, de articolul de fond, într-adevăr interesant, apărut în numărul din 18 iunie al ziarului „Reci“. „Den“ nu a înțeles de loc acest articol de fond, care este scris de un *istoric* dublat de un burghez contrarevoluționar înrăit. „Den“ deduce din acest articol de fond „că cadeții săi ferm hotărîți să iasă din guvernul de coaliție“.

Astea-s fleacuri. Cadeții amenință pentru că vor să sprie pe alde Tereteli și Cernov. Dar asta nu trebuie luat în serios.

Serios și interesant este modul în care autorul articolului de fond din „Reci“ punea la 18 iunie, din punctul de vedere al istoricului, problema puterii.

„Dacă sub guvernul anterior — scria el — a mai existat o oarecare posibilitate de a îndruma mersul revoluției ruse, acum însă ea pare să fie sortită să se dezvolte mai departe după legile stihinice ale tuturor revoluțiilor... Problema inutilității menținerii unei combinații guvernamentale care nu a dat rezultate este pusă acum nu numai de bolșevici“ (vă rog să rețineți : *nu* numai de bolșevici !)... „și nu numai de majoritatea Sovietului... Este o problemă pe care trebuie să-o pună și miniștrii capitaliști“.

Este o constatare justă, făcută de un istoric, că *nu* numai bolșevicii, ci și întregul ansamblu al relațiilor dintre clase, întreaga viață a societății a pus la ordinea zilei problema „inutilității menținerii unei combinații guvernamentale care nu a dat rezultate“. O politică de ezitări

— aceasta este realitatea. Ofensiva este o eventuală cale de ieșire spre victoria burgheziei imperialiste. Dar cealaltă cale de ieșire?

La această din urmă întrebare, istoricul de la „Reci” răspunde :

„Luînd în mîinile lor «întreaga putere», Sovietele se vor convinge curînd că dispun de prea puțină putere. Și pentru a compensa lipsa de putere, ele vor trebui să recurgă la procedeele, verificate în istorie, folosite de către junii turci sau de către iacobini... Vor dori ele oare ca, punînd din nou întreaga problemă, să alunecă pe pantă iacobinismului și a terorii, sau vor încerca să se spele pe mîini? Iată problema la ordinea zilei, care urmează să se decidă zilele acestea“.

Istoricul are dreptate. Nu știu dacă zilele acestea sau nu, dar în scurt timp trebuie să se decidă tocmai această problemă. Ori ofensivă, cotitură spre contrarevoluție, succesul (dar pentru mult timp oare?) al cauzei burgheziei imperialiste, în timp ce Tereteli și Cernov „se vor spăla pe mîini“.

Ori — „iacobinism“. Istoricii burgheziei văd în iacobinism o cădere („alunecare pe pantă“). Istoricii proletariatului văd în iacobinism una dintre cele mai înalte *culmi* ale luptei de eliberare a clasei asuprите. Iacobinii au dat Franței cele mai bune exemple de revoluție democratică și de apărare a republicii împotriva monarhilor coalizați. Dacă iacobinilor nu le-a fost dat să repurteze o victorie deplină, aceasta se explică în special prin aceea că Franța secolului al XVIII-lea era înconjurată pe continent de țări prea înapoiate și că în Franță însăși nu existau baze materiale pentru socialism, nu existau bânci, sindicate capitaliste, industrie mecanizată, căi ferate.

În secolul al XX-lea, „iacobinismul” în Europa sau la granița dintre Europa și Asia ar însemna dominația clasei revoluționare, a proletariatului, care, susținut de țărăni mea săracă și sprijinindu-se pe existența bazelor materiale pentru înaintare spre socialism, ar putea nu numai să dea tot ce au dat măreț, durabil și de neuitat iacobinii secolului al XVIII-lea, ci să și ducă la victoria definitivă a oamenilor muncii în lumea întreagă.

Este în firea burgheziei să urască iacobinismul, iar în firea micii burghezii să se teamă de el. Muncitorii conștienți, toți oamenii muncii conștienți cred în trecerea puterii în mâinile clasei revoluționare, asuprite, căci în aceasta constă esența iacobinismului, unica ieșire din criză, salvarea de ruină și de război.

„Pravda” nr. 90
din 7 iulie (24 iunie) 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

**DESPRE NECESITATEA ÎNFIINȚĂRII
UNUI SINDICAT
AL MUNCITORILOR AGRICOLI DIN RUSIA**

ARTICOLUL I^{NTII}

În fața Conferinței generale a sindicatelor din Rusia ¹²⁹, care are loc acum la Petrograd, trebuie pusă o problemă de extremă importanță. Este problema înființării unui sindicat general al *muncitorilor agricoli* din Rusia.

Toate clasele din Rusia se organizează. Clasa muncitorilor salariați agricoli din Rusia, care este cea mai exploatață, trăiește în condițiile cele mai proaste și este cea mai fărâmîțată și oprimată, — această clasă pare să fi fost uitată. În unele regiuni periferice neruse, în Tinutul leton de pildă, există organizații de muncitori salariați agricoli. În cea mai mare parte a guberniilor velicoruse și ucrainene nu există organizații de clasă ale proletariatului de la sate.

Datoria primordială, imperioasă a detașamentului înaintat al proletarilor din Rusia — sindicatele muncitorilor din industrie — este de a veni în ajutorul fraților lor — muncitorii agricoli. Organizarea muncitorilor agricoli este legată de mari greutăți ; acest lucru este evident, și experiența tuturor țărilor capitaliste îl confirmă.

De aceea e cu atât mai necesar să folosim cât mai rapid și mai energetic libertatea politică din Rusia și să înființăm imediat sindicatul general al muncitorilor agricoli din Rusia. Conferința sindicatelor este aceea care poate și trebuie să facă acest lucru. Reprezentanții mai experimentați, mai luminați, mai conștienți ai proletariatului, întruniți acum la conferință, pot și trebuie să lanseze un apel către muncitorii agricoli, să-i cheme în rândurile lor, în rândurile proletarilor organizați în mod de sine stătător, în sindicatele lor. Muncitorii salariați din fabrici trebuie să-și asume

inițiativa și să folosească celulele, grupele și secțiile sindicale, risipite în întreaga Rusie, pentru a trezi pe muncitorul agricol la o viață de sine stătătoare, la o participare activă în lupta pentru îmbunătățirea situației lui, la apărarea intereselor sale de clasă.

Mulți vor găsi, probabil — și s-ar putea chiar că aceasta să fie părerea predominantă în momentul de față —, că tocmai acum, cînd țărânamea se organizează în întreaga Rusie și proclamă desființarea proprietății private asupra pămîntului și folosirea lui „egalitară”, înființarea unui sindicat al muncitorilor agricoli este inopportună.

În realitate însă, dimpotrivă, tocmai în asemenea momente ea este deosebit de oportună și imperios necesară. Cei care se situază pe punctul de vedere proletar de clasă nu pot pune la îndoială justețea tezei acceptate de menșevici, din inițiativa bolșevicilor, la Congresul din 1906, de la Stockholm, al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, teză care de atunci face parte din programul P.M.S.D.R. Această teză glăsuiește :

„*În toate cazurile și în orice situație a transformărilor agrare democratice, partidul își pune ca sarcină să tindă necontentit spre organizarea de clasă de sine stătătoare a proletariatului agricol, să-i explice opoziția de neîmpăcat dintre interesele lui și interesele burgheriei țărănești, să-l pună în gardă față de iluziile în ceea ce privește sistemul micii gospodării, care niciodată, în condițiile existenței producției de mărfuri, nu poate desfînța mizeria maselor, și, în sfîrșit, să-i arate necesitatea unei revoluții sociale depline ca unicul mijloc de a desființa orice mizerie și orice exploatare*“.

Nu există nici un muncitor conștient, nici un membru al sindicatelor care să nu recunoască justețea acestor teze. Înfăptuirea lor în ceea ce privește *organizarea de clasă de sine stătătoare a proletariatului agricol* este o sarcină care revine sindicatelor.

Nădăjduim că tocmai într-o perioadă revoluționară, cînd în rîndurile maselor muncitoare, în general, și în rîndurile muncitorilor, în special, este vie năzuința de a se afirma, de a-și croi drum, de a nu lăsa ca viața să fie orînduită într-un chip nou fără o rezolvare de sine stătătoare a problemelor muncii de către muncitorii însiși, — tocmai într-o astfel de vreme sindicatele nu se vor închide în

cadrul îngust al intereselor de breaslă, nu-i vor uita pe frații lor mai slabî, muncitorii agricoli, ci vor veni în ajutorul lor în modul cel mai energetic, înființînd un sindicat al muncitorilor agricoli din Rusia.

În articolul următor vom încerca să schițăm cîteva măsuri practice în această direcție.

ARTICOLUL AL DOILEA

În articolul precedent am insistat asupra importanței principiale a înființării unui sindicat al muncitorilor agricoli din Rusia. Acum ne vom ocupa de unele aspecte practice ale acestei probleme.

Din sindicatul muncitorilor agricoli din Rusia trebuie să facă parte toți cei care se ocupă cu precădere sau mai ales, sau fie și numai parțial, cu munca salariată în exploatații agricole.

Experiența va arăta dacă va fi necesar ca aceste sindicate să se împartă în sindicate ai căror membri sunt exclusiv muncitori agricoli și sindicate ai căror membri sunt numai în parte muncitori salariați. Asta e în orice caz ceva neesențial. Esențial este faptul că interesele de clasă fundamentale ale tuturor celor care își vînd forța de muncă sunt similare și că unirea tuturor acelora care își procură prin munca salariată „la străini“ fie și numai o parte din mijloacele de existență este absolut necesară.

Muncitorii salariați de la orașe, din fabrici și uzine, sunt prin mii și milioane de fire legați de muncitorii salariați de la sate. O chemare adresată de muncitorii de la orașe muncitorilor salariați de la sate nu poate să rămînă fără efect. Dar lucrurile nu trebuie să se limiteze la o simplă chemare. Muncitorii de la orașe au mult mai multă experiență, mai multe cunoștințe, mijloace și forțe. O parte din aceste forțe trebuie să fie folosită pentru a ajuta nemijlocit muncitorilor agricoli să se ridice.

Trebuie stabilită o zi în care toți muncitorii organizați să cedeze, pentru dezvoltarea și întărirea întregii opere a unirii muncitorilor salariați de la orașe și sate, cîștigul realizat în acea zi. O anumită parte din această sumă trebuie să fie afectată exclusiv ajutorului dat de muncitorii

de la orașe organizării de clasă a muncitorilor agricoli. Din acest fond urmează să fie acoperite cheltuielile necesare pentru tipărirea unor manifeste scrise cît se poate de popular, pentru editarea unei gazete — fie și săptămînale la început — a muncitorilor agricoli, pentru trimiterea fie și a unui mic număr de agitatori și organizatori la sate, cu însărcinarea de a înfînta imediat în diferite localități sindicate ale muncitorilor salariați agricoli.

Numai experiența proprie a acestor sindicate va ajuta la găsirea căii juste pentru dezvoltarea acestei acțiuni. Prima sarcină a oricărui sindicat de acest fel trebuie să fie îmbunătățirea situației acelora care își vînd forța de muncă exploatașilor agricole, cucerirea unei salarizări mai bune, a unor condiții mai bune de locuit, de hrană etc.

Trebuie combătută cu toată energia greșită că apropiata desființare a proprietății private asupra pămîntului ar putea „să asigure pămînt“ fiecărui argat și ziler, să suprime însăși rădăcinile muncii salariate în agricultură. Aceasta este o idee greșită și chiar extrem de dăunătoare. Desființarea proprietății private asupra pămîntului este o transformare uriașă și incontestabil progresistă, care corespunde, fără doar și poate, intereselor dezvoltării economice și intereselor proletariatului și pe care orice muncitor salariat o va sprijini din toată inima și cu toate puterile, dar care încă nu înlătură cîtuși de puțin munca salariață.

Pămîntul nu se poate mînca. Fără vite, fără unelte, fără semințe, fără un stoc de produse și fără bani nu se poate face gospodărie. A pune bază pe „promisiunile“ — indiferent de la cine ar veni ele — că muncitorii salariați de la sate „vor fi ajutați“ să-și procure vite, unelte etc. ar fi o mare greșală și o naivitate de neierat.

Regula fundamentală, prima poruncă a oricărei mișcări sindicale este: nu te bizui pe „stat“, bizuie-te numai pe forța clasei tale. Statul este organizația clasei dominante.

Nu te bizui pe promisiuni, bizuie-te numai pe forța ce rezidă în unirea și conștiința clasei tale!

De aceea, sarcina sindicatului muncitorilor agricoli trebuie să fie din capul locului nu numai lupta pentru îmbunătățirea situației muncitorilor în general, ci și, în

special, apărarea intereselor lor, ca clasă, la apropiata mare transformare agrară.

„Brațele de muncă trebuie să fie puse la dispoziția comitetelor de plasă“ — aşa spun adesea țărani și socialistii-revolutionari. Punctul de vedere al clasei muncitorilor salariați agricoli este diametral opus: comitetele de plasă trebuie să fie la dispoziția „brațelor de muncă“! Poziția patronului și aceea a muncitorului salariatiese clar la iveală în cadrul unei asemenea antiteze.

„Pămîntul să fie al întregului popor“. Este o lozincă justă. *Dar poporul se împarte în clase.* Fiecare muncitor știe, vede, simte și trăiește acest adevăr, care e cu bunăstiuință cocoloșit de burghezie și mereu uitat de mica burghezie.

Atât timp cât țărani săraci nu se vor uni, nimeni nu le va ajuta. Nici un „stat“ nu va ajuta muncitorului salariat de la sate, argatului, zilerului, țăranielui sărac, semiproletarului, dacă el însuși nu se va ajuta. Primul pas în această direcție este organizarea de clasă de sine stătătoare a proletariatului agricol.

Ne exprimăm dezideratul ca Conferința generală a sindicatelor din Rusia să se apuce de această treabă cu maximum de energie, să-și facă auzit glasul în întreaga Rusie, să întindă proletarilor de la sate o mână de ajutor, mâna viguroasă a avangărzii organizate a proletarilor.

„Pravda“ nr. 90 și 91
din 7 iulie (24 iunie)
și 8 iulie (25 iunie) 1917
Semnat: N. Lenin

Se tipărește după textul
apărut în ziar

REVOLUȚIE DEZLİNATĂ

„Bolșevicii sînt vinovați de toate“ — în această privință sînt întru totul de acord și cadeții, care conduc contrarevoluția, și „socialiștii-revolutionari“, și menșevicii, care își zic „democrație revolutionară“, probabil pentru că drăguțul lor bloc se abate zilnic de la democratism și de la revolutionarism.

„Bolșevicii sînt vinovați de toate“ — și de crescîndă ruină economică, împotriva căreia nu se face nimic, și de proasta situație a aprovizionării, și de „eșecul“ guvernului provizoriu în ceea ce privește Ucraina și Finlanda. S-ar putea crede că printre modeștii, moderații și prudentii finlandezi s-a strecut un afurisit de bolșevic și „a răzvrătit“ un popor întreg !

Corul general al urletelor de ură și furie împotriva bolșevicilor, murdara campanie de calomnii pe care o desfășoară josnicii domni Zaslavski și anonimii de la „Reci“ și de la „Raboceaia Gazeta“ — toate acestea nu exprimă decît tendința, inevitabilă la reprezentanții revoluției dezlininate, „de a-și vîrsa necazul“ pricinuit de seria „eșecurilor“ politicii lor.

Cadeții sînt partidul burgheziei contrarevolutionare. Este un lucru pe care l-a recunoscut și blocul, guvernant în Rusia, al eserilor și menșevicilor, care într-o rezoluție a congresului Sovietelor a declarat că împotrivirea claselor avute crește și constituie baza contrarevoluției. În același timp însă, acest bloc, pe care „Reci“ îl acuză zilnic de nestatornicie, se află la rîndul lui într-un bloc cu cadeții,

și chiar într-un bloc dintre cele mai originale, consfințit prin componența guvernului provizoriu !

Două blocuri — iată cine guvernează Rusia, „blocul eserilor cu menșevicii și blocul acestui bloc cu cadeții, care la rîndul lor se află în bloc cu toate partidele politice situate mai la dreapta decît ei. De aici decurge în mod inevitabil caracterul dezliniat al revoluției, deoarece dezliniate sunt toate părțile acestui „bloc de blocuri“ aflat la putere.

Cadeții însăși nu cred în republicanismul lor ; cu atât mai puțin cred în el octombriștii și monarhiștii de celealte nuanțe, care se ascund astăzi în spatele cadetului și votează cu el. Cadeții n-au încredere în „social-blochiști“, deși folosesc bucuros pe miniștrii lor ca „trepăduși“ pentru tot felul de declarații „liniștitore“, — dar în același timp spumegă de furie și bombăne plini de indignare împotriva „pretențiilor excesive“ ale masei țărănești și ale acelei părți a muncitorimii care au azi încredere în eseri și în menșevici, lăsîndu-se captate de promisiunile lor pompoase („a satisface pe oamenii muncii fără a nedreptăți pe capitaliști“), dar care au neobrăzarea să ceară îndeplinirea efectivă a acestor promisiuni și să se aștepte la realizarea lor !

Social-blochiștii nu au încredere unii în alții : eserii nu au încredere în menșevici și menșevicii nu au încredere în eseri. Nici una din cele două „scumpe jumătăți“ nu s-a încumetat pînă acum să declare cât de cât clar, fățiș, principal, în fața tuturor și în mod oficial, cum, de ce, în care scop s-au unit partizanii „marxismului“ castrat în spirit struvist și partizanii „dreptului la pămînt“ și pînă unde merge unirea lor. Unitatea pîrîie din toate înceheiaturile pînă și înăuntrul fiecareia dintre aceste „scumpe jumătăți“ : la socialistii-revolutionari, congresul acestui partid „l-a trîntit“ pe Kerenski cu 136 de voturi contra 134, ceea ce a determinat-o pe „bunica“ ¹³⁰ să se retragă din Comitetul Central, care, la rîndul lui, s-a văzut nevoit să dea lămuriri în sensul că nealegerea lui Kerenski se datorește exclusiv faptului că (spre deosebire de Cernov) e supraaglomerat de îndatoririle sale în cadrul guvernului. Socialistii-revolutionari „de dreapta“ ocărăsc,

în coloanele ziarului „Volea Naroda“, propriul lor partid și congresul lui, cei de stînga stau grupați în jurul ziarului „Zemlea i Volea“ și nu se sfiesc să spună deschis că masele nu vor război, că ele continuă să-l considere imperialist.

La menșevici, aripa dreaptă a trecut la „Den“, ziar redactat de Potresov, pe care „îl mîngâie cu priviri îndrăgostite“ însuși „Edinstvo“ (ieri încă, la alegerile din Petrograd, aliat cu întregul partid al menșevicilor). Aripa stînga simpatizează cu internaționalismul și-și, întemeiază un ziar propriu. Iată deci un bloc al băncilor cu Potresovii prin intermediul ziarului „Den“ și un bloc al tuturor menșevicilor, inclusiv Potresov și Martov, în cadrul partidului menșevic „unit“.

Nu este oare aceasta o dovdă a dezlinării?

„Defensismul“ nu maschează îndeajuns acest caracter dezlinat al revoluției, căci chiar acum, chiar și după reluarea războiului imperialist, în betja de entuziasm stîrnită de ofensivă, s-a accentuat „ofensiva“ partizanilor lui Potresov împotriva adversarilor lui în cadrul uneia din aceste alianțe, a partizanilor lui Kerenski împotriva adversarilor lui — în cadrul celeilalte.

„Democrația revoluționară“ nu mai crede în revoluție; ea se teme de democrație, și mai mult ca de orice se teme de o ruptură cu capitaliștii anglo-francezi, se teme de nemulțumirea capitaliștilor ruși. („Revoluția noastră este o revoluție burgheză“ — „însuși“ ministrul Cernov crede în acest „adevăr“, denaturat în mod ridicol de Dan, Tereteli și Skobelev.) Cadeții urăsc revoluția și democrația.

Nu este oare aceasta o dovdă a dezlinării?

Corul general al urletelor de ură și furie împotriva bolșevicilor nu înseamnă decît că cadeții, socialistii-revolutionari și menșevicii se văicăresc laolaltă de propria lor dezlinare.

Ei au majoritatea. Ei sănt la putere. Ei sănt toți în bloc unii cu alții. Și totuși văd că nu ajung la nici un rezultat!! Cum să nu te înfuri pe bolșevici?

Revoluția a pus probleme neobișnuit de grele, de importantă uriașă, de amploare mondială. Nici de ruina economică nu putem scăpa și nici din cleștele cumplit al

războiului imperialist nu ne putem smulge fără măsuri revoluționare dintre cele mai hotărîte, bazate pe eroismul plin de abnegație al maselor asuprile și exploatație, fără încredere și sprijin acordate de aceste mase avangărzii lor organizate — proletariatul.

Masele încearcă mai întâi să caute o ieșire „mai puțin dificilă“ : prin blocul dintre cadeți și blocul socialiștilor-revoluționari și al menșevicilor.

Dar aceasta nu este o ieșire.

„Pravda“ nr. 91
din 8 iulie (25 iunie) 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

DEPLASAREA FORȚELOR DE CLASĂ

Orice revoluție, dacă este o revoluție adevărată, se reduce la o deplasare a pozițiilor de clasă. De aceea, mijlocul cel mai bun pentru lămurirea conștiinței maselor — precum și pentru combaterea tendinței de a însela masele cu jurăminte de credință față de revoluție — este acela de a arăta ce deplasare a pozițiilor de clasă s-a produs și se produce în revoluția respectivă.

În perioada 1904—1916 s-a conturat deosebit de clar raportul dintre clase în Rusia ultimilor ani ai țarismului. Un mănușchi de moșieri-iobagiști, în frunte cu Nicolaie al II-lea, se afla la putere în strânsăalianță cu magnații capitalului financiar, care storceau profituri nemaiauzite în Europa și în folosul căror se încheiau tratate tîlhărești în domeniul politicii externe.

Burghezia liberală, în frunte cu cadeții, era în opoziție. Temîndu-se de popor mai mult decît de reacțiune, ea căuta să ajungă la putere printr-o politică de înțelegere cu monarhia.

Poporul, adică muncitorii și țărăniminea, ai căror conducători erau siliți să activeze în ilegalitate, era pătruns de spirit revoluționar, reprezenta „democrația revoluționară”, proletară și mic-burgheză.

Revoluția de la 27 februarie 1917 a măturat monarhia și a adus la putere burghezia liberală. Aceasta din urmă, acționînd în înțelegere directă cu imperialiștii anglo-francezi, nu voia decît o mică revoluție de palat. În nici un caz ea nu voia să depășească cadrul unei monarhii constituționale cenzitare. Si cînd în fapt revoluția a mers

mai departe, abolind monarhia și creînd Sovietele (de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor), burghezia liberală a devenit pe de-a-ntregul contrarevolutionară.

Acum, după patru luni de revoluție, contrarevolutionarismul cadeților, acest principal partid al burgheziei liberale, apare cît se poate de clar. El este evident pentru toată lumea. Toată lumea este nevoită să-l recunoască. Dar nu toată lumea este de acord să privească în față acest adevăr și să se gîndească la semnificația lui.

În Rusia avem acum o republică democratică, guvernată prin liberul consens *al partidelor politice*, care se bucură de libertate de agitație în rîndurile poporului. În cele patru luni care au trecut de la 27 februarie, *toate* partidele cît de cît importante și-au închegat pe deplin rîndurile, și-au precizat pe deplin fizionomia, s-au prezentat în față alegătorilor (în alegerile pentru Soviete și pentru diferite instituții locale) și au arătat care sunt legăturile lor cu diferențele clasei.

În Rusia este acum la putere burghezia contrarevolutionară, față de care democrația mic-burgheză, formată din partidele socialist-revolutionar și menșevic, a devenit „opozitia maiestății-sale“. Esența politicii acestor partide constă în *concilierea* cu burghezia contrarevolutionară. Democrația mic-burgheză se urcă la putere, cucerind mai întîi instituțiile locale (așa cum pe vremea țarismului liberalii au cucerit mai întîi zemstvele). Această democrație mic-burgheză vrea să împartă puterea cu burghezia, și nu s-o răstoarne pe aceasta din urmă, la fel cum cadeții au vrut să împartă puterea cu monarhia, și nu s-o răstoarne pe aceasta din urmă. Si așa cum înrudirea de clasă dintre capitalist și moșierul care trăiește în condițiile secolului al XX-lea i-a obligat pe amândoi să facă front comun în jurul monarhului „adorat“, tot așa profunda înrudire de clasă dintre micii și marii burghezi generează politica de înțelegere a democrației mic-burgheze (socialiștii-revolutionari și menșevicii) cu cadeții.

S-a schimbat *forma* acestei politici : în timpul monarhiei, ea se înfăptuia într-o formă grosolană, țarul admisîndu-i pe cadeți numai în curtea din dos a Dumei de stat, pe cînd acum, în republică democratică, politica de înțelegere

se practică într-o formă european-rafinată : micii burghezi sunt admisi în guvern, dar numai într-o minoritate inofensivă și în posturi inofensive (pentru capital).

Cadeții au luat locul monarhiei. Alde Tereteli și Cernov au luat locul cadeților. Democrația proletară a luat locul democrației *cu adevărat revoluționare*.

Războiul imperialist a accelerat enorm întreaga dezvoltare. Dacă n-ar fi fost el, socialistii-revoluționari și menșevicii ar fi putut ofta decenii de-a rîndul după portofolii ministeriale. Dar tot războiul accelerează dezvoltarea și mai departe, căci *pune* problemele nu în chip reformist, ci în chip revoluționar.

În înțelegere cu burghezia, partidul socialist-revoluționar și partidul menșevic ar fi putut să dea Rusiei multe reforme. Dar pe planul politiciei mondiale situația obiectivă este revoluționară, și cu reforme *nu se poate ieși* din ea.

Războiul imperialist calcă și strivește popoarele. Democrația mic-burgheză poate cel mult să amâne pentru scurt timp pieirea, dar numai proletariatul revoluționar este în stare să aducă salvarea de la pieire.

*„Pravda” nr. 92
din 10 iulie (27 iunie) 1917*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

MINUNI DE ENERGIE REVOLUȚIONARĂ

Ministrii noștri cvasisocialiști dau doavadă de o energie aproape neverosimilă. Peșehonov declară că „împotrivirea capitaliștilor pare să fi fost frântă“ și că la noi, în sfânta Rusie, se va proceda la o repartizare „uniformă“ a tot ce avem. Skobelev declară că va confisca întregul profit al capitaliștilor. Tereteli declară că ofensiva într-un război imperialist este ceva cît se poate de drept atât din punctul de vedere al democrației, cît și din cel al socialismului.

Dar recordul tuturor acestor manifestări de admirabilă energie a fost bătut, fără îndoială, de ministrul Cernov. În ultima ședință a guvernului provizoriu, Cernov i-a obligat pe domnii cadeți să asculte o dare de seamă despre politica generală a departamentului ce îi este încredințat și a declarat că va prezenta nu mai puțin de zece proiecte de legi !

Nu sînt astea adevărate minuni de energie revoluționară ? De la 6 mai n-au trecut încă nici 6 săptămîni, și într-un interval de timp atît de scurt *au fost promise* nu mai puțin de 10 proiecte de legi ! Si ce proiecte ! Ziarul guvernamental „Delo Naroda“ relatează că, „în ansamblu, ele cuprind toate domeniile principale ale vieții economice a satului“.

Nici mai mult, nici mai puțin decît „toate domeniile“... Nu e cam prea mult ?

Un singur lucru este suspect : ziarul guvernamental consacră peste 100 de rînduri enumerării *cîtorva* din aceste excelente proiecte de legi, fără să spună nimic precis *despre nici unul din ele*. „Suspendarea aplicării unor dispoziții legale cu privire la țărani“... dar nu se spune care

anume dispoziții. Proiectul de lege „cu privire la camerele de conciliere“ este cît se poate de interesant, dar nu se știe cine cu cine urmează să fie conciliat și în ce mod anume. „Reglementarea relațiilor de arendă“ reprezintă o enigmă totală; nu se spune nici măcar dacă este vorba despre arendarea pământurilor moșierești, în privința cărora s-a promis că vor fi expropriate fără despăgubiri.

„O reformă menită să democratizeze și mai mult comitetele agrare locale“... Nu era oare mai bine, domnilor autori de promisiuni bombastice, să fi însirat pe loc măcar vreo zece comitete agrare locale, arătând totodată cu precizie compoziția lor actuală, de după revoluție, și totuși, după propria dv. mărturisire, nu întru totul democratică?

În realitate însă, activitatea cloicotitoare a ministrului Cernov, ca și a celorlalți miniștri amintiți mai sus, nu face decât să ilustreze cît se poate de pregnant deosebirea dintre birocratul liberal și democratul revoluționar.

Birocratul liberal prezintă „forurile superioare“, adică domnilor Lvov, Ŝingarev & Co., lungi rapoarte cu privire la sute de proiecte de legi menite să fericească omenirea, în timp ce poporului... poporului el îi oferă doar discursuri, promisiuni, fraze nozdreviene * (cum ar fi confiscarea întregului profit sau ofensiva „socialistă“ pe front etc.).

Democratul revoluționar însă — „concomitent cu prezentarea raportului către „forurile superioare“ și chiar înainte de a-l prezenta — dezvăluie, denunță poporului orice raciile, orice deficiență și face apel la energia *lui*.

„Țărani, dezvăluți jaful moșieresc, arătați deschis cît vă iau ei sub formă de «arendă», cum v-au jecmănit ei în «camerele de conciliere» sau în comitetele agrare locale, prin cîte șicane și obstacole au căutat ei să saboteze dispozițiile care prevăd că nici o palmă de pămînt nu trebuie să rămînă nearată, că inventarul moșieresc trebuie să fie folosit pentru nevoile poporului, și în special ale săracimii! Dezvăluți voi, țărani, toate aceste lucruri, iar eu, «ministru al Rusiei revoluționare», «ministru al democrației revoluționare», vă voi ajuta să aduceți la cunoștință opiniei

* Nozdrev — personaj din „Suflete moarte“ de Gogol. — Notă trad.

publice toate aceste dezvăluiri, să înlăturați orice nedreptate atât prin presiunea voastră de jos, cât și prin presiunea mea de sus !!!“ Nu aşa oare ar trebui să vorbească și să acționeze un adevărat democrat revoluționar ?

La ei însă nici pomeneală de aşa ceva ! Iată în ce termeni vorbește sus-menționatul ziar guvernamental despre „raportul“ prezentat de Cernov d-lor Lvov & Co. „Fără a nega existența unei serii întregi de excese agrare în unele gubernii, V. M. Cernov consideră că, în linii generale, Rusia satelor s-a dovedit mult mai echilibrată decât s-ar fi putut aștepta...“

Cât despre singurul proiect de lege a cărui denumire arată clar că e vorba de „interzicerea temporară a vînzării-cumpărării de pămînt“, nu ni se spune absolut nimic de ce a fost oprit. Căci țăranilor li s-au promis de mult măsuri imediate pentru interzicerea temporară a vînzării-cumpărării de pămînt, li s-au promis încă în mai, iar la 25 iunie se scrie că Cernov a prezentat „un raport“ și că guvernul provizoriu „nu a luat încă o hotărîre definitivă“ !!!

„Pravda“ nr. 92
din 10 iulie (27 iunie) 1917

*Se tipăreste după textul
apărut în ziar*

FRAZE ȘI FAPTE

Ministrul Skobelev a publicat un apel către toți muncitorii din Rusia. În numele idealului „nostru” (aşa scrie textual : al nostru) socialist, în numele revoluției, în numele democrației revoluționare etc. etc. etc., li se propovăduiesc muncitorilor „camere de conciliere” și sunt aspru condamnate orice acțiuni „samavolnice”.

Ascultați cît de frumos cîntă ministrul cvasisocialist, menșevicul Skobelev :

„Voi (muncitorii) aveți tot dreptul să fiți indignați de faptul că clasele avute s-au îmbogățit în timpul războiului. Guvernul țarist a irosit miliarde de ruble stoarse din sudoarea poporului. Guvernul revoluției trebuie să le readucă în vîstieria națiunii”.

Frumos mai cîntă... să vedem însă ce face !

Apelul d-lui Skobelev a fost publicat la 28 iunie. Guvernul de coaliție a fost format la 6 mai¹³¹. Si în tot acest timp, în care ruina se agravează și o catastrofă nemaipomenit de grea se apropiie cu pași repezi de țara noastră. guvernul nu a luat nici o măsură serioasă împotriva capitaliștilor care au înhățat „miliardele” ! Pentru „a reduce în vîstieria națiunii” aceste miliarde, trebuia promulgată la 7 mai o lege cu privire la suprimarea secretului comercial și bancar și cu privire la introducerea imediată a controlului asupra băncilor și a sindicatelor de capitaliști, căci altfel nu numai „readucerea” acestor miliarde, dar nici măcar găsirea lor nu este posibilă.

Nu cumva își începuse ministrul menșevic Skobelev că muncitorii sunt niște copii mici pe care îi poți hrăni cu

promisiuni de a face imposibilul („readucerea“ „miliardelor“ este imposibilă ; să zicem merci dacă se va reuși să se pună capăt jafului în averea statului și să se readucă măcar vreo cîteva sute de milioane), neglijînd săptămîni de-a rîndul să faci ceea ce este *posibil* și necesar ?

Ca un făcut, în aceeași zi în care ministrul menșevic Skobelev golea în fața muncitorilor încă un sac cu bombastice fraze republicane, revoluționare și „socialiste“, în aceeași zi tov. Avilov, care vrea „să unească“ pe defensiști (adică pe șoviniști) cu muncitorii, a avut ideea extrem de fericită, grozav de fericită de a scrie în „Novaia Jizn“ un articol fără concluzii, *dar cu fapte*.

Nimic în lume nu e mai grăitor decît aceste fapte simple. La 5 mai s-a format guvernul de coaliție. Într-o declarație solemnă, el *promite... controlul* și chiar „organizarea producției“. La 16 mai, Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd adoptă „directive“ pentru miniștrii săi, cerîndu-le „să treacă imediat (ascultați !) la o cît mai energetică înfăptuire (chiar aşa e scris acolo !) a reglementării producției de către stat“ etc. etc. etc.

Începe înfăptuirea energetică.

La 19 mai, Konovalov își dă demisia cu o declarație foarte „energetică“ împotriva... „socialiștilor extremiști“ ! La 1 iunie are loc Conferința generală a reprezentanților industriei și comerțului din Rusia¹³². Conferința se pronunță cu hotărîre *împotriva* controlului. Cei trei miniștri adjuncți rămași după Konovalov încep „să înfăptuiască cu energie“ : primul dintre ei, Stepanov, în conflictul cu proprietarii de mine de cărbuni din Doneț (care printre-o grevă italiană duc de rîpă producția) îi sprijină... pe *patroni*. Patronii resping apoi toate propunerile de conciliere venite din partea lui Skobelev.

Al doilea adjunct, Palcinski, sabotează „confătuirea în problema combustibilului“.

Al treilea adjunct, Savvin, instituie în vederea reglementării o „confătuire interdepartamentală“, care este „o caricatură grosolană, și nici măcar spirituală“, de reglementare.

La 10 iunie, primul adjunct, Stepanov, prezintă guvernului provizoriu un „raport“... în care polemizează cu programul Comitetului executiv.

La 21 iunie, congresul Sovietelor adoptă încă o rezoluție...

De jos se creează cu de la sine putere comitete de aprovizionare. De sus se promite un „Consiliu economic“ central. Al doilea ministru adjunct, Palcinski, declară : „Este greu de spus când va începe el (Consiliul economic) să funcționeze...“

Sună a bătaie de joc, dar acestea sunt faptele.

Capitaliștii își bat joc de muncitori și de popor, continuând politica de lock-outuri camuflate și de camuflare a profiturilor lor scandalioase, în timp ce Skobelevii, Teretelii și Cernovii sunt trimiși „să-i liniștească“ pe muncitori cu fraze.

„Pravda“ nr. 94
din 12 iulie (29 iunie) 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CUM IȘI CAMUFLEAZĂ DOMNII CAPITALIȘTI PROFITURILE

(ÎN PROBLEMA CONTROLULUI)

Cît de mult se vorbește despre control ! Și cît de săracă în conținut e toată această vorbărie. Cît de abil este ocolit miezul problemei cu declarații generale, cu grandilocvente întorsături de frază, cu „proiecte“ grandioase sortite să rămînă veșnic proiecte.

Miezul problemei însă este acela că fără suprimarea secretului comercial și bancar, fără promulgarea imediată a unei legi care să prevadă că organizațiile muncitorești au dreptul de a controla registrele comerciale, toate frazele despre control și toate proiectele de control nu sînt decît vorbe goale.

Iată un caz neînsemnat, dar extrem de instructiv, care ilustrează spusele noastre de mai sus. Un tovarăș, funcționar de bancă, ne comunică următoarele date, care arată cum se camuflează profiturile în dările de seamă oficiale.

În „Vestnik Finansov“¹⁹³ nr. 18 din 7 mai 1917 este publicată darea de seamă a Băncii de scont și de credit din Petrograd. Potrivit acestei dări de seamă, profitul net al băncii este de 13 000 000 de ruble (cifra exactă : 12 960 000 ; în text vom da cifre rotunjite, iar în paranteză pe cele exacte).

Dar, examinînd mai îndeaproape darea de seamă, orice cunoscător în materie vede imediat că acesta *nu este nici pe de parte întregul profit*, că o bună parte din el este abil camuflată în alte rubrici, în aşa fel încît, fără suprimarea totală a secretului comercial și bancar, nici un „impozit“, nici un „împrumut forțat“ și în genere nici o măsură

finanțiară nu-l vor putea atinge vreodată. Într-adevăr, la rubrica capitalului de rezervă cu destinație specială figurează cifra de 5 500 000 de ruble. Trebuie să arătăm că, pentru a camufla profitul, el este foarte des vărsat lângă-așa-zisele rezerve, sau la capitalul de rezervă. Când un milionar a obținut un profit de 17 000 000, din care vrea „să treacă la rezerve“ (adică să pună deoparte) 5 000 000, este suficient să scrie în bilanț că aceste 5 000 000 sunt „capital de rezervă“, și cu asta basta ! Toate legile cu privire la „controlul de stat“, la „impunerea profiturilor“ etc. sunt astfel *ocolite !!*

Mai departe. În aceeași dare de seamă, la contul dobînzi și comisioane încasate figurează ceva mai puțin de 1 000 000 de ruble (825 000). „Se pune întrebarea — ne scrie funcționarul de bancă amintit mai sus — din ce sume se alcătuiește în genere profitul băncii dacă dobînzile încasate nu sunt trecute la contul profit ??“

Apoi, la soldul contului profit din anii precedenți figurează suma de 300 000 de ruble, care *nu este inclusă în cifra totală a profitului !!* Reiese deci, împreună cu cifra arătată în alineatul precedent, încă un profit camuflat în sumă de peste 1 000 000. La fel, suma de 224 000 de ruble „dividend neplătit acționarilor“ *nu* figurează nici ea în cifra totală a profitului, deși oricine știe că dividendul se plătește din profitul net.

Mai departe. În darea de seamă mai figurează o sumă de 3 800 000 de ruble cu titlu de „sume reportate“. „Ce sunt aceste sume reportate — ne scrie tovarășul — este greu de stabilit dacă n-ai participat direct la întocmirea bilanțului. Un singur lucru e cert : la alcătuirea dării de seamă, o parte din profit poate fi camuflată sub denumirea de «sume reportate», de unde să fie trecută apoi acolo «unde trebuie».“

În concluzie : darea de seamă arată un profit de 13 000 000 de ruble, pe când în realitate el reprezintă, probabil, 19 000 000 — 24 000 000, adică vreo 80% din capitalul social, care este de 30 000 000 de ruble.

Nu este oare limpede că, atîta timp cît nu va fi suprimit secretul comercial și bancar, amenințările guvernului la adresa capitaliștilor, promisiunile pe care el le face muncitorilor, proiectele și legile guvernamentale cu privire la aplicarea unei cote de impunere de 90% asupra profiturilor marilor capitaliști rămîn doar vorbe goale, nimic altceva decît vorbe goale?

,,Pravda“ nr. 94
din 12 iulie (29 iunie) 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CRIZA SE APROPIE, RUINA ECONOMICĂ SE AGRAVEAZĂ

Zi de zi trebuie să dăm alarmă. S-au găsit destui nătingi care să ne reproșeze că „prea ne grăbim“ cu transmiterea întregii puteri de stat în mîinile Sovietelor de deputați ai soldaților, muncitorilor și țăranilor, că ar fi „mai cuminte și mai concret“ „să așteptăm“ cuviincios respectabila Adunare constituantă.

Acum pînă și cei mai proști dintre acești nătingi mic-burghezi se pot convinge că *viața nu așteaptă*, că nu noi „ne grăbim“, ci *ruina economică se grăbește*.

Lașitatea mic-burgheză, întruchipată în partidele socialist-revolutionar și menșevic, a hotărît: să lăsăm deocamdată conducerea întreprinderilor în mîinile capitaliștilor, poate că ruina economică „va aștepta“ pînă la Adunarea constituantă!

Faptele arată zi de zi că este puțin probabil ca ruina să aștepte Adunarea constituantă, că dezastrul se va produce înainte de întrunirea ei.

Luați fie și numai faptele publicate astăzi. Secția economică a Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd a hotărît „să aducă la cunoștința guvernului provizoriu“ că „industria metalurgică din regiunea Moscova (15 gubernii) se află într-o situație foarte critică“, că „direcția uzinei Goujon dezorganizează fațis producția, ducînd în mod conștient la închiderea întreprinderii“, că de aceea „puterea de stat“ (pe care socialistii-revolutionari și menșevicii au lăsat-o tocmai în mîinile *partidului Goujonilor*, partidul capitaliștilor

contrarevoluționari care folosesc lock-outul) „trebuie să preia administrarea uzinei... și să pună la dispoziție mijloacele circulante necesare“.

Sînt urgent necesare mijloace circulante în sumă de circa 5 000 000 de ruble.

Consfătuirea (secției economice și a unei delegații a secției de aprovisionare a Sovietului de deputați ai muncitorilor din Moscova) „atrage atenția guvernului provizoriu“ (bietul, inocentul, candidul guvern provizoriu! El nu știa nimic! El nu are nici o vină! Dar va afla, la conștiința lui vor face apel, îl vor îndupla Danii și Cerevaninii, Avksentievii și Cernovii!) „asupra faptului că consfătuirea reprezentanților întreprinderilor din Moscova și biroul provizoriu al comitetului de aprovisionare din regiunea Moscova au și fost nevoie să ia măsuri pentru a împiedica sistarea lucrului în fabrica de locomotive din Kolomna, precum și în uzinele Sormovo și uzinele Breansk din Bejețk. Si totuși uzinele Sormovo nu lucrează acum din cauza unei greve muncitorești, iar în fiecare zi lucrul poate să sisteze și în celealte uzine...“

Catastrofa nu așteaptă. Ea se apropie cu o repeziciune însărcinată de alarmă. Despre regiunea Donețului scrie azi în „Novaia Jizn“ A. Sandomirski, care este, fără îndoială, temeinic informat asupra stării de fapt. Iată ce scrie el:

„Cercul vicios — lipsa de cărbune, lipsa de metal, lipsa de locomotive și de material rulant, sistarea producției — se largeste mereu. Între timp, cărbunele arde, în uzine se aglomerează metalul, pe cind acolo unde e nevoie de el nu-l poți căpăta“.

Guvernul, sprijinit de socialistii-revoluționari și de menșevici, frînează pur și simplu lupta împotriva ruinei economice: A. Sandomirski semnalează printre altele că, în urma unei reclamații din partea industriașilor (!!), Palcinski, ministru adjunct al comerțului, de fapt colegul lui Tereteli și Cernov et. Co., a interzis comisiile de control create cu „de la sine putere“ (!!); acesta a fost răspunsul la ancheta Comitetului din Doneț cu privire la stocurile de metal.

Gîndiți-vă în ce balamuc ne aflăm: țara pierde, poporul se află în pragul foamei și al prăbușirii, cărbunele și

fierul lipsesc, deși ar putea fi procurate, Comitetul din Doneț întreprinde, *prin intermediul Sovietelor* de deputați ai soldaților și muncitorilor, o anchetă cu privire la stocurile de metal, cu alte cuvinte cauță fier pentru nevoile poporului, dar slugoiul industriașilor, slugoiul capitaliștilor, ministrul Palcinski, în cîrdăsie cu alde Tereteli și Cernov, interzice ancheta. Și criza continuă să se agraveze, catastrofa se apropie și mai mult.

De unde și cum să se obțină bani? Nu este oare clar că e ușor „să ceri“ 5 000 000 pentru o uzină, dar trebuie să înțelegem că pentru toate uzinele va fi nevoie de sume mult mai mari?

Nu este oare impede că, atîta timp cât nu vor fi înfăptuite măsurile pe care noi le cerem și le propagăm *de la începutul lunii aprilie*, și anume fuzionarea tuturor băncilor și formarea unei bănci unice, instituirea controlului asupra acesteia din urmă și suprimarea secretului comercial, *nu vor putea fi procurăți banii necesari?*

Goujonii și alții capitaliști, ajutați de alde Palcinski, duc „în mod conștient“ (expresia este a secției economice) la închiderea întreprinderilor. Guvernul e *de partea lor*. Tereteli și Cernov et Co. sunt simple decoruri sau simpli pioni.

Nu este oare timpul să înțelegeți totuși, domnilor, că partidul socialist-revolutionar și cel menșevic, *ca partide*, vor trebui să răspundă în fața poporului pentru catastrofa care vine?

„Pravda“ nr. 95
din 13 iulie (30 iunie) 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CUM TREBUIE PROCEDAT ?

Ziarul „Raboceaia Gazeta“ este îngrijorat de semnificația *politică* a ofensivei. Unul dintre colaboratorii lui reproșează chiar unui alt colaborator că frazele lui ambiguë se reduc, în ultimă analiză, la recunoașterea faptului că, în mod obiectiv, armata revoluționară rusă își varsă acum singele nu pentru o pace fără anexiuni, ci pentru realizarea planurilor de cotropire ale burgheziei aliate („Raboceaia Gazeta“ nr. 93, p. 2, foileton, coloana 1).

Adevărul însă este că această semnificație „obiectivă“ a ofensivei nu poate să nu îngrijoreze masele muncitorești, care în parte mai urmează încă pe menșevici. Și acest lucru se reflectă și în coloanele ziarului „Raboceaia Gazeta“. Nevoind să ajungă la o ruptură fățișă cu muncitorii, ziarul încearcă să stabilească oarecum o legătură între această „ofensivă“ și lupta proletară revoluționară pentru pace. Din nefericire însă pentru prea isteața redacție a ziarului, aici nu poate fi stabilită nici o altă legătură în afară de una *negativă*.

Și este greu să-ți imaginezi o priveliște mai jalnică și mai confuză decât aceea pe care o oferă această onorată redacție, speriată de spiritele pe care chiar ea, în cîrdăsie cu socialistii-revoluționari, le-a chemat la viață.

Pe de o parte, „Raboceaia Gazeta“ relatează că „în Occident semnificația ofensivei ruse este înțeleasă acum într-un mod cu totul greșit. Ziarele burgheze engleze și franceze văd în ea dovada unei renunțări la planurile «utopice» ale Sovietului. Rezoluțiile șoviniste sunt adoptate sub steagul mesajelor de salut adresate lui Kerenski și

armatei revoluționare care înaintează. Și în răpăitul tobelor militare cu prilejul ofensivei ruse se înțește prigoana împotriva tovarășilor de idei ai democrației ruse, care militează pentru același program de pace ca și ea“.

Extrem de prețioasă mărturisire ! Mai ales cînd vine din partea unui ziar guvernamental care pînă mai ieri considera că prezicerile noastre în ce privește urmările *inevitabile* ale ofensivei nu se datoresc decît relevi-credințe specific bolșevice. Iată însă că nu de „reaua noastră credință“ este vorba aici, ci de faptul că politica pe care și-au însușit-o liderii Sovietului își are *logica* sa și că această logică duce la întărirea *forțelor antirevoluționare* atât în afara cît și înăuntrul Rusiei.

Acesta este faptul neplăcut pe care „Raboceaia Gazeta“ ar vrea să-l mușamalizeze într-un fel. Și mijloacele propuse de redacție sănt cît se poate de simple : „Comitetul executiv central al congresului Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților, laolaltă cu Sovietul de deputați ai țăranilor trebuie să facă de urgență o declarație categorică în sensul că, pentru democrația rusă, telurile războiului rămîn aceleași ca și pînă acum“ etc. etc. Vedeti cît de energetic luptă menșevicii împotriva războiului imperialist : ei sănt gata să facă de urgență încă o declarație categorică. Parcă puține declarații din acestea, „extraurgente“, „arhicategorice“, extrem de „înflăcărate“, s-au făcut pînă acum ! Și de cîte ori vor mai trebui repetate de urgență aceste arhicategorice declarații, pentru a atenua măcar cît de cît, în cuvinte, *faptele* unui guvern pe care ziarul guvernamental „Raboceaia Gazeta“ îl sprijină fără rezerve.

Nu, domnilor, nici cu cele mai „categorice“ cuvinte, declarații și note nu veți reuși să atenuați faptele pe care voi înșivă le relatați. Acestor fapte li se pot opune doar *acțiuni*, acțiuni care *în realitate* ar însemna o ruptură cu politica de continuare a războiului *imperialist*. Guvernul Lvov-Tereșcenko-Şingarev-Kerenski-Țereteli nu poate să facă acest lucru. El poate doar să confirme, prin jurnalca și lașa sa politică față de Finlanda și de Ucraina, incapacitatea sa totală de a înfăptui „arhicategoricele“ de-

clarații cu privire la „pace fără anexiuni“ și la „dreptul“ de autodeterminare. În aceste condiții însă, toate aceste făgăduite declarații nu vor fi decât un simbol menit să zăpăcească masele. Zăpăcirea maselor cu declarații răsunătoare și nu „luptă proletară pentru pace“ — acesta este programul ziarului „Răboceaia Gazeta“, acesta este răspunsul lui real la creșterea forțelor antirevolutionare în legătură cu ofensiva.

„Pravda“ nr. 95
din 13 iulie (30 iunie) 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CUM ȘI DE CE AU FOST ÎNŞELAȚI ȚĂRANII ?

Se știe că, atunci cînd deputații țărănimii din întreaga Rusie s-au întrunit la Petrograd în cadrul Sovietului de deputați ai țărănilor din Rusia, li s-a promis țărănilor — le-au promis socialistii-revolutionari, le-a promis guvernul — că vînzările-cumpărările de pămînt vor fi interzise imediat.

La început, ministrul Pereverzev a vrut într-adevăr să respecte angajamentul luat și a dispus telegrafic interzicerea temporară a tranzacțiilor avînd drept obiect vînzări și cumpărări de pămînt. Apoi însă a intervenit aici o mînă misterioasă, și ministrul Pereverzev a revenit asupra telegramei adresate notarilor, adică a permis din nou vînzările-cumpărările de pămînt.

Țărani s-au alarmat. Dacă nu ne înselăm, ei au trimis chiar, pare-se, o delegație specială la minister.

Țărani au fost calmați ; ei au fost duși cu vorba, aşa cum duci cu vorba niște copii mici. Li s-au dat asigurări că va fi promulgată fără întîrziere o lege care va interzice vînzările-cumpărările de pămînt, că „numai” în vederea promulgării unei asemenea legi a fost „amînată” dispoziția provizorie a lui Pereverzev.

Socialiștii-revolutionari i-au calmăt pe țărani, hrănuindu-i cu promisiuni. Țărani le-au dat crezare : ei s-au liniștit și au plecat.

Au trecut cîteva săptămâni.

La 24 iunie (abia la 24 iunie) apare în ziare știrea că ministrul Cernov, lider al partidului socialist-revolutionar, a prezentat guvernului un proiect de lege (abia un proiect

de lege) cu privire la interzicerea tranzacțiilor având drept obiect vînzări și cumpărări de pămînt.

La 29 iunie ziarele au publicat știrea că la 28 iunie a avut loc „o consfătuire neoficială“ a Dumei de stat¹³⁴. La această consfătuire, după cum comunică ziarul „Reci“ (organul de presă al partidului care are majoritatea în guvernul provizoriu), d-l Rodzeanko,

„în cuvîntul său de încheiere, s-a oprit asupra problemei actelor de vînzare-cumpărare de pămînt în legătură cu noile“ (o da, foarte noi ! cît se poate de noi !) „măsuri ale guvernului. D-șa demonstrează că, dacă vor fi interzise actele de vînzare-cumpărare de pămînt, pămîntul își va pierde valoarea“ (pentru cine ? pentru moșieri, de bună seamă !! Dar tocmai lor vor țărani să le ia pămîntul !), „va fi depreciată garanția creditului, iar proprietarii de pămînt“ (foștii proprietari de pămînt, d-le Rodzeanko !) „vor fi lipsiți de orice credit. De unde — întreabă M. V. Rodzeanko — vor lua proprietarii banii necesari pentru a-și achita datorîile la bancă ? În majoritatea caselor, termenele au și fost depășite, și un astfel de proiect de lege va duce la o lichidare imediată a proprietății funciare pe bază de lege, fără licitații publice.

Pornind de la aceste considerente, M. V. Rodzeanko a propus consfătuirii să însărcineze Comitetul provizoriu să examineze această problemă, pentru a încerca să preînțimpine introducerea unei legi funeste nu pentru proprietatea funciară privată, ci pentru stat“.

Iată deci a cui este „mîna misterioasă“ ! Iată deci „mechanismul ingenios“ al guvernului de coalitie, cu ministruii săi cvassisocialiști, dezvăluit fără voie de fostul președinte al fostei Dume de stat, fostul moșier și fostul om de încredere al lui Stolîpin-Spînzurătorul, fostul oblăduitor al procurorului Malinovski — domnul Rodzeanko !

Să admitem chiar că acum, când acest domn Rodzeanko s-a trădat într-un mod atât de puțin abil, legea cu privire la interzicerea vînzărilor și cumpărările de pămînt va fi în sfîrșit promulgată. În sfîrșit !

Dar nu numai asta importă aici. Importă de asemenea ca din acest exemplu grăitor noi toți să înțelegem și să ajutăm și masele țărănești să înțeleagă *cum și de ce au fost înșelați țărani*. Căci faptul rămîne incontestabil și neîndoitelnic : țărani au fost înșelați. Guvernul *nu* a îndeplinit imediat ceea ce a promis — la Sovietul de deputați ai țăraniilor din Rusia — că va îndeplini imediat.

Cum au fost înșelați țărani? Au fost hrăniți cu promisiuni. Acesta e de altfel „mecanismul ingenios“ al tuturor guvernelor de coaliție din lume, adică al guvernelor burgheze la care participă trădători ai socialismului. În aceste guverne, foștii socialisti — indiferent dacă sînt sau nu conștienți de acest lucru — servesc în mîinile capitaliștilor ca instrument de înșelare a maselor.

De ce au putut fi înșelați țărani? Pentru că instrumentul de înșelare, socialistii-revolutionari — admitînd ipoteza cea mai favorabilă pentru ei — *nu au înțeles nici ei* mecanismul ingenios al dominației de clasă și al politicii de clasă în actuala guvernare a Rusiei. Socialistii-revolutionari s-au lăsat îmbătați cu vorbe. Dar în realitate, aşa cum a dovedit-o cît se poate de grăitor „cazul“ Rodzeanko, în realitate Rusia este guvernată de blocul celor două blocuri, de coaliția celor două coaliții.

Un bloc este acela al cadeților și moșierilor monarhiști, primul printre aceștia fiind chiar d-l Rodzeanko. Ca fapt politic, existența acestui bloc a fost confirmată în fața întregii Rusii prin aceea că la alegerile din Petrograd *toate* ziarele organizațiilor pogromiste, *toate* ziarele cu orientare mai de dreapta decît aceea a cadeților i-au sprijinit pe aceștia din urmă. Din vina socialistilor-revolutionari și a menșevicilor, acest bloc deține *majoritatea* în guvern. El a tergiversat interzicerea vînzărilor și cumpărărilor de pămînt, el îi sprijină pe moșieri, pe *capitaliștii care recurg la lock-out*.

Celălalt este blocul socialistilor-revolutionari și al menșevicilor, care a înșelat poporul cu promisiuni goale. Skobelev și Tereteli, Peșehonov și Cernov au împărțit în dreapta și-n stînga tot felul de promisiuni. Este ușor să promiți. Metoda ministrilor „socialiști“ de a hrăni cu promisiuni poporul a fost încercată în *toate* țările avansate din lume și peste tot s-a soldat cu un fiasco. Specificul Rusiei constă în aceea că, dată fiind situația revolutionară din țară, acest fiasco al partidelor socialist-revolutionar și menșevic se va produce într-o formă mai gravă și va surveni mai repede ca de obicei.

Este necesar ca fiecare muncitor și fiecare soldat să explice deslușit țăranilor, pe baza acestui exemplu deosebit de instructiv pentru ei, *cum și de ce au fost ei înșelați!*

Nu în bloc (în alianță) cu capitaliștii, ci numai în alianță cu muncitorii vor putea țăranii să-și atingă telurile.

„*Pravda*“ nr. 96
din 14 (1) iulie 1917

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CINE ESTE RĂSPUNZĂTOR ?

În ziarul guvernamental „Raboceaia Gazeta“, d-l N. Rostov reproduce câteva extrase din scrisori primite de la soldați, scrisori care vădesc că satele continuă să trăiască în bezna ignoranței. Toate scrisorile — spune autorul, care dispune, după cum afirmă el, de un teanc mare de scrisori sosite din toate colțurile țării la secția de agitație a Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților —, toate scrisorile sunt străbătute de un singur strigăt : ziare, trimiteți ziare !

Și publicistul menșevic se alarmează și exclamă speriat : „Dacă lor (țăranilor) revoluția nu li se va înfățișa limpede ca o realitate care le aduce mari foloase, ei se vor ridica împotriva revoluției“... Țăranii „trăiesc, ca și pînă acum, în bezna ignoranței“.

Cam tîrziu s-a sesizat birocratul nostru menșevic cu teancul său de scrisori. De la 6 mai, cînd menșevicii s-au băgat slugi la capitaliști, au trecut peste 7 săptămîni, și în tot acest timp puhoiul minciunilor și al calomniilor burgheze, contrarevoluționare împotriva revoluției s-a re-vîrsat nestingherit asupra satelor prin intermediul ziarelor burgheze, care au dobîndit precumpărire, prin intermediul slugilor directe și indirekte și al partizanilor guvernului capitaliștilor, sprijinit de menșevici.

Dacă menșevicii și socialistii-revoluționari n-ar fi trădat revoluția, dacă n-ar fi sprijinit pe contrarevoluționarii de cădeți, puterea ar fi fost încă de la începutul lunii mai în mâiniile Comitetului executiv, care ar fi putut introduce imediat monopolul de stat al anunțurilor particulare în

presă, căpătând astfel posibilitatea de a dispune de zeci de milioane de exemplare de ziare pentru răspîndire și difuzare gratuită la sate. Marile tipografii și stocurile de hîrtie ar fi „lucrat“ atunci, în mânile Comitetului executiv, pentru luminarea satului, și nu pentru înselarea lui prin intermediul unei duzine de ziare burgheze, contrarevoluționare, care *au acaparat de fapt poziții dominante* în presă.

Comitetul executiv ar fi putut tot atunci să dizolve Duma de stat și, economisind astfel — ca să nu mai vorbim de multe alte surse — banii poporului, să-i folosească pentru a trimite o mie, dacă nu chiar mii de agitatori la sate.

Într-o perioadă de revoluție, tergiversarea echivalează uneori cu o trădare directă a revoluției. Răspunderea pentru tergiversarea trecerii puterii în mânile muncitorilor, soldaților și țăranilor, pentru tergiversarea măsurilor revoluționare de luminare a satului care trăiește în beznă cade în întregime pe umerii socialiștilor-revoluționari și ai menșevicilor. *Ei* au trădat revoluția în această privință. *Ei* au făcut ca, în lupta împotriva presei și agitației burgheze contrarevoluționare, muncitorii și soldații să fie nevoiți să se limiteze acum la mijloace „meșteșugărești“, pe căă vreme ar fi putut și ar fi trebuit să dispună în acest scop de mijloace de stat.

„Pravda“ nr. 96
din 14 (1) iulie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

PE CE AU PUTUT CONTA CADEȚII PLECÎND DIN GUVERN? ¹³⁵

Această întrebare se impune de la sine. Pentru a putea reacționa just la cutare sau cutare evenimente, adoptînd o tactică corespunzătoare, trebuie să le înțelegi în mod just. Cum trebuie înțeleasă oare plecarea cadeților?

Supărare? Divergență principală în problema Ucrainei? — Desigur că nu. Ar fi ridicol acela care i-ar suspecta pe cadeți de principialitate sau ar bănuia burghezia că este în stare să acționeze sub impulsul unei supărări.

Nu. Plecarea cadeților poate fi înțeleasă numai ca rezultat al unui calcul. În ce constă acest calcul?

În aceea că pentru a guverna o țară care a săvîrșit o mare revoluție și care nu-și poate redobîndi liniștea, și aceasta în timpul unui război imperialist de proporții mondiale, este nevoie de inițiativa extrem de îndrăzneață, istoricește mare, plină de elan și de entuziasm fără margini a clasei cu adevărat revoluționare. Și atunci una din două: ori reprimi prin violență această clasă — lucru pe care cadeții îl propovăduiesc de multă vreme, încă de la 6 mai —, ori te încrezi în conducerea ei. Ori în alianță cu capitalul imperialist — și atunci trebuie să te declari pentru ofensivă, trebuie să fii o slugă docilă a capitalului, trebuie să te lași subjugat de el, trebuie să renunți la utopia desființării proprietății funciare fără despăgubiri (vezi în darea de seamă apărută în „Birjevka“ declarațiile lui Lvov împotriva programului lui Cernov) —, ori împotriva capitalului imperialist, și atunci trebuie să propui imediat condiții precise de pace tuturor popoarelor, căci toate popoarele sunt istovite de război, trebuie să ai curajul și să

știi să ridici steagul revoluției proletare mondiale împotriva capitalului — și aceasta nu în vorbe, ci în fapte —, să împingi energetic înainte revoluția înăuntrul Rusiei însăși.

Cadeții sunt oameni practici, oameni de afaceri atât în chestiunile comerciale și financiare, în apărarea intereselor capitalului, cât și în politică. Cadeții au apreciat just că situația este *objectiv revoluționară*. Ei nu sunt contra reformelor și le convine să împartă puterea cu reformiști ca Tereteli și Cernov. Dar reformele nu ajută la nimic. *Nu există o cale a reformelor care să ne poată scoate din criză* — din război și din ruină.

Iar din punctul de vedere al clasei lor, din punctul de vedere al clasei exploataitorilor imperialiști, calculul cadeților este just: plecînd, își zic ei, le dăm un ultimatum. Noi știm că în momentul de față Tereteli și Cernov & Co. nu au încredere în clasa cu adevărat revoluționară și nu vor să ducă o politică cu adevărat revoluționară. Plecarea noastră îi va speria. Fără noi, își zic cadeții, înseamnă fără „ajutorul” capitalului mondial anglo-american, înseamnă a îndrepta revoluția și împotriva acestui capital. Alde Tereteli și Cernov nu se vor încumeta să pornească pe o astfel de cale! Vor ceda, își zic cadeții!

Iar dacă nu, revoluția împotriva capitalului, chiar dacă va începe, nu va reuși, și noi vom reveni la putere.

Acesta e calculul cadeților. Repetăm: din punctul de vedere al clasei exploataitorilor, calculul este just.

Dacă Tereteli și Cernov & Co. s-ar situa pe punctul de vedere al clasei exploatație — și nu pe cel al micii burghezii șovăielnice —, ei ar răspunde la calculul just al cadeților printr-o justă aderare la politica proletariatu-lui revoluționar.

Scris la 3 (16) iulie 1917

Se tipărește după manuscris

*Publicat la 28 (15) iulie 1917,
în ziarul „Proletarskoe Delo” nr. 2*

TOATĂ PUTEREA ÎN MÎNA SOVIETELOR !

„Alungă soarele pe ușă, și va intra pe fereastră...“ Este un adevăr elementar, pe care partidele guvernante, socialistii-revolutionari și menșevicii, trebuie „să-l verifice“, după cît se pare, încă și încă o dată prin propria lor experiență. Dacă se pretind „democrați-revolutionari“, dacă se situează pe pozițiile democraților-revolutionari, ei trebuie să tragă concluziile obligatorii pentru orice democrat-revolutionar.

Democrație înseamnă dominația majorității. Atîta timp cît voința majorității nu era încă clar exprimată, atîta timp cît se mai putea spune, fie și numai cu o umbră de verosimilitate, că ea nu este clar exprimată, poporului i-a fost impus un guvern de burghezi contrarevolutionari sub firma de guvern „democratic“. Dar acest provizorat nu putea fi de lungă durată. În cele cîteva luni care s-au scurs de la 27 februarie, voința majorității muncitorilor și țăranilor, a majorității covîrșitoare a populației țării s-a exprimat nu numai într-o formă generală. Această voință și-a găsit expresia în organizații de masă, și anume în Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor.

Cum te poți opune deci trecerii întregii puteri de stat în mâinile acestor Soviete? Asta nu înseamnă altceva decît renunțare la democrație! Asta înseamnă nici mai mult, nici mai puțin decît a impune poporului un guvern care, pe calea democratică, adică prin alegeri cu adevărat libere, cu adevărat populare, nu ar putea *de bună seamă* nici să ia ființă, nici să se mențină.

Faptul este evident, oricăr de straniu ar părea el la prima vedere : tocmai acest adevăr arhielementar, arhievident și arhipalabil *l-au uitat* socialiștii-revolutionari și menșevicii ! Falsitatea situației lor este atât de flagrantă și i-a încurcat și zăpăcit pe ei în aşa măsură, încât nu mai sunt în stare „să regăsească“ acest adevăr pe care l-au pierdut. După alegerile de la Petrograd și Moscova, după convocarea Sovietului Central al țărănilor din Rusia, după congresul Sovietelor, în întreaga Rusie clasele și partidele și-au precizat pozițiile atât de clar, atât de lămurit și de categoric, încât numai niște oameni care și-au pierdut mintile sau care au nimerit într-o situație voit încurcată să-putea însela în această privință.

A tolera pe miniștrii cadeți, a tolera guvernul cadet sau politica cadeților înseamnă a sfida democrația și democratismul. Acesta este izvorul crizelor politice de după 27 februarie, izvorul instabilității și al oscilațiilor sistemului nostru de guvernare. La fiecare pas, zi de zi și chiar ceas de ceas, în numele unor instituții de stat și congrese de mare autoritate se face apel la revoluționarismul poporului și la democratismul lui, dar în același timp atât politica generală a guvernului cît și, în special, politica lui externă și mai ales politica lui economică reprezintă o renunțare la revoluționarism și o încălcare a democratismului.

Așa nu poate să mai meargă.

Şubrezenia acestei situații nu poate să nu se manifeste când cu un prilej, când cu altul. A te încăpățâna să negi acest lucru nu este o politică prea inteligentă. Mai trase, mai împinse, lucrurile evoluează totuși în aşa fel încât trecerea puterii în mâinile Sovietelor, de mult preconizată de partidul nostru, va fi în cele din urmă înfăptuită.

UNDE ESTE PUTEREA DE STAT ȘI UNDE ESTE CONTRAREVOLUȚIA ?

La această întrebare se dă de obicei un răspuns foarte simplu : nu există nici o contrarevoluție, sau nu știm unde este. Cât privește însă puterea de stat, știm foarte bine că ea se află în mânile guvernului provizoriu, controlat de Comitetul Executiv Central (C.E.C.) al Congresului general al Sovietelor de deputați ai soldaților și muncitorilor din Rusia¹³⁶. Așa sună răspunsul obișnuit.

Asemenea majorității crizelor de orice fel, care dărâmă tot ce este conventional și spulberă toate iluziile, criza politică de ieri¹³⁷ ne-a lăsat moștenire ruinele acelor iluzii care își găsesc expresia în sus-menționatele răspunsuri obișnuite la problemele fundamentale ale oricărei revoluții.

Există pe aici un fost membru al Dumei a II-a de stat, unul Aleksinski, pe care *socialiștii-revolutionari* și *menșevicii*, partidele guvernante din Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor *au refuzat* să-l admită în serviciul Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai soldaților și muncitorilor *atâta timp cît el nu se va fi reabilitat*, adică atâta timp cît nu-și va fi dovedit nevinovăția¹³⁸.

Se pune întrebarea : de ce Comitetul executiv a refuzat în mod public și formal să-i acorde încredere lui Aleksinski și i-a cerut să se reabiliteze, adică l-a considerat lipsit de onoare ?

Pentru că Aleksinski a devenit atât de faimos prin calomniile sale, încît la Paris ziariștii din cele mai diferite partide l-au declarat calomniator. Aleksinski nici nu s-a gîndit să se reabiliteze în fața Comitetului executiv ; el a

preferat să se acueze la ziarul „Edinstvo“ al lui Plehanov, semnând la început cu inițiale, iar apoi — după ce a mai prins curaj — și cu numele întreg.

Ieri 4 iulie, cîțiva bolșevici au fost preveniți de niște cunoșcuți de-ai lor că Aleksinski a furnizat Comitetului ziariștilor din Petrograd o nouă informație calomnioasă. Majoritatea celor preveniți nu au acordat absolut nici o atenție acestui avertisment, nutrind un profund dispreț față de Aleksinski și față de „activitatea“ lui. Dar unul dintre acești bolșevici, și anume Djugașvili (Stalin), membru al Comitetului Executiv Central, care ca social-democrat gruzin îl cunoștea de mult pe tov. Ciheidze, a vorbit cu el în ședința C.E.C. despre această nouă campanie de calomnii mîrșave din partea lui Aleksinski.

Era noaptea tîrziu, dar Ciheidze a declarat că C.E.C. nu va privi cu indiferență cum niște oameni care se tem de justiție și de o anchetă din partea C.E.C. răspîndesc calomnii. În numele său, ca președinte al C.E.C., și în numele lui Tereteli, ca membru al guvernului provizoriu, Ciheidze a recomandat imediat *telefonic* tuturor redacțiilor să nu publice calomniile lui Aleksinski. Ciheidze i-a comunicat lui Stalin că majoritatea ziarelor s-au declarat dispuse să-i îndeplinească rugămintea și că numai „Edinstvo“ și „Reci“ „s-au eschivat“ un timp să dea răspuns (nu știm ce a făcut „Edinstvo“, dar „Reci“ nu a publicat materialul calomnios). Ca urmare, acest material a apărut doar în coloanele imundei foi „Jivoe Slovo“¹³⁹ nr. 51 (404), complet necunoscută majoritatii publicului cititor, al cărei redactor-editor semnează A. M. Umanski.

Acum calomniatorii vor răspunde în fața justiției. Sub acest aspect, chestiunea e simplă și necomplicată.

Absurditatea calomniei este evidentă: un oarecare Ermolenko, praporgic din Regimentul 16 infanterie din Siberia, a fost „strecurat“ (?) „la 25 aprilie în spatele frontului nostru, în sectorul armatei a 6-a, pentru a desfășura agitație în favoarea încheierii cît mai grabnice a unei păci separate cu Germania“. Este vorba, probabil, de un individ fugit din captivitate, în privința căruia „documentul“ publicat de „Jivoe Slovo“ adaugă: „Ermolenko

a primit această însărcinare la insistențele camarazilor săi” !!

Chiar și numai din acest fapt se poate deduce cătă încredere merită un individ care e atât de lipsit de onoare încât a putut să accepte o asemenea „însărcinare“ !... Martorul este un om lipsit de onoare. Acest fapt rămâne bine stabilit.

Și ce a declarat acest martor ?

El a declarat următoarele : „Ofițerii Schiditzki și Lübers de la marele stat-major german i-au spus că o agitație asemănătoare este desfășurată în Rusia de A. Skoropis-Ioltuhovski, agent al marelui stat-major german și președintele secției ucrainene a «Uniunii pentru eliberarea Ucrainei»¹⁴⁰, și de Lenin. Lenin este însărcinat să depună toate eforturile pentru a submina încrederea poporului rus în guvernul provizoriu“.

Așadar, pentru a-l determina pe Ermolenko să săvîrșească fapta sa infamantă, acești ofițeri germani i-au spus fără pic de rușine minciuni despre Lenin, care, după cum știe toată lumea și după cum a declarat oficial *întregul partid bolșevic, a respins* întotdeauna și în modul cel mai categoric și irevocabil ideea unei păci separate cu Germania !! Minciuna ofițerilor germani este atât de sfrunțată, atât de grosolană și de stupidă, încât nici un om cu știință de carte nu se va îndoia cătă de puțin că este o minciună. Iar un cunoșător în politică se va îndoia cu atât mai puțin de faptul că a-l pune pe Lenin alături de un oarecare Ioltuhovski (?) și de „Uniunea pentru eliberarea Ucrainei“ este o absurditate deosebit de flagrantă, căci tocmai în timpul războiului atât Lenin cât și toți internaționaliștii, au declarat în repetate rânduri *în mod public* că *nu au nimic comun* cu această suspectă „Uniune“ social-patriotică !

Minciuna crasă a lui Ermolenko, care e cumpărat de germani, sau a ofițerilor germani nu ar merita nici umbră de atenție dacă „documentul“ nu ar fi adăugat niște „informații primite în ultimul moment“ — nu se știe cine le-a primit, cum, de la cine, când — potrivit cărora „banii pentru agitație“ „se primesc“ (cine primește ? „documentul“ se teme să spună direct că înviniuiește sau suspectează

pe Lenin !! documentul nu spune *cine* „primește“ !) „prin“ „oameni de încredere“ : prin „bolșevicii“ Fürstenberg (Ganețki) și Kozlovski. Se pretinde că ar exista și dovezi cu privire la transferul banilor prin intermediul unor bănci, iar „cenzura militară ar fi stabilit existența unui schimb permanent (!) de telegramme cu caracter politic și financiar între agenții germani și liderii bolșevici“ !!

Iarăși o minciună atât de prost tlicuită, încât absurditatea ei sare în ochi. Dacă ar fi aici măcar un singur cuvînt adevărat, atunci cum se explică faptul 1) că Ganețki a obținut *recent de tot* dreptul de liberă intrare în Rusia și de liberă ieșire din ea ? 2) că nici Ganețki, nici Kozlovski *nu* au fost arestați *înainte* ca știrea cu privire la fapta lor penală să fi apărut în ziare ? Este oare de crezut că marele stat-major, dacă ar fi avut *într-*adăvar informații cât de cât demne de crezare cu privire la un transfer de bani, la telegramme etc., ar fi îngăduit răspîndirea de zvonuri în legătură cu aceasta prin intermediul lui Aleksinski și al presei pogromiste, fără a-i aresta pe Ganețki și pe Kozlovski ? Nu este oare clar că avem de-a face aici cu soornirile încornorate ale unor bîrfitori de meserie de cea mai ordinată speță, și nimic altceva ?

Adăugăm că nici Ganețki și nici Kozlovski nu sînt bolșevici, ci membri ai partidului social-democrat polonez, că pe Ganețki, membru al C.C. al acestui partid, îl cunoaștem de la Congresul de la Londra (1903)¹⁴¹, pe care delegații polonezi l-au părăsit etc. *Nici o sumă* de bani *nu* au primit bolșevicii nici de la Ganețki și nici de la Kozlovski. Toate acestea nu sînt decît minciuni sfruntate.

Ce semnificație politică au aceste minciuni ? Ele arată, în primul rînd, că adversarii politici ai bolșevicilor nu se pot dispensa de minciună și de calomnie. Atât de ordinari și de josnici sînt acești adversari.

Ele ne oferă, în al doilea rînd, un răspuns la întrebarea pusă în titlul articolului.

Raportul cu privire la aceste „documente“ i-a fost înaintat lui Kerenski încă la 16 mai. Kerenski este membru al guvernului provizoriu și totodată membru al Sovietului, adică al ambelor „organe ale puterii“. De la 16 mai pînă la 5 iulie a trecut o groază de timp. Puterea

de stat, dacă ar fi fost o putere reală, ar fi putut și ar fi trebuit să cerceteze ea *însăși* „documentele”, să audieze martorii, să aresteze pe cei suspectați. Puterea de stat, *ambele* „organe ale puterii”, adică atât guvernul provizoriu, cât și C.E.C., ar fi putut și ar fi trebuit să facă acest lucru.

Ambele organe ale puterii nu întreprind nici o acțiune. Marele stat-major însă se dovedește a avea anumite relații cu Aleksinski, care n-a fost admis în serviciul Comitetului executiv al Sovietului din motivul că este un calomniator ! Și nu știm cum se face că tocmai în momentul cînd cadeții se retrag din guvern, marele stat-major îngăduie, din întîmplare probabil, ca documentele sale oficiale să fie date lui Aleksinski spre publicare !

Puterea de stat nu întreprinde nici o acțiune. Nici Kerenski, nici guvernul provizoriu și nici Comitetul executiv al Sovietului nu se gîndesc cîtuși de puțin să-i aresteze, ca suspecti, pe Lenin, Ganețki și Kozlovski. În cursul nopții de ieri 4 iulie, Ciheidze și Tereteli roagă ziarele să nu publice această calomnie evidentă. Dar în aceeași noapte, ceva mai tîrziu, Polovțev trimite iuncheri și cazaci să devasteze sediul „Pravdei”, să împiedice tipărirea ziarului, să aresteze pe editori, să ridice registrele (sub pretextul de a verifica dacă nu conțin înregistrări de sume suspecte) și în același timp în imunda foaie „Jivoe Slovo” se publică o calomnie mîrșavă, menită să atîțe spiritele, să-i ponegrească pe bolșevici, să creeze o stare de spirit pogromistă, să ofere o scuză plauzibilă pentru devastarea sediului „Pravdei”, ordonată de Polovțev și executată de iuncheri și de cazaci.

Cine nu încide în mod voit ochii *ca să nu vadă adevarul*, acela nu poate să rămînă victimă unei erori. Atunci cînd *trebuie* să acționeze, ambele organe ale puterii nu fac *nimic* — C.E.C. pentru că are „încredere” în cadeți și se teme să nu-i supere, iar cadeții nu acționează ca organ al puterii pentru că preferă să acționeze *din culise*.

Contrarevoluția în culise —, iat-o ca în palmă : cadeții, anumite cercuri ale marelui stat-major („vîrfurile armatei”, după cum se spune în rezoluția partidului nostru) și presa dubioasă, semipogromistă. Iată cine *nu* rămîne inactiv,

iată cine „lucrează“ solidar laolaltă ; iată cercurile care alimentează atmosfera de pogrom și încercările de pogromuri, care ordonă să se tragă în manifestanți etc. etc.

Cine nu închide în mod voit ochii ca să nu vadă adversarul, acela nu poate să rămînă victimă unei erori.

Nu avem și nu vom avea o putere de stat reală atât timp cât trecerea puterii în mîinile Sovietelor nu va pune baza creării unei puteri de stat reale. Contrarevoluția profită de inexistența unei asemenea puteri, unindu-i pe cadeți cu anumite cadre de comandă superioare ale armatei și cu presa pogromistă. Este o realitate tristă, dar aceasta este realitatea.

Muncitori și soldați ! Voi trebuie să dați dovadă de fermitate, vigilență și tărie de caracter !

Scris la 5 (18) iulie 1917

*Publicat la 19 (6) iulie 1917,
în ziarul „Listok «Pravdi»“*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CALOMNIILE MÎRŞAVE RĂSPÎNDITE DE PRESA POGROMISTĂ ŞI DE ALEKSINSKI

Ziarul „Jivoe Slovo“, care este o foaie vădit pogromistă, a publicat azi o calomnie josnică, murdară, la adresa lui Lenin *.

Ziarul „Pravda“ nu poate să apară, deoarece în noaptea de 4 spre 5 iulie sediul lui a fost devastat de iuncheri ; de aceea dezmințirea amănunțită a acestei murdare calomnii va fi publicată mai tîrziu.

Deocamdată declarăm că informația apărută în ziarul „Jivoe Slovo“ este o calomnie, că în noaptea de 4 spre 5 iulie Ciheidze a chemat la telefon *toate ziarele mari*, rugîndu-le să nu publice calomnioasele articole pogromiste. Ziarele mari au satisfăcut rugămintea lui Ciheidze, astfel încît la 5 iulie, cu excepția imundei foi „Jivoe Slovo“, nici un ziar *n-a publicat această mîrșavă calomnie*.

Cît despre Aleksinski, el este atît de cunoscut ca bîrfitor de meserie, încît *n-a fost admis* în serviciul Comitetului executiv al Sovietului *atîta timp cît* nu se va fi reabilitat, adică *atîta timp cît nu-și va fi dovedit nevinovăția*.

Cetăteni ! Nu dați crezare calomniilor murdare răspîndite de Aleksinski și de „Jivoe Slovo“.

Caracterul calomnios al informației apărute în „Jivoe Slovo“ reiese clar fie și numai din următorul fapt : „Jivoe Slovo“ scrie că *la 16 mai* statul-major i-a înaintat lui Ke-

* Această calomnie a fost retipărită fără semnatură pe foi separate, care au fost afișate în oraș.

renski o adresă (cu nr. 3 719) conținând acuzații împotriva lui Lenin¹⁴². Este clar că Kerenski ar fi fost obligat să-l aresteze imediat pe Lenin și să instituie o *anchetă guvernamentală*, dacă ar fi fost cît de cît convins de seriozitatea învinuirilor sau a suspiciunilor.

Scris la 5 (18) iulie 1917

*Publicat la 19 (6) iulie 1917,
în ziarul „Listok «Pravdi»”*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar, confruntat
cu textul exemplarului dactilografiat*

BÎRFELI ŞI FAPTE

Cu hîrdaie de injurii și de bîrfeli sînt împroșcați bolșevicii în legătură cu demonstrația de la 3 și 4 iulie.

Unii merg pînă acolo încît să-i acuze pe bolșevici că „au încercat să pună stăpînire pe oraș“, că au vrut „să violeze“ voința Sovietelor, că „au atentat la puterea Sovietelor“ etc. etc.

Faptele însă arată că bolșevicii, deși masele erau înarimate, *nu* au pus stăpînire (deși puteau s-o facă) și *nu* au încercat să pună stăpînire nu numai pe vreo parte sau alta a orașului, dar nici măcar pe o singură clădire, pe o singură instituție.

Faptele arată că singurul *caz politic* de folosire a violenței *față de o instituție* a avut loc în noaptea de 5 iulie, cînd, din ordinul lui Polovțev, *fără stirea Sovietului și peste capul lui*, sediul „Pravdei“ a fost devastat de iuncheri și de cazaci.

Iată ce arată faptele.

Iată o adevărată moștră de folosire premeditată, criminală a violenței față de o întreagă instituție, iată un adevărat „atentat“ și o adevărată „violare“, nu în vorbe, ci în fapte. Dacă acest atentat ar fi fost săvîrșit pe bază legală, guvernul provizoriu sau Sovietul ar fi aprobat o asemenea măsură, *dar nici unul dintre organele puterii nu a făcut acest lucru*. Devastatorii „Pravdei“ *nu au găsit sprijin* nici în Soviet, nici în guvernul provizoriu.

Cînd soldații au hotărît să treacă la acțiune, bolșevicii i-au îndemnat să demonstreze *în mod pașnic și organizat*.

Iuncherii însă, cazacii și Polovțev nu au fost îndemnați nici de guvernul provizoriu și nici de Soviet să acționeze în mod pașnic și organizat, să acționeze în cadrul legii.

Dar, ni se spune, s-au tras focuri.

Da, s-au tras. Dar cine a tras? Cine îndrăznește să arunce cuiva, fără anchetă prealabilă, acuzația că a tras?

Să auzim ce spune în această privință *un martor din mediul burghez*.

Acest martor este ziarul „Birjevîie Vedomosti”, ediția de seară din 4 iulie; credem că pe acest martor nimeni nu-l poate bănuia de părtinire față de bolșevici! Iată ce spune el:

„La ora 2 fix, la colțul dintre Sadovaia și Nevski, în timp ce demonstranții înarmați treceau pe stradă, iar publicul, care se adunase în număr mare, privea liniștit scurgerea puhoiului de oameni, *dinspre partea dreaptă a străzii Sadovaia s-a auzit pocnetul asurzitor al unui foc de armă, după care au urmat o serie de salve*“.

Așadar, pînă și un martor de la un ziar burghez este nevoie să recunoască adevărul, și anume că *mai întîi s-a tras dinspre partea dreaptă a străzii Sadovaia !! Nu este aceasta o dovedă clară că s-a tras în demonstranți?*

Este oare greu de înțeles că, dacă demonstranții ar fi căutat sau ar fi vrut să acționeze prin violență, *ei ar fi trimis forțe spre o anumită instituție* (așa cum Polovțev a trimis iuncheri și cazaci împotriva „Pravdei“)? Dimpotrivă, din moment ce sunt marinari uciși, iar martori de la un ziar burghez spun că mai întîi s-a tras „*dinspre partea dreaptă a străzii Sadovaia*“, „*în timp ce demonstranții înarmați treceau pe stradă*“, nu este oare aceasta o dovedă concluzivă că *tocmai sutele negre, tocmai dușmanii democrației, tocmai cercurile apropiate de cadeți au vrut și au căutat cu tot dinadinsul să se ajungă la folosirea violenței?*

*Scris la 5 (18) iulie 1917
Publicat la 19 (6) iulie 1917,
în ziarul „Listok «Pravdi»“*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

APROAPE DE MIEZUL CHESTIUNII

În ședința Comitetului Executiv Central din seara zilei de 4 iulie, cetățeanul Ceaikovski a rostit o cuvântare în care s-a apropiat foarte mult de miezul chestiunii.

El s-a declarat împotriva luării puterii de către Soviet și a adus, printre altele, următorul argument, s-ar putea spune, „hotărîtor“: noi trebuie să ducem război și războiul cere bani, dar englezii și americanii nu vor da bani dacă puterea va fi în mânile „socialiștilor“, ei vor da numai dacă cadeții vor participa la guvern.

Vorbind astfel, el s-a apropiat de miezul chestiunii.

Nu poți participa la războiul imperialist fără „a participa“ la acțiunea capitalistă de înrobire a poporului prin împrumuturi obținute de la domnii capitaliști.

Pentru a te ridica cu adevărat împotriva războiului imperialist, trebuie să rupi *toate* firele care te leagă și te încătușează de capital și să dai fără teamă în mânile muncitorilor și țăranilor controlul asupra băncilor, controlul asupra producției, reglementarea ei.

Sîntem și noi de părere că englezii și americanii nu ne vor da bani altfel decît cu garanția cadeților. Și atunci una din două: ori să fiți în slujba cadeților, în slujba capitalului, să faceți mereu alte împrumuturi imperialiste (și să nu vă pretindeți democrație „revoluționară“, să vă împăcați cu calificativul de democrație *imperialistă*, pe

care îl meritați pe bună dreptate), ori s-o rupeți cu cădeții, s-o rupeți cu capitaliștii, s-o rupeți cu imperialismul, să deveniți și în problemele războiului adevărați revoluționari.

Ceaikovski s-a apropiat de miezul chestiunii.

Scris la 5 (18) iulie 1917

*Publicat la 19 (6) iulie 1917,
în ziarul „Listok «Pravdi»”*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

O NOUĂ AFACERE DREYFUS ?

Nu cumva vor anumite „căpetenii“ ale marelui nostru stat-major să încceneze o nouă afacere Dreyfus ?¹⁴³

Aceasta este ideea pe care și-o sugerează calomnia monstruoasă, revoltător de insolentă publicată în „Jivoe Slovo“ și amănunțită de noi în altă parte.

Statul-major francez și-a cîștigat prin afacerea Dreyfus o tristă și rușinoasă faimă în lumea întreagă, recurgînd la mijloace inadmisibile, necinstitite și de-a dreptul criminale (mîrșave) pentru a-l acuza pe Dreyfus.

„În afacerea“ împotriva bolșevicilor, marele nostru stat-major s-a manifestat, pare-se, pentru prima oară în mod public și în acest scop s-a adresat... — oricît ar părea de straniu, semnificativ și de necrezut — imundei foi pogromiste „Jivoe Slovo“, care a publicat informația vădită calomnioasă că Lenin ar fi spion. Această informație începe cu următoarele cuvinte :

„Anexat la adresa nr. 3 719 din 16 mai 1917, șeful statului-major al comandanțului suprem a înaintat ministrului de război un proces-verbal de interogatoriu“ (este vorba de interogatoriul luat lui Ermolenko).

Este oare de conceput ca, în cadrul unei procedări cît de cît juste, procesele-verbale de interogatoriu care aparțin statului-major să fie publicate în presa pogromistă *înainte* de instituirea unei anchete sau *înainte* de arestarea celor bănuîți ?

Statul-major are în atribuția sa serviciul secret. Acest lucru este incontestabil. Dar ce fel de serviciu secret este acesta, cînd un document trimis la 16 mai, și de multă vreme primit de Kerenski, este pus în circulație nu de Kerenski, ci de o fițuică pogromistă ??

Prin ce se deosebește asta, în fond, de metodele folosite în afacerea Dreyfus ?

Scris la 5 (18) iulie 1917

*Publicat la 19 (6) iulie 1917,
în ziarul „Listok «Pravdi»”*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

**CHEMAREA COMISIEI EXECUTIVE
A COMITETULUI DIN PETERSBURG
AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA**

În conformitate cu hotărîrea C.C. al P.M.S.D.R., publicată ieri (și semnată și de Comitetul din Petersburg), Comisia executivă a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R.¹⁴⁴ cheamă pe muncitori să reia lucrul începând de mâine, adică din dimineața zilei de 7 iulie.

La această hotărîre aderă consfătuirea reprezentanților colectivelor de muncă din întreprinderile raionului Vîborg.

*Comisia executivă
a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R.*

Scris la 6 (19) iulie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1928,
în „Culegeri din Lenin”, vol. VII*

Se tipărește după manuscris

DREYFUSIADA

Vechiul se îmbină cu noul ; aşa a fost întotdeauna în materie de metode de exploatare și represiune sub țarism, aşa este și în Rusia republicană. Prigoana politică împotriva bolșevicilor, ca partid al proletariatului revoluționar internațional, este condimentată de burghezia contrarevoluționară cu calomnii dintre cele mai mîrșave și cu „o campanie“ de presă întru totul similară cu campania ziarelor clericale și monarhistice franceze în afacerea Dreyfus.

Cu orice preț trebuie obținut ca Dreyfus să fie pus sub acuzare pentru spionaj ! — aceasta a fost parola atunci. Cu orice preț trebuie obținut ca cineva dintre bolșevici să fie pus sub acuzare pentru spionaj ! — aceasta este parola acum. Calomnii dintre cele mai mîrșave, falsificări, minciuni sfrunțate și procedee rafinate de îmbrobodire a cititorului — toate aceste metode presa galbenă și în general presa burgheză le folosesc cu un zel neobișnuit. În ansamblu rezultă un cor de urlete sălbaticе, turbate, în care nu poți desluși uneori nu numai nici un argument, dar nici măcar sunete articulate.

Iată cîteva dintre metodele dreyfusiadei noastre republicane contemporane. Mai întîi au fost „puse în circulație“ trei „argumente“ principale : Ermolenko, aşa-zisele 20 000 000 de la Kozlovski, implicarea lui Parvus.

A doua zi, principalul ziar pogromist, „Jivoe Slovo“, publică două „rectificări“, admîșind că „conducătorul“ bolșevicilor nu este un om corrupt, ci un fanatic, și înlocuind cele 20 000 000 cu 20 000. Un alt ziar se grăbește

să declare că depozițiile lui Ermolenko au o importanță secundară.

În „Listok Pravdi“¹⁴⁵ din 6 iulie, noi am demonstrat absurditatea totală a depozițiilor lui Ermolenko *. Este clar că invocarea unor asemenea probe a devenit acum ceva jenant.

În același „Listok“ este publicată o scrisoare din partea lui Kozlovski, în care acesta dezmine calomnia. După publicarea dezmințirii, cele 20 000 000 au fost reduse la 20 000, — adică iarăși o cifră „rotunjită“, și nu una exactă !

Implicitu-l pe Parvus, ei se străduiesc din răspunderi să stabilească existența unei legături între el și bolșevici. În realitate, însă, bolșevicii au fost aceia care, încă în ziarul „Sozial-Demokrat“ ce apărea la Geneva, l-au numit pe Parvus renegat **, l-au combătut fără cruce ca pe un Plehanov german și au înlăturat pentru totdeauna posibilitatea oricărei apropiere de asemenea social-șoviniști. Bolșevicii au fost aceia care, la o ședință solemnă ce a avut loc la Stockholm cu participarea socialistilor de stînga suedezi¹⁴⁶, au refuzat categoric să stea de vorbă cu Parvus, ba mai mult chiar, au refuzat să-l admită la ședință într-o calitate oarecare, fie și ca invitat.

Ganețki a desfășurat o activitate comercială ca funcționar al firmei la care participa Parvus. Corespondența comercială și financiară trecea, desigur, prin mânile cenzurii și era în întregime accesibilă controlului ei. Se fac încercări de a stabili existența unei legături între aceste afaceri comerciale și politică, deși nu se aduce absolut nici o dovedă în acest sens !!

Se ajunge la situația ridicolă că „Pravdei“ i se reproșează că telegramele ei către ziarele socialiste din Suedia și din toate celelalte țări (telegramme care bineînțeles că au trecut și ele prin mânile cenzurii și îi sunt pe deplin cunoscute) sunt reproduse de ziarele germane, uneori cu de-

* Vezi volumul de față, p. 439—446. — Nota red.

** Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 83—84. — Nota red.

naturări ! Ca și cum această retipărire sau aceste denaturări făcute cu rea-credință ar putea fi imputate „Pravdei“ !

O adevărată dreyfusiadă, o campanie de minciuni și calomnii, alimentată de o sălbatică ură politică... Dar cît de murdare trebuie să fie izvoarele din care se inspiră cei ce substituie luptei de idei răspândirea de calomnii !

Scris la 6—7 (19—20) iulie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1925,
în „Culegeri din Lenin“, vol. IV*

Se tipărește după manuscris

PENTRU DEZMINȚIREA UNOR ZVONURI PROVOCATOARE

În „Listok «Pravdî»“ din 6 iulie a apărut o dezmințire amănunțită a mîrșavei calomnii pe care ziarele pogromiste o răspîndesc la adresa lui Lenin și a altora *. O dezmințire similară, dar într-o formă mai concisă, a fost publicată în foaie volantă, în numele C.C. al partidului nostru.

În completare, trebuie să mai răspundem celor care ne întreabă dacă sunt adevărate zvonurile despre arestarea lui Lenin, Kamenev, Zinoviev și a altora. Nu, aceste zvonuri nu sunt adevărate. Toți bolșevicii numiți aici, împotriva căroră presa bulevardieră duce o furibundă campanie de atîțare, sunt membri ai Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia. Rugăm încă și încă o dată pe toți cetățenii cinstiți să nu dea crezare acestor calomnii murdare și zvonuri provocatoare.

Scris la 7 (20) iulie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1928,
în „Culegeri din Lenin“, vol. VII*

Se tipărește după manuscris

* Vézi volumul de față, p. 439—446. — Nota red.

TREI CRIZE¹⁴⁷

Cu cât mai înverşunate sînt în aceste zile calomniile și minciunile îndreptate împotriva bolșevicilor, cu atît este mai necesar ca noi, dezmințind minciunile și calomniile, să examinăm calm conexiunea istorică a evenimentelor și semnificația politică, *a d i c ă d e c l a s ă*, a cursului actual al revoluției.

Pentru a dezminți minciunile și calomniile n-avem decît să ne referim aici încă o dată la „Listok «Pravdî»“ din 6 iulie și să atragem atenția cititorilor îndeosebi asupra articolului publicat mai jos, care dovedește pe bază de documente că la 2 iulie bolșevicii au desfășurat o agitație *împotriva* demonstrației (după cum recunoaște ziarul partidului socialistilor-revoluționari), că la 3 iulie surescitarea maselor a depășit orice limită și demonstrația a început împotriva sfaturilor noastre, că la 4 iulie noi am scos o foaie volantă (reprodusă de același ziar al socialistilor-revoluționari, „Delo Naroda“) în care îndemnam masele să demonstreze în mod *pănic și organizat*, că în noaptea de 4 spre 5 iulie am hotărît încetarea demonstrației¹⁴⁸. Calomniați, calomniatorilor ! Nu veți reuși niciodată să infirmați aceste fapte și importanța lor hotărîtoare în întreaga lor conexiune !

Să trecem la problema conexiunii istorice a evenimentelor. Cînd încă la începutul lunii aprilie ne-am pronunțat împotriva sprijinirii guvernului provizoriu, am fost atacați și de socialistii-revoluționari, și de menșevici. Dar ce a dovedit viața ?

Ce au dovedit cele trei crize politice : criza de la 20 și 21 aprilie, cea de la 10 și 18 iunie și cea de la 3 și 4 iulie ?

Ele au dovedit, în primul rînd, că masele sănt din ce în ce mai nemulțumite de politica burgheză a majorității burgheze din guvernul provizoriu.

Nu este lipsit de interes să relevăm că, în numărul său din 6 iulie, organul de presă al partidului socialist-revolutionar, guvernamental, ziarul „Delen Naroda“, deși profund ostil bolșevicilor, este nevoit să recunoască profundele cauze economice și politice ale mișcării de la 3 și 4 iulie. Pe zi ce trece va deveni tot mai evident cât de stupidă, sfruntașă și mîrșavă e minciuna că această mișcare ar fi fost provocată în mod artificial, că bolșevicii ar fi făcut agitație *în favoarea* demonstrației.

Cauza comună, sursa comună, adîncă rădăcină comună a acestor trei crize politice este clară, mai ales dacă le privim în conexiunea lor, aşa cum recomandă știința să privim politica. Este o prostie să se credă că trei crize de acest fel ar putea fi provocate în mod artificial.

În al doilea rînd, este instructiv să examinăm ceea ce este comun și ceea ce este individual în fiecare din aceste trei crize.

Elementul comun este nemulțumirea debordantă a maselor, revolta lor împotriva burgheziei și a guvernului *e.i.* Cine uită *acest aspect esențial al problemei*, cine îl trece sub tăcere sau îi minimalizează importanța, acela se dezice de adevărurile elementare ale socialismului cu privire la lupta de clasă.

Lupta de clasă în revoluția rusă — iată la ce trebuie să se gîndească cei care își zic socialisti, care știu că ceva despre desfășurarea luptei de clasă în revoluțiile europene.

Individual în aceste crize este modul lor de manifestare : prima criză (20—21 aprilie) a izbucnit furtunos de spontan și a fost complet neorganizată, ceea ce a dat ultrareacționarilor posibilitatea de a trage în demonstranți și a prilejuit o avalanșă de învinuirile mincinoase și nemai-aузit de stupide împotriva bolșevicilor. După explozie a urmat criza politică.

În cazul al doilea, bolșevicii fixează o demonstrație, apoi revin asupra acestei hotărîri, în urma ultimatumului vehement și a interzicerii exprese din partea congresului Sovietelor; urmează demonstrația comună de la 18 iunie, la care au predominat, incontestabil, lozincile bolșevice. Criza politică, după cum au recunoscut chiar socialiștii-revolutionari și menșevicii în seara zilei de 18 iunie, ar fi izbucnit inevitabil dacă nu ar fi împiedicat-o ofensiva pe front.

Cea de-a treia criză izbucnește spontan la 3 iulie, în pofida eforturilor depuse de bolșevici în ziua de 2 iulie pentru a o împiedica, și, atingând punctul culminant la 4 iulie, duce în zilele de 5 și 6 la apogeul contrarevoluției. Sovăielile din rîndurile socialiștilor-revolutionari și ale menșevicilor își găsesc expresia în faptul că Spiridonova și o serie de alți socialiști-revolutionari se pronunță pentru trecerea puterii în mîinile Sovietelor și că în același sens se pronunță și menșevicii internaționaliști, care pînă atunci fuseseră de părere contrară.

În sfîrșit, ultima concluzie, și poate cea mai bogată în învățăminte, pe care o tragem din examinarea evenimentelor în conexiunea lor este aceea că *t o a t e* aceste trei crize ne înfățișează o anumită formă — nouă în istoria revoluției noastre — de demonstrație de un tip mai complex, caracterizată printr-o mișcare în valuri cu urcușuri rapide și descreșteri bruske, prin ascuțirea revoluției și a contrarevoluției, în condiții cînd elementele de mijloc sănt „măcinate” și înlăturate pentru o perioadă mai mult sau mai puțin îndelungată.

În cursul tuturor acestor trei crize, mișcarea a îmbrăcat forma *d e m o n s t r a t i e i*. Demonstrație împotriva guvernului — aceasta ar fi, din punct de vedere formal, cea mai exactă descriere a evenimentelor. Esențial însă este aici faptul că nu avem de-a face cu o demonstrație de tip obișnuit, ci cu ceva mult mai mult decît o demonstrație și ceva mai puțin decît o revoluție. Este izbucnirea *c o n c o m i t e n tă* a revoluției și a contrarevoluției, este „măcinarea” rapidă și uneori subită a elementelor de mijloc, în legătură cu manifestarea furtunoasă a elementelor proletare și a celor burgheze.

Extrem de caracteristic în această privință este faptul că toate elementele de mijloc reproșează *a m b e l o r* forțe de clasă cu poziții bine precizate, adică atât forței proletare cît și celei burgheze, *f i e c a r e* din aceste mișcări. Priviți ce fac socialistii-revolutionari și menșevicii: ei fac spume la gură tipind la toate răscrucile că bolșevicii, prin extremismul lor, dau apă la moară contrarevoluției, dar în același timp recunosc în mod constant că cadeții (cu care ei sunt aliați în guvern) sunt contrarevolutionari. „Să ne delimităm — scria ieri „Delo Naroda“ — printr-un șanț adînc de toate elementele de dreapta, inclusiv belicosul «Edinstvo» (cu care, adăugăm noi, socialistii-revolutionari au mers în bloc în alegeri), — iată care este sarcina noastră imediată“.

Comparați cu aceasta ce se scrie în „Edinstvo“ de azi (7 iulie), în al cărui articol de fond Plehanov este nevoie să constate faptul incontestabil că Sovietele (adică socialistii-revolutionari și menșevicii) și-au luat „două săptămâni de gîndire“ și că, dacă puterea va trece în mîinile Sovietelor, aceasta „ar echivala cu o victorie a leniniștilor“. „Dacă cadeții nu se țin de regula: cu cît mai rău, cu atât mai bine... — scrie Plehanov —, vor fi nevoiți să recunoască ei însiși că“ (ieșind din guvern) „au făcut o mare greșală, înlesnindu-le leniniștilor sarcina“.

Nu este aceasta ceva caracteristic? Elementele de mijloc îi acuză pe cadeți că înlesnesc sarcina bolșevicilor, iar pe bolșevici îi acuză că înlesnesc sarcina cadeților!! Este oare greu de înțeles că, dacă în locul denumirilor politice punem denumirile de clasă, vom avea în fața noastră visul mic-burghez al dispariției luptei de clasă dintre proletariat și burghezie, văcăreala micii burghezii pe tema luptei de clasă a proletariatului împotriva burgheziei? Este oare greu de înțeles că nici un fel de bolșevici din lume nu ar fi fost în stare „să provoace“, nu trei „mișcări populare“, dar nici măcar una singură, dacă proletariatul nu ar fi fost pus în mișcare de cauze economice și politice extrem de adînci? că nici un fel de cadeți și monarhiști la un loc nu ar fi fost în stare să provoace nici un fel de mișcare „dinspre dreapta“, dacă cauze

tot atât de adânci nu ar fi generat contrarevoluționarismul burgheziei ca clasă?

În timpul mișcării de la 20—21 aprilie, atât noi cât și caderii am fost ocărîți pentru intransigență, pentru extremism, pentru agravarea situației; s-a mers chiar pînă acolo încît bolșevicii au fost acuzați (oricît de stupidă ar părea o asemenea acuzație) că au tras pe Nevski, — iar atunci cînd mișcarea a luat sfîrșit, aceiași socialisti-revoluționari și menșevici au scris în „Izvestiia“, organul lor oficial comun, că „mișcarea populară“ „i-a măturat pe imperialiștii Miliukov și a.“, ceea ce înseamnă că *a donec ea u elogi mișcării !!* Nu este aceasta ceva caracteristic? Nu dovedește oare aceasta cît se poate de clar că mica burghezie nu înțelege mecanismul, esența luptei de clasă a proletariatului împotriva burgheziei?

Situația obiectivă este următoarea: marea majoritate a populației țării este mic-burgheză prin condițiile ei de trai și, într-o măsură și mai mare, prin ideile ei. În țară însă domnește marele capital, prin intermediul băncilor și al sindicatelor de capitaliști în primul rînd. În țară există un proletariat orășenesc destul de maturizat pentru a-și urma calea proprie, dar încă incapabil să atragă imediat de partea sa majoritatea semiproletarilor. Din acest fapt fundamental, de clasă, decurge inevitabilitatea unor crize de felul celor trei crize studiate de noi, precum și a formei lor.

Este posibil, firește, ca în viitor crizele să-și schimbe forma, dar esența lucrurilor va rămîne aceeași, de pildă și în cazul cînd în octombrie se va întruni o Adunare constituantă eseristă. Socialistii-revoluționari au promis țăranilor (1) desființarea proprietății private asupra pămîntului; (2) trecerea pămîntului în mîinile oamenilor muncii; (3) confiscarea pămînturilor moșierești și trecerea lor, fără despăgubire, în mîinile țăranilor. Realizarea acestor mari transformări este cu desăvîrșire imposibilă fără măsuri revoluționare dintre cele mai hotărîte împotriva burgheziei, măsuri care pot fi înfăptuite *n u m a i* în condițiile unirii țărănimii sărace cu proletariatul, *n u m a i* în condițiile naționalizării băncilor și a sindicatelor.

Tăranii naivi care mai cred deocamdată că aceste lucruri admirabile pot fi obținute pe calea politicii de înțelegere cu burghezia vor fi în mod inevitabil dezamăgiți și... „nemulțumiți“ (ca să folosim o expresie mai blîndă) de înverșunata luptă de clasă pe care proletariatul o duce împotriva burgheziei, pentru înfăptuirea promisiunilor făcute de socialistii-revolutionari. Așa a fost, așa va fi.

Scris la 7 (20) iulie 1917

*Publicat la 19 iulie 1917,
în revista „Rabotniča“ nr. 7*

Se tipărește după manuscris

ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA PREZENTĂRII LIDERILOR BOLȘEVICI ÎN FAȚA JUSTIȚIEI¹⁴⁹

Din discuțiile particulare care au avut loc între tovarăși se poate conchide că în această problemă există două păreri.

Tovarășii care se lasă influențați de „atmosfera Sovietelor“ înclină adesea spre opinia favorabilă prezentării.

Cei care sunt mai apropiati de masele muncitorești par a încina spre opinia contrară.

Principial, problema se reduce în primul rînd la aprecierea a ceea ce numim de obicei iluzii constituționaliste.

Dacă se consideră că în Rusia există și este cu puțință un guvern adevărat și o justiție adevărată, că este probabilă convocarea Adunării constituante, atunci se poate ajunge la o concluzie în favoarea prezentării.

Dar o astfel de părere este pe de-a-ntregul greșită. Chiar ultimele evenimente, de după 4 iulie, au arătat că se poate de convingător că convocarea Adunării constituante (fără o nouă revoluție) este prea puțin probabilă, că în Rusia nu există și nu poate exista (acum) nici guvern adevărat, nici justiție adevărată.

Justiția este un organ al puterii. Liberalii uită uneori acest lucru, dar unui marxist nu-i este permis să-l uite.

Dar unde-i puterea? Cine reprezintă puterea?

Guvern n-avem. El se schimbă de la o zi la alta. E inactiv.

ACTIONEAZĂ O dictatură militară. De „justiție“ e și ridicol să vorbești. Nu de „justiție“ este vorba aici, ci de un *episod de război civil*. Iată lucrul pe care, din păcate, nu vor să-l înțeleagă partizanii prezentării.

Pereverzev și Aleksinski ca inițiatori ai unui „proces“ !! Nu este ridicol să se vorbească aici de justiție ? Nu este naiv să se credă că în asemenea condiții ar putea vreo instanță judecătorească să cerceteze, să examineze, să stabilească ceva ??

Puterea se află în mîinile unei dictaturi militare, și fără o nouă revoluție această putere nu poate decât să se consolideze pentru o anumită perioadă de timp, și în primul rînd pentru perioada războiului.

„Eu n-am făcut nimic contrar legii. Justiția este nepărtinitoare și va stabili adevărul. Judecata va fi publică. Poporul va înțelege. Mă voi prezenta deci în fața justiției“.

Este un raționament copilăros de naiv. Nu o judecată nepărtinitoare, ci prigoană împotriva internaționaliștilor — iată ce *îi trebuie guvernului*. Întemnițarea internaționaliștilor — iată ce le trebuie d-lor Kerenski & Co. Așa a fost (în Anglia și în Franța), așa va fi (în Rusia).

Internaționaliștii trebuie să activeze în ilegalitate pe măsura puterilor lor, dar să nu facă prostia de a se prezenta de bunăvoie în fața justiției !

Scris la 8 (21) iulie 1917

*Publicat pentru prima oară
în 1925, în revista
„Proletarskaia Revoliuția“ nr. 1*

Se tipărește după manuscris

MATERIALE
PREGĂTITOARE

TEZE CU PRIVIRE LA DECLARAȚIA GUVERNULUI PROVIZORIU

T e z e:

- 1) O pace fără anexiuni = revoluție mondială împotriva capitalului.
- 2) Revizuirea tratatului = ori farsă, ori revoluție „demersuri prealabile mondială împotriva capitalului în vederea unei întrelegeri cu aliații“.
- 2 bis) Încercare de a prezenta pe capitaliști într-o lumină favorabilă: „democrațiile aliate“: cocoloșirea luptei de clasă.
- 3) Întregul pămînt să fie al *tăranilor* — această revendicare poate fi înfăptuită și fără revoluție împotriva capitalului, printr-un *bloc*, printr-o *alianță* între capitaliști și *tăranii bogăți*.
- 4) Întregul pămînt să fie al *oamenilor mulnici* — această revendicare nu poate fi înfăptuită fără revoluție împotriva capitalului.
- 5) Organizarea producției — ori înșelătorie (și o nouă sursă de îmbogățire pentru capitaliști), ori utopie, dacă

nu va fi însotită de o revoluție împotriva capitalului.

6) „Ofensiva“ — utopie, dacă nu e sprijinită de un mareț entuziasm revoluționar al maselor, care se poate naște numai dintr-o revoluție mare: revoluția împotriva capitalului.

7) Îndepărțare de Soviete,
trădarea lor,

trecere la

b i r o c r a t i s m :

„control de stat“, noi suntem *p e n t r u*. Dar *p r i n c i n e*?

C i n e controlează?

Birocrații?

S a u Sovietele.

8) Adunarea constituantă să rezolve problema pământului:

evenimentele i-au depășit.

9) Nici încredere și nici sprijin!

10) Trebuie să punem și mai mult accentul pe explicarea liniei *proletare*, să subliniem și mai clar ceea ce o deosebește de linia *mic-burgheză*.

$\Sigma\Sigma^*$ = *U n g u v e r n a l i l u z i i l o r m i c - b u r g h e z e și a l c o n c i l i a t o r i s - m u l u i m i c - b u r g h e z .*

*Scris nu mai devreme
de 4 (17) mai 1917*

*Publicat pentru prima oară în 1925,
în „Culegeri din Lenin“, vol. IV*

Se tipărește după manuscris

* — Summa summarum — In concluzie. — Nota trad.

PLANUL RAPORTULUI CU PRIVIRE LA BILANȚUL
CONFERINȚEI A VII-A GENERALE (DIN APRILIE)

A P.M.S.D.(b) DIN RUSIA, PREZENTAT LA
ADUNAREA ORGANIZAȚIEI DIN PETROGRAD
8 (21) MAI 1917*

I

„Victorie“! De aici...
un haos de fraze, senti-
mente, „visuri încîntă-
toare“...

„democrația revoluționară“ =
democrație *r e a c ț i o-*
n a r ă...

(α) guvernul (sprijinul capi-
taliștilor)...

(β) pentru ofensivă...

(γ) împotriva luării pă-
mântului...

(δ) împotriva fraternizării...

|| „parc-am fi copii cu
toții“
(„Zemlea i Volea“)
Nr. 36. (6.V.1917)

Versuri din „Primăvară
în inimi“ de *Ilia Ilin*
„Parc-am ficopii cu toții!
Zorii-alungă bezna
nopții!
Parcă n-au fost ierni
vreodată,
Primăvară-i viața toată!“

Separarea liniei proletare de
clasă = formarea partidului
de masă al proletariatului...
Reorganizarea tuturor partide-
lor...

|| capitaliștii...

|| (trudovicii) narodnicii și menșevicii
|| partidul proletar

„Soțial-Demokrat“ nr. 47 din 13.X.1915. Tezele
nr.nr. 8—11**

* Vezi volumul de fată, p. 52—55. — *Nota red.*

** Vezi *V.I. Lenin. Opere complete*, vol. 27, București, Editura politică,
1964, ed. a doua, p. 51—52. — *Nota red.*

O s c i lă r i l e micii burghezii = esențialul. Dar mica burghezie = zeci și zeci de milioane, „cîtă frunză și iarbă”, nenumărate grupuri și pături, subgrupuri etc. etc. E un proces *extrem de îndelungat...*

II

Firul roșu care străbate *toate rezoluțiile*

- (1) Războiul: capitaliștii
defensiștii revoluționari (narodnicii și menșevicii)...
proletarii internaționaliști.
- (2) Atitudinea față de guvernul provizoriu:
capitaliștii
comisia de contact (narodnicii și menșevicii)
proletarii internaționaliști.
- (3) *Problema agrară*
moșierii și capitaliștii
 { „nu trebuie luat pămîntul“ (narodnicii și menșevicii)
 { (în § 4) *nu trebuie organizati separat muncitorii agricoli*
 { *nu înaintare spre socialism...* (§§ 8 și 9)¹⁵⁰
 proletarii internaționaliști.
- (4) Borgbjerg și *Internatinala*
- (+ 5) trei curente: (α) pentru capitaliști
(β) șovăielnicii (narodnicii și menșevicii)
(γ) proletarii internaționaliști.
- + (6) Guvernul capitaliștii dețin majoritatea
de coaliție narodnicii și menșevicii
proletarii.
- (7) Problema națională *capitaliștii*
Finlanda *menșevicii*
proletarii.
- 8) Unirea cu internaționaliștii împotriva blocului defensiv mic-burghez...

- 9) Momentul actual: atitudinea față de socialism
 (α) capitaliștii
 (β) menșevicii și narodnicii (nu socialism)
 (γ) proletarii.
- 10) programul partidului. ΣΣ despre *i m p e r i a - l i s m*
 despre *s t a t*
 despre *I n t e r n a - t i o n a l ā*.

N.B.

- 11) înaintare spre socialism
 12) Sovietele {dezvoltare jos,
 } frînare sus
 $\Sigma\Sigma = \text{noi alegeri...}$
 ((V.o !!))¹⁵¹

III

Condiții noi:

- { (α) Nemaivăzute condiții de activitate legală...
 { (β) Zeci de milioane în fața noastră...
 { (γ) Ajunul unei prăbușiri de proporții nemaivăzute
 (războiul — și foamea) (principalul)...

Inde*:

- Să fim tari ca piatra în apărarea liniei proletare împotriva oscilărilor mic-burgheze — —
- { — Să influențăm masele *prin metoda convingerii*,
 prin metoda „*lămuriri*“ —
- { — Să ne pregătim în vederea acestei prăbușiri și în
 vederea unei revoluții de *1000 de ori mai puternice decât cea din februarie*.

Oscilările micii burghezii: { Troțki...
 { Larin și Binștok
 { Martov
 „Novaia Jizn“ }

* — De aici. — Nota trad.

M a s a: (Congresul țărănesc)

Vechile cadre de agitatori + propagandiști + **o r g a n i z a t o r i** + etc.??

F o r ț e n o i (lipsă de oameni).

(α) Mari adunări ale membrilor de partid (ca cea de față).

(β) *Să înzecim*

numărul colectivelor de agitatori + propagandiști + **o r g a n i z a t o r i**.

Cum? *N u ș t i u.* Dar știu bine că fără asta *n i c i n u p o a t e fi v o r b a* de o revoluție a proletariatului.

(γ) Agitație de grup — agitație de masă
(versus* agitație prin mitinguri).

(γ) Idem *o r g a n i z a r e a*.

(δ) Maximum de marxism = să-ți expui ideile cît mai popular și mai simplu („Umschlag“**).

(δ) Partidul proletariatului și al semiproletariatului = partidul muncitorilor și al țărănilor săraci...

(δ) Maximum de marxism = (Umschlag) să-ți expui ideile cît mai popular
țărăni săraci.

Demagogie? Toți au fost acuzați de asta în toate revoluțiile.

Tocmai marxismul este o chezăsie...

*Scris nu mai tirziu
de 8 (21) mai 1917*

*Publicat pentru prima oară în 1925,
în „Culegeri din Lenin“, vol. IV*

Se tipărește după manuscris

* — față de. — Nota trad.

** — „trecerea unuia în altul“. — Nota trad.

PLANUL REZOLUȚIEI CU PRIVIRE LA MĂSURILE ECONOMICE PENTRU COMBATEREA RUINEI

1. Prăbușirea este iminentă.
2. Nu este posibilă nici o rezolvare biocratică, nici una burgheză.
3. Controlul muncitoresc trebuie să fie, în primul rînd, un control cu adevarat *muncitoresc* ($\frac{3}{4}$ din voturile *de liberat* să fie ale muncitorilor).
4. „ „ „ „ dezvoltat în aşa fel, încît să se transforme în *reglementare*.
5. „ „ „ „ extins asupra tuturor operațiilor financiare și asupra întregii situații financiare a întreprinderii.
6. Salvarea de la faliment cere, fără doar și poate, ca măsurile revoluționare să înceapă cu **exproprierea** capitalului mare și foarte mare.
7. În continuare trebuie adoptate noi măsuri revoluționare, trebuie organizată — *prin militia muncitorescă*

reasăcă — obligativitatea generală a muncii... (gratuitatea serviciului muncitorilor în milie după cele 8 ore de muncă).

8. Transferarea forței de muncă în extracția de cărbune, în producția de materie primă și în transporturi...

+ 6 bis Organizarea schimbului de cereale pe unelte, încălțăminte, îmbrăcăminte...

+ 9. Transferarea forței de muncă de la fabricarea de bombe la producția de produse utile.

+ Economie de forțe...

+ Obligativitatea generală a muncii trebuie să ducă la o cît mai mare și mai severă economie a forței de muncă.

*Scris înainte de 25 mai
(7 iunie) 1917*

*Publicat pentru prima oară în 1925,
în „Culegeri din Lenin“, vol. IV*

Se tipărește după manuscris

**PROIECT DE REZOLUȚIE A CONSFĂTUIRII
 REPREZENTANȚILOR COMITETELOR RAIONALE
 ȘI AI UNITĂȚILOR MILITARE DIN PETROGRAD
 CU PARTICIPAREA REPREZENTANȚILOR C.C.
 ȘI AI COMITETULUI DIN PETROGRAD**
10 (23) IUNIE 1917

Luînd cunoștință de hotărîrile congresului Sovietelor și ale altor organizații — hotărîri publicate astăzi în „Izvestiia Petrogradskogo Soveta” —, precum și de hotărîrea C.C. — publicată în „Pravda” — cu privire la respectarea interzicerii de a organiza demonstrații timp de trei zile, —

— luînd cunoștință de aceste hotărîri și examinînd situația creată, consfătuirea

hotărâște:

Avînd în vedere că congresul Sovietelor și Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia au declarat deschis în apelul lor:

„Sîntem informați că de demonstrația voastră vor să profite contrarevoluționarii, care pîndesc din umbră”

— este necesar să constatăm că sîntem mai slab informați despre contrarevoluție, căci ceea ce este cunoscut congresului Sovietelor nu ne este încă cunoscut nouă;

— că lupta împotriva contrarevoluției se impune, aşadar, ca o sarcină și mai imperioasă la ordinea zilei;

— că hotărîrea C.C. cu privire la respectarea interzicerii demonstrațiilor pe timp de trei zile este justă;

— că este necesar...*

Scris la 10 (23) iunie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

* Aici manuscrisul se întrerupe. — Nota red.

ÎN LEGĂTURĂ CU CONGRESUL SOVIETELOR¹⁵²

Pălăvrăgeala despre revoluție și curmarea (= sugrumarea) revoluției de către narodnici și menșevici

„Noul“ guvern:	Ofensiva (în numele păcii fără
(1) Eroii lock-outului...	anexiuni).
(2) ...Prelungitorii măcelului...	Tratatele secrete (și pace fără anexiuni).
(3) ...Salvatorii moșierului...	Finlanda (și pace fără anexiuni — și democrație).

Amînarea rezolvării problemei agrare (cf. Sovietul de deputați ai țăranilor și Consfătuirea membrilor Dumei de stat versus* Comitetul agrar principal).

Eroii lock-outului (și prigoana împotriva muncitorilor).

Schliesselburg și Kronstadt, — funcționarii de la poștă și telegraf (miniștri pentru liniaștirea spiritelor sau miniștri pentru sugrumarea revoluției? Miniștri a căror destinație e să fie trimiși să liniștească spiritele?)

* — față de. — Nota trad.

Tereşcenko + Şingarev +
Lvov et Co. = oameni de
acţiune...

Kerenski = ministrul pozei
revoluţionare...

Ruina şi catastrofa (şi promisiunile).

Blocul format din menşevici +
narodnici (s.-r.) + „Edinstvo“...

Blocul micii burghezii şi al
marii burghezii împotriva
a muncitorilor...

*Scris în prima jumătate
a lunii iunie 1917*

*Publicat pentru prima oară în 1925,
în „Culegeri din Lenin“ [vol. IV]*

Să tipăreşte după manuscris

LISTA LUCRĂRILOR LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

ADNOTĂRI

INDICI

DATE DIN
VIATEA ȘI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

L I S T A L U C R Ă R I L O R L U I V. I. L E N I N
C A R E N - A U F O S T G Ă S I T E P ā N Ă Î N P R E Z E N T

(mai-iulie 1917)

R A P O R T C U P R I V I R E L A P R O B L E M A A G R A R Ă
P R E Z E N T A T L A C O N F E R I N Ă T A G E N E R A L Ă

A O R G A N I Z A T I I L O R D I N A R M A T Ă , D E P E F R O N T
S I D I N S P A T E L E F R O N T U L I , A L E P. M. S. D. (b)
D I N R U S I A

Raportul în problema agrară a fost prezentat de V. I. Lenin la această conferință între 20 și 23 iunie (3 și 6 iulie) 1917. Raportul este menționat în ordinea de zi a conferinței (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.”, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 373) și în amintirile lui M. S. Kedrov despre conferință: „Tov. Lenin a prezentat la conferință și un al doilea raport «Cu privire la problema agrară», despre care, din păcate, nu se pomenește nimic în buletinele Conferinței generale și în alte materiale de care dispunem” („Proletarskaia Revoliuția“ nr. 6 din 1927, p. 228).

**LISTA PUBLICAȚIILOR ȘI A LUCRĂRILOR
LA A CĂROR REDACTARE A PARTICIPAT
V. I. LENIN**

ZIARUL „PRAVDA”

Nr. 49—94, 15 (2) mai — 12 iulie (29 iunie) 1917

Nr. 99, 18 (5) iulie 1917

**N. K. KRUPSKAIA. „O PAGINĂ DIN ISTORIA PARTIDULUI
MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT DIN RUSIA”**

Acest articol a fost scris de N. K. Krupskaia în legătură cu campania de calomnii desfășurată de presa burgheză și mic-burgheză împotriva lui Lenin și a celorlalți bolșevici care s-au înapoiat din Elveția în Rusia prin Germania și publicat, fără semnătură, în ziarul „Soldatskai Pravda” nr. 21 din 26 (13) mai 1917. V. I. Lenin a redactat articolul, făcind unele modificări și completări; el a inserat un pasaj mare, care se publică în volumul de față (vezi p. 78).

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează manuscrisul lui N. K. Krupskaia cu modificările și completările lui V. I. Lenin.

R. RASKOLNIKOV: „CE SE ÎNTÎMPLĂ LA KRONSTADT?”

V. I. Lenin a redactat articolul lui F. F. Raskolnikov (R. Raskolnikov) la 18 (31) mai 1917. În legătură cu aceasta, Raskolnikov scrie următoarele: „Vladimir Ilici a revăzut personal cu atenție articolul, a făcut unele modificări și l-a reținut spre a fi dat la cules” (F. F. Raskolnikov. „Kronstadtul și Petrogradul în 1917”. Moscova-Leningrad, 1925, p. 71). Articolul a apărut în „Pravda” nr. 63 din 3 iunie (23 mai) 1917.

**PROIECT DE REZOLUȚIE ÎNTOCMIT DE A. M. KOLLONTAI
ȘI ADOPTAT DE CONGRESUL AL IX-LEA AL PARTIDULUI
SOCIAL-DEMOCRAT DIN FINLANDA**

V. I. Lenin a redactat proiectul de rezoluție întocmit de A.M. Kollontai și prezentat de ea la Congresul al IX-lea al Partidului social-democrat din Finlanda, care a avut loc la Helsingfors între 15 și

18 iunie 1917. Printre alte probleme, congresul a dezbatut-o și pe aceea a atitudinii social-democrației finlandeze față de Internaționala a II-a. În sus-menționatul proiect de rezoluție se propunea ca Partidul social-democrat din Finlanda să se retragă din Internaționala a II-a și să adere la stînga zimmerwaldiană. Despre acest lucru se vorbește în amintirile lui A. M. Kollontai (vezi revista „Krasnoarmeet“ nr. 9 din 1946, p. 4—5).

„MATERIALE CU PRIVIRE LA REVIZUIREA PROGRAMULUI PARTIDULUI“

Petrograd, 1917

Broșura a apărut în prima jumătate a lunii iunie 1917, fiind redactată și prefațată de V. I. Lenin. În prefața la această broșură, V. I. Lenin scria: „Comitetul Central al Partidului muncitoreesc socialist-democrat (bolșevic) din Rusia a însărcinat pe semnatarul acestor rînduri să publice neîntîrziat materialul care a fost pregătit în vederea revizuirii programului partidului și care a fost deja pus la dispoziția Comitetului Central. Publicînd acest material, mă mărginesc să fac doar unele observații, extrem de scurte...“ (volumul de față, p. 147).

**L I S T Ă D E L U C R Ă R I E L A B O R A T E ,
P R O B A B I L , D E V . I . L E N I N**

**„CĂTRE MUNCITORII DIN RAIONUL VIBORG“
ȘI „TOVARAȘI DIN RAIONUL VIBORG !“**

Chemările „Către muncitorii din raionul Viborg“ și „Tovarăși din raionul Viborg !“ au apărut în ziarul „Pravda“ nr. 72 și 73 din 16 (3) și 17 (4) iulie 1917. Ele conțin îndemnul de a participa în mod activ la campania de alegeri pentru Dumele raionale din Petrograd.

Prin conținutul lor, ambele documente au o strânsă afinitate cu articolele lui V. I. Lenin „Au uitat ceea ce era mai important (Platforma municipală a partidului proletariatului)“, „Partidul proletariatului în alegerile pentru Dumele raionale“, „Partidele în alegerile pentru Dumele raionale din Petrograd“, „Două lipsuri“ (vezi volumul de față, p. 25—29, 73—75, 200—204, 205). Că Lenin este autorul acestor chemări reiese și din faptul că, la retipărirea „Pravdei“ în 1928 de către Comisia pentru strîngerea de documente în legătură cu istoria partidului și a Revoluției din Octombrie, prima chemare figurează ca aparținând lui Lenin (vezi „Pravda“ nr. 1—227, anul 1917. Text integral. Redactori generali: K. S. Eremeev, M. S. Olminski, M. A. Saveliev și M. I. Ulianova“. Vol. 4, nr. 70—100, Lenigrad, 1928, p. 25). Chemarea a două este continuarea directă a celei dintâi. Toate acestea îndreptățesc presupunerea că ambele documente au fost scrise de V. I. Lenin.

„ZILELE DIN IULIE“

Judecînd după conținutul acestui articol, se poate spune că a fost scris imediat după evenimentele din iulie de la Petrograd. În cuprinsul lui este analizată situația creată după demonstrația din iulie, autorul exprimîndu-și convingerea fermă că revoluția socialistă va învinge în Rusia. Deoarece sediul „Pravdei“ fusese devastat, articolul „Zilele din iulie“, împreună cu lucrarea „Trei crize“, strâns legată de acest articol (vezi volumul de față, p. 460—465), a apărut în organul C.C. al partidului bolșevic — revista „Rabotniča“ nr. 7 din 19 iulie 1917. Două zile mai tîrziu, la 21 iulie (3 august), ambele articole au fost reproduse în nr. 7 al ziarului „Proletarskoe Delo“, care apărea la Kronstadt, unicul ziar bolșevic care a supraviețuit după evenimentele din iulie. În iulie 1919, la o două comemorare a celor căzuți în timpul demonstrației din iulie, articolul „Zilele din

iulie“ a apărut în ziarul „Petrogradskaia Pravda“ nr. 160 cu indicația că autorul lui este Lenin.

Articolul „Zilele din iulie“ este strîns legat de articolul „Trei crize“, ceea ce reiese din următorul pasaj: „Datoria noastră, ca marxiști și ca sfătuitori ai proletariatului din punctul de vedere al experienței mișcării proletare într-o serie de țări, este să ținem seama de situația obiectivă cât mai lucid chiar și în momente extrem de critice. Articolul «Trei crize» și, în legătură cu el, articolul de față constituie o asemenea încercare de a ține seama în mod lucid de situația obiectivă“ („Rabotnița“ nr. 7 din 19 iulie 1917, p. 6).

A D N O T A R I

1 Este vorba despre mitingurile și demonstrațiile de masă ale muncitorilor și soldaților din Petrograd provocate de nota din 18 aprilie (1 mai) 1917 a ministrului de externe P. N. Miliukov adresată guvernelor statelor aliate (Anglia și Franța), prin care acestea erau încredințate că guvernul provizoriu va respecta toate tratatele încheiate de guvernul țarist și va duce război pînă la victoria finală. La 20 aprilie (3 mai), textul notei lui Miliukov a devenit cunoscut la Petrograd. Soldații și muncitorii, revoltati, au ieșit pe străzile orașului, scandînd lozincile : „Jos războiul !“, „Jos Miliukov !“, „Jos Gucikov !“, „Toată puterea în mîinile Sovietelor !“. Mișcarea a căpătat o ampioare deosebită la 21 aprilie (4 mai), când, la chemarea bolșevicilor, peste 100 de muncitori au încetat lucru și au ieșit la demonstrație, cerînd încheierea unei păci democratice.

Elementele burgheze au organizat o contrademonstrație sub lozincile apărării guvernului provizoriu. În cîteva locuri au avut loc ciocniri și schimburi de focuri între grupurile adverse de demonstranți.

Mitinguri și demonstrații de protest împotriva politicii imperialiste duse de guvernul provizoriu au avut loc și la Moscova, în Ural, în Ucraina și în alte orașe și regiuni ale țării.

Demonstrația din aprilie a provocat o criză politică : guvernul provizoriu a fost nevoit să se debaraseze de doi miniștri — Miliukov și Gucikov ; la 5 (18) mai a fost format primul guvern provizoriu de coaliție.

V. I. Lenin a apreciat evenimentele din aprilie ca pe o mișcare care este „mult mai mult decît o demonstrație și ceva mai puțin decît o revoluție“, ca „o izbucnire *concomitantă* a revoluției și a contrarevoluției“ (volumul de față, p. 462). V. I. Lenin a atras atenția că cauzele unor asemenea crize n-au fost înlăturate și că este inevitabil ca pe viitor acestea să se repete.

Demonstrația din aprilie a fost o importantă școală de educare politică a maselor ; ea a dovedit că crescuse neîncredere muncitorilor și soldaților în guvernul provizoriu contrarevo-

luționar și în apărătorii lui mic-burghezi — menșevicii și socialistii-revolutionari — și a grăbit procesul de transformare a revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă. — 1.

- 2 *Guvernul provizoriu* a fost format la 2 (15) martie 1917, în urma unei înțelegeri intervenite între Comitetul provizoriu al Dumei de stat și liderii socialisti-revolutionari și menșevici din Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. Din acest guvern au făcut parte G. E. Lvov (președinte al Consiliului de Miniștri și ministru de interne), P. N. Miliukov, lider al cadeților (ministru de externe), A. I. Gucikov, lider al octombriștilor (ministru de război și, în mod provizoriu, ministru al marinei), și alți reprezentanți ai marii burghezii și ai moșierimii, precum și trudovicul A. F. Kerenski (ministru de justiție). — 1.
- 3 O hîrtiușă liniștită — așa a denumit Lenin „Comunicatul guvernului provizoriu“ apărut în presa centrală la 22 aprilie (5 mai) 1917, în care se dădeau „explicații“ în legătură cu nota din 18 aprilie (1 mai) 1917 a ministrului de externe P. N. Miliukov. În „Comunicat“ se arăta că, vorbind despre o victorie decisivă asupra inamicului, nota lui Miliukov avea în vedere atingerea scopurilor exprimate în declarația adoptată la 27 martie (9 aprilie) de guvernul provizoriu, care, sub presiunea maselor revoluționare, n-a ezitat să promită o schimbare a caracterului războiului și să proclame o pace trainică pe baza autodeterminării popoarelor.

Prin această „explicație“, guvernul provizoriu, însăcăpat de demonstrația din aprilie a muncitorilor și soldaților, voia să ascundă caracterul imperialist al notei lui Miliukov și să linștească masele cuprinse de indignare.

Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd, care îndeplinea temporar funcția de Soviet central, dezbatând, la 21 aprilie (4 mai), „Comunicatul guvernului provizoriu“, a hotărât, cu majoritate de voturi — 34 contra 19 (ale bolșevicilor și menșevicilor internaționaliști) — să aprecieze ca satisfăcătoare explicația dată de guvern și să considere închis incidentul. În legătură cu aceasta, „Pravda“ scria, în nr. 38 din 22 aprilie (5 mai), că, prin hotărîrea sa, majoritatea oportunistă a Sovietului din Petrograd a îndemnat pe muncitori și soldați să acorde, ca și pînă atunci, încredere unui guvern al prădănicilor capitaliști, care în mod vădit își bate joc de masele de oameni ai muncii. — 1.

- 4 Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd a luat ființă în primele zile ale revoluției burghezo-democratice din februarie. Alegerile pentru Soviet au fost efectuate cu de la sine putere, la început în fabrici și uzine izolate, apoi în decurs de câteva zile au cuprins toate întreprinderile. La 27 februarie (12 martie), ziua, înainte ca Sovietul să se întrunească în prima sa ședință, menșevicii lichidaitori K. A. Gvozdev și B. O. Bogdanov și membrii Dumei de

stat N. S. Ciheidze, M. I. Skobelev și alții s-au proclamat Comitet executiv provizoriu al Sovietului, pentru a menține astfel conducerea acestuia în mîinile lor. La prima ședință a Sovietului, care a avut loc în seara aceleiași zile, s-a format un prezidiu al Sovietului (alcătuit din Ciheidze, Kerenski și Skobelev).

Sovietul s-a declarat organ al deputaților muncitorilor și soldaților și, de fapt, pînă la primul Congres al Sovietelor (iunie 1917) a reprezentat un centru pe întreaga Rusie.

Deși conducerea lui a încăput pe mâna conciliatorilor, Sovietul, sub presiunea muncitorilor și soldaților revoluționari, a luat o serie de măsuri cu caracter revoluționar, ca : arestarea reprezentanților vechii puteri și eliberarea detinuților politici din închisori. La 1 (14) martie, Sovietul a emis „Ordinul nr. 1 pe garnizoana districtului militar Petrograd”, care a avut un rol imens în revoluționarea armatei.

Puterea s-a aflat de fapt în mîinile Sovietului. Totuși, în momentul hotărîtor, în noaptea spre 2 (15) martie, conciliatorii din Comitetul executiv al Sovietului au predat de bunăvoie burgheziei puterea, au aprobat componența guvernului provizoriu, format din reprezentanți ai burgheziei și moșierimii. Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd, datorită faptului că era format în majoritate din deputați care făceau parte din blocul defensist al socialistilor-revoluționari și menșevicilor, a promovat o politică conciliatoristă, a sprijinit guvernul provizoriu contrarevoluționar, ajutînd partidelor burghezo-moșierești să înceleze masele revoluționare. — 1.

- 5 V. I. Lenin se referă la tratativele care au avut loc între Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd și reprezentanți ai guvernului provizoriu contrarevoluționar în legătură cu formarea unui guvern de coaliție.

Convingîndu-se că în urma evenimentelor din aprilie este complet izolat din punct de vedere politic de masele populare, guvernul provizoriu a publicat, la 26 aprilie (9 mai), o declarație „Cu privire la guvernul de coaliție (Explicațiile guvernului provizoriu)”, în care promitea că va depune noi eforturi pentru lărgirea componenței sale prin atragerea „forțelor active și creațoare ale țării”. În scrisoarea lui G. E. Lvov, președintele Consiliului de Miniștri, către N. S. Ciheidze, președintele Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, care a fost publicată la 28 aprilie (11 mai), era pusă în mod fățis chestiunea formării unui guvern de coaliție, din care să facă parte și liderii oportuniști ai Sovietului. La 28 aprilie (11 mai), această chestiune a fost dezbatută în ședința Comitetului executiv și respinsă cu o majoritate doar de un vot (23 voturi contra, 22 pentru și 2 abțineri). Totuși, la 1 (14) mai a fost din nou pusă chestiunea formării unui guvern de coaliție, și de data asta propunerea a fost adoptată cu 44 de voturi ale trudovicilor, socialistilor-populiști, socialistilor-revoluționari și menșevicilor împotriva 19 voturi ale

bolșevicilor și menșevicilor-internăționaliști și 2 abțineri ale socialiștilor-revolutionari. Menșevicii, care în 1905 se opuseseră ca social-democrații să facă parte dintr-un guvern revolutionar, au adoptat acum hotărîrea de a face parte dintr-un guvern contrarevolutionar. — 1.

- 6 „Raboceiaia Gazeta“ — cotidian menșevic ; a apărut la Petrograd de la 7 (20) martie pînă la 30 noiembrie (13 decembrie) 1917 ; de la 30 august (12 septembrie) a fost organul C.C. menșevic. A sprijinit guvernul provizoriu burghez, a dus luptă împotriva partidului bolșevic și a conducătorului său, V. I. Lenin. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie și de instaurarea Puterii sovietice a avut o atitudine ostilă. — 4.
- 7 Cadeții — membrii partidului constituțional-democrat, principalul partid al burgheziei monarhiste liberale din Rusia. Partidul cadeților a luat ființă în octombrie 1905 ; el era alcătuit din reprezentanți ai burgheziei, din militanți ai zemstvelor din rîndurile moșierilor și din intelectuali burghezi. Cei mai de seamă fruntași ai cadeților au fost : P. N. Miliukov, S. A. Muromtev, V. A. Maklakov, A. I. Ŝingarev, P. B. Struve, F. I. Rodicev etc. Ulterior, cadeții s-au transformat într-un partid al burgheziei imperialiste. În anii primului război mondial, ei au sprijinit în mod activ politica externă de cotropiri dusă de guvernul țarist. În perioada revoluției burghezo-democratice din februarie 1917, ei au încercat să salveze monarhia. Deținând un rol conducător în guvernul provizoriu burghez, cadeții au dus o politică anti-populară, contrarevolutionară, menită să fie pe placul imperialiștilor americani, englezi și francezi. După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, cadeții s-au manifestat ca niște dușmani neîmpăcați ai Puterii sovietice, au luat parte la toate acțiunile armate contrarevolutionare și la toate campaniile intervenționiștilor. Aflându-se în emigratie, după zdrobirea intervenționiștilor și albgardistilor, cadeții nu au încetat activitatea lor contrarevolutionară, îndreptată împotriva regimului sovietic. — 4.
- 8 În § 9 din programul P.M.S.D.R., care a fost adoptat la Congresul al II-lea al partidului, în 1903, se spune : „Dreptul de autodeterminare pentru toate națiunile care fac parte din stat“ („Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 40). În 1917, cînd s-a pus problema revizuirii părții învechite din programul partidului, V. I. Lenin a propus ca § 9 din vechiul program să fie lărgit (vezi volumul de față, p. 164). — 5.
- 9 Comitetul de organizare (C.O.) a fost înființat în 1912, la Conferința din august a lichidatorilor. În anii primului război mondial, acest comitet s-a situat pe pozițiile social-șovinismului, a încercat să justifice războiul dus de țarism, a propagat idei naționaliste și șoviniste. A editat revista „Nașa Zare“, după sus-

pendarea ei — „Naše Delo“, apoi „Delo“ și ziarele „Raboceе Utro“, iar ulterior „Utro“. Comisia de organizare a funcționat pînă la alegerea Comitetului Central al partidului menșevic, în august 1917. În afară de Comitetul de organizare, care activa în Rusia, a existat Secretariatul din străinătate al Comitetului de organizare, care era format din cinci secretari (P. B. Akselrod, I. S. Astrov-Poves, I. O. Martov, A. S. Martînov, S. I. Semkovski), care se situa pe o poziție apropiată de centrism și, sub paravanul unei frazeologii internaționaliste, i-a sprijinit de fapt pe social-șoviniștii ruși. Secretariatul din străinătate al Comitetului de organizare a editat organul său, ziarul „Izvestiia Zagranicinogo Sekretariata Organizaționnogo Komiteta Rossiiskoi Sozial-Demokraticeskoi Rabocei Partii“, care a apărut la Geneva din februarie 1915 pînă în martie 1917. — 5.

- 10 „Birjevka“ — „Birjevîe Vedomosti“ — ziar burgez, fondat în 1880 în scopuri comerciale. A apărut la Petersburg, la început de trei ori, apoi de patru ori pe săptămînă, iar după aceea zilnic. În 1902 a început să apară de două ori pe zi. Conformismul, venalitatea și lipsa de principialitate a acestui ziar au făcut ca denumirea lui să devină un nume comun („birjevka“). După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a desfășurat o agitație pogromistă împotriva partidului bolșevic și a lui V. I. Lenin. „Birjevîe Vedomosti“ a fost interzis de Comitetul militar-revoluționar de pe lîngă Sovietul din Petrograd la sfîrșitul lunii octombrie 1917. — 7.
- 11 Rezoluția cu privire la problema națională, despre care e vorba în text, a fost adoptată la Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. Autorul acestei rezoluții a fost V. I. Lenin (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 356—357, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 444—445).

Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost convocată pe baza unei hotărîri a Comitetului Central adoptate între 4 și 8 (17 și 21) aprilie și a avut loc la Petrograd în zilele de 24—29 aprilie (7—12 mai) 1917. Aceasta a fost prima conferință a partidului care s-a ținut în condiții legale.

Conferința generală a fost precedată de conferințe locale; pînă la deschiderea ei, din partea unei serii de organizații au sosit declarații de adeziune la platforma întocmită de V. I. Lenin.

La conferință au participat 131 de delegați cu vot deliberativ și 18 cu vot consultativ din partea a 78 de organizații de partid. Prin numărul mare de participanți, prin ampioarea sarcinilor politice și organizatorice puse de ea, conferința a putut să îndeplinească și a îndeplinit rolul unui congres de partid: a elaborat linia politică pentru întregul partid, a creat centre conducătoare de partid.

Pe ordinea de zi a conferinței au figurat următoarele probleme : momentul actual (războiul și guvernul provizoriu etc.), conferința de pace, atitudinea față de Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților, revizuirea programului partidului, situația din Internațională și sarcinile partidului, unificarea organizațiilor social-democrate internaționaliste, problema agrară, problema națională, Adunarea constituantă, problema organizatorică, rapoartele pe regiuni, alegerea Comitetului Central.

Lenin a deschis conferința printr-un scurt cuvînt de salut, a făcut parte din prezidiu și a condus toate lucrările.

Conferința a ascultat rapoarte cu privire la situația și activitatea organizațiilor locale. Aceste rapoarte au dovedit că o parte considerabilă din organizațiile locale și-au menținut independența lor totală și au desfășurat activitate în spiritul „Terezelor din aprilie“ ale lui Lenin. Unele organizații, la ieșirea lor din ilegalitate, formaseră comitete unice cu menșevicii, deși nu trecuseră la o fuziune completă cu ei.

Conferința a demascat și a respins linia capitulară de dreapta a lui Kamenev, care a prezentat coraportul cu privire la momentul actual, în calitate de reprezentant al grupului antileninist. Kamenev și Rîkov au încercat să opună liniei leniniste, orientată spre revoluția socialistă, o apreciere oportunistă a revoluției și a perspectivelor ei de dezvoltare. Contineau posibilitatea și necesitatea transformării revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă, Kamenev a propus ca totul să se limiteze la un control asupra guvernului provizoriu burghez, exercitat de Soviete, în care predominau menșevicii și socialistii revoluționari. Conferința a adoptat rezoluția lui V. I. Lenin cu privire la momentul actual.

În raportul cu privire la revizuirea programului partidului, V. I. Lenin a definit direcțiile în care trebuia să-și îndrepte atenția comisia de întocmire a programului, numită de conferință, pentru modificarea programului din 1903, care se învechise.

În cadrul debaterilor cu privire la problema națională, Peatakov s-a pronunțat împotriva lozincii leniniste a dreptului națiunilor la autodeterminare pînă la despărțire și formarea unor state de sine stătătoare. Apărînd rezoluția în problema națională, prezentată de el, Lenin a demonstrat că numai un asemenea drept asigură deplina solidaritate a muncitorilor și a tuturor oamenilor muncii de diferite națiuni ; în ce privește problema oportunității despărțirii, ea „trebuie rezolvată de la caz la caz...“ de către partidul proletariatului, „înînd cont de interesele întregii dezvoltări sociale și de interesele luptei de clasă a proletariatului pentru socialism“ (Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, ed. a doua, 1964, p. 445).

În ce privește „Situația din Internațională și sarcinile P.M.S.D. (b) din Rusia“, a fost adoptată o hotărîre în care, la propunerea lui Zinoviev, se arăta că partidul bolșevic rămîne în Uniunea zimmerwaldiană, apărînd în cadrul ei tactica stîngii zimmerwaldiene, și va lua parte la cea de-a treia Conferință

zimmerwaldiană. V. I. Lenin n-a fost de acord cu această hotărîre, considerînd că rămînerea în Uniunea zimmerwaldiană va frîna și va îngreuiă eforturile îndreptate spre crearea Internaționalei a III-a, Comuniste. El a arătat că evoluția ulterioară a evenimentelor va îndrepta greșeala comisă de conferință și că hotărîrea adoptată, după această conferință, de către Comitetul Central al partidului „a îndreptat pe jumătate greșeala“ (Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 188). Comitetul Central a hotărît să se trimită un delegat la Conferința zimmerwaldiană cu indicația să părăsească imediat această conferință și să iasă din Uniunea zimmerwaldiană „dacă conferința se va pronunța pentru o apropiere sub orice formă de social-șoviniști sau pentru o examinare în comun a problemelor ridicate“ (volumul de față, p. 71).

Conferința a ales Comitetul Central al partidului, în frunte cu V. I. Lenin.

Importanța istorică a Conferinței a VII-a (din aprilie) constă în faptul că ea a adoptat programul leninist de trecere spre a doua etapă a revoluției din Rusia, a indicat planul de luptă pentru transformarea revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă, a formulat cerința ca întreaga putere să fie trecută în mîinile Sovietelor. Sub această lozincă au pregătit bolșevicii masele pentru revoluția proletară. — 7.

12 Congresul delegaților de pe front împreună cu reprezentanții Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd și ai guvernului provizoriu a avut loc în zilele de 24 aprilie — 4 mai (7—17 mai) 1917 la Petrograd. La acest congres au fost dezbatute probleme ca : atitudinea față de război și pace, fraternizarea soldaților pe front, atitudinea față de guvernul provizoriu, situația transporturilor, aprovizionarea armatei cu muniții și armament, problema pămîntului și aceea a alimentelor etc. Politica internă și externă a guvernului provizoriu a fost apărată, în cuvîntările lor, de Gucikov, Miliukov, Kerenski, Tereteli și.a. În cuvîntarea sa, Ciheidze, președintele Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, a cerut celor de față să sprijine guvernul provizoriu și eforturile lui îndreptate spre continuarea războiului și a pledat pentru sprijinirea „împrumutului libertății“.

La lucrările congresului au luat parte și bolșevicii, care au demascat politica imperialistă a guvernului provizoriu și conciliatorismul conducătorilor socialisti-revolutionari și menșevici ai Sovietului din Petrograd.

Marea majoritate a delegaților aveau o orientare defensistă, aşa că a fost adoptată o rezoluție în sprijinul blocului socialistilor-revolutionari și al menșevicilor, care a aprobat hotărîrea adoptată de Sovietul din Petrograd cu privire la intrarea „socialiștilor“ într-un guvern de coaliție. — 9.

13 „*Pravda*“ — cotidian bolșevic legal ; primul număr a apărut la Petersburg, la 22 aprilie (5 mai) 1912.

Din punct de vedere ideologic, „*Pravda*“ era condusă de Lenin ; el scria aproape zilnic articole pentru acest ziar, dădea indicații redacției, cerea ca articolele să fie scrise în spirit combativ, revoluționar.

În redacția ziarului „*Pravda*“ era concentrată o mare parte din munca organizatorică a partidului. Aici se aranjau întâlniri cu reprezentanții celulelor de partid locale și se primeau informații despre munca de partid din fabrici și uzine ; de aici se transmiteau directivele de partid ale Comitetului Central și ale Comitetului din Petersburg.

Ziarul „*Pravda*“ a fost supus unei prigoane permanente din partea poliției. La 8 (21) iulie 1914 a fost suspendat.

Și-a reluat apariția după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917. Începând de la 5 (18) martie 1917, a apărut ca organ al Comitetului Central și al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R.

De la venirea sa la Petrograd, Lenin a început să activeze în cadrul redacției, și „*Pravda*“ a dus lupta pentru planul leninist de transformare a revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă.

În perioada iulie—octombrie 1917, ziarul „*Pravda*“, fiind supus unor măsuri de represiune din partea guvernului provizoriu contrarevoluționar, a fost nevoie să adopte, în repetitive rînduri, alte denumiri : „Listok Pravdi“, „Proletarii“, „Rabocii“, „Rabocii Puti“. După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, la 27 octombrie (9 noiembrie) 1917 ziarul a început să apară iarăși sub vechea denumire de „*Pravda*“.

„*Pravda*“ ocupă un loc deosebit de însemnat în istoria partidului bolșevic. Generația de muncitori înaintați care a fost educată de acest ziar a jucat un rol de seamă în Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și în construirea socialismului. „*Pravda*“ a fost primul ziar muncitoresc legal cu caracter de masă și a marcat o etapă nouă în dezvoltarea presei clasei muncitoare din Rusia și a proletariatului internațional. Începând din anul 1914, ziua apariției primului număr al „*Pravdei*“ a devenit zi de sărbătoare a presei muncitorești.

O caracterizare a activității ziarului „*Pravda*“ a fost făcută de Lenin în articolele : „Bilanțul unei activități de o jumătate de an“, „Muncitorii și «*Pravda*»“, „Clasa muncitoare și presa muncitorească“, „Raportul C.C. al P.M.S.D.R. și instrucțiunile pentru delegația C.C. la Conferința de la Bruxelles“, „Cu privire la rezultatele obținute de ziua presei muncitorești“, „La a zecea aniversare a «*Pravdei*»“ etc. (vezi Opere complete, vol. 21, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 442—458 ; vol. 22, 1964, p. 76—78 ; vol. 25, 1964, p. 243—252, 391—439, 454—462 ; Opere, vol. 33, București, E.S.P.L.P. 1957, p. 340—343).

¹⁴ La 26 aprilie (9 mai) 1917, în legătură cu apelul lansat de Borgbjer, un social-șovinist danez, Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, în care predominau socialistii-revolutionari și menșevicii, a hotărât să-și asume inițiativa convocării unei conferințe sociale internaționale. La această conferință au fost invitați atât socialistii, cât și internaționaliștii revolutionari. După spusele lui Borgbjer, conferința avea drept scop să elaboreze condițiile păcii viitoare. La Conferința din aprilie, V. I. Lenin l-a demascat pe Borgbjer ca pe un agent al guvernului german, iar activitatea lui drept „un pas politic căt se poate de real al imperialismului german“ (Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 370). În rezoluția scrisă de V. I. Lenin și intitulată „Cu privire la propunerea lui Borgbjer“, partidul a pus în gardă pe muncitori împotriva „încrederei față de conferință organizată de Borgbjer, deoarece această conferință a pseudosocialiștilor va fi în realitate o comedie menită să camufeze tranzacțiile pe care le încheie în spatele ei diplomații, care schimbă unele anexiuni pe altele...“ („Rezoluțile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 353).

La 30 aprilie (13 mai), la ședința Sovietului din Petrograd, majoritatea conciliatoristă, în ciuda voturilor deputaților menșevici, a adoptat o rezoluție a Comitetului executiv cu privire la convocarea unei conferințe a tuturor partidelor sociale. În legătură cu aceasta, Sovietul din Petrograd a lansat două apeluri : „Către socialistii din toate țările“, care e citat aci de Lenin, și „Către armată“ ; ambele apeluri au fost publicate în ziarele din 2 (15) mai 1917.

Condamnind războiul mondial ca pe o crimă monstruoasă, pusă la cale de imperialiștii din toate țările, conciliatorii socialisti-revolutionari și menșevicii afirmau că războiul dus de Rusia a încetat a mai fi imperialist și făceau apel la soldați să apere cauza revoluției, să nu se mărginească la acțiuni defensive, desfășurate pe front, ci să ducă și lupte ofensive, căutau să-i sperie pe soldați cu consecințele dăunătoare pe care le-ar avea fraternizarea cu soldații Germaniei kaiserului etc. În aceleași documente, blocul defensivist apăra caracterul anexionist al politicii externe a guvernului provizoriu contrarevolutionar, susținând că el se situează pe platforma unei păci fără anexiuni și fără contribuții și că recunoaște principiul autodeterminării popoarelor.

În legătură cu această conferință, vezi adnotarea 37. — 10.

¹⁵ Termenul „narodnic“ este adesea folosit de V. I. Lenin pentru a desemna cele trei partide mic-burgheze de orientare narodnicistă : trudovicii, socialistii-revolutionari și „socialiștii-populiști“ (vezi volumul de față, p. 201). — 15.

16 „Reci“ — cotidian, organul central al partidului cadet ; a apărut la Petersburg de la 23 februarie (8 martie) 1906, sub conducerea efectivă a lui P. N. Miliukov și I. V. Ghessen ; a avut drept colaboratori pe M. M. Vinaver, P. D. Dolgorukov, P. B. Struve și alții. A fost interzis de Comitetul militar-revolutionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917. După aceea a apărut (pînă în august 1918) sub diferite denumiri : „Nașa Reci“, „Svobodnaia Reci“, „Vek“, „Novaia Reci“, „Naș Vek“. — 19.

17 *Socialiștii-revolutionari* (eserii) — partid mic-burghez din Rusia ; a luat ființă pe la sfîrșitul anului 1901 — începutul anului 1902, prin contopirea mai multor cercuri și grupuri narodnice („Unionea socialiștilor-revolutionari“, partidul socialiștilor-revolutionari etc.). Concepțiile eserilor reprezentau un amestec eclectic de idei narodniciste și revisioniste ; eserii, după cum spunea Lenin, încercau să cîrpească „găurile narodnicismului cu peticele «criticii» oportuniste — astăzi la modă — a marxismului“ (Opere complete, vol. 11, București, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 283). În anii primului război mondial, majoritatea eserilor s-au situat pe poziții social-șovinismului.

După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, eserii împreună cu menșevicii au constituit principalul sprijin al guvernului provizoriu burghezo-moșieresc contrarevolutionar, iar liderii partidului lor (Kerenski, Avksentiev, Cernov) au făcut parte din acest guvern. Partidul eserilor a refuzat să sprijine revendicarea tăranimii de a se trece la lichidarea proprietății funciare moșierești, s-a pronunțat pentru menținerea proprietății moșierești asupra pămîntului ; miniștrii eseri din guvernul provizoriu trimiteau deașa de repreziune împotriva tăranilor care ocupau pămînturile moșierești.

La sfîrșitul lunii noiembrie 1917, aripa stîngă a eserilor a format partidul de sine stătător al eserilor de stînga. Căutând să-și mențină influența lor în rîndul maselor tărașești, eserii de stînga au recunoscut de formă Puterea sovietică și au încheiat un acord cu bolșevicii, dar curînd după aceea au pășit pe calea luptei împotriva Puterii sovietice.

În anii intervenției militare străine și ai războiului civil, eserii au desfășurat o activitate subversivă contrarevolutionară, au dat un sprijin activ intervenționiștilor și albgardîștilor, au participat la comploturi contrarevolutionare și au organizat acte teroriste împotriva militanților Statului sovietic și ai partidului comunist. După terminarea războiului civil, eserii și-au continuat activitatea lor dușmănoasă, atât în interiorul țării, cât și în tabăra emigranților albgardîști. — 19.

18 „*Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i soldatskikh Deputatov*“ — cotidian, a început să apară de la 28 februarie (13 martie) 1917.

După ce la primul Congres general al Sovietelor din Rusia a fost constituit Comitetul Executiv Central al Sovietelor de de-

putați ai muncitorilor și soldaților, ziarul a devenit organul C.E.C. și de la 1 (14) august (începând cu nr. 132) a apărut sub denumirea de „Izvestiia Tentralnogo Ispolnitelnogo Komiteta i Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, iar de la 29 septembrie (12 octombrie) (începând cu nr. 184) sub denumirea de „Izvestiia Tentralnogo Ispolnitelnogo Komitera Sovetov Rabocih i Soldatskikh Deputatov“. În tot acest timp, ziarul s-a aflat în mâinile menșevicilor și ale socialistilor-revolutionari și a dus o luptă acerbă împotriva partidului bolșevic.

După Congresul al II-lea al Sovietelor din Rusia, redacția ziarului a fost schimbată și el a devenit organul oficial al Puterii sovietice; în paginile lui au fost publicate primele documente deosebit de importante ale guvernului sovietic, precum și articolele și cuvântările lui V. I. Lenin. În martie 1918, „Izvestiia“ a început să fie tipărită la Moscova. În decembrie 1922, o dată cu formarea U.R.S.S., ziarul a devenit organul C.E.C. al U.R.S.S. și al C.E.C. din Rusia. Printr-o hotărâre a Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. cu data de 24 ianuarie 1938, ziarul „Izvestiia T.I.K. S.S.S.R. i V.T.I.K.“ a fost reorganizat și, cu începere de la 26 ianuarie 1938, apare sub denumirea de „Izvestiia Sovetov Deputatov Trudeașcihsea“. — 19.

- 19 Acest document reprezintă răspunsul — neterminat — al lui V. I. Lenin la o scrisoare adresată de comitetul de soldați al batalionului 8 artilerie călare (din armata operativă) Sovietului din Petrograd. Scrisoarea este datată 24 aprilie (9 mai) 1917, adică aparține unei perioade când presa burgheză — iar după ea și cea mic-burgheză — a declanșat o campanie de calomii împotriva lui V. I. Lenin și a altor membri ai partidului bolșevic care, venind din Elveția, în drum spre țară trecuseră prin teritoriul Germanici.

În scrisoarea soldaților se spunea: „Dat fiind că în rândurile soldaților din batalionul nostru există multe fricțiuni în legătură cu Lenin, vă rugăm să nu ne refuzați și să ne trimiteți cît de curînd un răspuns. De unde este el de fel, de unde a fost, dacă a fost deportat și pentru ce anume? În ce fel s-a întors în Rusia și ce activitate desfășoară în momentul de față, adică dacă ea ne este folositoare sau dăunătoare? Intr-un cuvînt, vă rugăm să ne dați în scrisoarea voastră lămuriri atât de convingătoare, încît după aceea să nu mai existe între noi nici un fel de discuții, ca să nu ne mai pierdem vremea degeaba, și să fim în stare să dovedim toate astea și altor tovarăși“ („Pravda“ nr. 86 din 16 aprilie 1927).

Scrisoarea i-a fost transmisă lui V. I. Lenin. — 23.

- 20 Articolul „În ajun“ a fost scris înainte de 5 (18) mai 1917, când s-a ajuns la o înțelegere între majoritatea socialist-revolutionară și menșevică a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd și guvernul provizoriu cu privire la componenta primului guvern de coaliție (în legătură cu tratativele

preliminare în această chestiune, vezi adnotarea 5). La 6 (19) mai, în ziarele burgheze și esero-menșevice a fost publicată lista ministrilor „socialiști“ care au intrat în guvern. Din acel moment, partidele oportuniste ale menșevicilor și socialiștilor-revolutionari se contopesc pe de-a-ntregul cu contrarevoluția burgheză, asumându-și sarcina de a apăra politica internă și externă a guvernului provizoriu. Așa, de pildă, ziarul „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabochih i Soldatskikh Deputatov“ — organ al blocului esero-menșevic — scria la 6 (19) mai 1917: „Comparind textul declarației guvernului provizoriu, în noua lui formație, cu platforma Comitetului executiv (al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. — *Nota red.*), trebuie să recunoaștem că, începând de astăzi, guvernul provizoriu se situează în întregime pe baza cerințelor democrației, atât în politica internă, cît și în cea externă“.

Lenin a apreciat guvernul de coaliție ca pe „oalianță între capitaliști și liderii narodnicilor și ai menșevicilor“, menită să țină în loc revoluția rusă (volumul de față, p. 319). — 24.

- 21 *Partidul radical și radical-socialist francez* — partid burghez din Franța, care a căpătat o formă organizatorică în 1901, dar care de fapt există încă din deceniul al 9-lea al secolului trecut. Înainte de primul război mondial (1914—1918), el reprezenta, în linii mari, interesele burgheziei mici și ale celei mijlocii; în perioada dintre primul și al doilea război mondial a sporit în acest partid influența marii burghezii. Liderii lui s-au aflat în repetate rînduri în fruntea guvernului francez. — 25.
- 22 *Comisia de contact* a fost instituită pe baza hotărîrii din 8 (21) martie a Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd — care avea o orientare conciliatoristă — cu scopul de a „influența“ și „controla“ guvernul provizoriu; ea era alcătuită din M. I. Skobelev, I. M. Steklov, N. N. Suhanov, V. N. Filippovski, N. S. Ciheidze (iar mai tîrziu și din V. M. Cernov și I. G. Tereteli). Comisia de contact a ajutat guvernul provizoriu să se folosească de autoritatea Sovietului din Petrograd pentru a-și masca propria sa politică contrarevolutionară. Cu ajutorul ei, menșevicii și socialiștii-revolutionari socoteau că vor putea să împiedice masele să ducă luptă revoluționară activă pentru trecerea puterii în mîinile Sovietelor. Comisia de contact a fost desființată pe la jumătatea lunii aprilie 1917, cînd funcțiile ei au fost preluate de către Biroul Comitetului executiv. — 30.
- 23 Articolul „În dar nouului născut... «noului» guvern“ a fost scris pe baza materialelor unei confătuiri cu caracter particular a membrilor Dumei a IV-a de stat din Petrograd, care au fost publicate în ziarele burgheze din 5 (18) mai 1917; excepție face doar articolul de fond citat din „Reci“.

După revoluția din februarie, în ciuda cererii maselor, guvernul provizoriu n-a dizolvat în mod oficial Duma a IV-a de

stat, ai cărei deputați (de la monarhiștii inveterați și pînă la cadeji, inclusiv) se întruneau în mod regulat în consfătuiri particulare la M. V. Rodzeanko, președintele Dumei, unde dezbatteau cele mai importante probleme interne și externe ale țării și adoptau rezoluții (vezi adnotările 82, 113, 134). Aceste consfătuiri și-au găsit o largă oglindire în presa burgheză. Ele au fost calificate de V. I. Lenin drept „stat-major al contrarevoluției“ (volumul de față, p. 371).

Consfătuirea particulară a membrilor Dumei a IV-a de stat, despre care este vorba în text, a avut loc la 4 (17) mai 1917; au participat reprezentanți ai tuturor fracțiunilor, în afară de cea social-democrată. Au luat cuvântul liderii octombriștilor și ai cadeților : A. I. Gucikov, V. A. Maklakov, P. N. Miliukov, N. V. Savici, V. V. Šulghin etc. Principalul conținut al cuvîntărilor rostite de toti conducătorii octombriști și cadeji ai contrarevoluției, în curs de organizare, se rezuma la următoarele două pretenții : în primul rînd, să fie reluate operațiile ofensive de pe front ale armatei ruse și, în al doilea rînd, să se introducă „ordinea“ în armată și în țară, adică să fie lichidată revoluția. Consfătuirea avea drept scop exercitarea de presiuni din partea cercurilor contrarevolutionare, cadeto-octombriste, asupra noului guvern, adică asupra guvernului de coaliție.

În lunile iunie-iulie, activitatea contrarevolutionară a deputaților Dumei a IV-a de stat a devenit tot mai intensă. La 2 (15) iunie, Rodzeanko a adresat o scrisoare deputaților din Duma a IV-a, pe care îi îndemna să nu părăsească Petrogradul, întrucât „actualele evenimente politice cer ca domnii membri ai Dumei de stat să fie gata oricînd și să fie mereu prezenți“.

La cererea bolșevicilor, care erau sprijiniți de masele de oameni ai muncii, la 6 (19) octombrie 1917 guvernul provizoriu a dizolvat în mod oficial Duma a IV-a de stat. — 36.

24 „*Russkaia Volea*“ — cotidian burghez, înființat de A. D. Protopopov, ministru țarist de interne, și finanțat de marii bănci ; a apărut la Petrograd cu începere din decembrie 1916. După revoluția burghezo-democratică din februarie a dus o campanie de calomnii împotriva bolșevicilor. Lenin l-a calificat drept „unul dintre cele mai mîrsave ziare burgheze“ (Opere, vol. 25, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 293). A fost interzis de Comitetul militar-revolutionar la 25 octombrie (7 noiembrie) 1917. — 39.

25 Este vorba de primul Congres general al deputaților țăranilor din Rusia (vezi adnotarea 76). — 39.

26 „*Delo Naroda*“ — cotidian, organ de presă al partidului socialist-revolutionar ; a apărut la Petrograd din martie 1917 pînă în iulie 1918, schimbîndu-și în repede rînduri numele. S-a situat pe poziții defensiste și conciliatoriste, a sprijinit guvernul provizoriu burghez. A apărut din nou în octombrie 1918 la Samara (în total patru numere) și în martie 1919 la Moscova

(zece numere). A fost interzis pentru activitatea sa contrarevolutionară. — 41.

27 „*Vicernee Vremea*“ — cotidian ultrareacționar de tip bulevardier, fondat de editorul reacționar A. S. Suvorin. A apărut din noiembrie 1911 și pînă în noiembrie 1917, la Petersburg. În 1917 a fost organul de presă al ofițerimii contrarevoluționare. — 41.

28 *Octombristii* — membrii partidului octombrist („Uniunea 17 octombrie“), înființat în Rusia după publicarea manifestului țarist de la 17 (30) octombrie 1905. Era un partid contrarevoluționar, care reprezenta și apăra interesele marii burghezii și ale moșierilor care și exploatau moșile pe baze capitaliste; în fruntea lui s-a aflat A. I. Gucikov, cunoscut industriaș și proprietar de imobile din Moscova, și M. V. Rodzeanko, mare moșier. Octombristii sprijineau fără rezerve politica internă și externă a guvernului țarist.

În anii primului război mondial, văzînd că țarismul nu va putea să ducă război pînă la victoria decisivă, octombristii au intrat în „blocul progresist“ al opoziției, care cerea să se constituie un cabinet ministerial de răspundere, adică un guvern care să se bucure de încrederea cercurilor burghezo-moșierești. După revoluția burghezo-democratică din februarie, octombristii au devenit partid guvernamental, au dus o luptă activă împotriva revoluției socialiste care era gata să izbucnească în Rusia. Gucikov, lider al partidului octombrist, a făcut parte din primul guvern provizoriu ca ministru de război. După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, octombristii au dus o luptă activă împotriva Puterii sovietice. — 42.

29 Organizațiile menționate de V. I. Lenin aici, care și-au trimis reprezentanți în „Comitetul central pentru restabilirea și asigurarea mersului normal al lucrului în întreprinderile industriale“, au fost organizații politice ale burghezilor și moșierilor ruși, partizani activi și apărători ai guvernului provizoriu contrarevoluționar, care au dus luptă împotriva apropiatei revoluții sociale din Rusia și pentru continuarea războiului imperialist „pînă la victoria finală“.

Comitetul provizoriu al Dumei de stat a fost constituit la 27 februarie (12 martie) 1917, după ce președintele Dumei a IV-a, M. V. Rodzeanko, a primit decretul de dizolvare a Dumei, emis de țar.

În comitetul provizoriu au intrat cei de dreptă — V. V. Sulgin și V. N. Lvov, octombristii S. I. Șidlovski, I. I. Dmitriukov și M. V. Rodzeanko (președinte), „progresiștii“ V. A. Rjevski și A. I. Konovalov, cadetii P. N. Miliukov și N. V. Nekrasov, trudovicul A. F. Kerenski și menșevicul N. S. Ciheidze.

Uniunea generală a zemstvelor din Rusia — organizație burghezo-moșierească înființată la 30 iulie (12 august) 1914 — la Congresul general al zemstvelor din Rusia, care a avut loc la Moscova — cu scopul de a acorda sprijin departamentului militar

la organizarea de spitale în spatele frontului pentru soldații răniți și bolnavi, la evacuarea lor căt mai departe în spatele frontului, la înființarea de instituții epidemiologice-sanitare, la confectionarea de îmbrăcăminte de iarnă și de încălțăminte etc. Mijloacele bănești ale uniunii proveneau din vistieria statului și din colecte.

Dar activitatea Uniunii generale a zemstvelor din Rusia avea și un caracter politic. La sfîrșitul anului 1916, congresul Uniunii generale a zemstvelor din Rusia a adoptat o rezoluție prin care cerea să se constituie un „cabinet de răspundere”, adică un guvern care să răspundă în fața cercurilor burghezo-moșierești.

Uniunea generală a zemstvelor din Rusia a avut ca președinte pe prințul G. E. Lvov, care după revoluția burghezo-democratică din februarie s-a aflat în fruntea primului guvern provizoriu, pe care Uniunea îl sprijinea prin toate mijloacele.

După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, Uniunea generală a zemstvelor din Rusia s-a pus în slujba armelor albe și a întâmpinat cu bucurie intervenția armată străină.

Uniunea generală a orașelor din Rusia — organizație a burgheriei ruse orășenești, înființată la 8—9 (21—22) august 1914, la primul Congres general al reprezentanților consiliilor municipale, care a avut loc la Moscova. Primind subvenții din partea guvernului și organizând colecte benevolе, Uniunea generală a orașelor din Rusia, la fel ca și Uniunea zemstvelor, a acordat ajutor departamentului militar.

În perioada de pregătire a revoluției socialiste din Rusia, Uniunea orașelor a sprijinit pe de-a-ntrregul politica guvernului provizoriu, urmărind să ducă război pînă la obținerea victoriei; după Revoluția din Octombrie a participat în mod activ la lupta împotriva Republicii sovietice.

Uniunea generală a orașelor din Rusia s-a aflat în strînsă legătură cu Uniunea generală a zemstvelor din Rusia, cu care a fuzionat în 1915.

Uniunea inginerilor — Uniunea generală a inginerilor din Rusia — organizație profesională și politică a intelectualității tehnice-ingineresci, care a luat ființă în 1917, după revoluția burghezo-democratică din februarie. A avut în fruntea ei ingineri burghezi cu orientare contrarevolutionară, care erau strîns legați de proprietarii de întreprinderi. Majoritatea membrilor Uniunii generale a inginerilor din Rusia au avut o atitudine ostilă față de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.

În 1925, Uniunea generală a inginerilor din Rusia s-a transformat în Asociația generală a inginerilor din Rusia, care în 1929 a fost dizolvată.

Consiliul congreselor reprezentanților industriei și comerțului — organizație politică a marilor industriași, fabricanți și comercianți, care a fost înființată în anii reacțiunii (1907—1910);

își fixase drept sarcină principală lupta împotriva mișcării greviste muncitorești.

Apelind cu plăcere la sprijinul forței armate pentru înăbușirea mișcării muncitorești, conducătorii Consiliului au formulat și unele pretenții timide față de guvernul țarist, învinuindu-l că manifestă un „dispreț boieresc” față de industria și comerțul național, că duce o politică de „tutelare aristocratică” a întregii țări. În anii primului război mondial, Consiliul și-a manifestat nemulțumirea față de mersul operațiilor militare și a cerut formarea unui guvern care să se bucure de încrederea cercurilor burgheze.

Consiliul congreselor reprezentanților industriei și comerțului, ca și alte organizații contrarevoluționare ale burgheziei ruse, a fost lichidat în octombrie — noiembrie 1917.

Asociația industriașilor și fabricanților din Petrograd — organizație patronală, înființată, în vederea luptei împotriva mișcării greviste, în martie 1905, când proprietarii marilor întreprinderi au încheiat între ei o convenție cu scopul de a respinge orice revendicare cît de cît importantă a muncitorilor privind majorarea salariilor etc. În 1912, când a avut loc o creștere a mișcării muncitorești, patronii au încheiat o nouă convenție, în care se formulau condiții mult mai drastice (plata unor amenzi) față de acei membri ai asociației care, din anumite motive, ar fi încălcat prevederile convenției. În 1914, asociația a hotărât să declare în toate întreprinderile respective un lock-out de două săptămâni ca sancțiune pentru o grevă, iar în caz de repetare a grevei, un lock-out de o lună. Ca urmare a acestei înțelegeri, în iulie 1914, la Petrograd au fost aruncați în stradă 76 000 de muncitori greviști de la 75 de întreprinderi. Totuși, muncitorii au continuat să facă grevă și după expirarea lock-outului; greva a luat sfîrșit o dată cu izbucnirea războiului.

Uniuni patronale pentru lupta împotriva mișcării greviste au existat și la Moscova, Lodz și în alte orașe mari.

Comitetul central pentru industria de război a fost alcătuit în 1915, ca organ de conducere a comitetelor pentru industria de război, înființate de marea burghezie imperialistă cu scopul de a sprijini țarismul în războiul dus de el. Președinte al Comitetului central pentru industria de război era marele capitalist A. I. Gucikov, liderul octombriștilor. Din acest comitet făceau parte A. I. Konovalov, fabricant, M. I. Tereșcenko, bancher și proprietarul unei fabrici de zahăr, etc. Încercând să-i țină pe muncitori sub influența ei și să sădească în rîndurile lor o stare de spirit defensivistă, burghezia a hotărât să organizeze „grupuri muncitorești” pe lîngă aceste comitete, pentru a dovedi astfel că în Rusia a fost instaurată „pacea de clasă” între burghezie și proletariat. Bolșevicii au declarat boicot împotriva comitetelor pentru industria de război și l-au aplicat cu succes, sprijiniți fiind de majoritatea muncitorilor.

Zemgor — denumire prescurtată a Comitetului unic al Uniunii generale a zemstvelor și al Uniunii generale a orașelor pentru aprovizionarea armatei. Prin compoziția, structura și sarcinile lor, Uniunea generală a zemstvelor și Uniunea generală a orașelor erau niște organizații apropiate, ceea ce a dus la unificarea lor, care a avut loc la 10 (23) iulie 1915. Zemgorul a avut în frunte pe cei doi conducători ai uniunilor : G. E. Lvov și M. V. Celnokov.

Latura politică a activității Zemgorului se exprima în formularea de revendicări politice față de guvernul tarist, care a început să manifeste față de el o neîncredere și o suspiciune din ce în ce mai pronunțată, mai cu seamă în ajunul revoluției din februarie.

După revoluția din februarie, mulți dintre membrii Zemgorului au făcut parte din guvernul provizoriu sau au deținut funcții finale de stat, iar Uniunea zemstvelor și Uniunea orașelor, în primele zile ale revoluției, au constituit principalul reazem pentru guvernul provizoriu burghez în acțiunea de organizare a puterii locale.

După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, căpetenii Zemgorului au participat în mod activ la organizarea contrarevoluției și timp de mai mulți ani au dat ajutor material emigranților albi. În iulie 1918, printr-un decret al Consiliului Comisarilor Poporului, bunurile Uniunii zemstvelor și ale Uniunii orașelor au fost predate Consiliului economic superior și organelor sale locale. — 43.

- 30 *Mandatul pentru cei ce vor fi aleși, pe fabrici și regimenter, în Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților* a stat la baza „Proiectului de mandat cu prilejul alegerilor de delegați pentru Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților“, publicat în ziarul „Pravda“ din 7 (20) mai 1917. „Proiectul de mandat“ a constituit platforma partidului bolșevic în campania de noi alegeri pentru Soviete și a avut un rol important în bolșevizarea Sovietelor. — 44.
- 31 Acest document este un scurt rezumat după un raport cu privire la bilanțul Conferinței a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, prezentat de V. I. Lenin la adunarea generală a organizației de partid din Petrograd, care a avut loc în clădirea corpului de cadeți din marină și la care au luat parte 5 000—6 000 de membri de partid. Acest rezumat, care a fost făcut de V. I. Nevski, urma să fie publicat în zare, dar n-a mai fost tipărit. Raportul a fost publicat pentru prima oară în 1927, în primul volum din „Zapiski Institutului Lenina“. — 52.
- 32 „*Novaia Iizn*“ — cotidian ; a apărut la Petrograd de la 18 aprilie (1 mai) 1917 până în iulie 1918. Inițiatorii înființării acestui ziar au fost grupul menșevicilor internaționaliști și publiciștii grupei în jurul revistei „Letopis“.

Caracterizându-i pe cei de la „Novaia Jizn“, Lenin releva că „starea lor de spirit predominantă este scepticismul intelectualist, care ascunde și exprimă lipsa de principialitate“ (Opere, vol. 25, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 266); el i-a numit în mod ironic „aşa-zisii internaționaliști“ și „marxiști și ei“.

Revoluția Socialistă din Octombrie și instaurarea Puterii sovietice au fost întîmpinate cu ostilitate de acest ziar. Începînd de la 1 iunie 1918, el a apărut în două ediții: una la Petrograd și alta la Moscova; amândouă au fost suspendate în iulie 1918. — 56.

- 33 Este vorba de rezoluția Conferinței a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia „Cu privire la război“, scrisă de V. I. Lenin (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 346—349, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 408—411). — 57.
- 34 „Novoe Vremea“ — cotidian; a apărut din 1868 pînă în 1917, la Petersburg; a aparținut, pe rînd, mai multor editori și și-a schimbat în repetate rînduri orientarea politică. În 1905 a devenit organ de presă al ultrareacționarilor. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, acest ziar s-a situat pe o poziție contrarevolutionară și a dus o campanie furibundă împotriva bolșevicilor. La 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 a fost interzis de către Comitetul militar-revolutionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. Lenin a caracterizat „Novoe Vremea“ drept prototipul ziarului venal. „«Novovremismul» — scria el — a devenit o expresie sinonimă cu: renunțarea la convineri, renegarea, servilismul“ (Opere complete, vol. 22, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 50). — 63.
- 35 „Den“ — cotidian liberal burghez. A început să apară în 1912, la Petersburg. La acest ziar colaborau menșevicii-lîchidatori, în mijlocul căroroa a trecut cu totul după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917. La 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 a fost interzis de Comitetul militar-revolutionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. — 63.
- 36 Lenin se referă la intrarea unor reprezentanți ai partidelor „socialiste“ ale menșevicilor, socialiștilor-revolutionari și socialiștilor-populiști în guvernul provizoriu de coaliție, care a fost format la 5 (18) mai 1917 (vezi adnotările 5 și 20). — 67.
- 37 Este vorba de convocarea unei conferințe internaționale a tuturor partidelor socialiste din statele beligerante și neutre, a cărei inițiativă și-a asumat-o Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, în care predominau socialiștii-revolutionari și menșevicii (vezi adnotarea 14).

La 8 (21) mai 1917, la ședința Comitetului executiv a fost adoptat regulamentul de organizare a comisiei pentru convocarea conferinței, din care urma să facă parte prezidiul Sovietului din Petrograd, 3 membri ai Comitetului executiv și reprezentanți ai partidelor (printre care și ai partidului bolșevic).

La 20 mai (2 iunie), Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd a aprobat textul unei chemări către partidele sociale și organizațiile sindicale centrale din întreaga lume, pe care le invita să ia parte la conferința internațională, indicind locul și data desfășurării lucrărilor ei: Stockholm, 28 iunie — 8 iulie (11—21 iulie) 1917.

Bolșevicii au refuzat categoric să facă parte din comisie și să participe la lucrările conferinței, demascând linia esero-menșevică a conciliatorilor, care ducea la prelungirea măcelului imperialist. Într-o rezoluție a Congresului al VI-lea al partidului intitulată „Momentul actual și războiul” se spunea: „Campania pentru pace prin exercitarea unei «presiuni» asupra guvernelor aliate și printr-o înțelegere cu social-imperialiștii, campanie întreprinsă de Soviete, care au refuzat de fapt să rupă cu imperialismul, nu putea să nu sufere un crâncen eșec. Acest eșec a confirmat justețea punctului de vedere al social-democrației revoluționare că numai lupta revoluționară a maselor în toate țările împotriva imperialismului, numai revoluția proletară internațională va putea duce la o pace democratică” („Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.”, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 385—386). Conferința n-a mai avut loc. — 71.

- 38 Este vorba de rezoluția „Situația din Internațională și sarcinile P.M.S.D. (b) din Rusia”, adoptată la Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.”, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 358—360). — 71.
- 39 Este vorba de convocarea celei de-a treia Conferințe zimmerwaldiene (la Stockholm), care fusese fixată, de către Comisia socialistă internațională, pentru ziua de 31 mai (stil nou) 1917, dar care după aceea a fost amînată de mai multe ori, la diferite date. V. I. Lenin considera că bolșevicii trebuie să rupă legăturile cu Uniunea zimmerwaldiană, în care aveau preponderență centriștii, și să treacă neîntîrziat la organizarea Internaționalei a III-a. El considera că e admisibilă participarea la cea de-a treia Conferință zimmerwaldiană numai în scop de informare. La Conferința a VII-a generală (din aprilie), în urma raportului prezentat de Zinoviev, a fost adoptată, cu majoritate de voturi, hotărîrea ca la conferință să participe și reprezentanți ai bolșevicilor.

Lucrările conferinței s-au ținut între 5 și 12 septembrie 1917. La conferință au fost reprezentate elemente de stînga ale parti-

de lor socialiste (stînga suedeza, Liga pentru propaganda socialistă (organizație americană), social-democrații polonezi grupați în jurul „Conducerii regionale”, stînga austriacă („opozitia”), Uniunea Spartakus și Uniunea tineretului social-democrat din Danemarca); centriștii („independenții” germani, Partidul social-democrat elvețian, Partidul social-democrat finlandez, Partidul român, menșevicii internaționaliști, „sindicalele independente” bulgare); social-șoviniștii (menșevicii ruși, în frunte cu P. B. Akselrod). Din partea bolșevicilor au participat la conferință V. V. Vorovski (Orlovski) și N. A. Semaško (Aleksandrov). Conferința s-a ținut în condiții de strictă conspirativitate; aproape nici un fel de informații în legătură cu lucrările ei n-au fost publicate în presă.

Pe ordinea de zi a conferinței au figurat următoarele probleme: 1) Raportul Comisiei socialiste internaționale; 2) Incidentul cu R. Grimm, 3) Atitudinea față de conferința pentru pace de la Stockholm și 4) Lupta pentru pace și mișcarea zimmerwaldiană din diferite țări.

Conferința a dezbatut „cazul R. Grimm”. Grimm fusese demascat în Rusia ca emisar al ministrului elvețian Hoffmann, cu misiunea de a tatona terenul în vederea unei păci separate în interesul imperialismului german. Între timp, el a fost eliberat din postul de președinte al Comisiei socialiste internaționale; conferința a confirmat excluderea lui Grimm din C.S.I., considerind că atitudinea lui este inadmisibilă. Lenin a considerat că o asemenea hotărîre este nesatisfăcătoare.

În timpul discuțiilor cu privire la atitudinea ce urma să fie adoptată de Internaționala a II-a față de conferința pentru pace de la Stockholm a socialiștilor, o parte din delegați s-au declarat de acord cu participarea la această conferință, iar menșevicii ruși au primit un mandat imperativ de a rămîne la conferința zimmerwaldiană numai în cazul cînd va participa în întregime la conferința de la Stockholm. În numele Comitetului Central și al Biroului din străinătate al Comitetului Central al P.M.S.D. (b) din Rusia și în numele social-democrației poloneze, V. V. Vorovski a rostit la conferință o cuvîntare, în care i-a demascat cu toată vehemență pe menșevici și pe tovarășii lor de idei. Bolșevicii au fost sprijiniți în cadrul conferinței de o serie de delegați, dar majoritatea, în frunte cu Haase, a refuzat să adopte o hotărîre în această problemă.

Componența eterogenă a conferinței a făcut ca rezoluțiile și manifestul ei să aibă un caracter elastic, de compromis. În manifestul lansat de conferință se făcea apel la declararea unei greve generale internaționale împotriva războiului și pentru apărarea revoluției ruse; la acest manifest și-au dat adeziunea și reprezentanții unor partide care n-au luat parte la lucrările conferinței.

Conferința a treia zimmerwaldiană a constituit o deplină confirmare a concluziei lui Lenin cu privire la falimentul total al Uniunii zimmerwaldiene, la necesitatea unei rupturi imediate

cu ea și la crearea Internaționalei a III-a, Comuniste. O apreciere a rezoluțiilor adoptate de conferință a fost făcută de V. I. Lenin în articolul său rămas neterminat : „Sarcinile partidului nostru în cadrul Internaționalei“ (vezi Opere, vol. 26, București, Editura politică, 1959, p. 207—209). — 71.

- 40 „Interraioniștii“ — membrii organizației interraionale a social-democrațiilor unificați, care a luat ființă în noiembrie 1913 la Petersburg, sub steagul luptei pentru unitatea P.M.S.D.R. Camuflându-se sub lozinca unității, încercând să unifice organizația bolșevică și pe cea menșevică din Petersburg, interraioniștii au creat încă o organizație a lor fracionistă. În această organizație au intrat o parte din foștii bolșevici care aveau o atitudine împăciuitoristă față de oportuniști, precum și menșevicii troikași.

În timpul primului război mondial, interraioniștii s-au situat pe poziții centriste, ei recunoșteau că războiul are un caracter imperialist, erau împotriva social-șovinismului, dar nu erau de acord să se treacă la o ruptură totală cu menșevicii.

În 1917, organizația interraionistă, din care făceau parte V. Volodarski, A. Ioffe, A. Lunacearski, D. Manuilski, L. Troțki, M. Urițki, I. Iurenev și alții, a declarat că este de acord cu linia partidului bolșevic. De aceea, în alegerile pentru Dumele raionale care au avut loc la Petrograd în lunile mai și iunie 1917, bolșevicii au mers în bloc cu interraioniștii. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, o organizație interraională (compusă din vreo 4 000 de membri) care a rupt legăturile cu menșevicii-defensiști a fost primită în partidul bolșevic. Evenimentele ulterioare au arătat că unii interraioniști (Lunacearski, Manuilski, Volodarski, Urițki și alții) s-au debarasat într-adevăr de trecutul lor centrist, în timp ce Troțki, cu un grup destul de redus de adepti ai săi mai apropiati, a încetat numai pentru un timp lupta împotriva bolșivismului și „a intrat în partid numai pentru ca, aflându-se în rândurile lui, să lupte împotriva leninismului și să impună partidului politica sa oportunistă, antisocialistă“ („Istoria Partidului Comunist al Uniunii Sovietice“, București, Editura politică, 1960, p. 242).

Interraioniștii au scos un organ al lor de presă, revista „Vpered“ (în 1915 a apărut un singur număr, tipărit ilegal). Apariția revistei a fost reluată în 1917: din iunie pînă în august a apărut legal, ca organ al Comitetului interraional din Petersburg al social-democrațiilor unificați (internaționaliști); au fost scoase în total 8 numere. După Congresul al VI-lea al partidului, compoziția redacției a fost schimbată, iar nr. 9 al revistei a apărut ca organ al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. În septembrie, în urma unei hotărîri a Comitetului Central, revista și-a încetat apariția. — 73.

- 41 Menșevicii internaționaliști — o aripă nu prea numeroasă a partidului menșevic, care în anii primului război mondial s-a situat în mod inconsecvent pe poziții internaționaliste. A avut

ca reprezentanți mai de seamă pe L. Martov, I. Larin, A. Martînov și alții. În aprilie-iunie 1917, menșevicii internaționaliști au editat revista lunară „Internățional“.

Menșevicii internaționaliști s-au situat pe poziții centriste. Criticându-i pe social-șoviniștii din Rusia, ei s-au temut, în același timp, să meargă pînă la o ruptură organizatorică cu ei, s-au pronunțat împotriva tezelor fundamentale ale tacticii leniniste a partidului bolșevic în problemele războiului, păcii și revoluției.

Bolșevicii au făcut cîteva încercări de a-și uni forțele cu acelea ale internaționaliștilor, în vederea unor acțiuni comune împotriva social-șoviniștilor. În februarie 1915, într-o scrisoare de răspuns adresată redacției ziarului „Nașe Slovo“, V. I. Lenin a propus un proiect de declarație cu privire la strîngerea forțelor internaționaliștilor și la o ruptură cu social-șoviniștii (vezi Opere, vol. 21, București, Editura politică, 1959, p. 111—114). Dar menșevicii internaționaliști n-au mers pînă la o ruptură definitivă cu social-șoviniștii. Problema unirii cu internaționaliștii a fost pusă la Conferința organizației orășenești din Petrograd și la Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, precum și la Congresul al VI-lea al partidului, cînd bolșevicii au pregătit forțele în vederea unui asalt împotriva capitalismului rus. În opoziție cu lozinca oportunistă a unității cu social-șoviniștii, Congresul al VI-lea a lansat „lozinca revoluționară de clasă: unitatea tuturor internaționaliștilor, care au rupt-o în fapt cu menșevicii imperialiști“, chemînd toate elementele revoluționare ale social-democrației „să rupă... legătura organizatorică cu defensiștii și să se unească în jurul P.M.S.D.R.“ („Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 401). Din vina liderilor menșevicilor internaționaliști Martov și Astrov, care au pus o serie de condiții inaceptabile, unificarea n-a avut loc, dar unii menșevici internaționaliști (ca I. Larin) au intrat în partidul bolșevic.

După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, o parte din menșevicii internaționaliști au emigrat și au trecut în lagărul dușmanilor fățiși ai Puterii sovietice, iar o serie de reprezentanți ai acestui grup au intrat în partidul bolșevic și au lucrat în instituții sovietice. — 73.

42 *Ministerialismul „socialist“* — millerandismul — tactică oportunistă care constă în a admite ca socialistii să facă parte din guverne reacționare burgheze. Termenul acesta a apărut în 1899, o dată cu intrarea lui Millerand, un socialist francez, în guvernul burghez de sub conducerea lui Waldeck-Rousseau.

Problema millerandismului a fost discutată în 1900, la Congresul de la Paris al Internaționalei a II-a. Congresul a adoptat o rezoluție împăciuitoristă, prezentată de K. Kautsky, care condamna intrarea socialistilor într-un guvern burghez, dar care

consideră că ea e admisibilă în unele cazuri „excepționale“. Această rezervă a fost folosită de socialistii din Franța și din alte țări ca o justificare pentru intrarea lor în guvernele burgheriei imperialiste în perioada primului război mondial. Căracterizând ministerialismul drept revisionism și renegare, Lenin a arătat că social-reformiștii, intrînd într-un guvern burghez, au devenit inevitabil niște oameni de paie, niște prepuși ai capitaliștilor și un mijloc de înșelare a maselor de către acest guvern. — 73.

- 43 Este vorba de rezoluția Conferinței organizației orășenești din Petrograd cu privire la atitudinea față de partidele socialist-revolutionar și social-democrat (menșevic), față de partidul aşa-zisilor social-democrați „nefracționisti“ și de curentele înrudite cu ele pe plan politic, precum și de rezoluția Conferinței a VII-a generale (din aprilie) „Cu privire la unirea internaționaliștilor împotriva blocului defensist mic-burghez“. Autorul ambelor rezoluții a fost V. I. Lenin (vezi „Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. Conferința orășenească a organizației Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia. Aprilie 1917. Procesele-verbale“, 1958, p. 50—51 ; „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 357—358, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 260—261, 434).

Conferința organizației orășenești din Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost convocată pe baza unei hotărîri a Comitetului din Petrograd cu data de 6 (19) aprilie și a avut loc între 14 și 22 aprilie (27 aprilie și 5 mai) 1917. Alegerile s-au desfășurat socotindu-se 1 delegat la 200 de membri de partid. La conferință au participat 57 de delegați — printre care și delegați ai organizațiilor finlandeză, estonă, letonă, poloneză și lituaniană —, reprezentanți ai organizației din armată, precum și 2 reprezentanți din partea interraioniștilor.

Pe ordinea de zi a conferinței au figurat următoarele probleme : sarcinile curente — momentul actual ; atitudinea față de Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților și problema reorganizării lui ; structura organizației de partid ; atitudinea față de social-democrații de alte orientări ; alegerile orășenești ; în legătură cu prigoana dezlănțuită împotriva „Pravdei“.

V. I. Lenin a fost ales președinte de onoare al conferinței, a prezentat principalul raport politic : „Sarcinile curente — momentul actual“, a făcut parte din comisia de elaborare a rezoluției cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu și a rezoluției cu privire la război, a prezentat o rezoluție cu privire la alegerile comunale etc. El a demascat încercarea făcută de Kamenev, atât în cuvîntarea rostită de el, cât și în amendamentele la rezoluția cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu prezentată de Lenin, și anume de a susține

necesitatea unui control asupra guvernului, calificînd-o drept o politică conciliatoristă, drept o politică a lui Ciheidze și a lui Steklov.

Conferința a adoptat cu o majoritate zdrobitoare de voturi rezoluția cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu.

Hotărîrile adoptate de Conferința organizației orășenești din Petrograd au arătat cît de strîns uniți sănt bolșevicii din capitală în jurul „Tezelor din aprilie“ ale lui Lenin; tactica indicată de el a fost aprobată de cea mai mare organizație a partidului: cea din capitala țării. Rezoluțiile acestei conferințe s-au bazat, în cea mai mare măsură, pe rezoluțiile adoptate de Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. — 73.

- 44 „Soțial-Demokrat“ — ziar ilegal, Organul Central al P.M.S.D.R.; a apărut din februarie 1908 pînă în ianuarie 1917. După apariția primului număr în Rusia, ziarul a fost tipărit în străinătate; numerele 2—32 (februarie 1909 — decembrie 1913) au apărut la Paris, iar numerele 33—58 (noiembrie 1914 — ianuarie 1917) la Geneva. Au fost tipărite în total 58 de numere, dintre care 5 cu suplimente. Începînd din decembrie 1911, „Soțial-Demokrat“ a fost redactat de V. I. Lenin. În paginile ziarului au fost publicate peste 80 de articole și note scrise de el.

În anii primului război mondial, „Soțial-Demokrat“ a avut un rol deosebit de important în lupta împotriva oportunismului internațional, a naționalismului și șovinismului, în propagarea lozincilor bolșevice, în trezirea clasei muncitoare și a maselor de oameni ai muncii la luptă împotriva războiului imperialist și a inspiratorilor lui. În coloanele acestui ziar a fost publicat articolul lui V. I. Lenin „În jurul lozincii Statelor Unite ale Europei“, în care a formulat pentru prima oară concluzia că e posibilă victoria socialismului la început într-o singură țară. Răspîndirea ziarului „Soțial-Demokrat“ în Rusia și reproducerea principalelor articole apărute în paginile lui de către ziarele bolșevice locale au contribuit la luminarea politică și educarea proletariatului din Rusia în spiritul internaționalismului, la pregătirea maselor pentru revoluție.

„Soțial-Demokrat“ a avut un rol însemnat în strîngerea rîndurilor elementelor internaționaliste ale social-democrației internaționale. Învîngînd toate piedicile inerente stării de război, „Soțial-Demokrat“ a reușit să-și croiască drum în numeroase țări.

Apreciind în mod deosebit serviciile aduse de „Soțial-Demokrat“ în perioada primului război mondial, V. I. Lenin a scris mai tîrziu că „orice muncitor conștient care dorește să înțeleagă dezvoltarea ideilor revoluției socialiste internaționale și a primei sale victorii de la 25 octombrie 1917 trebuie neapărat să cunoască articolele apărute în acest ziar“ (Opere, vol. 27, București, Editura politică, 1959, p. 205). — 76.

- 45 *Trudovicii* (Grupul trudovic) — grup de democrați mic-burghezi în Dumele de stat, care era format din țărani și intelectuali cu

orientare narodnică. Fracțiunea trudovicilor a fost constituită în aprilie 1906 de deputații țărănilor din Duma I de stat. În Dumă, trudovicii au oscilat între caderi și social-democrații revoluționari. În anii primului război mondial, majoritatea trudovicilor s-a situat pe poziții social-șoviniste.

După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, trudovicii, care exprimau interesele chiaburilor, au sprijinit în mod activ guvernul provizoriu. Trudovicul Zarudnîi, devenit ministru al justiției după evenimentele din iulie, a prigoniț partidul bolșevic. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie, trudovicii au avut o atitudine ostilă, ei au participat la contra-revoluția burgheză. — 76.

- 46 „*Nașa Zarea*“ — revistă lunară legală a menșevicilor lichidatori ; a apărut la Petersburg din ianuarie 1910 și pînă în septembrie 1914. A fost condusă de A. N. Potresov și a avut drept colaboratori pe F. I. Dan, S. O. Tederbaum și alții. În jurul acestei reviste s-a încheiat centrul lichidatorilor din Rusia. La începutul primului război mondial, revista s-a situat pe pozițiile social-șovinismului. — 76.
- 47 *Fracțiunea Ciheidze* — fracțiune menșevică în Duma a IV-a de stat, în frunte cu N. S. Ciheidze. În anii primului război mondial, această fracțiune, situându-se pe poziții centriste, a sprijinit de fapt pe de-a-ntrregul politica social-șoviniștilor ruși. Linia oportunistă a fracțiunii Ciheidze a fost criticată de V. I. Lenin în articolele : „Au Comitetul de organizare și fracțiunea Ciheidze o linie proprie ?“, „Fracțiunea Ciheidze și rolul ei“ (vezi Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 246—252 ; vol. 30, p. 234—238) și în alte lucrări. — 76.
- 48 Prima revoluție rusă din 1905—1907 a exercitat o mare influență asupra mișcării muncitorești și revoluționare din Europa și din Asia. Lupta eroică a muncitorilor ruși a arătat că aşa-zisa „perioadă pașnică“ din mișcarea muncitorească (1872—1904) a luat sfîrșit. În 1905, sub influența luptei greviste din Rusia, în țările Europei s-a pornit un val de greve și demonstrații pentru dreptul de vot universal (Viena, Praga și o serie de orașe din Germania). Revoluția rusă din anii 1905—1907 a avut un rol uriaș în trezirea mișcării revoluționare din țările Asiei — Turcia, Persia (Iran) și China. În 1908 a izbucnit revoluția burgheză în Turcia. În 1905—1911 a izbucnit revoluția în Persia, dar ea a fost înăbușită de forțele coalizate ale imperialismului englez și ale țarismului rus. În anii 1910—1911 s-a desfășurat o mișcare revoluționară în China ; ea a dus la revoluția burgheză, care s-a terminat cu căderea dinastiei Čin și cu instaurarea republicii burgheze. — 77.
- 49 Articolul „O mică pagină din istoria Partidului muncitoresc socialist-democrat din Rusia“ a fost scris de N. K. Krupskaia cu

prilejul campaniei de calomnii declanșate de presa burgheză și esero-menșevică împotriva lui V. I. Lenin și a altor bolșevici care se întorseră în Rusia trecind prin Germania. Redactând articolul, V. I. Lenin a scris acest adaos. Articolul a fost publicat la 13 (26) mai 1917, în ziarul „Soldatskaia Pravda” nr. 21. În Operele lui V. I. Lenin, acest adaos se publică pentru prima dată.

„*Soldatskaia Pravda*“ — cotidian bolșevic ; a apărut la Petrograd cu începere de la 15 (28) aprilie 1917, ca organ de presă al organizației din armată de pe lîngă Comitetul din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia ; începînd cu nr. 26 din 19 mai (1 iunie), a devenit organul de presă al organizației din armată de pe lîngă C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. Avea un tiraj de 50 000—75 000 de exemplare, din care jumătate erau îndreptate spre front. În 1917, în redacția acestui ziar au intrat A. F. Ilin-Jenevski, V. I. Nevski, N. I. Podvoiski și alții. În „*Soldatskaia Pravda*“ au fost publicate peste 60 de articole ale lui V. I. Lenin, printre care și unele scrise în mod special pentru acest ziar. Ziarul a avut ca colaboratori pe M. M. Volodarski, F. E. Dzerjinski, M. I. Kalinin, N. K. Krupskaya, N. V. Krîlenko, D. Z. Manuilski, V. R. Menjinski și alți militanți ai partidului bolșevic. S-a bucurat de o mare popularitate în rîndurile soldaților. După evenimentele din iulie 1917 a fost suspendat de către guvernul provizoriu burghez. Din iulie pînă în octombrie 1917 a apărut sub denumirile „Rabocii i Soldat“ și „*Soldat*“. Începînd de la 27 octombrie (9 noiembrie) 1917 a apărut sub vechiul său nume. În martie 1918, în urma unei hotărîri a C.C. al P.C. (b) din Rusia prin care ziarele „Derevenskaia Bednota“, „Derevenskaia Pravda“ și „*Soldatskaia Pravda*“ erau înlocuite cu ziarul „*Bednota*“, „*Soldatskaia Pravda*“ și-a încheiat apariția. — 78.

- 50 Este vorba despre declarația publicată la 6 (19) mai 1917 de primul guvern provizoriu de coaliție (vezi adnotarea 20). În paragraful 3 al acestui document se spunea : „Guvernul provizoriu va lupta neîncetat și cu toată hotărîrea împotriva haosului economic în care se află țara, efectuînd în continuare și în mod planificat un control de stat și obținând asupra producției, transporturilor, schimbului și repartiției produselor, iar la nevoie va recurge și la organizarea producției“. — 81.
- 51 Prelegerea „*Războiul și revoluția*“ a fost ținută de Lenin în sala de festivități a Corpului de cadeți din marină, situată pe Vasilevski Ostrov, în Petrograd. Prelegerea a fost cu plată, iar banii strîni și au fost vîrsăți în „fondul de fier“ al „*Pravdei*“, care fusese creat în 1914 pentru consolidarea presei bolșevice ilegale. La prelegere au asistat peste 2 000 de persoane. Bolșevicul A. A. Antonov, fost comisar la oțelăria Obuhov, își amintește, în legătură cu această prelegere, următoarele : „Asistența era cît se poate de eterogenă. Cu toate că în raioane se trimisese un număr cu totul limitat de biletă, care, după cît îmi

amintesc, fuseseră distribuite numai membrilor de partid, numărul celor ce doreau să vină la această prelegere depășea cu mult posibilitățile. Printre cei ce au asistat la această prelegere au fost un număr destul de mare de intelectuali, studenți, soldați și ofițeri. Prelegerea a fost audiată în picioare, întrucât nu erau scaune. O masă compactă de oameni stătea în picioare; tribuna pentru conferențiar era situată în cealaltă parte a sălii, pe latura opusă ușii de ieșire. Înălță tribună se aflau N. K. Krupskaia, M. I. Ulianova..., iar pe treptele tribunei stătea N. I. Podvoiski.

Prelegerea a durat mai mult de două ore. Apariția lui V. I. Lenin la tribună a fost întâmpinată cu un ropot de aplauze. Încordarea cu care a fost urmărită prelegerea era de-a dreptul extraordinară („Informările comisarilor Comitetului militar-revoluționar din Petrograd“, Moscova, 1957, p. 208).

Vreme îndelungată, textul prelegerii „Războiul și revoluția“ a fost considerat pierdut. După mulți ani, textul ei, scris de o mână necunoscută, a fost descoperit și predat Mariei I. Ulianova, la Institutul Lenin, și la 23 aprilie 1929 a fost publicat în ziarul „Pravda“. — 83.

52 Vezi Clausewitz. „Vom Krieg“, vol. I. — 85.

53 „*L'Humanité*“ — cotidian fondat în 1904 de J. Jaurès ca organ al Partidului socialist francez. În anii primului război mondial, ziarul s-a aflat în mâinile celor din extrema dreaptă a Partidului socialist francez și a ocupat o poziție social-șovinistă.

În 1918, la conducerea ziarului, ca director politic, a venit Marcel Cachin, activist de seamă al mișcării muncitorești franceze și internaționale. În anii 1918—1920, ziarul a luat atitudine împotriva politicii imperialiste a guvernului francez, care a trimis forțele sale armate să lupte împotriva Republicii sovietice. În decembrie 1920, după sciziunea din Partidul socialist francez și formarea Partidului Comunist Francez, ziarul a devenit organul central al acestuia. — 89.

54 La începutul primului război mondial, Germania a încălcătat în mod grosolan neutralitatea Belgiei și a ocupat această țară, căutând să folosească teritoriul ei pentru a da o lovitură decisivă Franței. Ocupația a ținut pînă la sfîrșitul războiului (adică din august 1914 pînă în 1918). Datorită ocupăției, economia țării a avut mult de suferit, industria a ajuns într-o stare de ruină.

Imperialiștii germani au considerat Belgia ca pe o pradă de război, au jefuit-o și au ruinat-o, au căutat să stoarcă din această țară cucerită tot ce era necesar armatei germane și ce putea contribui la victoria ei în război.

V. I. Lenin a dezvăluit caracterul în genere imperialist, prădalnic, al primului război mondial și a relevat existența a două focare ale războiului de eliberare națională, în Belgia și în Serbia.

După înfrângerea Germaniei, în 1918, Belgia a fost eliberată. — 91.

55 „*Zemlea i Volea*“ — cotidian ; a fost editat de Comitetul regional din Petrograd al partidului socialist-revolutionar ; a apărut de la 21 martie (3 aprilie) pînă la 13 (26) octombrie 1917. — 93.

56 *Republica a treia franceză* — republică burgheză, instituită în Franța în urma revoluției din septembrie 1870. A dăinuit pînă în iulie 1940, cînd, după zdrobirea Franței de către armatele hitleriste, clica capitulară a lui Pétain și Laval a instituit regimul fascist al „guvernului de la Vichy“.

Dezvoltarea rapidă a capitalului financiar în Franța în ultimul pătrar al secolului al XIX-lea a dus, după cum a arătat V. I. Lenin, la „o extremă ascuțire a politiciei anexioniste (coloniale)“ a burgheziei imperialiste franceze, care a camuflat înmormod iscusit războaiele sale prădalnice cu ajutorul palavragiilor republicanii din parlamentul francez. Franța republicană și democratică a dus pe vremea aceea o serie de războaie coloniale pentru înrobirea popoarelor din Asia și Africa : a cotropit Africa centrală (Congo), a subjugat Tunisul, Madagascarul, Vietnamul și Sudanul, a luptat împotriva Chinei și.a.m.d. — 95.

57 *Lista civilă* — capitol din bugetul statului în statele cu monarhie-constituțională care e rezervat pentru cheltuielile personale ale monarhului și pentru întreținerea curții sale. — 99.

58 Este vorba despre rezoluția „Cu privire la momentul actual“, scrisă de Lenin și adoptată de Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile-congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 360, și V. I. Lenin. Opere-complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 457). — 101.

59 *Manifestul de la Basel din 1912*, îndreptat împotriva războiului, a fost adoptat la Congresul socialist internațional extraordinar de la Basel, care a avut loc în zilele de 24—25 noiembrie 1912. Acest manifest avertiza popoarele asupra primejdiei unui apropiat război imperialist mondial, dezvăluia scopurile prădalnice ale acestui război și făcea apel la muncitorii din toate țările săducă o luptă hotărîtă pentru apărarea păcii, opunînd „imperialismului capitalist forța solidarității internaționale a proletariatului“. În Manifestul de la Basel a fost inclus și punctul din rezoluția Congresului de la Stuttgart (1907) formulat de Lenin, în care se arăta că, în cazul izbucnirii unui război imperialist, socialistii trebuie să folosească criza economică și politică provocată de război pentru a grăbi prăbușirea dominației capitaliste de clasă, pentru a lupta în vederea revoluției sociale. — 107.

60 Congresul delegaților de pe front, care s-a ținut între 12 și 17 (25—30) mai 1917 la Petrograd, a examinat problema războiului, a fraternizării soldaților pe front, a dezertorilor, a prizonierilor de război și altele. Acest congres, care și-a desfășurat lucrările sub influența menșevicilor și a socialiștilor-revolutionari, s-a pronunțat împotriva fraternizării soldaților pe front și pentru continuarea războiului. Congresul a propus ca, pînă la alcătuirea unui Soviet de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, să se organizeze o secție a frontului pe lîngă Sovietul din Petrograd.

Rezoluția menționată de V. I. Lenin mai departe, în text, a fost publicată la 14 (27) mai 1917, în nr. 57 al ziarului „Pravda“. În ea se declara că „darea de seamă șasupra ședinței de la 12 (25) mai, apărută în «Reci» și în alte ziare burgheze, nu corespunde de loc realității“ și își exprima indignarea față de procedeul folosit de presa burgheză, care recurge la denaturarea faptelor. — 110.

61 V. I. Lenin citează rezoluția „Cu privire la momentul actual“, adoptată de Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. Autorul rezoluției este V. I. Lenin (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 360, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 457). — 113.

62 Este vorba despre declarațiile făcute de o delegație a muncitorilor din bazinul Donețului la departamentul economic de pe lîngă Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. Această delegație a fost însărcinată de Conferința din aprilie — mai (1917) a muncitorilor din industria carboniferă și metalurgică din sudul Rusiei să meargă la Petrograd, la Ministerul Comerțului și Industriei și la Ministerul Muncii și, prin intermediul lor, să caute să obțină de la uniunea capitaliștilor din bazinul Donețului o majorare a salariilor muncitorilor din categoriile mai prost plătite.

În declarațiile sale, delegația muncitorilor din bazinul Donețului a prezentat o mulțime de fapte ce dovedeau limpede acțiunile de sabotaj ale proprietarilor și directorilor de mine și de uzine metalurgice — care căuta să înbăuze prin foame stările de spirit revoluționare ale muncitorilor — și arătau în mod grăitor situația materială insuportabilă a minerilor și metalurgiștilor. — 116.

63 Este vorba despre rezoluția „Cu privire la unirea internaționaliștilor împotriva blocului defensist mic-burghez“, scrisă de V. I. Lenin și adoptată la Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru

literatură politică, 1954, p. 357, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 434). — 120.

- 64 „*Priboi*“ — editură bolșevică legală, înființată la începutul anului 1913, la Petersburg și care își desfășura activitatea sub conducerea C.C. al partidului.

Editura „*Priboi*“ a luat atitudine față de diferite probleme ale mișcării muncitorești. Apărută în perioada așa-zisei „campanii pentru asigurările sociale“, ea a scos publicații în legătură cu problemele asigurărilor sociale ale muncitorilor. Ulterior, potrivit indicației date de C.C. al partidului, editura a acordat o mare atenție tipăririi de broșuri de popularizare cu caracter de agitație și propagandă în legătură cu problemele social-politice și de partid. În decembrie 1913 a fost editat calendarul de buzunar „*Sputnik Rabocego na 1914 god*“, în care era cuprins și articolul lui V. I. Lenin „Grevele din Rusia“; în 1914 — culegerea „Marxism și lichidatorism“, cu articole scrise de Lenin, precum și alte publicații marxiste.

La începutul primului război mondial, când prigoana guvernului țarist împotriva presei muncitorești s-a întețit, editura „*Priboi*“ a fost nevoită să-și înceteze activitatea, pe care și-a reluat-o abia în martie 1917.

În 1917, editura a publicat o serie de lucrări ale lui V. I. Lenin: „Scrisori cu privire la tactică. Scrisoarea I“, cu suplimentul: „Tezele din aprilie“, apoi „Sarcinile proletariatu-lui în revoluția noastră“, „Învățăminte revoluției“, „Materiale cu privire la revizuirea programului partidului“, „Catastrofa care ne amenință și cum să luptăm împotriva ei“. În 1918, editura „*Priboi*“ a fuzionat cu editura „Kommunist“, care luase ființă prin contopirea unei serii de edituri („Volna“, „Jizn i Znanie“ etc.). — 121.

- 65 „*Prosvescenie*“ — revistă teoretică bolșevică legală lunară; a apărut la Petersburg din decembrie 1911 pînă în iunie 1914. Tirajul ei se ridică la 5 000 de exemplare.

Revista a fost fondată, din inițiativa lui V. I. Lenin, în locul revistei „*Misl*“, care apărea mai înainte la Moscova și care fusese interzisă de guvernul țarist. A avut drept colaboratori pe V. V. Vorovski, A. I. Ulianova-Elizarova, N. K. Krupskaia, M. S. Olminski, I. V. Stalin și M. A. Saveliev. A. M. Gorki a fost atras de Lenin la conducerea rubricii literare a revistei. Lenin, care pe vremea aceea se afla la Paris, iar apoi la Craiova și la Poronino, a condus revista „*Prosvescenie*“, redacta articole și întreținea o corespondență regulată cu membrii colegiului de redacție. În această revistă au fost publicate lucrările lui Lenin „Trei izvoare și trei părți constitutive ale marxismului“, „Note critice în problema națională“, „Despre dreptul națiunilor la autodeterminare“, „Cum este disimulată încălcarea unității de cei ce vorbesc într-o despre unitate“ și o serie de alte lucrări.

Revista demasca pe oportuniști — lichidatori, otzoviști și trokiști —, precum și pe naționaliștii burghezi, punea în lumină lupta dusă de clasa muncitoare în condițiile noului avînt revoluționar, populariza lozincile lansate de bolșevici în campania electorală pentru Duma a IV-a de stat ; ea lăua atitudine împotriva revizionismului și centrismului din partidele Internaționale a II-a. Această revistă a jucat un rol important în educarea marxistă, internaționalistă a muncitorilor sănătați din Rusia.

În ajunul primului război mondial, revista „Prosvescenie“ a fost interzisă de guvernul țarist. Ea și-a reluat apariția în toamna anului 1917, dar a apărut doar un singur număr (dublu), în care au fost publicate lucrările lui Lenin „Vor păstra oare bolșevicii puterea de stat ?“ și „Cu privire la revizuirea programului partidului“.

Faptul că Lenin menționează cea de-a doua denumire a revistei — „Kommunist“ — ne arată că există intenția de a relua editarea revistei sub denumirea de „Prosvescenie“ sau „Kommunist“. — 121.

- 66 Este vorba despre rezoluția „Cu privire la război“, scrisă de V. I. Lenin și adoptată de Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia (vezi „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 346—349, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 408—411). — 122.
- 67 „Finansovaia Gazeta“ — cotidian de seară politic-financiar, economic, industrial și bursier ; a apărut la Petrograd din 1915 pînă în 1917. — 128.
- 68 „Edinstvo“ — ziar, organ al grupului de extremă dreapta al menșevicilor defensiști, în frunte cu G. V. Plehanov ; a fost editat la Petrograd. Din mai pînă în iunie 1914 au apărut 4 numere. Din martie pînă în noiembrie 1917 a apărut zilnic. Din decembrie 1917 pînă în ianuarie 1918 a apărut sub denumirea de „Naše Edinstvo“. Pronunțindu-se pentru sprijinirea guvernului provizoriu, pentru o coaliție cu burghezia, pentru „o putere fermă“, „Edinstvo“ a luptat împotriva bolșevicilor, recurgînd adeseori la procedee folosite de presa bulevardieră. Lenin a atras atenția că modul cum se comportă „Edinstvo“ „înseamnă complicitate cu forțele dubioase, care amenință cu violență, cu pogromul și cu bombe“ și a calificat acest ziar drept „meșter în sudălmi“ (V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 231 și 311). „Edinstvo“ a avut o atitudine ostilă față de Revoluția din Octombrie și de instaurarea Puterii sovietice. — 133.
- 69 „Izvestija Vserossiiskogo Soveta Krestianskikh Deputatov“ — cotidian, organ oficial al Sovietului de deputați ai țărănilor din

Rusia. A apărut la Petrograd de la 9 (22) mai pînă în decembrie 1917 ; exprima punctul de vedere al aripii de dreapta a partidului socialistilor-revoluționari. A avut o atitudine ostilă față de Revoluția din Octombrie ; a fost suspendat pentru orientarea lui contrarevoluționară. — 139.

- 70 Este vorba despre rezoluțiile „Cu privire la problema agrară“ și „Cu privire la momentul actual“, adoptate de Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, care proclamau necesitatea naționalizării pămîntului. Aceste rezoluții au fost scrise de V. I. Lenin (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 350—353 și 360—363, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 430—433 și 455—458). — 143.
- 71 Vezi N. K. Krupskaia. Opere pedagogice, vol. I, ed. rusă, 1957, p. 424—426. — 147.
- 72 *Social-șovinismul* — curent naționalist în mișcarea social-democrată internațională, apărut în anii primului război mondial, în urma trecerii definitive a majorității conducătorilor partidelor Internaționalei a II-a de pe pozițiile internaționalismului proletar și ale solidarității internaționale a muncitorilor de partea burgheziei imperialiste din țările respective.
 Social-șovinismul, care a dus la falimentul Internaționalei a II-a în anii primului război mondial, s-a vădit a fi încununarea logică a îndelungatei dezvoltări antebelice, a social-democrației/internaționale, din ce în ce mai infectată de oportunism, căruia nu i s-a dat la timp o ripostă hotărîtă. Social-șovinismul a avut drept sprijin social pătura privilegiată și bine plătită a „aristocrației muncitorești“, care a fost creată de burghezia statelor imperialiste pe seama supraprofiturilor obținute din colonii. Reprezentanții cei mai de seamă ai social-șovinismului internațional au fost : A. Südekum, F. Scheidemann, G. Noske (în Germania), H.-M. Hyndman, A. Henderson (în Anglia), G. Plehanov, P. Maslov, A. Potresov (în Rusia), M. Sembat, J. Guesde, G. Hervé (în Franța), L. Bissolati (în Italia), E. Vandervelde (în Belgia), K. I. Branting (în Suedia) și alții.
- O caracterizare a social-șovinismului a fost făcută de V. I. Lenin în lucrările sale „Războiul și social-democrația din Rusia“, „Falimentul Internaționalei a II-a“, „Socialismul și războiul“, „Oportunismul și falimentul Internaționalei a II-a“, în rezoluțiile conferințelor secțiilor din străinătate ale P.M.S.D.R. (vezi Opere complete, vol. 26, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 13—22, 209—265, 309—354 ; vol. 27, p. 118—131 ; vol. 26, p. 160—166) și în multe alte scrieri. — 150.
- 73 „Centrul“ (centrismul) — varietate a oportunismului în mișcarea muncitorească internațională, caracteristică pentru partidele so-

cial-democrate din Internaționala a II-a. Primejdia pe care o reprezenta centrismul pentru mișcarea muncitorească internațională constă în faptul că, ducând lupta împotriva marxismului, el se camuflă în dosul unei frazeologii marxiste, fără a rupe legăturile organizatorice cu oportunismul fătă și încercând să-și mențină influența sa (cu alte cuvinte și pe aceea a burgheziei) asupra maselor. Centriștii au pricinuit un prejudiciu deosebit de mare mișcării muncitorești în anii primului război mondial. Intitulându-se internaționaliști, ei n-au făcut totuși nimic pentru a pregăti clasa muncitoare în vederea unei lupte active împotriva războiului, au respins lozinca transformării războiului imperialist în război civil și s-au aflat în aceleași partide cu social-șoviniștii înrăiți.

„«Centrul» — scria V. I. Lenin — este domnia frazeologiei mic-burgheze blajine, a internaționalismului în vorbe, a oportunismului laș și a slugăniciei în fața social-șoviniștilor în fapte” (Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 173). Conducătorul și teoreticianul centrismului a fost K. Kautsky, care a lansat teoria „ultraimperialismului”, calificată de V. I. Lenin drept o teorie a social-șovinișmului, care e cea mai subtilă, cea mai îscusită camuflată sub aparențe științifice și internaționaliste. Centriștii din Rusia — troțkistii — au lansat lozinca „nici victorie, nici înfrângere”, despre care Lenin scria: „Cine susține lozinca «nici victorie, nici înfrângere» este un șovinist conștient sau inconștient sau, în cel mai bun caz, un mic-burghez împăciuitorist, în orice caz însă un *düşman* al politicii proletare, un partizan al actualelor guverne, al actualelor clase dominante” (Opere complete, vol. 26, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 291).

Reprezentanții centrismului au fost H. Haase, G. Ledebour (în Germania), J. Longuet, A. Pressemann (în Franța), P. Snowden și R. Macdonald (în Anglia), M. Hillquitt (în S.U.A.), F. Turati, C. Treves, D. E. Modigliani (în Italia), R. Grimm (în Elveția), V. Adler (în Austria), L. Troțki, L. Martov, P. Akselrod (în Rusia).

O caracterizare a centrismului a fost făcută de Lenin în articolele sale „Falimentul Internaționalei a II-a”, „Despre înfrângerea propriului guvern în războiul imperialist”, „Socialismul și războiul”, „Sarcinile proletariatului în revoluția noastră” (vezi Opere complete, vol. 26, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 209—265, 286—292, 309—354; vol. 31, p. 151—189) și în multe altele. — 150.

74 Lenin face trimitere la articolul său „O chestiune principală” (vezi volumul de față, p. 232—235), în care dă un citat din lucrarea lui F. Engels „Contribuții la critica proiectului de program social-democrat din 1891” (publicată în „Die Neue Zeit”, anul XX, 1901, vol. II, nr. 1). — 152.

- 75 F. Engels. „Contribuții la critica proiectului de program social-democrat din 1891“, publicat în „Die Neue Zeit“, anul XX, 1901, vol. II, nr. 1). — 169.
- 76 *Primul Congres general al deputaților țărănilor din Rusia* a avut loc între 4—28 mai (17 mai—10 iunie) 1917 la Petrograd. Principaliii organizatori ai congresului au fost socialistii-revolutionari, care au exercitat o mare influență asupra alegerilor de delegați în organizațiile locale. La lucrările congresului au participat 1 115 delegați din partea congreselor țărănești guberniale și a organizațiilor de țărani din armată. La acest congres, socialistii-revolutionari au avut de partea lor o majoritate covoîrșitoare. Lucrările fracțiunii bolșevice s-au desfășurat sub conducerea directă a lui V. I. Lenin, care a acordat o mare atenție congresului țărănilor; el a adresat o scrisoare deschisă delegaților la congres, a rostit o amplă cuvântare și a întocmit un proiect de rezoluție. Bolșevicii au fost susținuți de așa-zisul grup al celor „14 fără partid“, organizat de M. V. Frunze (Mihailov). Prin proveniența lor socială, majoritatea delegaților la congres făceau parte din țărăniminea încărcată, iar săracimea satelor era reprezentată prin delegații din armată.

Pe ordinea de zi au figurat: problema guvernului provizoriu de coaliție, problema alimentară, problema războiului și a păcii, problema agrară și altele. Congresul a devenit o arena de luptă a bolșevicilor împotriva socialistilor-revolutionari și pentru atragerea maselor țărănești. O luptă deosebit de aprigă s-a încins între bolșevici și socialisti-revolutionari în legătură cu problema principală a congresului — problema agrară. În cuvântarea sa și în rezoluția prezentată de el în numele fracțiunii bolșevice, V. I. Lenin a propus ca pământul să fie declarat proprietate a întregului popor și să se treacă imediat la transmiterea fără plată a pământurilor moșierești în mânile țărănilor, fără a mai aștepta convocarea Adunării constituante.

Cuvântarea lui V. I. Lenin a produs o puternică impresie asupra delegaților țărani la congres, lucru pe care a trebuit să-l recunoască pînă și presa ostilă bolșevicilor. Astfel, „Zemlea și Volea“, ziarul socialistilor-revolutionari de dreapta, scria: „În ultimele două zile, la acest congres a domnit o stare de spirit foarte încordată. O mare parte din deputați insistau ca pământul să fie declarat imediat bun obștesc... Cea mai mare încordare s-a observat a doua zi după raportul prezentat de Lenin (23 mai)...“. Dar liderii socialisti-revolutionari au reușit totuși să domine congresul, înselând cu nerușinare pe țărani. Congresul a aprobat politica guvernului provizoriu burghez și intrarea „socialiștilor“ în acest guvern, s-a pronunțat pentru continuarea războiului „pînă la victoria finală“ și pentru ofensiva pe front, s-a declarat de acord cu argumentele socialistilor-revolutionari, care cereau ca rezolvarea problemei agrare să fie amînată pînă la convocarea Adunării constituante.

La congres a fost ales un Comitet executiv al Sovietelor țărănilor, format din socialisti-revolutionari, care a dus o politică

împăciuitoristă. Hotărârile adoptate de congres exprimau interesele burgheziei sătești, ale chiaburilor.

Cuvîntările rostite de Lenin și de bolșevici la acest congres au avut o mare însemnatate pentru educarea politică a țărănimii. Cuvîntarea lui Lenin în problema agrară, tipărită într-o broșură cu un tiraj de masă, s-a bucurat de o largă răspîndire în rîndurile sătenilor și în armată și a avut un rol important în atragerea țărănimii muncitoare de partea bolșevicilor. — 173.

- 77 Manuscrisul acestui document a fost intitulat „Proiect de rezoluție în problema agrară, prezentat de N. Lenin la Congresul general al deputaților țărănilor din Rusia, în numele fracțiunii social-democratice”. Proiectul de rezoluție a fost tipărit în foaie volantă și difuzat în rîndurile delegaților la congres. — 175.
- 78 Este vorba despre rezoluția „Cu privire la problema agrară”, care a fost adoptată la Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. Autorul acestei rezoluții este V. I. Lenin (vezi „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.”, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 350—353, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 430—433). — 178.
- 79 Comitetul agrar general a fost înființat de guvernul provizoriu în aprilie 1917, sub presiunea mișcării țărănești pentru rezolvarea problemei agrare, care luase o mare amploare. În acest comitet, caderii și socialistii-revolutionari formau o majoritate zdrobitoare. Comitetului agrar general îi revinea sarcina conducerii generale a strîngerii și elaborării de materiale pentru reforma agrară. În întreaga țară au fost create comitete agrare locale.
- Rostul manevrei politice la care a recurs guvernul provizoriu înființând Comitetul agrar general și comitetele agrare locale a fost acela de a tărăgăna cât mai mult rezolvarea problemei agrare, de a abate masele țărănești de la formele revoluționare de luptă pentru pămînt, determinîndu-le să urmeze calea reformelor de sus și de a menține proprietatea funciară moșierească. Aceasta a fost unul din mijloacele de luptă împotriva mișcării țărănești în plină creștere.
- După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, Comitetul agrar general a dus luptă împotriva înfăptuirii Decretului leninist asupra pămîntului; el a fost desființat, printr-o hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului, în decembrie 1917. — 178.
- 80 Duma I de stat (aşa-zisa Dumă a lui Witte) a fost convocată la 27 aprilie (10 mai) 1906, în baza legii întocmite de S. I. Witte, președintele Consiliului de Miniștri.

În Dumă au fost aleși 478 de deputați, dintre care mai mult de o treime erau membri ai partidului cadet.

În centrul dezbatelerilor din Duma de stat s-a aflat problema agrară. Au fost prezentate două programe agrare principale:

proiectul de lege al cadeților, semnat de 42 de deputați, și acela al trudovicilor, care e cunoscut sub denumirea de „proiectul celor 104“. În opoziție cu trudovicii, cadeții căutau să mențină proprietatea moșierească, admisind exproprierea prin răscumpărare, „pe baza unei evaluări echitabile“, numai pentru pământurile moșierești care erau în cea mai mare parte lucrate cu inventarul țăranilor sau care se dădeau în arendă. Bolșevicii au sprijinit pe trudovici — deputați ai țărănimii în Duma I, care reflectau năzuințele maselor țărănești în lupta pentru pămînt. La 8 (21) iulie 1906, Duma I de stat a fost dizolvată.

Duma a II-a de stat s-a întrunit la 20 februarie (5 martie) 1907. Alegerile pentru această Dumă s-au făcut prin vot indirect și inegal și s-au desfășurat sub regimul curților martiale și al represiunilor. Cu toate acestea, Duma a II-a a avut o componentă mai de stînga decât Duma I. Aceasta datorită unei delimitări mai nete și mai categorice a partidelor decât în perioada Dumei I, datorită creșterii conștiinței de clasă a maselor, precum și participării bolșevicilor la alegeri.

Bolșevicii au folosit Duma ca tribună pentru demascarea țarismului și a rolului trădător al burgheziei contrarevoluționare, pentru proclamarea și propagarea programului revoluționar al partidului, pentru eliberarea țărănimii de sub influența liberalilor și pentru crearea, în cadrul Dumei, a unui bloc revoluționar format din reprezentanți ai clasei muncitoare și ai țărănimii. Linia urmată de bolșevici era o linie nouă, o linie de comportare marxistă-revoluționară a reprezentanților proletariatului în instituțiile parlamentare. Menșevicii, dimpotrivă, aplicau în Dumă o tactică oportunistă, de sprijinire a cadeților.

În Duma a II-a de stat, ca și în Duma I, în centrul dezbatelerilor a stat problema agrară.

Pe la mijlocul anului 1907, cînd a devenit evident că muncitorii și țărani nu dispun de forțe suficiente pentru a înginge țarismul, guvernul țarist a hotărît să dizolve Duma. În noaptea de 3 (16) iunie 1907, fracțiunea social-democrată din Dumă a fost arestată, iar la 3 (16) iunie, printr-un decret emis de țar, Duma a II-a de stat a fost dizolvată. — 179.

81 Este vorba despre „Declarația Comitetului agrar general“, care a fost adoptată la 20 mai (2 iunie) 1917, în cea de-a doua ședință a acestui comitet. „Declarația“ încerca să liniștească masele țărănești care luptau pentru pămînt, asigurîndu-le că la viitoarea reformă agrară toate pământurile cu destinație agricolă vor trece în folosința populației muncitoare agricole, dar amîna rezolvarea definitivă a problemei agrare pînă la convocarea Adunării constituante. Apărînd interesele moșierilor, Comitetul agrar general, în „Declarația“ sa, se pronunța în mod categoric împotriva împărțirii pământurilor moșierești, atrăgînd atenția că „încercările întreprinse de populație de a-și satisfacă în mod arbitrar nevoile ei de pămînt prin cotropirea pământurilor altora reprezintă un pericol serios pentru stat“. — 180.

82 *Consfătuirea particulară a membrilor Dumei a IV-a de stat* a avut loc în ziua de 20 mai (2 iunie) 1917, sub președinția lui M. V. Rodzeanko. La această confațuire a fost examinată problema agrară, cu prilejul începerii lucrărilor Comitetului agrar general, a cărui primă ședință s-a ținut în ziua de 19 mai (1 iunie). Raportul în această problemă a fost prezentat de S. A. Șidlovski, un moșier octombrist, care s-a pronunțat împotriva împărțirii pământurilor moșierești, declarînd că esențialul în problema agrară nu constă în „pământurile de mică întindere, ci în necesitatea de a ridica forțele de producție ale pământului“.

Rezoluția adoptată de participanții la această confațuire — boieri și moșieri — încerca să-i înfricoșeze pe țărani care luptau pentru pămînt; în ea se spunea că încercarea de a rezolva cu forță problema agrară va duce la discuții interminabile, la ciocniri, recolte proaste și foamete, și se făcea apel la țărani să aștepte pînă ce va fi convocată Adunarea constituantă. — 180.

83 În Rusia, țărani ca clasă a societății feudale se împărțeau în trei mari categorii: 1) țărani care aparțineau proprietarilor privați (moșierilor), 2) țărani ai statului și 3) țărani de pe domeniile imperiale (care aparțineau familiei țarului). Fiecare din aceste categorii era divizată, la rîndul ei, în cîteva grupuri mari și grupuri speciale, care se deosebeau între ele prin originea lor, prin formele de posesiune și de folosire a pământului, prin situația lor juridică și funciară etc. Reforma țărănească din 1861, înfăptuită de sus, de guvernul țarist, în interesul moșierilor iobagiști, a menținut eterogeneitatea și diversitatea categoriilor de țărani, care s-au menținut pînă la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Pentru date amănunțite în această problemă, vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 16, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, adnotarea 103. — 192.

84 „*Vedomosti Obșestvennogo Gradonacialstva*“ — cotidian, organ oficial al municipiului Petrograd, a apărut cu începere de la 8 (21) martie 1917, ca o continuare a ziarului „*Vedomosti Sankt-Peterburgskoi Gorodskoi Poliții*“, care apărea din 1839 și care și-a schimbat în repetate rînduri denumirea. Începînd de la 22 iunie (5 iulie) 1917, ziarul și-a luat denumirea de „*Vestnik Gorodskogo Samoupravlenia*“. Sprijinea pe de-a-ntreregul politica guvernului provizoriu burghez. În scurt timp după Revoluția din Octombrie a fost suspendat. — 200.

85 Este vorba despre rezoluția cu privire la atitudinea față de partidele socialist-revolutionar și social-democrat (menșevic), față de partidul aşa-zisilor social-democrați „nefracționisti“ și de alte curente politice înrudite, care a fost adoptată la 22 aprilie (5 mai) de Conferința organizației orășenești din Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia, și despre rezoluția „Cu privire la unirea internaționaliștilor împotriva blocului defensist mic-burghez“, adoptată la 29 aprilie (12 mai) 1917 de Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. Autorul

ambelor rezoluții este V. I. Lenin (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 357—358, și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 260—261, 434). — 201.

- 86 „Socialiștii-populiști“ (enesii) — membrii Partidului socialist-populist al muncii, partid mic-burghez, care în 1906 s-a desprins din aripa dreaptă a partidului socialiștilor-revolutionari (al eserilor). Enesii erau pentru un bloc cu caderii. Lenin îi numea „social-caderi“, „oportuniști mic-burghezi“, „menșevici eserîști“, care oscilează între caderi și eseri, subliniind că acest partid „se deosebește prea puțin de caderi, deoarece șterge din program atât republica, cât și trecerea întregului pămînt în mâinile țărănimii“ (Opere complete, vol. 14, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 24). În fruntea acestui partid se aflau A. V. Peșehonov, N. F. Annenski, V. A. Meakotin și alții. În anii primului război mondial, „socialiștii-populiști“ s-au situat pe poziții social-șoviniste.

După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, partidul „socialiștilor-populiști“ a fuzionat cu trudovicii, a sprijinit activ guvernul provizoriu burghez, trimițându-și reprezentanți în acest guvern. După Revoluția Socialistă din Octombrie, enesii au luat parte la comploturile contrarevolutionare și la acțiunile armate împotriva Puterii sovietice. Partidul lor și-a încetat existența în perioada intervenției militare străine și a războiului civil. — 201.

- 87 Grupul „Edinstvo“ — un grup social-democrat, destul de redus, care în anii 1917—1918 intrunea laolaltă pe menșevicii-defensiști de extremă dreaptă, pe foștii lichidatori etc. Din punct de vedere organizatoric s-a constituit în martie 1917. În afara de Petrograd, a avut organizații la Moscova, Baku și în alte cîteva orașe. Un rol conducător în acest grup au avut G. V. Plehanov și foștii lichidatori A. F. Burianov și N. I. Iordanski. Grupul „Edinstvo“, care considera că este exclusă posibilitatea unei victorii a revoluției socialiste în Rusia, sprijinea fără rezerve guvernul provizoriu burghez, cerea continuarea războiului imperialist „pînă la victoria finală“, lăua parte, alături de presa burgheză și ultra-reactionară, la campania de așțări împotriva bolșevicilor. În alegerile pentru Dumele raionale din Petrograd, grupul „Edinstvo“ s-a prezentat cu liste independente, iar uneori a mers în bloc cu menșevicii, cu socialiștii-revolutionari etc.; a participat la toate manifestațiile patriotice; a salutat ofensiva din iunie; după evenimentele din iulie a făcut propagandă pentru instituirea unei „puteri ferme“, adică a unei dictaturi militare. S-a destrămat din punct de vedere organizatoric în vara anului 1918. A editat ziarul „Edinstvo“ (vezi adnotarea 68). — 201.

- 88 Conferința generală a organizațiilor menșevice și unificate a avut loc între 7—12 (20—25) mai 1917, la Petrograd. La această

conferință au participat 88 de delegați cu vot deliberativ și 35 cu vot consultativ, care reprezentau 44 830 de persoane. Pe ordinea de zi figurau următoarele probleme : atitudinea față de guvernul provizoriu și intrarea în acest guvern, atitudinea față de război, refacerea Internaționalei, problema agrară și altele. Conferința a adoptat o poziție contrarevolutionară, antisocialistă, în toate problemele de pe ordinea de zi : a aprobat intrarea socialiștilor în guvernul de coalitie și a admis necesitatea de a i se acorda acestuia un sprijin deplin, a condamnat fraternizarea soldaților pe front, s-a pronunțat pentru întărirea capacitatii de luptă a armatei, a recunoscut, la fel ca și partidele burgheze, că reforma agrară poate fi înfăptuită numai de Adunarea constituantă și a lansat îndemnul de „a combate cu toată energia ocuparea cu de la sine putere a pământului și orice alte moduri de rezolvare arbitrară a problemei“. Conferința a aprobat hotărîrea adoptată de Sovietul din Petrograd cu privire la convocarea unei conferințe sociale internaționale și a însărcinat C.O. să participe la cea de-a III-a Conferință zimmerwaldiană. — 202.

- 89 „*Rezoluția cu privire la măsurile economice de luptă împotriva ruinei*“ a fost scrisă de Lenin pentru apropiata conferință a comitetelor de întreprindere din Petrograd și, la 25 mai (7 iunie), a fost publicată în „Sotzial-Demokrat“, ziar bolșevic din Moscova, sub semnătura Comitetului Central al partidului, iar apoi, la 2 (15) iunie, în „Pravda“, sub forma unui proiect de rezoluție propus de Biroul organizatoric de convocare a conferinței. La 31 mai (13 iunie) rezoluția a fost adoptată cu o majoritate zdrubitoare de voturi și transmisă comisiei spre elaborare definitivă ; textul ei, aprobat de comisie, a fost adoptat de conferință în ședința extraordinară de la 3 (16) iunie, iar în ziua următoare a fost publicat în nr. 73 al ziarului „Pravda“.

O analiză a acestei rezoluții a fost făcută de V. I. Lenin în articolul său „Ruina economică și lupta proletariatului împotriva ei“ (vezi volumul de față, p. 310—313). Ideea fundamentală a acestei rezoluții, scria V. I. Lenin, „constă în a opune frazelor burgheze și filistino-birocratice despre control condițiile necesare pentru exercitarea unui control *real* asupra capitaliștilor, asupra producției“ (p. 310).

În volumul de față se publică, pentru prima oară în Opere, și „Planul rezoluției cu privire la măsurile economice de luptă împotriva ruinei“ (vezi p. 447—478). — 206.

- 90 V. I. Lenin se referă la două hotărîri ale guvernului provizoriu, publicate la 24 și 27 mai (6 și 9 iunie) 1917. În cea dintâi se spunea că „guvernul provizoriu recunoaște că la Kronstadt situația e amenințătoare și absolut intolerabilă“, iar în cea de-a doua se atragea atenția „tuturor cetățenilor Kronstadtului că dispozițiile guvernului provizoriu trebuie să fie executate întocmai“.

Matrozi, soldații și muncitorii de la atelierele militare ale fortăreței Kronstadt, care apăra Petrogradul dinspre mare și constituia principala bază din spatele frontului a Flotei baltice, au

avut un rol deosebit de important în pregătirea și victoria insurecției armate din octombrie la Petrograd. Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Kronstadt, încă din momentul constituirii sale, s-a alăturat bolșevicilor. Aceasta se explică prin tradițiile revoluționare ale Kronstadtului (răscoala matrozilor din 1905 și 1906; răscoala de pe vasul de linie „Gangut” în 1915), cît și prin existența unei puternice organizații bolșevice, care a desfășurat activitate revoluționară în tot cursul războiului.

La 17 (30) mai 1917, cu prilejul conflictului dintre Sovietul din Kronstadt și Pepeleaev, comisar al guvernului provizoriu, din inițiativa părții fără partid a Sovietului și cu sprijinul bolșevicilor a fost adoptată o rezoluție în sensul că se desființează postul de comisar al guvernului și întreaga putere este preluată de către Sovietul din Kronstadt. În această rezoluție se spunea: singura autoritate în orașul Kronstadt este Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților, care în toate chestiunile privind orînduirea de stat va intra în contact direct cu Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd.

Presă burgheză și esero-menșevică a dezlănțuit o campanie de calomnii împotriva celor de la Kronstadt și a bolșevicilor, susținînd că în Rusia a început să se manifeste descompunerea și anarhia, că Kronstadt se desparte de restul țării etc.

Pentru lichidarea incidentului de la Kronstadt au fost trimiși delegați din partea Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd (Ciheidze, Goț și alții), iar apoi din partea guvernului provizoriu (ministrii Skobelev și Tereteli). Aceștia din urmă au reușit să determine Sovietul din Kronstadt să adopte o soluție de compromis, potrivit căreia comisarul urma să fie ales de Soviet și confirmat definitiv de către guvernul provizoriu. În afara de asta, a fost adoptată o rezoluție politică generală, în care Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Kronstadt declara că recunoaște autoritatea guvernului provizoriu, dar că această „recunoaștere nu exclude, firește, critica și dorința ca democrația revoluționară să creeze o nouă organizare a puterii centrale, trecînd întreaga putere în mâiniile Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților”, și își exprima speranța că, acționînd pe calea unei înrîurări ideologice, bolșevicii vor reuși să înfăptuiască acest lucru. Rezoluția se încheia printr-un protest hotărît împotriva încercărilor de a atribui bolșevicilor de la Kronstadt „intenția de a despărți Kronstadtul de restul Rusiei”.

V. I. Lenin considera că acțiunea celor de la Kronstadt era prematură. Tratativele fracțiunii bolșevice a Sovietului din Kronstadt în vederea aplânării conflictului, precum și activitatea ulterioară a organizației de partid din Kronstadt s-au desfășurat sub conducerea directă a lui V. I. Lenin. — 229.

91 Este vorba de rezoluția „Despre Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților”, adoptată la Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. Autorul rezon-

luției este V. I. Lenin (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 364, și V. I. Lenin, Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 260—261, 434). — 232.

- 92 *Programul de la Erfurt* — programul Partidului social-democrat din Germania, adoptat în octombrie 1891, la Congresul de la Erfurt. Acest program reprezenta un pas înainte față de cel de la Gotha (1875). La baza lui a stat teoria marxistă a pieirii inevitabile a modului de producție capitalist și a înlocuirii lui cu modul de producție socialist; în el se sublinia necesitatea, pentru clasa muncitoare, de a duce luptă politică, se arăta rolul partidului ca conducător al acestei lupte etc., dar și Programul de la Erfurt continea o serie de concesii serioase făcute oportunismului. O critică amplă a proiectului de Program de la Erfurt a fost făcută de F. Engels în lucrarea sa „Contribuții la critica proiectului de program social-democrat din 1891“, apărută în „Die Neue Zeit“, 1891, vol. II, nr. 1); aceasta era, în fond, o critică la adresa oportunismului întregii Internaționale a II-a, pentru ale cărei partide Programul de la Erfurt era un fel de model. Dar conducerea social-democrației germane a ascuns maselor de partid critica făcută de Engels, iar principalele lui observații n-au fost luate în considerare la elaborarea textului definitiv al programului. V. I. Lenin (și G. V. Plehanov, până la cotitura lui spre menșevism) considera că principalul neajuns al Programului de la Erfurt, o concesie lașă făcută oportunismului, este faptul că în el nu se spune nimic despre dictatura proletariatului. — 233.
- 93 F. Engels. „Contribuții la critica proiectului de program social-democrat din 1891“ (publicat în „Die Neue Zeit“, anul XX, 1891, vol. II, nr. 1). — 234.
- 94 „Russkaia Gazeta“ — a apărut la Petersburg din 1904 până în 1906. — 242.
- 95 „Vpered“ — ziar muncitoresc bolșevic cu caracter de masă, condus de Lenin; a fost editat în ilegalitate, la Viborg, de către redacția ziarului „Proletarii“; a apărut de la 10 (23) septembrie 1906 și până la 19 ianuarie (1 februarie) 1908. În total au văzut lumina tiparului 20 de numere. Începînd cu nr. 2, „Vpered“ a apărut ca organ al comitetelor locale ale P.M.S.D.R.: nr. 2 ca organ al comitetelor din Moscova și Petersburg și al comitetului districtual Moscova; nr. 3—7 ca organ al comitetelor din Moscova și Petersburg, al Comitetului districtual Moscova și al comitetelor din Perm și Kursk; nr. 8—19 și ca organ al Comitetului din Kazan; în ultimul număr (20), în locul comitetelor din Perm și Kazan, figura Comitetul regional din Ural. Ziarul „Vpered“, care era scris într-o limbă populară, pe înțelesul cititorilor de rînd, muncitori și

țărani, propaga programul P.M.S.D.R., explică tactica social-democraților revoluționari bolșevici, arătând totodată și prejudecările aduse de tactica oportunistă a menșevicilor și socialiștilor-revoluționari. Ziarul se ocupa pe larg de problemele muncitorești (greve, lupta împotriva lock-outurilor, sindicate), de lupta țărănilor pentru pămînt, de mișcarea din rîndurile armatei, răspundea cu promitudine la cele mai importante evenimente din mișcarea muncitorească internațională.

Un loc important ocupau, în acest ziar, problemele vieții de partid; în paginile lui erau explicate hotărîrile adoptate de Congresul al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R. și de conferințele generale orășenești și raionale de partid. „Vpered“ avea legături strânse cu cititorii muncitorii.

În acest ziar au fost publicate o serie de articole ale lui V. I. Lenin. — 243.

96 Este vorba despre notele de răspuns ale guvernelor Franței și Angliei la declarația din 27 martie (9 aprilie) 1917 a guvernului provizoriu, publicată în ziarele de la 28 mai (10 iunie). Nota franceză (ca și cea engleză) își exprima satisfacția față de intenția guvernului provizoriu de a acorda independență Poloniei și făcea cunoscută dorința Franței de a lupta pentru „eliberarea“ Alsaciei și Lorenei și de a obține plata daunelor de la Germania. Nota engleză căuta să justifice în fel și chip participarea Angliei la război. În ambele note se exprima speranța de a duce războiul în continuare, alături de Rusia, „pînă la victorie“. — 245.

97 Comitetele de întreprindere — organizații de clasă proletare, care au apărut în martie 1917, imediat după victoria revoluției din februarie. Precursoarele lor au fost consiliile de delegați din întreprinderile industriale și alte organe alese, constituite, în momentele avîntului revoluționar, din comitetele de grevă provizorii.

Încă din primele zile ale existenței lor, comitetele de întreprindere au desfășurat o amplă activitate: ele elaborau și prezintau proprietarilor de fabrici și uzine revendicările economice ale muncitorilor, introduceau cu de la sine putere ziua de lucru de 8 ore, controlau angajările și concedierile de brațe de muncă, creau detașamente ale miliției muncitorești, luptau împotriva sabotajului patronilor, căutau să asigure materiile prime și combustibilul pentru întreprinderile respective, spre a nu fi nevoie să înceteze lucru etc. Comitetele de întreprindere au participat în mod activ la Revoluția din Octombrie. În 1918 ele au fuzionat cu sindicatle, devenind organe subordonate lor.

Prima Conferință a comitetelor de întreprindere din Petrograd a avut loc între 30 mai și 3 iunie (12 și 16 iunie) 1917. La lucrările ei au participat 568 de delegați din partea comitetelor de întreprindere, a birourilor sindicatelor și a altor organizații ale muncitorilor din Petrograd și din împrejurimile lui. La con-

ferință au fost examineate următoarele probleme : situația industriei, controlul și reglementarea producției în Petrograd, sarcinile comitetelor de întreprindere și rolul lor în mișcarea sindicală etc.

La această conferință s-a dat o luptă ascuțită între bolșevici și menșevici în legătură cu rolul și sarcinile comitetelor de întreprindere și cu controlul muncitoresc. Menșevicii au încercat să anihileze rolul politic și economic al comitetelor de întreprindere și să înlătăruască controlul muncitoresc printr-un control de stat, la care să participe și partidele burgheze. Conferința a adoptat, cu o majoritate zdrobitoare de voturi, rezoluțiile prezentate de bolșevici.

Conferința a avut o mare însemnatate pentru schimbul de experiență în domeniul activității comitetelor de întreprindere și pentru înmânuncherea forțelor lor în lupta pentru un control muncitoresc. În acest scop, ea a ales un Consiliu central permanent al comitetelor de întreprindere, în număr de 25 de membri.

V. I. Lenin a participat personal la lucrările conferinței. El a scris „Rezoluție cu privire la măsurile economice de luptă împotriva ruinei” (vezi volumul de față, p. 206—209) și a făcut o analiză a hotărîrilor adoptate de conferință în articolele sale „O poziție mic-burgheză în problema ruinei economice” și „Ruina economică și lupta proletariatului împotriva ei” (p. 264—266, 310—313), în care a criticat poziția adoptată de menșevici la conferință și a apărat tactica partidului bolșevic în problema controlului muncitoresc asupra producției. — 256.

98 A. V. Lunacearski, care a luat cuvântul înaintea lui V. I. Lenin, a propus să se adreseze guvernelor Franței și Angliei un ultimatum în sensul ca ele să se rălieze la formula păcii fără anexiuni și fără contribuții și să proclame armistițiul pe toate fronturile. Totodată, spunea Lunacearski, trebuie să adresăm popoarelor țărilor aliate, precum și popoarelor Germaniei și Austriei un apel în care să le cerem să exercite o presiune asupra guvernelor lor prin toate mijloacele de care dispun. Dacă, în ciuda acestei formule indisputabile, guvernul german va căuta totuși să continue războiul, afirmațiile lui mincinoase că duce un război de apărare vor fi demascate. — 258.

99 Vezi A. I. Herzen. Opere alese, vol. XVII, 1959, p. 69. — 270.

100 Documentul citat în text : „Manifestul adresat de N. V. Krîlenko — delegat la primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia — soldaților, muncitorilor și țăranilor, în care se explică platforma politică a bolșevicilor”, a fost publicat în întregime în cartea „Organizațiile bolșevice din Ucraina în perioada pregătirii și înfăptuirii Marii Revoluții Socialiste din Octombrie (martie-noiembrie 1917)”, Kiev, 1957, p. 371—374. — 274.

101 *Primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia* a avut loc între 3 și 24 iunie (16 iunie și 7 iulie) 1917, la Petrograd. La congres au luat parte 1 090 de delegați, reprezentând 305 organizații reunite ale muncitorilor, soldaților și țăranilor, 53 de Soviete raionale, regionale și guberniale, 21 de organizații din armata de operații, 8 organizații militare din spatele frontului și 5 organizații din flotă. Bolșevicii, care pe vremea aceea erau în minoritate în Soviete, aveau 105 delegați. Majoritatea covârșitoare a delegaților aparțineau blocului esero-menșevic și micilor grupări care îl sprijineau. Pe ordinea de zi a congresului au figurat 12 probleme: democrația revoluționară și guvernul, atitudinea față de război, pregătirile în vederea Adunării constituante, problema națională, problema agrară etc. V. I. Lenin a rostit cuvântări în problema atitudinii față de guvernul provizoriu și în problema războiului. În cuvântările și în rezoluțiile lor, menșevicii și eserii s-au pronunțat pentru întărirea disciplinei în armată și începerea ofensivei pe front, pentru sprijinirea guvernului provizoriu, și s-au declarat categoric împotriva trecerii puterii în mânile Sovietelor, afirmând (prin ministrul Tereteli) că în Rusia nu există nici un partid politic care să se declare gata să preia singur întreaga putere. Ca răspuns la aceasta, V. I. Lenin a declarat în numele partidului bolșevic: „Există un asemenea partid!”, iar în cuvântarea rostită de la tribuna congresului a arătat că partidul bolșevic „este oricând gata să preia întreaga putere”.

Bolșevicii au folosit din plin tribuna congresului pentru a demasca politica imperialistă a guvernului provizoriu și tactica conciliatoare a menșevicilor și a socialiștilor-revoluționari, prezintând și apărând la congres rezoluții proprii în toate problemele fundamentale. În cuvântările și în rezoluțiile lor, ei s-au adresat nu numai delegaților, ci și nemijlocit maselor largi ale poporului — muncitorilor, țăranilor și soldaților. Bolșevicii au dezvăluit esența antipopulară, contrarevoluționară a politiciei externe a guvernului provizoriu și caracterul imperialist al războiului, au demonstrat incapacitatea guvernului provizoriu de a salva țara de la ruină. Constatând falimentul total al politiciei de înțelegere cu capitaliștii, bolșevicii au propus, într-o rezoluție prezentată de ei, să se declare că unica ieșire este trecerea întregii puteri de stat în mânile Sovietului de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din întreaga Rusie. În hotărârile sale, majoritatea esero-menșevică a congresului s-a situat pe poziția sprijinirii guvernului provizoriu, a aprobat ofensiva pe care o pregătea acesta și s-a pronunțat împotriva trecerii puterii în mânile Sovietelor. Congresul a ales un Comitet Executiv Central (C.E.C.) al Sovietelor, care a dăinuit pînă la întrunirea celui de-al II-lea Congres al Sovietelor și în componența căruia au intrat în majoritate zdrobitoare socialiști-revoluționari și menșevici.

- Apreciind rezultatele congresului, V. I. Lenin a scris că el a arătat „deosebit de clar” că liderii eserilor și ai menșevicilor au părăsit calea revoluției (vezi volumul de față, p. 329). — 279.
- 102 Vezi K. Marx și F. Engels. Scrisori alese, 1953, p. 396. — 284.
- 103 V. I. Lenin se referă la rezoluțiile Conferinței a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, care s-a ținut la Petrograd între 24 și 29 aprilie (7 și 12 mai) 1917 (vezi „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.”, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 343—364). — 285.
- 104 Este vorba de primul Congres general al deputaților țărănimii, care a avut loc între 4 și 28 mai (17 mai și 10 iunie) 1917 (vezi adnotarea 76) și care adoptase o hotărâre cu privire la viitoarea structură politică a Rusiei. — 287.
- 105 V. I. Lenin se referă la articolul „Si mai departe?”, apărut în ziarul „Novaia Jizn” nr. 40 din 4 (17) iunie 1917, articol scris de V. Bazarov și consacrat problemei cum să se pună capăt războiului. Bazarov milita pentru continuarea separată a războiului, chipurile, în scopul salvării revoluției. — 288.
- 106 V. I. Lenin se referă la faptul că guvernul englez acordase lui Ramsay MacDonald, liderul Partidului muncitorilor independent din Anglia, un pașaport pentru Rusia, unde urma să plece la invitația Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. Călătoria lui MacDonald a fost împiedicată de Sindicatul marinariilor din Anglia, care a refuzat să ducă vaporul cu care urma să plece MacDonald. — 289.
- 107 *Apelul Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd „Către popoarele din lumea întreagă”* a fost adoptat în ședință din 14 (27) martie 1917 de către majoritatea eser-menșevică a Sovietului, sub presiunea mișcării largi a oamenilor muncii, care cereau încetarea războiului, și a fost publicat a doua zi în ziarele „Pravda” și „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocich i Soldatskikh Deputatov”.
- Apelul abundă în fraze pompoase despre pace și chemea popoarele țărilor beligerante „la energice acțiuni comune în favoarea păcii”, dar nu dezvăluia caracterul cotropitor al războiului și nu indică nici o măsură practică de luptă pentru pace, iar în fond căuta să justifice continuarea războiului imperialist de către guvernul provizoriu burghez. — 290.
- 108 În iunie 1917 Italia a ocupat Albania, proclamînd independența acesteia sub protectoratul ei de fapt.
- Sub presiunea Angliei și a Franței a fost săvîrșită o lovitură de stat în Grecia. Printr-o blocadă economică care a provocat în Grecia o foamete cumplită, precum și prin ocuparea unei serii de regiuni grecești de către trupele anglo-franceze, aliații

l-au constrins pe regele Constantin să abdice și au adus la cîrma țării pe Venizelos, care era de partea lor. Grecia a fost atrasă în război de partea Antantei, în pofida voinței imensei majorități a populației.

În timpul războiului, Persia (Iran) a fost silită să suporte ocuparea trupelor engleze și rusești. La începutul anului 1917, pierzîndu-și complet independența, Persia a fost ocupată de trupele rusești, la nord, și de cele engleze, la sud.

Toate aceste brutale acte de violență din partea imperialiștilor au fost sprijinate de diplomații guvernului provizoriu. — 291.

- 109 Este vorba despre declarația pe care biroul fracțiunii bolșevice și biroul social-democraților internaționaliști uniți au prezentat-o la primul Congres general al Sovietelor din Rusia și în care se cerea ca congresul să discute în primul rînd problema ofensivei pe front, pe care o pregătea guvernul provizoriu. În declarație se arăta că această ofensivă este dictată de magnații imperialismului aliat, că cercurile contrarevoluționare din Rusia urmăresc să concentreze pe această cale puterea în mîinile grupurilor militaro-diplomatice și capitaliste și să dea o lovitură luptei revoluționare pentru pace și pozițiilor pe care le cucerise democrația rusă. Declarația atrăgea atenția clasei muncitoare, armatei și țărănimii asupra primejdiei care a înenîntă țara și cerea congresului să dea o ripostă imediată tentativelor contrarevoluționare.

Propunerea biroului fracțiunii P.M.S.D. (b) din Rusia a fost respinsă de congres. — 291.

- 110 Este vorba de interzicerea Congresului ostășesc ucrainean de către Kerenski, ministrul de război al guvernului provizoriu. Cu toată interdicția, congresul a avut loc între 5 și 12 (18 și 25) iulie 1917 la Kiev. Au participat circa 2 000 de delegați. Congresul a adoptat „Actul universal“ cu privire la autonomia Ucrainei, emis de Rada centrală ucraineană.

Politica contrarevoluționară a guvernului provizoriu și a partidelor menșevic și socialist-revolutionar față de Ucraina a fost aspru criticată de V. I. Lenin în articolele sale „Ucraina“ și „Ucraina și înfrângerea partidelor guvernante din Rusia“ (vezi volumul de față, p. 363—365, 373—376). — 303.

- 111 „Sozial-Demokrat“ — cotidian, organ al biroului regional Moscova, al Comitetului din Moscova, iar ulterior și al Comitetului districtual Moscova al P.M.S.D. (b) din Rusia; a apărut din martie 1917 pînă în martie 1918. Din redacția lui au făcut parte, în diferite perioade, M. S. Olminski, I. I. Skvorțov-Stepanov, A. A. Solț, E. M. Iaroslavski și alții.

În ziarul „Sozial-Demokrat“ au fost publicate o serie de articole și documente ale lui V. I. Lenin: „Scrisori din depărtare (Scrisoarea I)“, „Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluție“, „Apel către soldații tuturor țărilor beligerante“, „Cuvîntare cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu,

4 (17) iunie“, rostită la primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia etc. (vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 11—23, 115—120, 297—300; volumul de față, p. 281—293). În martie 1918, în legătură cu mutarea la Moscova a guvernului sovietic și a C.C. al partidului, ziarul „Soțial-Demokrat“ s-a contopit cu ziarul „Pravda“. — 309.

112 „Vorwärts“ — cotidian, organ central al Partidului social-democrat din Germania; a început să apară la Berlin în 1891, sub denumirea de „Vorwärts. Berliner Volksblatt“, în baza unei hotărâri a Congresului de la Halle al partidului; era o continuare a ziarului „Berliner Volksblatt“, care apărea din 1884. În coloanele acestui ziar, F. Engels a combatut diverse manifestări de oportunitism. În ultimii ani ai secolului trecut, după moartea lui Engels, redacția ziarului a încăput în mîinile aripiei drepte a partidului și a publicat sistematic articole scrise de oportuniști. Prezentind în mod tendențios lupta ce se ducea pe atunci în cadrul P.M.S.D.R. împotriva oportunitismului și a revisionismului, „Vorwärts“ a sprijinit pe „eonomiști“, iar mai tîrziu, după scindarea partidului, pe menșevici. În anii reacționii, „Vorwärts“ a publicat articole calomnioase scrise de Troțki, fără a da lui Lenin și bolșevicilor posibilitatea de a le dezminți și de a înfățișa în mod obiectiv starea de lucruri din partid.

În perioada primului război mondial, „Vorwärts“ s-a situat pe pozițiile social-șovinismului; după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a desfășurat propagandă antisovietică. A apărut la Berlin pînă în 1933. — 314.

113 *Domnii de la 3 iunie* — membrii partidelor burghezo-moșierești (partidele de dreapta, octombrîștii, cadeții) care în Dumele a III-a și a IV-a de stat au căpătat o mare preponderență datorită legii electorale contrarevoluționare promulgata de guvernul tarist la 3 (16) iunie 1907, lege care a ciunit și mai mult drepturile electorale, și aşa destul de îngădite, ale muncitorilor și țăranilor.

Reprezentanții acestor partide se adunau periodic în cadrul unor aşa-zise consfătuiri „neoficiale“ ale deputaților Dumei a IV-a de stat. Una din acestea consfătuiri a avut loc la 3 (16) iunie 1917, ziua începerii lucrărilor Congresului general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia. Această coincidență n-a fost întîmplătoare: partidele contrarevoluționare ale burgheziei și moșierimii ruse au încercat să exercite o presiune politică față asupra conciliatorilor mic-burghezi — menșevicii și socialistii-revoluționari, care dispuneau de majoritate la congres.

Consfătuirea a fost convocată în vederea discutării politicii externe. Au luat cuvîntul lideri de seamă ai octombrîștilor și cadeților: V. A. Maklakov, P. N. Miliukov, V. V. Sulgin și a.

În cuvîntările lor, ei au cerut să fie riguros îndeplinite angajamentele luate față de aliați și să se pună capăt revoluției. În același spirit a fost întocmită și rezoluția adoptată de consfătuire. — 316.

114 „*Volea Naroda*“ — cotidian, organul aripii de dreapta a partidului socialist-revoluționar. A început să apară la Petrograd cu începere de la 29 aprilie 1917; a fost interzis în noiembrie 1917. Mai tîrziu a apărut sub alte denumiri. A fost definitiv interzis în februarie 1918. — 322.

115 Este vorba de „Procesul-verbal al adunării din 8 aprilie (25 martie) 1917 a membrilor P.M.S.D.R. condus de Comitetul Central“, în care sînt expuse tratativele purtate de emigranți ruși de diferite orientări politice cu socialistul elvețian R. Grimm, președintele Comisiei sociale internaționale, și cu zimmerwaldianul de stînga F. Platten, secretar al Partidului social-democrat elvețian, referitor la trecerea prin Germania.

Încercări de a pleca din Elveția în Rusia au fost întreprinse de Lenin de îndată ce s-au confirmat știrile cu privire la izbucnirea revoluției din februarie. „*Mi-e grozav de necaz că nu pot pleca în Scandinavia !! Nu-mi pot ierta că n-am riscat să plec în 1915 !*“ — scrie el Inessei Armand la 2 (15) martie 1917 (Opere, vol. 35, București, E.S.P.L.P. 1958, p. 272). Dar în calea întoarcerii emigranților internaționaliști în Rusia puneau piedici atât guvernul provizoriu al Rusiei, cât și guvernele „aliaților“ — guvernele Angliei și Franței. În listelete internaționale de control militar cuprinzînd persoanele care urmau să fie reținute la graniță au fost inclusi, potrivit indicațiilor poliției politice ruse, în primul rînd zimmerwaldienii, internaționaliștii, adversarii războiu-lui imperialist; în Rusia erau lăsați să intre nestinheriți numai defensiștii. Prevăzînd că întoarcerea în Rusia va întîmpina obstacole serioase, Lenin a încercat să găsească o posibilitate de a călători ilegal cu ajutorul unor acte străine și a avut în această privință un schimb de scrisori cu V. A. Karpinski (Geneva) și cu I. S. Ganețki (Stockholm).

La 6 (19) martie, la o consfătuire neoficială a centrelor de partid ruse din Berna, Martov a propus un plan care prevedea trecerea prin Germania în schimbul eliberării unor germani internați în Rusia. Acest plan a fost sprijinit cu căldură de Lenin, cu atît mai mult cu cit la 11 (24) martie Legația rusă de la Berna a sistat pentru o serie de emigranți întocmirea formelor pentru întoarcerea în Rusia.

Tratativele duse cu ministrul plenipotențiar german din Elveția în scopul de a obține pentru emigranții politici ruși permisiunea de a traversa teritoriul Germaniei în drumul lor spre patrie au fost începute de R. Grimm, dar, din cauza pozitiei echivoce a acestuia din urmă (vezi volumul de față, p. 327), bolșevicii l-au însărcinat cu organizarea acestei treceri pe F. Platten, care a și dus-o pînă la capăt. Guvernul german a

acceptat condițiile trecerii emigranților ruși prin Germania. Potrivit mărturiei lui F. Platten, aceste condiții au fost elaborate de Lenin. Ele garantau exterioritatea vagonului în timpul traversării teritoriului german și scutirea de control vamal; ele prevedeau de asemenea că nu vor fi controlate pașapoartele pasagerilor și nu va fi verificată orientarea lor politică, precum și că administrația germană va lua legătură cu pasagerii numai prin intermediul lui F. Platten, care îi va însoții.

Toate condițiile și circumstanțele plecării au fost consemnate într-un proces-verbal, al cărui conținut a fost comunicat următorilor reprezentanți ai zimmerwaldienilor de stînga: P. Levi (P. Hartstein) — Germania, F. Loriot și A. Guilbeaux — Franța, M. Bronski — Polonia și F. Platten — Elveția.

În afara de aceasta a fost pregătit în numele lor un document pentru presă, care a fost semnat la Stockholm și de social-democrați de stînga din Suedia (K. Lindhagen, F. Ström, K. N. Karlson, K. Cilburm și Ture Nerman) și din Norvegia (A. G. Hansen) și în care reprezentanții sus-numeratelor partide declarau următoarele: „Subsemnații cunoaștem piedicile pe care guvernele Antantei le pun în calea internaționaliștilor ruși care vor să se întoarcă în patrie. Cunoaștem de asemenea condițiile în cadrul căror guvernul german a permis traversarea teritoriului Germaniei în drum spre Suedia... Subsemnații internaționaliști din Franța, Elveția, Polonia, Germania, Suedia și Norvegia considerăm că tovarășii noștri de idei din Rusia au nu numai dreptul, ci și datoria de a se folosi de această posibilitate de a pleca în Rusia. Le urăm succes deplin în lupta lor împotriva politicii imperialiste a burgheziei ruse, luptă care constituie o parte integrantă a luptei noastre comune pentru eliberarea clasei muncitoare, pentru revoluția socialistă“. Această declarație a apărut în organul de presă al social-democraților suedezi de stînga, ziarul „Politiken“, nr. 86 din 15 aprilie 1917.

Intrucît în presa franceză apăruse știrea că P. N. Miliukov, ministrul afacerilor externe, a declarat că emigranții care vor trece prin Germania vor fi arestați ca trădători de patrie, toți emigranții care urmau să plece împreună cu Lenin, indiferent de orientarea lor politică, au semnat un act cu următorul conținut:

„Subsemnatul declar sub semnătură proprie:

1. că am luat cunoștință de condițiile stabilite de Platten cu legația germană;

2. că mă voi supune dispozițiilor lui Platten, conducătorul călătoriei;

3. că am luat cunoștință de știrea apărută în «Petit Parisien» potrivit căreia guvernul provizoriu rus amenință că va traduce în fața justiției, sub acuzația de înaltă trădare, pe cetățenii ruși care vor trece prin Germania;

4. că îmi asum întreaga răspundere politică pentru călătoria mea;

5. că Platten mi-a garantat călătoria numai pînă la Stockholm. 9 aprilie 1917. Berna-Zürich" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Plecarea a avut loc la 27 martie (9 aprilie); la 31 martie (13 aprilie), Lenin împreună cu grupul de emigranți a sosit la Stockholm și în aceeași zi a plecat spre Rusia, prin Finlanda. Sosind la Petrograd, V. I. Lenin (împreună cu Zinoviev), din însărcinarea emigranților veniți din Elveția, a făcut în fața Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, în ședința lui din 4 (17) aprilie 1917, o comunicare cu privire la condițiile în care a avut loc traversarea teritoriului Germaniei. Luînd cu noștință de această comunicare, Comitetul executiv a hotărît „să ceară imediat guvernului provizoriu să ia măsuri ca toți emigranții, indiferent de concepțiile lor politice și de atitudinea lor față de război, să fie lăsați să se întoarcă în Rusia“. În aceeași ședință, V. I. Lenin a fost cooptat ca membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd.

În poftida acestor fapte cu desăvîrșire limpezi și de necontestat, presa burgheză și esero-menșevică a încercat să folosească în scopuri calomnioase trecerea prin Germania, ponegrind partidul bolșevic și căutînd să submineze astfel influența lui în mase, care creștea rapid. — 322.

¹¹⁶ Este vorba de hotărîrea prin care primul Congres general al Sovietelor din Rusia a interzis demonstrația fixată de C.C. al bolșevicilor pentru ziua de 10 (23) iunie 1917.

La începutul lunii iunie s-a cșeac la Petrograd o situație destul de încordată. Refuzul guvernului provizoriu de a scoate țara din război, pregătirea unei ofensive pe front, greutățile aprovizionării cu alimente, — toate acestea au provocat nemulțumire și indignare în rîndurile muncitorilor și soldaților. Dispoziția guvernului cu privire la ocuparea cu forță a vîlei Durnovo și la evacuarea organizațiilor muncitorești din raionul Viborg care se instalaseră în ea a provocat o grevă. La 7 (20) iunie se aflau în grevă 4 uzine, iar la 8 (21) nu mai puțin de 28. Masele se simțeau spontan îndemnate să iasă în stradă.

Spre a preîntîmpina posibilitatea unor provocări și a unor jertfe inutile, la o consfătuire ținută în ziua de 8 (21) iunie de membri ai C.C., ai Comitetului din Petersburg și ai Organizației din armată cu reprezentanți ai muncitorilor din raioane și ai unităților militare, în urma propunerii lui V. I. Lenin, s-a hotărît să se organizeze o demonstrație pașnică. Demonstrația a fost fixată pentru 10 (23) iunie.

Hotărîrea C.C. al partidului bolșevic cu privire la organizarea demonstrației a avut un larg răsunet în mase și a alarmat profund astă cercurile guvernamentale, cît și partidele menșevic și socialist-revolutionar, care au hotărît să zădărnică demonstrația. În seara zilei de 9 (22) iunie, congresul Sovietelor,

dirijat de ei, a adoptat o hotărîre prin care se interziceau pe timp de 3 zile orice demonstrații de stradă.

Nedorind să se pună în situația de a încalcă o hotărîre a congresului Sovietelor, C.C. al partidului bolșevic, la propunerea lui V. I. Lenin, a adoptat în noaptea de 9 spre 10 iunie hotărîrea de a contramanda demonstrația. În fabrici, în uzine și în cauzările militare au fost trimiși membri ai C.C., ai Comitetului din Petersburg, activiști de partid pentru a convinge pe muncitori și soldați să nu iasă în stradă. Munca de lămurire desfășurată de bolșevici a dat rezultate: muncitorii și soldații s-au convins că în acel moment nu era oportun să se iasă în stradă. Aceasta constituia o dovedă a creșterii influenței partidului în mase, a priceperii sale de a întreține legătura cu ele, a elasticității conducerii exercitate de bolșevici. Două zile mai tîrziu, conducerea esero-menșevică a primului Congres general al Sovietelor din Rusia a hotărît să organizeze o demonstrație la 18 iunie (1 iulie). Pentru această zi fusese stabilită începerea ofensivei trupelor ruse pe front, iar conducătorii partidelor conciliatoare voiau să demonstreze că guvernul provizoriu se bucură de încredere maselor.

Sub conducerea nemijlocită a lui V. I. Lenin, Comitetul Central și Comitetul din Petersburg au desfășurat o vastă muncă pregăitoare în scopul de a face ca demonstrația să oglindească adevărată stare de spirit a maselor, de a cîștiga această importantă bătălie pașnică împotriva menșevicilor și a socialiștilor-revoluționari pentru influență asupra maselor. V. I. Lenin a participat personal la pregătirea demonstrației: a formulat lozincile, a verificat pregătirea pancartelor și a steagurilor, a făcut instructaj cu corespondenții, a redactat telegrame către organizațiile bolșevice locale, s-a îngrijit să fie suficienți oratori bolșevici și s-a înscris și el printre vorbitori, a luat parte la mitingul de pe Cîmpul lui Marte.

La 18 iunie (1 iulie) au ieșit la demonstrație aproape 500 000 de muncitori și soldați din Petrograd. Majoritatea covîrșitoare a participanților a demonstrat sub lozincile revoluționare ale partidului bolșevic. Doar mici grupuri de demonstranți au purtat lozinci în care partidele conciliatoare își exprimau încrederea în guvernul provizoriu. Demonstrația a oglindit revoluționismul sporit al maselor și creșterea enormă a influenței și prestigiului partidului bolșevic. Ea a arătat totodată eșecul total al partidelor conciliatoare mic-burgheze, care sprijineau guvernul provizoriu. Caracterizarea demonstrației din 8 iunie a fost făcută de V. I. Lenin în articolele „Optsprezece iunie“, „Trei crize“ (vezi volumul de față, p. 386—388, 460—465) și altele. — 342.

117 După victoria revoluției din februarie, o serie de organizații muncitorești din raionul Vîborg (sindicatul brutarilor, organizația miliției populare din raionul Vîborg etc.), precum și anarhiștii au ocupat o vilă nelocuită a fostului ministru țarist Durnovo, împreună cu parcul înconjurător (în suprafață de

20 de deseatine), pe care populația muncitorească a raionului 1-a transformat în parc de odihnă.

La 7 (20) iunie, guvernul provizoriu, care se bucura de sprijinul majorității esero-menșevice a Sovietului din Petrograd, iar apoi și a primului Congres general al Sovietelor din Rusia, a dispus evacuarea vilei lui Durnovo. Această dispoziție a stîrnit protestele muncitorilor din Petrograd, mai ales ale celor din raionul Vîborg. Într-o serie de uzine a fost declarată grevă. Guvernul a cedat, dar în noaptea de 18 spre 19 iunie (1 spre 2 iulie) la vila Durnovo a fost trimis un detașament de cazaci și soldați înarmați, care au luat-o cu asalt, omorînd 2 anarhiști și arestînd 59 de persoane. Deoarece mareea majoritate a celor arestați n-aveau nimic comun cu anarhiștii, ei au trebuit să fie eliberați. Atacul armat ordonat de guvernul provizoriu împotriva vilei Durnovo a stîrnit un val de indignare în rîndurile muncitorilor.

Timp de cîteva săptămîni, presa burgheză a etalat în coloanele sale pretinsele „grozăvii“ de la vila Durnovo, folosind amplu acest caz în lupta împotriva stării de spirit revoluționare a maselor, în lupta împotriva bolșevicilor. — 342.

118 Proiectul de față a stat la baza declarației Comitetului Central al P.M.S.D. (b) din Rusia și a biroului fracțiunii bolșevice a primului Congres general al Sovietelor din Rusia în legătură cu hotărîrea prin care acest congres a interzis demonstrația pașnică fixată de partidul bolșevic pentru ziua de 10 (23) iunie 1917. Declarația a fost publicată în „Pravda“ nr. 80 din 13 (26) iunie 1917.

În edițiile a 2-a și a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, documentul de față a fost publicat sub titlul „Concept de articol cu privire la Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și căranilor“, dat de redacție. La pregătirea ediției a IV-a, titlul a fost modificat în conformitate cu conținutul documentului. — 349.

119 Este vorba de cuvîntarea menșevicului Tereteli, ministru în guvernul provizoriu, rostită la 11 (24) iunie 1917 în ședința comună a Prezidiului primului Congres general al Sovietelor din Rusia, a Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, a Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai căranilor și a birourilor tuturor fracțiunilor congresului. Liderii esero-menșevici au organizat această ședință pentru ca, profitînd de majoritatea de care dispuneau, să lovească în partidul bolșevic. În cuvîntarea sa, rostită pe un ton isteric, Tereteli a declarat că demonstrația fixată de bolșevici pentru 10 (23) iunie reprezenta „un complot pentru răsturnarea guvernului și acapararea puterii de către bolșevici“. Toată cuvîntarea lui Tereteli a fost pe de-a-ntregul calomnioasă și contrarevoluționară. În semn de protest împotriva calomniilor lui Tereteli și ale celorlalți lideri socialisti-revoluționari și menșevici, bolșevicii au părăsit ședința. Lenin n-a fost prezent la această ședință și a fost din capul locului împotriva participării

la lucrările ei. Într-o scrisoare adresată ziarului „Pravda“, Lenin a arătat că „a susținut că bolșevicii trebuie să refuze din principiu să participe la această consfătuire, prezentând totodată o declarație scrisă în care să se arate că ei nu participă la nici un fel de consfătuiri în legătură cu aceste probleme (interzicerea manifestațiilor)“ (volumul de față, p. 356). — 351.

- 120 Este vorba despre declarația Comitetului Central al P.M.S.D. (b) din Rusia și a biroului fracțiunii bolșevice a primului Congres general al Sovietului din Rusia, citită la 11 (24) iunie 1917 în ședința comună a prezidiului congresului Sovietelor și a Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, a Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai țăranilor și a birourilor tuturor fracțiunilor congresului. La baza declarației a stat proiectul scris de V. I. Lenin (vezi volumul de față, p. 349—350).

În această declarație se arăta că demonstrația din 10 (23) iunie n-a avut loc nu pentru că a fost interzisă de majoritatea esero-menșevică a congresului Sovietelor, ci pentru că a fost contramandată de C.C. al partidului bolșevic; se demasca toleranța condamnabilă a socialiștilor-revolutionari și a menșevicilor față de forțele contrarevoluției și reacțiunii, se dezvăluia caracterul calomios al acuzației de complot militar pe care blocul esero-menșevic o formulase împotriva bolșevicilor. „...Gogorița complotului militar — se spunea în această declarație — a fost lansată de un membru al guvernului provizoriu (Tereteli. — Nota red.), în scopul de a o folosi ca pretext pentru dezarmarea proletariatului din Petrograd și pentru dizolvarea garnizoanei din acest oraș.

Sensul și menirea acestor măsuri sînt cît se poate de evidente. Se urmărește dezarmarea avangărzii revoluționare, măsură la care contrarevoluția burgheză a recurs întotdeauna ori de câte ori nu se simțea în stare să facă față sarcinilor puse de revoluție și revoltei crescîndice a maselor muncitoare. Cetățeanul Tereteli și cei care îl dirijează nu pot să nu știe că niciodată în istorie maselor muncitorești nu s-au despărțit fără luptă de armele pe care le-au primit din mâna revoluției. Aceasta înseamnă că burghezia guvernantă și miniștrii ei «socialiști» provoacă în mod conștient un război civil în problema fundamentală pe al cărei teren contrarevoluția și-a încercat dintotdeauna forțele cu clasa muncitoare“ („Pravda“ nr. 80 din 13 (26) iunie 1917).

Bolșevicii au vrut să dea citire acestei declarații în ședința Congresului Sovietelor din 12 (25) iunie, dar președintele adunării a luat reprezentantului lor dreptul la cuvînt. Declarația a fost depusă pe biroul prezidiului acestui congres. În aceeași ședință, cu toate că bolșevicii contramandasera demonstrația, congresul a adoptat o rezoluție prin care a dezavuat partidul bolșevic. — 360.

- 121 Rada centrală ucraineană — organizație burgheso-naționalistă contrarevoluționară, înființată în aprilie 1917 de blocul partidelor și grupurilor naționaliste burghese și mic-burghese ucrain-

nene la Congresul național ucrainean care a avut loc la Kiev. Președintele Radei a fost M. S. Grușevski, ideologul burgheziei ucrainene, iar locțiitorul său — V. K. Vinnicenko. Din Radă au făcut parte Petliura, Efremov, Antonovici și alți naționaliști. Baza ei socială o constituau burghezia orășenească și sătească, chiaburimea, intelectualitatea naționalistă mic-burgheză. Rada centrală a încercat să consolideze puterea burgheziei și a moșierimii ucrainene, să creeze un stat burghez ucrainean, folosind în acest scop mișcarea de eliberare națională din Ucraina. Camuflându-se sub steagul luptei pentru independență națională, ea s-a străduit să tragă după sine masele populare ucrainene, să le rupă de mișcarea revoluționară generală din Rusia, să le subordoneze burgheziei ucrainene și să împiedice victoria revoluției socialești în Ucraina. Rada a sprijinit guvernul provizoriu, cu toate că între el și ea au existat divergențe în problema acordării autonomiei Ucrainei.

După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, Rada s-a declarat organul suprem al „Republiei populare ucrainene” și a pornit pe calea luptei fățișe împotriva Puterii sovietice, fiind unul dintre principalele centre ale contrarevoluției din Rusia.

În decembrie 1917, la primul Congres general al Sovietelor din Ucraina, care a avut loc la Harkov, Ucraina a fost proclamată republică sovietică. Congresul a declarat răsturnată Rada centrală. Consiliul Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. a recunoscut guvernul sovietic ucrainean ca singurul guvern legal al Ucrainei și a hotărât să-i acorde imediat ajutor în lupta împotriva Radei contrarevoluționare. În decembrie 1917 și ianuarie 1918 au avut loc în întreaga Ucraină răscoale armate împotriva Radei centrale, pentru restaurarea Puterii Sovietice. În ianuarie 1918, trupele sovietice din Ucraina au trecut la ofensivă și la 26 ianuarie (8 februarie) au ocupat Kievul, doborând dominația Radei burgheze.

Infrîntă și alungată de pe teritoriul Ucrainei Sovietice și lipsită de orice sprijin în rîndurile maselor muncitoare, Rada centrală s-a aliat cu imperialiștii germani în scopul de a răsturna Puterea sovietică și de a restaura orînduirea burgheză în Ucraina. În timpul tratativelor de pace dintre Republica sovietică și Germania, Rada a trimis la Brest-Litovsk o delegație proprie și, fără sătirea delegației sovietice, a încheiat cu Germania un tratat de pace separată, prin care, în schimbul ajutorului militar împotriva Puterii sovietice, a cedat Germaniei grânele, cărbunele și materialele prime ucrainene. În martie 1918, împreună cu oamenii austro-germani, Rada s-a înapoiat la Kiev, devenind o jalnică marionetă în mîinile acestora. Convingîndu-se de incapacitatea totală a Radei de a înăbuși mișcarea revoluționară din Ucraina și de a asigura livrarea cantităților de produse alimentare cerute de ei, la sfîrșitul lunii aprilie germanii au dizolvat-o. — 363.

- 122 „*Malenkaia Gazeta*“ — ziar bulevardier pogromist ; a apărut la Petrograd din septembrie 1914 pînă în iulie 1917, editat fiind de A. A. Suvorin (fiul) ; din mai 1917, speculînd simpatiile maselor pentru socialism, a apărut cu subtitlul „Ziarul socialistilor fără de partid“. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a desfășurat o campanie de atâtări împotriva partidului bolșevic și o înverșunată campanie de calomnii împotriva lui V. I. Lenin. — 372.
- 123 Este vorba de Comisia extraordinară pentru anchetarea fără-delegilor comise de foști miniștri, secretari generali și alți mulți foști demnitari civili și militari, creată pe lîngă ministrul justiției printr-o decizie din 11 (24) martie 1917 a guvernului provizoriu. La 16 (29) iunie, în ziarele „*Den*“, „*Birjevîe Vedomosti*“, „*Novaia Jizn*“ și altele au fost publicate concluziile comisiei în dosarul agentului provocator Malinovski. — 377.
- 124 Djunkovski, adjunct al ministrului afacerilor interne în guvernul țarist, aflat în 1914 că Malinovski, deputat în Duma a IV-a de stat, este agent provocator. La 7 (20) mai 1914, el a informat despre aceasta pe Rodzeanko, președintele de atunci al Dumei, cerîndu-i să-și dea „cuvîntul de onoare“ că nu va spune nimănuí nimic. A rămas stabilit că Malinovski va fi îndepărtat din Dumă, dar în aşa fel, încît „să nu iasă nici un scandal nici pentru Dumă și nici pentru miniștri“. Lui Malinovski i s-a propus să renunțe la mandatul de deputat și să plece în străinătate cu ajutorul departamentului poliției. Demascarea lui s-a produs abia în iunie 1917, cînd Comisia extraordinară pentru anchetarea neleguiurilor vechii puteri a dat publicității materialele din dosarul lui, aflat în arhivele departamentului poliției. Demascarea provocatorului Malinovski a fost folosită de presa burgheză și esero-menșevică pentru înteqirea campaniei de calomnii împotriva bolșevicilor. În 1918, Malinovski a fost judecat și, în baza sentinței Tribunalului revoluționar, împușcat. — 377.
- 125 Acest articol a fost scris în legătură cu „Comunicatul guvernamental cu privire la afacerea Malinovski“, publicat de Comisia extraordinară de anchetă.
- În legătură cu anchetarea fără-delegilor săvîrșite de fostul ministru de interne și de foștii funcționari superiori ai Ministerului Afacerilor Interne, cu care prilej s-a descoperit că Malinovski a fost agent provocator, avocatul N. A. Kolokolov l-a invitat la 26 mai (8 iunie) pe V. I. Lenin să depună mărturie. În depozitia cu privire la afacerea provocatorului Malinovski, V. I. Lenin a scris următoarele : „Eu auzisem că pe la 1911 au apărut la Moscova suspiciuni cu privire la onestitatea politică a lui Malinovski, dar într-o formă bine precizată aceste suspiciuni ne-au fost comunicate după plecarea lui subită din Duma de stat, în primăvara anului 1914. Cît privește zvonurile de la Moscova, ele au apărut într-o vreme cînd «spionomania» atinsese punctul cul-

minant, iar în sprijinul lor nu ni s-a comunicat nici un fapt cît de cît susceptibil de verificare.

După plecarea lui Malinovski, noi am numit o comisie pentru verificarea acestor zvonuri (Zinoviev, Ganețki și cu mine). Am audiat o serie de martori, am organizat confruntări cu Malinovski, am umplut sute de pagini cu procesele-verbale de audiere a acestor martori (din păcate, din cauza războiului, multe dintre ele au dispărut sau au rămas la Cracovia). Nici unul dintre membrii comisiei n-a putut descoperi vreo dovedă concluzientă. Malinovski ne-a explicat că plecarea sa se datora faptului că nu a mai putut să țină ascunse anumite fapte din viața sa personală care l-au obligat să-și schimbe numele, că aceste fapte erau legate, zicea el, de onoarea unei femei și că ele s-au întîmplat cu mult înainte de însurătoarea lui; în sprijinul afirmațiilor sale, el a propus o serie de martori din Varșovia și Kazan, printre care și un profesor de la Universitatea din Kazan. Afirmațiile lui Malinovski ni s-au părut verosimile, temperamentul lui vulcanic le dădea o aparență de verosimilitate, iar noi am considerat că nu e treaba noastră să dăm în vîleag asemenea lucruri. Am hotărât să chemăm martorii la Cracovia sau să trimitem la ei, în Rusia, agenți din partea comisiei. Războiul ne-a împiedicat să punem în aplicare această hotărâre.

Dar convingerea comună pe care și-au format-o cei trei membri ai comisiei a fost că Malinovski nu este agent provocator, și noi am declarat acest lucru în presă“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). Activitatea de agent provocator a lui Malinovski a fost descoperită în 1917, cu prilejul anchetării fărădelegilor săvîrșite de fostul ministru de interne și de alți foști funcționari superiori.

Contrarevoluția a încercat să folosească în lupta împotriva influenței politice crescîndine a bolșevicilor asupra maselor de muncitori, țărani și soldați concluziile comisiei de anchetă în afacerea provocatorului Malinovski, amintite în textul volumului. Mărturie în această privință stă faptul că redarea depozitiei lui V. I. Lenin a fost făcută extrem de tendențios și pe un ton vădit dușmănos; cu prilejul publicării „Comunicatului guvernamental“, ziarele burgheze și esero-menșevice au mai denaturat și ele cu bună știință o serie de pasaje din această depozitie.

— 378.

126 În depozitia făcută de V. I. Lenin, acest pasaj este formulat în felul următor :

„În ce mă privește, nu o dată mi-am spus că după cazul Azef nimic nu mă mai poate mira. Dar eu nu cred că aici este vorba de o provocare, și aceasta nu numai pentru că nu văd nici probe, nici indicii de vinovăție, ci și pentru că, cu Malinovski ca agent provocator, ohrana n-ar fi avut de cîstigat atît cît a avut de cîstigat partidul nostru de pe urma «Pravdei» și a întregului aparat legal.

Este clar că, trimițînd un agent provocator în incinta Dumei, înălăturînd în acest scop pe rivalii bolșevismului etc., ohrana a fost călăuzită de o idee prea simplistă despre bolșevism, aş spune chiar de o ieftină caricatură de bolșevism: bolșevicii, își închipuie ea, «vor face insurecție armată». Pentru a avea în mînă toate firele acestei insurecții în curs de pregătire, merita — din punctul de vedere al ohranei — să se facă totul pentru a asigura intrarea lui Malinovski în Duma de stat și în Comitetul Central.

Iar atunci cînd ohrana a obținut și una, și alta, s-a constatat că Malinovski a devenit una dintre verigile lanțului lung și trainic care legă (din mai multe părți) baza noastră ilegală de cele două mari organe de înrîurare a maselor de către partid, și anume «Pravda» și fracțiunea social-democrată din Dumă. Procurorul Malinovski a fost nevoit să păzească amîndouă aceste organe pentru a se justifica față de noi» (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — 378.

127 Raportul lui V. I. Lenin a deținut locul central în lucrările Conferinței generale a organizațiilor din armată, de pe front și din spatele frontului, ale P.M.S.D. (b) din Rusia. În amintirile sale, M. S. Kedrov relatează că prezidiul conferinței a găsit cu cale ca dintre reprezentanții presei nebolsevice să fie admis la ședințele conferinței numai corespondentul ziarului „Novaia Jizn“, cu condiția ca acesta să redea în mod obiectiv lucrările ei.

Raportul lui V. I. Lenin s-a păstrat în două variante: în însemnările corespondentului ziarului „Novaia Jizn“, care l-a publicat în ziua următoare, adică la 21 iunie (4 iulie) 1917, și în însemnările lui M. S. Kedrov (vezi amintirile sale intitulate „Conferința generală a organizațiilor din armată ale P.M.S.D. (b) din Rusia“, apărute în cartea „Marea Revoluție Socialistă din Octombrie“. Culegere de amintiri ale unor participanți ai revoluției la Petrograd și la Moscova“. Moscova, 1957, p. 77—79).

Conferința generală a organizațiilor din armată, de pe front și din spatele frontului, ale P.M.S.D. (b) din Rusia a avut loc între 16 și 23 iunie (29 iunie și 6 iulie) 1917 la Petrograd. Au luat parte 107 delegați, reprezentînd 43 de organizații bolșevice de pe front și 17 din spatele frontului, care grupau circa 26 000 de membri de partid. Conferința a fost convocată de Biroul organizatoric al Organizației din armată a Comitetului Central. Pe ordinea de zi a conferinței figurau următoarele probleme: rapoartele organizațiilor locale; atitudinea față de rezoluțiile Conferinței a VII-a (din aprilie); momentul actual; organizarea puterii și Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților; războiul, pacea, ofensiva; problema agrară și altele. V. I. Lenin a prezentat la conferință raportul cu privire la momentul actual și raportul în problema agrară. În rezoluția cu privire la momentul actual, adoptată de conferință, se arăta că sarcina orga-

nizației din armată a P.M.S.D. (b) din Rusia este propaganda și agitația bolșevică în rîndurile soldaților; rezoluția conținea un îndemn la luptă împotriva războiului imperialist, împotriva tentativelor de acțiuni parțiale dezorganizatoare și insista asupra necesității de a pregăti multilateral forțele proletariatului și ale armatei revoluționare în vederea etapei următoare a revoluției. În problema agrară a fost adoptată rezoluția Conferinței din aprilie. Conferința s-a pronunțat pentru înlocuirea armatei permanente prin batalioane muncitorești înarmate ale Gărzii roșii, care să stea la dispoziția organelor muncitorești elective, precum și pentru înlocuirea poliției printr-o milie populară (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 365—379). Conferința a declarat ziarul „Soldatskaia Pravda“ organ central al organizațiilor din armată ale P.M.S.D. (b) din Rusia, a aprobat proiectul de statut al Organizației din armată și a ales Biroul central al organizațiilor din armată, în componența căruia au intrat: M. S. Kedrov, N. V. Krîlenko, V. I. Nevski, N. I. Podvoiski și alții. Conferința a avut o mare însemnatate pentru întărirea legăturii proletariatului cu masele de soldați și a contribuit la „desfășurarea muncii bolșevicilor printre soldați“ („Istoria P.C.U.S.“, București, Editura politică, 1960, p. 217). — 389.

128 Este vorba de ofensiva trupelor ruse pe front în iunie 1917, întreprinsă de guvernul provizoriu la cererea imperialiștilor ruși și a celor anglo-francezi. Ordinul de trecere la ofensivă a fost dat de ministrul de război Kerenski la 16 (29) iunie. La 18 iunie (1 iulie) au trecut la ofensivă trupele de pe frontul de sud-vest. În primele zile de luptă, ofensiva s-a desfășurat cu succes și trupele ruse au înaintat, luând cîteva mii de prizonieri. Dar numai primele lupte au fost înсununate de succes. Obosela soldaților, faptul că ei nu înțelegeau telurile ofensivei, precum și insuficienta pregătire tehnică a acesteia din urmă au dus la o rupere a frontului de către trupele germane și la o retragere dezordonată a celor ruse. Armata rusă a suferit o înfrângere cumplită, pierzînd în 10 zile de lupte circa 60 000 de oameni.

Eșecul ofensivei pe front a însemnat totodată eșecul întregii politici a guvernului provizoriu și a blocului defensivist eseromenșevic, care îl sprijinea. În urma zdrobirii ofensivei din iunie a crescut considerabil influența bolșevicilor asupra maselor de muncitori și soldați, care din propria lor experiență se convingeau tot mai mult că dreptatea este de partea bolșevicilor. Veștile despre marile pierderi suferite de pe urma ofensivei au stîrnit un puternic val de indignare în rîndurile oamenilor muncii și au grăbit începutul unei noi crize politice în țară (vezi adnotarea 137). — 391.

129 Conferința (a treia) generală a sindicatelor din Rusia a avut loc la Petrograd între 21 și 28 iunie (4 și 11 iulie) 1917. Aceasta a fost prima conferință generală legală a sindicatelor din Rusia. La ea au participat 211 delegați cu vot deliberativ, reprezentând 1 400 000 de membri de sindicat. Delegații bolșevici, trimiși de marile centre industriale ale Rusiei (Petrograd, Moscova, Kiev, Ivanovo-Voznesensk, Ural), au fost în număr de 73. La conferință au fost dezbatute următoarele probleme : sarcinile mișcării sindicale, construcția sindicală, lupta economică și altele.

Chiar din prima zi a conferinței s-a desfășurat o ascuțită luptă ideologică între bolșevici, uniți cu un grup restrâns de menșevici internaționaliști, de o parte, și menșevici, socialisti-revoluționari, bundiști etc., de altă parte, — în toate problemele fundamentale de pe ordinea de zi. În cuvîntările lor, menșevicii, camuflându-se sub steagul „unității mișcării sindicale“, propovăduiau „neutralitatea“ sindicatelor, estompau necesitatea unei energice lupte de clasă împotriva burgheziei și sprijineau politica conciliatoare a Sovietelor esero-menșevice. În rezoluția cu privire la rolul partidului proletar în mișcarea sindicală, prezentată de bolșevici, se arăta că lupta clasei muncitoare poate fi încununată de succes numai dacă acțiunile organizațiilor de partid și ale celor sindicale vor fi coordonate, că „neutralitatea“ sindicatelor este dăunătoare. În rezoluția cu privire la sarcinile sindicatelor se spunea că ele își pot îndeplini rolul lor numai dacă vor duce o luptă necruțătoare împotriva războiului imperialist, împotriva „păcii civile“ cu burghezia și a participării socialistilor în guvernul burghez. Cu o neînsemnată majoritate de 10—12 voturi, conferința a adoptat rezoluția prezentată de menșevicii-defensiști. Sub influența părții bolșevice a delegaților, conferința a adoptat revendicarea cu privire la introducerea imediată a zilei de muncă de 8 ore, la interzicerea muncii în ore suplimentare etc.

Din amintirile muncitorului bolșevic G. K. Korolev, membru în conducerea sindicatului muncitorilor textiliști din regiunea de industrie textilă Ivanovo-Kineșma, știm că V. I. Lenin a condus lupta fracțiunii bolșevice a conferinței. „La 21 iunie — își amintește Korolev — s-a deschis conferința generală a sindicatelor din Rusia, ale cărei hotărîri nu ne prea satisfăceau ; speranțele cu care am venit la conferință nu s-au împlinit în întregime... Tov. Lenin și-a asumat conducerea fracțiunii noastre. El nu se limita să ne dea îndrumări, ci ne învăță pur și simplu pe noi, muncitorii, cum să acționăm pentru dezvoltarea revoluției în întreaga țară“ (G. Korolev. „Muncitorii textiliști din Ivanovo-Kineșma în 1917 (Din amintirile unui muncitor textilist)“. Moscova, 1927, p. 32).

La conferință a fost ales un Consiliu central provizoriu al sindicatelor și a fost aprobat regulamentul congresului viitor. — 402.

130 Este vorba de Congresul al III-lea al partidului socialist-revoluționar, care a avut loc la Moscova, la sfîrșitul lunii mai — în-

ceputul lunii iunie 1917. În cursul lucrărilor congresului au ieșit la iveală serioase divergențe între aripa de dreapta și cea de stînga a socialistilor-revolutionari în unele probleme, inclusiv aceea a atitudinii față de război: socialistii-revolutionari de stînga s-au pronunțat împotriva politiciei de prelungire a războiului, dusă de guvernul provizoriu. Alegerea Comitetului Central al partidului socialist-revolutionar a avut loc la 2 (15) iunie. La publicarea rezultatelor alegerii s-a făcut o declarație în care se arăta că mulți delegați, călăuziți de considerente practice, și nicidecum politice, au votat împotriva alegerii în C.C. a lui A. F. Kerenski, deoarece acesta era supraaglomerat de îndatoririile ce-i revineau în cadrul Ministerului de Război și al Ministerului Marinei.

E. Breško-Breškovskaia, care a participat la înființarea partidului socialist-revolutionar și era o veche membră a acestui partid —, aflînd că A. F. Kerenski n-a fost ales în C.C., a văzut în aceasta o intriga și, în semn de protest, a renunțat la titlul de membră a C.C. al partidului socialist-revolutionar, publicînd în acest sens o declarație în presă. — 408.

- 131 La 6 (19) mai 1917, ziarele burgheze și esero-menșevice au publicat lista ministrilor „socialiști“ care au intrat în guvernul provizoriu. În ceea ce privește guvernul de coaliție, vezi adnotarea 20. — 417.
- 132 *Conferința generală a reprezentanților industriei și comerțului din Rusia* a avut loc la 1—2 (14—15) iunie 1917, la Petrograd, sub președinția cadetului N. N. Kutler. La această conferință au fost discutate situația industriei și măsurile pentru combaterea ruinei economice. Deși conferința era consacrată unor probleme strict economice, rezoluțiile ei sănt pătrunse de ură față de clasa muncitoare și de revoluția socialistă. Marii industriași au cerut guvernului provizoriu să ia măsuri împotriva introducerii zilei de muncă de 8 ore și a majorării salariului muncitorilor, amenințînd că, în caz contrar, își vor închide fabricile și uzinele. Pentru o mai bună apărare a intereselor industriașilor, conferința a hotărît să creeze un organ unic al comerțului și industriei din Rusia, format din reprezentanții marilor uniuni comerciale și industriale. — 418.
- 133 „*Buletinul finanțelor, industriei și comerțului*“ — săptămînal editat de Ministerul de Finanțe; a apărut la Petersburg din noiembrie 1883 pînă în 1917 (pînă în ianuarie 1885 a apărut sub denumirea de „Indicatorul deciziilor guvernamentale în materie financiară“). Revista publica decizii guvernamentale, articole și cronică economice. — 420.
- 134 *Consfătuirea neoficială a membrilor Dumei a IV-a de stat*, amintită de V. I. Lenin, a avut loc în palatul Tavriceski la 28 iunie (11 iulie) 1917, sub președinția lui Rodzeanko. Pe ordinea de zi

oficial anunțată a confătuirii figura problema situației financiare și economice a țării. În realitate însă, principalul obiectiv al confătuirii era acela de a exercita o presiune asupra guvernului provizoriu de coaliție în scopul de a-l obliga să renunțe la adoptarea oricăror măsuri în problema agrară, și în special la adoptarea legii cu privire la interzicerea cumpărărilor și vînzărilor de pămînt.

Confătuirea neoficială a membrilor Dumei a IV de stat a mobilizat forțele contrarevoluției în lupta împotriva tendințelor revoluționare ale clasei muncitoare și ale țărănimii muncitoare, în lupta împotriva influenței partidului bolșevic. — 430.

135 În ziua de 2 (15) iulie, după primirea primelor vești despre eșecul ofensivei din iunie, miniștrii cadeți Șingarev, Manuilov și Šahovskoi au demisionat din guvernul provizoriu de coaliție, motivându-și oficial demisia prin aceea că nu sînt de acord cu poziția guvernului în problema ucraineană; în declarația sa către Rada centrală ucraineană, guvernul provizoriu promisese că de comun acord cu ea va institui un Secretariat general, care va fi organul conducător al Ucrainei, — în timp ce cadeții susțineau că problema Ucrainei este de competență exclusivă a Adunării constituante.

Dar adevăratul motiv al plecării din guvern a cadeților era acela că, prin demisia lor, ei voiau să declanșeze o criză de guvern în scopul de a exercita o presiune asupra miniștrilor „socialiști“ și de a-i încuraja să consimtă la înfăptuirea programului contrarevoluționar cadet, care prevedea dezarmarea Gărzii roșii, evacuarea trupelor revoluționare din Petrograd, interzicerea partidului bolșevic. — 435.

136 Comitetul Executiv Central (C.E.C.) a fost ales la primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, care a avut loc în iunie 1917 (vezi adnotarea 101). În Comitetul Executiv Central au fost aleși 107 menșevici, 101 socialiști-revoluționari, 35 de bolșevici, 8 social-democrați unificați, 4 trudovici și „socialiști-populiști“, 1 bundist. Președinte al C.E.C. a fost ales menșevicul N. S. Ciheidze. C.E.C. ales de acest congres a dăinuit pînă la cel de-al II-lea Congres al Sovietelor. — 439.

137 Lenin se referă la demonstrațiile de masă care au avut loc la Petrograd în zilele de 3 și 4 (16 și 17) iulie 1917. Indignați de faptul că guvernul provizoriu trimisese trupele într-o ofensivă vădit lipsită de șanse de succes și care, după cum era și de așteptat, s-a soldat cu o infrângere, soldații, marinarii și muncitorii au ieșit în stradă ca să facă demonstrație. Mișcarea a început la 3 (16) iulie, în raionul Vîborg, printr-o demonstrație a Regimentului 1 mitraliere. Demonstrația amenința să se transforme într-o acțiune armată împotriva guvernului provizoriu.

În acel moment partidul bolșevic era împotriva unei acțiuni armate, deoarece considera că criza revoluționară din țară încă nu atinsese punctul culminant. La ședința C.C., convocată la 3 (16) iulie ora 4 p.m., s-a hotărât ca masele să fie sfătuite să se abțină de la acțiune. O hotărîre asemănătoare a fost adoptată și de cea de-a doua Conferință orășenească a bolșevicilor din Petrograd, care a avut loc în acel timp. Delegații la conferință s-au deplasat în uzine și în raioane pentru a convinge masele să se abțină de la demonstrație. Dar aceasta începuse deja și nu mai putea fi oprită.

Tinând seama de starea de spirit a maselor, Comitetul Central, împreună cu Comitetul din Petersburg și cu Organizația din armată, a adoptat în seara zilei de 3 (16) iulie hotărîrea de a participa la demonstrație, pentru a-i imprima un caracter pașnic și organizat. În acel moment, Lenin nu se afla la Petrograd; fiind bolnav în urma unui surmenaj îndelungat, el plecase să se odihnească pentru câteva zile. Înștiințat de cele ce se petreceau la Petrograd, Lenin s-a întors în dimineața zilei de 4 (17) iulie și a preluat conducerea evenimentelor în curs de desfășurare. În aceeași zi, el a rostit o cuvântare în fața marinarii din Kronstadt, adunați în fața casei Kseinskaja (vezi Opere, vol. 25, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 203). Cuvântarea lui V. I. Lenin a avut un rol important, convingând pe marinari că trebuie să dea dovadă de stăpînire de sine, fermitate și vigilanță.

La demonstrația din 4 (17) iulie au participat peste 500 000 de oameni. Ea s-a desfășurat sub lozincile bolșevicilor: „Toată puterea în mâinile Sovietelor!“ etc. Demonstranții au cerut ca C.E.C. al Sovietelor să preia puterea. Dar liderii esero-menșevici au refuzat să-o preia.

Cu știrea și cu asentimentul Comitetului Executiv Central esero-menșevic, guvernul provizoriu a aruncat împotriva demonstrației pașnice detășamente de iuncheri și cazaci. Aceștia au deschis focul asupra demonstranților. De pe front au fost chemate unități militare contrarevoluționare pentru zdrobirea demonstrației.

La confațuirea membrilor C.C. și ai Comitetului din Petersburg care a avut loc în noaptea de 4 spre 5 iulie sub conducerea lui V. I. Lenin, a fost adoptată o hotărîre cu privire la înșetarea organizată a demonstrației. Aceasta a fost o măsură înțeleaptă a partidului, care a știut să se retragă la timp și să ferească de înfrângere forțele principale ale revoluției. Menșevicii și socialistii-revoluționari s-au dovedit a fi participanți și complici ai terorii contrarevoluționare. Împreună cu burghezia, ei s-au năpustit asupra partidului bolșevic. Ziarele bolșevice „Pravda“, „Soldatskaja Pravda“ și altele au fost interzise de guvernul provizoriu, a fost devastată tipografia „Trud“, achiziționată cu bani adunați de la muncitori. Muncitorii au început să fie dezarmați, a fost dezlănțuit un val de arestări, percheziții, pogromuri. Unitățile revoluționare ale garnizoanei din Petrograd au început să fie evacuate din capitală și trimise pe front.

După evenimentele din iulie, puterea a trecut în întregime în mîinile guvernului provizoriu contrarevoluționar. Sovietele au fost reduse la rolul de anexă neputincioasă a acestuia. Dualitatea puterii a luat sfîrșit. S-a încheiat perioada pașnică a revoluției. În fața bolșevicilor se punea sarcina pregătirii insurecției armate pentru doborârea guvernului provizoriu. Caracterizarea evenimentelor din iulie a fost făcută de V. I. Lenin în articolele „Trei crize“, „Răspuns“, „Marxismul și insurecția“, „Revoluția rusă și războiul civil“ (vezi volumul de față, p. 460—465; Opere, vol. 25, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 160—164 și 200—211; vol. 26, Editura politică, 1959, p. 4—10, 11—25) și în alte lucrări. — 439.

- 138 V. I. Lenin se referă la următorul fapt: în aprilie 1917, după ce s-a întors din străinătate, calomniatorul și intrigantul G. A. Aleksinski, devenit între timp colaborator al ziarului burghez „Russkaia Volea“ (toate ziarele socialiste i-au refuzat colaborarea), și-a oferit serviciile Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. În legătură cu această ofertă de servicii, Comitetul executiv a adoptat următoarea hotărâre: „Date fiind faptele care au ieșit la iveala în legătură cu activitatea lui G. A. Aleksinski, Comitetul executiv nu consideră posibil să-l admită în instituțiile sale. Dacă dorește să se reabiliteze, Comitetul executiv nu se va da înlături să participe la anchetă“. — 439.
- 139 „Jivoe Slovo“ — cotidian bulevardier pogromist; a apărut la Petrograd începând din 1916, sub redacția lui A. M. Umanski, la început sub denumirea de „Novaia Malenkaia Gazeta“, iar apoi de la 8 (21) martie 1917 — sub cea de „Jivoe Slovo“. Din august 1917 a apărut sub denumirea de „Slovo“, iar apoi — „Novoe Slovo“. A dus o înverșunată campanie de calomii împotriva bolșevicilor. A fost interzis în octombrie 1917 de Comitetul militar-revoluționar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. — 440.
- 140 „Uniunea pentru eliberarea Ucrainei“ („Spilka vizvolenia Ukraini“) — organizație burgheso-naționalistă, creată de un grup de naționaliști burghizi ucraineni în 1914, la începutul războiului mondial. Mizînd pe înfîringerea Rusiei țariste, „Spilka“ își propunea să lupte pentru despărțirea Ucrainei de Rusia și pentru crearea unei monarhii burgheso-moșierești ucrainene sub protecția germană. — 443.
- 141 Congresul de la Londra — Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. — a avut loc la 17 (30) iulie — 10 (23) august 1903. Primele 13 ședințe ale congresului s-au desfășurat la Bruxelles. Apoi, din cauza prigoanii polițienești, congresul a fost mutat la Londra. Retragerea de la congres a social-democraților polonezi, care aveau vot consultativ, se datorează faptului că ei nu erau de acord cu punctul din programul P.M.S.D.R. privitor la dreptul

națiunilor la autodeterminare. În comisia pentru alcătuirea programului, social-democrații polonezi, considerind în mod greșit că acest punct va da apă la moară naționaliștilor polonezi, au propus ca el să fie scos. În fața congresului însă, ei nu și-au susținut fățis propunerile, dar, nefiind de acord cu hotărârea lui, au părăsit lucrările congresului. — 444.

- 142 Textul acestui articol, publicat în „Listok «Pravdî»“, se întrerupe aici. În arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează o copie dactilografiată a acestui articol, copie care conține și fraza din urmă. Sus, pe prima pagină a copiei, scrisă de o mână necunoscută figurează inscripția : „Chemare“. Este probabil că articolul a fost pregătit spre a fi tipărit la tipografie și difuzat ca foaie volantă, dar, în urma devastării tipografiei bolșevice „Trud“, nu a mai fost publicat. — 448.
- 143 „Afacerea Dreyfus“ — proces încenat în 1894 de cercurile reaționare și monarhiste ale cliciei militare din Franța împotriva ofițerului de la marele stat-major francez Dreyfus, de naționalitate evreu, sub acuzația să vădă falsă de spionaj și înaltă trădare. Condamnarea lui Dreyfus la închisoare pe viață, inspirată de clica reaționară militară, a fost folosită de cercurile reaționare din Franța pentru atâtarea antisemitismului și pentru declanșarea unei ofensive împotriva regimului republican și a libertăților democratice. În 1898, cînd socialiștii și reprezentanții progresiști ai democrației burgheze (printre care E. Zola, J. Jaurès, A. France etc.) au pornit o campanie pentru revizuirea procesului Dreyfus, aceasta a luat un pronunțat caracter politic și a împărțit țara în două tabere : republicanii și democrații, de o parte, și blocul monarhiștilor, clericalilor, antisemîților și naționaliștilor, de cealaltă parte. În 1899, sub presiunea opiniei publice, Dreyfus a fost grăbit și eliberat ; în 1906 el a fost recunoscut nevinovat și reintegrat în armată, în urma unei hotărîri a Curții de casatie. — 453.
- 144 În ședința Comitetului Central și a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia care a avut loc în noaptea de 4 spre 5 (17 spre 18) iulie 1917 a fost adoptată o hotărâre cu privire la încetarea demonstrației din iulie și a fost întocmit un apel către muncitori și soldați în care se spunea că scopul demonstrației — de a arăta popularitatea lozincilor bolșevice, importanța și necesitatea lor pentru izbăvirea popoarelor de război, de foamete, de pieire — a fost atins. Apelul îndemna masele să încheie în mod pașnic și organizat demonstrația și să-și pregătească forțele pentru viitoarele bătălii. Apelul a fost publicat în „Pravda“ nr. 99 din 5 (18) iulie, sub semnatura Comitetului Central și a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia, a Comitetului internațional al P.M.S.D.R., a organizației din armată de pe lângă C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia și a Comisiei secției

muncitorești a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților. — 455.

- 145 „*Listok «Pravdî»*” — una dintre denumirile cotidianului bolșevic legal „*Pravda*”. A apărut un singur număr, la 6 (19) iulie 1917 (în locul numărului obișnuit al „*Pravdei*”), în legătură cu devastarea sediului redacției de către iuncheri și cazaci în noaptea de 4 spre 5 (17 spre 18) iulie. În „*Listok «Pravdî»*” a fost tipărit apelul Comitetului Central și al Comitetului din Petersburg ale P.M.S.D. (b) din Rusia și al organizației din armată a P.M.S.D. (b) din Rusia, sub titlul „Calm și stăpînire de sine”, precum și articolele lui V. I. Lenin „Unde este puterea de stat și unde este contrarevoluția?”, „Calomniile mîrșave răspîndite de presa pogromistă și de Aleksinski”, „Bîrfeli și fapte”, „Aproape de miezul problemei”, „O nouă afacere Dreyfus?” (vezi volumul de față, p. 439—446, 447—448, 449—450, 451—452, 453—454). — 457.
- 146 *Socialiștii de stînga suedezi* (sau partidul tinerilor) — curent de stînga din social-democrația suedeza. În anii primului război mondial, „tinerii” s-au situat pe poziții internaționaliste, au aderat la stînga zimmerwaldiană. În mai 1917, ei au format Partidul social-democrat de stînga din Suedia. La Congresul din 1919 al acestui partid s-a hotărît ca el să se afilieze la Internaționala Comunistă. Aripa revoluționară a partidului a înființat în 1921 Partidul Comunist din Suedia. — 457.
- 147 Deoarece sediul „*Pravdei*” a fost devastat la 5 (18) iulie 1917 din ordinul guvernului provizoriu, articolul „Trei cfize” a fost tipărit în nr. 7 din 19 iulie (1 august) al revistei „*Rabotnița*”. În dorința ca acest număr al revistei să fie cît mai larg difuzat în mase, redacția revistei „*Rabotnița*” a publicat pe copertă o cheamă către toți muncitorii și muncitoarele, către sindicate și comitetele de întreprindere, către colectivele și raioanele P.M.S.D. (b) din Rusia cu îndemnul fierbinte de a lua cele mai energice măsuri pentru o cît mai largă difuzare a acestui număr.

„*Rabotnița*” — revistă legală pentru femei, organ al C. C. al P.M.S.D. (b) din Rusia; a fost înființată din inițiativa lui V. I. Lenin; era editată din fonduri colectate printre femeile muncitoare. A apărut la Petersburg de la 23 februarie (8 martie) pînă în iunie 1914. În total au apărut 7 numere, dintre care 3 au fost confiscate de poliție. La activitatea redacției au participat I. F. Armand, A. I. Elizarova, N. K. Krupskaia, P. F. Kudelli, L. R. Menjirskaja, E. F. Rozmîrovici, K. N. Samoilova și L. N. Stal.

Revista și-a reluat apariția la 10 (23) mai 1917 și a continuat să apară pînă în ianuarie 1918.

Revista „*Rabotnița*” a avut un rol important în opera de luminare politică a femeilor muncitoare în perioada pregătirii partidului bolșevic în vederea revoluției sociale din Rusia. — 460.

- 148 Nu s-a putut stabili despre ce articol este vorba aici. Nr. 7 al revistei „Rabotnița“, în care a fost publicată lucrarea lui V. I. Lenin „Trei crize“, nu conține un asemenea articol. — 460.
- 149 Este vorba de prezentarea lui V. I. Lenin la procesul înscenat de guvernul provizoriu burghez pe baza acuzației calomnioase de spionaj în favoarea Germaniei.

Încă din primele zile ale războiului, ohrana țaristă a început să răspîndească pe socoteala bolșevicilor, care luptau pentru transformarea războiului imperialist în război civil și propagau ideea înfrîngerii guvernului țarist în război, acuzații de înaltă trădare în favoarea Germaniei.

După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, cînd partidul bolșevic a adoptat linia orientată spre pregătirea revoluției socialiste în Rusia, presa burgheză și esero-menșevică a început să calomnieze pe bolșevici în legătură cu faptul că grupul de emigranți bolșevici în frunte cu V. I. Lenin a trecut prin Germania. În rezoluția „Cu privire la război“, Conferința a VII-a (din aprilie) a demascat cît se poate de energetic aceste procedee ale presei burgheze.

În legătură cu creșterea influenței bolșevice în masele de muncitori și soldați, ceea ce rezulta cît se poate de clar din evenimentele din iunie, și mai ales din cele din iulie, campania de calomnii împotriva bolșevicilor s-a întețit. Pentru a submina influența politică a partidului bolșevic în masele de muncitori, și mai ales în masele de soldați, contrarevoluția a fabricat, cu ajutorul serviciului de contraspionaj, un dosar cu acte referitoare la o pretinsă legătură a lui V. I. Lenin cu marele stat-major german. Deoarece serviciul de contraspionaj țarist nu era văzut cu ochi buni de masele populare, care nu aveau nici o încredere în el, acesta a preferat să publice în presă această acuzație vădită mincinoasă sub semnătura fostului deputat în Duma a II-a de stat, inveteratul calomniator și intrigant G. Aleksinski și a narodovolistului V. Pankratov.

La 4 (17) iulie, Aleksinski a declarat comitetului ziariștilor că el dispune de documente care ar confirma acuzația împotriva lui Lenin și a cerut ca ele să fie publicate în presă. Această acuzație era într-atît de bizară și de neverosimilă, încît pînă și Ciheidze, președintele C.E.C. al Sovietelor, la cererea lui I. V. Stalin, în calitatea sa de membru al C.E.C., a telefonat la 4 (17) iulie tuturor marilor ziare să nu publice această calomnie. La 5 (18) iulie însă, fițuica bulevardieră pogromistă „Jivoe Slovo“ a publicat o declarație semnată de Aleksinski și Pankratov, care în ziua următoare a apărut și în alte ziare (amânunte în legătură cu aceasta vezi articolul „Unde este puterea de stat și unde este contrarevoluția?“ — volumul de față, p. 439—446).

Campania de atîțări împotriva lui Lenin s-a întețit și mai mult. Guvernul provizoriu a ordonat arestarea lui V. I. Lenin.

Dată fiind absurditatea evidentă a acestei acuzații, care era vădită folosită de contrarevoluție ca mijloc pentru a pone gri un

adversar politic, pentru a submina încrederea maselor în el. V. I. Lenin, trecînd în ilegalitate în ziua de 5 (18) iulie, era de părere că trebuie obținut ca procesul să se judece în ședință publică, astfel încît, prezentîndu-se în instanță, acuzații să demâște calomnia și să transforme procesul într-unul îndreptat împotriva guvernului provizoriu contrarevolutionar.

Problema prezentării lui V. I. Lenin la proces avea o importanță generală de partid și a fost de cîteva ori dezbatută în cele mai înalte instanțe de partid. La 7 (20) iulie, la locuința lui S. I. Alliluev, problema a fost discutată într-o consfătuire a membrilor C.C. cu unii activiști de partid. Au participat V. P. Noghin, G. K. Ordjonikidze, I. V. Stalin, E. D. Stasova și alții. Articolul „În problema prezentării liderilor bolșevici în fața justiției”, scris la 8 (21) iulie (dar apărut abia în 1925), pare să conțină un bilanț al acestei consfătuiri. Aceeași problemă a fost dezbatută la o consfătuire lărgită a C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia cu reprezentanții organizațiilor bolșevice din Petrograd și Moscova, care a avut loc la 13—14 (26—27) iulie 1917. La această ședință au participat Boki, Bubnov, Buharin, Voldarski, Molotov, Noghin, Podvoiski, Stalin, Saveliev, Sverdlov, Sokolnikov, Rîkov și alții. Consfătuirea s-a pronunțat împotriva prezentării la proces a lui Lenin. Într-o scrisoare adresată redacției ziarului „Proletarskoe Delo” și publicată la 15 (28) iulie, V. I. Lenin scria: „Am renunțat la intenția de a ne supune ordinului guvernului provizoriu privitor la arestarea noastră... În Rusia nu poate fi vorba acum de nici un fel de legalitate, nici măcar de garanții constituționale care există în țările burgheze cu o ordine de drept bine statonicită. A te preda acum în mîinile autorităților înseamnă a te da pe mîna Miliukovilor, Aleksinskilor, Pereverzevilor, pe mîna contrarevolutionarilor întărîtați, pentru care toate acuzațiile împotriva noastră nu sunt decît un episod de război civil” (Opere, vol. 25, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 172—173).

Întrucît în problema dată existau printre membrii de partid două păreri, ea a fost pusă în discuția forului suprem al partidului — Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, care a avut loc între 26 iulie (8 august) și 3 (16) august 1917. Oprindu-se asupra acestei probleme, în cuvîntul său de încheiere la raportul de activitate al Comitetului Central, I. V. Stalin s-a pronunțat pentru prezentarea la proces a lui V. I. Lenin, cu condiția garantării securității lui personale și a organizării democratice a procesului, propunînd o rezoluție formulată în acest spirit. El a spus: „În momentul de față încă nu este clar în mîinile cui se află puterea. Nu avem garanții că, în caz că ei (Lenin și Zinoviev. — *Nota red.*) se vor prezenta, nu vor fi supuși unor violențe brutale. Cu totul altfel se pune chestiunea dacă judecata se va face pe baze democratice și dacă ni se vor da asigurări că nu se va recurge la violență. La întrebarea pusă în legătură cu aceasta, C.E.C. ne-a răspuns: «Nu știm ce se poate întîmpla». Prin urmare, atîta timp cît situația nu s-a clarifi-

ficat, atâtă timp cât se dă o luptă surdă între puterea oficială și cea de fapt, nu are nici un sens ca tovarășii să se prezinte în fața autorităților. Însă dacă va veni la cîrmă o autoritate care să poată garanta că tovarășii noștri nu vor fi supuși vreunei violențe, un guvern care să nu fie complet lipsit de onoare... ei se vor prezenta“ („Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia. Procesele-verbale“, Moscova, 1958, p. 27—28).

Pentru prezentarea lui Lenin în fața justiției (cu condiția ca securitatea lui personală să fie garantată, ca instrucția să nu fie secretă și să fie efectuată cu participarea unor reprezentanți din partea C.E.C. al Sovietelor și ca procesul să fie judecat de Curtea cu juri) s-au pronunțat V. Volodarski, I. Bezrabitnîi (D. Z. Manuilski) și M. Lașevici, propunind în acest sens o rezoluție proprie (vezi ibidem, p. 32). Nutrind iluzii constituționaliste, nedîndu-și seama că dualitatea puterii a luat sfîrșit în favoarea burgheziei contrarevolutionare, ei considerau că partidul va putea transforma procesul într-o nouă afacere Dreyfus, adică din acuzat să se transforme în acuzator care să demâște guvernul provizoriu.

Părerea contrară — că, oricare ar fi garanțiile ce s-ar da, Lenin nu trebuie să se prezinte în fața justiției — a fost susținută la congres de F. E. Dzerjinski, N. A. Skrîpnik, A. G. Šlihter și de alții. Noi trebuie să declarăm clar și răspicat, a spus Dzerjinski, că bine au făcut acei tovarăși care l-au sfătuit pe Lenin să nu se lasă arestat. Noi trebuie să explicăm tovarășilor noștri că nu avem încredere în guvernul provizoriu și în burghezie, că nu-l vom da pe Lenin atâtă timp cât nu va fi triumfat dreptatea, adică atâtă timp cât nu se va pune capăt acestui proces rușinos. „În rezoluția propusă de tov. Stalin — a spus în cuvîntarea sa N. A. Skrîpnik — era prevăzută o anumită condiție, și anume ca tovarășii noștri să se prezinte la închisoarea republicană; aceasta ar fi o garanție de securitate. Eu cred că la baza revoluției trebuie să stea alte principii. Noi aprobăm comportarea conducătorilor noștri. Trebuie să spunem că protestăm împotriva campaniei de calomnii la adresa partidului și a conducătorilor noștri. Noi nu-i vom da pe mâna părtinitoarei justiții de clasă a bandei contrarevolutionare“ (ibidem, p. 31—32). În cuvîntarea sa, Šlihter a spus: „Trebue ca Lenin, chiar aflîndu-se în ilegalitate, să ne transmită indicațiile sale. În rezoluția noastră trebuie să spunem că respingem cu dispreț calomnia și să declarăm — nu ca niște filistini care se tem de represiune, ci ca reprezentanți ai proletariatului — că nu-l vom da pe Lenin, pentru că avem nevoie de el“ (ibidem, p. 35).

În urma acestor dezbateri colective, Congresul al VI-lea al partidului a adoptat în unanimitate o rezoluție în care s-a pronunțat împotriva prezentării lui V. I. Lenin în fața justiției și a declarat că „protestează cu energie împotriva revoltătoarei prigoane procuroro-spiono-politiste dezlănțuite împotriva conducătorilor proletariatului revoluționar“ și a adresat lui V. I. Lenin un mesaj de salut. — 466.

- 150 În paranteză, V. I. Lenin indică paragrafele rezoluției „Cu privire la problema agrară”, adoptată la 28 aprilie (11 mai) 1917 de Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. Rezoluția a fost scrisă de V. I. Lenin (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.”, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 350—353 și V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 428). — 474.
- 151 Însemnarea „((V. o.))”, făcută de Lenin, pare a fi notarea prescurtată a cuvintelor „Vasilevski ostrov”. Pe atunci au avut loc la Vasilevski ostrov noi alegeri în Sovietul raional, după care defensiștii, rămași în minoritate, n-au vrut să se supună majorității și în două cazuri — la 28 aprilie și la 2 mai (11 și 15 mai) — au plecat de la adunări, zădărniciind astfel desfășurarea lucrărilor. — 475.
- 152 Ciorna intitulată „*In legătură cu congresul Sovietelor*” este sau planul inițial al cuvântării cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu (vezi volumul de fată, p. 281—293), rostită de V. I. Lenin la primul Congres general al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, sau planul unui articol pe care Lenin nu l-a mai scris. — 480.

**INDICE DE LUCRĂRI ȘI IZVOARE
CITATE SAU MENTIONATE
DE V. I. LENIN**

Adversarii nouui guvern. [Editorial]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 60, 7 mai, p. 1. — 65, 102.

Afacerea Malinovski. Depozițiile lui Lenin și Zinoviev. — „Birjevie Vedomosti“. Ediția de dimineață, Petrograd, 1917, nr. 16 286, 16 (29) iunie, p. 4. — 378.

Afacerea Malinovski. — „Raboceaia Gazeta“, Petrograd, 1917, nr. 63, 24 mai, p. 2. — 226, 227.

Afacerea R. V. Malinovski. — „Den“, Petrograd, 1917, nr. (1 647) 86, 16 iunie, p. 3. — 378.

Alegerile pentru Dumele raionale. — „Delo Naroda“, Petrograd, 1917, nr. 59, 27 mai, p. 1. Sub titlul comun : Petrograd, 27 mai (9 iunie). — 227.

Ancheta cu privire la afacerea Malinovski. (Din partea ministrului justiției). — „Novaia Jizn“, Petrograd, 1917, nr. 50, 16 (29) iunie, p. 4. — 378.

Ancheta cu privire la afacerea Malinovski. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 73, 17 (4) iunie, p. 3. — 395.

Andreev, G. Despre partide. — „Soțial-Demokrat“, Moscova, 1917, nr. 59, 1 iunie (19 mai), p. 3. — 309.

— *Despre partide.* Scrisoarea unui țăran. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 68, 10 iunie (28 mai), p. 1. — 308—309.

Anularea dispozițiilor cu privire la suspendarea vînzărilor de pămînt. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 75, 26 mai, p. 5. Sub titlul comun : De la guvernul provizoriu. — 429.

Apelul Comitetului executiv — vezi Către socialiștii din toate țările.

Apelul Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd către socialiștii din toate țările — vezi Către socialiștii din toate țările.

Apelul din 14 martie — vezi Către popoarele din lumea întreagă.

Apelul ministrului muncii către toți muncitorii din Rusia. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 149 (3 891), 28 iunie (11 iulie), p. 3. — 417—418.

Apelul Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd către armată — vezi Către armată.

Autonomia Ucrainei. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 137 (3 879), 14 (27) iunie, p. 3 — 363—365.

Avilov, B. V. [Proiect de rezoluție cu privire la măsurile de luptă împotriva ruinei economice, prezentat la conferința comitetelor de întreprindere]. — „Novaia Jizn“, Petrograd, 1917, nr. 36, 31 mai (13 iunie), p. 3. Sub titlul comun : „Conferința comitetelor de întreprindere. — 256—257, 264—266.

— „Ruina“ din Ministerul Comerțului. — „Novaia Jizn“, Petrograd, 1917, nr. 60, 28 iunie (11 iulie), p. 1. — 418—419.

Bazarov, B. Anarhia de azi și viitorul Napoleon. — „Novaia Jizn“, Petrograd, 1917, nr. 30, 24 mai (6 iunie), p. 1. — 215—217.

— *Conflictul din bacinul Donețului. — „Novaia Jizn“, Petrograd, 1917, nr. 24, 16 (29) mai, p. 1. — 116.*

— *Și mai departe? — „Novaia Jizn“, Petrograd, 1917, nr. 40, 4 (17) iunie, p. 1. — 288.*

Bilanțul încheiat de Banca de scont și de credit din Petrograd la 28 februarie 1917. — „Vestnik Finansov, Promišlennosti i Torgovli“, Petrograd, 1917, nr. 18, 7 (20) mai, p. 228, în suplimentul : Bilanțurile instituțiilor de credit. — 420—422.

„Birjevîe Vedomosti“, Petrograd. — 250.

— *Ediția de seară, Petrograd, 1917, nr. 16 195, 21 aprilie (4 mai), p. 2—3. — 329.*

— *Ediția de dimineață, Petrograd, 1917, nr. 16 206, 28 aprilie (11 mai), p. 4. — 7.*

— *Ediția de seară, Petrograd, 1917, nr. 16 207, 28 aprilie (11 mai), p. 4. — 7.*

— *Ediția de dimineață, Petrograd, 1917, nr. 16 210, 30 aprilie (13 mai), p. 6. — 9.*

- Ediția de dimineată, Petrograd, 1917, nr. 16 286, 16 (29) iunie, p. 4. — 378.
 — Ediția de seară, Petrograd, 1917, nr. 16 317, 4 (17) iulie, p. 2—3. — 450.

Cadetii și guvernul provizoriu. [Editorial]. — „Den“, Petrograd, 1917, nr. (1 652) 91, 22 iunie, p. 1. — 399.

Către armată [Apelul Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 55, 2 mai, p. 2. — 15—17.

Către popoarele din lumea întreagă. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 15, 15 martie, p. 1. Semnat: Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. — 210, 287—288, 289—290, 294—295, 298, 302, 305, 307, 397.

Către populația din Petrograd! Către muncitorii ! Către soldații ! Către toți cetățenii cinstiți ! Calomnia trebuie demascată ! Calomniatorii să fie deferiți justiției ! [Foiae volantă.] F. I., [1917], 1 p. Semnat : Comitetul Central al P.M.S.D.R. — 459.

Către socialistii din toate țările. [Apelul Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 55, 2 mai, p. 1—2. — 10—14.

Către toate secțiile muncii de pe lîngă Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 70, 19 mai, p. 1. Semnat : Secția muncii de pe lîngă Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. — 198, 218.

Către toți oamenii muncii, către toți muncitorii și soldații din Petrograd. [Hotărîrea C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia cu privire la contramandarea demonstrației]. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 78, 23 (10) iunie, p. 1. — 343, 351, 461, 479.

Cerevanin, N. Lupta pentru pace și apărarea patriei. — „Raboceaia Gazeta“, Petrograd, 1917, nr. 57, 16 mai, p. 1—2. — 223.

Cernov, V. M. O concluzie falsă dintr-o premisă justă. — „Delen Naroda“, Petrograd, 1917, nr. 75, 15 iunie, p. 1. — 370, 373—376.

Ce vrea noul guvern provizoriu. 3. Lupta împotriva ruinei economice. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Robocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 63, 11 mai, p. 2—3. — 79—80.

[*Comunicat cu privire la formarea Comitetului central pentru stabilirea și asigurarea desfășurării normale a lucrului în întreprinderile industriale*]. — „Delo Naroda“, Petrograd, 1917, nr. 41, 5 mai, p. 1. — 41—43.

[*Comunicat cu privire la formarea Comitetului central pentru stabilirea și asigurarea desfășurării normale a lucrului în întreprinderile industriale*]. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 104 (3 846), 5 (18) mai, p. 1. — 41—43.

[*Comunicat cu privire la formarea Comitetului central pentru stabilirea și asigurarea desfășurării normale a lucrului în întreprinderile industriale*]. — „Vecerne Vremea“, Petrograd, 1917, nr. 1 813, 5 (18) mai, p. 1. — 41—43.

Comunicatul guvernului provizoriu. — „Reci“, Petrograd, 1917 (3 835), 22 aprilie (5 mai), p. 4. Sub titlul comun : Ecourile notei guvernului provizoriu. — 1.

Comunicatul Legației franceze din Petrograd. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 123 (3 865), 28 mai (10 iunie), p. 4. — 245.

[*Congresul general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia*]. Ședința din 4 iunie. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 84, 6 iunie, p. 4—10. — 281, 283, 284—285, 316—317, 319, 329—332.

[*Congresul general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia*]. Ședința din 5 iunie. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 85, 7 iunie, p. 11—16. — 335, 336, 338, 340—341, 382, 414.

Congresul general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia. Ședința din 8 iunie. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 88, 10 iunie, p. 1—5. — 342.

[*Congresul general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia*]. Ședința din 9 iunie. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 88, 10 iunie, p. 5—8. — 303.

Congresul general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia. Ședința din 19 iunie. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 96, 20 iunie, p. 6—7. — 391, 414, 415.

Congresul țăranilor. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 110 (3 852), 12 (25) mai, p. 4. — 110.

Congresul țăranilor. — „Russkaia Volea“. Ediția de seară, Petrograd, 1917, nr. 96, 4 mai, p. 3. — 39.

- Consfătuirea membrilor Dumei de stat.* — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 118 (3 860), 21 mai (3 iunie), p. 5. — 480.
- Consfătuirea membrilor Dumei de stat.* — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 129 (3 871), 4 (17) iunie, p. 3—5. Semnat : Iak. Liv. — 319, 320—321, 330—332, 339.
- Consfătuirea neoficială a membrilor Dumei de stat.* — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 104 (3 846), 5 (18) mai, p. 3—4. — 36—38, 100, 117.
- Consfătuirea neoficială a membrilor Dumei de stat.* — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 150 (3 892), 29 iunie (12 iulie), p. 4. — 429—430.
- Controversele în jurul lozincii „pace fără anexiuni“.* — „Delo Naroda“, Petrograd, 1917, nr. 51, 17 mai, p. 1. — 124, 211—212.
- Criza din industria metalurgică.* — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 104, 29 iunie, p. 11. — 423—424.
- [*Decizia Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd cu privire la formarea unei comisii pentru convocarea unei conferințe internaționale.*] — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 62, 10 mai, p. 5. Sub titlul comun : De la secția pentru relații externe. — 71.
- Declarația Comitetului agrar general.* — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 118 (3 860), 21 mai (3 iunie), p. 5. Sub titlul comun : De la Comitetul agrar general. — 180, 480.
- Declarația guvernului provizoriu în noua lui formătie.* — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 105 (3 847), 6 (19) mai, p. 4. Sub titlul comun : Guvernul provizoriu în noua lui formătie. — 81, 94, 471—472.
- Declarația guvernului provizoriu cu privire la război.* — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 27, 29 martie, p. 1. — 63.
- Declarație adresată Congresului general al Sovietelor din Rusia.* — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 80, 26 (13) iunie, p. 1. — 351, 360, 362.
- Declarație în problema ofensivei.* — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 75, 20 (7) iunie, p. 2. Sub titlul comun : Congresul general al Sovietelor din Rusia. — 291, 292, 320.

[Declarație prin care delegația muncitorească își declină orice răspundere pentru complicațiile ce s-ar putea ivi în regiunea industriei miniere din sud]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 73, 24 mai, p. 7, în articolul : Consfătuirea cu privire la industria din bazinul Donețului. — 248.

De la Comitetul agrar general. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 117 (3 859), 20 mai (2 iunie), p. 3. — 178—179, 181, 183, 188.

De la guvernul provizoriu. Dispoziție cu privire la evacuarea vilei Durnovo. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 86, 8 iunie, p. 10. — 342.

De la secția pentru relații externe. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 78, 30 mai, p. 4. — 260—263.

De la Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 62, 10 mai, p. 3. — 68—69.

De la Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 112 (3 854), 14 (27) mai, p. 5. — 100, 101—102, 112—113, 115, 116, 331, 335, 382, 414, 415.

Delegația s[ocial]-d[emocrației], finlandeze în Comitetul de organizare. — „Raboceaia Gazeta“, Petrograd, 1917, nr. 42, 28 aprilie, p. 2. — 4, 5—7.

,,Delo Naroda“, Petrograd. — 135, 204, 267, 277, 291, 394.

— 1917, nr. 39, 3 mai, p. 1. — 25—26.

— 1917, nr. 41, 5 mai, p. 1. — 41—43.

— 1917, nr. 44, 9 mai, p. 1. — 222.

— 1917, nr. 48, 13 mai, p. 2. — 222—223, 325.

— 1917, nr. 51, 17 mai, p. 1. — 124, 211.

— 1917, nr. 57, 25 mai, p. 1. — 222, 223, 267—269.

— 1917, nr. 59, 27 mai, p. 1, 2. — 227, 262—263.

— 1917, nr. 60, 28 mai, p. 1. — 246.

— 1917, nr. 63, 1 iunie, p. 1. — 277, 291.

— 1917, nr. 75, 15 iunie, p. 1. — 370, 373—375.

— 1917, nr. 84, 25 iunie, p. 4. — 414—416, 429, 435.

— 1917, nr. 92, 5 iulie, p. 1. — 460.

— 1917, nr. 93, 6 iulie, p. 1.— 461, 462—463.

,,Den“, Petrograd. — 250, 399, 409.

- 1917, nr. (1 604) 33, 14 aprilie, p. 2. — 19—22, 180, 182, 183, 186, 187, 188, 189.
- 1917, nr. (1 613) 52, 6 mai, p. 1. — 63—64.
- 1917, nr. (1 620) 59, 14 mai, p. 2. — 97, 98.
- 1917, nr. (1 647) 86, 16 iunie, p. 3. — 378.
- 1917, nr. (1 652) 91, 22 iunie, p. 1. — 399.

Desființarea a 4 regimenter. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 76, 27 mai, p. 5. Sub titlul comun : De la guvernul provizoriu. — 229—230.

Desființarea a 4 regimenter. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 122 (3 864), 27 mai (9 iunie), p. 5. — 229.

Despărțirea Ucrainei. [Editorial]. — „Raboceaia Gazeta“, Petrograd, 1917, nr. 81, 15 iunie, p. 1—2. — 374—375.

Despre demonstrație. [Hotărîre cu privire la încetarea demonstrației și la reluarea lucrului]. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 99, 18 (5) iulie, p. 4. — 455, 460.

Despre lupta împotriva ruinei economice. (Rezoluție a Secției economice a Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților). — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 63, 11 mai, p. 3—4. — 79—80, 81—82.

Despre unitate și dezbinare. — „Delen Naroda“, Petrograd, 1917, nr. 48, 13 mai, p. 2, la rubrica : Presa și viață. — 222—223, 325.

Din partea guvernului provizoriu. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 88, 10 iunie, p. 10. — 347, 479.

Discursul lui A. F. Kerenski — vezi Ultimele știri.

Dnevnički, P. N. Dușmanii poporului. — „Edinstvo“, Petrograd, 1917, nr. 44, 20 mai, p. 2. — 230, 231, 325—326.

Documente cu privire la traversarea teritoriului Germaniei — vezi Via Zimmerwald — Berlin — Stockholm — Petrograd.

- „Edinstvo“, Petrograd. — 133, 202, 204, 213—214, 227, 250, 311, 325, 326, 394, 409, 440.
- 1917, nr. 34, 9 mai, p. 2. — 202.
- 1917, nr. 42, 18 mai, p. 1. — 133.
- 1917, nr. 44, 20 mai, p. 2. — 230, 231, 325—326.
- 1917, nr. 83, 7 iulie, p. 1. — 463.

- Engels, F. Insurecția de la Praga.* 17 iunie 1848. — 123.
- *Observații critice pe marginea proiectului de program social-democrat din 1891.* Sfîrșitul lunii iunie 1891. — 152, 233—234.
 - *Scrisoare către F. A. Sorge.* 29 noiembrie 1886. — 284.
 - *Scrisoare către F. Kelley — Wischnewetzki.* 27 ianuarie 1887. — 284.
- „*Fără anexiuni*“. — „*Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov*“, 1917, nr. 67, 16 mai, p. 2. — 122—123, 124, 210—212, 268, 287, 300, 302—303.
- „*Finansovaia Gazeta*“, Petrograd, 1917, nr. 468, 17 mai, p. 2. — 128—130.
- Focuri de armă pe Nevski.* — „*Birjevîe Vedomosti*“. Ediția de seară, Petrograd, 1917, nr. 16 317, 4 (17) iulie, p. 2—3. — 450.
- Focuri de armă pe Nevski.* — „*Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov*“, 1917, nr. 109, 5 iulie, p. 3. — 464.
- Griboedov, A. S. Prea multă minte strică.* — 423.
- Herzen, A. I. Plinset.* — 270—271.
- Hotărîre cu privire la problema agrară* (25 mai 1917). — „*Izvestiia Vserossiiskogo Soveta Krestianskikh Deputatov*“, Petrograd, 1917, nr. 15, 26 mai, p. 7. — 429, 430.
- **Hotărîrea congresului [țăranilor din gubernia Penza], cu privire la măsurile provizorii pentru rezolvarea problemei agrare, [Foaie volantă].* Penza, tipo-litografia Malkin, [aprilie 1917]. 2 p. Semnat : Prezidiul Congresului țăranilor. — 190.
- Hotărîrea Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia cu privire la viitoarea organizare politică a Rusiei adoptată în unanimitate la ședința din seara zilei de 26 mai. [1917].* — „*Izvestiia Vserossiiskogo Soveta Krestianskikh Deputatov*“, Petrograd, 1917, nr. 17, 28 mai, p. 2. Sub titlul comun : Sovietul de deputați ai țăranilor din Rusia. — 287.

*Cu asterisc sunt notate cărțile, ziarele, articolele și documentele pe care se află însemnări făcute de V. I. Lenin și care se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

Ilin, I. Primăvară în inimi. — „Zemlea i Volea“, Petrograd, 1917, nr. 36, 6 mai, p. 1. — 473.

Ivanovici, S. Trebuie să ne temem de victorie? — „Raboceaia Gazeta“, Petrograd, 1917, nr. 93, 29 iunie, p. 2—3. — 426—427.

„Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocich i Soldatskikh Deputatov“. — 65, 79, 81, 122, 123, 126, 127, 135, 311, 464.

— 1917, nr. 15, 15 martie, p. 1. — 210, 288, 290, 294—295, 298, 302, 305, 307, 397.

— 1917, nr. 27, 29 martie, p. 1. — 63.

— 1917, nr. 32, 5 aprilie, p. 2. — 78.

— 1917, nr. 55, 2 mai, p. 1—2. — 10—14, 15—17.

— 1917, nr. 56, 3 mai, p. 1. — 19.

— 1917, nr. 59, 6 mai, p. 1—2. — 39—40.

— 1917, nr. 60, 7 mai, p. 1. — 65, 102.

— 1917, nr. 62, 10 mai, p. 3, 5. — 67, 68—69, 71, 97.

— 1917, nr. 63, 11 mai, p. 2—4. — 79—80, 81—82.

— 1917, nr. 67, 16 mai, p. 2. — 122—123, 124, 210—211, 268, 287, 300, 302.

— 1917, nr. 68, 17 mai, p. 2, 3. — 125, 126—127, 135—136.

— 1917, nr. 70, 19 mai, p. 1—4. — 198, 218—221.

— 1917, nr. 73, 24 mai, p. 7. — 248.

— 1917, nr. 74, 25 mai, p. 5. — 232—233, 234.

— 1917, nr. 75, 26 mai, p. 5. — 429.

— 1917, nr. 76, 27 mai, p. 5. — 229—230.

— 1917, nr. 78, 30 mai, p. 4. — 260—263.

— 1917, nr. 84, 6 iunie, p. 4—10. — 281, 283, 284—285, 316—317, 319, 329—332.

— 1917, nr. 85, 7 iunie, p. 11—16. — 335, 336—337, 338, 340, 382, 414.

— 1917, nr. 86, 8 iunie, p. 10. — 342.

— 1917, nr. 88, 10 iunie, p. 1—8, 10. — 303, 342, 343, 344, 345, 347, 350, 351, 352—353, 461, 479.

— 1917, nr. 90, 13 iunie, p. 7—8. — 360—362, 382—383, 407.

— 1917, nr. 96, 20 iunie, p. 6—7. — 391, 414, 415.

— 1917, nr. 104, 29 iunie, p. 11. — 423—424.

- 1917, nr. 109, 5 iulie, p. 1, 3. — 449, 464.
- 1917, nr. 110, 6 iulie, p. 3—6. — 451—452.
- „Izvestiia Vserossiiskogo Soveta Krestianskikh Deputatov“*, Petrograd, 1917, nr. 8, 17 mai, p. 3. — 210, 211.
- 1917, nr. 10, 19 mai, p. 4. — 139—143, 188, 189.
- 1917, nr. 15, 26 mai, p. 7. — 429, 430.
- 1917, nr. 17, 28 mai, p. 2. — 287—288.
- Indemn la calm*. — „Raboceaia Gazeta“, Petrograd, 1917, nr. 80, 14 iunie, p. 2. — 366—369.
- În legătură cu afacerea Malinovski*. — „Raboceaia Gazeta“, Petrograd, 1917, nr. 83, 17 iunie, p. 2—3. — 395.
- În legătură cu alegerile pentru Dumele raionale*. — „Delo Naroda“, Petrograd, 1917, nr. 39, 3 mai, p. 1. Sub titlul comun : Problema municipală în programul socialiștilor-revolutionari. — 25—26.
- „Jivoe Slovo“, Petrograd. — 440, 445, 447, 453, 456.
- Jos mîinile !* — „Raboceaia Gazeta“, Petrograd, 1917, nr. 66, 27 mai, p. 2. — 236—237.
- Karamzin, N. M. Sensibilul și flegmaticul*. Două caractere. — 437.
- [Kozlovski, M. I.] Scrisoarea tov. Kozlovski*. — „Listok «Pravdî»“, Petrograd, 1917, 19 (6) iulie, p. 2. — 456, 457.
- Krîlov, I. A. Motanul și bucătarnul*. — 132, 225.
- Kronstadt*. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 122 (3 864), 27 mai (9 iunie), p. 2. — 229.
- Kronstadt*. Din partea guvernului provizoriu. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 122 (3 864), 27 mai (9 iunie), p. 5. — 229.
- Kurlanda și bolșevicii-leniniști*. — „Edinstvo“, Petrograd, 1917, nr. 42, 18 mai, p. 1. — 133.
- L. G. Deutsch la conferința menșevicilor*. — „Edinstvo“, Petrograd, 1917, nr. 34, 9 mai, p. 2. — 202—203.
- La marginea prăpastiei*. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 107 (3 849), 9 (22) mai, p. 2. — 66.

Lecția dată de democrația rusă democrației finlandeze. — „Birjevîe Vedomosti“. Ediția de seară, Petrograd, 1917, nr. 16 207, 28 aprilie (11 mai), p. 4. — 6.

[Lenin, V. I.] Ce declarații a făcut partidul nostru înainte de revoluție în legătură cu războiul. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 56, 26 (13) mai, p. 1—2. — 106.

- *— *Cîteva teze.* Din partea redacției. — „Soțial-Demokrat“, Geneva, 1915, nr. 47, 13 octombrie, p. 2. — 76—77, 106—107, 473.
- *Cum am ajuns.* — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabochih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 32, 5 aprilie, p. 2. — 78.
- *Cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu.* Proiect de rezoluție adoptat în unanimitate de comisia aleasă la Conferința generală din Rusia. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 42, 10 mai (27 aprilie), p. 1. — 355, 445, 474.
- *Cu privire la momentul actual.* [Rezoluție adoptată la Conferința a șaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Soldatskaia Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda“, p. 3—4. — 101, 113, 334, 339, 475.
- *Cu privire la proiectul de modificare a programului. Vechiul text și cel nou al programului* — vezi Lenin, V. I. Vechiul text și cel nou al programului.
- *Cu privire la propunerea lui Borgbjergr.* [Rezoluție adoptată la Conferința a șaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 41, 9 mai (26 aprilie) p. 1. Sub titlul comun : Rezoluția conferinței generale a P.M.S.D.R. — 477.
- *Cu privire la război.* [Rezoluție adoptată la Conferința a șaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Soldatskaia Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda“, p. 1—2. — 122.
- *Cu privire la revizuirea programului partidului.* [Rezoluție adoptată la Conferința a șaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Soldatskaia Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda“, p. 4. — 475.
- *Cu privire la unirea internaționaliștilor împotriva blocului defensist mic-burghez.* [Rezoluție adoptată la Conferința a șaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 46, 15 (2) mai, p. 3. Sub titlul comun : Conferința generală a P.M.S.D.R. — 73, 120, 201, 474.
- *Cuvântare cu privire la înființarea unui organ de presă al Comitetului din Petersburg, rostită la ședința Comitetului din Pe-*

- tersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia 30 mai (12 iunie) 1917. — 253—254.*
- *Despre „ocuparea cu de la sine putere“ a pământurilor.* [Argumentele inconsistente ale „socialiștilor-revolutionari“]. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 62, 2 iunie (20 mai), p. 2. Semnat : N. Lenin. — 187.
 - *Harababura din capetele unora* (Încă o dată despre anexiuni). — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 60, 31 (18) mai, p. 2. — 211.
 - *Hotărîrea colegiului din străinătate al C.C. al P.M.S.D.R. 18 (31) martie 1917 — vezi* Lenin, V. I. Procesul-verbal al adunării din 8 aprilie 1917 a membrilor P.M.S.D.R. condus de Comitetul Central.
 - *În lipsa unei arme principiale și curate, ei recurg la una murdară.* — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 68, 10 iunie (28 mai), p. 3—4. — 226.
 - *La ultima limită.* — „Sozial-Demokrat“, Geneva, 1915, nr. 48, 20 noiembrie, p. 2. — 457.
 - *Louisblanc-ism.* — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 27, 8 aprilie, p. 2. Semnat : N. Lenin. — 91—92, 133.
 - *Mulțumiri.* — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 74, 19 (6) iunie, p. 3. — 327.
 - *Ne amenință ruina economică.* — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 57, 27 (14) mai, p. 1. — 112.
 - *O chestiune principală („Niște cuvinte uitate“ ale democratismului).* — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 68, 10 iunie (28 mai), p. 3. — 152.
 - *„Prestidigitatii“ și jonglerii de neprincipalitate politică.* — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 67, 9 iunie (27 mai), p. 2—3. — 226.
 - *Procesul-verbal al adunării din 8 aprilie 1917 a membrilor P.M.S.D.R. condus de Comitetul Central.* — „Volea Naroda“, Petrograd, 1917, nr. 31, 4 iunie, p. 1—2. Sub titlul comun : Via Zimmerwald — Berlin — Stockholm — Petrograd. — 322.
 - *Proiect de modificare a părții teoretice și politice, precum și a unor alte părți ale programului, proiect întocmit de N. Lenin.* — În : Materiale pentru revizuirea programului partidului. Redactate și prefațate de N. Lenin. Petrograd, „Priboi“, 1917, p. 4—8. (P.M.S.D.R.). — 147.
 - *Proiect de rezoluție cu privire la atitudinea față de partidul socialiștilor-revolutionari, partidul social-democraților (menșevici), partidul aşa-zisilor social-democrați „nefracționisti“ și față de curentele politice aderente, [prezentat la Conferința organi-*

- zației orășenești Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — 73, 201.*
- *Proiect de rezoluție în problema agrară, prezentat de N. Lenin Sovietului de deputați ai țărănilor din Rusia în numele fracțiunii social-democrate. [Foaie volantă]. F. 1., [1917]. 1. p. — 178.*
 - *Proiecte de rezoluții propuse la ședința Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia. 30 mai (12 iunie) 1917. — 252—253, 254.*
 - *Rezistența unui lanț este determinată de rezistența celei mai slabe din verigile lui. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 67, 9 iunie (27 mai), p. 1. — 226.*
 - *Rezoluție cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu — vezi Lenin, V. I. Cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu.*
 - *Rezoluție cu privire la măsurile economice de luptă împotriva ruinei economice — vezi Lenin, V. I. Rezoluție.*
 - *Rezoluție cu privire la momentul actual — vezi Lenin, V. I. Cu privire la momentul actual.*
 - *Rezoluție cu privire la problema agrară [adoptată la Conferința a șaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Soldatskaia Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda“, p. 2. — 140, 143, 178, 182, 474.*
 - *Rezoluție cu privire la problema națională [adoptată la Conferința a șaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Soldatskaia Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda“, p. 3. — 474.*
 - *Rezoluție cu privire la propunerea lui Borgbjerg — vezi Lenin, V. I. Cu privire la propunerea lui Borgbjerg.*
 - *Rezoluție cu privire la război, adoptată [la Conferința a șaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 44, 12 mai (29 aprilie), p. 1. — 57, 103, 300, 443, 474.*
 - *Rezoluție cu privire la Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților [adoptată la Conferința a șaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 46, 15 (2) mai, p. 3 — 232, 475.*
 - *Rezoluție. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 73, 17 (4) iunie, p. 1—2. Sub titlul comun : Conferința comitetelor de întreprindere. — 310, 311.*
 - *Ruina economică și lupta proletariatului împotriva ei. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 73, 17 (4) iunie, p. 1. — 333.*

- *Unde este puterea de stat și unde este contrarevoluția?* — „Listok «Pravdi», Petrograd, 1917, 19 (6) iulie, p. 1—2. — 453, 456, 459, 460.
- *Unele considerații pe marginea observațiilor făcute de comisia Conferinței generale din aprilie* — vezi Lenin, V. I. Unele considerații pe marginea observațiilor precedente.
- *— *Unele considerații pe marginea observațiilor precedente.* — În : Materiale pentru revizuirea programului partidului. Redactate și prefațate de N. Lenin. Petrograd, „Pribor”, 1917, p. 11—12. (P.M.S.D.R.). Semnat : N. Lenin. — 147.
- *— *Vechiul text și cel nou al programului.* — Ibid., p. 18—32. — 148.

Listele de candidați pentru alegerile de membri ai Dumeelor raionale. — „Vedomosti Obșcestvennogo Gradonacialstva”, Petrograd, 1917, nr. 56 (101), 17 mai. Supliment gratuit la ziarul „Vedomosti Obșcestvennogo Gradonacialstva”, nr. 56 (101), p. 1—12. În suppliment este indicat greșit : nr. 57 (101). — 200—201, 203, 205.

,,Listok «Pravdi», Petrograd, 1917, 19 (6) iulie, p. 1—2. — 453—454, 456—457, 459, 460.

Lupta dintre muncă și capital. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov”, 1917, nr. 70, 19 mai, p. 1—2. — 218—219.

Lupta împotriva ruinei economice. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov”, 1917, nr. 70, 19 mai, p. 2—4. — 218—221.

M. I. Terešenko despre sarcinile sale. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov”, 1917, nr. 62, 10 mai, p. 3. — 67, 97.

M. V. Rodzeanko despre Malinovski. — „Russkaia Volea”, Petrograd, 1917, nr. 143, 18 iunie, p. 5. — 395.

,,Malenkaia Gazeta”, Petrograd. — 372.

Manifestul Congresului socialist internațional de la Basel — vezi Testamentul Internaționalei a II-a.

Manifestul de la Basel — vezi Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage.

Marx, K. Comunicare confidențială. În jurul datei de 28 martie 1870. — 123.

— Scrisoare către F. Engels. 2 noiembrie 1867. — 123

[Maslov, S. L.J. „Regulament provizoriu cu privire la folosirea pământului”. „Izvestiia Vserossiiskogo Soveta Krestianskikh Depu-

tatov“, Petrograd, 1917, nr. 10, 19 mai, p. 4. Sub titlul : Raportul lui S. L. Maslov. — 139—143, 188, 189.

* *Materiale pentru revizuirea programului partidului*. Redactate și prefațate de N. Lenin. Petrograd, „Priboi“, 1917, 32 p. (P.M.S.D.R.). — 147—148, 155—156.

Mincinoșii demascați — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 57, 27 (14) mai, p. 1. — 110.

Mstislavski, S.D. Însemnări. — „Delo Naroda“, Petrograd, 1917, nr. 44, 9 mai, p. 1. — 222.

„Nașa Zarea“, Petrograd. — 76.

Noi alegeri pentru Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabochih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 68, 17 mai, p. 2. — 126—127.

Note guvernului provizoriu. 18 aprilie 1917. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 91 (3 833), 20 aprilie (3 mai), p. 4, la rubrica : Ultimile știri. — 1, 63, 67, 97.

Notele guvernelor francez și englez. — „Raboceaia Gazeta“, Petrograd, 1917, nr. 67, 28 mai, p. 2. — 245—246.

„Novaia Jizzn“, Petrograd. — 73, 311, 333, 364.

— 1917, nr. 17, 7 (20) mai, p. 3. — 56—57, 61.

— 1917, nr. 24, 16 (29) mai, p. 1. — 116.

— 1917, nr. 30, 24 mai (6 iunie), p. 1. — 215—217.

— 1917, nr. 36, 31 mai (13 iunie), p. 3. — 256—257, 264—266.

— 1917, nr. 40, 4 (17) iunie, p. 1. — 288.

— 1917, nr. 41, 6 (19) iunie, p. 1. — 333.

— 1917, nr. 49, 15 (28) iunie, p. 1. — 370.

— 1917, nr. 50, 16 (29) iunie, p. 4. — 378.

— 1917, nr. 60, 28 iunie (11 iulie), p. 1. — 418.

— 1917, nr. 61, 29 iunie (12 iulie), p. 1. — 424—425.

„Novoe Vremea“, Petrograd. — 63, 222, 224, 250, 328, 372.

— 1917, nr. 14 787, 27 mai (9 iunie), p. 5. — 224.

Nu dați ascultare îndemnurilor provocatoare! [Rezoluție adoptată la primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia]. — „Izvestiia Petrogradskogo So-

veta Rabocih i Soldatskikh Deputatov", 1917, nr. 88, 10 iunie, p. 10. — 343, 344, 345, 347, 350, 351, 479.

Observații pe marginea părții generale (teoretice) a programului, făcute de comisia instituită la Conferința din 24—29 aprilie 1917. — În : Materiale pentru revizuirea programului partidului. Redactate și prefațate de N. Lenin. Petrograd, „Pribor”, 1917, p. 9—11 (P.M.S.D.R.). — 147, 155—156.

- O ciudată capacitate de informare. — „Reci”, Petrograd, 1917, nr. 112 (3 854), 14 (27) mai, p. 2. — 110, 111.
- O critică răuvoitoare. — „Novaia Jizn”, Petrograd, 1917, nr. 41, 6 (19) iunie, p. 1. — 333.
- O ședință istorică. — „Pravda”, Petrograd, 1917, nr. 80, 26 (13) iunie, p. 1—2. — 351—352, 355, 366, 367—368, 371.

Petrograd, 31 martie. [Editorial]. — „Reci”, Petrograd, 1917, nr. 76 (3 818), 31 martie (13 aprilie), p. 1. — 91, 95.

Petrograd, 5 mai. [Editorial]. — „Reci”, Petrograd, 1917, nr. 104 (3 846), 5 (18) mai, p. 2. — 36.

Petrograd, 9 mai. [Editorial]. — „Reci”, Petrograd, 1917, nr. 107 (3 849), 9 (22) mai, p. 2. — 60—61.

Petrograd, 14 mai. [Editorial]. — „Reci”, Petrograd, 1917, nr. 112 (3 854), 14 (27) mai, p. 2. — 116.

Petrograd, 17 mai. [Editorial]. — „Finansovaia Gazeta”, Petrograd, 1917, nr. 468, 17 mai, p. 2. — 128—130.

Petrograd, 25 mai (7 iunie). Trei răspunsuri. [Editorial]. — „Delo Naroda”, Petrograd, 1917, nr. 57, 25 mai, p. 1. — 222, 223, 267—269.

Petrograd, 28 mai (10 iunie). Un ultimatum. [Editorial]. — „Delo Naroda”, Petrograd, 1917, nr. 60, 28 mai, p. 1. — 246.

Petrograd, 1 iunie. [Editorial]. — „Reci”, Petrograd, 1917, nr. 126 (3 868), 1 (14) iunie, p. 1. — 276—278.

Petrograd, 1 (14 iunie). „Autodeterminarea Greciei”. [Editorial]. — „Delo Naroda”, Petrograd, 1917, nr. 63, 1 iunie, p. 1. — 277, 291.

Petrograd, 3 iunie. [Editorial]. — „Reci”, Petrograd, 1917, nr. 128 (3 870), 3 (16) iunie, p. 2. — 314, 315.

Petrograd, 14 iunie. [Editorial]. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 137 (3 879), 14 (27) iunie, p. 1. — 364.

Petrograd, 18 iunie. [Editorial]. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 141 (3 883), 18 iunie (1 iulie), p. 1. — 399—400.

Petrograd, 6 (19) iulie. Momentul obligă. [Editorial]. — „Delo Naroda“, Petrograd, 1917, nr. 93, 6 iulie, p. 1. — 461, 462.

Planurile guvernului de coalitie. — „Novaia Jizn“, Petrograd, 1917, nr. 17, 7 (20) mai, p. 3. — 56, 57—59, 61.

Platforma menșevicilor — vezi Platforma municipală a P.M.S.D.R.

Platforma municipală a P.M.S.D.R. — „Raboceaia Gazeta“, Petrograd, 1917, nr. 39, 25 aprilie, p. 2; nr. 40, 26 aprilie, p. 2; nr. 41, 27 aprilie, p. 2. — 25—26.

Platforma narodnicilor — vezi În legătură cu alegerile pentru dumele raionale.

Plehanov, G. V. Două săptămâni de gîndire. — „Edinstvo“, Petrograd, 1917, nr. 83, 7 iulie, p. 1. — 463.

- „*Pravda*“, Petrograd. — 9, 57, 65, 74, 91, 98, 110, 120, 122, 134, 148, 178, 179, 252, 272, 327, 445, 447, 449, 450, 457.
- 1917, nr. 8, 14 martie, p. 3; nr. 9, 15 martie, p. 3. — 107.
 - 1917, nr. 27, 8 aprilie, p. 2. — 91—92, 133.
 - 1917, nr. 33, 15 aprilie, p. 2. — 19—22.
 - 1917, nr. 41, 9 mai (26 aprilie), p. 1. — 474.
 - 1917, nr. 42, 10 mai (27 aprilie), p. 1. — 355, 445, 474.
 - 1917, nr. 44, 12 mai (29 aprilie), p. 1. — 56—57, 103, 300, 443, 474.
 - 1917, nr. 46, 15 (2) mai, p. 3. — 71, 73, 120, 201, 232, 475.
 - 1917, nr. 56, 26 (13) mai, p. 1—2. — 107—111.
 - 1917, nr. 57, 27 (14) mai, p. 1. — 110, 112.
 - 1917, nr. 60, 31 (18) mai, p. 2. — 211.
 - 1917, nr. 62, 2 iunie (20 mai), p. 2. — 187.
 - 1917, nr. 67, 9 iunie (27 mai), p. 1, 2—3. — 226.
 - 1917, nr. 68, 10 iunie (28 mai), p. 1, 3—4. — 152, 213, 309.
 - 1917, nr. 73, 17 (4) iunie, p. 1—2, 3. — 310, 311, 333, 395.
 - 1917, nr. 74, 19 (6) iunie, p. 3. — 327.
 - 1917, nr. 75, 20 (7) iunie, p. 2. — 291, 292, 320.

- 1917, nr. 78, 23 (10) iunie, p. 1. — 343, 351, 461, 479.
- 1917, nr. 80, 26 (13) iunie, p. 1—2. — 351—352, 355, 360, 362, 366, 368, 371.
- 1917, nr. 99, 18 (5) iulie, p. 4. — 455, 460.

**Programul Partidului muncitoreesc social-democrat din Rusia.* — În : programul și statutul Partidului muncitoreesc social-democrat din Rusia, adoptate la Congresul al II-lea al partidului din 1903, cu modificările adoptate la Congresul de unificare de la Stockholm din 1906. Petrograd, „Pribor”, f.a, p. 3—13. (P.M.S.D.R.). — 5, 77, 149, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157—160, 161—162, 163—164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 178, 179, 297, 398, 403.

Programul și statutul de organizare al partidului socialistilor-revolutionari, adoptate la primul congres al partidului. Editat de Comitetul central al partidului socialistilor-revolutionari. F. I., tip. partidului socialistilor-revolutionari, 1906. 32 p. (Partidul socialistilor-revolutionari). — 397.

Proiect de declarație a guvernului provizoriu. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabochih i Soldatskikh Deputatov”, 1917, nr. 59, 6 mai, p. 1—2. Sub titlul comun : În ce condiții au intrat tovarășii noștri în guvern. — 39.

Proiect de modificare a punctelor din program care se referă la învățămîntul public. În : Materiale pentru revizuirea programului partidului. Redactate și prefațate de N. Lenin. Petrograd, „Pribor”, 1917, p. 16—18 (P.M.S.D.R.). — 147.

Proiect de modificare a programului economic minimum. — Idem, p. 13—16. — 147.

Propunerea tov. Smilga — vezi De la Comitetul agrar general.

„Prosvešcenie”, Petrograd. — 121.

„Raboceiaia Gazeta”, Petrograd. — 135, 204, 226, 236, 245, 311, 333, 339, 370, 394, 407, 426, 428.

- 1917, nr. 35, 20 aprilie, p. 1. — 223.
- 1917, nr. 39, 25 aprilie, p. 2 ; nr. 40, 26 aprilie, p. 2 ; nr. 41, 27 aprilie, p. 2. — 25—26.
- 1917, nr. 42, 28 aprilie, p. 2. — 4, 5—7.
- 1917, nr. 56, 14 mai, p. 1—2. — 249, 283, 331, 336.
- 1917, nr. 57, 16 mai, p. 1—2. — 223.
- 1917, nr. 63, 24 mai, p. 2. — 226, 227.
- 1917, nr. 66, 27 mai, p. 2. — 237.

- 1917, nr. 67, 28 mai, p. 2. — 245—246.
- 1917, nr. 80, 14 iunie, p. 2. — 366—369.
- 1917, nr. 81, 15 iunie, p. 1—2. — 374.
- 1917, nr. 82, 16 iunie, p. 1—2. — 371—372.
- 1917, nr. 83, 17 iunie, p. 2—3. — 395.
- 1917, nr. 93, 29 iunie, p. 1—3. — 426—427, 433—434.

Raportul ministrului agriculturii. — „Delenaroda“, Petrograd, 1917, nr. 84, 25 iunie, p. 4. — 414, 429, 435.

- „Reci“, Petrograd. — 19, 36, 61, 62, 66, 92, 100, 102, 110, 133, 135, 227, 229, 235, 250, 311, 314, 407, 440.
- 1917, nr. 76 (3 818), 31 martie (13 aprilie), p. 1. — 91, 95.
- 1917, nr. 91 (3 833), 20 aprilie (3 mai), p. 4. — 1, 63, 67, 97.
- 1917, nr. 93 (3 835), 22 aprilie (5 mai), p. 4. — 1.
- 1917, nr. 100 (3 842), 30 aprilie (13 mai), p. 5. — 9.
- 1917, nr. 104 (3 846), 5 (18) mai, p. 1, 2, 3—4. — 36—38, 41—43.
- 1917, nr. 105 (3 847), 6 (19) mai, p. 4. — 81, 94, 471—472.
- 1917, nr. 106 (3 848), 7 (20) mai, p. 3. — 66, 272.
- 1917, nr. 107 (3 849), 9 (22) mai, p. 2. — 60—61, 66.
- 1917, nr. 110 (3 852), 12 (25) mai, p. 4. — 110.
- 1917, nr. 112 (3 854), 14 (27) mai, p. 2—5. — 100, 110, 111, 112—113, 115, 116, 331, 335, 382, 414, 415.
- 1917, nr. 117 (3 859), 20 mai (2 iunie), p. 3. — 178—179, 181, 183, 188.
- 1917, nr. 118 (3 860), 21 mai (3 iunie), p. 5. — 180, 480.
- 1917, nr. 122 (3 864), 27 mai (9 iunie), p. 2, 4, 5. — 229, 230.
- 1917, nr. 123 (3 865), 28 mai (10 iunie), p. 4. — 245.
- 1917, nr. 126 (3 868), 1 (14) iunie, p. 1, 3. — 270, 271, 276, 303
- 1917, nr. 128 (3 870), 3 (16) iunie, p. 2. — 314, 315.
- 1917, nr. 129 (3 871), 4 (17) iunie, p. 3—5. — 316—317, 319, 320—321, 330—331, 339.
- 1917, nr. 137 (3 879), 14 (27) iunie, p. 1, 3. — 363—364.
- 1917, nr. 141 (3 883), 18 iunie (1 iulie), p. 1. — 399—400.
- 1917, nr. 149 (3 891), 28 iunie (11 iulie), p. 3. — 417—418.
- 1917, nr. 150 (3 892), 29 iunie (12 iulie), p. 4. — 429—430.

Reprezentanții Seimului finlandez la Petrograd. — „Birjevîe Vedomosti“. Ediția de dimineață, Petrograd, 1917, nr. 16 207, 28 aprilie (11 mai), p. 4. — 6.

Rezoluția Comitetului agrar general — vezi Declarația Comitetului agrar general.

[*Rezoluția Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd cu privire la măsurile pentru lichidarea conflictului din bazinul Donețului*.] — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 68, 17 mai, p. 3. Sub titlul comun : De la Comitetul executiv. — 135—136.

Rezoluția congresului delegaților de pe front din 13 mai — vezi Mincinoșii demascați.

[*Rezoluția cu privire la atitudinea Kronstadtului față de guvernul provizoriu*.] — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 74, 25 mai, p. 5, în articolul : Lichidarea evenimentelor de la Kronstadt. — 232—233, 234.

Rezoluția [cu privire la ofensivă, adoptată la consfătuirea membrilor Dumei de stat. 3 (16) iunie 1917]. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 129 (3 871), 4 (17) iunie, p. 4—5. — Sub titlul comun : Consfătuirea membrilor Dumei de stat. — 316—317.

Rezoluția [în problema agrară, adoptată la consfătuirea neoficială a membrilor Dumei de stat]. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 118 (3 860), 21 mai (3 iunie), p. 5. Sub titlul comun : Consfătuirea membrilor Dumei de stat. — 180.

[*Rezoluția primului Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia cu privire la evenimentele din 9 și 10 iunie 1917].* — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 90, 13 iunie, p. 7—8. — Sub titlul comun : Evenimentele din 9 și 10 iunie. — 360—362, 382, 407.

[*Rezoluția primului Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia cu privire la interzicerea demonstrațiilor pe timp de 3 zile].* — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 88, 10 iunie, p. 10. Sub titlul : Congresul general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia a hotărît. — 343, 350, 351, 352, 461, 479.

[*Rezoluția secției economice a Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd cu privire la măsurile de luptă împotriva ruinei].* — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917,

nr. 68, 17 mai, p. 3. Sub titlul comun : De la Comitetul executiv. — 125, 135.

Rezoluția secției soldați a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, vol. 88, 10 iunie, p. 10. — 479.

[*Rezoluția Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia cu privire la război*]. — „Izvestiia Vserossiiskogo Soveta Krestianskikh Deputatov“, Petrograd, 1917, nr. 8, 17 mai, p. 3. Sub titlul comun : Sovietul de deputați ai țăranilor din Rusia. — 210, 211.

Rezoluțiile Conferinței generale a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, care a avut loc între 24 și 29 aprilie 1917. — „Soldatskaia Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda“, p. 1—4. — 52, 143, 274, 285, 474.

Rostov, N. Doi poli opuși. — „Raboceaia Gazeta“, Petrograd, 1917, nr. 93, 29 iunie, p. 1—2. — 433—434.

„Russkaia Gazeta“, Petersburg. — 242.

„Russkaia Volea“, Petrograd. — 39, 133, 222, 227, 250, 372.
— Ediția de seară, Petrograd, 1917, nr. 96, 4 mai, p. 3. — 39.
— 1917, nr. 143, 18 iunie, p. 5. — 395.

Saltîkov-Şcedrin, M. E. Vorbe leale. — 227.

Sandomirski, A. Lupta pentru organizarea industriei. (Din bazinele Donețului). — „Novaia Jizn“, Petrograd, 1917, nr. 61, 29. iunie (12 iulie), p. 1. — 424.

Simptome grave. — „Raboceaia Gazeta“, Petrograd, 1917, nr. 82, 16 iunie, p. 1—2. — 371—372.

Situația din Internațională și sarcinile P.M.S.D.R. [Rezoluție adoptată la Conferința a șaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, 1917]. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 46, 15 (2) mai, p. 3. Sub titlul comun : Conferința generală a P.M.S.D.R. — 71.

„Soldatskaia Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda“, p. 1—4. — 6, 52, 102, 112—113, 122, 139—140, 141, 143, 178, 182, 274, 285, 333—334, 339, 474, 475.

„Soțial-Demokrat“, Moscova, 1917, nr. 59, 1 iunie (19 mai), p. 3. — 308.

„Soțial-Demokrat“, [Vilno — Petersburg] — Paris — Geneva. — 76.

*— Geneva, 1915, nr. 47, 13 octombrie, p. 2. — 76—77, 107, 473.
 — 1915, nr. 48, 20 noiembrie, p. 2. — 457.

Spre crearea unei puteri revoluționare. [Editorial]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 56, 3 mai, p. 1. — 19.

Statistica proprietății funciare în 1905. Culegere de date privind 50 de gubernii ale Rusiei europene. Petersburg, tip. Minkov, 1907, 199 p.; L p. cu tabele. (Comisia centrală de statistică a Ministerului Afacerilor Interne). — 183, 184, 186, 192, 196.

Sedința comună a Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților și a Comitetului executiv al deputaților țărănilor. 4 iulie. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 110, 6 iulie, p. 3—6. — 451.

Sedința de noapte a celor trei colegii superioare. — „Birjevîe Vedomosti“. Ediția de seară, Petrograd, 1917, nr. 16 195, 21 aprilie (4 mai), p. 2—3. Semnat. A. Ghessen. — 329.

[Singarev, A. I. *Telegramă adresată comisarului județului Ranenburg în legătură cu rezolvarea problemei agrare*.] — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 33, 15 aprilie, p. 2, în : [Lenin, V. I.] „Înțelegere de bunăvoie“ între moșieri și țărani?“. — 19—22.

— [Telegramă adresată comisarului județului Ranenburg în legătură cu rezolvarea problemei agrare]. — „Den“, Petrograd, 1917, nr. (1 604) 33, 14 aprilie, p. 2, în : Ponomarev, K. „Împărtări“ samavolnice. — 19—22, 180, 182, 183, 186, 187, 188, 189.

[Stirea că V. I. Lenin ar fi promis să ia cuvântul în fața delegaților de pe front]. — „Birjevîe Vedomosti“. Ediția de dimineață, Petrograd, 1917, nr. 16 210, 30 aprilie (13 mai), p. 6. Sub titlul comun : Cuvântările rostite de A. I. Gucikov, A. F. Kerenski și I. G. Tereteli la Congresul delegaților de pe front. Semnat : A. Ghessen. — 9.

[Stirea că V. I. Lenin ar fi promis să ia cuvântul în fața delegaților de pe front]. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 100 (3 842), 30 aprilie (13 mai), p. 5. Sub titlul comun : Congresul delegaților de pe front. — 9.

[Stirea cu privire la arestarea sublocotenentului Krusser]. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 122 (3 864), 27 mai (9 iunie), p. 4, la rubrica : Telegrame. Sub titlul comun : Diverse. — 229, 230.

[Stirea publicată de Agenția telegrafică din Petrograd cu privire la congresul din Ucraina]. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 126

(3 868), 1 (14) iunie, p. 3. Sub titlul comun : Congresul din Ucraina. — 270, 271, 303.

Tăcerea e de aur. — „Delen Naroda“, Petrograd, 1917, nr. 59, 27 mai, p. 2, la rubrica : „Presa și viața“. — 227, 262—263.

Testamentul Internaționalei a II-a. (Cu privire la atitudinea proletariului față de război). — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 8, 14 martie, p. 3 ; nr. 9, 15 martie, p. 3. — 106—107.

Tovarăși muncitori și soldați! [Apelul Comitetelor executive ale Sovietului de deputați ai muncitorilor, soldaților și țărănilor din Rusia cu privire la demonstrația din 3—4 iulie]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskikh Deputatov“, 1917, nr. 109, 5 iulie, p. 1. — 449.

Tovarăși muncitori și soldați din Petrograd! [Apel pentru o demonstrație pașnică și organizată. 4 (17) iulie 1917]. — „Delen Naroda“, Petrograd, 1917, nr. 92, 5 iulie, p. 1. Sub titlul comun : Documente. — 460.

Tovarăși muncitori și soldați din Petrograd! [Apel pentru o demonstrație pașnică și organizată. 4 (17) iulie 1917. Foaie volantă. F.I. 1917]. 1 p. Semnat : C.C. al P.M.S.D.R., Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R., Comitetul interraional al P.M.S.D.R., Organizația din armată de pe lîngă C.C. al P.M.S.D.R., Comisia secției muncitorii a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților. — 460.

Traducerea notei ambasadorului englez adresată ministrului afacerilor externe. Petrograd, 11 (24) mai 1917. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 123 (3 865), 28 mai (10 iunie), p. 4. — 245.

Tara e în primejdie. — „Raboceaia Gazeta“, Petrograd, 1917, nr. 56, 14 mai, p. 1—2. — 248—250, 283—284, 331—332, 336—337.

Ultimele știri. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 106 (3 848), 7 (20) mai, p. 3. — 66, 272.

Un cîntec vechi. — „Raboceaia Gazeta“, Petrograd, 1917, nr. 35, 20 aprilie, p. 1. — 223.

„Vecernea Vremea“, Petrograd, 1917, nr. 1 813, 5 (18) mai, p. 1. — 41—43.

„Vedomosti Obșcestvennogo Gradonacealstva“, Petrograd, 1917, nr. 56 (101), 17 mai. Supliment gratuit la ziarul „Vedom. Obșcestv. Gradon.“, nr. 56 (101), p. 1—12. În supliment este indicat greșit : nr. 57 (101). — 200—201, 203—204, 205.

- „Vestnik Finansov, Promišlennosti i Torgovli“, Petrograd, 1917, nr. 18, 7 (20) mai, p. 228, în suplimentul : Bilançurile instituțiilor de credit. — 420—422.
- Via Zimmerwald — Berlin — Stockholm — Petrograd. — „Volea Naroda“, Petrograd, 1917, nr. 31, 4 iunie, p. 1—2. — 322, 327.
- Vodovozov, V. V. Publicarea tratatelor secrete. — „Den“, Petrograd, 1917, nr. (1613) 52, 6 mai, p. 1. — 63—64.
- Tratatul cu România. — „Den“, Petrograd, 1917, nr. (1620) 59, 14 mai, p. 2. — 97, 98.
- „Volea Naroda“, Petrograd. — 408—409.
— 1917, nr. 31, 4 iunie, p. 1—2. — 322, 327.
- Vol'ski, S. Autonomia Ucrainei. [Editorial]. — „Novaia Jizn“, Petrograd, 1917, nr. 49, 15 (28) iunie, p. 1. — 370.
- Votați lista partidului libertății poporului ! [Apel din partea redacției]. — „Novoe Vremea“, Petrograd, 1917, nr. 14787, 27 mai (9 iunie), p. 5. — 224.
- „Vpered“, Petrograd. — 243.
- „Zemlea și Volea“, Petrograd. — 93, 409.
— 1917, nr. 36, 6 mai, p. 1. — 473.
- Zinoviev, G. E. Întrebări și răspunsuri. Tovarășilor delegați la Congresul general al țăranilor din Rusia. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 56, 26 (13) mai, p. 2. — 111.
-
- Abgeordnetenhaus. 27. Sitzung. 16. März. — „Vorwärts“, Berlin, 1916, Nr. 76, 17. März. Beilage zu Nr. 76 des „Vorwärts“, S. 2. — 289.
- * „Appeal to Reason“, Girard, 1915, No. 1,032, September 11, p. 1. — 106—107.
- Clausewitz, K. Hinterlassene Werke über Krieg und Kriegsführung. Bd. 1, T. 1. Vom Kriege. Berlin, Dümmler, 1832. XXVIII, 371 S. — 84—85, 88.
- *Debs, E. When I shall Fight. — „Appeal to Reason“, Girard, 1915, No. 1,032, September 11, p. 1. — 107.
- „L'Humanité“, Paris. — 89.
- Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage, [angenommen auf dem Ausserordentlichen Internationalen Sozialistenkongress

zu Basel]. — In : Ausserordentlicher Internationaler Sozialistenkongress zu Basel. Berlin, Buchh. „Vorwärts“, 1912, S. 23—27. — 301.

Programm der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands, beschlossen auf dem Parteitag zu Erfurt 1891. — In : Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands. Abgehalten zu Erfurt vom 14. bis 20. Oktober 1891. Berlin. „Vorwärts“, 1891, S. 3—6. — 233.

„Vorwärts“, Berlin. — 254, 314, 355.

— 1916, Nr. 76, 17. März. Beilage zu Nr. 76 des „Vorwärts“, S. 2. — 289.

INDICE DE NUME

A

Adler, Friedrich (1879—1960) — social-democrat austriac, unul dintre teoreticienii aşa-zisului „austro-marxism“, care încerca să-şi camufeze sub o frazeologie marxistă renunţarea la marxismul revoluţionar, la lupta de clasă a proletariatului. În anii 1910—1911, Adler a fost redactor al ziarului „Volksrecht“, organ al Partidului social-democrat din Elveţia, apoi secretar al Partidului social-democrat din Austria. La 21 octombrie 1916 a comis un act terorist, împuşcind pe primul ministru al Austriei, contele Stürgkh. Adler a fost unul dintre organizatorii Internaţionalei centriste (II 1/2) (1921—1923), iar după aceea unul dintre liderii Internaţionalei muncitoreşti socialiste. — 104, 355.

Aleksinski, G. A. (n. 1879) — la începutul activităţii sale politice a fost social-democrat. În perioada primei revoluţii ruse a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii a fost otzovist şi unul dintre organizatorii grupului „Vpered“, care avea un caracter antipartinic. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca un social-şovinist; a colaborat la o serie de zare burgheze. În 1917 s-a alăturat grupului „Edinstvo“, înfiinţat de Plehanov, şi s-a situat pe o poziţie contrarevoluţionară. În iulie 1917 a tăcluit, împreună cu serviciul de contraspionaj militar, nişte documente false, a făcut afirmaţii calomnioase la adresa lui V. I. Lenin şi a bolşevicilor. În aprilie 1918 a fugit peste graniţă. În emigratie s-a alăturat celor din tabăra ultrareacţionară. — 439—440, 444, 445, 447, 467.

Alexandru I (Romanov) (1777—1825) — împărat al Rusiei (1801—1825). — 5, 6.

Alexandru al III-lea (Romanov) (1845—1894) — împărat al Rusiei (1881—1894). — 23.

Avilov, B. V. (1874—1938) — social-democrat, ziarist şi statistician. Delegat la Congresul al III-lea al P.M.S.D.R. din partea grupului bolşevic „Vpered“ din Harkov; la congres a avut o atitudine împăciuitoristă faţă de menşevici. În 1905 a participat activ

la insurecția armată din Harkov. În 1917 a părăsit partidul, a colaborat la ziarul „Novaia Jizn“, de factură semimеншевică, iar după aceea a intrat în organizația social-democraților internaționaliști. În 1918 s-a retras din viața politică. Până în 1928 a lucrat la Direcția Centrală de Statistică a U.R.S.S., iar din 1929 la Comisia de Stat a Planificării din R.S.F.S.R.; mai târziu a trecut la Comisiariatul poporului pentru căile de comunicații. — 219, 256—257, 264—266, 310—313, 418.

Avensentiev, N. D. (1878—1943) — unul dintre liderii partidului socialist-revolutionar, membru al Comitetului său Central. În anii primului război mondial s-a manifestat ca un social-șovinist fervent; a colaborat la publicațiile defensiste „Za rubejom“, „Novostî“ și „Priziv“. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost președinte al Comitetului Executiv al Sovietului de deputați ai țărănilor din Rusia, ministru de interne în cel de-al doilea guvern provizoriu de coalitie, prezentat de Kerenski, iar mai târziu președinte al forului contrarevolutionar „Consiliul provizoriu al Republicii ruse“ (Preparlamentul). După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor contrarevolutionare. În 1918 a fost președinte al aşa-zisului „Directorat de la Ufa“, iar după aceea a emigrat. În străinătate a continuat să lupte activ împotriva Puterii sovietice. — 424.

Azeff, E. F. (1869—1918) — unul dintre organizatorii partidului socialist-revolutionar și dintre conducătorii „organizației de luptă“ a acestui partid; începând din 1892 — agent secret al departamentului poliției. Pentru a cîștiga încrederea conducătorilor socialisti-revolutionari a pus la cale și a săvîrșit cîteva acte de terorism. În același timp însă el a denunțat poliției, în nenumărate rînduri, diverși membri ai partidului socialist-revolutionar și ai „organizației de luptă“ a acestui partid. În 1906 a împiedicat săvîrșirea unui atentat împotriva lui Durnovo, ministrul de interne, iar în 1907 împotriva lui Nicolaie al II-lea. În 1908 a fost demascat. — 236, 378.

B

„Babușka“ — vezi Breško-Breškovskaia, E. K.

Bazarov, V. (Rudnev, V. A.) (1874—1939) — filozof și economist; începând din 1896 a participat la mișcarea social-democrată. În anii 1905—1907 a colaborat la o serie de publicații bolșevice. În perioada reacțiunii s-a depărtat de bolșevism, a propagat „zidirea de dumnezeu“ și empiriocriticismul și a fost unul dintre principalii reprezentanți ai revizurii machiste a marxismului. În 1917 a fost menșevic-internăționalist și redactor la „Novaia Jizn“, ziar semi-menșevic; a luat atitudine împotriva Revoluției Socialiste din Octombrie. Începând din 1921 a lucrat la Comisia de Stat a Planifi-

* În paranteze sunt scrise, cu litere cursive, adevăratele nume de familie.

ficării. În ultimii ani ai vieții sale s-a îndeletnicit cu traducerea de scrieri literare și filozofice. — 215, 219, 288, 310—313.

Bebel, August (1840—1913) — unul dintre militanții cei mai de seamă ai social-democrației germane și ai mișcării muncitorești internaționale. Si-a început activitatea politică în prima jumătate a deceniului al 7-lea al secolului trecut. A fost membru al Internaționalei I. În 1869 a întemeiat, împreună cu W. Liebknecht, Partidul muncitoresc social-democrat din Germania (al „eisenachienilor“); a fost ales în repetate rânduri deputat în Reichstag. La sfîrșitul secolului trecut și începutul acestui secol a luat atitudine împotriva reformismului și revizionismului din rândurile social-democrației germane. Cuvîntările rostite de el împotriva bernsteinienilor au fost apreciate de V. I. Lenin ca „un model de apărare a concepțiilor marxiste și de luptă pentru caracterul cu adevărat socialist al partidului muncitoresc“ (Opere complete, vol. 23, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 392). — 107.

Bednîi, Demian (Pridvorov, E. A., Mujik vrednîi) (1883—1945) — poet sovietic de seamă, membru al partidului bolșevic din 1912. În 1911 a început să colaboreze la ziarele bolșevice „Zvezda“ și „Pravda“. Versurile și fabulele lui sunt pătrunse de spiritul luptei de clasă împotriva orînduirii capitaliste și a apărătorilor ei. În perioada intervenției armate străine și a războiului civil a activat pe front ca poet-agitator. Poemele, fabulele, cîntecele și pamfletele lui reflectă viața oamenilor sovietici în anii construirii socialismului. În anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei a publicat, în paginile „Pravdei“, versuri despre patriotismul sovietic. — 125.

Bethmann Hollweg, Teobald (1856—1921) — om de stat reacționar german. În anii 1905—1907 a deținut postul de ministru de interne al Prusiei; după aceea, în 1907—1909 a fost ministru de interne și vice-cancelar, iar în 1909—1917 cancelar al Reichului german. A dus o politică de înăbușire a mișcării muncitorești și a avut un rol activ în dezlănțuirea primului război mondial. În iulie 1917 și-a dat demisia și s-a retras din viața politică. — 10.

Binstok, G. O. — menșevic de vază, colaborator al revistei menșevice „Internățional“, a luat poziție împotriva revoluției socialiste și s-a manifestat ca un dușman al Puterii sovietice. Pentru activitatea lui contrarevoluționară i s-a retras cetățenia sovietică. — 475.

Bissolati, Leonida (1857—1920) — unul dintre întemeietorii Partidului socialist italian și unul dintre liderii aripii lui reformiste de extremă dreaptă. În anii 1896—1904 și 1908—1910 a fost redactor responsabil al ziarului „Avanti!“, organul central al partidului socialist. În 1897 a fost ales în parlament. În 1912 a fost exclus din acest partid și a devenit unul dintre întemeietorii aşa-zisului „partid socialist-reformist“, care, după părerea lui Lenin, era în realitate partidul „celor care promovează o politică «muncitorească» liberală-monarhistă“ (Opere complete, vol. 21, București, Editura politică,

1963, ed. a doua, p. 425). În anii primului război mondial s-a manifestat ca un social-șovinist, ca un adept al participării Italiei la război de partea Antantei. În anii 1916—1918 a făcut parte din guvern ca ministru fără portofoliu. — 314.

Blanc, Louis (1811—1882) — socialist mic-burghez francez, istoric. Negînd caracterul ireductibil al contradicțiilor de clasă din societatea capitalistă, s-a manifestat ca un adversar al revoluției proletare și s-a situat pe poziții de înțelegere cu burghezia. În perioada revoluției din 1848, ca membru al guvernului provizoriu și ca președinte al comisiei pentru „studierea problemei muncitorești”, prin tactica sa conciliatoare a ajutat burgheziei să abată pe muncitori de la lupta lor revoluționară. Ales, în 1871, în Adunarea națională, Blanc a rămas în rîndurile dușmanilor Comunei din Paris.

Prin cuvîntul „louis-blanchism” Lenin a desemnat tactica oportunistă, împăciuitoristă a menșevicilor, Kautskiștilor și a altor trădători ai cauzei revoluției și ai intereselor clasei muncitoare. — 125, 313, 330, 366, 368, 369.

Blanqui, Louis-Auguste (1805—1881) — eminent revoluționar francez, reprezentant de seamă al comunismului utopic, participant la insurecțiile și revoluțiile din Paris din decursul anilor 1830—1870, a condus o serie de societăți revoluționare secrete. Mai mult de 36 de ani din viață și i-a petrecut în închisori. Încercînd să cucerescă puterea cu ajutorul unui grup restrîns de revoluționari complotiști, el n-a înțeles rolul hotărîtor pe care-l are organizarea maselor în lupta revoluționară. Marx și Lenin au dat o înaltă apreciere meritelor revoluționare ale lui Blanqui, dar în același timp au supus unei critici acerbe erorile lui și caracterul greșit al tacticii lui complotiste. „Blanquismul — scria Lenin — este o teorie care neagă lupta de clasă. Blanquismul aşteaptă salvarea omenirii din robia salariată nu prin lupta de clasă a proletariatului, ci printr-un complot urzit de o infimă minoritate de intelectuali” (Opere complete, vol. 13, București, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 75). — 55.

Bogdanov (Malinovski), A. A. (1873—1928) — social-democrat, filozof, sociolog, economist, de profesiune medic. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolșevici. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar a devenit conducător al otzoviștilor și lider al grupului antipartinic „Vpered”. În domeniul filozofiei a încercat să creeze un sistem al său propriu — „empiriomonismul”, o variantă a filozofiei machiste idealist-subiective —, pe care V. I. Lenin l-a criticat cu vehemență în lucrarea sa „Materialism și empiriocriticism”. La consfătuirea din iunie 1909 a redacției lărgite a ziarului „Proletarii”, Bogdanov a fost exclus din rîndurile bolșevicilor. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii și conducătorii „Proletcultului”. Începînd din 1926 a fost director al Institutului de hematologie, fondat de el. — 243.

Borgbjerg, Frederic (1866—1936) — reformist, unul din conducătorii social-democrației daneze; începînd din 1892 a făcut parte

din Comitetul ei Central, iar în anii 1911—1924 a fost redactor-șef al ziarului „Social-Demokraten”, organul central al partidului. În 1898 a fost ales în parlament. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste. În primăvara anului 1917 a venit la Petrograd, unde a făcut propunerea de a se organiza o conferință a socialistilor din țările beligerante. Caracterul imperialist al acestei propunerii a fost demascat de V. I. Lenin, care l-a caracterizat pe Borgbjerg ca pe „un agent al guvernului german”. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. În 1919 a fost unul dintre organizatorii Internaționalei (a II-a) de la Berna. În anii 1924—1926 a fost ministru al asigurărilor sociale, iar în 1929—1935 ministru al învățământului în guvernul regal al Danemarcii. — 474.

Breško-Breškovskaja, E. K. („Babuška”) (1844—1934) — unul dintre organizatorii și conducătorii partidului socialist-revolutionar; a făcut parte din aripa de extremă dreaptă a acestui partid. Activitatea politică și-a început-o în deceniul al 8-lea, „mergînd în popor”; a fost arestată în repetate rînduri și deportată (în 1878 — procesul celor 193). După revoluția din februarie 1917 a sprijinit cu energie guvernul provizoriu burghez. La Congresul al III-lea al partidului socialist-revolutionar (sfîrșitul lunii mai — începutul lunii iunie 1917) a refuzat să facă parte din Comitetul Central în semn de protest că n-a fost ales și Kerenski. S-a manifestat ca o adeptă a continuării războiului imperialist „pînă la victoria finală”. După Revoluția Socialistă din Octombrie a dus luptă activă împotriva Puterii sovietice. În 1919 a plecat în S.U.A., apoi s-a stabilit în Franța. În străinătate a dus campanie de calomnii împotriva Rusiei Sovietice, a pledat pentru pregătirea unei noi intervenții și a colaborat la „Dni“, organul emigranților albi de la Paris. — 408.

C

Catilina, Lucius Sergius (aprox. 108—62 î.e.n.) — om politic din Roma, patrician, organizator al unei conpirații împotriva republicii aristocratice. — 345.

Cavaignac, Louis-Eugène (1802—1857) — general și om politic reaționar francez. A luat parte la cucerirea Algeriei (1831—1848), unde s-a făcut cunoscut prin metodele lui barbare de ducere a războiului. După revoluția din februarie 1848 a fost numit guvernator al Algeriei, iar în mai 1848, după alegerea lui în Adunarea constituantă, ministru de război al Franței; în iunie 1848 s-a aflat în fruntea dictaturii militare care a înăbușit cu o deosebită cruzime insurecția din iunie a muncitorilor din Paris. Din iulie pînă în decembrie 1848 a fost șeful puterii executive. Cavaignac, după cum a spus K. Marx, a întruchipat „dictatura burgheziei prin sabie”. (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 7, București, Editura politică, 1960, p. 41). — 355, 366—369, 377.

Ceaikovski, N. V. (1850—1926) — narodnic, iar după aceea socialist-revolutionar, „socialist-populist”. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții defensiste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului Central al partidului socialist-populist unificat al muncii, a făcut parte din Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd și al Sovietului de deputați ai țărănilor din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie s-a manifestat ca un adept al intervenției armate împotriva Puterii sovietice; a fost organizatorul unor rebeliuni antisovietice și omul intervenționiștilor americani și anglo-francezi din nordul Rusiei. În 1918 a fost unul dintre întemeietorii organizației contrarevoluționale „Uniunea pentru renașterea Rusiei”. În august 1918 a devenit șeful „guvernului provizoriu din regiunea de Nord”, de faptură esero-contrarevoluționară, care își avea reședința la Arhanghelsk. În 1919 a emigrat la Paris. A sprijinit în mod activ pe Denikin și pe Wrangel. — 451—452.

Cerevanin, N. (Lipkin, F. A.) (1868—1938) — unul dintre liderii menșevismului; lichidator dintre cei mai inveterați. După Conferința antipartinică din august 1912 a făcut parte din centrul de conducere menșevic (Comitetul de organizare). În anii primului război mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste. În 1917 a fost redactor la „Rabocchiaia Gazeta”, organul central al menșevicilor, și membru al C.C. menșevic. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. — 219, 223, 424.

Cernov, V. M. (1876—1952) — unul dintre liderii și teoreticienii partidului socialist-revolutionar. În anii 1902—1905 a fost redactor al ziarului „Revoluționnaia Rossiiia”, organul central al acestui partid. În anii primului război mondial, camuflându-se sub o frazeologie de stânga, s-a situat de fapt pe pozițiile social-șovinismului. Din mai și pînă în iulie 1917 a fost ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez, a dus o politică de crunte represiuni împotriva țărănilor care trecuseră la ocuparea pămînturilor moșierești. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor antisovietice. În 1920 a emigrat; în străinătate a continuat să desfășoare activitate antisovietică. — 17—18, 30—32, 34, 36, 37, 38, 49, 56, 58, 62, 81, 126, 183, 202, 216, 222, 227, 236, 263, 266, 267—268, 277, 316—318, 321, 331, 355, 368, 370, 373, 391, 392, 394, 399, 400, 408, 409, 413, 414—416, 419, 424, 425, 429, 431, 435, 436.

Cihedze, N. S. (1864—1926) — unul dintre liderii menșevismului. A fost deputat în Dumele a II-a și a IV-a de stat din partea guvernului Tiflis și a condus fracțiunea menșevică din Duma a IV-a. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. În timpul revoluției burghezo-democratice din februarie 1917 a fost membru al Comitetului provizoriu al Dumei de stat, în care a avut o atitudine defensistă. A fost președinte al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, președinte al C.E.C. în prima legislatură și a sprijinit activ guvernul provizoriu burghez. După

Revoluția Socialistă din Octombrie a fost ales președinte al Adunării constituante din Gruzia, care era un guvern menșevic contrarevolutionar. În 1921, după instaurarea Puterii sovietice în Gruzia, a emigrat în Franța. — 17—18, 76, 440, 445, 447.

Clausewitz, Karl (1780—1831) — general prusian și unul dintre cei mai de seamă teoreticieni militari burghezi. A luat parte la războaiele împotriva Franței napoleoniene ca ofițer de stat-major al armatei prusiene (în anii 1806, 1814 și 1815) și al armatei ruse (în anii 1812—1814). Din 1818 pînă în 1830 a fost director al Academiei militare din Berlin. Clausewitz este autor al unei serii de lucrări cu privire la istoria războaielor napoleoniene și a altor războaie. În opera sa de căpetenie, „Despre război“, el a emis teza sa profundă că războiul este o continuare a politicii cu alte mijloace. Totuși Clausewitz, pornind de la principiul teoriei idealiste a statului care se situează „deasupra claselor“, n-a înțeles esența de clasă a politiciei și a războiului; după el, politica este o manifestare a „armoniei“ de interes între diferențele clase din sînul statului. El separă în chip metafizic politica externă de cea internă, absolutiza războiul ca pe un mijloc „permanent“ de rezolvare a contradicțiilor dintre state. Aceste teze ale lui Clausewitz și altele asemănătoare privind teoria războiului au fost luate ca bază de către militaristii germani — slujitorii ai kaiserilor și ai fascismului — la elaborarea doctrinelor militare cu caracter agresiv și aventurier. — 84, 88.

Constantin I (1868—1923) — rege al Greciei în anii 1913—1917 și 1920—1922. — 276.

D

Dan (Gurvici), F. I. (1871—1947) — unul dintre liderii menșevicilor. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții defensiste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd și al Prezidiului C.E.C. în prima legislatură; a sprijinit guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. La începutul anului 1922 a fost expulzat din țară ca dușman al Statului sovietic. — 409, 424.

Debs, Eugene Victor (1855—1926) — militant de seamă al mișcării muncitorești din S.U.A. În 1893 a organizat sindicatul feroviarilor din America, al cărui președinte a fost pînă în 1897. Debs a fost unul dintre organizatorii partidului social-democrat, care a constituit apoi principalul nucleu al partidului socialist, înființat în anii 1900—1901. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste; a condamnat trădarea comisă de social-șoviniști și a făcut propagandă împotriva intrării S.U.A. în război. Debs a salutat victoria Revoluției Socialiste din Octombrie. În 1918 a fost condamnat la 10 ani închisoare pentru propagandă antiimperialistă, dar în 1921 a fost amnistiat. — 107.

Deutsch, L. G. (1855—1941) — a participat la mișcarea narodnică, iar apoi la cea social-democrată. A făcut parte din organizația „Zemlea i volea“, iar apoi din organizația „Cernii peredel“. În 1883 a luat parte la întemeierea grupului „Eliberarea muncii“ și a activat pe linia editării de literatură marxistă și a transportării ei în Rusia. A participat la Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. ca delegat al grupului „Eliberarea muncii“ și a făcut parte din minoritatea iskristă. În anii primului război mondial s-a manifestat ca un social-șovinist; după congres a devenit menșevic, iar în anii reacțiunii s-a situat pe poziții lichidatoriste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a redactat, împreună cu Plehanov, ziarul „Edinstvo“, organ al menșevicilor-defensiști de dreapta. După Revoluția Socialistă din Octombrie s-a retras din viața politică, a lucrat la editarea operelor lui G. V. Plehanov și a scris o serie de articole de istorie a mișcării de eliberare din Rusia. — 202.

Djugașvili, I. V. — vezi Stalin, I. V.

Djunkovski, V. F. (n. 1865) — în 1905 a fost guvernator al Moscovei, în 1913—1915 adjunct al ministrului de interne și comandant al corpului special de jandarmi, iar cu începere din august 1915 a făcut parte din armata operativă. — 377, 395.

Dobroskokov (Dobroskok), I. V. — provocator; începând din 1901 a fost agent al secției din Harkov a ohranei, iar din 1904 al celei din Petersburg. În anii 1904—1905 s-a aflat peste hotare, unde a lucrat pentru departamentul poliției mai ales printre menșevici și socialisti-revolutionari. După demascarea lui în 1905, a fost funcționar al secției din Petersburg a ohranei, iar în 1914 a fost numit șef al poliției din orașul Petrozavodsk. — 236.

Dreyfus, Alfred (1859—1935) — ofițer la marele stat-major francez; evreu; în 1894 a fost condamnat, pe nedrept, la muncă silnică pe viață sub acuzația — vădit falsă — de înaltă trădare. În urma acțiunilor de protest ale clasei muncitoare și ale intelectualității progresiste, în 1899 a fost grațiat, iar în 1906 reabilitat. — 453, 456.

E

Engels, Friedrich (1820—1895) — unul dintre întemeietorii comunismului științific, conducător și învățător al proletariatului internațional, prieten și tovarăș de luptă al lui K. Marx (vezi articolul lui V. I. Lenin „Friedrich Engels“ în Opere complete, vol. 2, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 1—14). — 123, 127, 152, 169, 233—234, 284.

Ermolenko, D. S. (n. 1874) — sublocotenent în armata țaristă, a fost în serviciul contraspionajului; spion militar. — 440—443, 456—457.

F

Fürstenberg, I. S. — vezi Ganețki, I. S.

G

Ganețki (Fürstenberg), I. S. (1879—1937) — militant de seamă al mișcării revoluționare poloneze și ruse. Membru din 1896 al partidului social-democrat. A participat la o serie de congrese ale Social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania, precum și la Congresele al II-lea, al IV-lea și al V-lea ale P.M.S.D.R. La Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. a fost ales în Comitetul Central. A fost membru al Conducerii centrale a S.D.R.P. și L. La Congresul al VI-lea al S.D.R.P. și L. (1908) s-a retras din conducerea centrală în urma divergențelor ivite într-o serie de probleme interne de partid, iar după scindarea social-democrației poloneze, care a avut loc în 1912, a fost unul dintre conducătorii așa-numitei opozitii „rozlamoviste“, care se situa pe poziții foarte apropiate de aceleia ale bolșevicilor. În anii primului război mondial a aderat la stînga zimmerwaldiană. A fost în repetate rînduri arestat și deportat. În 1917 a fost membru al Biroului din străinătate al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru finanțe, apoi a deținut o serie de posturi în diplomație și a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerț și al Consiliului superior al economiei naționale. În 1935 a fost numit director al Muzeului Revoluției din U.R.S.S. — 444, 445, 457.

Ghelfand, A. L. — vezi Parvus.

Goldman, M. I. — vezi Liber, M. I.

Grimm, Robert (1881—1958) — unul dintre liderii Partidului socialist-democrat din Elveția. În anii 1909—1918 a fost secretar al acestui partid și redactor-șef al ziarului „Berner Tagwacht“. Începînd din 1911 a fost ales în parlament. În anii primului război mondial s-a situat pe o poziție centristă, a fost președinte al conferințelor de la Zimmerwald și Kienthal și al comisiei socialiste internaționale. A fost unul dintre organizatorii Internaționalei centriste (II^{1/2}). În anii 1945—1946 a fost președinte al Consiliului național al Elveției. — 314, 322, 327.

Groman, V. G. (n. 1874) — social-democrat, menșevic. Autorul unuia dintre proiectele de program agrar prezentate la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.; a participat la redactarea revistei menșevice „Naše Delo“. În anii reacțiunii a avut o poziție lichidatoristă. De la începutul revoluției burghezo-democratice din februarie 1917 a condus aprovisionarea Petrogradului. După Revoluția Socialistă din Octombrie a activat cîțiva ani în domeniul economic și administrativ. În 1931 a fost judecat pentru activitate contrarevoluționară și condamnat. — 220.

Gucikov, A. I. (1862—1936) — mare capitalist, organizator și lider al partidului octombrist. În anii primului război mondial a fost președintele Comitetului central pentru industria de război și membru al Consiliului special al apărării. După revoluția burghezo-democratică din februarie a fost ministru de război și ministru al marinei în primul guvern provizoriu burghez. În august 1917 a luat parte la organizarea rebeliunii korniloviste. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice; emigrant alb. — 1, 7, 16, 262, 330, 354, 371, 390, 392.

Guesde, Jules (Basile, Mathieu) (1845—1922) — unul dintre organizatorii și conducătorii mișcării socialiste franceze și ai Internaționalei a II-a. Si-a început activitatea politică în a doua jumătate a deceniului al 7-lea al secolului trecut. Sub influența scrierilor lui K. Marx și F. Engels a trecut pe poziții marxiste. În 1901 Guesde și partizanii săi au întemeiat Partidul socialist din Franța, care în 1905 s-a contopit cu Partidul socialist francez, de orientare reformistă, și a căpătat denumirea de Partidul socialist francez unificat. Guesde a avut o contribuție însemnată la răspândirea ideilor marxismului și la dezvoltarea mișcării sociale din Franța.

Dar, luând atitudine împotriva politicii socialiștilor de dreapta, Guesde a comis unele greșeli cu caracter sectar atât în problemele teoretice, cât și în cele tactice. De la începutul primului război mondial, el s-a situat pe o poziție social-șovinistă și a intrat în guvernul burghez al Franței. În 1920, la Congresul de la Tours al Partidului socialist francez, Guesde n-a mers împreună cu majoritatea, care a hotărât afilierea la Internaționala Comunistă. — 314.

Guilbeaux, Henri (1885—1938) — socialist francez, ziarist. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții centriste; a editat revista „Demain“, s-a pronunțat pentru restabilirea relațiilor internaționale. În 1916 a participat la lucrările Conferinței de la Kienthal. La începutul secolului al XX-lea a trăit în Germania, unde era corespondent al ziarului „L'Humanité“.

Ulterior a trecut pe poziții trockiste, a colaborat la presa naționalistă și a avut o atitudine ostilă față de U.R.S.S. — 111.

Gujon, I. P. — mare industriaș; din primul deceniu al secolului al XX-lea a fost directorul societății „Uzina metalurgică din Moscova“ (până la jumătatea anului 1917), membru al „Societății franceze de credit mutual“, președintele „Asociației fabricanților din reuniunea industrială Moscova“. — 423—424, 425.

Gurvici, F. I. — vezi Dan, F. I.

H

Henderson, Arthur (1863—1935) — unul dintre liderii partidului laburist și ai mișcării sindicale engleze. În anii 1908—1910 și 1914—1917 a fost președinte al grupului parlamentar laburist. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste, a intrat

în guvernul de coaliție al lui Asquith și apoi în cabinetul de război al lui Lloyd George. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a venit în Rusia pentru a face agitație în favoarea continuării războiului. În 1919 a fost unul dintre organizatorii Internaționalei a II-a de la Berna, iar din 1923 — președinte al Comitetului executiv al Internaționalei muncitorești socialiste (a II-a) unificate. A făcut parte în repetate rânduri din guvernele burgheze ale Angliei. — 263, 267, 268, 269, 314.

Herzen, A. I. (1812—1870) — mare democrat revoluționar rus, filozof materialist, publicist și scriitor; întemeietorul socialismului „rus”, „țărănesc”. A intrat în mișcarea de eliberare ca un revoluționar din rândurile nobilimii, continuând tradițiile decembriștilor. În 1852 a înființat la Londra o tipografie rusă și a pus bazele unei prese ruse libere în străinătate. După ce a publicat cîteva manifeste, broșuri și articole cu caracter revoluționar, în 1855 a început să editeze almanahul „Polearnaia Zvezda”, iar în 1857, împreună cu N. P. Ogarev, ziarul „Kolokol”.

O apreciere a rolului pe care l-a avut Herzen în istoria mișcării de eliberare ruse a fost făcută de V. I. Lenin în articolul său „În memoria lui Herzen” (vezi Opere complete, vol. 21, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 268—275). — 270—271.

Hoffmann, Arthur Hermann (1857—1927) — om de stat și fruntaș politic elvețian, unul dintre conducătorii partidului liberal; de profesiune avocat. Din 1911 a făcut parte din guvernul Elveției, a fost membru al Consiliului federal, iar în anii 1914—1917 președinte al Consiliului federal; a condus politica externă a Elveției. În iunie 1917 a demisionat pentru a se ocupa cu avocatura. — 327.

Huysmans, Camille (n. 1871) — unul dintre cei mai vechi militanți ai mișcării muncitorești din Belgia; profesor de filologie, ziarist. În anii 1904—1919 a fost secretar al Biroului socialist al Internaționalei a II-a; în timpul primului război mondial s-a situat pe poziții centriste și a fost conducătorul de fapt al B.S.I. A făcut parte în repetate rânduri din guvernul belgian. În anii 1946—1947 a fost prim-ministrul. Începînd din 1910 a fost ales în parlament; în anii 1936—1939 și 1954—1959 a fost președinte al Camerei deputaților. În ultimii ani s-a pronunțat pentru stabilirea de contacte între partidele socialiste și P.C.U.S., pentru refacerea unității mișcării muncitorești internaționale. — 260.

I

Ilin, I. — colaborator la „Zemlea și Volea”, ziarul socialiștilor revoluționari din Petrograd; autorul poeziei „Reverii de primăvară”, apărută în „Zemlea și Volea” nr. 36 din 6 mai 1917. — 473.

Ionov (Koighen, F. M.) (1870—1923) — social-democrat, unul dintre liderii Bundului, iar mai tîrziu membru al partidului bolșevic.

Incepînd din 1893, a activat în cercurile social-democrate din Odesa. În 1903 a fost ales în Comitetul Central al Bundului. În decembrie 1908 a luat parte la lucrările Conferinței a V-a a P.M.S.D.R., unde în principalele probleme s-a situat pe platforma menșevicilor-partiștii; ulterior a adoptat o poziție împăciuitoristă față de lichidatori. În anii primului război mondial a făcut parte din aripa internaționalistă a Bundului, care se situa pe o poziție apropiată de centrism. După Revoluția Socialistă din Octombrie a intrat în Partidul Comunist (b) din Rusia, a activat în Comitetul regional de partid din Votecia. — 236.

Iordanski, N. I. (1876—1928) — social-democrat, menșevic. În perioada primului război mondial s-a pronunțat pentru sprijinirea războiului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost comisar al guvernului provizoriu burghez pe lîngă armatele frontului de sud-est. În 1921 a intrat în rîndurile P.C. (b) din Rusia; în 1922 a lucrat la Comisariatul poporului pentru afacerile externe și la Editura de stat, iar după aceea a fost reprezentant plenipotentiar în Italia. Incepînd din 1924 s-a îndeletnicit cu activitatea publicistică. — 203.

J

Jitomirski, I. A. („Otčov”) (n. 1880) — provocator, de profesie medic. Incepînd din 1902 a făcut parte din rețeaua de agenți de peste graniță a departamentului poliției, căruia îi dădea informații mai ales despre activitatea organizațiilor bolșevice din străinătate. În 1917 a fost demascat ca provocator. — 236.

K

Kamenev (Rosenfeld), L. B. (1883—1936) — membru din 1901 al partidului bolșevic. În anii reacțiunii a avut o atitudine împăciuitoristă față de lichidatori, otzoviști și trokiști. În 1915, fiind arestat, a declarat în fața tribunalului țarist că se dezice de lozinca bolșevică a înfângerii guvernului țarist în războiul imperialist. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre înfăptuirea revoluției sociale. În octombrie 1917, în numele său și al lui Zinoviev, a publicat în „Novaia Jizn”, ziar semimenșevic, o declarație în care arăta că nu este de acord cu hotărîrea luată de Comitetul Central de a trece la insurecția armată și a divulgat astfel planurile partidului. După Revoluția Socialistă din Octombrie a ocupat diferite posturi de răspundere. În repetate rînduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului; în noiembrie 1917 s-a pronunțat pentru formarea unui guvern de coaliție din care să facă parte și menșevicii, și socialistii-revoluționari. În 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opozitii”, iar în 1926 unul dintre liderii blocului antipartinic trokișto-zinovievist. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al

U.R.S.S., a fost exclus din partid ca militant activ al opoziției trockiste. În 1928 a declarat că și recunoaște greșelile și a fost reprimit în partid, dar nici după aceea nu a încetat să desfășoare activitate antipartinică și în 1932 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. În 1933 a fost din nou reprimit, iar în 1934 a fost exclus pentru a treia oară din cauza activității sale antipartinice și antisovietice. — 459.

Kamkov (Kat), B. D. (1885—1938) — membru al partidului socialist-revolutionar. Unul dintre organizatorii și liderii partidului socialist-revolutionar de stânga. În 1918 a luat atitudine împotriva păcii de la Brest, a fost unul dintre inițiatorii asasinării consulului german Mirbach și unul dintre organizatorii rebeliunii socialist-revolutionare de stânga din Moscova. Pentru activitatea sa contrarevoluționară a fost arestat, judecat și condamnat de tribunalul militar. Ulterior a lucrat în domeniul statisticii. — 263.

Katkov, M. N. (1818—1887) — moșier, publicist reacționar. Și-a început activitatea politică ca adept al liberalismului aristocratic moderat. La începutul deceniului al 7-lea a trecut în tabăra reacțiunii. În anii 1863—1887 a fost redactor și editor al ziarului „Moskovskie Vedomosti”, care a devenit purtătorul de cuvînt al reacțiunii monarhistice. Katkov însuși spunea despre sine că este un „credincios cîine de pază al absolutismului”. Numele lui Katkov a devenit simbolul celei mai deșânțate reacțiuni. — 370.

Kat, B. D. — vezi Kamkov, B. D.

Kerenski, A. F. (n. 1881) — socialist-revolutionar. Deputat în Duma a IV-a de stat. În cadrul ei s-a alăturat pentru câțiva timp grupului trudovicilor și a fost președintele lui. În anii primului război mondial s-a manifestat ca un defensist înfocat. După revoluția burgozo-democratică din februarie 1917 a fost ministru de justiție, ministru al războiului și al marinei, iar după aceea prim-ministru al guvernului provizoriu și comandant suprem al armatei. După Revoluția Socialistă din Octombrie a dus lupta împotriva Puterii sovietice; în 1918 a fugit peste graniță. În prezent trăiește în S.U.A., unde desfășoară propagandă antisovietică. — 66, 222, 227, 259, 267—268, 270, 271, 272, 277, 282, 320, 321, 368, 390, 394, 408, 409, 427, 444, 447—448, 467, 481.

Kogan, I. M. — vezi Rostov, N.

Koighen, F. M. — vezi Ionov.

Konovalov, A. I. (n. 1875) — mare fabricant de textile din Rusia. Deputat în Duma a IV-a de stat; unul dintre organizatorii aşa-zisului bloc progresist. În anii 1915—1916 a fost vicepreședinte al Comitetului central pentru industria de război. După revoluția burgozo-democratică din februarie 1917 a fost ministru al comerțului și industriei, iar apoi, în guvernul provizoriu burghez de sub conducerea lui Kerenski, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. După

Revoluția Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — 34, 81, 99, 101, 272, 331, 418.

Kozlovski, M. I. (1876—1927) — militant al mișcării revoluționare poloneze și ruse. Membru al partidului social-democrat revoluționar încă de la începutul secolului al XX-lea; bolșevic. A fost membru al Conducerii centrale a social-democrației din Polonia și Lituania. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a făcut parte din Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd și a fost membru al C.E.C. în prima legislatură și președinte al Dumei raionale din Viborg. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al comisiei extraordinare de instrucție de la Petrograd, apoi membru al colegiului Comisariatului poporului pentru justiție, președintele Micului consiliu al comisarilor poporului. În 1919 a fost numit comisar al poporului la justiție în Republica Lituano-Bielorusă. În 1923—1927 a fost jurisconsult principal la Comisariatul poporului pentru căile de comunicații. — 444, 445, 456, 457.

Krilenko, N. V. (1885—1938) — membru al partidului bolșevic, din 1904, și remarcabil om de stat sovietic. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a colaborat la ziarul „Soldatskaiia Pravda”, a luat parte la Conferința generală a organizațiilor P.M.S.D. (b) din Rusia din armata de pe front și din spatele frontului. A fost delegat la primul Congres general al Sovietelor din Rusia. A participat activ la Revoluția Socialistă din Octombrie. A făcut parte din primul guvern sovietic ca membru al Comitetului pentru treburile militare și maritime, iar mai tîrziu a fost numit comandant suprem. Începînd din 1918 a lucrat în diverse organe ale justiției sovietice: a fost președinte al Tribunalului revoluționar suprem al C.E.C. din Rusia, adjunct al comisarului poporului la justiție, procuror al republicii; în 1931 a fost numit comisar al poporului la justiție al R.S.F.S.R., iar în 1936 comisar al poporului la justiție al U.R.S.S. La congresele al XV-lea și al XVI-lea ale partidului a fost ales membru al Comisiei centrale de control. — 274.

Krupskaiia, N. K. (1869—1939) — revoluționară de profesie, activistă de seamă a partidului communist și a Statului sovietic; tovarășă de luptă, soția și prietena lui V. I. Lenin. Membră de partid din 1898. Și-a început activitatea revoluționară în 1890, în cadrul cercurilor marxiste studențești din Petersburg, iar după aceea a desfășurat propagandă social-democrată în rîndurile muncitorilor. În 1895 a făcut parte din „Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare” din Petersburg. În august 1896 a fost arestată și condamnată la deportare pe termen de trei ani, pe care i-a petrecut în satul Ŝușenskoe, iar apoi la Ufa. În 1901 a emigrat; a lucrat ca secretar de redacție al ziarului „Iskra”. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a îndeplinit funcția de secretar de redacție la ziarele bolșevice „Vpered” și „Proletarii”; în perioada primei revoluții ruse (1905—1907) a lucrat ca secretar al C.C. al partidului în Rusia, iar în 1907 a emigrat din nou. În anii reacțiunii a participat activ la lupta împotriva lichidatorilor și otzoviștilor; după Conferința de la

Praga a P.M.S.D.R. (1912) l-a ajutat pe Lenin să stabilească legăturile cu organizațiile de partid din Rusia, cu ziarul „Pravda” și cu fracțiunea bolșevică din Duma a IV-a de stat.

După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a înălpit, împreună cu V. I. Lenin, în Rusia, unde a lucrat în Secretariatul C.C. al partidului; a participat activ la pregătirea și înfăptuirea Revoluției Socialiste din Octombrie. După revoluție a fost membră a colegiului Comisariatului poporului pentru Învățămîntul public; începînd din 1921 a condus Direcția generală a Învățămîntului politic; din 1929 a deținut funcția de adjunct al comisarului poporului pentru Învățămîntul public. A scris o serie de lucrări cu privire la problemele Învățămîntului public, ale educației comuniste, ale mișcării de femei și de tineret. Este autoarea unui volum de amintiri despre V. I. Lenin. Începînd din 1924 a fost membră a Comisiei centrale de control, iar din 1927 membră în C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. A fost membră a C.E.C. din Rusia și C.E.C. al U.R.S.S. în toate legislaturile, deputată și membră a Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. în prima legislatură. — 78, 147.

Krusser — sublocotenent în armata țaristă. A fost arestat de guvernul provizoriu burghez pentru cuvîntarea rostită în mai 1917 la Sculeni (Basarabia), la un miting la armatei operative. În cuvîntarea sa, el a sfătuit pe ostași să nu se încredă în guvernul provizoriu, să nu participe la ofensiva de pe front și a arătat că e necesară fraternizarea cu germanii. — 229, 230.

Kukovețki (Bukovețki), A. I. (n. 1881) — membru al secției economice a Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd în prima legislatură din 1917. — 220.

Kutler, N. N. (1859—1924) — militant de vază al partidului cadet; a lucrat la Ministerul de Finanțe; în anii 1905—1906 a fost ministru al agriculturii și al reglementării regimului proprietății fundiare; deputat în Dumele a II-a și a III-a de stat, unul dintre autori proiectului de program agrar al cadeților. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, Kutler, care era strîns legat de cercurile bancare și industriale, a făcut parte din diferite comisii de pe lîngă Ministerul Comerțului și Industriei, în care reprezenta interesele industriașilor din sudul Rusiei. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru finanțe. — 79.

L

Larin, I. (Lurie, M. A.) (1882—1932) — social-democrat, menșevic. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar a devenit unul dintre liderii lichidatorilor. A participat la activitatea Blocului anti-partinic din august, creat în 1912 de Troțki. În anii primului război mondial s-a alăturat centriștilor. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a condus grupul menșevicilor internaționali-

liști, care au editat revista „Internațional“. În august 1917 a fost primit în partidul bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut diferite funcții în aparatul sovietic și în domeniul economic. — 475.

Leahov, V. P. (1869—1919) — colonel în armata țaristă; a devenit faimos prin înăbușirea mișcării național-revolutionare din Caucaz și din Iran. În anii primului război mondial a fost guvernator general al zonei turcești a litoralului Mării Negre. În februarie 1919 a fost numit guvernator în Terek-Taghestan și comandant al trupelor denikiniste din acest ținut. În cursul luptelor aprige duse de „armata de voluntari“ a albgardiștilor împotriva popoarelor muntene, Leahov a fost ucis. — 99, 100, 286.

Lenin, V. I. (Ulianov, V. I., Lenin, N.) (1870—1924) — date biografice. — 1, 9, 23, 51, 72, 76, 78, 83, 99, 101, 103, 107, 112, 115, 120—121, 134, 143, 147—148, 178, 179, 187, 190, 193, 195, 226, 234, 243, 252, 281, 285, 327, 356, 379, 404, 448, 459, 466—467.

Letaillleur, E. — vezi Lysis.

Liber (Goldman), M. I. (1880—1937) — unul dintre liderii Bundului. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd și al Prezidiului C.E.C. în prima legislatură; s-a situat pe o poziție menșevică și s-a pronunțat pentru un guvern de coalie. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. Ulterior a lucrat în domeniul economic. — 350.

Liebknecht, Karl (1871—1919) — militant de seamă al mișcării muncitorești germane și internaționale; unul dintre conducătorii aripii de stânga a social-democrației germane; fiul lui Wilhelm Liebknecht, de profesiune avocat.

A luptat activ în rîndurile social-democrației, împotriva oportunismului și militarismului. În 1912 a fost ales deputat în Reichstag. În anii primului război mondial a luptat împotriva sprijinirii „propriului“ guvern imperial, care ducea un război de cotropire. La 2 decembrie 1914, el a fost singurul, în întregul Reichstag, care a votat împotriva alocării de credite de război. A fost unul dintre organizatorii și conducătorii grupului „Die Internationale“, care mai tîrziu a luat numele de „Spartacus“, iar ulterior pe acela de „Uniunea Spartacus“. Pentru propaganda antiimperialistă desfășurată de el, în 1916 a fost condamnat la muncă silnică. În timpul revoluției din noiembrie 1918 s-a aflat, împreună cu R. Luxemburg, în fruntea avangărzii revoluționare a muncitorilor germani. A redactat ziarul „Die Rote Fahne“. A fost unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania și unul dintre conducătorii insurecției din ianuarie 1919 a muncitorilor din Berlin. După înăbușirea insurecției a fost ucis în mod bestial de bandele lui Noske. Apreciind activitatea lui K. Liebknecht, Lenin scria: „Acest nume este... simbolul conducă-

torului devotat intereselor proletariatului, simbolul devotamentului față de revoluția socialistă... Acest nume este simbolul luptei nemăpăcate împotriva imperialismului, nu în vorbe, ci în fapte..." (Opere, vol. 28, București, Editura politică, 1959, p. 433—434). — 104, 108, 111, 259, 289, 314, 354—355.

Liebknecht, Wilhelm (1826—1900) — militant de seamă al mișcării muncitorești germane și internaționale, unul dintre întemeietorii și conducătorii Partidului social-democrat din Germania. Din 1875 și pînă la sfîrșitul vieții, Liebknecht a fost membru al Comitetului Central al Partidului social-democrat din Germania și redactor responsabil al ziarului „Vorwärts“, organul central al acestui partid. Din 1867 și pînă în 1870 a fost deputat în Reichstagul Confederației Germaniei de nord, iar cu începere din 1874 a fost ales în repetate rînduri în Reichstagul german; a folosit cu pricepere tribuna parlamentară pentru a demasca politica internă și externă reaționară a iungherimii prusace. Pentru activitatea sa revoluționară a fost condamnat în repetate rînduri la închisoare. A participat îndeaproape la activitatea Internaționalei I și la organizarea Internaționalei a II-a. K. Marx și F. Engels i-au acordat o aleasă prețuire lui Liebknecht, dar în același timp au criticat unele greșeli ale lui cu caracter împăciuitorist, ajutîndu-l să adopte o poziție justă. — 254.

Lipkin, F. A. — vezi Cerevanin, N.

Lloyd George, David (1863—1945) — om de stat și diplomat englez, lider al partidului liberal. În 1890 a fost ales în parlament. În anii 1905—1908 a fost ministru al comerțului, iar în anii 1908—1915 ministru de finanțe. A jucat un rol important în definirea liniei politice a guvernului englez, îndreptată spre pregătirea unui război imperialist mondial. Prin lingări, minciuni, precum și prin făgăduielii făcute muncitorilor, a încercat să împiedice sau măcar să întîrzie crearea unui partid revoluționar al clasei muncitoare. În anii 1916—1922, în calitate de prim-ministru, a reușit să consolideze pozițiile imperialismului englez în Orientalul Apropiat și Mijlociu, precum și în Balcani, a reprimat cu cruzime mișcarea de eliberare națională din colonii și din țările dependente. După Revoluția Socialistă din Octombrie din Rusia a fost unul dintre inspiratorii și organizatorii intervenției armate și ai blocadei împotriva Statului sovietic. În 1922, după o serie de eșecuri politice, și-a dat demisia, însă a continuat să se bucură de o anumită influență politică pînă la sfîrșitul vieții. — 391—392.

Loriot, Ferdinand (1870—1930) — socialist francez. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționale și, la Conferința de la Kienthal (1916), a aderat la stînga zimmerwaldiană. În anii 1920—1927 a făcut parte din Partidul Comunist Francez. A participat ca delegat la Congresul al III-lea al Cominternului. În ianuarie 1925, la Congresul al IV-lea al P.C.F., a luat poziție împotriva hotărîrilor Congresului al V-lea al Cominternului; în 1927 a fost exclus din partidul comunist ca oportunist de dreaptă. — 111.

Lunacearski, A. V. (1875—1933) — revoluționar de profesie și remarcabil om de stat sovietic. A intrat în mișcarea revoluționară la începutul ultimului deceniu al secolului trecut. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a devenit bolșevic. A făcut parte din redacțiile ziarelor bolșevice „Vpered“ și „Proletarii“, iar apoi din aceea a ziarului „Novaia Jizn“ (1905). În anii reacțiunii s-a îndepărtat de marxism, a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered“ și a propagat ideea îmbinării marxismului cu religia. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. Înapoindu-se în Rusia în 1917, Lunacearski a aderat la grupul „interraioniștilor“ împreună cu care, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D.R., a fost permis în partid. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost, pînă în 1929, comisar al poporului pentru învățămîntul public, iar apoi președinte al Comitetului pentru problemele științifice de pe lîngă C.E.C. al U.R.S.S. În 1930 a devenit academician. În august 1933 a fost numit reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Spania. Publicist și dramaturg, Lunacearski este autorul unor lucrări în domeniul artei și literaturii. — 258.

Lurie, M. A. — vezi Larin, I.

Lvov, G. E. (1861—1925) — prinț, mare moșier, fruntaș al zemstvelor, cadet, membru al Dumei I de stat. În perioada primului război mondial a fost președinte al Uniunii zemstvelor din Rusia, iar apoi unul dintre președinții Comitetului unit al Uniunii zemstvelor și al Uniunii orașelor (Zemgor) — organizație a burgheziei imperialiste și a moșierimii. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost, din martie pînă în iulie, președinte al Consiliului de Miniștri și ministru al afacerilor interne în guvernul provizoriu burghez. A fost unul dintre instigatorii singeroasei represiuni împotriva muncitorilor și soldaților din Petrograd din zilele lui iulie 1917. După Revoluția Socialistă din Octombrie a devenit emigrant alb; a participat la organizarea intervenției militare străine împotriva Rusiei Sovietice. — 17, 56, 62, 216, 260—263, 271, 329, 331, 375, 416, 427—428, 435, 481.

Lysis (Letailleur, Eugène) — economist burghez francez, autorul unor scrimeri financiare și politice. — 89.

M

MacDonald, James Ramsay (1866—1937) — om politic englez, unul dintre fondatorii și liderii Partidului muncitoresc independent și ai partidului laburist. A promovat o politică ultraoportunistă, a propagat teoria colaborării între clase și a integrării treptate a capitalismului în socialism. La începutul primului război mondial s-a situat pe poziții pacifiste, iar apoi a pășit pe calea sprijinirii fațise a burgheziei imperialiste. În anii 1918—1920 a încercat să împiedice lupta muncitorilor englezi care s-au ridicat împotriva intervenției antisovietice; a promovat o politică de scindare a clasei muncitoare. În anii 1924 și 1929—1931 a deținut postul de prim-ministru. Guvernul laburist presidat de MacDonald a dus o politică antimunci-

torească, a căutat să înăbușe mișcarea de eliberare națională din coloniile engleze. În anii 1931—1935, MacDonald s-a aflat în fruntea așa-zisului „guvern național”, a cărui politică era trasată de conservatori. — 289.

Maclean, John (1879—1923) — militant de seamă al mișcării muncitorești engleze, de profesiune învățător. Înainte de primul război mondial s-a alăturat aripii de stânga a Partidului socialist britanic și a devenit unul dintre liderii lui în Scoția. În timpul războiului s-a situat pe poziții internaționaliste, a desfășurat o activă propagandă revoluționară, antirăzboinică, a fost unul dintre organizatorii și conducătorii demonstrațiilor și grevelor de masă ale muncitorilor (printre care și a celor de la întreprinderile de armament), fapt pentru care în repetate rânduri a fost supus măsurilor de persecuție ale guvernului englez. În aprilie 1916 a fost ales în conducerea Partidului socialist britanic. În ultimii ani ai vieții sale a părăsit activitatea politică. — 289.

Maklakov, V. A. (n. 1870) — cadet de dreapta, moșier, de profesiune avocat, a pledat în numeroase procese politice. Deputat în Dumele a II-a, a III-a și a IV-a de stat din partea orașului Moscova; membru al C.C. al partidului cadeților. După revoluția burghezo-democratică din februarie a fost numit, în iulie 1917, ambasador al guvernului provizoriu burghez la Paris; după aceea a devenit emigrant alb. — 37—38, 286, 295, 319—321, 330.

Malinovski, A. A. — vezi Bogdanov, A. A.

Malinovski, R. V. (1876—1918) — provocator, agent secret al secției din Moscova a ohranei. În 1906, mînat de scopuri egoiste, a aderat la mișcarea muncitorească. Începînd din 1907 a furnizat, din proprie inițiativă, informații poliției, iar în 1910 a devenit agent secret al ohranei țariste. A ocupat o serie de funcții importante în partidul bolșevic; la Conferința de la Praga din 1912 a P.M.S.D.R. a fost ales membru al Comitetului Central. Cu sprijinul ohranei țariste a fost ales deputat în Duma a IV-a de stat din partea curiei muncitorești a guberniei Moscova. În 1914, temîndu-se să nu fie demascat, și-a depus mandatul de deputat în Duma de stat și a fugit în străinătate. În 1918 s-a întors în Rusia Sovietică, a fost arestat, deferit justiției și împușcat, în baza unei sentințe a Tribunalului suprem al C.E.C. din Rusia. — 226—227, 236, 377, 378, 395, 430.

Manuilov, A. A. (1861—1929) — economist burghez rus, conducător de seamă al partidului cadet, unul dintre redactorii ziarului „Russkie Vedomosti”. În anii 1905—1911 a fost rector al Universității din Moscova, în 1907—1911 membru al Consiliului de Stat, iar în 1917 ministru al instrucțiunii publice în guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a emigrat; întorcîndu-se în țară, a fost profesor la diferite instituții de învățămînt superior sovietice. A scris o serie de lucrări în domeniul economiei. — 371, 435.

Markov, N. E. (Markov 2) (n. 1876) — mare moșier, om politic reaționar din Rusia țaristă, unul dintre conducătorii organizațiilor ultrareacționare-pogromiste „Uniunea poporului rus“ și „Oastea arhanghelului Mihail“. Deputat în Dumele a III-a și a IV-a de stat din partea guberniei Kursk. În Dumă a fost unul dintre liderii aripii de extremă dreaptă. După Revoluția Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — 192, 193.

Martov, L. (Tederbaum, I. O.) (1873—1923) — unul dintre liderii menșevismului. În anii reacționii și ai noului avînt revoluționar a avut o poziție lichidatoristă, a redactat ziarul „Golos Soțial-Demokrata“, a luat parte la Conferința antipartinică din august (1912). În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a aflat în fruntea grupului menșevicilor menșevic-internaționaliști. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania și a editat la Berlin revista menșevică contrarevoluționară „Soțialisticeskii Vestnik“. — 78, 121, 263, 409, 475.

Marx, Karl (1818—1883) — întemeietor al comunismului științific, gînditor genial, conducător și învățător al proletariatului internațional (vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx (Scurtă schiță biografică și expunere a marxismului)“, în Opere complete, vol. 26, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 43—92). — 123, 127, 284.

Maslov, S. L. (n. 1873) — socialist-revoluționar de dreapta. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a făcut parte din Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai țărănilor din Rusia; în septembrie a fost numit ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în cadrul unor organizații economice și al unor instituții științifice. A scris o serie de lucrări în probleme agrare. Una din cărțile lui, „Economia țărănească“, a fost aspru criticată de V. I. Lenin în 1921. — 139—143.

Maslovski, S. D. — vezi Mstislavski, S. D.

Mensikov, M. O. (1859—1919) — publicist reaționar, colaborator la „Novoe Vremea“, ziar ultrareacționar. V. I. Lenin a spus despre Mensikov că este un „credincios cîine de pază al sutelor negre țariste“ (Opere complete, vol. 20, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 148). După Revoluția Socialistă din Octombrie, Mensikov a dus o luptă activă împotriva Puterii sovietice; în 1919 a fost executat pentru activitatea sa contrarevoluționară. — 370.

Miliukov, P. N. (1859—1943) — lider al partidului cadet, ideolog de vază al burgheziei imperialiste ruse, istoric și publicist. În octombrie 1905 a fost unul dintre întemeietorii partidului cadet, iar apoi președinte al Comitetului Central al acestui partid și redactor al

ziarului „Reci“, organul central al cadeților. A fost deputat în Dumele a III-a și a IV-a de stat. În 1917 a fost ministru de externe în primul guvern provizoriu burghez, a promovat politica continuării războiului „până la victoria finală“. După Revoluția Socialistă din Octombrie a devenit unul dintre organizatorii intervenției militare străine împotriva Rusiei Sovietice; militant activ al emigației albe. — 3, 7, 16, 36, 61, 66, 67, 88, 97, 98, 99, 111, 231, 262, 276, 287, 291, 295, 299, 319, 330, 331, 339, 354, 371, 375, 392.

Mstislavski (Maslovski), S. D. (1876—1943) — scriitor rus; din 1904 membru al partidului socialist-revolutionar. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a colaborat la „Delen Nara“; ziarul acestui partid. A făcut parte din C.C. al partidului socialist-revolutionar de stînga. După asasinarea lui Mirbach a părăsit acest partid; a fost membru al C.C. al borotbiștilor ucraineni. Din 1921 — fără partid. În anii 1922—1926 a fost redactor la publicațiile neperiodice ale Internationalei Sindicale. În anii următori a lucrat la Marea Enciclopedie Sovietică și la o serie de alte edituri sovietice. — 222.

Mujik vrednîi — vezi Bednîi, Demian (Pridvorov, E. A.)

N

Napoleon I (Bonaparte) (1769—1821) — împărat al Franței în anii 1804—1814 și 1815. — 5, 6, 66, 69.

Natanson, M. A. (1850—1919) — reprezentant al narodnicismului revolutionar, iar mai tîrziu socialist-revolutionar. A participat la mișcarea revoluționară începînd din 1869. A fost unul dintre întemeietorii partidului „Zemlea i volea“; în 1893 a luat parte activă la crearea partidului „Narodnoe pravo“. În primii ani ai secolului al XX-lea a devenit membru al partidului socialist-revolutionar și a făcut parte din Comitetul lui Central. În timpul primului război mondial s-a situat pe o poziție internaționalistă neconsecventă, manifestînd unele oscilații centriste. A fost unul dintre organizatorii și liderii partidului socialist-revolutionar de stînga. În 1918 a condamnat rebeliunea socialiștilor-revolutionari de stînga îndreptată împotriva Puterii sovietice. — 78.

Nekrasov, N. V. (n. 1879) — deputat în Dumele a III-a și a IV-a de stat din partea guberniei Tomsk; profesor universitar, cadet. În 1917 a făcut parte din guvernul provizoriu burghez ca ministru al căilor de comunicații, ministru fără portofoliu și ministru de finanțe. În vara anului 1917 s-a retras din partidul cadeților. În timpul Puterii sovietice a lucrat la Centrala cooperativelor. — 389.

Nicolae al II-lea (Romanov) (1868—1918) — ultimul împărat al Rusiei; a domnit de la 1894 până la revoluția burghezo-democratică din februarie 1917. La 17 iulie 1918 a fost executat la

Ekaterinburg (Sverdlovsk), în baza unei hotărîri a Sovietului regional de deputați ai muncitorilor și soldaților din Ural. — 5, 16, 17, 44, 49—50, 52—53, 63, 64, 67, 92, 98, 102, 104, 108, 128, 182, 188, 192, 197, 259, 270, 285, 297, 298, 299, 316, 319, 321, 382, 411, 412.

Novîh, G. E. — vezi Rasputin, G. E.

O

„**Otșov**“ — vezi Jitomirski, I. A.

P

Palcinski, P. I. (n. 1930) — inginer, organizator al sindicatului „Produgol“; era strîns legat de cercurile bancare. După revoluția din februarie 1917 a deținut funcția de adjunct al ministrului comerțului și industriei în guvernul provizoriu burghez, a fost inspiratorul sabotajului industriașilor, a luptat împotriva organizațiilor democratice și prin aceasta „și-a cîștigat cea mai tristă și cea mai largă popularitate în întreaga Rusie“ (V. I. Lenin. Opere, vol. 25, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 346). A fost comandant al apărării Palatului de iarnă la 25 octombrie (7 noiembrie) 1917. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii sabotajului din industria sovietică. În 1930 a fost executat. — 418, 424—425.

Parvus (Ghelfand, A. L.) (1869—1924) — în ultimii ani ai secolului trecut și în primii ani ai secolului nostru a activat în rîndurile mișcării social-democrate din Rusia și din Germania, alăturîndu-se aripii de stînga a Partidului social-democrat din Germania. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la menșevici. El a emis teoria antimarxistă a „revoluției permanente“, din care Troțki a făcut ulterior o armă de luptă împotriva leninismului. Mai tîrziu s-a îndepărtat de social-democrație; în anii primului război mondial s-a situat pe poziții șoviniste, a fost agent al imperialismului german, s-a îndeletnicit cu specula în stil mare și s-a îmbogățit din furniturile de război. În 1915 a editat revista „Die Glocke“. — 456, 457.

Pereverzev, P. N. — avocat, trudovic, a fost apropiat de socialistii-revoluționari. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru de justiție în primul guvern provizoriu burghez de coaliție. În iulie 1917 a publicat documente false împotriva lui Lenin și a bolșevicilor, care fuseseră plăsmuite de Aleksinski împreună cu serviciul de contraspionaj militar. — 342, 429, 434.

Peșehonov, A. V. (1867—1933) — militant pe tărîm obștesc și publicist burghez. În ultimul deceniu al secolului trecut a fost național liberal, colaborator la „Russkoe Bogatstvo“, iar cu începere din 1904 membru al redacției acestei reviste; a colaborat la „Osvojdenie“, revistă a burgheziei monarhistice liberale, și la „Revolu-

tionnaia Rossiia", ziar al socialiștilor-revolutionari. Din 1906 a fost unul dintre conducătorii partidului mic-burghez al „socialiștilor-populiști“ (enesii). În 1917 a fost ministru al aprovisionării în guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice; din 1922 — emigrant alb. — 30, 31—32, 216, 262, 336, 338, 340, 382, 414—415, 431.

Plehanov, G. V. (1856—1918) — militant de seamă al mișcării muncitorești ruse și internaționale, primul propagandist al marxismului în Rusia. În 1883 a înființat la Geneva prima organizație marxistă rusă, grupul „Eliberarea muncii“. Plehanov a luptat împotriva narodnicismului și a combătut revisionismul din mișcarea muncitorească internațională. În primii ani ai secolului nostru a făcut parte din redacția ziarului „Iskra“ și a revistei „Zarea“.

În anii 1883—1903 a scris o serie de lucrări care au jucat un rol de seamă în apărarea și propagarea concepției materialiste despre lume. Dar încă de pe atunci, Plehanov a făcut unele greșeli serioase, care au constituit germenele concepțiilor sale menșevice de mai tîrziu. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., Plehanov s-a situat pe o poziție împăcăitoristă față de oportunism, iar apoi s-a alăturat menșevicilor. În perioada primei revoluții ruse, el s-a situat pe poziții menșevice în toate problemele fundamentale. În anii reacțiunii și ai noului avînt revolutionar, Plehanov a luat atitudine împotriva revizuirii marxismului de către machiști și împotriva lichidatorismului, situîndu-se în fruntea grupului menșevicilor-partiști. În timpul primului război mondial s-a situat pe pozițiile social-șovinismului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, întorcîndu-se în Rusia, Plehanov s-a situat în fruntea grupului „Edinstvo“ — un grup de extremă dreaptă al menșevicilor defensiști — și s-a pronunțat împotriva bolșevicilor, împotriva revoluției socialiste, considerînd că în Rusia nu erau încă pregătite condițiile pentru trecerea la socialism. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine negativă, dar n-a luat parte la lupta împotriva Puterii sovietice.

Lenin a dat o înaltă apreciere lucrărilor filozofice ale lui Plehanov și rolului său în răspîndirea marxismului în Rusia, dar în același timp l-a criticat cu asprime pentru abaterile de la marxism și pentru serioasele greșeli din activitatea lui politică. — 14, 16, 76, 222—223, 227, 230, 231, 262, 269, 314, 394, 396, 457, 463.

Poincaré, Raymond (1860—1934) — fruntaș politic burghez și om de stat francez, de profesiune avocat. În 1887 a fost ales în Camera deputaților. Începînd din 1893 a fost, în repetate rînduri, membru al guvernului francez; exponent al celor mai agresive cercuri ale burgheziei franceze. În 1912 a devenit prim-ministru, iar din 1913 pînă în 1920 președinte al Franței. În aceste posturi s-a manifestat ca un adept activ al pregăririi primului război mondial, fapt pentru care a fost poreclit „Poincaré-războiu“. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii intervenției militare străine împotriva Rusiei Sovietice. În anii 1922—1924 și 1926—1929 a fost prim-ministru al Franței. Politica lui s-a caracterizat prin

orientarea ei net antisovietică, prin măsurile îndreptate împotriva drepturilor vitale și a libertăților democratice ale oamenilor muncii din Franța și prin persecutarea comuniștilor francezi. — 261.

Polovțev, P. A. (n. 1874) — general, comandant al trupelor din districtul militar Petrograd în vara anului 1917. În zilele din iulie a ordonat să se tragă în participanții la demonstrația pașnică de la Petrograd și să se devasteze sediul redacției ziarului „Pravda“. După Revoluția Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — 445, 450.

Potresov, A. N. (1869—1934) — unul dintre liderii menșevismului. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar a fost ideolog al lichidatorismului. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste. În 1917 a redactat ziarul „Den“, care a dus o campanie deșănțată împotriva bolșevicilor. După Revoluția Socialistă din Octombrie a emigrat; în străinătate a colaborat la „Dni“, săptămînalul lui Kerenski, în paginile căruia s-a dedat la atacuri împotriva Rusiei Sovietice. — 409.

Pridvorov, E. A. — vezi Bednîi, Demian.

R

Racovski, C. G. (1873—1941) — la începutul ultimului deceniu al secolului trecut a luat parte la mișcarea social-democrată din Bulgaria, România, Elveția și Franța. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. Începînd din 1917 a făcut parte din partidul bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie a ocupat funcții de partid și de stat. În 1918 a fost numit președinte al Consiliului Comisarilor Poporului din Ucraina, iar cu începere din 1923 a îndeplinit misiuni diplomatice în Anglia și Franța. A fost unul dintre militanții activi ai opoziției trokiste, fapt pentru care în 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., a fost exclus din partid. A fost reprimit în 1935, dar în 1938 a fost din nou exclus pentru activitatea sa antipartinică. — 314.

Radek, K. B. (1885—1939) — începînd din primii ani ai secolului nostru a luat parte la mișcarea social-democrată din Galitia, Polonia și Germania; a colaborat la publicațiile social-democraților de stînga germani. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste, oscilînd, totodată, spre centrism; a adoptat o poziție greșită în problema dreptului națiunilor la autodeterminare. Începînd din 1917 a făcut parte din partidul bolșevic. În perioada Încheierii păcii de la Brest era „comunist de stînga“. În 1923 a devenit un militant activ al opoziției trokiste, fapt pentru care în 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al Uniunii Sovietice, a fost exclus din partid. După ce, în 1930, a fost reprimit în partid, în 1936 a fost din nou exclus pentru activitatea sa antipartinică. — 110.

Rasputin (Novîh), G. E. (1872—1916) — un aventurier care se bucura de o mare influență la curtea lui Nicolaie al II-lea. Se trăgea dintr-o familie de țărani din gubernia Tobolsk. În 1907, din-

du-se drept „călugăr sfînt“ și „profet“, a reușit să cîștige încrederea familiei imperiale. În „rasputinism“ și-a găsit expresia cea mai vie obscurantismul, fanatismul religios și descompunerea morală, caracteristice vîrfurilor guvernanțe ale Rusiei țariste. Rasputin a fost ucis la Petrograd de către un grup de monarhiști, care prin acest act au încercat să salveze prestigiul monarhiei și să îñăbușe revoluția, care căpăta o amploare tot mai mare. — 104.

Ribot, Alexandre-Felix-Joseph (1842—1923) — om de stat francez ; de profesiune avocat ; exponent al intereselor burgheziei imperialiste. A fost prim-ministru în anii 1892—1893, 1895 și 1917 și în repetate rînduri ministru în diferite cabinete ale Franței. A depus eforturi asidue pentru crearea alianței franco-ruse. — 391—392.

Rikov, A. I. (1881—1938) — membru al P.M.S.D.R. din 1899. A participat la congresele al III-lea și al IV-lea (de unificare) ale P.M.S.D.R. În perioada reacțiunii s-a situat pe o poziție împăciuitoristă față de lichidatori, otzoviști și trockisti. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, care era orientată spre revoluția socialistă. După Revoluția Socialistă din Octombrie a ocupat diferite funcții de răspundere. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului ; în noiembrie 1917 s-a declarat pentru formarea unui guvern de coalitie la care să participe și menșevicii și socialiștii-revoluționari și, alături de alți oportuniști, a semnat declarația de demisie din Comitetul Central și din Consiliul Comisarilor Poporului ; în 1928 a fost unul dintre liderii devierii oportuniste de dreapta din partid. În 1937 a fost exclus din partid pentru activitatea sa antipartinică. — 236.

Rodicev, F. I. (n. 1856) — moșier din Tver, fruntaș al zemstvelor, unul dintre liderii partidului cadet și membru al C.C. al acestui partid. A fost deputat în Dumele I, a II-a, a III-a și a IV-a de stat. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost numit de guvernul provizoriu burghez comisar pentru problemele Finlandei. După Revoluția Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — 6.

Rodzeanko, M. V. (1859—1924) — mare moșier, unul dintre liderii partidului octombrist, monarhist. Din martie 1911 a fost președinte al Dumei a III-a și apoi a IV-a de stat. În perioada revoluției burghezo-democratice din februarie 1917 a organizat Comitetul provizoriu al Dumei de stat, care era un centru al contrarevoluției, apoi „confătuirea privată“ a membrilor Dumei de stat ; a fost unul dintre capii rebeliunii lui Kornilov. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fugit la Denikin și a încercat să unească toate forțele contrarevoluționare în lupta împotriva Puterii sovietice ; mai tîrziu a emigrat. — 371, 375, 377, 395, 430, 431.

Rolland, Romain (1866—1944) — remarcabil scriitor francez și militant pe tărîm obștesc. În scrierile sale a supus unei critici aspre

societatea burgheză și cultura ei decadentă. A luat atitudine, de pe poziile pacifismului, împotriva primului război mondial. Rolland a salutat Revoluția Socialistă din Octombrie și a fost prieten al Tării sovietice; în 1935 a vizitat Uniunea Sovietică. În anii celui de-al doilea război mondial s-a pronunțat pentru sprijinirea Mișcării antifasciste franceze de rezistență. — 111.

Romanovii — dinastie de țari și împărați ruși care au domnit de la 1613 pînă la 1917. — 182, 308.

Rostov, N. (Kogan, I. M.) — colaborator în 1917 la „Raboceiaia Gazeta“, publicație menșevică. — 433.

Rudnev, V. A. — vezi Bazarov, V.

S

Sandomirski, A. — în 1917, menșevic-internaționalist, colaborator al ziarului „Novaia Jizn“. — 424.

Savvin, N. N. — în 1917, adjunct al ministrului comerțului și industriei în guvernul provizoriu burghez; reprezentant al cercurilor industriale; vicepreședinte al Consiliului economic superior. — 418.

Scheidemann, Philipp (1865—1939) — unul dintre liderii de extremă dreaptă ai aripiei oportuniste a social-democrației germane. În 1903 a intrat în grupul social-democrat din Reichstag. Începînd din 1911 a făcut parte din conducerea Partidului social-democrat din Germania. În anii primului război mondial a fost un social-șovinist înfocat. În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania a intrat în rîndurile așa-zisului Consiliu al împăternicișilor populari, a fost animatorul agitației pogromiste împotriva membrilor „Uniunii Spartacus“. Din februarie pînă în iunie 1919 s-a aflat în fruntea guvernului de coaliție al Republiei de la Weimar și a fost unul dintre organizatorii înăbușirii singeroase a mișcării muncitorești germane din anii 1918—1921. Ulterior s-a retras din viața politică activă. — 14, 16, 263, 269, 314.

Sembat, Marcel (1862—1922) — unul dintre liderii reformiști ai Partidului socialist francez; ziarist. Din 1893 a fost membru al Camerei deputaților. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste. Din august 1914 și pînă în septembrie 1917 a fost ministru al lucrărilor publice în guvernul imperialist „de apărare națională“ al Franței. În februarie 1915 a participat la Conferința de la Londra a socialistilor din țările Antantei, convocată în vederea unificării lor pe baza unui program social-șovinist. — 314.

Skobelev, M. I. (1885—1939) — începînd din 1903 a luat parte la mișcarea social-democrată, activînd în rîndurile menșevicilor. În 1906 a emigrat; în străinătate a colaborat la publicații menșevice;

a făcut parte din redacția ziarului „Pravda“ al lui Troțki, care apărea la Viena. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost vicepreședinte al Sovietului din Petrograd, vicepreședinte al C.E.C. în prima legislatură; din mai și pînă în august 1917 a fost ministru al muncii în guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a plecat de la menșevici; a lucrat în sistemul cooperăției, iar după aceea în Comisariatul poporului pentru comerțul exterior. Din 1922 a fost membru al P.C. (b) din Rusia; a deținut posturi de răspundere în sectorul economic, iar în anii 1936—1937 a lucrat în cadrul Comitetului unional de radio. — 31—32, 67, 100, 112—113, 115—116, 126, 216, 232, 233, 234, 235, 250, 259, 262, 268—269, 272, 277, 321, 382, 394, 417—418, 419, 431.

Skoropis-Ioltubovski, A. F. (n. 1880) — naționalist burghez ucrainean. În perioada primului război mondial a fost unul dintre organizatorii și conducătorii „Uniunii pentru eliberarea Ucrainei“, care avea un caracter naționalist burghez. A fost reprezentantul împăternicit al acestei Uniuni la Berlin și, din însărcinarea statului-major german, a desfășurat propagandă naționalistă printre prizonierii ucraineni aflați în lagărele de concentrare din Germania. — 443.

Smilga, I. T. (1892—1938) — începînd din 1907 a făcut parte din partidul bolșevic. A desfășurat muncă de partid la Moscova și la Petersburg. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a făcut parte din Comitetul din Kronstadt al P.M.S.D. (b) din Rusia, a fost președinte al Comitetului executiv regional al armatei, flotei și muncitorilor din Finlanda. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost împăternicit al Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. în Finlanda, membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii, vicepreședinte al Consiliului superior al economiei naționale. În timpul discuției din 1920—1921 cu privire la rolul sindicatelor s-a manifestat ca adept al platformei lui Troțki. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., a fost exclus din partid ca militant activ al opoziției trockiste. În 1930 a fost reprimit în partid. Ulterior a fost din nou exclus pentru activitatea sa antipartinică. — 178—179, 183.

Sokolov, A. V. — vezi Volski, S. A.

Sonnino, Giorgio Sidney (1847—1924) — om de stat și diplomat italian. În anii 1906 și 1909—1910 a fost prim-ministrul, iar în 1914—1919 ministru de externe. A încheiat cu Antanta tratatul anexionist de la Londra din 1915, care asigura Italiei mari compensații teritoriale, în special pe seama posesiunilor teritoriale slave din sud ale Austro-Ungariei. În 1917 a încheiat cu Anglia și Franța un tratat care prevedea ocuparea de către Italia a unor importante teritorii și instituirea sferei ei de influență în Asia Mică. — 392.

Spiridonova, M. A. (1884—1941) — unul dintre liderii partidului socialist-revolutionar. Pentru atentatul comis în 1906 împotriva lui Lujenovski, conducătorul pogromurilor organizate de sutele negre în gubernia Tambov, a fost condamnată la muncă silnică și deportare. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost unul dintre organizatorii aripiei de stînga a eserilor, iar după formarea partidului socialiștilor-revolutionari de stînga, în noiembrie 1917, a intrat în Comitetul său Central. S-a pronunțat împotriva încheierii păcii de la Brest și a luat parte activă la rebeliunea contrarevolutionară din iulie 1918 a socialiștilor-revolutionari de stînga, după care a continuat să desfășoare activitate ostilă Puterii sovietice. Ulterior s-a retras din viața politică. — 462.

Stalin (Djugașvili), I. V. (1879—1953) — militant de seamă al partidului comunist și al Statului sovietic, al mișcării muncitorești și comuniste internaționale. Membru de partid din 1898. A desfășurat activitate politică în Transcaucazia și la Petersburg. A fost arestat și deportat în repetate rînduri. În ianuarie 1912 a fost cooptat în Comitetul Central ales la Conferința a VI-a (de la Praga) a P.M.S.D.R. Ca membru al Comitetului Central al partidului a luat parte activă la pregătirea și înfăptuirea Revoluției Socialiste din Octombrie. În zilele insurecției armate a fost membru al Centrului militar-revolutionar. La cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a fost ales în Consiliul Comisarilor Poporului, în cadrul căruia i s-a încredințat conducerea Comisariatului poporului pentru problemele naționalităților. În perioada intervenției militare străine și a războiului civil a fost membru al Consiliului militar-revolutionar al republicii și al unor consilii militari-revolutionare de pe mai multe fronturi. Din 1922 pînă în 1952 a fost secretar general al Comitetului Central al partidului, iar după aceea secretar al C.C. al P.C.U.S. În mai 1941 a devenit președinte al Consiliului Comisarilor Poporului, iar după aceea al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. În anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei a fost președinte al Comitetului de stat al apărării, comisar al poporului pentru apărare și comandant suprem al Forțelor armate ale U.R.S.S.

Stalin și-a cîștigat merite în fața partidului și a mișcării comuniste în diverse domenii, inclusiv în acela al teoriei marxist-leniniste. Cu toate acestea, aflîndu-se în importante funcții de partid și de stat, el s-a făcut vinovat de încălcări grosolană ale principiilor leniniste de conducere colectivă și ale normelor vieții de partid, nesocotirea legalității socialiste, nejustificate represiuni în masă împotriva unor remarcabili oameni de stat, militanți politici și militari ai Uniunii Sovietice și a altor oameni sovietici cinstiți. O serie de lucrări ale sale conțin serioase greseli în unele probleme ale teoriei marxist-leniniste, denotă subiectivism în aprecierea evenimentelor istorice, încercarea de a diminua rolul lui V. I. Lenin ca teoretician și conducător al P.C.U.S., de a subaprecia rolul partidului și al maselor populare.

Greșelile și denaturările legate de cultul personalității lui Stalin au adus mari prejudicii partidului comunist, societății sovietice și

întregii mișcări muncitorești și comuniste internaționale. În ciuda tuturor neajunsurilor pe care le-a pricinuit partidului și poporului, cultul personalității lui Stalin n-a putut să modifice și n-a modificat natura orînduirii socialiste, n-a putut să zdruncine bazele organizatorice, politice și teoretice ale partidului.

Partidul a condamnat și a lichidat cu hotărîre cultul personalității lui Stalin, care era străin de marxism-leninism, precum și urmările lui, a aprobat activitatea depusă de Comitetul Central în vederea restabilirii și dezvoltării principiilor leniniste de conducere și a normelor vieții de partid în toate domeniile de activitate de partid, de stat și ideologice, a luat măsuri pentru preîntîmpinarea pe viitor a unor asemenea greșeli și denaturări. — 440.

Stepanov, V. A. (n. 1872) — inginer de mine, cadet, membru al Dumelor a III-a și a IV-a de stat. În 1917 a fost adjunct al ministrului industriei și comerțului în guvernul provizoriu burghez. — 417—418, 419.

Stolîpin, P. A. (1862—1911) — om de stat din Rusia țaristă; mare moșier. În anii 1906—1911 a fost președinte al Consiliului de Miniștri și ministru de interne. De numele lui este legată perioada de cruntă reacțiune politică, în care pedeapsa cu moartea a fost folosită pe scară largă ca mijloc de înăbușire a mișcării revoluționare (reacțiunea stolîpinistă din anii 1907—1910). Stolîpin a efectuat o reformă agrară cu scopul de a crea gospodării chiaburești solide, care să constituie un rezem al absolutismului țarist la sate. Dar încercarea lui de a consolida absolutismul cu ajutorul cîtorva reforme de sus, efectuate în interesul burgheziei și al moșierilor, a suferit un eșec. În 1911, el a fost asasinat, la Kiev, de socialistul-revoluționar Bogrov, un agent al ohranei. — 316, 319, 320, 430.

Struve, P. B. (1870—1944) — economist și publicist burghez, unul dintre liderii partidului cadet. În ultimul deceniu al secolului trecut a fost unul dintre reprezentanții de seamă ai „marxismului legal”, a procedat la o „completare” și la o revizuire „critică” a teoriei economice și filozofice a lui K. Marx, a căutat să adapteze marxismul și mișcarea muncitorească la interesele burgheziei. Struve a fost unul dintre teoreticienii și organizatorii organizației monarhistice-liberale „Uniunea eliberării” (1903—1905) și redactor al organului ei de presă, revista „Osvobođenie”. O dată cu înființarea, în 1905, a partidului cadet, el devine membru al Comitetului Central al acestui partid. Struve a fost unul dintre ideologii imperialismului rus. După Revoluția Socialistă din Octombrie s-a comportat ca un dușman înrăit al Puterii sovietice; a fost membru al guvernului contrarevoluționar al lui Vranghel și, în cele din urmă, emigrant alb. — 311.

\$

Singarev, A. I. (1869—1918) — cadet, militant al zemstvelor, de profesiune medic. Începînd din 1907 a făcut parte din C.C. al partidului cadet. A fost ales deputat în Dumele a II-a și a III-a de stat

din partea guberniei Voronej și în Duma a IV-a de stat din partea orașului Petersburg ; a fost unul dintre liderii fracțiunii caderilor în Dumă. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a deținut funcția de ministru al agriculturii în prima formație a guvernului provizoriu burghez și de ministru de finanțe în a doua formăție. — 19—21, 34, 81, 180, 182—183, 186, 216, 330—331, 371, 375, 415, 427, 435, 481.

Şub, G. V. — membru al secției economice a Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd în prima legislatură din 1917. — 220.

Sulghin, V. V. (n. 1878) — moșier, deputat în Dumele a II-a, a III-a și a IV-a de stat din partea guberniei Volînia. Monarhist și naționalist inveterat, redactor al ziarului „Kievleanin“, organ de presă al naționaliștilor ruși. În 1917 a sprijinit activ guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii „armatei de voluntari“ a albgardiștilor, a sprijinit pe generalii contrarevoluționari Alekseev, Denikin și Wranghel. Mai tîrziu a emigrat ; în străinătate a continuat lupta împotriva Puterii sovietice. În deceniul al 3-lea al secolului nostru s-a retras din viața politică. În prezent este cetățean al U.R.S.S. — 37, 101, 117, 371.

T

Tereșcenko, M. I. (n. 1888) — unul dintre cei mai mari fabricanți de zahăr din Rusia, milionar. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru de finanțe, iar apoi ministru de interne în guvernul provizoriu burghez ; a promovat activ politica imperialistă de continuare a războiului „pînă la victoria finală“. După Revoluția Socialistă din Octombrie a devenit emigrant alb : a fost unul dintre organizatorii contrarevoluției și ai intervenției militare împotriva Statului sovietic. — 62, 81, 97, 99, 101, 216, 262, 272, 287, 291, 330, 331, 375, 427, 481.

Thomas, Albert (1878—1932) — om politic francez, social-reformist. Din 1910 a fost unul dintre liderii fracțiunii parlamentare a partidului socialist. În anii primului război mondial a fost socialist. A intrat în guvernul burghez al Franței ca ministru al armamentului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a venit în Rusia ca să facă propagandă pentru continuarea războiului. În 1919 a fost unul dintre organizatorii Internaționalei (a II-a) de la Berna. În anii 1919—1932 a condus Biroul internațional al muncii de pe lîngă Liga Națiunilor. — 263, 267, 268, 314.

Tomski, M. P. (1880—1936) — membru al partidului bolșevic din 1904. În anii reacțiunii și ai nouului avînt revoluționar a avut o atitudine împăciuitoristă față de lichidatori, otzoviști și trokiști. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost

membru al Comisiei executive a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut o serie de funcții de răspundere. În repetate rânduri s-a pronunțat împotriva liniei politice leniniste a partidului. În 1928, împreună cu Buharin și Rîkov, a condus devierea de dreapta din P.C. (b) al U.R.S.S. — 243, 253.

Troțki (Bronștein), L. D. (1879—1940) — dușman inveterat al leninismului. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar, camuflîndu-se sub masca „nefracționismului”, s-a situat de fapt pe pozițiile lichidatorilor; în 1912 a fost organizatorul Blocului anti-partinic din august. În perioada primului război mondial s-a situat pe o poziție centristă, a dus luptă împotriva lui V. I. Lenin în problemele războiului, păcii și revoluției. Întorcîndu-se din emigratie după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, a făcut parte din grupul „interraioniștilor” și, împreună cu ei, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, a fost primit în rândurile partidului bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie a ocupat o serie de posturi de răspundere. În 1918 a luat poziție împotriva păcii de la Brest, iar în anii 1920—1921 s-a aflat în fruntea opoziției în discuția despre rolul sindicatelor. Începînd din 1923 a dus o înverșunată luptă fracționistă împotriva liniei generale a partidului, împotriva programului leninist de construire a socialismului; a propagat ideea imposibilității victoriei socialismului în U.R.S.S. Partidul comunist, demascînd troțkismul ca o deviere mic-burgheză în rândurile partidului, l-a zdorbit din punct de vedere ideologic și organizatoric. În 1927, Troțki a fost exclus din partid, în 1929 a fost expulzat din U.R.S.S. pentru activitate antisovietică, iar în 1932 i s-a retras cetățenia sovietică. În străinătate a continuat să ducă luptă împotriva Statului sovietic și a partidului comunist, împotriva mișcării comuniste internaționale. — 241, 242, 476.

T

Tederbaum, I. O. — vîză Martov, L.

Tereteli, I. G. (1882—1959) — unul dintre liderii menșevismului. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar a fost lichidator. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd; a avut o poziție defensistă. În mai 1917 a intrat în guvernul provizoriu burghez ca ministru al poștelor și telegrafului, iar după evenimentele din iulie a fost ministru de interne și unul dintre inspiratorii prigoanei pogromiste dezlănțuite împotriva bolșevicilor. După Revoluția Socialistă din Octombrie, Tereteli a fost unul dintre conducătorii guvernului menșevic contrarevoluționar din Gruzia. După victoria Puterii sovietice în Gruzia — emigrant alb. — 17—18, 30—32, 34, 36, 37, 38, 49, 56, 58, 62, 66, 81, 216, 232, 233, 234, 235, 250, 262,

266, 268, 277, 284, 316—318, 319, 321, 330, 331, 336, 351—352, 355, 366—367, 371, 392, 394, 399, 400, 409, 414, 419, 424—425, 427, 431, 436, 440, 445.

U

Ulianov, A. I. (1866—1887) — revoluționar-narodovolist ; fratele mai mare al lui V. I. Lenin. În 1883 a intrat la Universitatea din Petersburg, la secția de științe naturale a facultății de fizică-matematică, unde a dat dovadă de aptitudini strălucite. Ca student a intrat în mișcarea revoluționară, a studiat operele lui K. Marx, a desfășurat propagandă politică printre muncitori. Din punct de vedere ideologic se afla pe drumul de la narodnicism spre marxism. A luptat cu abnegație împotriva țarismului. În 1886, împreună cu P. I. Ŝevîrev, s-a aflat în fruntea unui grup care împărtășea tradițiile organizației „Narodnaia volea“. Împreună cu tovarășii săi de idei care făceau parte din acest grup a pregătit un atentat împotriva lui Alexandru al III-lea, dar la 1 martie 1887 a fost arestat. La proces s-a purtat eroic, a refuzat să fie apărat, pentru a avea astfel posibilitatea să rostească o cuvântare politică. A fost condamnat la moarte prin spînzurătoare și executat în fortăreața Schlüsselburg. — 23.

Umanski, A. M. — ziarist, redactor și editor al ziarului ultra-reacționar „Jivoe Slovo“, primul dintre ziarele din Petrograd care în zilele din iulie 1917 a publicat informațiile calomnioase ale lui Aleksinski și Pankratov îndreptate împotriva lui Lenin și a bolșevicilor. — 440.

V

Vandervelde, Emile (1866—1938) — lider al Partidului muncitoresc din Belgia, președinte al Biroului socialist internațional al Internaționalei a II-a, s-a situat pe o poziție ultraoportunistă. În anii primului război mondial s-a manifestat ca un social-șovinist, a făcut parte din guvernul burghez. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a venit în Rusia ca să facă agitație pentru continuarea războiului imperialist. Vandervelde a avut o atitudine ostilă față de Revoluția Socialistă din Octombrie, a sprijinit activ intervenția armată împotriva Rusiei Sovietice, a depus eforturi susținute pentru refacerea Internaționalei a II-a. În anii 1925—1927 a fost ministru de externe în guvernul regal al Belgiei ; a participat la încheierea acordurilor de la Locarno (1925), îndreptate împotriva U.R.S.S. A dus o luptă dîrzsă împotriva creării unui front unic antifascist al comuniștilor și socialiștilor. A scris o serie de cărți și broșuri. În lucrările lui Vandervelde, după cum arată V. I. Lenin, „eclectismul mic-burghez“ se ridică „împotriva marxismului, sofistica împotriva dialecticii, reformismul filistin împotriva revoluției prolet-

tare" (Opere, vol. 28, Bucureşti, Editura politică, 1959, p. 318). — 262, 267, 314.

Venizelos, Elefterie (1864—1936) — om de stat și fruntaș politic grec. Prim-ministru al Greciei în anii 1910—1915, 1917—1920, 1924, 1928—1932 și 1933; întemeietor (1910) și lider al partidului liberal, care reprezenta interesele marii burghezii, legată de capitalul anglo-francez. Fiind la putere în 1917, cu sprijinul imperialiștilor anglo-francezi, care l-au alungat din Grecia pe regele Constantin, pentru că avea o orientare filo germană, Venizelos a atras țara în primul război mondial de partea Antantei. — 276.

Vibleaev, P. A. (1869—1928) — statistician și agronom, membru al partidului socialiștilor-revolutionari. A condus serviciul economic al Consiliului zemstvei din Tver, iar din 1907 pînă în 1917 a condus serviciul de statistică al Consiliului zemstvei din Moscova. A fost adjunct al ministrului agriculturii în guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie, Vihleaev a lucrat la Direcția centrală de statistică și a fost profesor la o serie de instituții de învățămînt superior din Moscova. — 202.

Vodovozov, V. V. (1864—1933) — publicist cu o orientare narodnică-liberală. Începînd din 1904 a făcut parte din redacția ziarului „Naşa Jizn“; în 1906 a colaborat la ziarul „Tovarișci“, publicație a cadeților de stînga; în perioada alegerilor pentru Duma a II-a de stat a aderat la trudovici. În 1912 a publicat o serie de articole în revista „Zaproś Jizni“, la care colaborau cadeți, „socialiști-populiști“ și menșevici-lichidatori. În 1917 a făcut parte din redacția revistei „Bîloe“ și a colaborat la „Den“, ziar burghezo-liberal. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. În 1926 a emigrat. — 63—64, 97, 98.

Volski, S. A. (Sokolov, A. V.) (n. 1880) — social-democrat. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolșevici. În anii reacționii și ai noului avînt revoluționar a fost unul dintre liderii otzoviștilor, a luat parte la organizarea și activitatea școlilor fractioniste de la Capri și Bologna (Italia) și a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered“. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a lucrat în secția militară a Sovietului din Petrograd. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. A plecat în emigratie, dar s-a întors curînd în Rusia Sovietică. A lucrat în cooperăția forestieră, la Comisia de Stat a Planificării și în Comisariatul poporului pentru comerț. Începînd din 1927 s-a ocupat cu activitatea literară. — 347.

W

Wilhelm al II-lea (Hohenzollern) (1859—1941) — împărat german și rege al Prusiei (1888—1918). — 10, 16—17, 50, 52, 110, 261, 324.

Z

Zaslavski, D. I. (n. 1880) — ziarist de seamă, publicist. În 1900 s-a alăturat mișcării revoluționare. În 1903 a intrat în Bund. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții defensiste. În 1917 a fost ales în C.C. al Bundului. În anii 1917—1918 a combătut cu dărzenie pe bolșevici. În 1919, revizuindu-și concepțiile politice și recunoscîndu-le drept greșite, s-a situat pe poziția de sprijinire a Puterii sovietice. A colaborat la „Leningradskaiâ Pravda“, „Krasnaia Gazeta“, „Izvestiia“, iar din 1928 este colaborator permanent al „Pravdei“. Membru al P.C.U.S. din 1934. — 407.

Zinoviev (Radomîlski), G. E. (1883—1936) — membru al P.M.S.D.R. din 1901. Din 1908 pînă în 1917 s-a aflat în emigratie; a făcut parte din redacția ziarului „Proletarii“ și din aceea a ziarului „Sozial-Demokrat“, Organul Central al partidului. În anii reacțiunii a avut o atitudine împăcitoristă față de lichidatori, otzoviști și troțkiști. În primul război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. În perioada pregătirii și desfășurării Revoluției Socialiste din Octombrie a manifestat unele oscilații; s-a pronunțat împotriva insurecției armate. În numele lui și al lui Kamenev, în ziarul semimensevic „Novaia Jizn“ a fost publicată, de către Kamenev, o declarație în care se arăta că ei nu sunt de acord cu hotărîrea adoptată de Comitetul Central cu privire la insurecția armată, ceea ce a însemnat o divulgare a planurilor partidului. După Revoluția Socialistă din Octombrie a ocupat o serie de funcții de răspundere. S-a pronunțat în repetate rînduri împotriva politiciei leniniste a partidului; în noiembrie 1917 s-a declarat pentru constituirea unui guvern de coaliție, din care urmau să facă parte și menșevicii și socialistii-revoluționari; în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opozitii“, iar în 1926 unul dintre liderii blocului antipartinic troțkist-zinovievist. În noiembrie 1927 a fost exclus din partid pentru activitate fracționistă. În 1928 a fost reprimit în partid, iar în 1932 a fost iarăși exclus. În 1933 a fost reprimit pentru a doua oară în partid, iar în 1934 a fost exclus pentru a treia oară. — 76, 78, 110, 111, 459.

**DATE DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA
LUI V. I. LENIN**
(Mai — iulie 1917)

Mai—iulie

Lenin locuiește la Petrograd, conduce activitatea Comitetului Central și a O.C. al partidului bolșevic — ziarul „Pravda“.

Mai, 2 (15)

În nr. 46 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „«Criza puterii»“, „Finlanda și Rusia“ și „Scrisoare către redacție“.

Mai, 3 (16)

În nr. 47 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „O încercare de apărare a imperialismului camuflată cu vorbe frumoase“ și „Un document regretabil“.

În suplimentul la nr. 13 al ziarului „Soldatskaia Pravda“ apar rezoluțiile celei de-a șaptea Conferințe generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, cu o introducere scrisă de Lenin.

Lenin scrie articolul „Cum încearcă unii să însăşimîntă poporul cu gogorițe burgheze“. Articolul apare la 17 (4) mai în ziarul „Pravda“ nr. 48.

*Mai, nu
mai devreme
de 4 (17)*

Lenin scrie tezele în legătură cu declarația guvernului provizoriu cu privire la politica lui externă și internă.

*Nu mai devreme
de 4 (17) mai*

Lenin scrie răspunsul la scrisoarea comitetului de soldați al bateriei a 8-a de artilerie călare (din armata operativă), în care și expune autobiografia („O autobiografie neterminată“).

Mai, 5 (18)

În nr. 49 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „În ajun“ și „Au uitat ceea ce era mai important (Platforma municipală a partidului proletariatului)“.

Mai, 6 (19)

În nr. 50 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Colaborare de clasă cu capitalul, sau lupta de clasă împotriva lui?“, „O putere revoluționară fermă“, „În dar noului născut... «noului» guvern“ și „«Noul» guvern a și rămas nu numai în urma muncitorilor revoluționari, dar și în urma maselor țărănești“.

Lenin scrie articolul „Vor să ne-o ia înainte“. Articolul apare la 20 (7) mai în ziarul „Pravda“ nr. 51.

*Mai, nu
mai devreme
de 6 (19),
nu mai tîrziu
de 8 (21)*

Lenin scrie planul raportului cu privire la bilanțul celei de-a șaptea Conferințe generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, prezentat la adunarea organizației Petrograd.

*Inainte de
7 (20) mai*

Lenin scrie „Mandat pentru cei ce vor fi aleși pe fabrici și regimenter în Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților“.

Mai, 7 (20)

Lenin scrie „Scrisoare deschisă către delegații la Congresul general al deputaților țărănilor din Rusia“. Scrisoarea apare la 24 (11) mai în ziarul „Soldatskaia Pravda“ nr. 19.

Mai, 8 (21)

La adunarea generală a organizației Petrograd, ținută în clădirea Corpului de cadeți din marină, Lenin prezintă raportul cu privire la bilanțul celei de-a șaptea Conferințe generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia.

Lenin trimite o telegramă lui I. S. Ganețki (Fürstenberg) la Stockholm în legătură cu trimiterea unui delegat special la Conferința internațională de la Zimmerwald.

Mai, 9 (22)

În nr. 52 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „«Armistițiul de fapt»“.

Mai, 10 (23)

În nr. 53 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Secretele politicii externe“, „Un tratat secret dintre altele“, „Un ton ministerial“ și „Se caută un Napoleon“.

La conferința interraioniștilor, Lenin ține o cuvântare despre condițiile unificării cu partidul bolșevic a grupurilor și curentelor social-democratice care se situează pe pozițiile internaționalismului.

Lenin scrie articolele „O regretabilă abatere de la democratism“ și „Cu privire la convocarea unei conferințe internaționale pretins socialiste cu participarea social-șoviniștilor“. Articolele apar la 12 (25) mai în ziarul „Pravda“ nr. 55.

Mai, 11 (24)

În nr. 54 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Nu s-a schimbat nimic“.

Mai, 12 (25)

La un miting al muncitorilor de la Uzinele „Putilov“ și de la șantierul naval „Putilov“, Lenin rostește o cuvântare cu privire la momentul actual și la sarcinile proletariatului.

La un miting de masă al muncitorilor de la șantierul naval al Admiraliției, de la Uzina franco-rusă și de la alte uzine, Lenin rostește o cuvântare cu privire la momentul actual și la sarcinile proletariatului. Mitingul s-a desfășurat sub lozinca de protest împotriva condamnării lui Friedrich Adler.

*- Înainte de
13 (26) mai*

Lenin face îndreptări și unele completări în textul articolului lui N. K. Krupskaia „O pagină din istoria Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia“. Articolul apare la 13 (26) mai în ziarul „Soldatskaia Pravda“ nr. 21.

Mai, 13 (26)

În nr. 56 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Partidul proletariatului în alegerile pentru Dumele raionale“ și „Ce declarații a făcut partidul nostru înainte de revoluție în legătură cu războiul“.

Mai, 14 (27)

În nr. 57 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Ne amenință ruina economică“.

În sala de festivități a Corpului de cadeți din marină, la o adunare la care participă mii de persoane, Lenin ține prelegerea „Războiul și revoluția“.

*Prima jumătate
a lunii mai*

La un miting de masă al muncitorilor de la Uzinele „Obuhov“, la care participă și muncitorii de la Uzinele „Semeannikov“, de la Uzinele „Aleksandrovski“ și de la alte întreprinderi de la bariera Nevskiaia, Lenin ține o cuvântare cu privire la momentul actual.

La un miting de masă al muncitorilor de la atelierele centrale de reparații ale căii ferate Nikolaevskia, la care participă și muncitorii de la Uzina mecanică „Aleksandrovski“, de la șan-

tierul naval „Nevski“ și de la Uzina mecanică „Semeannikov“, de la fabricile „Pal“, „Thronton“, „Vargunin“ și de la alte întreprinderi de la bariera Nevskaja, Lenin rostește o cuvântare cu privire la momentul actual.

- Mai, 16 (29)* În nr. 58 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Procedee detestabile“.
- Mai, 16 și 17 (29 și 30)* În nr. 58 și 59 ale ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Catastrofă inevitabilă și promisiuni exagerate“.
- Mai, 17 (30)* La un miting electoral al muncitorilor de la Fabrica de țevi (pentru alegerile în Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd și în comitetul de întreprindere al Fabricii de țevi) și de la alte întreprinderi din cartierul Vasilievski Ostrov, Lenin rostește o cuvântare cu privire la momentul actual.
- La un miting al muncitorilor Uzinei „Aivaz“ și al studenților Institutului politehnic care a avut loc la Institutul politehnic din Petrograd, Lenin rostește o cuvântare cu privire la momentul actual și la sarcinile proletariatului.
- Mai, 18 (31)* În nr. 60 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Cu privire la unirea internaționaliștilor“, „Harababura din capetele unora. (Încă o dată despre anexiuni)“, „Lupta împotriva ruinei economice prin sporirea numărului comisiilor“ și „Încă o abatere de la democratism“.
- Lenin scrie articolul „Minciună și nimic altceva decât minciună“ și „Scrisoare către redacție“.
- Mai, 19 (iunie, 1)* În nr. 61 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Cum încearcă capitaliștii să sperie poporul?“, „Încă o fărădelege a capitaliștilor“, „Minciună și nimic altceva decât minciună“ și „Scrisoare către redacție“.
- Mai, 20 (iunie, 2)* În nr. 62 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „A dispărut oare dualitatea puterii?“ și „Despre «ocuparea cu de la sine putere» a pământurilor. (Argumentele inconsistente ale «socialiștilor-revolutionari»)“.
- Lenin scrie prefața la broșura „Materiale pentru revizuirea programului partidului“.

- Mai, 21
(iunie, 3)* La o adunare a muncitorilor de la fabrica „Sko-rohod“ și de la alte întreprinderi de la bariera Moskovskaia, din orașul Petrograd, Lenin prezintă un referat cu privire la momentul actual și la sarcinile proletariatului.
- Mai, 22
(iunie, 4)* La primul Congres general al deputaților țărănilor din Rusia, Lenin rostește o cuvântare cu privire la problema agrară și în numele fracțiunii bolșevice a congresului propune un proiect de rezoluție scris de el.
- Între 23 și
27 mai (5
și 9 iunie)* Lenin scrie articolul „Două lipsuri“. Articolul n-a fost terminat.
- Mai, 24
(iunie, 6)* În nr. 64 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Partidele în alegerile pentru Dumele rationale din Petrograd“.
- Mai, începând
de 25 (7 iunie)* Lenin scrie planul rezoluției și rezoluția cu privire la măsurile economice de luptă împotriva ruinei, spre a fi propusă la prima Conferință a comitetelor de întreprindere din Petrograd. Rezoluția a apărut la 25 mai (7 iunie) în ziarul bolșevic „Sozial-Demokrat“ nr. 64, sub semnatura: Comitetul Central al partidului bolșevic.
- Mai, 25
(iunie, 7)* În nr. 65 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Tranzacție cu capitaliștii sau răsturnarea lor? (Cum să se pună capăt războiului)“.
- Lenin scrie articolul „«Prestidigitații» și jonglerii de neprincipialitate politică“.
- După 25 mai
(7 iunie)* Lenin scrie schița unui plan de articol sau de cuvântare pentru primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia.
- Mai, 27
(iunie, 9)* În nr. 67 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Rezistența unui lanț este determinată de rezistența celei mai slabe din verigile lui“, „Capitaliștii trebuie demascați“, „Rapoarte cu privire la ruina economică“ și „«Prestidigitații» și jonglerii de neprincipialitate politică“.
- Mai, 28
(iunie, 10)* În nr. 68 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Forțele întunericului sunt pentru cadeții, iar menșevicii și narodnicii sunt în același guvern cu cadeții“, „Infamul bloc al menșevicilor și narodnicilor cu «Edinstvo», „Contrarevoluția

trece la ofensivă («Jacobini fără popor»), „O chestiune principală („Niște cuvinte uitate ale democratismului”) și „În lipsa unei arme principale și curate, ei recurg la una murdară”.

Lenin scrie postfața la broșura „Sarcinile proletariatului în revoluția noastră”.

*Mai, 29
(iunie, 11)*

Lenin adresează lui K. Radek, la Stockholm, o scrisoare în care arată că trebuie rupte imediat legăturile cu Uniunea zimmerwaldiană și că trebuie accelerată convocarea unei confațuturi internaționale a celor de stînga ca premise pentru crearea Internaționalei a III-a; îl roagă să-i comunice dacă V. A. Karpinski l-a anunțat că a expediat „Încheierea” la cartea „Programul agrar al social-democrației în prima revoluție rusă din 1905—1907” și articolul „Despre o caricatură de marxism și despre «economismul imperialist», ambele cerute de Lenin.

*Mai, 30
(iunie, 12)*

Lenin ia cuvîntul la ședința Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia și propune proiecte de rezoluții în problema creării unui organ de presă separat al Comitetului din Petersburg; face o declarație într-o chestiune de fapt în legătură cu comisia de presă formată din muncitori, care a funcționat pe lîngă ziarul „Vpered” în 1906 (comisia organelor de presă).

*Mai, 31
(iunie, 13)*

În nr. 69 al ziarului „Pravda” apar articolele lui Lenin „Despre caracterul dăunător al frazelor” și „Cum își bat joc capitaliștii de popor”.

La prima Conferință a comitetelor de întreprindere din Petrograd, Lenin rostește o cuvîntare cu privire la controlul muncitoresc asupra industriei. Conferința adoptă rezoluția lui Lenin cu privire la măsurile de luptă împotriva ruinei economice.

La ședința fracțiunii bolșevice a primului Congres general al Sovietelor din Rusia, Lenin rostește o cuvîntare cu privire la momentul actual.

Lenin scrie „Scrisoarea către comitetele raionale ale organizației Petrograd a P.M.S.D. (bolșevic) din Rusia” în legătură cu hotărîrea Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia cu privire la editarea unui organ de presă separat de cel al Comitetului Central.

Lenin scrie articolul „O poziție mic-burgheză în problema ruinei economice”.

<i>Sfîrșitul lunii mai — începutul lunii iunie</i>	Lenin trasează Aleksandrei Kollontai sarcina specială de a participa la Congresul de la Helsingfors al Partidului social-democrat din Finlanda și de a propune o rezoluție cu privire la ieșirea din Internaționala a II-a și afilierea la stînga zimmerwaldiană; redactează proiectul de rezoluție scris de Kollontai.
<i>Mai</i>	Lenin pregătește pentru tipar broșura „Materiale pentru revizuirea programului partidului“. Broșura ieșe de sub tipar în prima jumătate a lunii iunie 1917.
<i>Mai—iunie</i>	Lenin scrie postfața la broșura sa „Partidele politice din Rusia și sarcinile proletariatului“.
<i>Iunie, 1 (14)</i>	În nr. 70 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Încercare de a justifica o rușine“, „O poziție mic-burgheză în problema ruinei economice“ și „Paiul din ochiul altuia“.
<i>Iunie, 2 (15)</i>	În nr. 71 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Nu e democratic, cetățene Kerenski!“.
<i>Iunie, 3 (16)</i>	În nr. 72 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Bolșevismul și «descompunerea» armatei“ și „De cine rîdeți? De voi rîdeți!“
<i>Iunie, 3—24 (iunie, 16— iulie, 7)</i>	Lenin participă la lucrările primului Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia.
<i>Iunie, 4 (17)</i>	În nr. 73 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Ruina economică și lupta proletariatului împotriva ei“ și „A mia una minciună a capitaliștilor“.
	În legătură cu afirmația făcută de Tereteli la ședința (de seară) a primului Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților că în Rusia n-ar exista un partid politic care să accepte să preia singur întreaga putere, V. I. Lenin declară în mod categoric: „Există un asemenea partid!“, referindu-se la partidul bolșevic.
	La aceeași ședință a congresului, Lenin rostește o cuvântare cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu.
<i>Iunie, 6 (19)</i>	Lenin participă la ședința lărgită a C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia și propune să se organizeze la 10 (23) iunie, la Petrograd, o demonstra-

ție pașnică a muncitorilor și soldaților sub lozincile bolșevice : împotriva miniștrilor burghezi, împotriva înțelegерii cu cadeșii, pentru trecerea puterii în mâinile Sovietelor.

În nr. 74 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Retrograzii de la 3 iunie sunt pentru ofensivă imediată“, „O alianță în vederea curmării revoluției“ și „Mulțumiri“.

Iunie, 7 (20)

În nr. 75 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Există o cale spre o pace dreaptă?“, „Despre dușmanii poporului“, „În legătură cu poziția lui Grimm“ și „Notă“.

Iunie, 8 (21)

În nr. 76 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „«Marea retragere»“, „Despre foloasele unei polemici concrete“, „O epidemie de credulitate“ și „Cioara din par sau vrabia din mînă“.

La consfătuirea largită a C.C., a Comitetului din Petersburg, a organizației din armată și a comitetelor raionale ale P.M.S.D. (b) din Rusia că reprezentanții unităților militare și ai uzinelor, Lenin rostește o cuvântare cu privire la demonstrația pașnică și starea de spirit a maselor de muncitori și soldați.

Iunie, 9 (22)

În nr. 77 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Introducerea socialismului sau dezvoltarea jafului în avutul statului?“

La primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, Lenin rostește o cuvântare cu privire la război.

Iunie, în
noaptea de
9 spre 10
(de 22 spre 23)

Lenin participă la ședința fracțiunii bolșevice a primului Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, iar apoi la ședința C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. La propunerea lui Lenin, C.C. adoptă o hotărâre cu privire la contramandarea demonstrației fixate pentru 10 (23) iunie.

Împreună cu alții membri ai C.C., Lenin pregătește pentru „Pravda“ diferite materiale în legătură cu hotărârea C.C. cu privire la contramandarea demonstrației. Materialele apar la 23 și 24 (10 și 11) iunie în ziarul „Pravda“ nr. 78 și 79, sub semnatura C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia.

Iunie, 10 (23)

Lenin scrie proiectul unei rezoluții care a fost adoptată apoi la consfătuirea largită a membrilor

C.C., Comitetului din Petersburg și organizației din armată cu reprezentanții comitetelor raionale și unităților militare; consfătuirea a aprobat hotărîrea C.C. cu privire la contramandarea demonstrației din 10 (23) iunie și a chemat la luptă împotriva contrarevoluției, care își mobiliza forțele.

Iunie, 11 (24)

În nr. 79 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Sub imperiul derutei și al intimidării“, „Aluzii“, „Zvonuri care alarmează populația“ și „Ghicitoare“.

Lenin scrie „Proiect de declarație a C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia și a biroului fracțiunii bolșevice către Congresul Sovietelor din Rusia în legătură cu interzicerea demonstrației“.

La ședința Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia, Lenin rostește o cuvântare în legătură cu contramandarea demonstrației.

Iunie, 13 (26)

În nr. 80 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „La cotitură“ și „Scrisoare către redacție“.

Iunie, 14 (27)

În nr. 81 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Politica externă a revoluției ruse“ și „O poziție contradictorie“.

*Iunie, 14—18
(iunie, 27 —
iulie, 1)*

Lenin participă activ la pregătirea demonstrației din iunie.

Iunie, 15 (28)

În nr. 82 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Ucraina“.

Iunie, 16 (29)

În nr. 83 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Din ce izvor de clasă vin și «vor veni» Cavaignacii?“ și „Rușine!“

Lenin trimite o telegramă Biroului din străinătate al C.C., la Stockholm, în legătură cu demonstrația forțelor revoluției împotriva forțelor contrarevoluției, demonstrație care urmează să aibă loc la 18 iunie sub lozincile: „Jos contrarevoluția!“, „Toată puterea în mânile Sovietelor!“, „Împotriva politicii de ofensivă!“ etc.

*Iunie, 16—23
(iunie, 29 —
iulie, 6)*

Lenin ia parte activă la lucrările Conferinței generale a organizațiilor din armată, de pe front și din spatele frontului ale P.M.S.D.(b)R., care a avut loc la clubul „Pravda“ al soldaților (pa-

latul Kșesinskaia). Lenin este ales în prezidiul conferinței.

Iunie, 17 (30)

În nr. 84 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Cum trebuie dusă lupta împotriva contrarevoluției“, „Ucraina și înfrângerea partidelor guvernante din Rusia“, „Rodzeanko și Djunkovski să fie deferiți justiției pentru faptul că au acoperit un agent provocator!“ și „O curioasă denaturare de citate“.

Lenin adresează Biroului din străinătate al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, la Stockholm, o scrisoare în care cere să se rupă orice legături cu Uniunea zimmerwaldiană și să se lupte pentru crearea Internaționalei a III-a, care să fie formată numai din elemente de stînga, împotriva kautskiștilor.

Iunie, 18
(iulie, 1)

În nr. 85 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Partide guvernante și răspunzătoare“ și „Încă o comisie“.

Lenin participă la mitingul demonstranților pe „Cîmpul lui Marte“.

Lenin conduce o consfătuire neoficială a C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia la care se discută rezultatele demonstrației din 18 iunie (1 iulie).

În ziarul „Pravda“ apare lista de candidați în alegerile pentru Duma orășenească din Petrograd. Pe lista de candidați, din partea partidului bolșevic figurează V. I. Lenin.

Iunie, 20
(iulie, 3)

În nr. 86 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Optsprezece iunic“.

La Conferința generală a organizațiilor din armată, de pe front și din spatele frontului, ale P.M.S.D.(b)R., Lenin prezintă un raport cu privire la momentul actual.

La primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, Lenin este ales membru în Comitetul Executiv Central.

Între 20 și
23 iunie
(3 și 6 iulie)

La Conferința generală a organizațiilor din armată, de pe front și din spatele frontului ale P.M.S.D.(b)R., Lenin prezintă un raport cu privire la problema agrară.

Iunie, 21
(iulie, 4)

În nr. 87 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Revoluția, ofensiva și partidul nostru“,

„Prin ce vă deosebiți de Plehanov, domnilor socialisti-revolutionari și menșevici?“ și „Cum se disculpă Rodzeanko“.

Iunie, 22
(iulie, 5)

În nr. 88 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Unde au dus eserii și menșevicii revoluția?“.

Iunie, 24
(iulie, 7)

În nr. 90 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Poate fi intimidată clasa muncitoare cu sperietoarea «acobinismului»?“ și „Despre necesitatea înființării unui sindicat al muncitorilor agricoli din Rusia“ (articolul întâi).

Iunie, 25
(iulie, 8)

În nr. 91 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Despre necesitatea înființării unui sindicat al muncitorilor agricoli din Rusia“ (articolul al doilea) și „Revoluție dezlinitată“.

Iunie, 27
(iulie, 10)

În nr. 92 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Deplasarea forțelor de clasă“ și „Minuni de energie revoluționară“.

Iunie, 29
(iulie, 12)

În nr. 94 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Fraze și fapte“ și „Cum își camuflează domnii capitaliști profiturile (În problema controlului)“.

Iunie, 29 —
iulie, 4
(iulie, 12—17)

Din motive de boală, Lenin se odihnește cîteva zile la vila lui V. D. Bonci-Bruevici din satul Neivola, lîngă stația Mustameaki (Finlanda, azi raionul Roșcino, regiunea Leningrad).

Iunie, 30
(iulie, 13)

În nr. 95 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Criza se apropiе, ruina economică se agravează“ și „Cum trebuie procedat?“

Iulie, 1 (14)

În nr. 96 al ziarului „Pravda“ apar articolele lui Lenin „Cum și de ce au fost înșelați țărani?“ și „Cine este răspunzător?“

Iulie, 3 (16)

Lenin scrie articolul „Pe ce au putut conta cădeții plecând din guvern?“

Iulie, 4 (17)

În legătură cu izbucnirea tulburărilor din iulie în capitală, Lenin se întoarce la Petrograd, venind din Finlanda, unde s-a odihnit cîteva zile la vila lui V. D. Bonci-Bruevici.

De pe balconul palatului Kșesinskaia, Lenin rostește în fața demonstranților o scurtă cuvîntare.

*Iulie, în
noaptea de
4 spre 5
(de 17 spre 18)*

Lenin participă la ședința C.C. și a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia la care se adoptă o hotărâre cu privire la încetarea demonstrației; la ședință a fost întocmit un apel către muncitori și soldați, în care aceștia erau îndemnați să încheie în mod pașnic și organizat demonstrația și să-și pregătească forțele pentru viitoarele bătălii.

Lenin trece pe la redacția ziarului „Pravda“, care, la puțin timp după plecarea sa, a fost devastată de iuncheri.

Iulie, 5 (18)

În nr. 99 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Toată puterea în mânile Sovietelor!“

*Iulie, 5 —
octombrie, 24
(iulie, 18 —
noiembrie, 6)*

În timp ce se află în ilegalitate (Petrograd — stația Razliv — Finlanda — Petrograd), Lenin întreține legături strînse cu C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia și îndrumă activitatea acestuia, continuă să colaboreze la ziarele bolșevice, în care apar o serie de articole și note politice îndrumătoare scrise de el.

Iulie, 5 (18)

Lenin, însorit de I. M. Sverdlov, se mută din dimineață în locuința conspirativă a M. L. Sulimovei (raionul Petrograd, cheiul râului Karpovka, nr. 25, apart. 18), unde stă pînă în dimineață zilei de 6 (19) iulie.

Lenin scrie articolele „Unde este puterea de stat și unde este contrarevoluția?“, „Calomniile mîrșave răspîndite de presa pogromistă și de Aleksinski“, „Bîrfeli și fapte“, „Aproape de miezul chestiunii“ și „O nouă afacere Dreyfus?“. Articolele apar la 6 (19) iulie în ziarul „Listok «Pravdi»“.

*Iulie, nu mai
devreme de
5 (18), nu mai
întrîiu de 7 (20)*

Într-un bilet adresat lui L. B. Kamenev, Lenin îl roagă ca, în cazul că va fi omorât, să-i publice lucrarea „Marxismul despre stat“.

Iulie, 6 (19)

De la locuința M. L. Sulimovei, Lenin se mută în cursul dimineții în raionul Viborg, la locuința muncitorului V. N. Kaiurov (ulicioara Iazîkov nr. 2), unde stă cîteva ore.

În timpul zilei, Lenin participă la o consfătuire a comisiei executive a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia, care a avut loc în ghereta unui paznic de la Uzinele „Russkii Renault“; se pronunță categoric împotriva grevei

politice generale ; prezintă un proiect de chemare către muncitori, în care aceștia erau îndemnați să reia lucrul în dimineața zilei de 7 (20) iulie.

Comisia executivă adoptă chemarea scrisă de Lenin.

Seară, Lenin ține o consfătuire restrânsă cu membrii C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia la locuința M. V. Fofanovei (raionul Viborg, str. Serdobolskaia nr. 1/92, apart. 41) în legătură cu evenimentele din iulie.

Seară tîrziu, Lenin se mută la locuința lui N. G. Poletaev (str. Mîtinskaia nr. 33/19, aparat. 1), unde stă pînă în dimineața zilei de 7 (20) iulie.

*Iulie, în noaptea de 6 spre 7
(19 spre 20)*

Locuința familiei Elizarov, unde își aveau domiciliul V. I. Lenin și N. K. Krupskaia (raionul Petrograd, str. Șirokaia nr. 48/9, apart. 24), este percheziționată de iuncheri.

*Iulie, 6—7
(19—20)*

Lenin scrie articolul „Dreyfusiada“.

Iulie, 7 (20)

Guvernul provizoriu emite un ordin de arestare împotriva lui Lenin.

De la locuința lui N. G. Poletaev, Lenin se mută în cursul dimineții la locuința lui S. I. Alliluev (str. 10 Rojdestvenskaia nr. 17, apart. 20), unde stă vreo 3 zile (pînă în seara zilei de 9 (22) iulie).

Lenin adresează Biroului Comitetului Executiv Central al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia o scrisoare de protest împotriva percheziției făcute la locuința sa.

Lenin scrie articolele „Pentru dezmințirea unor zvonuri provocatoare“ și „Trei crize“.

Lenin discută cu V. P. Noghin, G. K. Ordjonikidze, I. V. Stalin, E. D. Stasova ș.a. problema prezentării în fața justiției guvernului provizoriu burghez.

Iulie, 8 (21)

Lenin scrie articolul „În legătură cu problema prezentării liderilor bolșevici în fața justiției“.

C U P R I N S

Prefață VII

1917

„CRIZA PUTERII“	1—3
FINLANDA ȘI RUSIA	4—8
SCRISOARE CĂTRE REDACȚIE	9
O ÎNCERCARE DE APĂRARE A IMPERIALISMULUI CAMUFLATĂ CU VORBE FRUMOASE	10—14
UN DOCUMENT REGRETABIL	15—18
CUM ÎNCEARCĂ UNII SĂ ÎNSPĂIMÎNTE POPORUL CU GOGORIȚE BURGHEZE	19—22
*O AUTOBIOGRAFIE NETERMINATĂ	23
ÎN AJUN	24
AU UITAT CEEA CE ERA MAI IMPORTANT (<i>Platforma municipală a partidului proletariatului</i>)	25—29
COLABORARE DE CLASĂ CU CAPITALUL, SAU LUPTĂ DE CLASĂ ÎMPOTRIVA LUI?	30—32
O PUTERE REVOLUȚIONARĂ FERMĂ	33—35
ÎN DAR NOULUI NĂSCUT... „NOULUI“ GUVERN. . .	36—38
„NOUL“ GUVERN A ȘI RĂMAS NU NUMAI ÎN URMA MUNCITORILOR REVOLUȚIONARI, DAR ȘI ÎN URMA MASelor ȚĂRANEȘTI	39—40

* Cu asterisc sunt notate titlurile date de Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

VOR SĂ NE-O IA ÎNAINTE	41—43
MANDAT PENTRU CEI CE VOR FI ALEȘI, PE FABRICI ȘI REGIMENTE, ÎN SOVIETUL DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI SOLDAȚILOR	44—46
SCRISOARE DESCHISĂ CĂTRE DELEGAȚII LA CONGRESUL GENERAL AL DEPUTAȚILOR ȚĂRANILOR DIN RUSIA	47—51
*RAPORT CU PRIVIRE LA BILANȚUL CONFERINȚEI A VII-A GENERALE (DIN APRILIE) A P.M.S.D.(b) DIN RUSIA, PREZENTAT LA ADUNAREA ORGANIZAȚIEI PETROGRAD 8 (21) MAI 1917	52—55
„ARMISTIȚIU DE FAPT“	56—59
SECRETELE POLITICII EXTERNE	60—62
UN TRATAT SECRET DINTRE ALTELE	63—64
UN TON MINISTERIAL	65
SE CAUTĂ UN NAPOLEON	66
NU S-A SCHIMBAT NIMIC	67
○ REGRETABILĂ ABATERE DE LA DEMOCRATISM	68—70
CU PRIVIRE LA CONVOCAREA UNEI CONFERINȚE INTERNATIONALE PRETINS SOCIALISTE CU PARTICIPAREA SOCIAL-ȘOVINIȘTILOR	71
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA UN MITING DE LA UZINELE „PUTILOV“ 12 (25) MAI 1917. <i>Scurtă dare de seamă pentru presă</i>	72
PARTIDUL PROLETARIATULUI ÎN ALEGERILE PENTRU DUMELE RAIONALE	73—75
CE DECLARAȚII A FĂCUT PARTIDUL NOSTRU ÎNAINTE DE REVOLUȚIE ÎN LEGĂTURĂ CU RĂZBOIUL	76—77
*ADAOS LA ARTICOLUL: „O PAGINĂ DIN ISTORIA PARTIDULUI MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT DIN RUSIA“ DE N. K. KRUPSKAIA	78
INE AMENINȚĂ RUINA ECONOMICĂ	79—82

RĂZBOIUL ȘI REVOLUȚIA. <i>Prelegere ținută la 14 (27) mai 1917</i>	83—109
PROCEDEE DETESTABILE	110—111
CATASTROFĂ INEVITABILĂ ȘI PROMISIUNI EXAGERATE	112—119
(Articolul întâi)	112
(Articolul al doilea)	115
CU PRIVIRE LA UNIREA INTERNAȚIONALIȘTILOR	120—121
HARABABURA DIN CAPELELE UNORA. (<i>Încă o dată despre anexiuni</i>)	122—124
LUPTA ÎMPOTRIVA RUINEI ECONOMICE PRIN SPORIREA NUMĂRULUI COMISIILOR	125
ÎNCĂ O ABATERE DE LA DEMOCRATISM	126—127
CUM ÎNCEARCĂ CAPITALIȘTII SĂ SPERIE POPORUL?	128—130
ÎNCĂ O FĂRĂDELEGE A CAPITALIȘTILOR	131—132
MINCIUNĂ ȘI NIMIC ALTCEVA DECİT MINCIUNĂ	133
SCRISOARE CĂTRE REDACTIE	134
A DISPARUT OARE DUALITATEA PUTERII?	135—138
DESPRE „OCUPAREA CU DE LA SINE PUTERE“ A PĂMINTURILOR. (<i>Argumentele inconsistente ale „socialiștilor-revolutionari“</i>)	139—143
MATERIALE PENTRU REVIZUIREA PROGRAMULUI PARTIDULUI	145—172
1. PREFAȚĂ	147
2. PROIECT DE MODIFICARE A PĂRTII TEORETICE ȘI POLITICE, PRECUM ȘI A ALTOR PĂRTI ALE PROGRAMULUI	149
*3. CİTEVA CONSIDERAȚII ÎN LEGĂTURĂ CU OBSERVAȚIILE FĂCUTE DE COMISIA CONFERINȚEI A ȘAPTEA GENERALE (DIN APRILIE) A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA	155

*4. CU PRIVIRE LA PROIECTUL DE MODIFICARE A PROGRAMULUI	157
*PRIMUL CONGRES GENERAL AL DEPUTATILOR ȚĂRANILOR DIN RUSIA. 4—28 mai (17 mai — 10 iunie) 1917	173—199
1. PROIECT DE REZOLUȚIE ÎN PROBLEMA AGRARĂ	175
*2. CUVINTARE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA AGRARĂ. 22 MAI (4 IUNIE) 1917	178
PARTIDELE ÎN ALEGERILE PENTRU DUMELE RAIONALE DIN PETROGRAD	200—204
DOUĂ LIPSURI	205
REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA MĂSURILE ECONO- MICE DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA RUINEI ECONOMICE	206—209
TRANZACȚIE CU CAPITALIȘTII SAU RĂSTURNAREA LOR? (<i>Cum să se pună capăt războiului?</i>)	210—212
REZISTENȚA UNUI LANȚ ESTE DETERMINATĂ DE REZISTENȚA CELEI MAI SLABE DIN VERIGILE LUI	213—214
CAPITALIȘTII TREBUIE DEMASCAȚI	215—217
RAPOARTE CU PRIVIRE LA RUINA ECONOMICĂ	218—221
„PRESTDIGITAȚII“ ȘI JONGLERII DE NEPRINCI- PIALITATE POLITICĂ	222—223
FORȚELE ÎNTUNERICULUI SÎNT PENTRU CADEȚI, IAR MENȘEVICIİ ȘI NARODNICII SÎNT ÎN ACELAȘI GUVERN CU CADEȚII	224—225
INFAMUL BLOC AL MENȘEVICILOR ȘI NARODNI- CILOR CU „EDINSTVO“	226—228
CONTRAREVOLUȚIA TRECE LA OFENSIVĂ. (<i>„Jacobini fără popor“</i>)	229—231
O CHESTIUNE PRINCIPIALĂ. (<i>Nîște „cuvinte uitate“ ale democratismului?</i>)	232—235
ÎN LIPSA UNEI ARME PRINCIPIALE ȘI CURATE, EI RECURG LA UNA MURDARĂ	236—237

ŞEDINȚA COMITETULUI DIN PETERSBURG AL P.M.S.D.R. (b). 30 mai (12 iunie) 1917	239—244
*1. CUVINTARE CU PRIVIRE LA ÎNFIINȚAREA UNUI ORGAN DE PRESĂ AL COMITETULUI DIN PETERSBURG	241
*2. DECLARAȚIE ÎNTR-O CHESTIUNE DE FAPT ÎN LEGĂTURĂ CU COMISIA DE PE LÎNGĂ ZIARUL „VPERED“	243
*3. PROIECTE DE REZOLUȚII	244
Prima rezoluție	244
A doua rezoluție	244
DESPRE CARACTERUL DĂUNĂTOR AL FRAZELOR	245—247
CUM IȘI BAT JOC CAPITALIȘTII DE POPOR . . .	248—251
SCRISOARE CĂTRE COMITETELE RAIONALE ALE ORGANIZAȚIEI PETROGRAD A P.M.S.D. (BOLȘEVIC) DIN RUSIA	252—255
*CUVINTARE ROSTITĂ LA PRIMA CONFERINȚĂ A COMITETELOR DE ÎNTreprindere DIN PE- TROGRAD. 31 MAI (13 IUNIE) 1917. <i>Scurtă dare de seamă apărută în presă</i>	256—257
*CUVINTARE ROSTITĂ ÎNTR-O ȘEDINȚĂ A FRAC- ȚIUNII BOLȘEVICE LA PRIMUL CONGRES GENE- RAL AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI AI MUNCITO- RIILOR ȘI SOLDAȚILOR DIN RUSIA. 31 MAI (13 IUNIE) 1917. <i>Scurtă dare de seamă apărută în presă</i>	258—259
INCERCARE DE A JUSTIFICA O RUȘINE . . .	260—263
O POZIȚIE MIC-BURGHEZĂ ÎN PROBLEMA RUINEI ECONOMICE	264—266
PAIUL DIN OCIIUL ALTUIA	267—269
NU E DEMOCRATIC, CETĂȚENE KERENSKI! . . .	270—271
BOLȘEVISMUL ȘI „DESCOMPUNEREA“ ARMATEI	272—275
DE CINE RIDEȚI? DE VOI RIDEȚI!	276—278

<i>*PRIMUL CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI SOLDAȚILOR DIN RUSIA. 3—24 iunie (16 iunie — 7 iulie) 1917 . . .</i>	279—309
<i>*1. CUVINTARE CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAȚĂ DE GUVERNUL PROVIZORIU 4 (17) IUNIE</i>	281
<i>*2. CUVINTARE CU PRIVIRE LA RĂZBOI 9 (22) IUNIE</i>	294
RUINA ECONOMICĂ ȘI LUPTA PROLETARIATULUI ÎMPOTRIVA EI	310—313
A MIA UNA MINCIUNĂ A CAPITALIȘTILOR	314—315
RETROGRAZII DE LA 3 IUNIE SÎNT PENTRU OFENSIVĂ IMEDIATĂ	316—318
O ALIANȚĂ ÎN VEDEREA CURMĂRII REVOLUȚIEI 319—321	
MULTUMIRI	322
EXISTĂ O CALE SPRE O PACE DREAPTĂ?	323—324
DESPRE DUŞMANII POPORULUI	325—326
ÎN LEGĂTURĂ CU POZIȚIA LUI GRIMM	327
NOTĂ	328
„MAREA RETRAGERE“	329—332
DESPRE FOLOASELE UNEI POLEMICI CONCRETE 333—334	
O EPIDEMIE DE CREDULITATE	335—337
CIOARA DIN PAR SAU VRABIA DIN MÎNĂ	338
INTRODUCEREA SOCIALISMULUI SAU DEZVALUIREA JAFULUI ÎN AVUTUL STATULUI?	339—341
SUB IMPERIUL DERUTEI ȘI AL INTIMIDĂRII	342—344
ALUZII	345—346
„ZVONURI CARE ALARMEAZĂ POPULAȚIA“	347
GHICITOARE	348

*PROIECT DE DECLARAȚIE A C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA ȘI A BIROULUI FRACȚIUNII BOLȘEVICE CĂTRE CONGRESUL SOVIETELOR DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU INTERZICEREA DEMONSTRAȚIEI	349—350
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA COMITETULUI DIN PETERSBURG AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA LA 11 (24) IUNIE 1917 ÎN LEGĂTURĂ CU CONTRAMANDAREA DEMONSTRAȚIEI	351—353.
LA COTITURĂ	354—355.
SCRISOARE CĂTRE REDACTIE	356
POLITICA EXTERNA A REVOLUȚIEI RUSE	357—359.
O POZIȚIE CONTRADICTORIE	360—362.
UCRAINIA	363—365
DIN CE IZVOR DE CLASĂ VIN ȘI „VOR VENI“ CA-VAIGNACII ?	366—369
RUȘINE !	370
CUM TREBUIE DUSĂ LUPTA ÎMPOTRIVA CONTRAREVOLUȚIEI	371—372.
UCRAINIA ȘI INFINGEREA PARTIDELOR GUVERNANTE DIN RUSIA	373—376.
RODZEANKO ȘI DJUNKOVSKI SĂ FIE DEFERIȚI JUSTIȚIEI PENTRU FAPTUL CĂ AU ACOPERIT UN AGENT PROVOCATOR !	377
O CURIOASĂ DENATURARE DE CITATE	378—379.
PARTIDE GUVERNANTE ȘI RĂSPUNZĂTOARE	380—383
ÎNCĂ O COMISIE	384—385.
OPTSPREZECE IUNIE	386—388.
*RAPORT CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL, PREZENTAT LA CONFERINȚA GENERALĂ A ORGANIZAȚIILOR DIN ARMATĂ, DE PE FRONT ȘI DIN SPATELE FRONTULUI, ALE P.M.S.D. (b) DIN RUSIA. 20 IUNIE (3 IULIE) 1917. <i>Scurtă dare de sămă apărută în presă</i>	389—390.

REVOLUȚIA, OFENSIVA ȘI PARTIDUL NOSTRU	391—393
PRIN CE VĂ DEOSEBÎȚI DE PLEHANOV, DOMNIILOR SOCIALIȘTI-REVOLUTIONARI ȘI MENȘEVICI ?	394
CUM SE DISCULPĂ RODZEANKO	395
UNDE AU ADUS ESERII ȘI MENȘEVICII REVOLUȚIA ?	396—398
POATE FI INTIMIDATĂ CLASA MUNCITOARE CU SPERIETOAREA „IACOBINISMULUI“ ?	399—401
DESPRE NECESSITATEA ÎNFIINȚĂRII UNUI SINDICAT AL MUNCITORILOR AGRICOLI DIN RUSIA	402—406
Articolul întâi	402
Articolul al doilea	404
REVOLUȚIE DEZLINATĂ	407—410
DEPLASAREA FORȚELOR DE CLASĂ	411—413
MINUNI DE ENERGIE REVOLUTIONARĂ	414—416
FRAZE ȘI FAPTE	417—419
CUM IȘI CAMUFLEAZĂ DOMNII CAPITALIȘTI PROFITURILE. (<i>În problema controlului</i>)	420—422
CRIZA SE APROPIE, RUINA ECONOMICĂ SE AGRAVEAZĂ	423—425
CUM TREBUIE PROCEDAT?	426—428
CUM ȘI DE CE AU FOST ÎNSELĂȚI ȚĂRANII?	429—432
CINE ESTE RĂSPUNZĂTOR?	433—434
PE CE AU PUTUT CONTA CADEȚII PLECÎND DIN GUVERN?	435—436
TOATĂ PUTEREA ÎN MINA SOVIETELOR!	437—438
UNDE ESTE PUTerea DE STAT ȘI UNDE ESTE CONTRAREVOLUȚIA?	439—446
CALOMNIILE MİRŞAVE RĂSPINDITE PE PRESA POGROMISTĂ ȘI DE ALEKSINSKI	447—448

BIRFELI ȘI FAPTE	449—450
APROAPE DE MIEZUL CHESTIUNII	451—452
O NOUĂ AFACERE DREYFUS?	453—454
*CHEMAREA COMISIEI EXECUTIVE A COMITETULUI DIN PETERSBURG AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA	455
DREYFUSIADA	456—458
PENTRU DEZMINȚIREA UNOR ZVONURI PROVOCA- TOARE	459
TREI CRIZE	460—465
ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA PREZENTĂRII LIDE- RIILOR BOLȘEVICI ÎN FAȚA JUSTIȚIEI	466—467

MATERIALE PREGĂTITOARE

*TEZE CU PRIVIRE LA DECLARAȚIA GUVERNULUI PROVIZORIU	471—472
*PLANUL RAPORTULUI CU PRIVIRE LA BILANȚUL CONFERINȚEI A VII-A GENERALE (DIN APRILIE) A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA, PREZENTAT LA ADU- NAREA ORGANIZAȚIEI DIN PETROGRAD. 8 (21) MAI 1917	473—476
*PLANUL REZOLUȚIEI CU PRIVIRE LA MĂSURILE ECONOMICE PENTRU COMBATEREA RUINEI	477—478
*PROIECT DE REZOLUȚIE A CONSFĂTUIRII REPRE- ZENTANTILOR COMITETELOR RAIONALE ȘI AI UNITĂȚILOR MILITARE DIN PETROGRAD CU PARTICIPAREA REPREZENTANTILOR C.C. ȘI AI CO- MITETULUI DIN PETROGRAD. 10 (23) IUNIE 1917	479
ÎN LEGĂTURĂ CU CONGRESUL SOVIETELOR	480—481

Lista lucrărilor lui V. I. Lenin care n-au fost găsite pînă în prezent (mai — iulie 1917)	485
Lista publicațiilor și a lucrărilor la a căror redactare a participat V. I. Lenin	486

Lista de lucrări elaborate, probabil, de V. I. Lenin	488
Adnotări	490
Indice de lucrări și izvoare citate sau menționate de V. I. Lenin	559
Indice de nume	584
Date din viața și activitatea lui V. I. Lenin	618

ILUSTRATII

Prima pagină din nr. 47 al ziarului „Pravda“ din 16 (3) mai 1917 conținând articolele lui Lenin : „O încercare de apărare a imperialismului camuflată cu vorbe frumoase“ și „Un document regretabil“	11
Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Proiect de rezoluție în problema agrară“. — 1917	174—175
Coperta broșurii „Cuvîntarea lui Lenin în legătură cu problema agrară“, editată de Comitetul din Smolensk al P.M.S.D.R. (b). — 1917	180—181
Prima pagină a ziarului „Listok «Pravdî»“ din 19 (6) iulie 1917 conținând articoul lui V. I. Lenin „Unde este puterea de stat și unde este contrarevoluția?“	441

Dat la cules 03.10.1964. Bun de tipar 18.11.1964. Apărut 1964. Hârtie scris I A de 63 g/m², 540×840/16. Coli editoriale 36,98. Coli de tipar 41,50. Planșe 2 tipar înalt. A. 15 300/1964. C. Z. pentru biblioteci 3C2=R.

Tiparul executat sub comanda nr. 5954/40.773 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“, Piața Scînteii nr. 1, București — R.P.R.

